



ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

# ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2010



ΧΡΟΝΙΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
YIL KIBRIS CUMHURİYETİ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ  
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΤΗΣΙΑ  
ΕΚΘΕΣΗ  
2010

ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2011

ISSN 1450 040 X

Γενική εποπτεία:	Ολυμπία Στυλιανού <i>Γενική Διευθύντρια Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού</i>
Εποπτεία:	Χρίστος Παρπούνας <i>Συντονιστής ΥΑΠ</i>
Επιμέλεια έκδοσης:	Γιάννης Οικονομίδης <i>Λειτουργός Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων – Γραφείο Υπουργού</i>
Γλωσσική επιμέλεια:	Ελένη Τρεμετουσιώτη-Λοΐζου <i>Επιθεωρήτρια Φιλολογικών Μαθημάτων</i>  Γιώργος Μύαρης <i>Β.Δ. Φιλολόγος, Λειτουργός ΥΑΠ</i>  Στέλλα Κόντη-Θεοχάρους <i>Επιθεωρήτρια Αγγλικών</i>  Μαρία Ιακωβίδου <i>Σύμβουλος Αγγλικών</i>
Συντονισμός έκδοσης:	Μαριάννα Χριστόφια Παλάτου <i>Λειτουργός ΥΑΠ</i>
Επιμέλεια και ηλεκτρονική επεξεργασία εξωφύλλου:	Χρύσης Σιαμμάς <i>Γραφίστας, Λειτουργός ΥΑΠ</i>
Σχεδιασμός και ηλεκτρονική σελίδωση:	Θεόδωρος Κακουλλής <i>Γραφίστας, Λειτουργός ΥΑΠ</i>

Η εκτύπωση της Ετήσιας Έκθεσης έγινε στο τυπογραφείο Κώνος Λτδ. σε 1000 αντίτυπα.

# Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

## ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ 2010

<b>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</b>	7
<b>ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ</b>	14
<b>ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ</b>	
Συνολικές δαπάνες Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού 2010	15
<b>ΜΕΡΟΣ Α: ΠΑΙΔΕΙΑ</b>	
1. Δομή και Οργάνωση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	
1.1 Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης	18
1.2 Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης	25
1.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	28
1.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	33
1.5 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	36
1.6 Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών	37
1.7 Πολιτιστικές Υπηρεσίες	37
1.8 Τεχνικές Υπηρεσίες	37
<b>2. Σχολεία κατά βαθμίδα</b>	
2.1 Δημοτική Εκπαίδευση	39
2.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	39
2.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	39
2.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	40
<b>3. Διδακτικό Προσωπικό</b>	
3.1 Δημοτική Εκπαίδευση	54
3.2 Μέση Εκπαίδευση	55
3.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	56
3.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	56
<b>4. Μαθητικός Πληθυσμός</b>	
4.1 Δημοτική Εκπαίδευση	57
4.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	57
4.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	58
4.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	58
<b>5. Δαπάνες</b>	
5.1 Δημοτική Εκπαίδευση	61
5.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	63
5.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	65
5.4 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	66
<b>6. Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υλικοτεχνικής Υποδομής</b>	
6.1 Δημοτική Εκπαίδευση	68
6.2 Μέση Γενική Εκπαίδευση	68
6.3 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	69
<b>7. Καινοτομίες - Μεταρρυθμίσεις – Δομικές Αλλαγές</b>	
7.1 Γραφείο Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων	71
7.2 Δημοτική Εκπαίδευση	71
7.3 Μέση Γενική Εκπαίδευση	87
7.4 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	123
7.5 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	124



7.6 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου	127
7.7 Αγωγή Υγείας	131
<b>8. Συμμετοχή σε Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης</b>	
8.1 Το δίκτυο Ευρυδίκη	136
<b>9. Άλλες δραστηριότητες</b>	
9.1 Μέση Γενική Εκπαίδευση	138
9.2 Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	146
9.3 Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση	147
9.4 Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας	153
<b>10. Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών</b>	
10.1 Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	155
<b>11. Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων</b>	164
<b>12. Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ)</b>	166
<b>13. Άλλες Υπηρεσίες του ΥΠΠ</b>	
13.1 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης	167
13.2 Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας	168
13.3 Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής	189
13.4 Τεχνικές Υπηρεσίες	194
13.5 Μονάδα Διοίκησης Επιμελητών	207
13.6 Αποθήκη Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	208
13.7 Μόνιμη Κυπριακή Επιτροπή Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων	208
13.8 Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων	211
13.9 Έργα Πληροφορικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού	213
<b>ΜΕΡΟΣ Β: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ</b>	
<b>1. Πολιτιστικές Υπηρεσίες</b>	218
1.1 Γράμματα	220
1.2 Μουσική	224
1.3 Εικαστικές Τέχνες	227
1.4 Θέατρο	231
1.5 Χορός	232
1.6 Κινηματογράφος	234
1.7 Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια 2010»	238
1.8 Λαϊκός Πολιτισμός/Πολιτιστική Κληρονομιά	239
1.9 Μουσεία	239
1.10 Λειτουργία Πολιτιστικών Ιδρυμάτων	240
1.11 Λειτουργία Μορφωτικών Κέντρων/Γραφείων στο εξωτερικό	241
1.12 Διμερείς και πολυμερείς σχέσεις	242
1.13 Ευρωπαϊκή Ένωση	244
1.14 Άλλες δραστηριότητες	245
1.15 Άλλοι θεσμοί και προγράμματα για πολιτιστική ανάπτυξη	245
1.16 Κυπριακή Εθνική Επιτροπή για την ΟΥΝΕΣΚΟ (Unesco)	247
<b>2. Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών</b>	
2.1 Νομικό Καθεστώς	250
2.2 Ερευνητικά Προγράμματα	250
2.3 Εκδόσεις	251
2.4 Αρχεία	251
2.5 Βιβλιοθήκη	252
2.6 Διάφορα	252

<b>3. Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου</b>	254
3.1 Δραστηριότητα 2009-2010	255
3.2 Θεατρική Ανάπτυξη	257
3.3 Σκηνική δραστηριότητα του ΘΟΚ κατά τη θεατρική περίοδο 1.10.09-30.9.10	260
3.4 Τομέας Θεατρικής Ανάπτυξης	264
<b>4. Κυπριακή Βιβλιοθήκη</b>	269

## **ΜΕΡΟΣ Γ: ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ**

### **1. Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού**

1.1 Δομή	272
----------	-----

## **ΜΕΡΟΣ Δ: ΝΕΟΛΑΙΑ**

### **1. Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου**

	284
--	-----

# **ANNUAL REPORT 2010**

## **PART A: EDUCATION**

### **1. Structure of the Ministry of Education and Culture**

1.1 Administration of Primary Education	296
1.2 Secondary General Education	303
1.3 Secondary Technical and Vocational Education (STVE)	308
1.4 Higher and Tertiary Education	310
1.5 The Cyprus Pedagogical Institute	319
1.6 Technical Services Department	319

### **2. Innovations, Reforms and Structural changes in Education**

2.1 Office for European and International Affairs (GEDY)	321
2.2 Primary Education	321
2.3 Secondary General Education	335
2.4 Secondary Technical and Vocational Education	343
2.5 The Pedagogical Institute of Cyprus	344

### **3. Participation in European Programmes**

3.1 Eurydice Network	353
----------------------	-----

### **4. Other Activities**

4.1 The Youth Parliament Programme – 15th Session, 2009-2010	355
4.2 Unesco Associated Schools	355
4.3 Other activities of Secondary Technical and Vocational Education	355
4.4 Model European Parliament	355
4.5 Pancyprian School Competition of Contemporary Plays & Ancient Drama	355

### **5. Other Services**

5.1 The Educational Psychology Service	357
5.2 The Counselling and Career Education Service	357
5.3 State Institutes for Further Education	359
5.4 School Clerks Unit	360
5.5 The Store	360
5.6 Office of Civil Defence, Health and Safety	361
5.7 European Funding Unit	362

## **PART B: CULTURE**

### **1. Cultural Services**

1.1 Letters	366
1.2 Music	369
1.3 Visual Arts	370
1.4 Theatre	372
1.5 Dance	373
1.6 Cinema	374
1.7 International Festival «Kypria 2010»	377
1.8 Folk Culture / Cultural Heritage	377
1.9 Museums	378
1.10 Operation of Cultural Foundations	378
1.11 Operation of Cultural Centres / Offices abroad	379
1.12 Bilateral and Multilateral Relations	379
1.13 European Union	381
1.14 Other activities	381
1.15 Other Institutions and Programmes for cultural development	381
<b>2. Cyprus Research Centre</b>	382
3. Cyprus Theatre Organisation	
3.1 Activities of the Cyprus Theatre Organisation	385
3.2 Department of Theatre Development	388
<b>4. The Cyprus Library</b>	392

## **PART C: SPORTS**

### **1. Cyprus Sports Organisation (CSO)**

1.1 Sports Sector	394
1.2 Mass Sporting	396
1.3 Sporting grounds sector and technical services	398
1.4 Own sport facilities	400
1.5 Financial Management Sector	402
1.6 Cyprus Sport Research Centre (CSRS)	402
1.7 Protocols	403
1.8 EE Cyprus Presidency	403
1.9 Services Visits abroad	403
1.10 Sports Academy	403

## **PART D: YOUTH BOARD**

<b>Cyprus Youth Board</b>	406
---------------------------	-----

## **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ**

Δημόσια και Κοινοτικά Νηπιαγωγεία κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010	412
Δημοτικά Σχολεία κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010	419
Ειδικά Σχολεία κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010	429
Σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης - Γυμνάσια και Λύκεια 2009-2010	430
Σχολεία Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης 2009-2010	436

# ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το 2010 υπήρξε μια χρονιά ορόσημο για την Κυπριακή Δημοκρατία, αφού συμπληρώθηκαν 50 χρόνια αφότου ανακηρύχθηκε σε ανεξάρτητο κυρίαρχο κράτος. Η ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, πριν από 50 χρόνια, είναι το αποτέλεσμα των σκληρών αγώνων του λαού μας για την απαλλαγή του από τα αποικιοκρατικά δεσμά και την κατάκτηση της ελευθερίας του.

Υπήρξε ταυτόχρονα μια σημαντική χρονιά για την παιδεία και τον πολιτισμό της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπως μπορεί ο καθένας να διαπιστώσει ενδιατρίβοντας στις σελίδες της ετήσιας έκθεσης που εμπεριέχονται στην παρούσα έκδοση. Έχουμε αναλάβει τη δέσμευση, από το Φλεβάρη του 2008, ως Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αλλά και ως Κυβέρνηση, με βάση το πρόγραμμα διακυβέρνησης του Προέδρου Δημήτρη Χριστόφια, και εργαζόμαστε μεθοδικά, με βασικό άξονα τη συνέχιση και ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Μια μεταρρύθμιση που θα οδηγήσει στην αναβάθμιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος και του δημόσιου σχολείου, ώστε κανένας νέος να μη μένει αμόρφωτος στη σύγχρονη εποχή της επιστημονικοτεχνικής επανάστασης, της έκρηξης των γνώσεων και της ραγδαίας ανάπτυξης των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας.

Οι τομείς της παιδείας και του πολιτισμού είναι πολύ ψηλά στις προτεραιότητες αυτής της Κυβέρνησης. Θεωρούνται, οι νευραλγικοί αυτοί δύο τομείς, ως η καλύτερη επένδυση για την κοινωνική, οικονομική, πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη και πρόοδο της Κύπρου. Όραμά μας για την παιδεία είναι να αναβαθμιστεί η ποιότητα του εκπαιδευτικού συστήματος και του δημόσιου σχολείου ώστε να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο, ανθρώπινο και δημοκρατικό σχολείο, το οποίο θα παρέχει ίσες ευκαιρίες πρόσβασης και επιτυχίας σε όλους τους νέους για να ανταποκρίνονται πλήρως στις ανάγκες της ευρωπαϊκής Κύπρου του 21ου αιώνα. Σε μια περίοδο που χαρακτηρίζεται από τη μεγαλύτερη διεθνή οικονομική κρίση των τελευταίων δεκαετιών, η παιδεία και ο πολιτισμός δεν παραγνωρίζονται. Συνεχίζουν να βρίσκονται στις προτεραιότητες, πράγμα που φανερώνεται έμπρακτα και μέσα από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ο οποίος αυξήθηκε σημαντικά κατά 3,5% για το 2010.

Η σύγχρονη κοινωνία, η κοινωνία της γνώσης, όπως την αποκαλούμε, απαιτεί από τους σημερινούς Ευρωπαίους πολίτες να κατέχουν δεξιότητες απόκτησης γνώσεων, ενημέρωσης και επικοινωνίας και να συμμετέχουν ενεργά στη λήψη των αποφάσεων που τους αφορούν. Ταυτόχρονα θα πρέπει να είναι σε θέση να συμβάλλουν θετικά και δημιουργικά στη γενικότερη διαμόρφωση των κοινωνικοοικονομικών και πολιτιστικών δεδομένων της σύγχρονης πραγματικότητας, να μπορούν να συμβιώνουν αρμονικά με τους άλλους, να αποδέχονται τη διαφορετικότητα, να συνεργάζονται και να είναι ενεργοί, υπεύθυνοι και δημοκρατικοί πολίτες.

Προς αυτή την κατεύθυνση κάνουμε αποφασιστικά βήματα, χωρίς περαιτέρω χρονοτριβή. Η υλοποίηση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης οδηγεί ουσιαστικά και πρακτικά στη διαμόρφωση «ενός δημοκρατικού σχολείου της αγοράς του δήμου, ενός δημοκρατικού σχολείου του πολίτη και όχι ενός σχολείου της οικονομίας της αγοράς». Ενός δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου το οποίο θα διασφαλίζει τη σχολική επιτυχία όλων των μαθητών, ανεξάρτητα από την κοινωνική τους καταγωγή. Ενός σχολείου που καλλιεργεί την αγάπη για τη γλώσσα και τον πολιτισμό μας, με σεβασμό στη διαφορετικότητα και στο γλωσσικό, πολιτιστικό και θρησκευτικό πλουραλισμό που χαρακτηρίζει την κυπριακή και την ευρωπαϊκή κοινωνία. Ενός σχολείου, που θα καλλιεργεί την ολόπλευρη μόρφωση και θα δίνει στους νέους μας και στην κυπριακή κοινωνία τη δυνατότητα να βαδίζουν με αυτοπεποίθηση και σιγουριά στο δύσκολο αλλά και γεμάτο προκλήσεις δρόμο της κοινωνικής πρόοδου και προκοπής.

Με κατευθυντήριο στόχο την αναβάθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος και την επιτάχυνση των ρυθμών υλοποίησης της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης τα τρία τελευταία χρόνια έχουν προωθηθεί πολλά θέματα που απορρέουν τόσο από το Πρόγραμμα Διακυβέρνησης όσο και από την Έκθεση της Επιτροπής για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση. Τα σημαντικότερα μέτρα για την αναβάθμιση της Παιδείας στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης που έχουν ληφθεί είναι τα εξής:



Από το 2008 έχει ξεκινήσει η τεράστια προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό του περιεχομένου της εκπαίδευσης, με τη διαμόρφωση νέων αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων και την εισαγωγή νέων μεθόδων διδασκαλίας από το Νηπιαγωγείο μέχρι το Λύκειο. Η Επιτροπή έχει καταθέσει τον Δεκέμβριο 2008 ένα κείμενο πλαίσιο που αποτελεί τη βάση στην οποία στηρίζεται η εργασία των Επιτροπών των Γνωστικών Αντικειμένων που στελεχώθηκαν από πανεπιστημιακούς και μάχιμους εκπαιδευτικούς αλλά και η μετέπειτα πορεία του όλου εγχειρήματος. Οι Επιτροπές αυτές συστάθηκαν από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, κατόπιν διαβουλεύσεων με τα κόμματα, τον Φεβρουάριο 2009. Όρος εντολής των Επιτροπών ήταν η σύνταξη προγραμμάτων σπουδών στο κάθε γνωστικό αντικείμενο ή πεδίο ξεχωριστά. Οι Επιτροπές κατέθεσαν τα Προγράμματα σπουδών τον Σεπτέμβριο του 2010 και τροχοδρομήθηκαν τα επόμενα βήματα, που είναι ο έλεγχος του υλικού και ενδεχομένως η τροποποίησή του, όπου αυτή κρίνεται αναγκαία, ώστε να διασφαλιστεί η συνέπεια στις αρχές, όπως αυτές τέθηκαν στο αρχικό κείμενο - πλαίσιο.

Τον Μάρτιο του 2010 ξεκίνησε η σχετική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τη σταδιακή εφαρμογή των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων στα σχολεία. Παράλληλα, η Επιτροπή των Αναλυτικών Προγραμμάτων ετοίμασε προτάσεις για την αναδόμηση των ωρολογίων προγραμμάτων του δημοτικού και γυμνασίου, καθώς επίσης και για τη δημιουργία ενός νέου τύπου λυκείου.

Η Διαμόρφωση νέων αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων από την προδημοτική έως και το λύκειο αποτελεί τη ραχοκοκαλιά στην οποία στηρίζεται όλο το εγχείρημα της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, όπως αυτή παρουσιάστηκε στην Έκθεση της Επιτροπής για την Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση. Στα Αναλυτικά Προγράμματα κατατίθενται οι σκοποί και στόχοι της εκπαίδευσης, περιγράφεται το σχολείο και η αποστολή του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως η κοινωνία το οραματίζεται.

Το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα δεν περιορίζεται απλώς στο θέμα του περιεχομένου (ύλη) της εκπαίδευσης, όπως γινόταν μέχρι σήμερα. Αλλά αναφέρεται επιπλέον στο μαθησιακό περιβάλλον, στις διδακτικές μεθόδους, στα μέσα διδασκαλίας και μάθησης στους δείκτες επιτυχίας και τρόπους αξιολόγησης και επεκτείνεται έως στις σχέσεις μεταξύ σχολείου και οικογένειας.

Η σημαντικότερη καινοτομία των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων βρίσκεται στο γεγονός ότι περιορίζεται η ύλη σε ένα επαρκές και συνεκτικό σώμα γνώσεων που επιλέγεται με βάση αυστηρώς καθορισμένα κριτήρια, ώστε να αποτελέσει παρελθόν «ο αγώνας δρόμου για κάλυψη της ύλης», στον οποίο παραδοσιακά επιδίδονται εκπαιδευτικοί και μαθητές με σοβαρά αρνητικά αποτελέσματα στο μαθησιακό κλίμα των σχολείων μας και στις επιδόσεις των μαθητών.

Το νέο αναλυτικό πρόγραμμα αποσκοπεί στην καλλιέργεια της ιδιότητας του δημοκρατικού πολίτη και στην ανάπτυξη των ιδιαίτερων προσόντων (συχνά ονομάζονται «ικανότητες-κλειδιά») που απαιτούνται όλο και περισσότερο στον 21ο αιώνα (όπως είναι η δημιουργικότητα, η προθυμία και ικανότητα συνεργασίας κ.ά.).

Παράλληλα, η αποτελεσματικότερη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, ο εκσυγχρονισμός των μέσων, των μεθόδων διδασκαλίας, η συστηματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και η ενεργότερη εμπλοκή των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης είναι μέσα στις άμεσες προτεραιότητες του Υπουργείου, οι οποίες άρχισαν να υλοποιούνται από τη φετινή σχολική χρονιά 2010 - 2011.

Η βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής προωθείται συνεχώς μέσα από την ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων, την αναβάθμιση των παιχνιδότοπων των δημόσιων νηπιαγωγείων, την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού των ειδικών σχολείων και των ειδικών μονάδων, ώστε να εξυπηρετούνται καλύτερα οι ανάγκες των παιδιών που φοιτούν εκεί, και την αναβάθμιση της υλικοτεχνικής υποδομής των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων.

Ανταποκρινόμαστε όμως και σε αιτήματα που άπτονται της καθημερινότητας τα οποία συμβάλλουν στη δημιουργία ενός πιο ανθρώπινου σχολείου. Η μείωση του αριθμού των μαθητών κατά τμήμα στους 25 έχει ολοκληρωθεί για όλες τις τάξεις από την Προδημοτική μέχρι τη Γ' Λυκείου, με την επέκταση της μείωσης φέτος και στη Στ' Δημοτικού, η σταδιακή επέκταση του θεσμού του

Υπεύθυνου Τμήματος στη Β΄ τάξη του Γυμνασίου, η επέκταση του προγράμματος πειραματικής διδασκαλίας στα μαθήματα Πληροφορικής και Τεχνολογίας Α΄ τάξης Λυκείου, καθώς επίσης και η τροποποίηση των Κανονισμών Λειτουργίας των Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης με την οποία καταργούνται τα τρίμηνα και εισάγονται τα Τετράμηνα, είναι μόνο μερικά από τα ζητήματα που προωθήσαμε στα πιο πάνω πλαίσια.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, η επιμόρφωση και ο εκσυγχρονισμός καθώς επίσης και ο εκσυγχρονισμός του συστήματος διορισμού των εκπαιδευτικών είναι τομείς που το Υπουργείο τόλμησε να ανοίξει αμέσως μετά την ανάληψη της διακυβέρνησης. Οι προτάσεις μας έχουν κατατεθεί και μέσα από ένα δημοκρατικό διάλογο με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς αναμένεται να λάβουν την τελική μορφή μέσα στο 2011.

Οι ενέργειες μας, όμως, δεν σταματούν εδώ. Το Υπουργείο μελετά, επεξεργάζεται και προωθεί σειρά θεμάτων για την Ανώτερη και Ανώτατη εκπαίδευση του τόπου μας. Το 2009 λήφθηκε απόφαση για ίδρυση Ιατρικής Σχολής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και αποφασίστηκε το 2010 η ίδρυση της Σχολής Καλών Τεχνών. Υποβλήθηκε, ακόμα, από την ad hoc επιτροπή που διορίστηκε τον Απρίλιο του 2008 η πρότασή της για τον εκσυγχρονισμό και την ενοποίηση της νομοθεσίας που αφορά τα δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια σε ένα ενιαίο Νόμο Πλαίσιο για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Κύπρο, ενώ παράλληλα ξεκίνησε ο διάλογος με τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια για μετεξέλιξή τους σε μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς ώστε με την υιοθέτηση των απαραίτητων ρυθμίσεων να διασφαλίζεται αποτελεσματικότερα η ευθύνη τους σε σχέση με τη δημόσια αποστολή τους. Ταυτόχρονα, το 2010 τροποποιήθηκε η νομοθεσία για τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, η οποία επιτρέπει πλέον στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού να ελέγχει τις αυξήσεις στα δίδακτρα που θα επιβάλλουν κάθε χρόνο τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, προστατεύοντας χιλιάδες οικογένειες από ανεξέλεγκτες αυξήσεις. Αποτέλεσμα της ψήφισης της Νομοθεσίας είναι να μην έχουμε αυξήσεις στα δίδακτρα των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων για την ακαδημαϊκή χρονιά 2010-2011, ενώ με το διάταγμα που εκδόθηκε δυνάμει του Νόμου, οι αυξήσεις στα δίδακτρα για το 2011- 2012 δε θα μπορούν να υπερβαίνουν το 0,45%.

Παράλληλα, το Υπουργείο, ανέπτυξε και κοινωνικό έργο μέσα από την έγκριση και διάθεση μεγάλων κονδυλίων υπό τη μορφή κοινωνικών παροχών. Εξακολουθεί να παραχωρείται η χορηγία ύψους €300 σε όλους του μαθητές της Β΄ Γυμνασίου για την αγορά φορητού ηλεκτρονικού υπολογιστή που ξεκίνησε με απόφαση Υπουργικού από την ακαδημαϊκή χρονιά 2008 - 2009, στα πλαίσια των προσπαθειών του κράτους για εισαγωγή των νέων τεχνολογιών ως μέσο και ως εργαλείο μάθησης στα δημόσια σχολεία. Εγκρίθηκε για πρώτη φορά για την ακαδημαϊκή χρονιά 2010 - 2011 η επέκταση αυτού του θεσμού για να καλύπτει όλους τους μαθητές της Β΄ τάξης Γυμνασίου δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων και της προπαρασκευαστικής τάξης Εσπερινών γυμνασίων. Ταυτόχρονα, δίνεται από την ακαδημαϊκή χρονιά 2009 - 2010 το πακέτο στοχευμένων μέτρων στήριξης όσων φοιτητών αντιμετωπίζουν σοβαρά κοινωνικοοικονομικά προβλήματα, συνολικού ύψους €12.000.000.

Η επέκταση του προαιρετικού ολοήμερου σχολείου, του Ανοικτού Σχολείου και των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας καθώς και η επέκταση του προγράμματος ταχύρρυθμης εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για αλλόγλωσσους μαθητές σε όλα τα Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές της Κύπρου είναι μέτρα που εφαρμόζονται και τη φετινή σχολική χρονιά.

Παράλληλα, μέσα στα πλαίσια της αναδόμησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, συστάθηκαν δύο νέες διατμηματικές ομάδες: η Μονάδα Έργων Πληροφορικής και η Μονάδα Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Ενισχύθηκε, επίσης, και το Γραφείο Αναλυτικών Προγραμμάτων, το οποίο ασχολείται με τον εκσυγχρονισμό των νέων Α.Π., καθώς και η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής που αναβαθμίστηκε με την αύξηση των Καθηγητών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής.

Στον τομέα του πολιτισμού σημαντική εξέλιξη ήταν η ολοκλήρωση των διαβουλεύσεων και η ετοιμασία ολοκληρωμένης πρότασης προς το Υπουργικό Συμβούλιο για την έναρξη δημιουργίας της Ενιαίας Αρχής Πολιτισμού. Σημαντικά έργα ήταν επίσης η έναρξη λειτουργίας του Ιδρύματος Πο-

λιτιστικής Δημιουργίας για Παιδιά και Νέους στη Λάρνακα, η ολοκλήρωση της μελέτης για την αναδιαμόρφωση του κτιρίου ΣΠΕΛ σε εκθεσιακό χώρο της Κρατικής Πινακοθήκης, η προώθηση της δημιουργίας Στέγης Χορού στη Λευκωσία με την εξασφάλιση κατάλληλου κτιρίου, η προώθηση αναβάθμισης του Μουσείου Κώστα Αργυρού στο Μαζωτό, καθώς και της δημιουργίας Γειτονιάς των Καλλιτεχνών στη Λεμεσό (σε συνεργασία με τον Δήμο Λεμεσού).

Το 2010 άρχισε τη λειτουργία του το μέτρο «Ενίσχυσης Πολιτιστικών Περιοδικών, Εκδόσεων και Εφημερίδων». Πραγματοποιήθηκε, επίσης, το 1ο Φεστιβάλ Πειραματικού Θεάτρου και έχει εγκριθεί το σχέδιο για παραχώρηση κρατικής χορηγίας σε αναγνωρισμένα Μουσεία. Πολύ σημαντικές εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στην Κύπρο και το εξωτερικό στα πλαίσια των εορτασμών για τα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ άρχισαν ήδη οι ενέργειες και οι ενημερωτικές συναντήσεις για το θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης (μία πόλη της Κύπρου θα είναι πολιτιστική πρωτεύουσα το 2017).

Τέλος, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες εγκαινίασαν στενή συνεργασία με τη Γραμματεία της Κυπριακής Προεδρίας για το 2012, τις Πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, όλους τους κρατικούς και ημικρατικούς Φορείς που έχουν αρμοδιότητες σε θέματα πολιτισμού, καθώς και τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προετοιμάζοντας το πρόγραμμα που θα λάβει χώρα κατά την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Κύπρο το δεύτερο εξάμηνο του 2012.

Όπως έχει αναφερθεί σημαντικό γεγονός φέτος για το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ήταν η διοργάνωση των εορτασμών για τα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας που στέφθηκαν με επιτυχία. Ταυτόχρονα, η ανάληψη της Προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την Κύπρο το δεύτερο εξάμηνο του 2012 επιβάλλει για τις επόμενες χρονιές την ουσιαστική συμβολή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Η δημιουργία του Γραφείου Διεθνών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων (ΓΕΔΥ), η οποία απορρέει από σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το 2009, στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού, της δομής και οργάνωσης του ΥΠΠ, συμβάλλει σημαντικά στην επιτυχή και δημιουργική συμμετοχή του ΥΠΠ στο ευρωπαϊκό και διεθνές γίγνεσθαι, σε θέματα νεολογίας, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά και αθλητικά. Παράλληλα στηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου με στόχο την παγίωση συνεργασιών και την υλοποίηση συμφωνιών σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Σκοπός του ΓΕΔΥ είναι να διευκολύνει την έγκαιρη, επαρκή και αποτελεσματική ανταπόκριση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε υποθέσεις που προκύπτουν από τις διεθνείς συμβάσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας, καθώς και τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Ένα σημαντικό κομμάτι της αποστολής του ΓΕΔΥ σχετίζεται με την ανάληψη της προεδρίας της ΕΕ από την Κύπρο το δεύτερο εξάμηνο του 2012.

Συνοψίζοντας, το 2010 υπήρξε ένας δημιουργικός και αποτελεσματικός χρόνος στον οποίο ανοίχθηκαν αρκετά ζητήματα, τόσο οργανωτικής και διοικητικής φύσεως όσο και θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση και τη λειτουργία της σχολικής μονάδας. Αναμένουμε ότι και το 2011, θα είναι έτος δημιουργίας και αποτελεσματικότητας. Έτος το οποίο θα επιφέρει καθοριστικές αλλαγές σε όλους τους τομείς, οι οποίοι θα συμβάλουν στην ποιοτική αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης και του πολιτισμού μας. Μέσα από την εφαρμογή της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης στοχεύουμε στον καθορισμό εκείνων των βάσεων πάνω στις οποίες η εκπαιδευτική πολιτική θα διαμορφώνεται με βάση τα δεδομένα της σύγχρονης επιστήμης και όχι μέσα από τον «παιδαγωγικό εμπειρισμό» που επικρατεί σήμερα.

Τέλος, όσον αφορά τον τομέα της εκπαίδευσης θα πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι το έτος 2011 έχει ανακηρυχθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως έτος Εθελοντισμού. Με σύνθημα του το Υπουργείο Παιδείας «Σεβασμός – Ευθύνη - Αλληλεγγύη» έθεσε για τη σχολική χρονιά 2010-2011 τους ακόλουθους στόχους:

#### **ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2010-2011:**

#### **ΣΕΒΑΣΜΟΣ - ΕΥΘΥΝΗ - ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ**

Το δημοκρατικό και ανθρώπινο σχολείο το οποίο οραματιζόμαστε στοχεύει στην παροχή της δυνατότητας στους νέους μας, μέσα από τον εθελοντισμό και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά, να

σκεφτούν και να προβληματιστούν πάνω σε διαχρονικά μεγάλες αξίες που στηρίζουν την κοινωνική συνοχή, τη δυνατότητα μιας κοινωνίας να λύσει με αποτελεσματικότητα τα προβλήματά της και τελικά να προσφέρει ευτυχία στους πολίτες της. Θεωρούμε ότι το σχολείο αποτελεί χώρο ανάπτυξης του διαπολιτισμικού διαλόγου και της αποδοχής της διαφορετικότητας μέσα από την καλλιέργεια της συνεργασίας, της αλληλεγγύης, της κατανόησης και του αλληλοσεβασμού.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού υιοθετώντας τις εισηγήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2011 καθόρισε, για τη σχολική χρονιά 2010-2011, ως βασικό του στόχο την ανάπτυξη και καλλιέργεια των διαχρονικών αξιών του σεβασμού, της ευθύνης και της αλληλεγγύης, στο πλαίσιο του δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου με τίτλο «Σεβασμό – Ευθύνη – Αλληλεγγύη», τη συνέχιση του περσινού στόχου για «καλλιέργεια κουλτούρας ειρηνικής συμβίωσης, αμοιβαίου σεβασμού και συνεργασίας Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων με στόχο την απαλλαγή από την κατοχή και την επανένωση της πατρίδας και του λαού μας», καθώς και «τη γνωριμία και εξοικείωση με τις βασικές αρχές, τους στόχους και το περιεχόμενο των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων».

### **1ος Στόχος: Η γνωριμία και εξοικείωση με τις βασικές αρχές, τους στόχους και το περιεχόμενο των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων**

Το μεγαλεπήβολο έργο διαμόρφωσης των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων, στο οποίο συμμετείχαν περισσότεροι από 50 Πανεπιστημιακοί και 400 μάχιμοι εκπαιδευτικοί, έχει ολοκληρωθεί. Η διαδικασία συγγραφής των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2008 με τη σύσταση Επιστημονικής Επιτροπής και ολοκληρώθηκε με την εργασία των ειδικών επιτροπών ανά γνωστικό αντικείμενο. Τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα, προϊόν ευρείας κοινωνικής και πολιτικής συναίνεσης, αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της προωθούμενης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης στην Κύπρο που έχει ως στόχο τον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού μας συστήματος και τη διαμόρφωση στην Κύπρο του δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου.

Στα νέα Αναλυτικά Προγράμματα ορίζονται η αποστολή και οι σκοποί της εκπαίδευσης, οι θεμελιώδεις παιδαγωγικές αρχές, οι αρχές οργάνωσης και εφαρμογής των προγραμμάτων σπουδών, οι ειδικοί στόχοι, το περιεχόμενο, τα προγράμματα σπουδών για κάθε τάξη και γνωστικό αντικείμενο, οι μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης, οι δείκτες επιτυχίας και οι τρόποι αξιολόγησης, το μαθησιακό περιβάλλον, οι σχέσεις σχολείου και οικογένειας και οι συμπληρωματικές δραστηριότητες που απαιτούνται για την επιτυχία της αποστολής που έχει το σχολείο.

Αποστολή του νέου Αναλυτικού Προγράμματος είναι να συμβάλει στη διαμόρφωση ανθρώπων οι οποίοι: (α) θα κατέχουν ένα επαρκές και συνεκτικό σώμα γνώσεων από όλες τις επιστήμες έτσι ώστε να κατανοούν και να ερμηνεύουν τα κοινωνικά και φυσικά φαινόμενα, να επικοινωνούν ισότιμα και δημιουργικά με τους συνανθρώπους τους, να συνεχίζουν τις σπουδές τους, συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της ανθρώπινης γνώσης και να ασκούν με γνώση οποιοδήποτε επάγγελμα επιλέξουν, (β) θα αναπτύσσουν στάσεις και συμπεριφορές που διακρίνουν τον δημοκρατικό πολίτη έτσι ώστε να χαρακτηρίζονται από δημοκρατικότητα και κοινωνική υπευθυνότητα, να διαμορφώνουν και βιώνουν συνθήκες ισότητας, να σέβονται και να προστατεύουν το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον και να θεμελιώνουν την προσωπική ευεξία μέσω της αυτογνωσίας και της ικανότητας διεκδίκησης κατάλληλων συνθηκών υγείας και αντιμετώπισης των πολυποίκιλων μηχανισμών επηρεασμού και χειραγώγησης και (γ) θα διαθέτουν στο υψηλότερο δυνατό επίπεδο τις κομβικές ιδιότητες, ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούνται στην κοινωνία του 21ου αιώνα.

Εντός της σχολικής χρονιάς 2010 – 2011 τόσο οι σχολικές μονάδες όσο και οι μάχιμοι εκπαιδευτικοί θα έχουν στη διάθεσή τους τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα με απώτερο στόχο την ενημέρωσή τους για τις αρχές, τους στόχους και το περιεχόμενο όλων των Προγραμμάτων Σπουδών, τα οποία θα ξεκινήσουν να εφαρμόζονται σταδιακά από τη σχολική χρονιά 2011 – 2012.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού καθόρισε ως υπό έμφαση στόχο για τη σχολική χρονιά 2010 - 2011 τη «Γνωριμία και εξοικείωση με τις βασικές αρχές, τους στόχους και το περιεχόμενο των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων».

Στα πλαίσια της υλοποίησης του πιο πάνω στόχου έχει προγραμματίσει μια σειρά από δράσεις οι



οποίες αφορούν στην ενημέρωση και επιμόρφωση επιθεωρητών, στελεχών και μάχιμων εκπαιδευτικών, καθώς επίσης και στη διοργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων και ενημερωτικών ημερίδων που άρχισαν να αναπτύσσονται από το 2010 και θα συνεχίσουν κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2010 - 2011.

## **2ος Στόχος: Σεβασμός - Ευθύνη - Αλληλεγγύη**

Συχνά σήμερα οι νέοι εγκαλούνται ότι χαρακτηρίζονται από έλλειψη σεβασμού προς τους άλλους, ότι ενεργούν χωρίς ευθύνη και ότι η προτεραιότητά τους είναι η ικανοποίηση των δικών τους επιθυμιών και όχι το καλό του άλλου ή του κοινωνικού συνόλου. Μάλιστα τα φαινόμενα αντικοινωνικής συμπεριφοράς που εκδηλώνονται από νέους σχετίζονται από πολλούς με αυτή την αλλαγή στάσεων και προσανατολισμών στους νέους μας.

Στη προσπάθεια να δοθούν εναλλακτικές, ενδιαφέρουσες και δημιουργικές προσεγγίσεις στους νέους μας, θεωρούμε ότι η ενθάρρυνση της ενεργούς συμμετοχής του πολίτη αποτελεί βασικό στοιχείο για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την ανάπτυξη της δημοκρατίας. Ο εθελοντισμός αποτελεί μια από τις βασικές διαστάσεις της ενεργού συμμετοχής του πολίτη και της δημοκρατίας και προάγει τις ευρωπαϊκές αξίες, όπως η αλληλεγγύη και η μη διάκριση, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην αρμονική ανάπτυξη των ευρωπαϊκών κοινωνιών.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάσισε την ανακήρυξη του Έτους 2011 σε «Ευρωπαϊκό έτος εθελοντικών δραστηριοτήτων που προωθούν την ενεργό συμμετοχή του πολίτη» το Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε μια προσπάθεια προώθησης της ενεργού συμμετοχής μέσω εθελοντικών δραστηριοτήτων, αποφάσισε να θέσει ως υπό έμφαση στόχο, για τη σχολική χρονιά 2010-2011, το στόχο «Σεβασμός-Ευθύνη- Αλληλεγγύη».

Με το στόχο αυτό επιθυμούμε να δώσουμε τη δυνατότητα στους νέους μας, μέσα από τον εθελοντισμό και την ενεργό συμμετοχή στα κοινά, να σκεφτούν και να προβληματιστούν πάνω στις τρεις μεγάλες αξίες που διαχρονικά στηρίζουν την κοινωνική συνοχή, τη δυνατότητα μιας κοινωνίας να λύσει με αποτελεσματικότητα τα προβλήματά της και τελικά να προσφέρει ευτυχία στους πολίτες της.

Ο γενικός σκοπός του ευρωπαϊκού έτους είναι η ενθάρρυνση και η υποστήριξη των προσπαθειών που καταβάλλουν η Κοινότητα, τα κράτη μέλη, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές για τη δημιουργία συνθηκών στην κοινωνία των πολιτών που ευνοούν τον εθελοντισμό στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), καθώς και η ενίσχυση της προβολής των εθελοντικών δραστηριοτήτων στην Ε.Ε. Ειδικότερα, όμως, έχουν τεθεί οι ακόλουθοι στόχοι:

- Δημιουργία περιβάλλοντος κατάλληλου για τον εθελοντισμό στην Ε.Ε.
- Ενίσχυση των διοργανωτών εθελοντικών δραστηριοτήτων για βελτίωση της ποιότητας των εθελοντικών δραστηριοτήτων.
- Αναγνώριση των εθελοντικών δραστηριοτήτων.
- Ευαισθητοποίηση όσον αφορά την αξία και τη σημασία του εθελοντισμού.

Το δημοκρατικό και ανθρώπινο σχολείο το οποίο οραματιζόμαστε στοχεύει να αποτελέσει χώρο ανάπτυξης του διαπολιτισμικού διαλόγου και της αποδοχής της διαφορετικότητας μέσα από την καλλιέργεια της συνεργασίας, της αλληλεγγύης, της κατανόησης και του αλληλοσεβασμού.

## **3ος Στόχος: Καλλιέργεια κουλτούρας ειρηνικής συμβίωσης, αμοιβαίου σεβασμού και συνεργασίας Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων με στόχο την απαλλαγή από την κατοχή και την επανένωση της πατρίδας και του λαού μας**

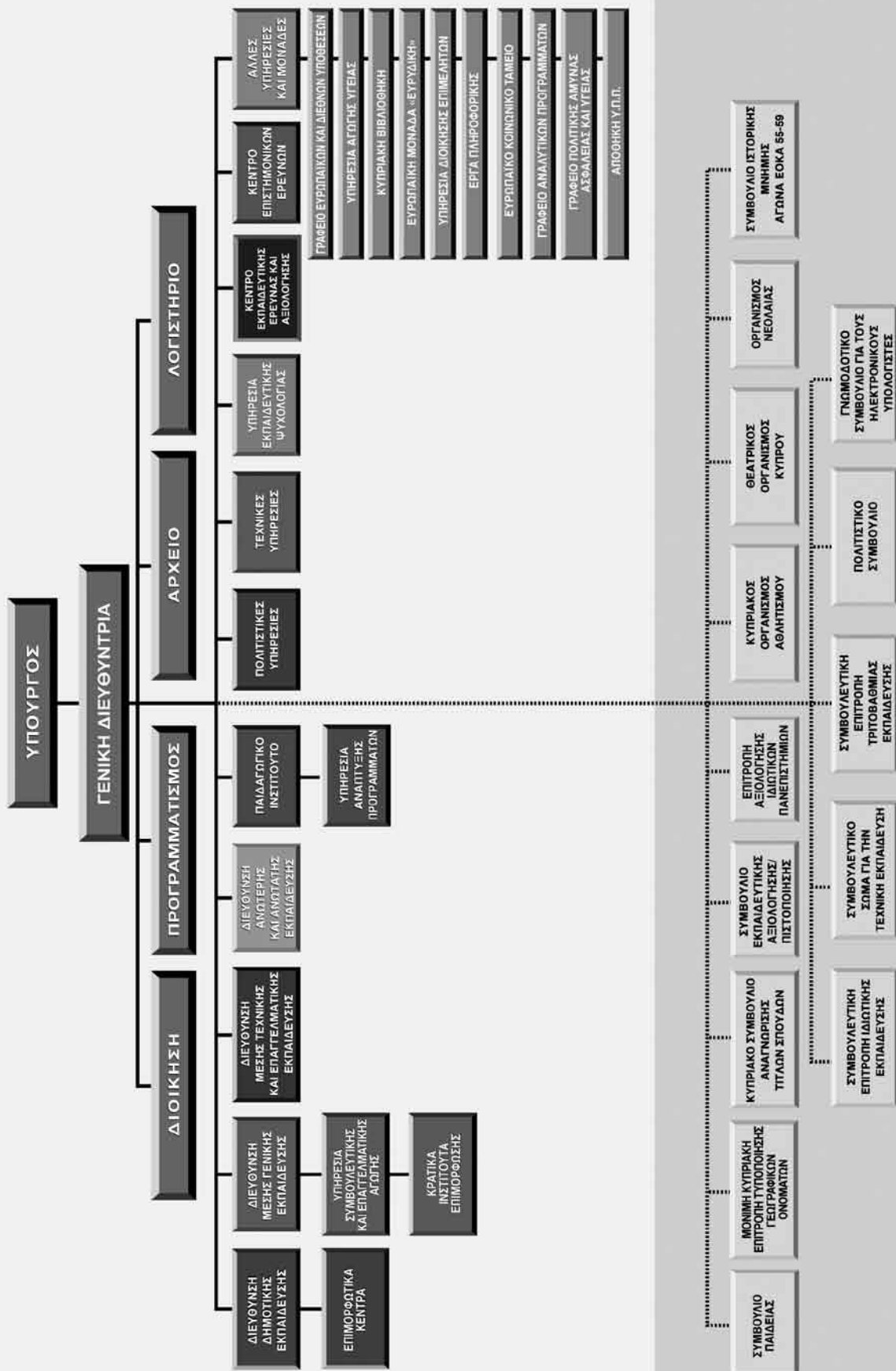
Η παιδεία του τόπου μας δεν μπορεί και δεν πρέπει να μείνει αμέτοχη στον αγώνα μας για επανένωση της πατρίδας και του λαού μας και για απαλλαγή από την κατοχή και τα τετελεσμένα της. Η καλλιέργεια κουλτούρας ειρηνικής συμβίωσης Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων αποτελεί μια κρίσιμη παράμετρο, που βοηθά την επίτευξη των επιδιώξεών μας και μια βασική προϋπόθεση για

να λειτουργήσει στην πράξη η λύση που ενδεχομένως θα προκύψει από την πολιτική διαδικασία που βρίσκεται σε εξέλιξη. Γι' αυτό τον λόγο συνεχίζουμε για τρίτη χρονιά να θέτουμε αυτό τον στόχο.

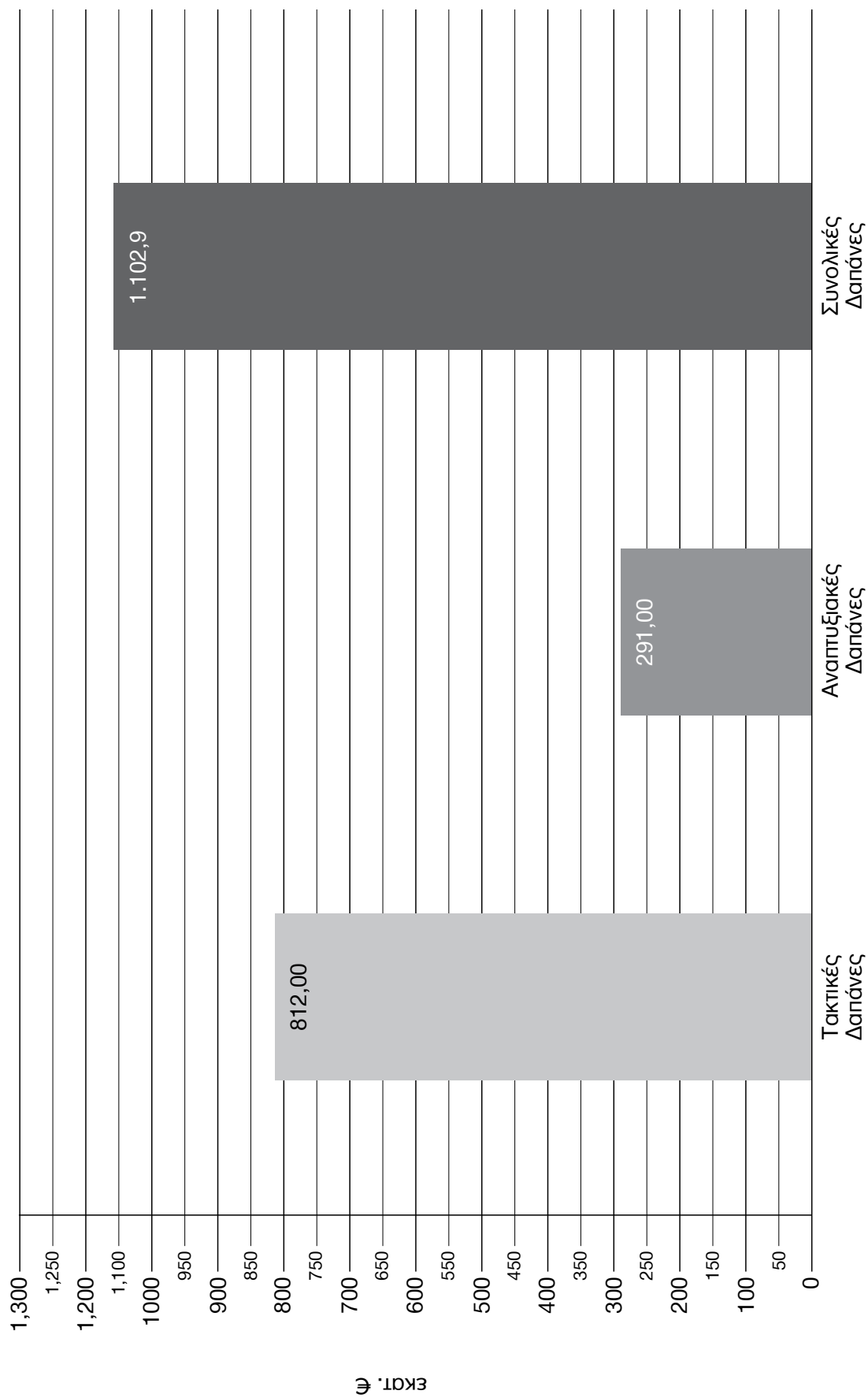
Έχοντας ως στόχο όχι την παραγραφή όσων κατά καιρούς έχουν προκαλέσει εντάσεις, συγκρούσεις και αιματοχυσία ανάμεσα στο λαό μας αλλά τη μόνιμη επικράτηση της ειρήνης στην πατρίδα μας αναλαμβάνουμε τις ευθύνες μας και εργαζόμαστε για ένα σχολείο που, μέσα από τις σύγχρονες διαπολιτισμικές προσεγγίσεις, θα καλλιεργεί με συνέπεια στους νέους μας τις διαχρονικές αξίες της αλληλεγγύης, του διαπολιτισμικού σεβασμού, της ισότητας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ειρήνης, της αξιοπρέπειας και της δικαιοσύνης.

Στις επόμενες σελίδες της Ετήσιας Έκθεσης 2010 παρατίθενται με λεπτομέρεια οι δράσεις και τα επιτεύγματα όλων των Διευθύνσεων και των Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για το 2010, όπου μπορεί κάθε ενδιαφερόμενος να ενημερωθεί πλήρως για τη σημαντική δράση που αναπτύχθηκε μέσα σ' αυτή τη χρονιά. Περιλαμβάνονται επίσης σχετικές πληροφορίες για την ετήσια δράση (2010) του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου, του Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού και του Οργανισμού Νεολαίας, που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

# ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ



**ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - 2010**







ΜΕΡΟΣ Α΄  
ΠΑΙΔΕΙΑ

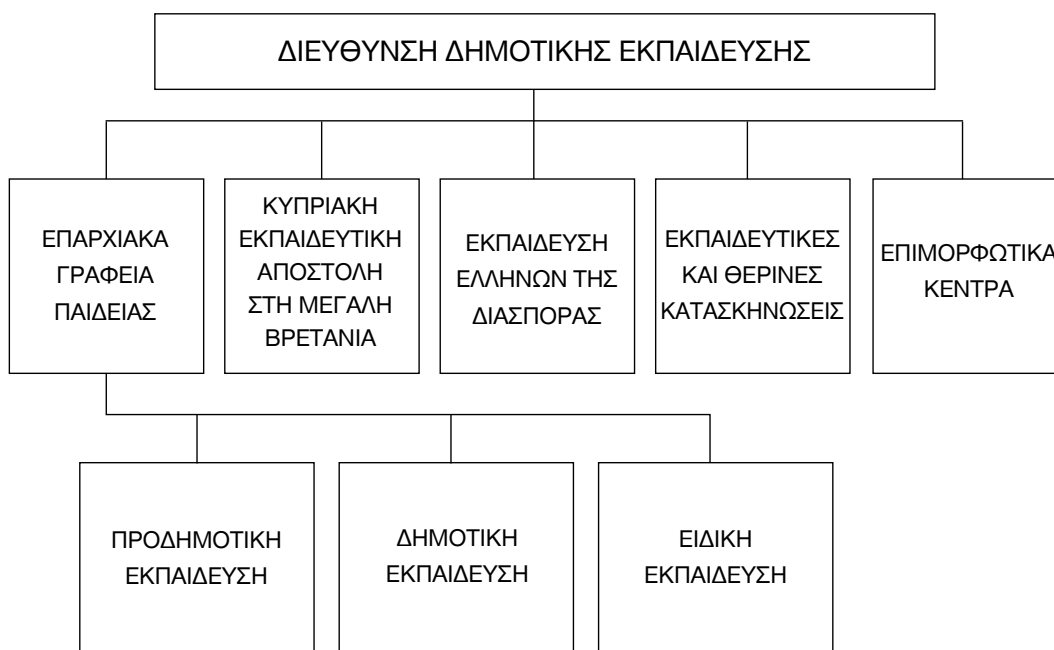
# 1. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

## 1.1 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η Δημοτική Εκπαίδευση αποτελεί την πρώτη βαθμίδα της εκπαίδευσης η οποία θέτει τις βάσεις, ώστε τα παιδιά να αναπτυχθούν ισόρροπα στο γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα. Γι' αυτό, η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης καταβάλλει, διαρκώς, κάθε προσπάθεια για συνεχή βελτίωση και αναβάθμιση της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Επιδιώκει την αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων και τη συγγραφή νέων διδακτικών βιβλίων τα οποία να είναι συνυφασμένα με τις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας και τη συνεχή επιμόρφωση του διδακτικού προσωπικού. Παράλληλα, στοχεύει στον εκσυγχρονισμό των διδακτικών μεθόδων και προσεγγίσεων, στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή σύγχρονων αναπτυξιακών προγραμμάτων, στη βελτίωση των προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας και Ειδικής Εκπαίδευσης, στην επέκταση και ανέγερση νέων σχολικών μονάδων και, γενικά, στη δημιουργία της υποδομής εκείνης που απαιτείται για ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης.

Οι διάφοροι τομείς που υπάγονται στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης περιλαμβάνουν:

- τα Επαρχιακά Γραφεία Παιδείας, τα οποία είναι υπεύθυνα για την ομαλή λειτουργία των Δημόσιων, Ιδιωτικών και Κοινοτικών Νηπιαγωγείων (Προδημοτική Εκπαίδευση), των Δημόσιων και Ιδιωτικών Δημοτικών Σχολείων (Δημοτική Εκπαίδευση) των Ειδικών Σχολείων αλλά και για την παροχή εξατομικευμένης βοήθειας σε παιδιά με ειδικές ανάγκες που είναι ενταγμένα σε δημοτικά σχολεία, νηπιαγωγεία ή ειδικές μονάδες (Ειδική Εκπαίδευση)
- την Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Παροικιακά Σχολεία στη Μεγάλη Βρετανία)
- την Εκπαίδευση των Ελλήνων της Διασποράς
- τις Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις
- τα Επιμορφωτικά Κέντρα.



### 1.1.1 ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Προδημοτική Εκπαίδευση επιτελεί έργο αποφασιστικής σημασίας για την ποιοτική αναβάθμιση της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Η αντίληψη αυτή είναι σύμφωνη με την ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πραγματικότητα και τα πορίσματα επιστημονικών εκπαιδευτικών ερευνών. Η Κύπρος, ως μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης και ως κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υιοθετεί προγράμματα που εναρμονίζονται με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά.

Το Υ.Π.Π. είναι αρμόδιο για την εκπαίδευση παιδιών ηλικίας τριών χρόνων και άνω, που φοιτούν σε δημόσια, κοινοτικά και ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Η Προδημοτική Εκπαίδευση είναι υπεύθυνη για τη συμπλήρωση του έργου της οικογένειας, την υποστήριξη, με κάθε τρόπο, της πληρέστερης δυνατής ανάπτυξης του παιδιού, την ικανοποίηση των βασικών αναγκών της προσωπικότητάς του και την έκθεσή του σε υποστηρικτικές και εποικοδομητικές εμπειρίες, με σκοπό να συνειδητοποιήσει τις ικανότητες και δυνατότητές του και να αναπτύξει αυτοεκτίμηση.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου αποσκοπεί σε έναν τρόπο ζωής που να διατηρεί, όσο το δυνατό, περισσότερα στοιχεία από το φυσικό τρόπο ζωής της οικογένειας, με έμφαση στην ελεύθερη και δημιουργική δραστηριοποίηση του παιδιού, μέσα από εξατομικευμένες παιδοκεντρικές προσεγγίσεις, σε ένα περιβάλλον που ενισχύει τη συνεργατική μάθηση, τον πειραματισμό και την ομαδική εργασία. Έμφαση δίνεται στην απόδοση προσωπικής σημασίας στο κάθε παιδί ξεχωριστά, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες, τα χαρίσματα και τις ανάγκες του, στην αγάπη, στην υποστήριξη, στην εμπιστοσύνη, στην αποδοχή, στην ασφάλεια και στο σεβασμό της ατομικής διαφορετικότητας, ιδιαιτερότητας και ετερότητας.

### 1.1.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ακρογωνιαίος λίθος των επιδιώξεων της Δημοτικής Εκπαίδευσης ήταν και είναι η ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας των παιδιών, με τη δημιουργία καταστάσεων οι οποίες θα βοηθήσουν στην κατάκτηση της γνώσης, στην ανάπτυξη ορθών στάσεων και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων, καθιστώντας τα έτσι ικανά για μελλοντική ανάληψη ευθυνών και δράση στο συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο μας.

Βασικός στόχος της Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι να οργανώνει, να εξασφαλίζει και να προσφέρει σε όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα από ηλικία, φύλο, οικογενειακό και κοινωνικό υπόβαθρο και πνευματικές δυνατότητες, τέτοιες ευκαιρίες μάθησης ώστε:

- να αναπτύσσονται ισόρροπα στο γνωστικό, συναισθηματικό και ψυχοκινητικό τομέα, αξιοποιώντας, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τα μέσα που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία
- να αντιμετωπίζουν με επιτυχία τα ποικίλα προβλήματα που είναι δυνατό να συναντήσουν και τις τυχόν δυσκολίες προσαρμογής στο σχολικό και ευρύτερο περιβάλλον και να προετοιμαστούν με στόχο την ενεργή και δημιουργική συμμετοχή τους στην κοινωνική, πολιτική, πολιτιστική και οικονομική ζωή
- να αποκτούν θετικές στάσεις σε σχέση με τη μάθηση
- να αναπτύσσουν κοινωνική συναντίληψη, αγωνιστικότητα, προσήλωση στις ανθρωπιστικές αξίες και σεβασμό της πολιτιστικής κληρονομιάς και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- να εκτιμούν το ωραίο και να αναπτύσσουν διάθεση για δημιουργικότητα και αγάπη για τη ζωή και τη φύση, ώστε να ευαισθητοποιούνται αποτελεσματικά σε θέματα διατήρησης και βελτίωσης του περιβάλλοντος.

### 1.1.3 ΚΑΤΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Αρχικά, παρά τα εμπόδια και τη λογοκρισία που επέβαλαν οι κατοχικές αρχές, λειτούργησαν στις κατεχόμενες περιοχές τρία δημοτικά σχολεία: ένα στο Ριζοκάρπασο, ένα στην Αγία Τριάδα και



ένα στον Κορμακίτη. Κατά τη σχολική χρονιά 1996-1997, το Δημοτικό Σχολείο Αγίας Τριάδας έκλεισε, παρά τις έντονες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, εξαιτίας της άρνησης του κατοχικού καθεστώτος να επιτρέψει στη δασκάλα κυρία Ελένη Φωκά να επιστρέψει στο χωριό της. Κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000 το Δημοτικό Σχολείο Κορμακίτη, που λειτουργούσε μέχρι την προηγούμενη σχολική χρονιά με ένα μαθητή, έκλεισε λόγω αποφοίτησης του μοναδικού αυτού μαθητή.

Κατά τη σχολική χρονιά 2004-2005, έπειτα από συνεχείς, επίμονες και επίπονες προσπάθειες της Κυπριακής Κυβέρνησης, επαναλειτούργησε για πρώτη φορά, μετά την τουρκική εισβολή, το Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου. Προς το τέλος της ίδιας σχολικής χρονιάς και συγκεκριμένα στις 11 Απριλίου 2005, έγινε κατορθωτή η λειτουργία και του Νηπιαγωγείου Ριζοκαρπάσου.

Το 2010 στις κατεχόμενες περιοχές της Κύπρου διαβιούσαν 344 Ελληνοκύπριοι και 112 Μαρωνίτες.

Στο Δημοτικό Σχολείο Ριζοκαρπάσου, το μοναδικό ελληνικό σχολείο που λειτουργεί στα κατεχόμενα καθ' όλη τη διάρκεια της τουρκικής κατοχής, φοίτησαν κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 δεκαεννέα συνολικά μαθητές (τρεις στην Α' τάξη, έξι στη Β' τάξη, τέσσερις στην Γ' τάξη, δύο στην Δ' τάξη, δύο στην Ε' τάξη και δύο στην Στ' τάξη) και δίδαξαν δύο δάσκαλοι και δύο νηπιαγωγοί. Στο Νηπιαγωγείο Ριζοκαρπάσου, κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, φοίτησαν τέσσερα παιδιά.

Προβλήματα, όπως λογοκρισία των βιβλίων, άρνηση αποδοχής κάποιων εκπαιδευτικών και προσπάθεια περιορισμού ή ελέγχου της δράσης των σχολείων από τις κατοχικές αρχές υπήρξαν και κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010. Συνέβησαν όμως σε μικρότερο βαθμό από τα προηγούμενα χρόνια.

Παρά τα προβλήματα αυτά, η εκπαίδευση που δόθηκε σε όλους τους μαθητές, προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, κρίνεται ικανοποιητική. Το Υ.Π.Π. φρόντισε να αποσταλούν στα σχολεία όλα τα απαραίτητα υλικά και μέσα, βιβλία και γραφική ύλη και η Ε.Ε.Υ. ανταποκρίθηκε άμεσα στις ανάγκες των τριών σχολείων για διδακτικό προσωπικό.

#### **1.1.4 ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Το Υ.Π.Π., από το Σεπτέμβριο του 2001 εφαρμόζει τον Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμο του 1999 [113(Ι)/1999] και τους Περί Μηχανισμού Έγκαιρου Εντοπισμού Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμούς του 2001 [185(Ι)2001] και τους Περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Κανονισμούς του 2001 [186(Ι)2001], οι οποίοι διέπουν την εφαρμογή του Νόμου.

Παιδιά με ειδικές ανάγκες, για τα οποία καθορίστηκε ειδική αγωγή και εκπαίδευση, δικαιούνται δωρεάν φοίτηση σε δημόσιο σχολείο για την παροχή της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, σε τάξη συνηθισμένου σχολείου, εφοδιασμένου με τις κατάλληλες υποδομές, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Υπουργείου, προσαρμοσμένο στις ειδικές ανάγκες των παιδιών και στο εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσής τους. Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, φοιτούσαν 2401 μαθητές με ειδικές ανάγκες σε τάξεις συνηθισμένων δημοτικών σχολείων και 366 μαθητές σε νηπιαγωγεία.

Η φοίτηση παιδιού με ειδικές ανάγκες, για το οποίο καθορίζεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση, μπορεί να γίνει και σε ειδική μονάδα που λειτουργεί σε συνηθισμένο σχολείο. Οι ειδικές μονάδες είναι ενταγμένες και ενσωματωμένες σε συνηθισμένα σχολεία και λειτουργούν σε χώρους άνετους και προσπελάσιμους από τα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, λειτούργησαν παγκύπρια 73 ειδικές μονάδες, στις οποίες φοίτησαν 391 παιδιά με ειδικές ανάγκες. Καταβάλλεται προσπάθεια, ώστε να δημιουργούνται ειδικές μονάδες για εξειδικευμένες ανάγκες (αυτισμό, σύνδρομο κ.τ.λ.), με στόχο την ομαδοποίηση των αναγκών και την παροχή αποτελεσματικότερης βοήθειας και στήριξης.

Για την παροχή της αναγκαίας στήριξης στα παιδιά με ειδικές ανάγκες σε νηπιαγωγεία, δημοτικά

σχολεία και ειδικές μονάδες που λειτούργησαν στα δημοτικά σχολεία, απασχολήθηκαν 376 εκπαιδευτικοί διάφορων ειδικοτήτων (εκπαιδευτικοί ειδικών μαθησιακών, νοητικών, λειτουργικών και προσαρμοστικών δυσκολιών, κωφών, τυφλών, λογοθεραπείας), οι οποίοι διορίζονται με ειδικά σχέδια υπηρεσίας.

Ειδική αγωγή και εκπαίδευση παρέχεται και σε ειδικά σχολεία, για περιπτώσεις παιδιών με σοβαρές ανάγκες. Σήμερα λειτουργούν εννέα ειδικά σχολεία παγκύπρια στα οποία, κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, φοίτησαν 283 παιδιά. Στα ειδικά σχολεία απασχολούνται 141 εκπαιδευτικοί διάφορων ειδικοτήτων (εκπαιδευτικοί ειδικών μαθησιακών, νοητικών, λειτουργικών και προσαρμοστικών δυσκολιών, κωφών, τυφλών, ειδικής γυμναστικής, μουσικοθεραπείας, εργοθεραπείας, λογοθεραπείας, ακουολογίας, εκπαιδευτικής ψυχολογίας και φυσιοθεραπείας).

Στους Προϋπολογισμούς της Ειδικής Εκπαίδευσης για το 2010, περιλήφθηκαν κονδύλια για:

- τον εξοπλισμό των ειδικών σχολείων, των ειδικών μονάδων και των αιθουσών αναφοράς με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και λογισμικά προγράμματα
- την παροχή ατομικού εξοπλισμού σε παιδιά με ειδικές ανάγκες (ειδικών καθισμάτων/τροχοκαθισμάτων, ειδικών ηλεκτρονικών υπολογιστών και συστημάτων επικοινωνίας)
- τις αναπροσαρμογές των σχολικών κτιρίων με την κατασκευή ειδικών αποχωρητηρίων, ραμπών και ειδικών αιθουσών κ.τ.λ.
- τις προσλήψεις βοηθητικού προσωπικού (σχολικών βοηθών/συνοδών για παιδιά με ειδικές ανάγκες)
- τη δωρεά μεταφορά των παιδιών με ειδικές ανάγκες στα ειδικά σχολεία
- την επιχορήγηση των οικογενειών των παιδιών με ειδικές ανάγκες για μεταφορά του παιδιού τους, όπου το παιδί αναγκάζεται με βάση απόφαση της Επαρχιακής Επιτροπής, να φοιτήσει σε σχολείο το οποίο δε βρίσκεται στην εκπαιδευτική του περιφέρεια
- την επιχορήγηση των Συνδέσμων Γονέων των Ειδικών Σχολείων για εφαρμογή προγραμμάτων απασχόλησης των παιδιών κατά το μη εργάσιμο χρόνο των σχολείων
- την επιμόρφωση του εκπαιδευτικού προσωπικού
- τη λειτουργία των εννέα ειδικών σχολείων (τηλέφωνα, εργατικό προσωπικό, εξοπλισμό κ.τ.λ.)
- την εργοδότηση εκπαιδευτικού, διοικητικού και γραμματειακού προσωπικού.

Το Υ.Π.Π. έχει ως πρωταρχικό στόχο την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού που στελεκώνει τις διάφορες υπηρεσίες της Ειδικής Εκπαίδευσης, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επιθεωρητών, των διευθυντών των σχολείων, των εκπαιδευτικών των τάξεων και των εκπαιδευτικών ειδικής εκπαίδευσης στις βασικές πρόνοιες του Νόμου και στις υποχρεώσεις του κάθε μέλους της σχολικής μονάδας, έναντι των παιδιών με ειδικές ανάγκες που φοιτούν στο σχολείο τους. Αυτό επιτυγχάνεται με:

- ενδοϋπηρεσιακά συνέδρια και συναντήσεις
- προαιρετικά σεμινάρια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- συνέδρια και σεμινάρια που οργανώνονται από ειδικούς εμπειρογνώμονες που μετακαλούνται από το εξωτερικό (Fulbright, British Council, Ελλάδα)
- υποτροφίες στο εξωτερικό μικρής ή μεγάλης διάρκειας (Fulbright, British Council, Υ.Π.Π., Γραφείο Προγραμματισμού).

### **1.1.5 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ**

Η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή (Κ.Ε.Α.) Μεγάλης Βρετανίας αποτελεί τον κύριο φορέα μέσω του οποίου, από το 1969, το Υ.Π.Π. ενισχύει τις προσπάθειες της κυπριακής παροικίας στη Μεγά-

λη Βρετανία για συντήρηση και καλλιέργεια της εθνικής, θρησκευτικής, πολιτιστικής και γλωσσικής ταυτότητας των παιδιών και του συνόλου των μελών της.

Η Κ.Ε.Α. στελεχώνεται με έναν Προϊστάμενο και με αποσπασμένους δασκάλους, ο αριθμός των οποίων καθορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο, ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες και τις τρέχουσες εξελίξεις. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ο αριθμός των αποσπασμένων δασκάλων στην Κ.Ε.Α. αυξήθηκε κατά έναν εκπαιδευτικό τη σχολική χρονιά 2009-2010 και ανήλθε στους 38. Η στελέχωση της Κ.Ε.Α. συμπληρώνεται και από αριθμό ωρομίσθιων δασκάλων, οι οποίοι είτε βρίσκονται στη Μεγάλη Βρετανία με εκπαιδευτική άδεια είτε είναι μόνιμοι κάτοικοι της χώρας. Ο αριθμός του ωρομίσθιου επιτόπιου προσωπικού καθορίζεται με βάση τις ανάγκες και το εγκεκριμένο κονδύλι. Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, εργοδοτήθηκαν 112 ωρομίσθιοι δάσκαλοι.

Το συντονισμό των ενεργειών όλων των εκπαιδευτικών φορέων της Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης στη Μεγάλη Βρετανία έχει ο Ενιαίος Φορέας Ελληνικής Παροικιακής Εκπαίδευσης (Ε.Φ.Ε.Π.Ε.), που είναι ο κεντρικός φορέας. Πρόεδρος του Ε.Φ.Ε.Π.Ε. είναι ο Αρχιεπίσκοπος Θυατειρών και Μεγάλης Βρετανίας, κ.κ. Γρηγόριος και αντιπρόεδροι οι εκάστοτε Προϊστάμενοι των Εκπαιδευτικών Αποστολών Κύπρου και Ελλάδας. Ο Ε.Φ.Ε.Π.Ε. διαδραματίζει έναν πολύ σημαντικό ρόλο τόσο στην ίδρυση και λειτουργία σχολείων και την αντιμετώπιση διάφορων προβλημάτων όσο και στη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας των αποδήμων.

Το Υ.Π.Π. καταβάλλει συντονισμένες προσπάθειες (αποστολή εκπαιδευτικών, εκπόνηση αναλυτικού προγράμματος, επιμόρφωση προσωπικού, ετοιμασία σχεδίου κανονισμών, έκδοση και αποστολή βιβλίων κ.ά.) για την αποτελεσματικότερη επιτέλεση του ρόλου της Κ.Ε.Α. και των παροικιακών σχολείων.

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 συνεχίστηκε η λειτουργία του Επιμορφωτικού Ινστιτούτου Παροικιακής Εκπαίδευσης, που έχει ως στόχο την επιμόρφωση του ωρομίσθιου προσωπικού.

#### **1.1.6 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**

Στα πλαίσια των προσπαθειών για παροχή εκπαιδευτικής βοήθειας στους Έλληνες της Διασποράς, το Υ.Π.Π. προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

- Αποστέλλει βιβλία και άλλο εκπαιδευτικό υλικό σε όλα τα ελληνικά σχολεία και φορείς των απανταχού ομογενών, μετά από την εκ μέρους τους υποβολή σχετικού αιτήματος.
- Φιλοξενεί ομάδες παιδιών από τις διάφορες παροικίες στις κατασκηνώσεις του. Κατά τη διάρκεια της παραμονής των παιδιών προσφέρει εκπαιδευτικά προγράμματα σχετικά με την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό.
- Προσφέρει εκπαιδευτικές διευκολύνσεις σε επαναπατριζόμενους ομογενείς στην Κύπρο μέσω ειδικών προγραμμάτων, τόσο μέσα στα σχολεία όσο και στα πλαίσια λειτουργίας των Επιμορφωτικών Κέντρων, όπως δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά και ενήλικες.
- Από τη σχολική χρονιά 2003-2004, έπειτα από έγκριση σχετικής Πρότασης του Υ.Π.Π., αποφασίστηκε η ενδυνάμωση της εκπαιδευτικής αποστολής στα Ιεροσόλυμα με έναν ακόμη εκπαιδευτικό. Έτσι, παραχωρούνται οι υπηρεσίες δύο εκπαιδευτικών με στόχο τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας τόσο στα παιδιά όσο και στους εκπαιδευτικούς των σχολείων του Ελληνορθόδοξου Πατριαρχείου Ιεροσολύμων.

#### **1.1.7 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΡΙΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ**

Σκοπός του προγράμματος Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων είναι να δώσει την ευκαιρία σε παιδιά δημοτικών σχολείων, από την Κύπρο και άλλες χώρες, να γνωρίσουν και να

αγαπήσουν το φυσικό περιβάλλον, να αποκτήσουν ορθές στάσεις συμπεριφοράς, να αναπτύξουν σχέσεις και φιλίες με τα συνομήλικά τους παιδιά, να γνωρίσουν την ελληνική γλώσσα και την κυπριακή ιστορία, να γνωρίσουν την Κύπρο και την κουλτούρα της.

Οι Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά να ζήσουν μακριά από το οικογενειακό τους περιβάλλον, σε μια οργανωμένη κοινωνία, γεγονός που βοηθά, μεταξύ άλλων, στην κοινωνικοποίηση, στην αυτοεκτίμηση και αυτογνωσία, στην αυτοοργάνωση και αυτοσυντήρηση, στην ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας και στη δημιουργία του συναισθήματος της ευθύνης. Επίσης, συμβάλλουν στη βελτίωση της υγείας του παιδιού και του προσφέρουν οργανωμένη ψυχαγωγία. Οι Εκπαιδευτικές και Θερινές Κατασκηνώσεις υπηρετούν τις σύγχρονες τάσεις της αγωγής, μέσα από τη βιωματική περιβαλλοντική αγωγή και την ενεργό συμμετοχή των παιδιών στην οργάνωση κοινωνικής ζωής στην κατασκήνωση.

Οι Εκπαιδευτικές Κατασκηνώσεις λειτούργησαν σε δύο περιόδους: τρεις πενήμερες σειρές τον Οκτώβριο - Νοέμβριο του 2009 και έξι πενήμερες σειρές το Μάιο - Ιούνιο του 2010. Σε αυτές συμμετείχαν συνολικά 820 παιδιά από 35 δημοτικά σχολεία της Κύπρου (50 τμήματα Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης). Οι Θερινές Κατασκηνώσεις λειτούργησαν το καλοκαίρι του 2010 σε εννέα εβδομάδες σειρές και μία σειρά για παιδιά της Μαρωνιτικής Κοινότητας. Συνολικά συμμετείχαν 1000 παιδιά, από 180 δημοτικά σχολεία της Κύπρου.

Η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης αυξάνει συνεχώς τα προγράμματα φιλοξενίας στην Κύπρο και τον αριθμό των παιδιών που φιλοξενεί από το εξωτερικό. Το καλοκαίρι του 2010 φιλοξενήθηκαν συνολικά 110 παιδιά από την Ελλάδα.

Ακόμη, τη σχολική χρονιά 2009-2010, στα πλαίσια των εκπαιδευτικών ανταλλαγών με το Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της Ελλάδας, οργανώθηκαν αποστολές παιδιών των Δημοτικών Σχολείων της Κύπρου στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, το καλοκαίρι του 2010, φιλοξενήθηκαν στην Ελλάδα 179 παιδιά, σε τρεις αποστολές στην Κατασκήνωση Μεταμόρφωσης Χαλκιδικής.

### **1.1.8 ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ**

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα αποτελούν σήμερα το μεγαλύτερο πρόγραμμα γενικής επιμόρφωσης ενηλίκων στα πλαίσια της προώθησης της διά βίου μάθησης στην Κύπρο. Ο γενικός σκοπός των Επιμορφωτικών Κέντρων είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του κάθε ατόμου και η κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική πρόοδος των πολιτών και της κοινωνίας γενικότερα. Οι επιμέρους στόχοι των Επιμορφωτικών Κέντρων συμβαδίζουν με την αναπτυξιακή πολιτική του κράτους και τους ευρύτερους στόχους του Υ.Π.Π. για παροχή ευκαιριών «Διά Βίου Μάθησης» σε όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας και την καταπολέμηση των μορφωτικών ανισοτήτων για την αποτελεσματική ένταξη και δράση τους στην Ενωμένη Ευρώπη.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα άρχισαν τη λειτουργία τους το 1952, κυρίως στην ύπαιθρο με 19 επιμορφωτικά κέντρα. Το 1960, με την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας, λειτούργησαν 175 κέντρα με 3750 μέλη. Το 1974, επεκτάθηκαν και στις πόλεις και σήμερα καλύπτουν κάθε γωνιά των ελεύθερων περιοχών της Κύπρου, προσφέροντας ευκαιρίες επιμόρφωσης σε χιλιάδες άτομα 15 χρόνων και άνω.

Μέσα από τα προγράμματα των Επιμορφωτικών Κέντρων προσφέρονται θέματα όπως: Αγγλικά, Αγιογραφία, Αισθητική, Αισθητική Εκτίμηση Έργων Τέχνης, Αλφαριθμητισμός, Αραβικά, Αργυροχοΐα, Αρμενικά, Αστρονομία-Αστροφυσική, Βιβλιοθηκονομία, Βιτρό, Βουλγαρικά, Braille (Σύστημα Ανάγνωσης και Γραφής για Τυφλούς), Βυζαντινή Μουσική, Γαλλικά, Γερμανικά, Γνωρίστε την Κύπρο, Γραφικές Τέχνες, Γυμναστική, Δακτυλογραφία, Δημόσιες Σχέσεις, Δημοσιογραφία, Διακόσμηση Χώρου, Διάταξη Λουλουδιών, Διοίκηση Μικρών Επιχειρήσεων, Εκπαίδευση Νέων Ζευγαριών, Ελληνικά για Ξενόγλωσσους, Ευρωπαϊκά Θέματα, Ζαχαροκατασκευές, Ζωγραφική, Ηλεκτρονικά, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Θέατρο, Ισπανικά, Ιταλικά, Κατασκευή Κούκλων Πορσελάνης, Κέντημα Καραβιώτικο-Λαππηθιώτικο, Κέντημα Λευκαρίτικο, Κεραμική-Αγγειοπλαστική,

Κηπουρική, Κινέζικα, Κοπτική-Ραπτική, Κορνιζοποιία, Λογιστική, Μαγειρική Αραβική, Μαγειρική-Ζαχαροπλαστική, Μαγειρική Ινδική, Μαγειρική Κινέζικη, Μαγειρική Κυπριακή, Μάρκετινγκ, Μετεωρολογία, Μηχανική Αυτοκινήτου, Μουσική, Μπριτζ (Bridge), Νοηματική Γλώσσα, Νομικά-Οικογενειακό Δίκαιο, Ξυλογλυπτική, Ξυλουργική, Οικοδομική, Πίνακες με Κουκούλι, Πρώτες Βοήθειες, Ρουμανικά, Ρωσικά, Σκιτσογραφία-Γελοιογραφία, Σμίλες-Βελονάκι (Σμιλί), Σύγχρονα Κοινωνικά Προβλήματα, Τοξοβολία, Τουρκικά, Υγιεινή Διατροφή, Υδραυλικά, Φωτογραφική Τέχνη, Χειροποίητα Κοσμήματα, Χειροτεχνήματα από Πορσελάνη, Χειροτεχνία Κυπριακή, Χειροτεχνικές Δημιουργίες-Υαλογραφία-Ψηφιδωτό, Χοροί Ελληνικοί και Λαϊκοί, Χοροί Κυπριακοί, Χοροί Λατινοαμερικάνικοι, Χοροί Μοντέρνοι, Ψυχολογία-Ψυχική Υγεία, κ.ά.

Μέσα από τα θέματα αυτά καλύπτονται τομείς σχετικοί με τη διδασκαλία και την εκμάθηση ξένων γλωσσών, με πολιτιστικά προγράμματα, με την υγεία, με πρακτικές εφαρμογές, με την απόκτηση επαγγελματικών δεξιοτήτων και με άλλα θέματα γενικής φύσεως. Παράλληλα, τα Επιμορφωτικά Κέντρα οργανώνουν κάθε χρόνο, δωρεάν, σε Ιδρύματα, Στέγες Ενηλίκων, Κεντρικές Φυλακές, Κέντρα Φροντίδας Ηλικιωμένων κ.ά., ειδικές ομάδες στις οποίες φοιτούν αναλφάβητοι, άτομα με ειδικές ανάγκες, ανάπηροι, εγκλωβισμένοι, κατάδικοι, ψυχικά ασθενείς και άτομα τρίτης ηλικίας. Επίσης, προσφέρουν δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά επαναπατρισθέντων Κυπρίων και παλιννοστούντων, σε πολιτικούς πρόσφυγες και σε Τουρκοκύπριους, καθώς επίσης και δωρεάν μαθήματα εκμάθησης της τουρκικής γλώσσας σε Ελληνοκύπριους.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα έχουν καταξιωθεί στη συνείδηση των πολιτών για την ποιότητα και το ευρύ φάσμα θεμάτων που προσφέρουν. Η επιτυχία του θεσμού διαφαίνεται μέσα από τη μαζική συμμετοχή των πολιτών σε αυτό, πέραν των 25.000 κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, και τη λειτουργία 2088 ομάδων σε 390 Επιμορφωτικά Κέντρα. Ποσοστό 70% παρακολούθησε τα προσφερόμενα θέματα σε αστικές περιοχές, ενώ στην ύπαιθρο παρακολούθησε το 30% των πολιτών. Οι γυναίκες συμμετείχαν σε ποσοστό 73% και οι άντρες σε ποσοστό 27%. Το ποσοστό των ατόμων 65 χρόνων και άνω ξεπέρασε το 8%.

## 1.2 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Η Μέση Γενική Εκπαίδευση, Δημόσια και Ιδιωτική, καλύπτει ένα μεγάλο τμήμα του Κυπριακού Εκπαιδευτικού Συστήματος. Με βάση τις κοινωνικοοικονομικές, πολιτιστικές και εθνικές ανάγκες της Κύπρου, η Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση προσφέρει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης και στοχεύει στη διάδοση της γνώσης με έμφαση στη γενική παιδεία και τη βαθμιαία εξειδίκευση, με σκοπό να προετοιμάσει τους μαθητές στον ακαδημαϊκό ή επαγγελματικό τους προσανατολισμό. Στοχεύει, επίσης, στην προαγωγή και ανάπτυξη μιας υγιούς, πνευματικής και ηθικής προσωπικότητας, στη δημιουργία ικανών, δημοκρατικών και νομοταγών πολιτών, στην εμπέδωση της εθνικής ταυτότητας, των πολιτιστικών αξιών, των παγκόσμιων ιδανικών για ελευθερία, δικαιοσύνη, ειρήνη και στην καλλιέργεια αγάπης και σεβασμού των ανθρώπων, με σκοπό την προώθηση της αλληλοκατανόησης και της συνεργασίας ανθρώπων και λαών, μέσα στα πλαίσια των νέων πολυπολιτισμικών συνθηκών που επικρατούν στην Κύπρο του 21ου αιώνα, αλλά και παγκοσμίως.

Η Δημόσια Μέση Γενική Εκπαίδευση παρέχεται για μαθητές ηλικίας 12 μέχρι 18 ετών, μέσα από δύο τριετείς κύκλους σπουδών - το Γυμνάσιο και το Λύκειο. Στους δύο κύκλους περιλαμβάνονται προγράμματα σπουδών που προσφέρονται σε διακριτά μαθήματα (Ελληνικά, Μαθηματικά κτλ.), προγράμματα που προσφέρονται διαθεματικά (Αγωγή Υγείας, Περιβαλλοντική Αγωγή κ.ά.), καθώς και ποικίλες εξωδιδακτικές δραστηριότητες (όμιλοι, εκδρομές, επισκέψεις κτλ.), έτσι ώστε να επιτυγχάνεται η σφαιρική και ισόρροπη ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών. Η φοίτηση είναι δωρεάν για όλες τις τάξεις και υποχρεωτική μέχρι την ηλικία των 15 ετών. Τα τελευταία χρόνια, στο Λύκειο, το εκπαιδευτικό σύστημα είναι πιο ευέλικτο και με διάφορες κατευθύνσεις ανάλογα με τις κλίσεις, δεξιότητες και ενδιαφέροντα του μαθητή. Ιδιαίτερα, με την εφαρμογή από τη σχολική χρονιά 2000-2001 του θεσμού του ενιαίου λυκείου σε παγκύπρια κλίμακα η ευελιξία και οι προοπτικές που ανοίγονται στο μαθητή αυξάνονται ακόμη περισσότερο. Ο νέος θεσμός του ενιαίου λυκείου αποτελεί απάντηση στις ποικίλες προκλήσεις, εθνικές και παγκόσμιες, ενώ ενισχύει την ευρωπαϊκή διάσταση της παιδείας μας.

Η Μέση Εκπαίδευση έχει ένα ευρύ πεδίο ευθυνών. Οι κυριότεροι τομείς αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης είναι: η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εργασίας των δημόσιων σχολείων, η παρακολούθηση της εργασίας των ιδιωτικών σχολείων και των φροντιστηρίων, τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής, η παρακολούθηση της εφαρμογής των κανονισμών λειτουργίας των σχολείων, η επιθεώρηση του διδακτικού προσωπικού, ο εκπαιδευτικός προγραμματισμός και η στελέχωση των σχολείων, η παροχή επιμόρφωσης σε μαθητές και ενήλικες, η παροχή πληροφοριών για την εκπαίδευση κτλ.

### 1.2.1 ΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Το Γυμνάσιο αποτελεί έναν αυτοτελή κύκλο σπουδών γενικής εκπαίδευσης με στόχο την ανθρωπιστική καλλιέργεια των μαθητών. Συμπληρώνει τη γενική παιδεία που παρέχει το Δημοτικό Σχολείο και προετοιμάζει τους μαθητές για το Λύκειο ή την Τεχνική/Επαγγελματική εκπαίδευση. Τα μαθήματα είναι κοινά για όλους τους μαθητές. Στο πλαίσιο της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για ποιοτική αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης εισήχθησαν και προωθούνται νέοι θεσμοί στο Γυμνάσιο, όπως η διδασκαλία του μαθήματος της Πληροφορικής σε όλες τις τάξεις, η αξιοποίηση της βιβλιοθήκης, η εισαγωγή του θεσμού των Ειδικών Αιθουσών, όπως είναι οι Αίθουσες Γλωσσών και οι Αίθουσες Ιστορίας, καθώς και η αναβάθμιση του θεσμού του καθηγητή υπεύθυνου τμήματος.

Με στόχο την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας και του λειτουργικού αναλφαβητισμού λειτουργεί στα Γυμνάσια ο θεσμός των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ). Κύριες αρχές του θεσμού είναι η διασφάλιση της συνέχειας μεταξύ Νηπιαγωγείου - Δημοτικού - Γυμνασίου, η συνεταιρικότητα με τους τοπικούς φορείς, η μείωση του αριθμού κατά τμήμα και η διασφάλιση της κατοχής του προφορικού λόγου. Για την αντιμετώπιση του προβλήματος του λειτουργικού αναλφαβητισμού και την πρόληψη του συνεπαγόμενου σχολικού και κοινωνικού αποκλεισμού, λειτουργεί από το 1989-90 στα γυμνάσια της Κύπρου το Πρόγραμμα Αλφαβητισμού. Το περιεχόμενο του

προγράμματος εστιάζεται στις τρεις βασικές δεξιότητες – ανάγνωση, γραφή, αριθμητική – σε επίπεδο των τριών πρώτων τάξεων του Δημοτικού, προσαρμοσμένο στις ανάγκες και τα βιώματα του μαθητή του Γυμνασίου. Λαμβάνονται, επίσης, μέτρα για την αγωγή και εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Στους μαθητές οι οποίοι έχουν σοβαρή μαθησιακή ή ειδική μαθησιακή, λειτουργική ή προσαρμοστική δυσκολία παρέχεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση και γενικά η αναγκαία βοήθεια για τη σχολική ανάπτυξή τους σε όλους τους τομείς, και ιδιαίτερα στον ψυχολογικό, τον κοινωνικό και τον εκπαιδευτικό τομέα.

### **1.2.2 ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ**

Τη σχολική χρονιά 2000-2001 εισήχθη σε παγκύπρια βάση ο θεσμός του Ενιαίου Λυκείου σε αντικατάσταση του προηγούμενου συστήματος του Λυκείου Επιλογής Μαθημάτων (ΛΕΜ). Ο νέος θεσμός προωθείται και βελτιώνεται συνεχώς ως ανταπόκριση της κυπριακής εκπαίδευσης, και ειδικότερα της Μέσης Εκπαίδευσης, στις προκλήσεις της κοινωνίας της γνώσης, στις νέες πραγματικότητες που δημιουργεί η ένταξη της Κύπρου στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό χώρο και στις ιδιαιτερότητες - πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές – της κυπριακής πολιτείας.

Όλα αυτά οδήγησαν στον προσδιορισμό των ιδιοτήτων του εφήβου-πολίτη του 21ου αιώνα. Ο έφηβος αυτός πρέπει να κατακτήσει και να πραγματώσει ένα συνδυασμό γενικής γνώσης και μερικής εξειδίκευσης, με έμφαση στους μηχανισμούς μάθησης, έρευνας και αυτενέργειας, γνώση ξένων γλωσσών, ικανότητες για αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών για την προαγωγή της διά βίου μάθησης και για αυτομόρφωση. Ο πολίτης του 21ου αιώνα πρέπει να είναι ικανός να συμβιώνει σε μια παγκόσμια πολυπολιτισμική κοινωνία, να κατακτά και να αξιοποιεί τη συνεχώς αυξανόμενη γνώση, να γνωρίζει πώς να δρα κατάλληλα σε κάθε περίπτωση και να επιβιώνει ως ένας χρήσιμος πολίτης στο κράτος του και στην παγκόσμια κοινωνία.

Στο Ενιαίο Λύκειο προσφέρονται μαθήματα κοινού κορμού, μαθήματα κατεύθυνσης και μαθήματα ειδικού ενδιαφέροντος ή/και εμπλουτισμού. Τα μαθήματα κοινού κορμού είναι υποχρεωτικά για όλους τους μαθητές. Με αυτά επιδιώκεται η παροχή γενικής μόρφωσης, η ολόπλευρη ανάπτυξη και η απόκτηση γενικής φύσης δεξιοτήτων που απαιτούνται από τη σύγχρονη πραγματικότητα. Όλα τα μαθήματα της Α΄ τάξης είναι κοινού κορμού. Στις τάξεις Β΄ και Γ΄ ο μαθητής παρακολουθεί μαθήματα κοινού κορμού. Ταυτόχρονα, όμως, επιλέγει και μαθήματα κατεύθυνσης για συστηματική και σε βάθος μελέτη των θεμάτων που τον ενδιαφέρουν, καθώς και μαθήματα ειδικού ενδιαφέροντος ή/και εμπλουτισμού για περαιτέρω ανάπτυξη και ικανοποίηση των ειδικών κλίσεων και ενδιαφερόντων του.

### **1.2.3 ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ**

Κάτω από την ευθύνη της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης λειτουργούν τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης σε όλη την Κύπρο, που στόχο έχουν την παροχή ίσων ευκαιριών μόρφωσης σε χιλιάδες μαθητές και ενήλικες και συμβάλλουν στη δια βίου εκπαίδευση.

### **1.2.4 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

Στο πλαίσιο της Μέσης Εκπαίδευσης λειτουργεί, επίσης, η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (Υ.Σ.Ε.Α.), με στόχο την παροχή στήριξης και πληροφοριών στους μαθητές, ώστε να κατανοήσουν και να αξιοποιήσουν τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους, να προσαρμοστούν καλύτερα στο σχολικό περιβάλλον και να κάνουν όσο το δυνατό πιο ορθές προσωπικές, εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές.

### **1.2.5 Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Βασικό στόχο της Κυπριακής Εκπαίδευσης αποτελεί από χρόνια η Ευρωπαϊκή Διάσταση στην

Εκπαίδευση, η οποία προωθείται διαθεματικά μέσα από τα αναλυτικά προγράμματα διαφόρων μαθημάτων, καθώς και μέσα από ποικίλες άλλες σχολικές δραστηριότητες, που αποσκοπούν τόσο στην παροχή πληροφόρησης και ενημέρωσης, όσο και στην καλλιέργεια «ευρωπαϊκής συνείδησης» και θετικών στάσεων απέναντι στην ευρωπαϊκή κοινότητα. Τα Γυμνάσια και τα Λύκεια της Κύπρου, ανταποκρινόμενα στο στόχο της Ευρωπαϊκής Διάστασης, έχουν αναπτύξει μια πλούσια δραστηριότητα, όπως εορτασμό της Μέρας της Ευρώπης, της Ευρωπαϊκής Μέρας Γλωσσών, συμμετοχή στο πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Διάκρισης για τη διδασκαλία και εκμάθηση γλωσσών (European Language Label), λειτουργία Ευρωπαϊκών Ομίλων στα σχολεία, ανάληψη μελετών-εργασιών (project), διασύνδεση των Λυκείων της Κύπρου με σχολεία άλλων ευρωπαϊκών χωρών μέσω του συστήματος του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή του διαδικτύου, ενεργό εμπλοκή και σχολικές συμπράξεις με σχολεία άλλων ευρωπαϊκών χωρών στα πλαίσια του προγράμματος Comenius κ.ά.

### **1.2.6 Η ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργούν τριανταέξι ιδιωτικά σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, τα οποία παρέχουν στους μαθητές εκπαίδευση που αποσκοπεί:

- α. Στην προετοιμασία τους για σπουδές σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού ή στα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου και της Ελλάδας.
- β. Στην ομαλή μετάβασή τους στον επαγγελματικό τομέα και στον κόσμο των επιχειρήσεων.

Τα Ιδιωτικά Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης είναι εγγεγραμμένα στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και λειτουργούν σύμφωνα με τους Περί Ιδιωτικών Σχολείων και Φροντιστηρίων Νόμους 1971-2008.

Τα Ιδιωτικά Σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα που εφαρμόζουν.

1. Ιδιωτικά Σχολεία του αυτού τύπου: Στην κατηγορία αυτή κατατάσσονται τα σχολεία που ακολουθούν χωρίς καμιά παρέκκλιση τα ισχύοντα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα των υφιστάμενων τύπων δημόσιων σχολείων.
2. Ιδιωτικά Σχολεία παρόμοιου τύπου: Σ' αυτή την κατηγορία κατατάσσονται τα σχολεία στα οποία, εκτός των άλλων μαθημάτων, διδάσκονται απαραίτητα τα κύρια μαθήματα υφιστάμενου τύπου δημόσιων σχολείων, τουλάχιστον κατά τα δύο τρίτα όσον αφορά στο χρόνο και στην ύλη που προνοούνται για τα δημόσια σχολεία.
3. Ιδιωτικά Σχολεία διαφορετικού τύπου: Κατατάσσονται σ' αυτή την κατηγορία τα σχολεία που δεν εμπίπτουν σε καμία από τις δύο προηγούμενες κατηγορίες.



### 1.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση (ΜΤΕΕ) στοχεύει, με την προσφορά ενός ισορροπημένου προγράμματος γενικής μόρφωσης, τεχνολογικής εξειδίκευσης και εργαστηριακής κατάρτισης, στην προετοιμασία μαθητών που να είναι ικανοί μετά την αποφοίτησή τους:

- Να εργοδοτηθούν στη βιομηχανία με πολύ καλούς όρους εργοδότησης
- Να συνεχίσουν την ακαδημαϊκή τους ανέλιξη σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Από το Σεπτέμβριο του 2001, έχουν τεθεί σε εφαρμογή τα Νέα Προγράμματα Σπουδών της ΜΤΕΕ, με κοινό πρώτο έτος κατά κατεύθυνση και κατά κλάδο, σε δύο κατευθύνσεις, τη «Θεωρητική» και την «Πρακτική». Τα Προγράμματα Σπουδών αξιολογούνται και αναθεωρούνται κατάλληλα πάνω σε τακτική βάση, σύμφωνα με τις εισηγήσεις των διδασκόντων εκπαιδευτικών.

Τα Προγράμματα ΜΤΕΕ προσφέρονται στις 12 Τεχνικές Σχολές που λειτουργούν στη Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Παραλίμνι, Αυγόρου, Πάφο και Πόλη Χρυσοχούς. Επίσης, στο Γυμνάσιο Αγρού λειτουργεί Κλάδος Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών. Οι απόφοιτοι των Τεχνικών Σχολών μπορούν να διεκδικήσουν θέση σε οποιοδήποτε Ανώτερο και Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Κύπρου και της Ελλάδας, συμμετέχοντας στις Παγκύπριες Εξετάσεις μαζί με τους αποφοίτους των Λυκείων. Μπορούν επίσης να φοιτήσουν σε εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού, νοουμένου ότι πληρούν τις προϋποθέσεις εισαγωγής.

**ΠΡΟΣΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

ΚΛΑΔΟΙ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΕΣ	ΣΧΟΛΕΣ												
	Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Β' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΜΑΚΑΡΙΟΣ Γ' ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ	Α' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Β' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	Γ' ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΕΜΕΣΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (ΠΡΩΗΝ ΔΙΑΝΕΛΜΕΙΔΙΣ)	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΙΟΥ ΛΑΖΑΡΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ/ΑΥΓΟΡΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΦΟΥ	ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΠΟΛΗΣ ΧΡΥΣΟΧΟΥΣ	ΑΠΕΙΡΕΙΩΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΓΡΟΥ
<b>1 ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ</b>													
1.1 ΓΕΝΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	•		•	•				•		•	•		
1.2 ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ - ΕΡΓΑΛΕΙΟΜΗΧΑΝΩΝ	◦		◦	◦				◦		◦	◦		
1.3 ΥΔΡΑΥΛΙΚΩΝ, ΘΕΡΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΥΚΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	•◦			•◦				•◦		•◦	•◦		
1.4 ΣΥΓΚΟΛΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	◦			◦				◦			◦		
1.5 ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ				◦					◦	◦	◦		
1.6 ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	•◦		•◦	•◦				•◦		•◦	•◦		
1.7 ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	•◦			•◦				•◦		•◦	•◦		
1.8 ΔΙΚΥΚΛΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΩΝ ΣΚΑΦΩΝ			◦	◦				◦		◦	◦		
<b>2 ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ</b>													
2.1 ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ	•◦				•◦	•◦	•◦			•◦	•◦		
2.2 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ		•	•		•		•				•		
2.3 ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ		•	•		•	•	•		•	•	•		
2.4 ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ, ΑΥΤΟΜΑΤΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ	•◦				•◦		•◦				•◦		
2.5 ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ, ΨΥΞΗΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ		◦	◦			◦	◦			◦	◦		
2.6 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ		•◦	•◦		•◦		•◦				•◦		
<b>3 ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ</b>													
3.1 ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ	•		•		•			•	•		•	•	
3.2 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ	•		•		•			•	•		•	•	
3.3 ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑΣ	•		•		•			•	•		•	•	
3.4 ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗΣ	◦		◦		◦			◦	◦		◦	◦	
3.5 ΒΟΗΘΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ	◦		◦		◦			◦	◦		◦	◦	
<b>4 ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ</b>													
4.1 ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ	◦	◦	◦		◦			◦	◦		◦	◦	
<b>5 ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ</b>													
5.1 ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ		•											
<b>6. ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗΣ - ΕΠΙΠΛΟΠΙΑΣ</b>													
6.1 ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΕΠΙΠΛΩΝ	•			•	•		•				•		
6.2 ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗΣ - ΕΠΙΠΛΟΠΙΑΣ	◦			◦	◦		◦				◦		
<b>7 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ</b>													
7.1 ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ			•◦	•◦		•◦		•◦			•◦		
7.2 ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ	•◦		•◦	•◦		•◦		•◦	•◦		•◦		
7.3 ΑΡΓΥΡΟΧΟΪΑΣ - ΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ	◦		◦			◦		◦					
<b>8 ΕΝΔΥΣΗΣ</b>													
8.1 ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ ΜΟΔΑΣ			•		•		•				•	•	
8.2 ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ			◦		◦		◦				◦	◦	
<b>9 ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ</b>													
9.1 ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ										◦			
<b>10 ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ</b>													
10.1 ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΚΑΙ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ	•◦	•◦	•◦	•◦		•◦		•◦	•◦	•◦	•◦	•◦	
10.2 ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	◦	◦	◦	◦		◦		◦	◦	◦	◦	◦	
10.3 ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	•	•	•	•		•		•	•	•	•	•	
10.4 ΙΔΙΑΙΤΕΡΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	◦	◦	◦	◦		◦		◦	◦	◦	◦	◦	
<b>11 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ</b>													
11.1 ΜΑΓΕΙΡΙΚΗΣ - ΤΡΑΠΕΖΟΚΟΜΙΑΣ			◦			◦	◦		◦		◦	◦	◦

• ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ◦ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ

### 1.3.1 ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Παράλληλα με τα πιο πάνω Προγράμματα της ΜΤΕΕ, στις Τεχνικές Σχολές λειτουργεί από το 1963 το Σύστημα Μαθητείας.

Το Σύστημα Μαθητείας διαρκεί δύο χρόνια και προσφέρει συνδυασμό εκπαίδευσης και ενδοϋπηρεσιακής κατάρτισης σε ενδιαφερόμενους μαθητές που έχουν συμπληρώσει το 14ο έτος της ηλικίας τους και δεν επιθυμούν να συνεχίσουν την τακτική εκπαίδευση, νοουμένου ότι έχουν φοιτήσει στη Β΄ τάξη του Γυμνασίου.

Το Σύστημα Μαθητείας στοχεύει στην τροφοδότηση των διαφόρων τομέων οικονομικής δραστηριότητας με κατάλληλα εκπαιδευμένους τεχνίτες, που να μπορούν να καλύπτουν ποσοτικά και ποιοτικά τις συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες. Οι βασικές ειδικότητες που λειτουργούν στο Σύστημα Μαθητείας είναι:

- Οικοδόμοι
- Επιπλοιοί/Ξυλουργοί
- Μηχανικοί αυτοκινήτων
- Ηλεκτρολόγοι αυτοκινήτων
- Ηλεκτροτεχνίτες
- Ελασματοουργοί/Συγκολλητές
- Υδραυλικοί
- Αργυροχόοι/Χρυσοχόοι
- Μηχανουργοί/Εφαρμοστές
- Κομμωτές

Οργανωτικά, η λειτουργία του Συστήματος Μαθητείας αποτελεί ευθύνη του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΚΑ) και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το ΥΕΚΑ έχει τη διοικητική ευθύνη (επιλογή και πληρωμή επιθεωρητών, εξεύρεση και ενημέρωση ενδιαφερομένων κτλ), ενώ το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει την ευθύνη της επιλογής των καθηγητών, της ανάπτυξης της υποδομής, της ετοιμασίας των αναλυτικών προγραμμάτων και γενικότερα της λειτουργίας του Συστήματος Μαθητείας μέσα στις Τεχνικές Σχολές.

### 1.3.2 ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΑ – ΒΡΑΔΙΝΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ

Η ανάγκη για συνεχή ανανέωση των γνώσεων και η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας επιβάλλουν όπως η μόρφωση του πληθυσμού είναι μια ισόβια λειτουργία που χρονικά δε θα περιορίζεται στη σχολική περίοδο ή τοπικά στο σχολείο και τις παραδοσιακές σχολικές μεθόδους, αλλά θα διαρκεί σε ολόκληρη τη ζωή του ατόμου, με σκοπό να το κρατεί συνεχώς ενήμερο για ό,τι συμβαίνει γύρω του και να το βοηθά να αναπτύσσει τις δυνατότητές του, ώστε να αντιμετωπίζει με επιτυχία τις απαιτήσεις μιας συνεχώς αναπτυσσόμενης κοινωνίας και να συμβάλλει δημιουργικά στην πρόοδό της.

Για την ικανοποίηση της πιο πάνω ανάγκης, η ΜΤΕΕ προσφέρει στις Τεχνικές Σχολές τα ακόλουθα Απογευματινά – Βραδινά Προγράμματα:

#### • Προγράμματα ΜΤΕΕ σε Εσπερινές Τεχνικές Σχολές

Τα Προγράμματα αυτά είναι ισότιμα με τα Προγράμματα της τακτικής ΜΤΕΕ της ημερήσιας φοίτησης και έχουν ως σκοπό να επιμορφώνουν και να καταρτίζουν, στους κλάδους/ειδικότητες που προσφέρονται στην πρωινή φοίτηση, άτομα μετασχολικής ηλικίας.

• **Προγράμματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης**

Σκοπός των Προγραμμάτων αυτών είναι η εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού, ώστε να καταστεί ικανό να ανταποκριθεί με επιτυχία στον ανταγωνισμό της αγοράς εργασίας.

• **Προγράμματα Προετοιμασίας για Εξετάσεις**

Τα προγράμματα αυτά καλύπτουν ποικιλία θεμάτων και έχουν σκοπό:

1. Την προετοιμασία μαθητών ή αποφοίτων Τεχνικών Σχολών για τις εισαγωγικές εξετάσεις του Πανεπιστημίου Κύπρου, καθώς επίσης και άλλων ανώτερων και ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Κύπρου και του εξωτερικού.
2. Την προετοιμασία για εξετάσεις διάφορων επαγγελματικών σωμάτων, καθώς επίσης και για εξετάσεις που απαιτούνται από κρατικούς και ημικρατικούς οργανισμούς, για σκοπούς επαγγελματικής αναγνώρισης ή έκδοσης άδειας εξάσκησης επαγγέλματος.

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΙ ΒΡΑΔΙΝΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΩΝ**

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ									
	Λ/σία	Λ/σός	Λ/κα	Π/φος	Π/μνι	Αυγ.	Χρυ.	Αγρ.	
<b>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΡΙΕΤΟΥΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ</b>									
<b>A. ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΕΧΝΙΚΟΥ</b>									
1. Μηχανουργείο/Εφαρμοστήριο	X	X	X	X		X			
2. Υδραυλικές, Θερμικές και Ψυκτικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X		X			
3. Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X	X	X		X			
4. Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X		X			
5. Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές									
6. Τεχνικοί Βοηθοί Δομικών Έργων	X	X	X	X					
7. Ηλεκτρολογία/Ηλεκτρονικά Αυτοκινήτων	X	X	X	X		X			
<b>B. ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΕΧΝΙΤΗ</b>									
1. Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X	X	X		X			
2. Συντήρηση Ηλεκτρομηχανολογικού Εξοπλισμού Ξενοδοχείων		X		X	X				
3. Οικιακές Συσκευές και Ψύξη	X	X	X		X				
4. Οικοδομική	X	X	X	X					
5. Σχεδιαστές	X	X	X	X					
6. Ξυλουργική - Επιπλοποιία	X	X	X	X					
7. Μαγειρική - Τραπεζοκομία	X	X	X	X	X		X	X	
8. Αργυροχοΐα - Χρυσοχοΐα	X	X	X						
9. Γεωπονία						X			
10. Διακοσμητική	X	X	X	X					
11. Γραφικές Τέχνες	X	X	X	X					

<b>ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ</b>									
		Λ/σία	Λ/σός	Λ/κα	Π/φος	Π/μνι	Αυγ.	Χρυ	Αγρ.
<b>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΟΝΟΕΤΟΥΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ</b>									
1	Τεχνικό Σχέδιο	X	X	X	X	X	X		
2	Μηχανική Αυτοκινήτων	X	X	X	X		X		
3	Υδραυλικά – Συντήρηση Υδραυλικών Εγκαταστάσεων	X	X	X	X		X		
4	Ηλεκτροπνευματικά Συστήματα	X	X	X	X		X		
5	Εργαλειομηχανές με Ηλεκτρονικό Προγραμματισμό Εργασίας – Τόρνος και Φρέζα CNC, Βασικό Επίπεδο	X	X	X	X		X		
6	Συστήματα CAD/CAM (Computer Aided Design/ Computer Aided Manufacturing)	X	X	X	X		X		
7	Εφαρμογή των Κανονισμών της 16 <sup>ης</sup> και 17 <sup>ης</sup> Έκδοσης του Ινστιτούτου Ηλεκτρολόγων Μηχανικών (ΙΕΕ) για Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις	X	X	X	X				
8	Ηλεκτρονική Ανίχνευση Βλαβών Αυτοκινήτων	X			X		X		
9	Αερόσακοι και Κλιματισμός Αυτοκινήτων	X	X	X	X		X		
10	Σύγχρονα Συστήματα Πέδησης (ABS, ACR, BAS, ESP, SBC)	X	X	X	X		X		
11	Προετοιμασία για Εξετάσεις Ηλεκτρομηχανολογικής Υπηρεσίας για Εξασφάλιση Άδειας Εργολήπτη Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων	X	X	X	X		X		
12	Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις – Βασικό Επίπεδο	X	X	X	X		X		
13	Ηλεκτρικές Εγκαταστάσεις - Για Προχωρημένους	X	X	X	X		X		
14	Αυτοματισμοί	X	X	X	X		X		
15	Κεντρικές Θερμάνσεις	X	X	X	X		X		
16	Δομημένη Καλωδίωση	X	X	X	X		X		
17	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές – ECDL I	X	X	X	X	X	X		
18	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές – ECDL II	X	X	X	X	X	X		
19	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές – ECDL CAD	X	X	X	X	X	X		
20	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές – ECDL Image Maker	X	X	X	X	X	X		
21	Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές – ECDL WebStarter	X	X	X	X	X	X		
22	Σχεδιαστικό Πρόγραμμα AUTOCAD - Βασικό Επίπεδο	X	X	X	X	X	X		
23	Σχεδιαστικό Πρόγραμμα AUTOCAD - Για Προχωρημένους	X	X	X	X	X	X		
24	Αρχιτεκτονικό και Στατικό Σχέδιο	X	X	X	X	X			
25	Επιμετρήσεις Ποσοτήτων	X	X	X	X	X			
26	Σχέδιο και Κοστολόγηση Επίπλων	X	X	X	X				
27	Ξυλογλυπτική	X	X	X	X				
28	Μαγειρική	X	X	X	X	X		X	X
29	Κυπριακή Κουζίνα	X	X	X	X	X		X	X
30	Διεθνής Κουζίνα και Διακοσμητική Μαγειρική	X	X	X	X	X		X	X
31	Οινολογία – Ποτοποιία – Μπαρ Φλαμπέ	X	X	X	X	X		X	X
32	Ζαχαροπλαστική/Αρτοποιία – Βασικό Επίπεδο	X	X	X	X	X		X	X
33	Ζαχαροπλαστική/Αρτοποιία – Για Προχωρημένους	X	X	X	X	X		X	X

34	Οροφοκομία	X	X	X	X	X		X	X
35	Αργυροχοΐα - Χρυσοχοΐα	X	X	X					
36	Διακοσμητική	X	X	X	X				
37	Γραφικές Τέχνες	X	X	X	X				
38	Γεωπονία						X		
39	Σχεδιασμός και Κατασκευή Ενδυμάτων	X	X	X	X				

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ									
		Λ/σία	Λ/σός	Λ/κα	Π/φος	Π/μνι	Αυγ.	Χρυ.	Αγρ.
ΤΜΗΜΑΤΑ ΜΟΝΟΕΤΟΥΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ									
1.	Παγκύπριες Εξετάσεις (όλα τα εξεταζόμενα μαθήματα Γενικής Μόρφωσης και όλες οι εξεταζόμενες Τεχνολογίες)	X	X	X	X	X	X	X	
2.	Προετοιμασία για τις εξετάσεις της Ηλεκτρομηχανολογικής Υπηρεσίας για εξασφάλιση άδειας εργολήπτη ηλεκτρικών εγκαταστάσεων	X	X	X	X	X	X		
3.	Ταχύρυθμο πρόγραμμα προετοιμασίας για τις εξετάσεις πιστοποίησης Ψυκτικών σύμφωνα με τον κανονισμό της ΕΕ303/2008/ΕΚ για τα φθοριούχα αέρια θερμοκηπίου								
4.	Άλλες Εξετάσεις (Μετά από υποβολή αιτήματος προς τη Διεύθυνση ΜΤΕΕ)	X	X	X	X	X	X	X	

## 1.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΔΑΑΕ) έχει ως στόχο την προώθηση θεμάτων που αφορούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Κύπρο και στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών, έτσι ώστε να παρέχονται ευκαιρίες πρόσβασης στην ανώτερη εκπαίδευση και κατάρτιση σε όλους τους πολίτες.

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΔΑΑΕ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού ιδρύθηκε το 1984. Την 1η Ιανουαρίου 1984 ανέλαβε καθήκοντα ο πρώτος Διευθυντής στη νέα Διεύθυνση. Σύμφωνα με το σκεπτικό της απόφασης, η ΔΑΑΕ ιδρύθηκε για τη διεκπεραίωση όλων των θεμάτων που αφορούσαν την Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση, εκτός από εκείνα για τα οποία υπήρχε ειδικός νόμος ή απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για ανάθεσή τους σε άλλο υπουργείο. Αρχικά τέθηκαν στη δικαιοδοσία της νέας Διεύθυνσης η Παιδαγωγική Ακαδημία και οι Υπηρεσίες Εξετάσεων, Φοιτητικής Μέριμνας και Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

Η χώρα είχε ανάγκη από ποιοτική τριτοβάθμια εκπαίδευση η οποία να παρέχόταν από το κράτος στους Κύπριους πολίτες και ταυτόχρονα να είναι εναρμονισμένη με την οικονομική ανάπτυξη του τόπου. Πέντε χρόνια μετά την ίδρυση της ΔΑΑΕ, το 1989, ιδρύθηκε **το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το πρώτο πανεπιστημιακό ίδρυμα στο νησί**, το οποίο δέχτηκε τους πρώτους προπτυχιακούς φοιτητές το 1992 και τους πρώτους μεταπτυχιακούς του φοιτητές το 1997.

Ακολούθησαν ραγδαίες εξελίξεις στην Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση προς επίτευξη του στόχου για ικανοποίηση των τοπικών αναγκών για ανώτερη εκπαίδευση, καθώς και για την καθιέρωση της Κύπρου ως περιφερειακού εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου. Σημαντική εξέλιξη ήταν η Διαδικασία της Μπολόνια, η οποία υπογράφηκε το 1999 από 29 ευρωπαϊούς υπουργούς αρμόδιους για την Ανώτερη Εκπαίδευση, με σκοπό να δημιουργηθεί ένας Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτερης Εκπαίδευσης. Κυριότεροι στόχοι της Διαδικασίας της Μπολόνια είναι η επίτευξη της διαφάνειας στο εκπαιδευτικό σύστημα Ανώτερης Εκπαίδευσης, με την εισαγωγή των Ευρωπαϊκών Μεταφερόμενων Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), η κινητικότητα φοιτητών, ακαδημαϊκών και ερευνητών, καθώς και η διασφάλιση - πιστοποίηση της ποιότητας της προσφερόμενης εκπαίδευσης. Η Κύπρος υπέβαλε αίτηση για συμμετοχή στη **Διαδικασία της Μπολόνια** το Δεκέμβριο του 1999 και έγινε επίσημα δεκτή κατά την Υπουργική Σύνοδο στην Πράγα το 2001.

Ο ρόλος της ΔΑΑΕ διευρύνθηκε περαιτέρω, ως αποτέλεσμα της **Στρατηγικής της Λισσαβόνας**, η οποία υιοθετήθηκε από Ευρωπαίους αρχηγούς κρατών το Μάρτιο του 2000 και είχε ως στόχο να καταστήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση την πιο ανταγωνιστική και δυναμική οικονομία βασισμένη στη γνώση, ικανή για αειφόρο οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή.

Το 2009 έγινε στο «Louven» του Βελγίου η τελευταία Υπουργική σύνοδος. Στη σύνοδο αυτή οι υπουργοί των 46 χωρών επανέλαβαν την δέσμευση των χωρών τους στην «Διαδικασία της Μπολόνιας» και επισήμαναν τα πιο κάτω στοιχεία:

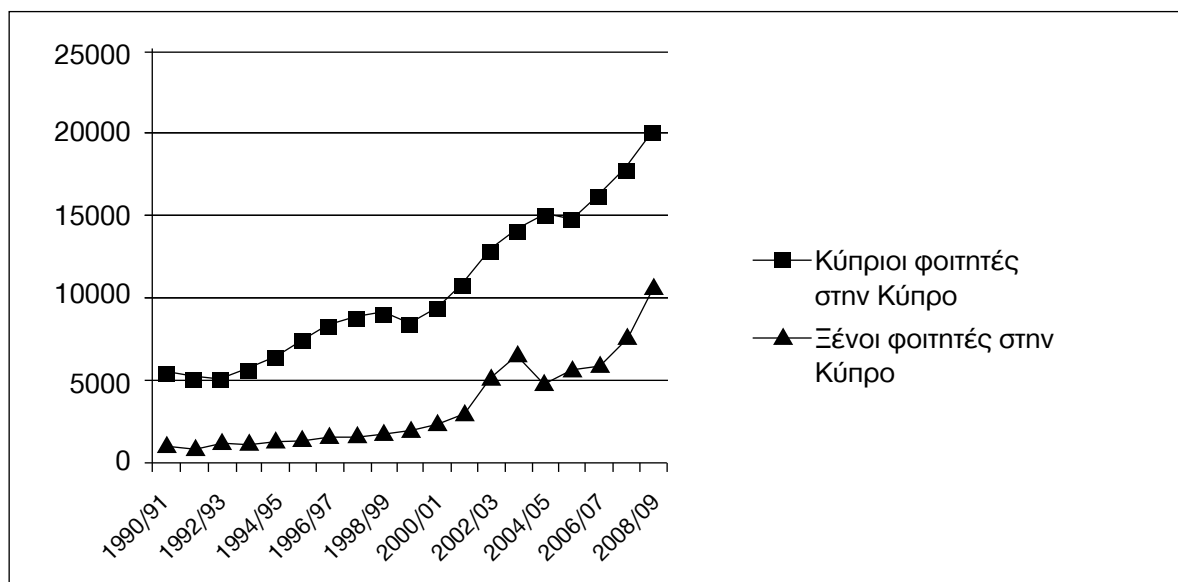
1. Στην νέα δεκαετία, μέχρι το 2020, η Ανώτερη Εκπαίδευση θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην δημιουργία μιας καινοτόμου, ανταγωνιστικής και υψηλών εκπαιδευτικών προδιαγραφών Ευρώπης.
2. Οι νέες εκπαιδευτικές προκλήσεις που θα αντιμετωπίσει το Ευρωπαϊκό εκπαιδευτικό σύστημα ανώτερης εκπαίδευσης από την παγκοσμιοποίηση και τις γοργά μεταβαλλόμενες τεχνολογίες, καθιστούν την αναγκαιότητα της μεταπήδησης στον «μαθητο-κεντρικό» σύστημα διδασκαλίας, με περισσότερη ευελιξία στα εκπαιδευτικά προγράμματα, ανταλλαγή εκπαιδευτικών και μαθητών μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης, την επικέντρωση στην έρευνα, στη διά βίου μάθηση και στην καινοτομία.
3. Για να επιτευχθεί γρήγορη και διαρκής ανάκαμψη από την οικονομική κρίση χρειάζεται μια δυναμική και ευέλικτη Ευρωπαϊκή Ανώτερη Εκπαίδευση με επικέντρωση στην καινοτομία στη βάση της ενσωμάτωσης της έρευνας στην εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα.

Το 2006 επεκτάθηκε η πανεπιστημιακή κοινότητα της Κύπρου με την ίδρυση του **Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου**, το οποίο αποτελεί το μοναδικό Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στην Κύπρο αφιερωμένο αποκλειστικά στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Ένα χρόνο αργότερα, το 2007, εγκαινιάστηκε η έναρξη των εργασιών του **Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου**, με προσανατολισμό προς την εφαρμοσμένη έρευνα, δίνοντας μια άλλη διάσταση στην Ανώτερη Εκπαίδευση της Κύπρου. Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου με έδρα τη Λεμεσό αποτέλεσε και το πρώτο πανεπιστημιακό ίδρυμα ανώτερης εκπαίδευσης εκτός της πρωτεύουσας, ικανοποιώντας έτσι την αρχή της αποκέντρωσης. Σε μικρό χρονικό διάστημα ακολούθησαν ο εμπλουτισμός και η επέκταση των προγραμμάτων του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου και του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου τόσο στο προπτυχιακό όσο και στο μεταπτυχιακό επίπεδο. Επιπρόσθετα δόθηκε αρχική άδεια λειτουργίας σε τρία ιδιωτικά πανεπιστήμια, που μετεξελίχθηκαν από Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το **Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου**, το **Πανεπιστήμιο Frederick** και το **Πανεπιστήμιο Λευκωσίας**, τα οποία άρχισαν τη λειτουργία τους από τον Οκτώβριο του 2007.

Η πρόσφατη λειτουργία του τέταρτου ιδιωτικού πανεπιστημίου **Neapolis University-Cyprus** το Σεπτέμβριο του 2010 στην Πάφο ενίσχυσε την αποκέντρωση της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η δημιουργία των τεσσάρων ιδιωτικών πανεπιστημίων συνέβαλε στην ποιοτική και ποσοτική διεύρυνση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με νέους κλάδους και προγράμματα σπουδών, η οποία αντικα-

τοπρίζεται στο πιο κάτω γράφημα που αναπαριστά την αύξηση του αριθμού των φοιτητών στην Κύπρο από το 1991-92 μέχρι το 2008-09.

### Κύπριοι και Ξένοι Φοιτητές στην Κύπρο



Ο αριθμός των φοιτητών συνεχίζει να αυξάνεται, όχι μόνο λόγω της επιθυμίας των Κυπρίων για ανώτερες σπουδές, αλλά και λόγω της αύξησης των αναγκών για απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ειδικά στις νέες τεχνολογίες. Επιπρόσθετα, όπως φαίνεται στο ίδιο γράφημα, υπάρχει σταθερή αύξηση και στον αριθμό των αλλοδαπών φοιτητών που επιλέγουν να φοιτήσουν στην Κύπρο.

Εκτός από τα πανεπιστήμια, στην Κύπρο λειτουργούν επίσης πέντε Δημόσιες και τριάντα τρεις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Όσον αφορά στις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αυτές υπόκεινται στην εποπτεία της ΔΑΑΕ για θέματα εγγραφής τους στο Μητρώο του ΥΠΠ, θέματα επιθεώρησης, εγγραφής κλάδων σπουδών (μέσω της Συμβουλευτικής Επιτροπής Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης), εκπαιδευτικής αξιολόγησης και πιστοποίησης.

Στα πλαίσια του γενικού προγράμματος δράσης για την υλοποίηση σχεδίου που στοχεύει στην αναβάθμιση του ρόλου της Κύπρου ως περιφερειακού κέντρου παροχής υπηρεσιών και μετά από διαβούλευση μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών και Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ανατέθηκε στο ΥΠΠ και, κατ' επέκταση στη ΔΑΑΕ, το ακαδημαϊκό μέρος της εξέτασης των αιτήσεων για παραχώρηση θεώρησης άδειας εισόδου σε υποψήφιους αλλοδαπούς φοιτητές.

Οι παγκύπριες εξετάσεις για εισδοχή στα Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου και της Ελλάδας, καθώς επίσης και εξετάσεις για προσλήψεις στο δημόσιο και ημικρατικό τομέα, γίνονται μέσω της Υπηρεσίας Εξετάσεων, η οποία υπάγεται στη ΔΑΑΕ.

Σημαντική θεωρείται η συνεισφορά της ΔΑΑΕ στην υποστήριξη του έργου της Υπουργικής Επιτροπής για την επιχορήγηση εδρών Ελληνικών και Βυζαντινών Σπουδών σε Πανεπιστήμια του Εξωτερικού.

Παράλληλα η ΔΑΑΕ παρακολουθεί τις εξελίξεις στην Ανώτερη Εκπαίδευση, τόσο στον ευρωπαϊκό χώρο, όσο και παγκόσμια, και παρέχει υποστήριξη ή συμμετέχει σε διάφορα προγράμματα, όπως στη Διαδικασία της Μπολόνια, στη Διά Βίου Μάθηση (Lifelong Learning), σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα και Μονάδες (Erasmus, Tempus, Erasmus Mundus, Eurymed, Euromed, Marie Curie, ASEM, EU2020).



Στο πλαίσιο του στόχου για την προώθηση της Κύπρου ως διεθνούς εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου με την προσέλκυση ποιοτικών φοιτητών από το εξωτερικό, η ΔΑΑΕ κατά το έτος 2010 συμμετείχε σε εκπαιδευτικές εκθέσεις στη Ρωσία και στην Αίγυπτο. Οργάνωσε επίσης ημερίδες διαφώτισης σε διάφορα μέρη της Ελλάδας με μεγάλη επιτυχία.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού είναι πεπεισμένο ότι η ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συμβάλλει ταυτόχρονα στη συγκέντρωση επιστημονικού ερευνητικού προσωπικού με συνεπακόλουθο την αύξηση της ερευνητικής δραστηριότητας για ικανοποίηση των στόχων του Σχεδίου Δράσης της Κύπρου για τη Στρατηγική της Λισσαβόνας για αύξηση των δαπανών για την έρευνα στο 1% ΑΕΠ μέχρι το 2010 και με περαιτέρω ενδυνάμωση της έρευνας και εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα μέσω συνεργασιών με στόχο την ικανοποίηση των στόχων της ΕΕ για 3% ΑΕΠ για την έρευνα, σε μεταγενέστερο στάδιο. Ο στόχος αυτός δυστυχώς δε φαίνεται να ικανοποιείται, αφού σήμερα οι δαπάνες για την έρευνα βρίσκονται στο 0,45% ΑΕΠ. Η προσπάθεια αυτή συνεπικουρείται επίσης από την ανάπτυξη των ερευνητικών κέντρων, όπως του Ινστιτούτου Κύπρου, του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής, των ερευνητικών μονάδων των πανεπιστημίων και των άλλων ιδρυμάτων, τη συμφωνία συνεργασίας του ΤΠΚ με το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, την ίδρυση του Τεχνολογικού Πάρκου, καθώς και την προώθηση των δημόσιων-ιδιωτικών ερευνητικών δραστηριοτήτων.

### **Διασφάλιση ποιότητας και αναγνώριση τίτλων σπουδών**

Μεγάλη βαρύτητα δίδεται από τη Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης στη Διασφάλιση και Πιστοποίησης Ποιότητας και στην Αναγνώριση Τίτλων Σπουδών, έτσι ώστε τα προσφερόμενα προγράμματα, καθώς και οι τίτλοι να συνάδουν με τα ευρωπαϊκά πρότυπα και να ανταγωνίζονται τα ευρωπαϊκά επίπεδα.

Το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΣΕΚΑΠ), η Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (ΕΑΙΠ), η Συμβουλευτική Επιτροπή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΣΕΤΕ) αποτελούν τα τρία σώματα που χειρίζονται σήμερα τα θέματα διασφάλισης ποιότητας και πιστοποίησης. Το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥΣΑΤΣ) είναι το αρμόδιο σώμα για την Αναγνώριση Τίτλων Σπουδών από ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ωστόσο, το Υπουργικό Συμβούλιο, με την απόφασή του με Αριθμό 66.010, ημερομηνίας 5 Σεπτεμβρίου 2007, έχει αποφασίσει τη δημιουργία και θεσμοθέτηση του Κυπριακού Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας Εκπαίδευσης. Το πιο πάνω σώμα, μετά την ίδρυση και λειτουργία του, αναμένεται ότι θα αναλάβει όλες τις αρμοδιότητες των προαναφερθέντων οργάνων. Το τελικό νομοσχέδιο για την ίδρυση και λειτουργία του Φορέα βρίσκεται τώρα υπό νομοτεχνική επεξεργασία ώστε να υποβληθεί πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο και στη συνέχεια στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση.

Επιπρόσθετα στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης προωθείται ο εκσυγχρονισμός και η ενοποίηση της νομοθεσίας, που αφορά στα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, σε ένα ενιαίο Νόμο Πλαίσιο για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Κύπρο. Σκοπός του εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας είναι να καταστήσει τη διοίκηση και λειτουργία των πανεπιστημίων πιο ευέλικτη και πιο αποτελεσματική δίδοντάς τους τη δυνατότητα να αναπτύξουν νέες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες, που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της εποχής και της κοινωνίας.

Καταληκτικά, οι πιο πάνω εξελίξεις διαχρονικά οδηγούν στην ικανοποίηση των τοπικών αναγκών για ανώτερη εκπαίδευση, καθώς και στην καθιέρωση της Κύπρου ως περιφερειακού εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου, το οποίο θα αποτελεί πόλο έλξης για ακαδημαϊκούς και φοιτητές από το διεθνή χώρο.

## **1.5 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ**

### **ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗ ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ**

Στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης τον Ιούνιο του 2008, με απόφαση του Υπουργικού

Συμβουλίου, ιδρύθηκε το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης και παράλληλα διορίστηκε Επιστημονικό Συμβούλιο.

Αποστολή του Επιστημονικού Συμβουλίου είναι να συμβουλευεί το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε θέματα που αφορούν στη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, την έρευνα και γενικότερα σε ζητήματα που εντάσσονται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του Κέντρου Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης και να διασφαλίζει τη συνεργασία των δύο ιδρυμάτων. Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο λειτούργησε κατά το 2009 με τη νέα δομή.

## 1.6 ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Το Κ.Ε.Ε. ιδρύθηκε το 1962 με σκοπό τη διεξαγωγή και διάδοση της Κυπριολογικής έρευνας στην Κύπρο και στο διεθνές χώρο, καθώς και την έκδοση των σχετικών πορισμάτων από Κύπριους και ξένους επιστήμονες σε συστηματική βάση. Στο Κ.Ε.Ε. σχεδιάζονται και εκπονούνται ερευνητικά προγράμματα που αφορούν στους βασικότερους τομείς της Κυπριολογίας, δηλαδή την Ιστορία, Γλωσσολογία, Λαογραφία/Εθνογραφία, Λογοτεχνία και τις κοινωνικές επιστήμες σε σχέση με την Κύπρο, όπως και σε άλλα θέματα και το ευρύτερο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο.

Πρωτεύει την επιστημονική συνεργασία με πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και άλλους επιστημονικούς φορείς εντός και εκτός Κύπρου, ενώ οι ερευνητές του λαμβάνουν μέρος σε επιστημονικά συνέδρια που έχουν σχέση με την ειδικότητά τους, καθώς και σε ερευνητικές αποστολές στο εξωτερικό. Το Κ.Ε.Ε. διοργανώνει, επίσης, σε συνεργασία με άλλους επιστημονικούς φορείς, σεμινάρια και συμπόσια στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Για την εκπόνηση των διαφόρων ερευνητικών προγραμμάτων το Κ.Ε.Ε. διαθέτει εξειδικευμένη βιβλιοθήκη που περιλαμβάνει εγκυκλοπαίδειες, επιστημονικές σειρές, δημοσιευμένες αρχειακές πηγές και άλλα έργα αναφοράς, που καλύπτουν την ιστορία και τον πολιτισμό όχι μόνο της Κύπρου αλλά και της Ελλάδας, της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής γενικότερα. Η βιβλιοθήκη έχει εμπλουτιστεί με νέα βιβλία, περιοδικά και επιστημονικές σειρές.

Στο Κ.Ε.Ε. υπάρχουν και διάφορες συλλογές πρωτογενούς αρχειακού υλικού, αποτελούμενες από χειρόγραφα, φωτοτυπίες και φωτογραφικά ανάτυπα ιστορικών πηγών και εγγράφων, μικροταινίες, ηχοκασέτες και ψηφιακούς δίσκους. Αυτό το υλικό έχει ταξινομηθεί πάνω σε θεματική βάση σε διάφορα αρχεία, δηλαδή το Ιστορικό Αρχείο, το Αρχείο Παλαιών Πολεμιστών, το Λαογραφικό Αρχείο και το Αρχείο Προφορικής Παράδοσης.

## 1.7 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η πρώτη υπηρεσία στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού με αποκλειστική αρμοδιότητα τον πολιτισμό δημιουργήθηκε το 1965 με την ονομασία Μορφωτική Υπηρεσία, η οποία το 1992, μετά την αναβάθμισή της σε Τμήμα, μετονομάστηκε σε Τμήμα Πολιτιστικών Υπηρεσιών.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες είναι ο κύριος εκφραστής της πολιτιστικής πολιτικής του κράτους όσον αφορά το σύγχρονο πολιτισμό. Έχοντας ως αρμοδιότητα την ανάπτυξη των Γραμμάτων και των Τεχνών στην Κύπρο, την ενημέρωση και τη συμμετοχή του κοινού στο πολιτιστικό γίγνεσθαι και την προβολή των επιτευγμάτων της πολιτιστικής μας δραστηριότητας στο εξωτερικό, διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτιστικής φυσιογνωμίας του τόπου.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Πολιτιστικών Υπηρεσιών (περιλαμβανομένης της Κυπριακής Βιβλιοθήκης και του ΣΙΜΑΕ), ανήλθε στα €34.561.010 (Τακτικές και Αναπτυξιακές Δαπάνες).

## 1.8. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Αποστολή του Τμήματος είναι η εξασφάλιση στη δημόσια εκπαίδευση όλης της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής και η συντήρηση των κτιρίων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Στη δημόσια εκπαίδευση εντάσσονται όλες οι σχολικές μονάδες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού:

- Νηπιαγωγεία,
- Δημοτικά Σχολεία,
- Γυμνάσια,
- Λύκεια,
- Τεχνικές Σχολές.

Στην υλικοτεχνική υποδομή συμπεριλαμβάνονται η ανέγερση, η ανάπτυξη και η συντήρηση των κτιρίων (οικοδομικό και τεχνικό μέρος), η επίπλωση και ο εξοπλισμός. Στην υλικοτεχνική υποδομή δεν συμπεριλαμβάνονται τα αναλώσιμα είδη και τα διδακτικά μέσα.

Η διαδικασία παραγωγής και διαχείρισης της υλικοτεχνικής υποδομής περιλαμβάνει έργα και εργασίες για κάλυψη νέων αναγκών που προέρχονται από την αύξηση του μαθητικού πληθυσμού ή από αλλαγές στην εκπαιδευτική διαδικασία και εργασίες συντήρησης, επισκευής και βελτίωσης της υφιστάμενης υποδομής.

Τα βασικά καθήκοντα του Τμήματος Τεχνικών Υπηρεσιών είναι:

- α) Έρευνα για εισαγωγή καινοτομιών και βελτίωση υφιστάμενων προτύπων.
- β) Εποπεία της υφιστάμενης υλικοτεχνικής υποδομής της Δημόσιας Εκπαίδευσης.
- γ) Υλοποίηση των έργων που περιέχονται στον ετήσιο Προϋπολογισμό του Υπουργείου.

Επιπρόσθετα, στα καθήκοντα του Τμήματος συμπεριλαμβάνονται:

- δ) Τεχνική υποστήριξη της Διεύθυνσης του Υπουργείου σε σχέση με Δημόσιους Οργανισμούς που εποπτεύονται από το Υπουργείο.
- ε) Προσφορά συμβουλευτικών υπηρεσιών στις αρμόδιες αρχές άσκησης ελέγχου ανάπτυξης σχετικά με ιδιωτικά εκπαιδευτήρια.
- στ) Τεχνική υποστήριξη προς τις Σχολικές Εφορείες μετά από αίτημα. Η τεχνική υποστήριξη περιλαμβάνει ετοιμασία μελετών, αξιολόγηση προσφορών και επίβλεψη εργασιών.

Για την εκτέλεση των καθηκόντων τους, οι Λειτουργοί του Τμήματος ασκούν τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Διαχείριση προσωπικού,
- Έρευνα,
- Επιθεώρηση κτιρίων,
- Προγραμματισμός – Προϋπολογισμοί,
- Μελέτες έργων – Συντονισμοί – Διαχείριση Συμβάσεων Εξωτερικών Συμβούλων,
- Διαδικασία διαγωνισμών,
- Επίβλεψη εκτέλεσης έργων – Διαχείριση Εργοληπτικών Συμβολαίων,
- Προμήθεια εξοπλισμού – Διαχείριση Συμβάσεων Προμηθευτών,
- Στελέχωση θεματικών επιτροπών,
- Γραμματειακή υποστήριξη – Αρχαιοθέτηση αλληλογραφίας.

## 2. ΣΧΟΛΕΙΑ ΚΑΤΑ ΒΑΘΜΙΔΑ

### 2.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2007-2008	2008-2009	2009-2010
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	254	253	252
Κοινοτικά	65	63	61
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	349	347	345
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	9	9	9
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	81	81	87
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	320	397	390

Σε ό,τι αφορά τη σχολική χρονιά 2009-2010, τα σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης ονομαστικά και κατά επαρχία και ο μαθητικός πληθυσμός ανά σχολείο φαίνονται στα Παραρτήματα Α' (Δημόσια και Κοινοτικά Νηπιαγωγεία), Β' (Δημοτικά Σχολεία) και Γ' (Ειδικά Σχολεία).

### 2.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Για τη στέγαση του μαθητικού πληθυσμού των γυμνασίων και λυκείων λειτούργησαν κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 οι ακόλουθες σχολικές μονάδες:

Γυμνάσια (με γυμνασιακό κύκλο μόνο)	64
Λύκεια (με λυκειακό κύκλο μόνο)	38
Σχολεία με γυμνασιακό και λυκειακό κύκλο μαζί*	7
Εσπερινά Γυμνάσια	5
	114

\* Τα σχολεία με γυμνασιακό και λυκειακό κύκλο είναι: Γυμνάσιο Αγρού, Γυμνάσιο Ομόδους, Εμπορική Σχολή Μιτσή Λεμύθου, Γυμνάσιο Λευκάρων, Γυμνάσιο Πολεμίου, Γυμνάσιο Κάτω Πύργου και Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου.

Τα σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης ονομαστικά και κατά επαρχία, για τη σχολική χρονιά 2009-2010, αναγράφονται στο Παράρτημα Δ'.

### 2.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, λειτούργησαν 13 σχολικές μονάδες Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και ένα τμήμα Ξενοδοχειακών και Επισιτιστικών Τεχνών. Συγκεκριμένα λειτούργησαν:

Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές	12
Εσπερινές Τεχνικές Σχολές	1
Τμήματα Τεχνικών κλάδων σε σχολικές μονάδες	
Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης	1

Οι Τεχνικές και Επαγγελματικές Σχολές ονομαστικά και κατά επαρχία, για τη σχολική χρονιά 2009-2010, αναγράφονται στο Παράρτημα Ε'.

## 2.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

### ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Στατιστικής Υπηρεσίας, τα οποία αφορούν το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009, ο αριθμός των σπουδαστών που φοιτούσαν στα δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου ανήλθε στις 30986 εκ των οποίων οι 10765 ήταν ξένοι φοιτητές που προέρχονται τόσο από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και από τρίτες χώρες. Κατά το ίδιο ακαδημαϊκό έτος, 21473 Κύπριοι φοιτητές παρακολούθησαν προγράμματα σπουδών σε χώρες του εξωτερικού, όπως την Ελλάδα (11752), το Ηνωμένο Βασίλειο (7598) και τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (469).

Στον ακόλουθο πίνακα φαίνεται αναλυτικότερα ο αριθμός των φοιτητών στα δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Κύπρου σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει συλλέξει και επεξεργαστεί η Στατιστική Υπηρεσία. Τα στοιχεία αυτά αφορούν το ακαδημαϊκό έτος 2007- 2008 και 2008 – 2009.

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα	Φοιτητές 2007-2008	Φοιτητές 2008-2009
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ)	6144	7527
Πανεπιστήμιο Κύπρου	5417	5880
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	406	857
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	321	790
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΙΔΙΩΤΙΚΑ)	7823	10367
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ)	1636	1249
Αστυνομική Ακαδημία	486	461
Νοσηλευτική Σχολή	761	511
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	152	56
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	190	139
Δασικό Κολέγιο	17	15
Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης	30	67
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΙΔΙΩΤΙΚΗ)	10085	11342
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>25688</b>	<b>30986</b>

### ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ

#### 2.4.1 ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ (ΠΚ)

Το Πανεπιστήμιο Κύπρου ιδρύθηκε το 1989 για να ικανοποιήσει τις αυξανόμενες μορφωτικές ανάγκες του κυπριακού λαού και για να εκπληρώσει τους κοινωνικούς, οικονομικούς και άλλους στόχους της Δημοκρατίας. Δέχτηκε τους πρώτους φοιτητές το 1992. Η επιστημονική έρευνα προωθείται και χρηματοδοτείται σε όλες τις σχολές με απώτερο σκοπό τη συνεισφορά τους στην ακαδημαϊκή ανάπτυξη και στην αντιμετώπιση τόσο των τοπικών όσο και των διεθνών αναγκών και απαιτήσεων. Ο εμπλουτισμός των ακαδημαϊκών προγραμμάτων και η εναρμόνιση με τα σύγχρονα Ευρωπαϊκά δεδομένα στην εκπαίδευση είναι μείζονος σημασίας για το Πανεπιστήμιο και την κυπριακή κοινωνία γενικότερα. Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, αρωγός σε αυτή την προσπάθεια, προβαίνει σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την προώθηση της νομοθεσίας, του προϋπολογισμού και άλλων θεμάτων που αφορούν το Πανεπιστήμιο Κύπρου, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η ομαλή λειτουργία και ανάπτυξή του.

Η δημιουργία ενός ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτερης Εκπαίδευσης μέχρι το 2010, μέσα στο γενικότερο πλαίσιο της Διαδικασίας της Μπολόνια, αποτελεί για το Πανεπιστήμιο Κύπρου ένα στόχο ύψιστης σημασίας. Το Πανεπιστήμιο είναι ήδη ευθυγραμμισμένο, σε σημαντικό βαθμό, με τις πρόνοιες της Μπολόνια. Έχει δηλαδή διακριτούς κύκλους σπουδών (Προπτυχιακό, Μάστερ, Διδακτορικό) και όλα τα προγράμματά του εφαρμόζουν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS), ενώ εκδίδεται για τους αποφοίτους το Παράρτημα Διπλώματος (Diploma Supplement). Τα προαναφερόμενα μέτρα, καθώς και άλλα, τα οποία έχουν προγραμματιστεί, συμβάλλουν στη δημιουργία ενός πανεπιστημιακού περιβάλλοντος, στο οποίο επιτυγχάνεται η διαφάνεια, διευκολύνεται η κινητικότητα και ενθαρρύνεται η δια βίου μάθηση, η έρευνα και οι διαπανεπιστημιακές συνεργασίες, ενώ διασφαλίζεται η ποιότητα και η κοινωνική συνοχή.

Μέσα στο πλαίσιο της συνεχούς ανάπτυξης και επέκτασής του, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, έχει υποβάλει στρατηγικό σχεδιασμό σύμφωνα με τον οποίο στοχεύει να αυξήσει τις προσφερόμενες θέσεις κατά 2000, στην περίοδο 2008-2013. Η πολιτεία υποστηρίζει το Πανεπιστήμιο Κύπρου σε αυτή την προσπάθεια. Η ψήφιση της νομοθεσίας το 2008 όσον αφορά στην ίδρυση Ιατρικής Σχολής, η οποία αναμένεται να δεχτεί τους πρώτους φοιτητές το 2013, θεωρείται ένα από τα σημαντικότερα βήματα προς την επίτευξη του πιο πάνω στόχου. Για το σκοπό αυτό έχει οριστεί προπαρασκευαστική επιτροπή από διακεκριμένους επιστήμονες η οποία έχει πραγματοποιήσει αριθμό συνόδων. Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης προωθεί επίσης σχετική νομοθεσία και κανονισμούς που θα διέπουν τη λειτουργία της Ιατρικής Σχολής καθώς και τις διαδικασίες έναρξης των απαιτούμενων χρηματοδοτήσεων από την πολιτεία.

Μέσω των έξι Σχολών του, το Πανεπιστήμιο Κύπρου, προσφέρει προγράμματα τόσο σε πτυχιακό, όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο και απονέμεται ο πρώτος καταληκτικός τίτλος «Πτυχίο» και οι μεταπτυχιακοί τίτλοι «Μάστερ» και «Διδακτορικό». Οι όροι εισδοχής είναι συναγωνιστικοί και οι φοιτητές του προπτυχιακού επιπέδου γίνονται δεκτοί μετά από επιτυχία στις Παγκύπριες Εξετάσεις που διοργανώνει η ΔΑΑΕ. Πιο κάτω αναγράφονται οι Σχολές και τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Κύπρου.

- α) Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών
  - Τμήμα Αγγλικών Σπουδών
  - Τμήμα Γαλλικών Σπουδών και Σύγχρονων Γλωσσών
  - Τμήμα Τουρκικών Σπουδών και Μεσανατολικών Σπουδών
  
- β) Σχολή Θετικών και Εφαρμοσμένων Επιστημών
  - Τμήμα Πληροφορικής
  - Τμήμα Μαθηματικών και Στατιστικής
  - Τμήμα Φυσικής
  - Τμήμα Χημείας
  - Τμήμα Βιολογικών Επιστημών (προσφέρεται από το Σεπτέμβριο 2008)
  
- γ) Σχολή Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών της Αγωγής
  - Τμήμα Επιστημών της Αγωγής
  - Τμήμα Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
  - Τμήμα Ψυχολογίας
  - Τμήμα Νομικής
  
- δ) Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης
  - Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Διοίκησης Επιχειρήσεων
  - Τμήμα Οικονομικών
  
- ε) Πολυτεχνική Σχολή
  - Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών
  - Τμήμα Μηχανικών Μηχανολογίας και Κατασκευαστικής

- Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος
- Τμήμα Αρχιτεκτονικής

στ) Φιλοσοφική Σχολή

- Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών
- Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
- Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας

Μέσα στις διάφορες Σχολές του Π.Κ. λειτουργούν επίσης τα ακόλουθα ερευνητικά κέντρα και σχολεία:

- Κέντρο Γλωσσών
- Ωκεανογραφικό Κέντρο
- Ερευνητική Μονάδα Τραπεζικών και Χρηματοοικονομικών Μελετών
- Κέντρο Οικονομικών Ερευνών
- Ερευνητική Μονάδα Νανοτεχνολογίας
- Σχολείο Ελληνικής Γλώσσας
- Ερευνητική Μονάδα Αρχαιολογίας

Για περαιτέρω πληροφορίες, τα στοιχεία επικοινωνίας με το Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι:

#### **Πανεπιστήμιο Κύπρου**

Ταχ. Θυρ. 20537, 1678 Λευκωσία, Τηλ: 00357 22894000, Φαξ: 00357 22892100

E-mail: [admin@ucy.ac.cy](mailto:admin@ucy.ac.cy), Ιστοσελίδα: [www.ucy.ac.cy](http://www.ucy.ac.cy)

#### **2.4.2 ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ (Α.Π.ΚΥ)**

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι Δημόσιο Πανεπιστήμιο το οποίο ιδρύθηκε με τη ψήφιση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων του Νόμου 234(Ι) του 2003 και λειτουργεί στη βάση της ανοικτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, ικανοποιώντας την ανάγκη της σύγχρονης κοινωνίας και υλοποιώντας ένα από τους στόχους της Ευρώπης για τη διά βίου μάθηση.

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου δέχτηκε τους πρώτους του φοιτητές το Σεπτέμβριο του 2006 και φιλοδοξεί να δώσει το δικό του στίγμα στον κυπριακό και ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο, προσφέροντας στους φοιτητές την πιο σύγχρονη δυνατή τεχνολογική υποδομή και εκπαιδευτική μεθοδολογία. Παράλληλα, αποστολή του Ανοικτού Πανεπιστημίου είναι η προαγωγή της επιστημονικής έρευνας και η ανάπτυξη τεχνολογίας και μεθοδολογίας στην ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση.

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο είναι ισότιμο με όλα τα αναγνωρισμένα πανεπιστήμια του κόσμου, ανεξάρτητα από τη μεθοδολογία που χρησιμοποιούν - συμβατική ή μη. Τα προγράμματά του είναι δομημένα με το σύστημα των Ευρωπαϊκών Πιστωτικών Μονάδων (ECTS). Έτσι δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να έχουν αμφίδρομη σχέση μεταξύ των συμβατικών πανεπιστημίων και του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου παρέχει τη δυνατότητα σε πολίτες, που για οποιονδήποτε λόγο δεν κατέστη δυνατό να σπουδάσουν ή να ολοκληρώσουν τις πανεπιστημιακές τους σπουδές, να το κατορθώσουν. Επιπλέον, με την ανοικτή και εξ αποστάσεως εκπαίδευση, οι κάτοχοι πανεπιστημιακού πτυχίου έχουν τη δυνατότητα να σπουδάσουν σε μεταπτυχιακό επίπεδο, ή ακόμη να σπουδάσουν ένα άλλο αντικείμενο, που εκτιμούν ότι θα τους είναι χρήσιμο στην επαγγελματική τους ανέλιξη. Τέλος, το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, με τα εκπαιδευτικά προγράμματα σύντομης διάρκειας, παρέχει τη δυνατότητα στους πολίτες να ενημερώνονται σε αντικείμενα αιχμής κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2010-11, το Α.Π.ΚΥ. προσφέρει τα ακόλουθα προγράμματα σπουδών:

Πτυχιακό πρόγραμμα:

- Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό

Μεταπτυχιακά προγράμματα:

- Διοίκηση Μονάδων Υγείας
- Επιστήμες της Αγωγής
- Πληροφορικά Συστήματα

Μεταπτυχιακό Αυτοχρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα:

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (με κατευθύνσεις στη Διοίκηση Επιχειρήσεων και Τραπεζική/Χρηματοοικονομική)

Διδακτορικά Προγράμματα:

- Επιστήμες της Αγωγής
- Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό
- Ειδίκευση στα Πληροφορικά Συστήματα
- Διοίκηση Μονάδων Υγείας

Θεματικές Ενότητες Πτυχιακού Επιπέδου:

- Αρχές Διοίκησης
- Introduction to the history of Cyprus

Θεματικές Ενότητες Μεταπτυχιακού Επιπέδου:

- Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση
- Συνεχιζόμενη Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
- Διδακτική των Φυσικών Επιστημών
- Οργάνωση και Διοίκηση
- Χρηματοοικονομική και Λογιστική
- Ηγεσία και λήψη αποφάσεων
- Μάρκετινγκ
- Τραπεζικό Περιβάλλον
- Τραπεζική Διοίκηση
- Χρηματοοικονομική
- Λογιστική
- Εξειδικεύσεις Τεχνολογίας Λογισμικού
- Σχεδιασμός και Διαχείριση Λογισμικού

Το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει αυξήσει σημαντικά τον αριθμό των φοιτητών κατά τα ακαδημαϊκά έτη 2009-2010 και 2010-2011 και προγραμματίζει τη λειτουργία νέων προγραμμάτων σπουδών τα επόμενα ακαδημαϊκά έτη.

Για εισδοχή στα προγράμματα του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει αίτηση στο Πανεπιστήμιο την περίοδο υποβολής αιτήσεων (καθορίζεται και ανακοινώνεται από το Πανεπιστήμιο). Η αξιολόγηση και επιλογή των φοιτητών γίνεται από το Πανεπιστήμιο με τα κριτήρια αξιολόγησης/μοριοδότησης που το ίδιο καθορίζει.

Τα δίδακτρα για κάθε πρόγραμμα σπουδών ρυθμίζονται με βάση τη Νομοθεσία του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου και τις αποφάσεις του Πανεπιστημίου.

Όσον αφορά τους Γενικούς Κανόνες Σπουδών και την Αξιολόγηση των Φοιτητών, τα Προγράμματα Σπουδών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι δομημένα στη βάση Θεματικών Ενοτήτων (Θ.Ε.), με την εφαρμογή του συστήματος των Ευρωπαϊκών Πιστωτικών Μονάδων (European Credit Transfer System – ECTS). Η Θεματική Ενότητα αποτελεί τη βασική λειτουργική μονάδα



των Προγραμμάτων Σπουδών και καλύπτει ένα συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο σε πτυχιακό ή μεταπτυχιακό επίπεδο. Κάθε Θ.Ε. περιλαμβάνει ύλη, που αντιστοιχεί σε τρία περίπου εξαμηνιαία μαθήματα και διαρκεί 10 μήνες. Το κάθε πρόγραμμα έχει τους δικούς του κανόνες φοίτησης, που καθορίζουν τις υποχρεώσεις των φοιτητών.

Για περαιτέρω πληροφορίες, τα στοιχεία επικοινωνίας με το Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι:

#### **Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου**

Λεωφόρος Διγενή Ακρίτα 13-15, Αδαμάντειο Μέγαρο, 1055 Λευκωσία, Κύπρος.

Τηλ: +357 22 411600, Φαξ: +357 22 411601

E-mail: [admissions@ouc.ac.cy](mailto:admissions@ouc.ac.cy), Ιστοσελίδα: [www.ouc.ac.cy](http://www.ouc.ac.cy)

#### **2.4.3 ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ (Τ.Π.Κ.)**

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου είναι το τρίτο δημόσιο πανεπιστήμιο, το οποίο ιδρύθηκε το 2003 με βάση τον περί Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου Νόμο του 2003 και δέχτηκε τους πρώτους προπτυχιακούς φοιτητές το Σεπτέμβριο του 2007. Έδρα του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου είναι η Λεμεσός. Το Τ.Π.Κ. φιλοδοξεί να εξελιχθεί σε ένα σύγχρονο πρωτοποριακό Πανεπιστήμιο ικανό να προσφέρει εκπαίδευση και έρευνα υψηλού επιπέδου σε κλάδους αιχμής, που σήμερα έχουν μεγάλη οικονομική, τεχνική και επιστημονική απόδοση. Με τον προσανατολισμό του προς την εφαρμοσμένη έρευνα, το Τ.Π.Κ. φιλοδοξεί να καταστεί σημαντικός αρωγός της πολιτείας και της κοινωνίας μας στην αντιμετώπιση προβλημάτων που την απασχολούν σε όλους τους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας και της γνώσης που υπηρετούνται σε αυτό.

Το 2008 δέχτηκε τους πρώτους του μεταπτυχιακούς φοιτητές, αναπτύσσοντας έτσι σταδιακά μεταπτυχιακά προγράμματα επιπέδου μάστερ και διδακτορικού, με απώτερο στόχο τη διεθνοποίησή τους και τη δημιουργία συγκεκριμένων μεταπτυχιακών προγραμμάτων, βάσει των αναγκών της αγοράς εργασίας.

Για το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, λειτουργούν στο Τ.Π.Κ. οι πιο κάτω Σχολές:

##### **ΣΧΟΛΗ ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

- Τμήμα Γεωπονικών Επιστημών, Βιοτεχνολογίας και Επιστήμης Τροφίμων
- Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος

##### **ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

- Τμήμα Διοίκησης Ξενοδοχείων και Τουρισμού
- Τμήμα Εμπορίου, Χρηματοοικονομικών και Ναυτιλίας

##### **ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ**

- Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου
- Τμήμα Πολυμέσων και Γραφικών Τεχνών

##### **ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ**

- Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογιών Πληροφορικής
- Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών και Επιστήμης και Μηχανικής Υλικών
- Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών και Μηχανικών Γεωπληροφορικής

##### **ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ**

- Τμήμα Νοσηλευτικής

Ο σχεδιασμός όλων των Σχολών και Τμημάτων κατευθύνεται από τους ακόλουθους βασικούς στόχους:

- α) Υψηλή επιστημονική, τεχνική και επαγγελματική επάρκεια στην εκπαίδευση των φοιτητών.
- β) Υψηλής ποιότητας έρευνα που θα είναι ικανή να υπερβαίνει γόνιμα τα παραδοσιακά σύνορα ανάμεσα στη βασική και στην εφαρμοσμένη εκπαίδευση.

- γ) Διεπιστημονικό προσανατολισμό τόσο στη συγκρότηση των προγραμμάτων σπουδών όσο και στη στελέχωση των Τμημάτων.
- δ) Συνεργασία με την τοπική βιομηχανία και οικονομία ώστε να συμβάλει στην προσπάθεια καινοτομίας και συνεχούς βελτίωσης των προϊόντων και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Το Τ.Π.Κ. έχει σχεδιαστεί για να αναπτυχθεί σε τρεις φάσεις στο κέντρο της πόλης της Λεμεσού. Στην α΄ φάση και για την πρώτη περίοδο λειτουργίας (2007-2013), χρησιμοποιούνται ή βρίσκονται στη διαδικασία ανακατασκευής υφιστάμενα ιστορικά δημόσια κτήρια που αποκαθίστανται (παλαιό Ταχυδρομείο, παλαιά Δικαστήρια, παλαιό Κτηματολόγιο), και άλλα ιδιωτικά κτήρια, που έχουν ενοικιαστεί στην περιοχική γύρω από το Δημαρχείο Λεμεσού και την ευρύτερη περιοχική του κέντρου. Στη β΄ και γ΄ φάση (2013-2017) σχεδιάζεται η ανάπτυξη της νέας πανεπιστημιούπολης στο χώρο που σήμερα καταλαμβάνουν το παλαιό Νοσοκομείο, η Α΄ Τεχνική Σχολή, η Γ΄ Αστική Σχολή και η Αστυνομική Διεύθυνση. Ως εκ τούτου, το Πανεπιστήμιο θα αναπτυχθεί στην περιοχική που περιλαμβάνεται ανάμεσα στο παλαιό Νοσοκομείο και το Δημαρχείο Λεμεσού.

Ο σχεδιασμός λαμβάνει υπόψη ότι μέχρι το 2020 ο αριθμός των φοιτητών αναμένεται να ανέλθει σταδιακά στους 6000 περίπου (4640 περίπου προπτυχιακούς φοιτητές και 1160 περίπου μεταπτυχιακούς), με 6 Σχολές και 22 Τμήματα. Η όλη ανάπτυξη γίνεται στη βάση Γενικού Σχεδίου (master plan) και καλύπτει όλες τις ανάγκες του Πανεπιστημίου.

Στις 30 Ιουλίου 2010 οι πρώτοι μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τ.Π.Κ. έλαβαν τον τίτλο σπουδών τους από την Πρόεδρο της Διοικούσας Επιτροπής καθηγήτρια Ελπίδα Κεραυνού Παπαηλιού, στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας, κατά την Τελετή Αποφοίτησης του μεταπτυχιακού προγράμματος στην Περιβαλλοντική Υγεία. Οι δεκατρείς απόφοιτοι του διεθνούς μεταπτυχιακού προγράμματος προέρχονται από 7 διαφορετικές χώρες: την Αίγυπτο, την Αιθιοπία, τη Ρωσία, το Ιράν, τη Μπαγκλαντές, το Λίβανο και την Κύπρο. Πρόκειται για το πρώτο από τα μεταπτυχιακά προγράμματα που λειτουργούν στο Τ.Π.Κ. στο πλαίσιο της Σχολής Επιστημών Υγείας και του Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου για την Περιβαλλοντική και Δημόσια Υγεία, σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Harvard.

Το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει ήδη υπογράψει συμφωνίες συνεργασίας με πανεπιστήμια της Ελλάδας ενώ στις 14 Οκτωβρίου 2010 υπεγράφη ανάμεσα στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ., μια σημαντική συμφωνία αναγνώρισης ισοτιμίας και αντιστοιχίας των τίτλων σπουδών του ΤΕ.ΠΑ.Κ.

Για περαιτέρω πληροφορίες τα στοιχεία επικοινωνίας με το Τ.Π.Κ είναι:

#### **Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου**

Οδός Αρχιεπισκόπου Κυπριανού 31, Κτίριο Συνεργατικής Τράπεζας Λεμεσού  
4ος όροφος, Γραφείο 33, 3036 Λεμεσός, Τ.Κ. 50329, 3603 Λεμεσός, Κύπρος  
Τηλ. +357 25 00 2500, Φαξ. +357 25 00 2750, Ιστοσελίδα: [www.cut.ac.cy](http://www.cut.ac.cy)

#### **2.4.4 ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ**

Στην Κύπρο λειτουργούν τα πιο κάτω τέσσερα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια:

- (α) FREDERICK UNIVERSITY
- (β) E.U.C. EUROPEAN UNIVERSITY - CYPRUS
- (γ) Π.Λ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
- (δ) NEAPOLIS UNIVERSITY – CYPRUS

Τρία από αυτά στην πρωτεύουσα, Λευκωσία, και ένα στην Πάφο. Το κάθε πανεπιστήμιο έχει υποβληθεί σε μια διαδικασία αυστηρής αξιολόγησης από την Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (ΕΑΙΠ) και η λειτουργία τους εγκρίθηκε μετά από σχετική απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Τα τρία πρώτα έχουν Αρχική Άδεια Λειτουργίας από την 1η Οκτωβρίου 2007 ενώ το Nearpolis University – Cyprus έχει Αρχική Άδεια Λειτουργίας, η οποία και ισχύει για περίοδο τεσσάρων ετών, από την 1η Σεπτεμβρίου 2010.

#### **Έλεγχος Διδάκτρων Ιδιωτικών Πανεπιστημίων**

Μετά από διαμαρτυρίες των φοιτητών, οι οποίοι και δημιούργησαν το Φορέα Μείωσης Διδάκτρων και Αναθεώρησης Νομοθεσίας Ιδιωτικών Πανεπιστημίων, ξεκίνησε μια διαδικασία τροποποίησης του Νόμου Περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων. Στόχος της τροποποίησης είναι η διασφάλιση της μη ανεξέλεγκτης αύξησης των διδάκτρων στα ιδιωτικά πανεπιστήμια. Το σχετικό Νομοσχέδιο, που είχε κατατεθεί στη Βουλή ψηφίστηκε σε Νόμο στις 8 Ιουλίου 2010 και στη συνέχεια, με βάση το νόμο αυτό, ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού εξέδωσε για πρώτη φορά Διάταγμα που καθόριζε την ανώτατη επί τοις εκατόν αύξηση στο ύψος των ήδη εγκεκριμένων διδάκτρων και άλλων οικονομικών επιβαρύνσεων, που επιβάλλουν τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια.

#### **Διδακτορικά Προγράμματα Ιδιωτικών Πανεπιστημίων**

Πρόσφατα έχουν εγκριθεί από την ΕΑΙΠ τα πρώτα διδακτορικά προγράμματα και ειδικότερα “PhD in Engineering” στο Πανεπιστήμιο Frederick, “PhD in Education Science” στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και “PhD in Education Science” στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο.

Τα Ιδιωτικά πανεπιστήμια με τη λειτουργία τους έχουν συμβάλει στην αύξηση των προσφερόμενων θέσεων και στον εμπλουτισμό των προσφερόμενων προγραμμάτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της Κύπρου.

#### **Πανεπιστήμιο Frederick**

Το Πανεπιστήμιο Frederick αναπτύχθηκε μέσα από το Frederick College. Στις 12 Σεπτεμβρίου του 2007, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε με απόφασή του τη λειτουργία του πανεπιστημίου, το οποίο και ξεκίνησε να λειτουργεί την 1η Οκτωβρίου 2007. Το Πανεπιστήμιο Frederick λειτουργεί σε δύο πανεπιστημιούπολεις, στη Λευκωσία και στη Λεμεσό.

Η αποστολή του Πανεπιστημίου Frederick είναι να παρέχει ευκαιρίες εκπαίδευσης μέσω της διδασκαλίας και της έρευνας στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, των γραμμάτων και των τεχνών, με στόχο την προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου σε ακαδημαϊκό επίπεδο και τη συμβολή στην βελτίωση των κοινωνικών δομών. Στο Frederick γίνεται προσπάθεια η προσφερόμενη εκπαίδευση να είναι υψηλής ποιότητας και να οδηγεί σε πιστοποιημένα ακαδημαϊκά προσόντα, που εξασφαλίζουν την επιτυχή πορεία των αποφοίτων του στην αγορά εργασίας στην Κύπρο και το εξωτερικό. Αποτελεί δέσμευση του Πανεπιστημίου Frederick η δημιουργική συνεργασία με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τη βιομηχανία, την κοινωνία και την πολιτεία με σκοπό την προαγωγή της γνώσης, την ενίσχυση της παραγωγικότητας και τη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την καλύτερη ζωή στον 21ο αιώνα.

Τα εγκεκριμένα προγράμματα σπουδών στο Πανεπιστήμιο Frederick κατά τον Οκτώβριο του 2010 είναι τα ακόλουθα:

Σχολή Αρχιτεκτονικής, Καλών και Εφαρμοσμένων Τεχνών - Λευκωσία

- Graphic and Advertising Design (BA)
- Interior Design (BA)
- Αρχιτεκτονική (Πτυχίο / 5ετές Δίπλωμα)

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών - Λευκωσία

- Κοινωνική Εργασία (BA)
- Δημοσιογραφία (BA)

Σχολή Οικονομικών και Διοίκησης - Λευκωσία

- Business Administration (BA)

#### Λεμεσός

- Maritime Studies (BSc)
- Accounting and Finance (BA)

#### Σχολή Επιστημών Υγείας - Λευκωσία

- Health Management (MSc)
- General Nursing (BSc)

#### Σχολή Μηχανικής και Εφαρμοσμένων Επιστημών - Λευκωσία

- Electrical Engineering (BSc)
- Mechanical Engineering (BSc)
- Civil Engineering (BSc)
- Computer Engineering (BSc)
- Computer Science (BSc)
- Automotive Engineering (BSc)
- Electrical Engineering (MSc)
- Quantity Surveying (BSc)
- Engineering Management (MSc)
- Engineering (PhD)

#### Σχολή Επιστημών Αγωγής - Λευκωσία

- Προδημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο)
- Εκπαίδευση για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη (Master)

#### Λεμεσός

- Προδημοτική και Κατώτερη Δημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο)
- Δημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο)

#### Στοιχεία επικοινωνίας

##### **Πανεπιστήμιο Frederick**

Οδός Φρειδερίκου 7, Παλλουριώτισσα, Τ.Κ. 1036, Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ.+357 22 431355, Φαξ +357 22 438234

E-mail: info@frederick.ac.cy, Ιστοσελίδα: www.frederick.ac.cy

#### **Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου**

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου αναπτύχθηκε μέσα από το Cyprus College. Στις 12 Σεπτεμβρίου του 2007, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε με απόφασή του τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, το οποίο και ξεκίνησε να λειτουργεί την 1η Οκτωβρίου 2007.

Ο σκοπός του είναι να προσφέρει μια ολοκληρωμένη εκπαίδευση υψηλού επιπέδου, έτσι ώστε οι σπουδαστές του να αποκτήσουν τις απαραίτητες ακαδημαϊκές και πρακτικές γνώσεις στους τομείς των σπουδών τους. Όραμα του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου είναι η αριστεία στην εκπαίδευση, την έρευνα και την καινοτομία, με απώτερο στόχο να δώσει στους φοιτητές του τα κατάλληλα εφόδια για να ανταπεξέλθουν στην ανταγωνιστική αγορά εργασίας και να ενισχύσουν την κοινωνία μέσα από τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους.

Τα εγκεκριμένα προγράμματα σπουδών στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο κατά τον Οκτώβριο του 2010 είναι τα ακόλουθα:

#### Σχολή Τεχνών και Εκπαίδευσης

- Graphic Design and Advertising (BA)
- Νηπιαγωγικά (Πτυχίο)
- Δημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο)
- Music (BMus)

- Εκπαιδευτική Ηγεσία (MA)
- Ειδική Εκπαίδευση (MA)
- Επιστήμες της Αγωγής (Διδακτορικό)

#### Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών

- English Language and Literature (BA)
- European Studies (BA)
- Social and Behavioral Sciences (Πτυχίο)
- Κοινωνική Εργασία (Πτυχίο)
- Law (LLB)
- Psychology (BA)
- Λογοθεραπεία (Πτυχίο)
- Comparative Literature (MA)

#### Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων «Ιωάννης Γρηγορίου»

- General Business (BBA)
- Hospitality Management (BBA)
- Management (BBA)
- Management Information Systems (BBA)
- Marketing (BBA)
- Sports Management (BBA)
- Public Relations and Advertising (BBA)
- Accounting (BBA)
- Banking and Finance (BBA)
- Economics (BA)
- Business Administration (MBA)

#### Σχολή Θετικών Επιστημών

- Computer Science (BSc)
- Computer Engineering (BSc)
- Nursing (BSc)
- Φυσιοθεραπεία (Πτυχίο)

#### Στοιχεία Επικοινωνίας

##### **Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρος**

Οδός Διογένη 6, Έγκωμη, Τ.Θ. 22006, Τ.Κ. 1516 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ.+357 22 713000, Φαξ: +357 22 713172 / 22662051

E-mail: [admit@cycollege.ac.cy](mailto:admit@cycollege.ac.cy), Ιστοσελίδα: [www.euc.ac.cy](http://www.euc.ac.cy)

##### **Πανεπιστήμιο Λευκωσίας**

Το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας αναπτύχθηκε μέσα από το Intercollege. Στις 12 Σεπτεμβρίου του 2007, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε με απόφασή του τη λειτουργία του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, το οποίο και ξεκίνησε να λειτουργεί στις 3 Οκτωβρίου 2007.

Το Πανεπιστήμιο έχει ως στόχο την αριστεία στην εκπαίδευση μέσα από τα υψηλά πρότυπα διδασκαλίας, με μια συνεχή βελτίωση του ακαδημαϊκού περιβάλλοντος. Εκτός από τη διδασκαλία εντός των αιθουσών του Πανεπιστημίου, προσφέρεται στους φοιτητές η ευκαιρία να συμμετέχουν σε ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, όπως φοιτητικούς ομίλους, αθλητικές εκδηλώσεις, δημόσιες διαλέξεις και σεμινάρια. Το Πανεπιστήμιο συμμετέχει ενεργά σε ευρωπαϊκά και τοπικά ερευνητικά προγράμματα ως εταίρος και ως συντονιστικό όργανο. Αποστολή του Πανεπιστημίου Λευκωσίας είναι να παρέχει στους φοιτητές του υψηλού επιπέδου εκπαίδευση και απαραίτητη στήριξη για την πραγμάτωση των ακαδημαϊκών και επαγγελματικών τους στόχων, βοηθώντας τους να υιοθετήσουν ρόλους ευθύνης στο ραγδαία μεταβαλλόμενο σύγχρονο κόσμο της συνεργασίας και αλληλεξάρτησης.

Τα εγκεκριμένα προγράμματα σπουδών στο Πανεπιστήμιο Λευκωσίας κατά τον Οκτώβριο του 2010 είναι τα ακόλουθα:

Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, και Νομικής

- Graphic Communication (BA)
- Interior Design (BA)
- English Language and Literature (BA)
- Law (LLB)
- International Relations and European Studies (BA)
- Psychology (BSc)
- Communications (BSc)
- Public Relations, Advertising and Marketing (BA)
- Media and Communication (MA)
- Applied Multimedia (Πτυχίο)
- Architecture (BA / 5ετές Δίπλωμα)
- Social Work (BSc)
- International Relations (MA)

Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων

- Marketing (BBA)
- Hotel and Tourism Management (BSc)
- Hospitality Management (BSc)
- Sports Management (BBA)
- Business Administration (BSc)
- Management Information Systems (BBA)
- Accounting (BBA)
- Business Administration (MBA)

Σχολή Επιστημών Αγωγής

- Προδημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο)
- Music (BA)
- Dance (BA)
- Δημοτική Εκπαίδευση (Πτυχίο)
- Επιστήμες Αγωγής (Master)
- Επιστήμες Αγωγής (Διδακτορικό)

Σχολή Θετικών Επιστημών

- Computer Science (BSc)
- Computer Engineering (BSc)
- Electronics Engineering (BSc)
- Electrical Engineering (BSc)
- Nursing (BSc)
- Human Biology (BSc)

Στοιχεία Επικοινωνίας

**Πανεπιστήμιο Λευκωσίας**

Λεωφόρος Μακεδονίτισσας 46, Τ.Θ. 24005, Τ.Κ. 1700 Λευκωσία, Κύπρος

Τηλ. 357-22841500, Fax. 357-22352067

E-mail: [admission-nic@unic.ac.cy](mailto:admission-nic@unic.ac.cy), Ιστοσελίδα: [www.unic.ac.cy](http://www.unic.ac.cy)

**Neapolis University - Cyprus**

Στις 12 Σεπτεμβρίου του 2007, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε με απόφασή του τη λειτουργία του Neapolis University – Cyprus το οποίο έλαβε την Αρχική Άδεια Λειτουργίας του την 1η Σε-

πτεμβρίου του 2010. Είναι επίσης και το πρώτο πανεπιστήμιο στην περιοχή της Πάφου.

Το Πανεπιστήμιο προσφέρει ένα ολοκληρωμένο φάσμα προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών σπουδών τα οποία αντανakλούν τη φιλοσοφία του για ανάπτυξη ενός ισορροπημένου χαρτοφυλακίου των ακαδημαϊκών του δραστηριοτήτων, έτσι ώστε να καταστεί κέντρο αριστείας σε επιλεγμένους ακαδημαϊκούς τομείς. Στόχος του είναι η δημιουργία ενός ιδρύματος, που να παρέχει εκπαίδευση υψηλής ποιότητας και να δημιουργεί και διαδίδει τη γνώση μέσω της έρευνας, όπως επίσης και να διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική και πολιτιστική ζωή της περιοχής. Όραμα του πανεπιστημίου είναι να καταστεί ένα εξαιρετικό μέρος για τους φοιτητές, έτσι ώστε να μάθουν, να εξερευνήσουν νέες ιδέες και να αποκτήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που χρειάζονται για την επίτευξη των προσωπικών και επαγγελματικών τους στόχων.

Τα εγκεκριμένα προγράμματα σπουδών στο Neapolis University – Cyprus κατά τον Οκτώβριο του 2010 είναι τα ακόλουθα:

#### School of Architecture Land and Environmental Sciences

- Architecture and Environmental Design (BA/5year Diploma)
- Real Estate Valuation and Development (BSc)
- Real Estate (MSc)
- Construction Management (MSc)

#### Business School

- Business Administration (BSc)
- Financial Studies (BSc)
- Business Administration (MSc)
- Banking, Investment and Finance (MSc)

#### School of Health Sciences

- Psychology (BSc)
- Educational Psychology (MSc)

#### Στοιχεία Επικοινωνίας

##### **Neapolis University - Cyprus**

Λεωφόρος Δανάης 2, Τ.Κ. 8042 Πάφος, Κύπρος

Τηλ. +357 26843300, Φαξ. +357 26931944

Email: info@nup.ac.cy, Ιστοσελίδα: www.nup.ac.cy

#### **2.4.5 ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Οι δημόσιες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης λειτουργούν κάτω από τα διάφορα υπουργεία στα οποία υπάγονται διοικητικά. Κατά το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, οι ακόλουθες δημόσιες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δέχτηκαν φοιτητές, κυρίως από την Κύπρο, αλλά και το εξωτερικό:

**Δασικό Κολέγιο Κύπρου** - Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25 813606, [www.moa.gov.cy/fc](http://www.moa.gov.cy/fc)

**Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο** - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22 404800, [hnic@cytanet.com.cy](mailto:hnic@cytanet.com.cy)

**Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης (MIM)** - Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22 806000, [www.kepa.gov.cy](http://www.kepa.gov.cy)

**Αστυνομική Ακαδημία** - Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22 808030, [www.police.gov.cy](http://www.police.gov.cy)

Σημειώνεται ότι κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 αποφοίτησαν από το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο και οι τελευταίοι απόφοιτοι και έτσι το Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο έκλεισε οριστικά τις πύλες του μετά από 42 χρόνια ευδόκιμης λειτουργίας.

#### **2.4.6 ΙΔΙΩΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΙΣΤΕ)**

Στη Κύπρο λειτουργούν 25 εγγεγραμμένες ΙΣΤΕ και 8 παραρτήματα (μερικών από τις σχολές αυτές), που προσφέρουν προγράμματα σπουδών προπτυχιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου, καθώς και μικρότερης διάρκειας επαγγελματικά προγράμματα.

Οι σχολές αυτές είναι:

**1. AC AMERICAN COLLEGE**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22661122, [www.ac.ac.cy](http://www.ac.ac.cy)

**2. ALEXANDER COLLEGE**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-24532373, [www.alexander.ac.cy](http://www.alexander.ac.cy)

**3. ATLANTIS COLLEGE**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-23819664, [www.atlanticcollege.com](http://www.atlanticcollege.com)

**4. C.D.A COLLEGE (Λευκωσία)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22661104, [www.cdacollege.ac.cy](http://www.cdacollege.ac.cy)

**5. C.D.A COLLEGE (Λάρνακα)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-24656676, [www.cdacollege.ac.cy](http://www.cdacollege.ac.cy)

**6. C.D.A COLLEGE (Λεμεσός)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25356810, [www.cdacollege.ac.cy](http://www.cdacollege.ac.cy)

**7. CASA COLLEGE**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22681882, [www.casacollege.ac.cy](http://www.casacollege.ac.cy)

**8. COLLEGE OF TOURISM AND HOTEL MANAGEMENT**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22462846, [www.cothm.ac.cy](http://www.cothm.ac.cy)

**9. CYPRUS COLLEGE (Λευκωσία)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22713000, [www.cycollege.ac.cy](http://www.cycollege.ac.cy)

**10. CYPRUS COLLEGE (Λεμεσός)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25867300, [www.cycollege.ac.cy](http://www.cycollege.ac.cy)

**11. CYPRUS COLLEGE OF ART**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25341387, [www.artcyprus.org](http://www.artcyprus.org)

**12. CYPRUS INTERNATIONAL INSTITUTE OF MANAGEMENT**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22462246, [www.ciim.ac.cy](http://www.ciim.ac.cy)

**13. FREDERICK INSTITUTE OF TECHNOLOGY (Λευκωσία)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22431355, [www.fit.ac.cy](http://www.fit.ac.cy)

**14. FREDERICK INSTITUTE OF TECHNOLOGY (Λεμεσός)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25730975, [www.fit.ac.cy](http://www.fit.ac.cy)

**15. GLOBAL COLLEGE**

Στοιχ. επικοινωνίας: Τηλ. +357-22814555, [www.globalcollege.com.cy](http://www.globalcollege.com.cy)

**16. INTERCOLLEGE (Λευκωσία)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22841570, [www.intercollege.ac.cy](http://www.intercollege.ac.cy)

**17. INTERCOLLEGE (Λάρνακα)**

Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-24747500, [www.intercollege.ac.cy](http://www.intercollege.ac.cy)



18. INTERCOLLEGE (Λεμεσός)  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25381180, [www.intercollege.ac.cy](http://www.intercollege.ac.cy)
19. INTERNAPA COLLEGE  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-23829840, [www.internapa.ac.cy](http://www.internapa.ac.cy)
20. KES COLLEGE  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22875737, [www.kes.ac.cy](http://www.kes.ac.cy)
21. LEDRA COLLEGE  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22514044, [www.ledra.ac.cy](http://www.ledra.ac.cy)
22. M.K.C. CITY COLLEGE LARNACA  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-24818571, [www.citycollege.ac.cy](http://www.citycollege.ac.cy)
23. ΜΟΥΣΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ “ARTE”  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22676823 [www.artemusic.ac.cy](http://www.artemusic.ac.cy)
24. P.A COLLEGE  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-24624975, [www.pacollege.ac.cy](http://www.pacollege.ac.cy)
25. REA COLLEGE  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25381095, [www.reacollege.ac.cy](http://www.reacollege.ac.cy)
26. SUSINI COLLEGE (Λεμεσός)  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25366196, [www.susini.ac.cy](http://www.susini.ac.cy)
27. SUSINI COLLEGE (Λευκωσία)  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22676663, [www.susini.ac.cy](http://www.susini.ac.cy)
28. THE C.T.L. EUROCOLLEGE  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25736501, [www.ctleuro.ac.cy](http://www.ctleuro.ac.cy)
29. THE CYPRUS INSTITUTE  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22208700, [www.cyi.ac.cy](http://www.cyi.ac.cy)
30. THE CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING (Λευκωσία)  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22778475, [www.cima.com.cy](http://www.cima.com.cy)
31. THE CYPRUS INSTITUTE OF MARKETING (Λεμεσός)  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-25343556, [www.cima.com.cy](http://www.cima.com.cy)
32. THE PHILIPS COLLEGE  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-22441860, [www.philips.ac.cy](http://www.philips.ac.cy)
33. ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ “ΒΛΑΔΙΜΗΡΟΣ ΚΑΥΚΑΡΙΔΗΣ”  
Στοιχεία επικοινωνίας: Τηλ. +357-99639609, [www.satiriko.com](http://www.satiriko.com)

#### **2.4.7 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ (Σ.ΕΚ.Α.Π.)**

Κατά τη διάρκεια του 2010 το Συμβούλιο Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης – Πιστοποίησης πραγματοποίησε δύο συνόδους. Το Συμβούλιο, κατά τις συνόδους αυτές, ασχολήθηκε με πλήθος θεμάτων που αφορούν τις αρμοδιότητές του. Αξιολόγησε και επαναξιολόγησε τριάντα δύο προγράμματα σπουδών που προσφέρονται από Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο.

Το σύνολο των πιστοποιημένων – αξιολογημένων προγραμμάτων που προσφέρονται από τις είκοσι τρεις Ιδιωτικές Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο μέχρι το τέλος του 2010, ανέρχεται σε εκατόν είκοσι εννέα. Από αυτά, δέκα προσφέρονται σε επίπεδο πιστοποιητικού, ενενήντα ένα σε επίπεδο διπλώματος, επτά σε επίπεδο ανώτερου διπλώματος, δεκατέσσερα σε επίπεδο πτυχίου και οχτώ σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Το Συμβούλιο πραγματοποίησε, και συνεχίζει να πραγματοποιεί επί του παρόντος, κατ’ ίδιαν συ-

ναντήσεις με τους διευθυντές των Ιδιωτικών Σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με σκοπό το διάλογο πάνω στα θέματα που αφορούν τους υπό αξιολόγηση – πιστοποίηση κλάδους σπουδών των κολεγίων τους.

#### **2.4.8 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ (ΕΑΙΠ)**

Η Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ε.Α.Ι.Π.) σκοπό έχει την εξέταση αιτήσεων που υποβάλλονται για την ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών πανεπιστημίων. Καταρτίζεται με βάση τον περί Ιδιωτικών Πανεπιστημίων (Ίδρυση, Λειτουργία και Έλεγχο) Νόμο 109 (1) του 2005, ο οποίος αποτελεί το νομικό πλαίσιο για την ίδρυση και λειτουργία των ιδιωτικών πανεπιστημίων στην Κυπριακή Δημοκρατία. Σύμφωνα με το Άρθρο 10 του πιο πάνω Νόμου, το Υπουργικό Συμβούλιο, με εισήγηση του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού, καταρτίζει επταμελή Επιτροπή Αξιολόγησης με πενταετή θητεία.

Στην Επιτροπή Αξιολόγησης Ιδιωτικών Πανεπιστημίων συμμετέχουν:

- (α) Ο εκάστοτε Πρόεδρος του Συμβουλίου Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης – Πιστοποίησης (Σ.Ε.Κ.Α.Π.), ο οποίος ενεργεί ως Πρόεδρος.
- (β) Δύο μέλη του Συμβουλίου Εκπαιδευτικής Αξιολόγησης – Πιστοποίησης και
- (γ) Τέσσερα πρόσωπα τα οποία κατέχουν θέση μόνιμου καθηγητή ή αντίστοιχη θέση, με έδρα σε τρεις διαφορετικές χώρες, και τα οποία διαθέτουν ικανοποιητική πείρα σε θέματα διοίκησης πανεπιστημίου.

Η Ε.Α.Ι.Π. καθορίζει τόσο τον τρόπο σύγκλησης των συνεδριάσεών της, όσο και τις διαδικασίες που ακολουθεί κατά τις συνεδριάσεις και γενικά κατά την εκτέλεση των καθηκόντων της. Η Επιτροπή μπορεί να ορίζει ομάδες ειδικών για την εξέταση ορισμένων θεμάτων που αφορούν αίτηση, αλλά η τελική απόφαση λαμβάνεται από την Ε.Α.Ι.Π.

Κατά το 2010 η Ε.Α.Ι.Π. πραγματοποίησε 7 συνόδους στις οποίες ασχολήθηκε με θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της. Τον Ιούνιο του 2010 η Ε.Α.Ι.Π υπέβαλε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού θετική Εισήγηση για την χορήγηση αρχικής άδειας λειτουργίας στο Nearpolis University- Cyprus.

Κατά την ίδια περίοδο η Ε.Α.Ι.Π. ενέκρινε την προσφορά των πρώτων Διδακτορικών Προγραμμάτων στα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια. Παράλληλα η Ε.Α.Ι.Π εγκαινίασε την διαδικασία επαναξιολόγησης των ήδη προσφερόμενων προγραμμάτων Σπουδών. Συνέχισε και αυτή τη χρονιά το έργο της παρακολούθησης και του ελέγχου της λειτουργίας των τριών ιδιωτικών πανεπιστημίων που λειτουργούν υπό το καθεστώς Αρχικής Άδειας Λειτουργίας.

Η Ε.Α.Ι.Π., σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, απέστειλε το Μάρτιο του 2010, επί τόπου στα ιδιωτικά πανεπιστήμια, κλιμάκιο λειτουργών, οι οποίοι προχώρησαν στην καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, στους τομείς της διοίκησης, της διδασκαλίας, της έρευνας και της υλικοτεχνικής υποδομής.

Η Ε.Α.Ι.Π., επιπλέον, συλλέγει σε εξαμηνιαία βάση δεδομένα και πληροφορίες από τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, ώστε να ασκεί αποτελεσματικότερο έλεγχο.

#### **2.4.9 ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.)**

Σύμφωνα με τη Σύμβαση της Λισαβόνας του 1997, όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχουν συστήσει Εθνικά Συμβούλια, το έργο των οποίων είναι η αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από ιδρύματα Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η ανάγκη σύστασης αυτών των Εθνικών Συμβουλίων υπαγορεύθηκε από το πνεύμα μίας ενιαίας εκπαιδευτικής πολιτικής, με στόχο να βοηθηθούν τα κράτη μέλη να αναπτύξουν μηχανισμούς ελέγχου των κριτηρίων ποιότητας και διάρκειας της εκπαίδευσης, για λόγους επαγγελματικών και επιστημονικών. Βάσει

αυτού του πλαισίου ιδρύθηκε στην Κύπρο το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.

Κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2010, υποβλήθηκαν στο ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. πέραν των 1400 αιτήσεων για αναγνώριση τίτλων σπουδών και πέραν των 550 αιτήσεων για γραπτή πληροφόρηση. Κατά την ίδια περίοδο, το Συμβούλιο πραγματοποίησε πέντε Συνόδους. Ο αριθμός των αιτήσεων για αναγνώριση για ολόκληρο το έτος 2010 αναμένεται να ξεπεράσει τις 1800 και των αιτήσεων για γραπτή πληροφόρηση τις 800.

Το Κυπριακό Συμβούλιο Αναγνώρισης Τίτλων Σπουδών (ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ.) συμμετέχει ως πλήρες μέλος των δικτύων European National Information Centres και National Academic Recognition Information Centres (ENIC – NARIC) από την έναρξη των εργασιών του το 2000. Στις 20-22 Ιουνίου 2010, πραγματοποιήθηκε η 17η κοινή συνάντηση των δικτύων ENIC/NARIC στις Σέβρες, Γαλλία.

Το ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. είναι επίσης μέλος του MERIC (Mediterranean Recognition Information Centres) Network. Στις 11-12 Φεβρουαρίου 2010 πραγματοποιήθηκε στην πόλη Mostar της Βοσνίας – Ερζεγοβίνης η 2η Σύνοδος του MERIC στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του ΚΥ.Σ.Α.Τ.Σ. Στο πλαίσιο της 2ης Συνόδου του MERIC πραγματοποιήθηκε και η 8η Σύνοδος της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης για την Αναγνώριση Σπουδών, Διπλωμάτων και Πτυχίων στην Ανώτερη Εκπαίδευση στα Αραβικά και Ευρωπαϊκά κράτη που συνορεύουν με την Μεσόγειο.

Στις 14 Οκτωβρίου 2010 ο Πρόεδρος του Συμβουλίου Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρίστου και ο Καθηγητής Α.Ε. Αθανασίου, Πρόεδρος του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. υπέγραψαν στην Αθήνα συμφωνία η οποία αφορά στους τίτλους σπουδών «Δίπλωμα Μηχανικού» και «Δίπλωμα Γεωπόνου» πενταετούς διάρκειας του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

### 3. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

#### 3.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2007-2008	2008-2009	2009-2010
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	626	647	667
Κοινοτικά	90	87	86
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	4048	4171	4243
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	118	137	141
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ: Μόνιμοι	36	37	38
Ωρομίσθιοι	94	97	112
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	600	690	733

### 3.2 ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών που εργάζονταν στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης τη σχολική χρονιά 2009-10 ήταν 6405 σε σύγκριση με 6338 το 2008-2009.

Κατά ειδικότητα το διδακτικό προσωπικό ήταν:

<b>ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2009-2010</b>								
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΔΙΕΥΘ.	Β.Δ.Α	Β.Δ.	ΜΟΝΙΜΟΙ	ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΗ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΘΗΓ.	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΠΑΙΔ.	ΠΛΕ ΕΠΙΘ.
ΘΕΟΛΟΓΟΙ	7	9	34	190	34	224	274	2
ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ	56	84	271	1218	177	1395	1806	13
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ	5	22	100	456	127	583	710	6
ΦΥΣΙΚΟΙ	3	11	48	226	55	281	343	2
ΦΥΣΙΟΓΝ/ΒΙΟΛ	0	2	30	145	43	188	220	2
ΧΗΜΙΚΟΙ	4	5	25	125	36	161	195	1
ΓΕΩΓΡΑΦΟΙ	0	1	2	7	6	13	16	
ΑΓΓΛΙΚΩΝ	13	26	86	296	62	358	483	3
ΓΑΛΛΙΚΩΝ	6	9	34	130	32	162	211	2
ΙΤΑΛΙΚΩΝ	0	0	0	16	21	37	37	
ΙΣΠΑΝΙΚΩΝ	0	0	0	6	19	25	25	
ΓΕΡΜΑΝΙΚΩΝ	0	1	2	2	7	9	12	
ΡΩΣΙΚΩΝ	0	0	0	1	8	9	9	
ΤΟΥΡΚΙΚΑ	0	0	0	5	4	9	9	
ΕΜΠΟΡΙΟΛΟΓΟΙ	2	7	33	122	64	186	228	3
ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓ.	6	15	57	316	47	363	441	2
ΜΟΥΣΙΚΗΣ	1	4	20	138	22	160	185	1
ΤΕΧΝΗΣ	3	6	21	124	50	174	204	1
ΦΩΤ. ΤΕΧΝΗΣ	0	0	0	5	4	9	9	
ΟΙΚ. ΟΙΚΟΝΟΜ.	1	4	19	131	28	159	183	1
ΗΛ.ΥΠΟΛΟΓ.	2	5	24	362	29	391	422	2
ΣΧΕΔ. ΤΕΧΝΟΛ.	1	6	22	167	40	207	236	3
ΕΠΑΓΓ. ΠΡΟΣ.	2	1	8	96	17	113	124	
ΘΕΑΤΡΟ	0	0	0	5	18	23	23	
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>112</b>	<b>218</b>	<b>838</b>	<b>4289</b>	<b>950</b>	<b>5239</b>	<b>6405</b>	<b>44</b>

### 3.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο αριθμός των εκπαιδευτικών Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ανά ειδικότητα κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 ήταν:

ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	Δ/ΝΤΕΣ	Β.Δ.Α´	Β.Δ.	ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ	3	6	24	81	114
ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΑΣ	0	7	23	93	123
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ	1	4	11	31	47
ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΗΣ/ΕΠΙΠΛΟΠΟΙΙΑΣ	1	1	5	21	28
ΑΡΓΥΡΟΧΟΪΑΣ/ΧΡΥΣΟΧΟΪΑΣ	-		3	3	6
ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	1	2	3	32	38
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ	1	-	2	11	14
ΕΝΔΥΣΗΣ	-	1	2	9	12
ΚΟΜΜΩΤΙΚΗΣ	-	-	-	3	3
ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ	-	0	0	2	2
ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	-	0	0	3	3
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	4	3	13	65	85
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>11</b>	<b>24</b>	<b>86</b>	<b>354</b>	<b>475</b>

Στα Απογευματινά – Βραδινά μαθήματα των Τεχνικών Σχολών δίδαξαν 114 εκπαιδευτές (διορισμένοι και εξωυπηρεσιακοί).

### 3.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

#### 3.4.1 ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

Ο αριθμός των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού κατά εκπαιδευτικό ίδρυμα και η αναλογία φοιτητών ανά καθηγητή φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα. Τα στοιχεία αφορούν στο ακαδημαϊκό έτος 2008-2009.

Εκπαιδευτικό Ίδρυμα	Αριθμός Φοιτητών	Αριθμός Καθηγητών	Φοιτητές ανά Καθηγητή
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ)	7527	475	15,8
Πανεπιστήμιο Κύπρου	5880	295	19,9
Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου	857	43	19,9
Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου	790	137	5,8
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΙΔΙΩΤΙΚΗ)	10367	519	20,0
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΔΗΜΟΣΙΑ)	1249	123	10,2
Αστυνομική Ακαδημία	461	27	17,1
Νοσηλευτική Σχολή	511	31	16,5
Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο	56	25	2,2
Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο	139	26	5,3
Δασικό Κολέγιο	15	7	2,1
Μεσογειακό Ινστιτούτο Διεύθυνσης	67	7	9,6
ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΜΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ (ΙΔΙΩΤΙΚΗ)	11843	660	17,9
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>30986</b>	<b>1777</b>	<b>17,4</b>

## 4. ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

### 4.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΣΧΟΛΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ		
	2007-2008	2008-2009	2009-2010
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΑ			
Δημόσια	9915	9928	10247
Κοινοτικά	1679	1583	1638
ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	52558	51297	50386
ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	276	293	283
ΠΑΡΟΙΚΙΑΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ	6500	6700	7500
ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ	23000	25480	25840

### 4.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

#### 4.2.1 ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ

Τη σχολική χρονιά 2009-10 ο αριθμός των μαθητών που φοιτούσαν στα Γυμνάσια ανερχόταν στους 25424 στα Ενιαία Λύκεια στους 22896 και στα Εσπερινά Γυμνάσια στους 698. Σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά 2008-2009 παρατηρήθηκε στο γυμνασιακό κύκλο μείωση των μαθητών κατά 937 ή ποσοστό 3,55%, ενώ στο λυκειακό κύκλο μείωση κατά 187 μαθητών ή ποσοστό 0,81%.

#### 4.2.2 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Αναλυτικά η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών κατά τα τελευταία έξι χρόνια ήταν η ακόλουθη:

Σχολική Χρονιά	Γυμνασιακός Κύκλος	Λυκειακός Κύκλος	Σύνολο Γυμνάσια/Λύκεια	Εσπερινά Γυμνάσια
2004-05	28050	23303	51353	888
2005-06	27965	23526	51491	809
2006-07	27697	23696	51393	771
2007-08	27530	23242	50772	720
2008-09	26361	23083	49444	686
2009-10	25424	22896	48320	698

Οι μαθητές των Γυμνασίων τη σχολική χρονιά 2009-10 ήταν κατανεμημένοι σε 1170 τμήματα με μέσο όρο 21,73 μαθητές σε κάθε τμήμα, ενώ των Λυκείων ήταν κατανεμημένοι σε 1097 τμήματα με μέσο όρο 20,87 μαθητές κατά τμήμα. Στα Λύκεια ο αριθμός των τμημάτων υπολογίστηκε με βάση τα μαθήματα κοινού κορμού. Παγκυπρώς, ο αριθμός των τμημάτων και οι μέσοι όροι μαθητών κατά τμήμα είναι οι ακόλουθοι τα τελευταία πέντε χρόνια.

Σχολική Χρονιά	Γυμνασιακός Κύκλος		Λυκειακός Κύκλος	
	Αριθμός Τμημάτων	Μέσος Όρος Μαθητών	Αριθμός Τμημάτων	Μέσος Όρος Μαθητών
2005-06	1180	23,7	1045	22,5
2006-07	1206	22,97	1062	22,3
2007-08	1226	22,46	1095	21,2
2008-09	1199	21,99	1106	20,87
2009-10	1170	21,73	1097	20,87

### 4.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 οι μαθητές που φοίτησαν στα διάφορα προγράμματα της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ήταν:

Πρόγραμμα	Αριθμός Μαθητών
Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση	4249
Σύστημα Μαθητείας	239
Απογευματινά – Βραδινά Τμήματα	1252
<b>Σύνολο</b>	<b>5740</b>

Από τα πιο πάνω στοιχεία προκύπτει ότι κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 ο μαθητικός πληθυσμός που φοίτησε τόσο στα τακτικά προγράμματα Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (πρωινής και εσπερινής φοίτησης), όσο και στο Σύστημα Μαθητείας κρατήθηκε στα ίδια περίπου επίπεδα σε σύγκριση με την προηγούμενη σχολική χρονιά. Σταθερός παρέμεινε και ο αριθμός των σπουδαστών στα Απογευματινά – Βραδινά Τμήματα των Τεχνικών Σχολών.

### 4.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

#### 4.4.1 ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

##### Κύπριοι και Ξένοι Φοιτητές

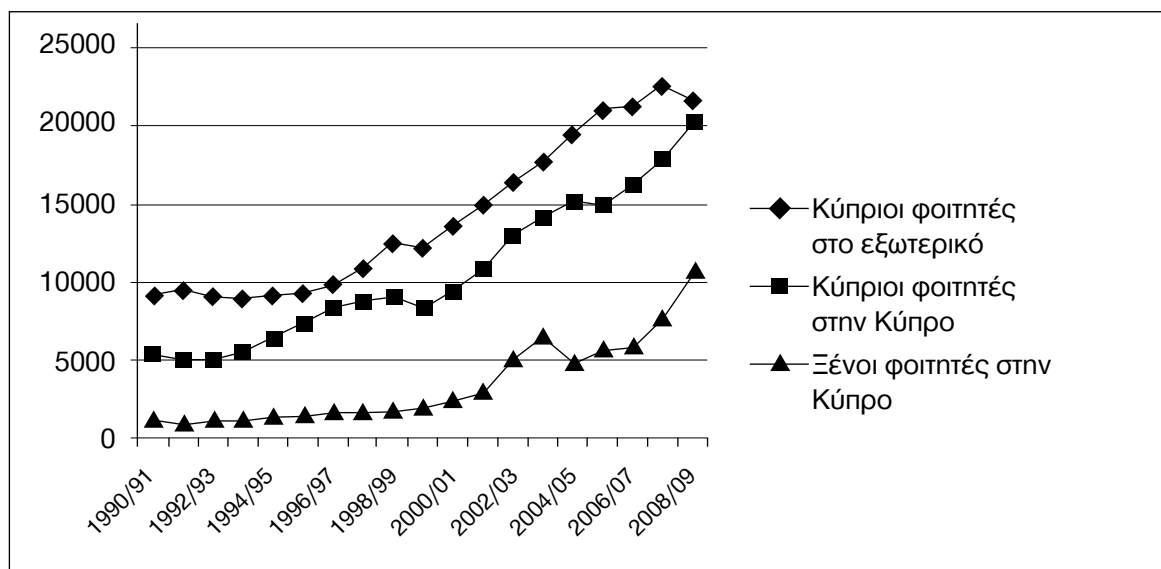
Η πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας όσον αφορά στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι το αποτέλεσμα σοβαρού στρατηγικού προγραμματισμού που εφαρμόζεται πάντα με στόχο την προσφορά ποιοτικής εκπαίδευσης που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες, ανάγκες και επιδιώξεις όλων των εμπλεκόμενων μερών. Έχουν γίνει σημαντικά βήματα στην ανάπτυξη της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Κύπρο και ειδικότερα της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Κατά τα τελευταία χρόνια σημειώνεται μία σημαντική αύξηση των δαπανών για την ανάπτυξη της Κύπρου σε περιφερειακό εκπαιδευτικό και ερευνητικό κέντρο. Τα αποτελέσματα αυτής της προσπάθειας αντικατοπτρίζονται στον πιο κάτω πίνακα και αφορούν την αύξηση του αριθμού των φοιτητών, Κυπρίων και ξένων.

Οι αριθμοί των Κύπριων φοιτητών που φοίτησαν στην Κύπρο και στο εξωτερικό, από το ακαδημαϊκό έτος 1996-97 μέχρι το 2008-09, φαίνονται στον πιο κάτω πίνακα, παράλληλα με τους αριθμούς των ξένων φοιτητών στην Κύπρο.

Ακαδημαϊκό έτος	ΚΥΠΡΙΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΚΥΠΡΙΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΠΡΙΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	ΞΕΝΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ
1996-97	8307	9813	18120	1675
1997-98	8786	10815	19601	1741
1998-99	8982	12488	21470	1860
1999-00	8389	12147	20536	2025
2000-01	9462	13650	23112	2472
2001-02	10836	14882	25718	3058
2002-03	12990	16374	29364	5282
2003-04	14170	17631	31801	6679
2004-05	15177	19400	34577	4901
2005-06	14957	20969	35926	5630
2006-07	16266	21188	37454	5961
2007-08	17936	22530	40466	7753
2008-09	20221	21473	41694	10765

Τα στοιχεία του πίνακα παρουσιάζονται και στο πιο κάτω γράφημα που απεικονίζει τον αριθμό των Κυπρίων φοιτητών στην Κύπρο και στο εξωτερικό και τον αριθμό των ξένων φοιτητών στην Κύπρο.

**Γράφημα 1: Κύπριοι φοιτητές στην Κύπρο και στο εξωτερικό και ξένοι φοιτητές στην Κύπρο**



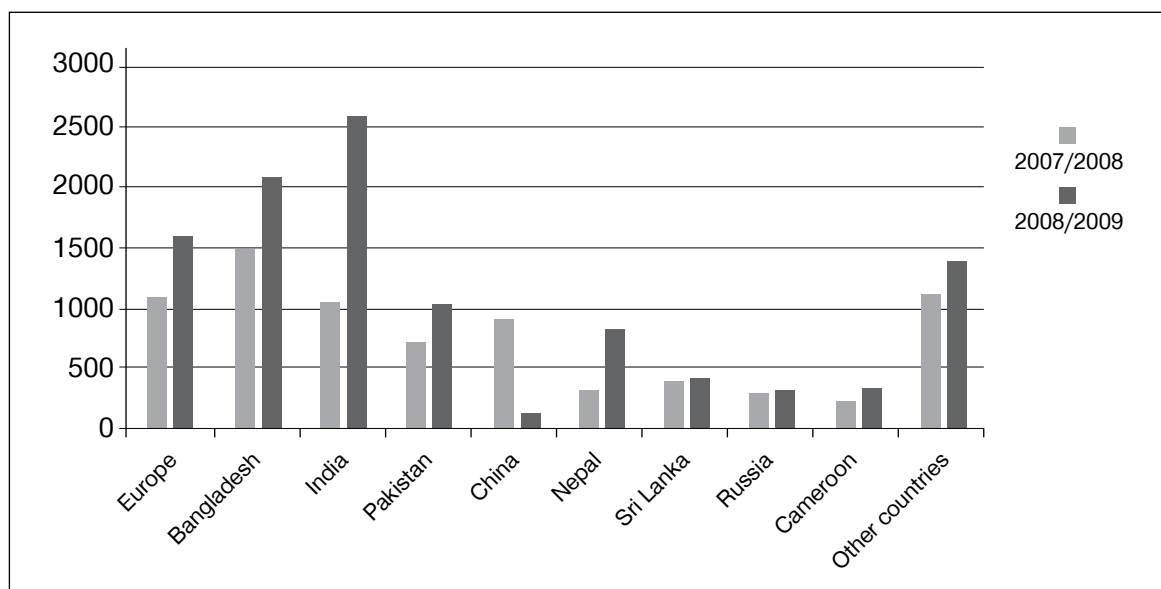
Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 – 2009 οι Κύπριοι φοιτητές του εξωτερικού αριθμούσαν 21473. Οι κυριότερες χώρες προτίμησής τους παραμένουν ως είχαν και στο παρελθόν. Η Ελλάδα παραμένει ο κύριος πόλος έλξης των φοιτητών και ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Η κατανομή των Κύπριων φοιτητών του εξωτερικού στις κυριότερες χώρες προτίμησής τους κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 – 2009 φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα:



Χώρα Σπουδών	Αριθμός Φοιτητών
Ελλάδα	11,752
Ηνωμένο Βασίλειο	7,598
Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	469
Βουλγαρία	329
Ουγγαρία	262
Γαλλία	184
Γερμανία	176
Τσεχία	159
Ιταλία	141
Ομοσπονδία της Ρωσίας	76
Καναδάς	29
Άλλες Χώρες	298
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>21473</b>

Επιπρόσθετα, όπως φαίνεται στο πιο πάνω γράφημα (Γράφημα 1), υπάρχει σταθερή αύξηση και στον αριθμό των αλλοδαπών φοιτητών που επιλέγουν να φοιτήσουν στην Κύπρο. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2008 – 2009 οι ξένοι φοιτητές στην Κύπρο αριθμούσαν 10765. Ο αριθμός των ξένων φοιτητών κατά χώρα υπηκοότητας για τα ακαδημαϊκά έτη 2007-2008 και 2008 – 2009 φαίνεται στο πιο κάτω γράφημα:

**Γράφημα 2: Αριθμός ξένων φοιτητών κατά χώρα υπηκοότητας**



## 5. ΔΑΠΑΝΕΣ

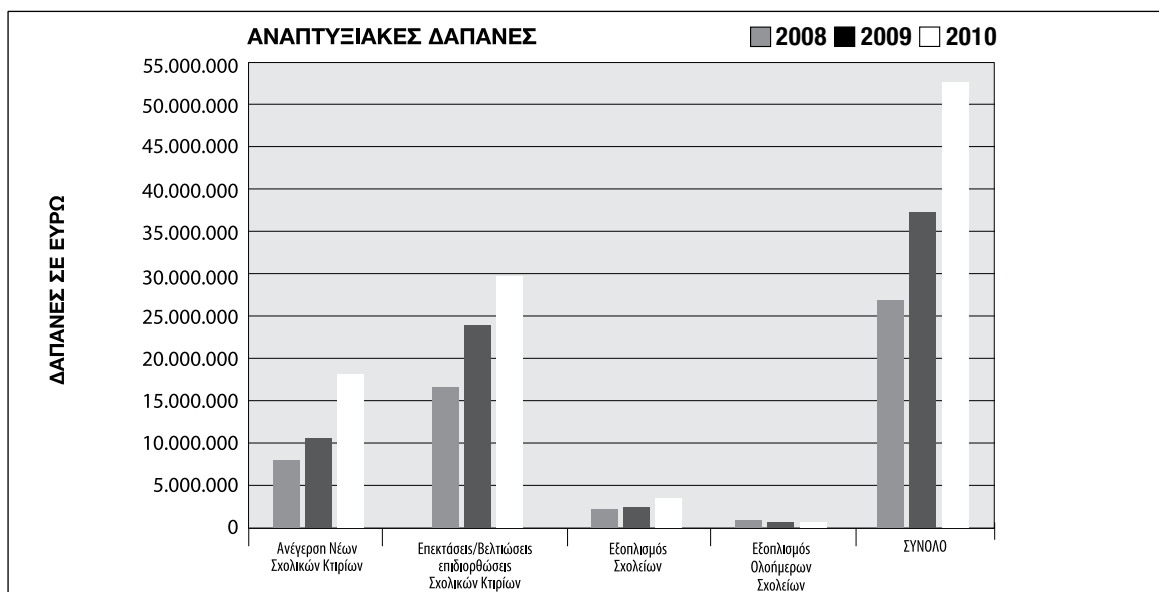
### 5.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για το οικονομικό έτος 2010, σε σχέση με τη Δημοτική Εκπαίδευση, αφορούσαν:

- την ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης
- τις επεκτάσεις/βελτιώσεις/επιδιορθώσεις σχολικών κτιρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης
- τα έργα υποδομής για το σχολικό αθλητισμό
- την αγορά εξοπλισμού για τις μαθητικές λέσχες
- την αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού για τα ειδικά σχολεία
- τον εξοπλισμό εργαστηρίων Σχεδιασμού και Τεχνολογίας
- τον εξοπλισμό εργαστηρίων Οικιακής Οικονομίας
- την αγορά ηλεκτρονικών υπολογιστών, υπηρεσιών, λογισμικών προγραμμάτων, εργαστηριακού εξοπλισμού και αναλώσιμων υλικών για προώθηση της Πληροφορικής στα δημοτικά σχολεία
- την αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού στα πλαίσια της εφαρμογής του ολοήμερου σχολείου.

Η κατάσταση των αναπτυξιακών δαπανών για τα οικονομικά έτη 2008, 2009 και 2010 έχει ως εξής:

Αναπτυξιακές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2008 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2009 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2010 Εγκεκριμένος προϋπολογισμός σε ΕΥΡΩ
Ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης	8.284.387	11.160.802	17.825.000
Επεκτάσεις / βελτιώσεις/ επιδιορθώσεις κτιρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης	17.068.966	25.444.690	31.480.000
Εξοπλισμός σχολείων (Χορηγία Μαθητικών Λεσχών, Αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού για την Ειδική Εκπαίδευση/ Σχεδιασμό και Τεχνολογία/ Οικιακή Οικονομία/ Πληροφορική)	1.904.796	1.941.771	3.326.740
Ολοήμερο Σχολείο (Αγορά εκπαιδευτικού εξοπλισμού)	452.150	240.258	300.000
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>27.710.299</b>	<b>38.787.521</b>	<b>52.931.740</b>

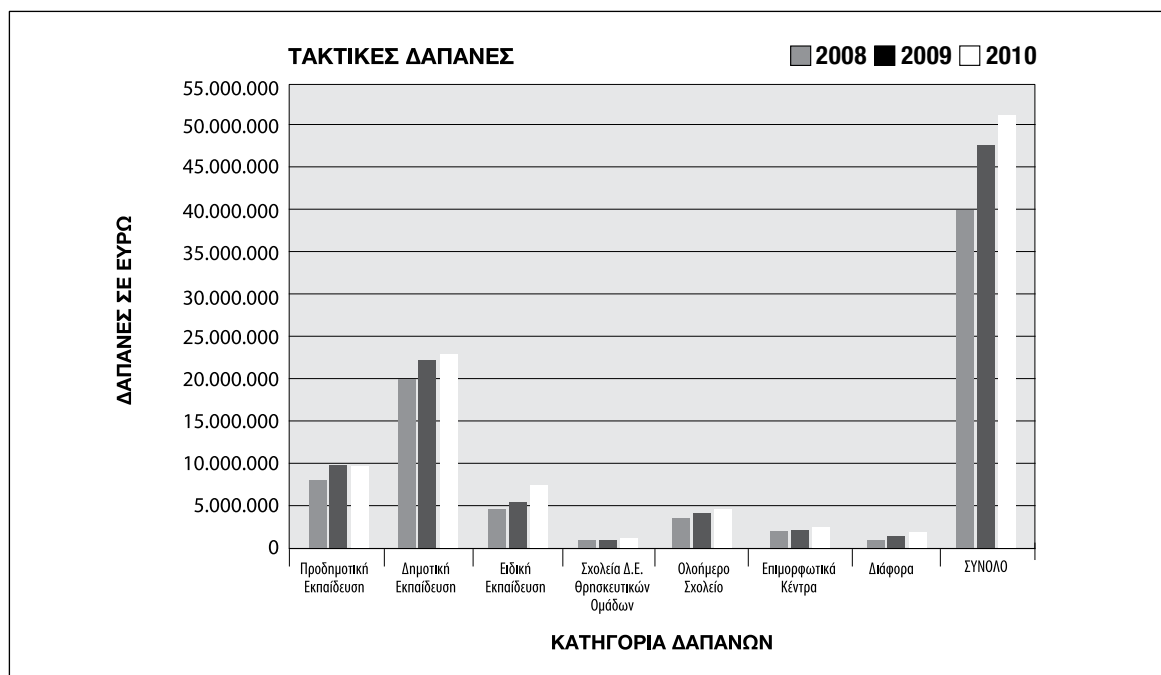


Οι τακτικές δαπάνες, σε σχέση με τη Δημοτική Εκπαίδευση για το οικονομικό έτος 2010, αποσκοπούσαν:

- στην κάλυψη λειτουργικών εξόδων και συντηρήσεων και στην αγορά διάφορων αναλώσιμων υλικών για την εκπαίδευση των παιδιών (τα οποία φοιτούν σε Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία, Ειδικά Σχολεία, Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Θρησκευτικών Ομάδων)
- στη λειτουργία Ολοήμερων Σχολείων, Θερινών και Εκπαιδευτικών Κατασκηνώσεων και Επιμορφωτικών Κέντρων
- στην αγορά βιβλίων για τις σχολικές βιβλιοθήκες
- στην εκπαίδευση ενηλίκων
- στην παροχή εκπαιδευτικών διευκολύνσεων σε παροικιακά σχολεία του εξωτερικού και στον απανταχού ελληνισμό.

Η κατάσταση των τακτικών δαπανών για τα οικονομικά έτη 2008, 2009 και 2010 είναι η ακόλουθη:

Τακτικές Δαπάνες Κατηγορία Δαπανών	2008 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2009 Πραγματική δαπάνη σε ΕΥΡΩ	2010 Εγκεκριμένος προϋπολογισμός σε ΕΥΡΩ
Επιχορήγηση Προδημοτικής Εκπαίδευσης	8.943.733	10.720.412	10.596.646
Χορηγία Δημοτικής Εκπαίδευσης	20.389.297	22.697.089	24.150.000
Ειδική Εκπαίδευση	5.368.248	6.612.910	8.013.160
Σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης Θρησκευτικών Ομάδων	850.000	900.000	1.028.843
Ολοήμερο Σχολείο	2.667.211	3.453.974	4.309.750
Επιμορφωτικά Κέντρα	1.711.289	1.884.277	2.198.405
Διάφορα ( Αγορά βιβλίων για σχολικές βιβλιοθήκες, Διευκολύνσεις Κυπριακών Παροικιών, Εκπαίδευση Ενηλίκων, Φιλοξενία Μαθητών Εξωτερικού, Θερινές και Εκπαιδευτικές Κατασκηνώσεις, Αποστολή βιβλίων στον απανταχού ελληνισμό, Αναλώσιμα Η/Υ)	705.906	1.197.636	1.624.570
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>40.635.684</b>	<b>47.466.298</b>	<b>51.921.374</b>



## 5.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Οι δαπάνες για τη Μέση Γενική Εκπαίδευση αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των δημόσιων δαπανών για την εκπαίδευση και αποβλέπουν στην προώθηση δραστηριοτήτων, μέτρων και έργων που ενισχύουν την προσπάθεια για ποιοτική αναβάθμιση της Μέσης Εκπαίδευσης.

Οι αναπτυξιακές δαπάνες της Μέσης Εκπαίδευσης για το έτος 2010 είχαν σκοπό:

- Την ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων
- Τις επεκτάσεις, βελτιώσεις και συντηρήσεις σχολικών κτιρίων
- Την προώθηση της Πληροφορικής στα Γυμνάσια και Λύκεια και τη σύνδεση Γυμνασίων Λυκείων με το Διαδίκτυο
- Την ενίσχυση των τεχνολογικών μαθημάτων
- Τον εξοπλισμό εργαστηρίων
- Σχολικές Διασυνδέσεις και Ανταλλαγές

Συγκεκριμένα, οι αναπτυξιακές δαπάνες κατά τα έτη 2007, 2008, 2009 και 2010 έχουν ως ακολούθως:

### ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατηγορίες Δαπανών	2007 £	2008 €	2009 €	2010 €
Πληροφορική στη Μέση Εκπαίδευση	7.100.000	3.588.063	4.670.000	4.570.000
Ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων	17.307.500	13.668.812	24.000.000	15.300.000
Επεκτάσεις/Βελτιώσεις σχολικών κτιρίων	8.071.850	14.181.392	7.500.000	10.090.000
Ενίσχυση τεχνολογικών μαθημάτων	196.000	292.171	731.750	731.000
Εξοπλισμός εργαστηρίων	921.500	1.537.741	1.100.000	1.100.000
Αγωγή Υγείας-Αντιναρκωτική εκστρατεία	300.000	0	0	0
Σχολικές Διασυνδέσεις και Ανταλλαγές	99.000	152.066	215.640	185.940
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>33.995.850</b>	<b>33.420.245</b>	<b>38.217.390</b>	<b>31.976.940</b>

Το σύνολο των τακτικών δαπανών ανέρχεται στα €351,3 εκατομμύρια. Η δαπάνη για τους μισθούς του προσωπικού και των εκπαιδευτικών της Διεύθυνσης Μέσης Εκπαίδευσης ανέρχεται στα 221,1 εκατομμύρια.

Οι τακτικές δαπάνες για το έτος 2010 για τη Μέση Εκπαίδευση, εκτός από τους μισθούς των εκπαιδευτικών, είχαν σκοπό την κάλυψη λειτουργικών εξόδων στα πιο κάτω:

- Σχολικό αθλητισμό
- Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης
- Αναλώσιμα υλικά για τη λειτουργία του Ενιαίου Λυκείου
- Συντήρηση μικροϋπολογιστών Λυκείων
- Εκδόσεις
- Εκδόσεις και Αγορά διδακτικών Βιβλίων
- Διεθνείς μαθητικούς διαγωνισμούς
- Διαγωνισμό για την Ημέρα της Ευρώπης
- Φρούρηση Σχολικών Χώρων
- Ανάπτυξη των σχολικών βιβλιοθηκών
- Άλλες Προμήθειες - Αντικατάσταση επίπλων

Συγκεκριμένα, οι κυριότερες τακτικές δαπάνες κατά τα έτη 2007, 2008, 2009 και 2010 έχουν ως ακολούθως:

#### ΤΑΚΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Κατηγορία Δαπανών	2007 £	2008 €	2009 €	2010 €
Σχολικός αθλητισμός	988.000	2.890.444	2.895.000	1.926.600
Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης	4.319.020	7.587.838	8.122.495	8.322.820
Προμήθειες και Έξοδα λειτουργίας Ενιαίου Λυκείου	260.000	0	310.000	290.000
Συντήρηση λειτουργίας/ Αναλώσιμα Μικροϋπολογιστών Λυκείων	129.500	220.410	690.000	590.000
Εκδόσεις Μέσης Εκπαίδευσης	638.300	1.110.591	0	91.700
Εκδόσεις και Αγορά Διδακτικών Βιβλίων	1.800.000	2.733.762	2.735.000	2.600.000
Διεθνείς Μαθητικοί Διαγωνισμοί	104.550	278.502	234.050	242.800
Διαγωνισμός για την Ημέρα της Ευρώπης	30.850	56.384	58.300	58.300
Φρούρηση Σχολικών Χώρων	100.000	170.860	250.000	250.000
Άλλες Προμήθειες – Αντικατάσταση Επίπλων	70.000	119.602	50.000	50.000
Ανάπτυξη Σχολικών Βιβλιοθηκών	150.000	85.430	90.000	100.000
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>8.640.220</b>	<b>15.339.253</b>	<b>15.520.275</b>	<b>14.522.220</b>

Η διαφορά στο Σχολικό Αθλητισμό οφείλεται στη συμπερίληψη μόνο της δαπάνης που αφορά στη Μέση Εκπαίδευση, ενώ τα προηγούμενα χρόνια η δαπάνη αφορούσε το ολικό ποσό.

### 5.3. ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κατά το οικονομικό έτος 2010, το σύνολο των τακτικών δαπανών για τη ΜΤΕΕ ανήλθε σε €1.841.336, ενώ το σύνολο των αναπτυξιακών δαπανών για τη ΜΤΕΕ ανήλθε σε €4.690.145.

Οι τακτικές δαπάνες σκοπό είχαν να καλύψουν τα λειτουργικά έξοδα των Τεχνικών Σχολών, την επίπλωση των διάφορων αιθουσών και εργαστηρίων, την αγορά αναλώσιμων υλικών για την εξάσκηση των μαθητών στα εργαστήρια και τις εκδόσεις διδακτικών βιβλίων. Στις τακτικές δαπάνες, δεν περιλαμβάνονται οι μισθοί του διοικητικού, εκπαιδευτικού και άλλου προσωπικού.

Οι αναπτυξιακές δαπάνες για τις Τεχνικές Σχολές σκοπό είχαν να καλύψουν την αντικατάσταση φθαρμένου εξοπλισμού, τη συμπλήρωση ελλείψεων βασικού εξοπλισμού στα εργαστήρια τεχνολογικών μαθημάτων και Φυσικής-Χημείας, στις ειδικές αίθουσες τεχνολογίας και θεωρητικών μαθημάτων και στα σχεδιαστήρια, την εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας, την ανέγερση νέων σχολικών κτιρίων, τις επεκτάσεις/βελτιώσεις σχολικών κτιρίων και τη βελτίωση των συνθηκών ασφάλειας και υγιεινής εργασίας των μαθητών των Τεχνικών Σχολών.

Η ανάλυση των τακτικών και των αναπτυξιακών δαπανών φαίνεται στον πιο κάτω πίνακα.

#### Ανάλυση τακτικών και αναπτυξιακών δαπανών

Τακτικές Δαπάνες	2008 (€)	2009 (€)	2010 (€)
Αγορά Επίπλων	17.086	15.000	5.000
Τακτικές Δαπάνες Τεχνικών Σχολών	1.414.503	1.464.072	1.616.336
Σχέδιο Έκδοσης Τεχνικών και Διδακτικών Βιβλίων	233.224	220.000	220.000
<b>Σύνολο Τακτικών Δαπανών</b>	<b>1.664.813</b>	<b>1.699.072</b>	<b>1.841.336</b>

Αναπτυξιακές Δαπάνες	2008 (€)	2009 (€)	2010 (€)
Ανέγερση Νέων Σχολικών Κτιρίων	683.441	400.000	1.150.000
Επεκτάσεις Σχολικών Κτιρίων	2.836.278	400.000	1.320.000
Συντηρήσεις – Βελτιώσεις Σχολικών Κτιρίων	2.340.784	320.000	540.000
Εξοπλισμός Σχολείων	1.281.451	1.000.000	1.000.000
Πληροφορική	1.973.435	728.965	680.145
<b>Σύνολο Αναπτυξιακών Δαπανών</b>	<b>9.115.389</b>	<b>2.848.965</b>	<b>4.690.145</b>
<b>Γενικό Σύνολο Δαπανών</b>	<b>10.780.202</b>	<b>4.548.037</b>	<b>6.531.481</b>

## 5.4 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στον πιο κάτω πίνακα φαίνονται οι τρέχουσες και οι κεφαλαιουχικές δημόσιες δαπάνες στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για το έτος 2008-2009:

<b>ΔΑΠΑΝΕΣ</b>	<b>Μη Πανεπιστημιακή €</b>	<b>Πανεπιστημιακή €</b>
Τρέχουσες	29,782,000	243,740,000
Κεφαλαιουχικές	303,000	43,927,000
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>30,085,000</b>	<b>287,667,000</b>
<b>Δημόσιες Δαπάνες στα Δημόσια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Κυβερνητική Βοήθεια για Φοιτητές στα Δημόσια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα</b>		
Τρέχουσες	17,852,000	114,733,000
Κεφαλαιουχικές	303,000	43,927,000
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>18,155,000</b>	<b>158,660,000</b>
<b>Δημόσιες Δαπάνες στα Ιδιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και Κυβερνητική Βοήθεια για Φοιτητές στα Ιδιωτικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα</b>		
Τρέχουσες	9,429,000	30,739,000
Κεφαλαιουχικές	—	—
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>9,429,000</b>	<b>30,739,000</b>
<b>Κυβερνητική Βοήθεια για Κύπριους Φοιτητές του Εξωτερικού</b>		
Τρέχουσες	2,501,000	98,268,000
Κεφαλαιουχικές	—	—
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>2,501,000</b>	<b>98,268,000</b>

Από τον πίνακα διαπιστώνεται ότι, στο σύνολό τους, οι τρέχουσες και κεφαλαιουχικές δαπάνες για την Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση υπερβαίνουν κατά πολύ τις τρέχουσες και κεφαλαιουχικές δαπάνες για τις μη πανεπιστημιακές δημόσιες σχολές. Το γεγονός αυτό οφείλεται στις αυξημένες ανάγκες για την ανέγερση της Πανεπιστημιούπολης (όσον αφορά τις κεφαλαιουχικές δαπάνες), την επέκταση του Πανεπιστημίου Κύπρου με την προσθήκη νέων σχολών και τμημάτων (όσον αφορά τις τρέχουσες δαπάνες), την ανάπτυξη και στέγαση του Τ.Π.Κ, το οποίο δέχτηκε τους πρώτους φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 2007-2008 και τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Στον πιο κάτω πίνακα αναλύεται λεπτομερώς η προσφορά του κράτους προς την τριτοβάθμια εκπαίδευση για το έτος 2007-2008.

<b>ΔΑΠΑΝΕΣ</b>	<b>Μη Πανεπιστημιακή €</b>	<b>Πανεπιστημιακή €</b>
<b>ΤΡΕΧΟΥΣΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ</b>		
Αμοιβή Διδακτικού και Διευθυντικού Προσωπικού	6,700,000	46,849,000
Αμοιβή Διοικητικού Προσωπικού	4,804,000	21,622,000
Λειτουργικά Έξοδα	1,252,000	24,862,000
Χορηγίες	14,277,000	116,489,000
Φοιτητικά Δάνεια	2,274,000	29,645,000
Βοηθητικές Υπηρεσίες	240,000	1,459,000
Άλλες Δαπάνες	235,000	2,814,000
Σύνολο Τρεχουσών Δαπανών	29,782,000	243,740,000
<b>ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ</b>		
Γη και Οικόπεδα	—	397,000
Κτίρια	53,000	28,253,000
Έπιπλα, Μηχανήματα και άλλες Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	250,000	15,277,000
Σύνολο Κεφαλαιουχικών Δαπανών	303,000	43,927,000
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>30,085,000</b>	<b>287,667,000</b>

Επίσης κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 η πολιτεία εφάρμοσε Ειδικό Φοιτητικό Πακέτο ύψους €12,000,000 υλοποιώντας τα στοχευμένα μέτρα ενίσχυσης της φοιτητικής πρόνοιας για φοιτητές στην Κύπρο και το εξωτερικό.



## 6. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

### 6.1 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

#### 6.1.1 ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΩΝ

Τη σχολική χρονιά 2009-2010, συνεχίστηκε η υλοποίηση του Κτιριολογικού Προγράμματος Νηπιαγωγείων (Αρ. Απόφ. 52.138/19.7.2000) η οποία άρχισε το 2001, καθώς επίσης, και η υλοποίηση του προγράμματος αντισεισμικής αναβάθμισης και βελτίωσης των νηπιαγωγείων.

Συγκεκριμένα, προωθήθηκε η ανέγερση 21 νέων νηπιαγωγείων ως ακολούθως:

- Επαρχία Λευκωσίας: Άγιος Σπυρίδωνας (αντικατάσταση), Ακάκι (αντικατάσταση), Αλάμπρα (αντικατάσταση), Γέρι Α΄ (αντικατάσταση), Δάλι Β΄, Μακεδονίτισσα Γ΄, Φαρμακάς (αντικατάσταση)
- Επαρχία Λεμεσού: Λεμεσός Η΄ (αντικατάσταση), Άγιος Τύχων (αντικατάσταση), Ασγάτα (αντικατάσταση), Κολότσι Α΄ (αντικατάσταση), Πάνω Κιβίδες (αντικατάσταση), Πολεμίδα Γ΄, Ύψωνας Γ΄
- Επαρχία Λάρνακας: Άγιος Λάζαρος Β΄ (αντικατάσταση), Αλεθρικό (αντικατάσταση), Σωτήρος (αντικατάσταση)
- Επαρχία Πάφου: Πάφος Ι΄ (μεταστέγαση Νηπιαγωγείου Πάφου Γ΄), Πάφος ΙΓ΄, Πόλη Χρυσοχούς (αντικατάσταση), Τίμη (αντικατάσταση).

Το Σεπτέμβριο του 2009 ολοκληρώθηκε η ανέγερση και άρχισε κανονικά η λειτουργία πέντε νέων νηπιαγωγείων, ως ακολούθως:

- Επαρχία Λευκωσίας: Αγλαντζιά ΣΤ΄, Περιφερειακό Δημοτικό Σχολείο Ασίνου, Αγία Βαρβάρα (αντικατάσταση), Ευρύχου (αντικατάσταση)
- Επαρχία Λάρνακας: Μοσφιλωτή (αντικατάσταση).

#### 6.1.2 ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τη σχολική χρονιά 2009-2010 προωθήθηκε η ανέγερση 14 νέων δημοτικών σχολείων ως ακολούθως:

- Επαρχία Λευκωσίας: Αγία Σοφία Στροβόλου, Αγλαντζιά Ε΄ (αντικατάσταση), Περιφερειακό Καλού Χωρίου Ορεινής, Λακατάμεια Η΄
- Επαρχία Λεμεσού: Λεμεσός Ι΄ (αντικατάσταση), Γερμασόγεια (αντικατάσταση), Πανθέα, Ύψωνας Γ΄
- Επαρχία Λάρνακας: Αραδίππου Ε΄, Τρούλλοι (αντικατάσταση), Αθηνένου (αντικατάσταση)
- Επαρχία Αμμοχώστου: Παραλίμνι Ε΄, Αγία Νάπα Β΄
- Επαρχία Πάφου: Πάφος ΙΓ΄.

Το Σεπτέμβριο του 2009 ολοκληρώθηκε η ανέγερση και άρχισε κανονικά η λειτουργία τριών δημοτικών σχολείων στην επαρχία Λευκωσίας: Μακεδονίτισσα Γ΄, Περιφερειακό Δημοτικό Σχολείο Ασίνου, Περιστερώνα (αντικατάσταση).

Με την ολοκλήρωση του πιο πάνω προγράμματος, αναμένεται ότι θα αντιμετωπιστούν τα πιο σοβαρά στεγαστικά προβλήματα σε παγκύπρια κλίμακα και θα επιτευχθεί η αποσυμφόρηση πολύ μεγάλων σε αριθμό παιδιών σχολείων.

### 6.2 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

#### 6.2.1 ΙΔΡΥΣΗ ΝΕΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποδίδει μεγάλη σημασία στην ποιοτική αναβάθμιση της κτιριακής υποδομής των Γυμνασίων/Λυκείων και τη μείωση του αριθμού των μαθητών κατά τμήμα.

Για τα αμέσως επόμενα χρόνια έχει προωθηθεί η διαδικασία εξεύρεσης χώρου, σχεδιασμού και ανέγερσης, κατά επαρχία, των πιο κάτω Γυμνασίων/Λυκείων:

## **ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ**

- Γυμνάσιο Δασούπολης
- Β' Γυμνάσιο Λακατάμειας
- Λύκειο Ακρόπολης (αντικατάσταση μέρους υφιστάμενου)
- Λύκειο Δευτεράς

## **ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΕΜΕΣΟΥ**

- Λύκειο Δυτικά Λεμεσού
- Γυμνάσιο Ανατολικά Λεμεσού

## **ΕΠΑΡΧΙΑ ΛΑΡΝΑΚΑΣ/ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ**

- Γυμνάσιο Λάρνακας (για αντικατάσταση Διανελλείου)
- Γυμνάσιο Μενεού/Δρομολαξιάς

Από τα πιο πάνω σχολικά κτίρια το 2ο Γυμνάσιο Λακατάμειας βρίσκεται στο τελικό στάδιο της ανέγερσής του και λειτούργησε τη σχολική χρονιά 2010-11.

### **Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Γυμνασίων - Λυκείων**

Στον ετήσιο προϋπολογισμό του 2010 συμπεριλήφθηκαν επεκτάσεις και βελτιώσεις σχολικών κτιρίων για την αντιμετώπιση των κτιριακών προβλημάτων σε αρκετές σχολικές μονάδες. Το ύψος της προϋπολογιζόμενης δαπάνης ανέρχεται σε €8,3 εκατ.

## **6.3 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

### **6.3.1 ΑΝΕΓΕΡΣΕΙΣ, ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ, ΕΠΕΚΤΑΣΕΙΣ, ΑΝΤΙΣΕΙΣΜΙΚΕΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΕΙΣ**

Για ανεγέρσεις, βελτιώσεις, επεκτάσεις και αντισεισμικές αναβαθμίσεις Τεχνικών Σχολών δαπανήθηκε το ποσό των €1.627.495, όπως φαίνεται πιο κάτω:

#### **Α' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας €147.802**

- Αντισεισμική αναβάθμιση και γενική συντήρηση της Σχολής
- Τοποθέτηση αλουμινίων
- Βελτιωτικές εργασίες - Υγρομονώσεις

#### **Β' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας €116.466**

- Βελτιωτικές εργασίες

#### **Τεχνική Σχολή Μακάριος Γ' Λευκωσίας €51.664**

- Δημιουργία γηπέδων και στίβου

#### **Β' Τεχνική Σχολή Λεμεσού €6.190**

- Σύνδεση με το αποχετευτικό σύστημα Λεμεσού
- Βελτιωτικές εργασίες

#### **Γ' Τεχνική Σχολή Λεμεσού €5.000**

- Βελτιωτικές εργασίες

#### **Τεχνική Σχολή Λάρνακας €987.000**

- Από συμβόλαιο ανέγερσης της Σχολής
- Ανέγερση Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης
- Κατεδάφιση μέρους παλαιού κτιρίου

**Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου Λάρνακας €259.933**

- Βελτιωτικές εργασίες
- Αθλητική υποδομή

**Τεχνική Σχολή Πάφου €2.000**

- Βελτιωτικές εργασίες

**Περιφερειακή Τεχνική και Γεωργική Σχολή Αμμοχώστου/Αυγόρου €51.440**

- Ασφαλτόστρωση
- Ανέγερση Αποθήκης

## 7. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ - ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ - ΔΟΜΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ

### 7.1 ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Από την 1η Σεπτεμβρίου 2009 λειτουργεί στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ), το Γραφείο Διεθνών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων (Γ.Ε.Δ.Υ.). Η δημιουργία του ΓΕΔΥ εντάσσεται στο πλαίσιο της υλοποίησης της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία «οι σύγχρονες εξελίξεις και οι πραγματικότητες του 21ου αιώνα, καθώς και η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχουν καταστήσει απαραίτητη την αλλαγή στη δομή και οργάνωση του ΥΠΠ».

Το ΓΕΔΥ άρχισε τη λειτουργία του το Σεπτέμβριο του 2009 με σκοπό την ανάπτυξη, το συντονισμό και την εφαρμογή πολιτικών που σχετίζονται με θέματα νεολαίας, εκπαιδευτικά, πολιτιστικά και αθλητικά. Παράλληλα στηρίζει τις πρωτοβουλίες του Υπουργείου με στόχο την παγίωση συνεργασιών και την υλοποίηση συμφωνιών σε ευρωπαϊκό και σε διεθνές επίπεδο.

Αποστολή του ΓΕΔΥ είναι να συμβάλει στην επιτυχή και δημιουργική συμμετοχή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στο ευρωπαϊκό και διεθνές γίγνεσθαι, σε θέματα που αφορούν τις αρμοδιότητές του.

Ένα σημαντικό κομμάτι της αποστολής του ΓΕΔΥ σχετίζεται με την ανάληψη της προεδρίας της ΕΕ από την Κύπρο το δεύτερο εξάμηνο του 2012. Ως εκ τούτου το ΓΕΔΥ πραγματοποιεί τακτές συνεδριάσεις με τα άτομα επαφής των διαφόρων υπηρεσιών και τμημάτων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού καθώς και συνεργαζόμενων φορέων που σχετίζονται με την προεδρία, με στόχο την αλληλοενημέρωση για τις εξελίξεις στο θέμα και το συντονισμό των δράσεων, οι οποίες αφορούν συναντήσεις και συνέδρια που θα υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια της προεδρίας.

Σκοπός του ΓΕΔΥ είναι να διευκολύνει την έγκαιρη, επαρκή και αποτελεσματική ανταπόκριση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού σε υποθέσεις που προκύπτουν από τις διεθνείς συμβάσεις της Κυπριακής Δημοκρατίας καθώς και τη συμμετοχή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

Το ΓΕΔΥ προωθεί επίσης πρωτοβουλίες για υλοποίηση μνημονίων συνεργασίας με τα κράτη μέλη και με τρίτες χώρες στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και των στόχων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

#### **Στόχοι του ΓΕΔΥ είναι:**

- Να συμβάλλει στη μεγιστοποίηση του εσωτερικού συντονισμού, καθώς και του συντονισμού με αρμόδιες κυβερνητικές ή άλλες υπηρεσίες στην Κύπρο και το εξωτερικό.
- Να προβαίνει σε εισηγήσεις για τη διαμόρφωση θέσεων πολιτικής και να προετοιμάζει, σε συνεργασία με τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού, τις αναφορές και τα έγγραφα που θα παρουσιάζονται εκ μέρους του Υπουργείου σε ευρωπαϊκά και άλλα διεθνή συμβούλια, συναντήσεις, έρευνες κτλ.
- Να υποβάλλει εισηγήσεις για την ανάπτυξη δράσεων στα πλαίσια υλοποίησης της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και να συμβάλλει στην πραγματοποίησή τους.
- Να ενημερώνει τους αρμόδιους φορείς, άτομα και υπηρεσίες για θέματα που αφορούν τις ευρωπαϊκές και διεθνείς υποθέσεις.

### 7.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

#### **7.2.1 ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΜΗΜΑ**

Η μείωση του αριθμού των μαθητών κατά τμήμα σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου αποτελεί στόχο του Υ.Π.Π. και αποσκοπεί στη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Μέσα στο πλαίσιο της προώθησης μέτρων για Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση, προωθήθηκε Πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο και εγκρίθηκε η μείωση του αριθμού των μαθητών στην Α΄ τάξη (αρ. Απόφ. 62.664/ 28.9.2005) από 30 σε 25 παιδιά ανά τμήμα. Η καινοτομία αυτή εφαρμόστηκε στο 1/3 των δημοτικών σχολείων τη σχολική χρονιά 2005-2006 και ολοκληρώθηκε τη σχολική χρονιά 2007-2008.

Το Υπουργικό Συμβούλιο με νέα απόφασή του (αρ. Απόφ. 65.536/ 16.5.2007), ενέκρινε τη μείωση του ανώτατου αριθμού μαθητών κατά τμήμα σε 25 και στα συμπλέγματα τάξεων σε 20, σε τέσσερις φάσεις ως εξής:

- Σχολική χρονιά 2007-2008: Β΄ και Γ΄ τάξεις Δημοτικού και συμπλέγματα τάξεων Δημοτικού
- Σχολική χρονιά 2008-2009: Δ΄ τάξη Δημοτικού και Νηπιαγωγεία
- Σχολική χρονιά 2009-2010: Ε΄ τάξη Δημοτικού
- Σχολική χρονιά 2010-2011: Στ΄ τάξη Δημοτικού.

Επομένως, από τη σχολική χρονιά 2010-2011 ο ανώτατος αριθμός μαθητών κατά τμήμα σε όλες τις τάξεις του δημοτικού σχολείου και του νηπιαγωγείου θα είναι 25, ενώ ο ανώτατος αριθμός μαθητών στα συμπλέγματα τάξεων θα είναι 20.

## 7.2.2 ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΟΛΟΗΜΕΡΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

### 7.2.2.1 Προαιρετικό Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Κατά τη σχολική χρονιά 1999-2000, έγινε παγκύπρια πειραματική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου σε εννέα δημοτικά σχολεία (τέσσερα αστικά και πέντε της υπαίθρου). Δύο από τα σχολεία λειτούργησαν με απογευματινό πρόγραμμα μέχρι τις 4:00 μ.μ., δύο σχολεία με απογευματινό πρόγραμμα μέχρι τις 2:45 μ.μ. και στα υπόλοιπα πέντε έγινε επέκταση του χρόνου παραμονής των παιδιών των μικρότερων τάξεων (Α΄-Γ΄) μέχρι τη 1:05 μ.μ.

Η δοκιμαστική εφαρμογή του θεσμού του Ολοήμερου Σχολείου αξιολογήθηκε από Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του Πανεπιστημίου Κύπρου, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, της Οργάνωσης Επιθεωρητών Δημοτικής Εκπαίδευσης, της Π.Ο.Ε.Δ. και της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων Σχολείων Δημοτικής Εκπαίδευσης. Με την ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της αξιολόγησης της δοκιμαστικής εφαρμογής του Ολοήμερου Σχολείου, το Μάιο του 2000, ετοιμάστηκε σχετική έκθεση η οποία υποβλήθηκε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού. Με βάση την έκθεση της Επιτροπής Αξιολόγησης, ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου κρίθηκε ως επιτυχής και επωφελής, από κοινωνική και εκπαιδευτική άποψη.

Με τη σύμφωνη γνώμη του Υ.Π.Π. και της Π.Ο.Ε.Δ. για επέκταση του θεσμού, κατά τη σχολική χρονιά 2000-2001, εφαρμόστηκε ο θεσμός του Ολοήμερου Σχολείου μέχρι τις 4:00 μ.μ. σε 25 σχολεία παγκύπρια. Η εφαρμογή του θεσμού συνεχίστηκε και τις επόμενες σχολικές χρονιές, ως ακολούθως:

Σχολική χρονιά	Αρ. Ολοήμερων Σχολείων
2001-2002	70
2002-2003	84
2003-2004	107
2004-2005	130
2005-2006	150
2006-2007	150
2007-2008	120
2008-2009	115
2009-2010	121

Από τα 121 σχολεία που λειτούργησαν τη σχολική χρονιά 2009-2010, στα 24 είχαν δικαίωμα να φοιτήσουν παιδιά όλων των τάξεων, από Α΄ - Στ΄, ενώ στα υπόλοιπα φοιτούσαν παιδιά των τάξεων Δ΄, Ε΄ και Στ΄ μόνο. Στα σχολεία αυτά δόθηκε άδεια κατά παρέκκλιση να δεχτούν και παιδιά των μικρότερων ηλικιών.

Τα σχολεία λειτουργούν σε προαιρετική βάση ως ολοήμερα, από τον Οκτώβριο μέχρι το Μάιο, τέσσερις φορές την εβδομάδα σε δύο ζώνες, μέχρι τις 3:05 μ.μ. ή μέχρι τις 4:00 μ.μ. Το πρωινό αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα παραμένουν ως έχουν και λειτουργούν με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των δημοτικών σχολείων.

Στο εβδομαδιαίο απογευματινό πρόγραμμα περιλαμβάνονται τέσσερις περίοδοι διδασκαλίας για διεκπεραίωση της κατ' οίκον εργασίας, τέσσερις περίοδοι για ενισχυτική διδασκαλία και οκτώ περίοδοι για διδασκαλία επιλεγόμενων μαθημάτων ενδιαφέροντος (Αγγλικά, Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές, Μουσική, Γυμναστική, Τέχνη, Σχεδιασμός και Τεχνολογία).

Ο αριθμός των παιδιών κατά τμήμα κυμαίνεται από 8-25 παιδιά, ανάλογα με το θέμα και τις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας. Η συγκρότηση των τμημάτων και των ομάδων εξαρτάται από τα ενδιαφέροντα των μαθητών και την αξιοποίηση του διδακτικού προσωπικού.

Το Υ.Π.Π. φροντίζει για τον κατάλληλο εξοπλισμό όλων των σχολείων που λειτουργούν ως ολοήμερα. Τα έξοδα για τη σίτιση των παιδιών και όλες τις αναγκαίες διευθετήσεις για την προμήθεια/ παρασκευή του γεύματος αναλαμβάνουν οι γονείς των παιδιών. Το είδος του φαγητού και το πρόγραμμα σίτισης ακολουθεί συγκεκριμένο σιτηρέσιο, που συμφωνείται από το Υ.Π.Π. και τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί τη σίτιση άπορων μαθητών.

#### **7.2.2.2 Προαιρετικό Ολοήμερο Δημόσιο Νηπιαγωγείο**

Κατά τη σχολική χρονιά 2005-2006 εφαρμόστηκε, σε πειραματική βάση, ο θεσμός του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου σε δέκα τμήματα προδημοτικής σε εννέα δημόσια νηπιαγωγεία της υπαίθρου.

Κατά τη σχολική χρονιά 2006-2007 ο θεσμός επεκτάθηκε, με αποτέλεσμα να καλύψει συνολικά 16 τμήματα προδημοτικής σε 14 δημόσια νηπιαγωγεία παγκύπρια. Ο αριθμός των Προαιρετικών Ολοήμερων Νηπιαγωγείων επεκτάθηκε τη σχολική χρονιά 2007-2008 σε 20 τμήματα. Τη σχολική χρονιά 2008-2009, μετά και από απαίτηση πολλών νηπιαγωγείων, ο θεσμός επεκτάθηκε σε τριάντα τμήματα και τη σχολική χρονιά 2009-2010 σε 42 τμήματα. Στόχος του Υ.Π.Π. είναι, μετά την πειραματική εφαρμογή του, ο θεσμός να επεκταθεί σε όσο το δυνατόν περισσότερα δημόσια νηπιαγωγεία.

Τα νηπιαγωγεία αυτά λειτουργούν σε προαιρετική βάση ως ολοήμερα, από τον Οκτώβριο μέχρι το Μάιο, με τέσσερις πρόσθετες απογευματινές περιόδους, τέσσερις φορές την εβδομάδα μέχρι τις 3:05 ή τις 4:00 μ.μ.

Το πρωινό αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα παραμένουν ως έχουν και λειτουργούν με βάση τους ισχύοντες κανονισμούς λειτουργίας των δημοσίων νηπιαγωγείων.

Στο εβδομαδιαίο απογευματινό πρόγραμμα περιλαμβάνονται τέσσερις περίοδοι για ύπνο (για όσα παιδιά το ζητούν), ξεκούραση ή σιωπηρές δραστηριότητες, τέσσερις περίοδοι για παιγνιώδεις, γλωσσικές, μαθηματικές δραστηριότητες και εξοικείωση με την τεχνολογία, τέσσερις περίοδοι για δημιουργικές δραστηριότητες και ψυχαγωγία (θεατρική και μουσική αγωγή, κίνηση, χορό και εικαστική έκφραση) και τέσσερις περίοδοι για καλλιέργεια δεξιοτήτων ή ομαδικά παιχνίδια.

Ο αριθμός των παιδιών κατά τμήμα δεν υπερβαίνει τα 25. Το Υ.Π.Π. φροντίζει για τον κατάλληλο εξοπλισμό όλων των σχολείων που λειτουργούν ως ολοήμερα.

Τα έξοδα για τη σίτιση των παιδιών και όλες τις αναγκαίες διευθετήσεις για την προμήθεια/ παρασκευή του γεύματος αναλαμβάνουν, όπως και στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο, οι γονείς των παιδιών. Το είδος του φαγητού και το πρόγραμμα σίτισης ακολουθεί συγκεκριμένο σιτηρέσιο, που συμφωνείται από το Υ.Π.Π. και τους γονείς. Το Υ.Π.Π. επιχορηγεί τη σίτιση άπορων μαθητών.

### 7.2.2.3 Ενιαίο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο

Μπροστά στις ραγδαίες αλλαγές της κοινωνίας, που καθιστούν αναγκαία την αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος, έτσι ώστε να περιλαμβάνει νέες συνθήκες σχολικής ζωής και διαδικασίες μάθησης, νέα γνωστικά αντικείμενα, αναβαθμισμένες υποδομές και αναπροσαρμοσμένο Αναλυτικό και Ωρολόγιο Πρόγραμμα, το Υ.Π.Π. προχώρησε, τη σχολική χρονιά 2006-2007, στην αναδόμηση του θεσμού του Προαιρετικού Ολοήμερου Σχολείου εφαρμόζοντας, σε πιλοτική βάση, το θεσμό του Ενιαίου Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου σε εννέα Δημοτικά Σχολεία σε όλες τις επαρχίες. Κατά τη σχολική χρονιά 2007-2008, ο θεσμός επεκτάθηκε σε 15 δημοτικά σχολεία, αριθμός που ισχύει και κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Το εκπαιδευτικό περιεχόμενο και οι λειτουργικές ρυθμίσεις του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου είναι πολύ διαφορετικές από εκείνες που ισχύουν στα υφιστάμενα Προαιρετικά Ολοήμερα Σχολεία. Το Ενιαίο Ολοήμερο Σχολείο λειτουργεί με ενιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα, με ενιαία διεύθυνση και προσωπικό αλλά και με αναβαθμισμένο εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

Τα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία λειτουργούν τέσσερις μέρες την εβδομάδα (Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή) από τις 7:45 π.μ. μέχρι τις 3:15 μ.μ. ή μέχρι τις 4:00 μ.μ. και μία μέρα (Τετάρτη) από τις 7:45 π.μ. μέχρι τη 1:05 μ.μ. Οι διδακτικές περιόδους είναι συνολικά 47, δηλαδή προστίθενται 12 διδακτικές περιόδους στις υφιστάμενες.

Οι 12 πρόσθετες διδακτικές περιόδους αξιοποιούνται για την αναδόμηση του μαθήματος των Αγγλικών, την εισαγωγή του μαθήματος των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, την εισαγωγή της καινοτομίας των δραστηριοτήτων «Αγωγή Ζωής», την εισαγωγή της διδασκαλίας θεμάτων ενδιαφέροντος και την εισαγωγή του μαθήματος του Σχεδιασμού και Τεχνολογίας και στις τάξεις Γ' - Δ'.

Άλλες ειδικές ρυθμίσεις που αφορούν τη λειτουργία των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων είναι η πρόσληψη εξειδικευμένου διδακτικού προσωπικού για τη διδασκαλία των Αγγλικών, των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και των θεμάτων ενδιαφέροντος και η λειτουργία Συμβουλευτικών Επιτροπών σε κάθε σχολείο που εντάχθηκε στο θεσμό με τη συμμετοχή εκπαιδευτικών, γονέων και εκπροσώπων της Σχολικής Εφορείας.

Στις τέσσερις μέρες που υπάρχει και απογευματινή φοίτηση, προσφέρεται στους μαθητές γεύμα. Το σιτηρέσιο ετοιμάστηκε από ειδικούς διατροφολόγους και το φαγητό παρασκευάζεται εκτός σχολείου, εκτός εκείνων των περιπτώσεων όπου η σχολική μονάδα έχει αποφασίσει διαφορετικά. Το φαγητό προσφέρεται σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο, ο οποίος λειτουργεί ως τραπέζα. Πρόσθετο βοηθητικό προσωπικό εξυπηρετεί στο σερβίρισμα και στην καθαριότητα, ενώ οι μαθητές γευματίζουν υπό την επίβλεψη καθορισμένου αριθμού εκπαιδευτικών. Το κόστος του φαγητού καλύπτεται από τους γονείς. Υπάρχουν πρόνοιες για κάλυψη μέρους ή του συνόλου του κόστους σίτισης για ορισμένα παιδιά, εκ μέρους του Υ.Π.Π., στη βάση κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων.

Η πρώτη φάση πιλοτικής εφαρμογής διήρκησε τρία χρόνια και ολοκληρώθηκε τη σχολική χρονιά 2008-2009. Κάθε χρόνο Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης διενεργούσε αξιολόγηση του θεσμού. Τον Ιούνιο του 2009 αποφασίστηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο νέο πλαίσιο λειτουργίας στη βάση των εισηγήσεων της επιτροπής αξιολόγησης και των επισημάνσεων του Υ.Π.Π. Το νέο πλαίσιο εφαρμόστηκε κατά τη δεύτερη φάση της πιλοτικής εφαρμογής του θεσμού, τη σχολική χρονιά 2009-2010. Με τη λήξη της σχολικής χρονιάς 2009-2010 ολοκληρώθηκε η τετράχρονη πιλοτική εφαρμογή του θεσμού. Ειδική Επιτροπή μελέτησε το τελικό πλαίσιο λειτουργίας και τον τρόπο επέκτασης του θεσμού και ετοίμασε πρόταση η οποία θα προωθηθεί στο Υπουργικό Συμβούλιο για έγκριση και εφαρμογή από τη σχολική χρονιά 2010-2011. Στην Επιτροπή συμμετείχαν εκπρόσωποι του Υ.Π.Π., του Υπουργείου Οικονομικών, της Επιτροπής Αξιολόγησης του θεσμού, της ΠΟΕΔ, της Παγκύπριας Συνομοσπονδίας Ομοσπονδιών Συνδέσμων Γονέων και ο εξωτερικός σύμβουλος των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων.

### 7.2.3 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση, όπως αυτή διαμορφώθηκε και εξελίχθηκε μέσα από πλήθος διασκέψεων, αποτελεί το επίκεντρο αναδόμησης των εκπαιδευτικών συστημάτων σε διεθνές επίπεδο. Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση αποτελεί τη μόνη, ίσως, λύση για τη διαμόρφωση πολιτών με οικολογική και περιβαλλοντική παιδεία. Πολιτών, οι οποίοι με αίσθημα προσωπικής ευθύνης και κοινωνικής υπευθυνότητας, θα συμμετέχουν σε δράσεις και ενέργειες, με στόχο τη διατήρηση του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Το Υ.Π.Π. έχει θέσει ψηλά στις προτεραιότητές του την περιβαλλοντική αγωγή. Στη δημοτική εκπαίδευση η περιβαλλοντική αγωγή προσεγγίζεται διαθεματικά, μέσα από τα διάφορα μαθήματα του Αναλυτικού Προγράμματος. Πέρα, όμως, από το Αναλυτικό Πρόγραμμα, έχουν τεθεί σε εφαρμογή διάφορα εξειδικευμένα περιβαλλοντικά προγράμματα στα οποία συμμετέχει μεγάλος αριθμός σχολείων. Τέτοια προγράμματα είναι:

- το πρόγραμμα «Οικολογικά Σχολεία»
- η ελλαδοκυπριακή συνεργασία «Χρυσοπράσινο Φύλλο»
- το πρόγραμμα «Σποράκι-Πηγή ζωής».

Τα «Οικολογικά Σχολεία» είναι ένα παγκόσμιο πρόγραμμα που απευθύνεται στα δημοτικά σχολεία και τα γυμνάσια. Έχει στόχο, μέσα από τη μελέτη θεμάτων, όπως η ενέργεια, το νερό, τα απορρίμματα, η βιοποικιλότητα, η θάλασσα και ο πολιτισμός, να αποκτήσουν οι μαθητές μας και αυριανοί πολίτες μια στάση πιο υπεύθυνη και ενεργητική απέναντι στο περιβάλλον. Στο πρόγραμμα εμπλέκονται, εκτός από τους μαθητές και το διδακτικό προσωπικό του σχολείου, το βοηθητικό προσωπικό, η τοπική αυτοδιοίκηση, οι γονείς, περιβαλλοντικές οργανώσεις κ.ά.

Το περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Χρυσοπράσινο Φύλλο» είναι μια ελλαδοκυπριακή συνεργασία στον τομέα του περιβάλλοντος, όπου σχολεία από την Κύπρο και την Ελλάδα εργάζονται ανά δύο, μελετώντας ένα κοινό θέμα, με απώτερο στόχο την ευαισθητοποίηση σε θέματα περιβάλλοντος και την καλλιέργεια στα παιδιά της περιβαλλοντικής συνείδησης. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται σε συνεργασία με το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αργυρούπολης, που ανήκει στο Υπουργείο Παιδείας Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της Ελλάδας.

Το πρόγραμμα «Σποράκι-Πηγή ζωής» είναι ένα δίκτυο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στο οποίο εμπλέκονται σχολεία από την Κύπρο και την Ελλάδα. Οργανώνεται από την Ελληνική Εταιρεία για την προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, με τη συνεργασία των Υπουργείων Παιδείας Κύπρου και Ελλάδας. Μέσα από ένα διαβαθμισμένο και δομημένο πρόγραμμα, επιχειρείται η γνωριμία με τους σπόρους και τα φυτά, η καλλιέργεια περιβαλλοντικής ευαισθησίας και η οργάνωση σχολικών κήπων, με τελικό στόχο την ανάληψη δράσης για θέματα που σχετίζονται με τα φυτά και το τοπικό περιβάλλον των παιδιών.

Επιπλέον, αξιοποιούνται πλήρως τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Πεδουλά, της Αθαλάσσης και της κοινότητας Ακρωτηρίου, που λειτουργούν υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, καθώς και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Κρήτη Τέρρα, που ανήκει στο Κυπριακό Κέντρο Περιβαλλοντικών Μελετών, όπου, μέσα από τα διάφορα προγράμματά τους, δίνουν την ευκαιρία στα παιδιά για ουσιαστική περιβαλλοντική αγωγή και ευαισθησία.

Περιβαλλοντική αγωγή προσφέρεται και κατά τη διάρκεια των Εκπαιδευτικών και Θερινών Κατασκηνώσεων του Υ.Π.Π. Οι κατασκηνώσεις προσφέρουν μια θαυμάσια ευκαιρία να ζήσουν τα παιδιά για λίγες μέρες στο φυσικό περιβάλλον και να αναπτύξουν ορθές στάσεις προς το περιβάλλον. Η καλλιέργεια της περιβαλλοντικής συνείδησης προωθείται και μέσα από το σχολικό κήπο.

Μέσα από την πληθώρα αυτή των δραστηριοτήτων και των θεμάτων του Αναλυτικού Προγράμματος έχουν τεθεί οι σωστές βάσεις για την ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης στους μαθητές μας. Σκοπός είναι οι δραστηριότητες περιβαλλοντικού περιεχομένου να εμπλουτιστούν μέσα από την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την εκπαίδευση για αειφόρο ανάπτυξη, στα πλαίσια του νέου



Αναλυτικού Προγράμματος, έτσι ώστε η μελλοντική γενιά των πολιτών να έχει τη δυνατότητα μέσα από τον κριτικό περιβαλλοντικό γραμματισμό να συμβάλει στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος.

#### 7.2.4 ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η Κύπρος τα τελευταία χρόνια βρίσκεται στο επίκεντρο διαφόρων κοινωνικο-οικονομικών εξελίξεων με την κυπριακή κοινωνία να δέχεται τη μαζική έλευση αλλοδαπών εργατών και ομογενών Ελληνοποντίων. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της Διεύθυνσης Δημοτικής Εκπαίδευσης, κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, ο αριθμός των αλλόγλωσσων μαθητών που φοιτούσαν στα δημοτικά σχολεία της Κύπρου ανέρχόταν σε 5916 σε σύνολο 50475 μαθητών, αριθμός που αντιπροσωπεύει ένα ποσοστό της τάξης του 11,7% του συνόλου του μαθητικού πληθυσμού της δημοτικής εκπαίδευσης. Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει το ποσοστό των αλλόγλωσσων μαθητών κατά τα τελευταία πέντε χρόνια:

Σχολική χρονιά	Αρ. αλλόγλωσσων μαθητών	Ποσοστό
2005-2006	3759	6,7
2006-2007	3951	7,3
2007-2008	4040	7,7
2008-2009	4605	9,0
2009-2010	5916	11,7

Το Υ.Π.Π. με τη σαφή πολιτική του, όσον αφορά την εκπαίδευση των αλλόγλωσσων παιδιών, επιδιώκει την ομαλή ενσωμάτωσή τους στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα και όχι την αφομοίωσή τους. Στόχος της παρεχόμενης εκπαίδευσης είναι η προσφορά ενισχυμένων και διαφοροποιημένων προγραμμάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στα παιδιά των παλιννοστούντων και αλλοδαπών, για αποτελεσματικότερη επικοινωνία και ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο. Μόνη επιδίωξη του Υ.Π.Π. είναι η προστασία των ελευθεριών και δικαιωμάτων όλων των μελών της κυπριακής κοινωνίας, από τις οποιοσδήποτε ρατσιστικές διακρίσεις και τάσεις κοινωνικού αποκλεισμού. Στο μέτρο που αυτό είναι δυνατό, γίνεται προσπάθεια ομοιόμορφης και ισόρροπης κατανομής των αλλόγλωσσων μαθητών σε διάφορα δημοτικά σχολεία, χωρίς να επιδιώκεται η συγκέντρωσή τους σε ορισμένα μόνο σχολεία.

Το Υ.Π.Π. στην προσπάθειά του να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τις ιδιαίτερες εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανάγκες των αλλόγλωσσων παιδιών, έχει διαμορφώσει επίσημη πολιτική για θέματα Διαπολιτισμικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο της οποίας πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- Η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης υπέβαλε στην Αρμόδια Αρχή Επίσημη Έκθεση για τη Διαπολιτισμική Αγωγή και Εκπαίδευση, μέσα από την οποία αναπτύχθηκε σχέδιο δράσης προωθώντας διάφορα μέτρα, που είχαν ως αποτέλεσμα τα ακόλουθα:

Τη σχολική χρονιά 2009-2010, δόθηκε χρόνος 2069 διδακτικών περιόδων σε όλες τις τάξεις των δημοτικών σχολείων στις οποίες φοιτούσαν αλλόγλωσσα παιδιά, τα οποία είχαν ανάγκη ενισχυτικής διδασκαλίας για εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας. Ο χρόνος αυτός ισοδυναμεί με την εργοδότηση 71 επιπλέον εκπαιδευτικών.

Εξασφαλίστηκαν από τον Οργανισμό Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Ελλάδας αντίτυπα διαφόρων σειρών βιβλίων που διατέθηκαν σε όλα τα δημοτικά σχολεία, για να βοηθηθούν οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας.

Τα Επιμορφωτικά Κέντρα επιχορηγούν διάφορες δραστηριότητες για την επιμόρφωση των Ποντίων και άλλων αλλόγλωσσων, όπως για παράδειγμα: την οργάνωση ομάδων για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε ενήλικες Ποντίους και ομάδων για τη συντήρηση της πολιτιστικής τους

κληρονομιάς (χοροί, μουσική), καθώς και την οργάνωση απογευματινών ομάδων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε παιδιά των Ποντίων που φοιτούν στη δημοτική εκπαίδευση.

β) Το Άρθρο 20 του Συντάγματος διασφαλίζει το δικαίωμα εκπαίδευσης όχι μόνο των πολιτών της Δημοκρατίας, αλλά και των αλλοδαπών. Στους διευθυντές/ διευθύντριες των σχολείων έχουν δοθεί οδηγίες όπως εγγράφουν όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές. Όλοι οι μαθητές, τόσο Τουρκοκύπριοι όσο και αλλοδαποί, υπόκεινται στους νόμους και κανονισμούς των σχολείων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

γ) Τα σχολεία της δημοτικής εκπαίδευσης, σεβόμενα την κουλτούρα, τα ήθη, τα έθιμα και τον πολιτισμό των αλλόγλωσσων παιδιών, αναπτύσσουν κάθε χρόνο διάφορες δραστηριότητες που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση στοιχείων του πολιτισμού, τον οποίο φέρνουν τα παιδιά από τη χώρα προέλευσής τους, με στοιχεία του ελληνικού πολιτισμού.

Παράλληλα, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το 2008, το «Κείμενο Πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση». Το Υ.Π.Π., με βάση και τις σχετικές εισηγήσεις της Έκθεσης Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης και στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός δημοκρατικού σχολείου που ενσωματώνει και δεν αποκλείει, συνέχισε την προώθηση της εισαγωγής των πιο κάτω μέτρων, με στόχο την επιτάχυνση και ομαλοποίηση της ένταξης των αλλόγλωσσων μαθητών στο σχολικό σύστημα και την κοινωνία της Κύπρου:

- Παράλληλα τμήματα ταχύρρυθμης εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.
- Σεμινάρια επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης ή/και ως ξένης γλώσσας που οργανώνονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Ετοιμασία δοκιμίου ελληνομάθειας τα οποία θα χρησιμοποιούνται από τα σχολεία για να κατατάσσονται οι μαθητές σε ανάλογο επίπεδο και τα οποία ετοιμάζονται από το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης.
- Ετοιμασία οδηγού υποδοχής για τους νεοεισερχόμενους αλλόγλωσσους μαθητές, που έχει μεταφραστεί σε οκτώ ξένες γλώσσες (αγγλικά, τουρκικά, γεωργιανά, ρουμανικά, βουλγαρικά, ρωσικά, ουκρανικά, αραβικά), με βασικές πληροφορίες για τους μαθητές και τους γονείς τους για το εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου.
- Προσθήκη διαπολιτισμικών στοιχείων στα νέα αναλυτικά προγράμματα και σχολικά εγχειρίδια, που πρόκειται να δημιουργηθούν στα πλαίσια των αλλαγών στη δομή και το περιεχόμενο της εκπαίδευσης.
- Παραγωγή και δημιουργία κατάλληλου εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού υλικού, όπως και αξιοποίηση διδακτικού υλικού που έχει παραχθεί στην Ελλάδα.

### 7.2.5 ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

Το Υ.Π.Π., στα πλαίσια ανάπτυξης πολιτικής για προώθηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας, έχει αναπτύξει μακροπρόθεσμο στρατηγικό όραμα. Η πολιτική αυτή έχει συμφωνηθεί από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας. Βασικός άξονας του μακροπρόθεσμου οράματος είναι η ενεργοποίηση και η παράλληλη στήριξη των σχολικών μονάδων να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν σχέδιο δράσης αγωγής υγείας και πρόληψης της παραβατικότητας, το οποίο να είναι αποδεκτό από τους μαθητές και το προσωπικό του σχολείου και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του σχολείου, αλλά και να αξιοποιεί ευκαιρίες συνεργασίας με τους γονείς, την κοινότητα και άλλους φορείς. Στα πλαίσια αυτής της πολιτικής συστάθηκε το 2009 νέα διοικητική δομή στο Υ.Π.Π., η οποία συντονίζει τα διάφορα προγράμματα προαγωγής υγείας όλων των βαθμίδων. Μεγάλος αριθμός προγραμμάτων, δράσεων και παρεμβάσεων Αγωγής Υγείας έχουν υλοποιηθεί κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, μετά από επιχορήγησή τους από τη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας. Ακολουθεί η παρουσίαση των διαφόρων δράσεων και προγραμμάτων που μπορούν να υπαχθούν κάτω από την ευρύτερη περιοχή της Αγωγής Υγείας.

### **7.2.5.1 Επιχορηγήσεις Δράσεων των σχολικών μονάδων**

Οι δράσεις που επιχορηγούνται στοχεύουν στην ενίσχυση των παραγόντων που εξυπηρετούν τους στόχους της Αγωγής Υγείας, όπως αυτοί έχουν αναδειχθεί για το κυπριακό συγκείμενο, αλλά και διεθνώς: Καλλιέργεια προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, αποτελεσματική διαχείριση συναισθημάτων και ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων, προαγωγή της αυτοεκτίμησης, βελτίωση του ψυχοκοινωνικού κλίματος του σχολείου, στήριξη της οικογενειακής επάρκειας. Το αίτημα για επιχορήγηση γίνεται στη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας. Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 εγκρίθηκαν 201 δράσεις, οι οποίες αφορούσαν: βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος (π.χ. διαμόρφωση σχολικών αιθουσών με κατάλληλο εξοπλισμό και παιχνίδια), δημιουργικά απογεύματα προς γονείς και μαθητές (π.χ. μαθήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, εργαστήρια μουσικής και θεάτρου), καλοκαιρινές δραστηριότητες σε μη προνομιούχες περιοχές κ.τ.λ.

### **7.2.5.2 Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης**

Το Υ.Π.Π. στα πλαίσια της στήριξης των σχολικών μονάδων δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων και φαινομένων παραβατικότητας μαθητών, έχει δημιουργήσει την Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης. Η Ομάδα απαρτίζεται από εκπροσώπους διάφορων τμημάτων και υπηρεσιών του Υ.Π.Π., όπως εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς Δημοτικής και Μέσης και Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους.

Η Ομάδα αυτή εργάζεται για την ανάπτυξη, προώθηση και παρακολούθηση σχεδίου δράσης με σκοπό την ολιστική προσέγγιση του προβλήματος. Σε αυτή τη διαδικασία εμπλέκονται διάφοροι φορείς: οι εκπαιδευτικοί του κάθε σχολείου, η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, το Γραφείο Ευημερίας, οι γονείς, η κοινότητα. Η Ομάδα έχει, επίσης, τη δυνατότητα να στηρίζει την κάθε σχολική μονάδα που απευθύνεται σε αυτή για βοήθεια, επισπεύδοντας τις διαδικασίες και προωθώντας οικονομική επιχορήγηση εκεί που χρειάζεται για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας και παραβατικότητας στα σχολεία. Τέλος, η Ομάδα προωθεί την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, με στόχο τη μείωση της παραβατικότητας των μαθητών. Η Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης ανταποκρίθηκε σε 64 σχολεία κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010: 26 σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης και 38 σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

### **7.2.5.3 Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο**

Το Παρατηρητήριο για τη Βία στο Σχολείο έχει συσταθεί κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010. Το Παρατηρητήριο θα καταγράφει, θα κωδικοποιεί, θα αναλύει και θα αξιολογεί τα στοιχεία σχετικά με την έκταση και τις μορφές βίας ανά σχολείο. Επίσης, θα συλλέγει ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα αναφορικά με καλές πρακτικές πρόληψης και αντιμετώπισης της παραβατικότητας και της βίας στο σχολείο, όπως επίσης και τις εθνικές και διεθνείς έρευνες για το σχολικό κλίμα, τη βία στο σχολείο, τη σχολική διαρροή και τη νεανική παραβατικότητα.

Το Μάρτιο 2010 προσκλήθηκαν στην Κύπρο ο Πρόεδρος του Διεθνούς Παρατηρητηρίου για τη βία στα σχολεία και η Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τη Βία και έγινε σύνδεση του Κυπριακού Παρατηρητηρίου με το Διεθνές Παρατηρητήριο για τη Βία στα σχολεία.

### **7.2.5.4 Ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας**

Το έργο αφορά στην υλοποίηση δράσεων υποστήριξης και ενίσχυσης σχολικών μονάδων που εντάσσονται σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.). Ως Ζ.Ε.Π. επιλέγονται και καθορίζονται συμπλέγματα σχολείων Μέσης και Δημοτικής εκπαίδευσης τα οποία συνδέονται μεταξύ τους. Συγκεκριμένα κριτήρια για τον καθορισμό μιας περιοχής ως Ζ.Ε.Π. αποτελούν το υψηλό ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, το ποσοστό σχολικής αποτυχίας, ο αριθμός των αλλοδαπών / ξενόγλωσσων μαθητών, καθώς και η ύπαρξη αυξημένων περιστατικών βίας και παραβατικότητας. Σε πρώτο στάδιο ο θεσμός των Ζ.Ε.Π. εφαρμόζεται σε νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια, ενώ στο μέλλον προβλέπεται η εφαρμογή του σε λύκεια και Τεχνικές Σχολές.

Η εφαρμογή του θεσμού των Ζ.Ε.Π. έχει ξεκινήσει από τη σχολική περίοδο 2003-2004 και μέσω

του υφιστάμενου έργου επιδιώκεται η συνέχιση της λειτουργίας και η περαιτέρω ανάπτυξη, διεύρυνση και ενίσχυση του. Στην παρούσα φάση λειτουργούν πέντε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, καλύπτοντας τέσσερις Επαρχίες της Δημοκρατίας και εξυπηρετώντας περισσότερους από 3.000 μαθητές.

Η περαιτέρω ανάπτυξη και διεύρυνση των Ζ.Ε.Π. έχει ως βασικούς στόχους:

- τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου,
- τον περιορισμό της σχολικής αποτυχίας,
- τη μείωση φαινομένων παραβατικότητας,
- την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με τον περιορισμό του κινδύνου κοινωνικής περιθωριοποίησης και αποκλεισμού.

Η επίτευξη των ανωτέρω στόχων επιτυγχάνεται διαμέσου συγκεκριμένων και στοχευμένων δράσεων/ενεργειών και ειδικότερα με την:

- δημιουργία/διατήρηση πρόσθετων θέσεων διδακτικού προσωπικού στις σχολικές μονάδες, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα μείωσης του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα.
- προσφορά προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας προς τους μαθητές, τα οποία θα βασισθούν στο υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό.
- προσφορά προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης προς τους μαθητές.
- ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στις ανάγκες των σχολείων.
- προσφορά πρόσθετων υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης προς τους μαθητές και τους γονείς, μέσα από τη δημιουργία και λειτουργία Κέντρων Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης μαθητών, γονιών και εκπαιδευτικών. Τα Κέντρα θα διαχειρίζονται ειδικοί επιστήμονες (κοινωνικών / οικονομικών επιστημών) και στα οποία θα προσφέρονται υπηρεσίες από ψυχιάτρους, κλινικούς ψυχολόγους, συμβουλευτικούς ψυχολόγους και άλλους ειδικούς. Να σημειωθεί ότι τα Κέντρα θα λειτουργήσουν αρχικά πιλοτικά στις τέσσερις υφιστάμενες Ζ.Ε.Π.
- πραγματοποίηση συνεδρίων/ημερίδων αναφορικά με το θεσμό των Ζ.Ε.Π.

### **Στάδιο στο οποίο βρίσκεται το έργο**

Ο θεσμός των Ζ.Ε.Π. εφαρμόστηκε πιλοτικά κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2003-2004 σε δυο σχολικά συμπλέγματα (Φανερωμένη Λευκωσίας και Άγιος Αντώνιος Λεμεσού), ενώ κατά τη σχολική χρονιά 2004-2005 επεκτάθηκε με τη λειτουργία της ΖΕΠ Θεοσκεπάστης Πάφου. Κατά τις σχολικές χρονιές 2005-2006, 2006-2007 και 2007-2008 λειτούργησαν οι τρεις προαναφερθείσες Ζ.Ε.Π. Η λειτουργία των Ζ.Ε.Π. θεσμοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφαση με αρ. 64.749 και ημερ. 12.12.2006.

Ακολούθησε η εξωτερική αξιολόγηση της λειτουργίας των τριών πρώτων Ζ.Ε.Π. από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου κατά τη σχολική χρονιά 2007-2008. Από την αξιολόγηση του θεσμού «*φάνηκε ότι η λειτουργία των σχολικών μονάδων εντός των ΖΕΠ έγινε σταδιακά αποδεκτή από τους γονείς και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και συνδέθηκε με τη μείωση των διενέξεων, των φαινομένων ρατσισμού και περιθωριοποίησης μαθητών, των απουσιών, την αύξηση της αποδοχής, της σχολικής επιτυχίας, του ποσοστού συνεχούς φοίτησης των μαθητών και την προώθηση ποικίλων θεμάτων και δραστηριοτήτων που ενδιέφεραν τα παιδιά*» (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, Δεκέμβριος 2007, «*Αξιολόγηση του θεσμού των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας*»). Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση των Ζ.Ε.Π. κατέληξε σε συγκεκριμένες εισηγήσεις για τη βελτίωση του θεσμού.

Στο Πρόγραμμα Διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας Δημήτρη Χριστόφια περιλαμβάνεται πρόταση για «*σταδιακή επέκταση των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας από τις υφιστάμενες σε οκτώ*», ως μέτρο για την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων μέσω της πρόσθετης στήριξης των μη προνομιούχων μαθητών, ώστε να διασφαλιστεί η σχολική επιτυχία όλων των

μαθητών, ανεξάρτητα από την κοινωνική τους καταγωγή.

Στα πλαίσια της πιο πάνω δέσμευσης, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε για τη σχολική χρονιά 2008-2009 την επέκταση του θεσμού με την προσθήκη μιας νέας Ζ.Ε.Π. στη Λάρνακα (Φανερωμένη – Άγιος Λάζαρος – Καλό Χωριό), όπως επίσης και τη λήψη επιπρόσθετων μέτρων σε όλες τις Ζ.Ε.Π., βάσει των εισηγήσεων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που διενήργησε την αξιολόγηση του θεσμού.

Με βάση τις δύο πιο πάνω Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου κατά τη διάρκεια της σχολικής περιόδου 2009-2010 οι τέσσερις Ζ.Ε.Π. περιλάμβαναν τέσσερα Γυμνάσια, εννιά Δημοτικά και οκτώ Νηπιαγωγεία.

Τα σχολεία που ανήκουν στις Ζ.Ε.Π., κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2009-2010 έχουν αναπτύξει πέραν των 150 δράσεων και προγραμμάτων που στόχευαν στην πρόληψη του σχολικού αποκλεισμού, της βίας, της νεανικής παραβατικότητας και της εγκατάλειψης του σχολείου.

### **7.2.5.5 Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «ΜΕΝΤΩΡ»**

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, η δημοτική εκπαίδευση, σε συνεργασία με τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ζωής Κύπρου, συνέχισε την εφαρμογή του Προγράμματος «Μέντωρ». Για λόγους που αφορούσαν στην εξάπλωση της Γρίπης Α (H1N1) και σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης του Υ.Π.Π. και μετά από εισήγηση του Υπουργείου Υγείας, η λειτουργία των Κινητών Μονάδων «Μέντωρ» αναστάληκε. Τα μαθήματα διεξάγονταν σε κατάλληλα διαμορφωμένες σχολικές αίθουσες, προς παιδιά Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων. Συγκεκριμένα, το Πρόγραμμα «Μέντωρ» εφαρμόστηκε στη Λευκωσία, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, την Αμμόχωστο και την Πάφο, σε σχολεία της υπαίθρου, των προαστίων και των πόλεων. Δόθηκε η ευκαιρία σε 9889 μαθητές 200 δημοτικών σχολείων να το παρακολουθήσουν.

Το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας της Κινητής Μονάδας «Μέντωρ» είναι πρόγραμμα πρόληψης κατά της χρήσης ουσιών εξάρτησης, το οποίο επιδιώκει την παροχή πληροφοριών, την απόκτηση δεξιοτήτων ζωής και την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης. Με βάση το μοντέλο πρόληψης, οι δραστηριότητες χωρίζονται στις ακόλουθες τρεις βασικές κατηγορίες:

- δραστηριότητες που προσφέρουν γνώση για τη βιολογική λειτουργία
- δραστηριότητες που στοχεύουν στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης
- δραστηριότητες που βοηθούν τα παιδιά να αποκτήσουν δεξιότητες αντίστασης στις κοινωνικές πιέσεις και αναπτύξουν τις ικανότητες λήψης αποφάσεων, στοχεύοντας, παράλληλα, στην καλλιέργεια στάσεων έναντι των ουσιών εξάρτησης.

Τα ειδικά προγράμματα του «Μέντωρ» εμπνέουν τα παιδιά, διδάσκοντας σε αυτά τις θετικές πτυχές της ζωής, τις εκπληκτικές λειτουργίες του μυαλού και του σώματός τους. Μέσα από τα προγράμματα αυτά, στα οποία είναι έντονο το στοιχείο της ενδυνάμωσης του ατόμου μέσα από ομαδικές δραστηριότητες, μίμηση ρόλων, παιχνίδια, διαγωνισμούς, τα παιδιά γνωρίζουν και ταυτόχρονα μαθαίνουν να σέβονται τον εαυτό τους. Παράλληλα, εξετάζουν τα στοιχεία του περιβάλλοντος και τους τρόπους που αυτά επηρεάζουν την υγεία.

Τα προγράμματα «Μέντωρ» έχουν μια διαβαθμισμένη σειρά που ακολουθεί χρονικά τη νοητική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και καταπιάνονται με θέματα που έχουν σχέση με την ηλικία στην οποία απευθύνονται: Φροντίδα του σώματός μας (Α΄ τάξη Δημοτικού), Υγιεινή διατροφή (Β΄ τάξη Δημοτικού), Έλεγχος των συναισθημάτων (Γ΄ τάξη Δημοτικού), Προσωπικότητα (Δ΄ τάξη Δημοτικού), Μοναδικός (Ε΄ τάξη Δημοτικού), Υγεία – Φίλοι – Εξαρτησιογόνες ουσίες (ΣΤ΄ τάξη Δημοτικού), Παίρνω αποφάσεις (Α΄ τάξη Γυμνασίου), Να είσαι ο εαυτός σου (Β΄ τάξη Γυμνασίου).

Η τεχνολογία της Κινητής Μονάδας Εκπαίδευσης Ζωής «Μέντωρ», τοποθετεί τον εκπαιδευτικό και τους μαθητές, σε ένα νέο περιβάλλον. Μια αίθουσα χωρίς καθίσματα όπου όλοι κάθονται στο χαλί, ίσοι μεταξύ τους, μια οροφή με φωτεινά άστρα, οπτικοακουστικά μέσα, ηλεκτρικά διαμορφώματα για τα διάφορα συστήματα και τις λειτουργίες του ανθρώπινου σώματος, με παιχνίδια - το

Harold την καμηλοπάρδαλη - και άλλα, οδηγούν στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών στο πρόγραμμα και αποτελούν μια θετική και αξέχαστη εμπειρία.

Η σχολική αίθουσα, με κατάλληλο φωτισμό και ηχητική, με βιντεοπροβολέα και dvd player, με καρέκλες και μαξιλαράκια σε κύκλο, διαμορφώνεται σε ένα άνετο και ευχάριστο περιβάλλον για βιωματική εργασία. Μέσα από θεατρικά παιχνίδια και ομαδικές δραστηριότητες, με τη συμμετοχή όλων των παιδιών και του δασκάλου της τάξης, η επίδραση του βιώματος αφορά στη δυναμική ολοκλήρωση της τάξης και ως εκ τούτου μεγιστοποιείται.

#### **7.2.5.6 «Λαϊκές ιστορίες και παραμύθια ενάντια στην εξάρτηση»**

Το πρόγραμμα «*Λαϊκές ιστορίες και παραμύθια ενάντια στην εξάρτηση*» εφαρμόζεται από τη Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης, την Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών της Αστυνομίας Κύπρου και τον δημιουργό και εμπνευστή του, Δρα Στέλιο Πελασό. Στόχος του προγράμματος είναι η πρόληψη της εξάρτησης, μέσω του πολιτισμού, της τέχνης, της αφήγησης και της επεξεργασίας τεσσάρων λαϊκών παραμυθιών: *Τα τρία γουρουνάκια, Η ωραία κοιμωμένη, Ο Καημός, Η μικρή μαϊμού* που ήθελε πολύ καημό.

Το πρόγραμμα εφαρμόζεται από το 2003 και σε αυτό, μέχρι και τη σχολική χρονιά 2006-2007, λάμβαναν μέρος παιδιά και εκπαιδευτικοί που ενεργούσαν ως πυρήνες, μεταφέροντας τις εμπειρίες και γνώσεις που τους πρόσφερε το πρόγραμμα στα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου. Κατά τις σχολικές χρονιές 2007-2008, 2008-2009 και 2009-2010, εξήντα συνολικά εκπαιδευτικοί, έτυχαν μετεκπαίδευσης στη μέθοδο από το Δρα Στέλιο Πελασό, οι οποίοι δρουν ως πολλαπλασιαστές, εφαρμόζοντας το Πρόγραμμα στις τάξεις τους και σε άλλες τάξεις του σχολείου τους. Ταυτόχρονα, έχει ετοιμαστεί εγχειρίδιο σχετικό με τη μέθοδο, το οποίο απευθύνεται στους μετεκπαιδευμένους στη μέθοδο εκπαιδευτικούς, με στόχο την αξιοποίηση των τεσσάρων λαϊκών παραμυθιών ως μέσων πρόληψης κατά της εξάρτησης.

Μέχρι και τη σχολική χρονιά 2009-2010, το Πρόγραμμα είχε τον τίτλο: Πρόγραμμα για τον Προφορικό Λόγο «*Οι Ιστορίες ξυπνούν....*». Η παραδοσιακή τέχνη της αφήγησης και η αναβίωσή της στις μέρες μας.

#### **7.2.5.7 Πρόγραμμα Ευρωπαϊκού Δικτύου Σχολείων Προαγωγής Υγείας**

Το ενδιαφέρον για την προαγωγή της υγείας ήταν πάντα πολύ υψηλό, αφού η υγεία είναι συνυφασμένη με την ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Ο τομέας της προαγωγής υγείας στοχεύει στην ενδυνάμωση των ανθρώπων και στη δημιουργία τέτοιων συνθηκών, ώστε το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού να είναι σε θέση να ελέγχει και να βελτιώνει την υγεία του, επιλέγοντας υγιεινούς τρόπους ζωής.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής Υγείας (Ε.Δ.Σ.Π.Υ.), στο οποίο η Κύπρος έχει ενταχθεί από το 1995, στοχεύει στην ανάπτυξη υγιεινού τρόπου ζωής για όλα τα μέλη της σχολικής μονάδας. Προσφέρει ευκαιρίες, αλλά και αναλαμβάνει να παρέχει ένα υγιεινό και ασφαλές υποστηρικτικό περιβάλλον. Το σχολείο αποτελεί έναν ιδανικό φορέα προαγωγής της υγείας, γιατί σε αυτό υπάρχει η δυνατότητα προσέγγισης μεγάλου αριθμού ατόμων, που βρίσκονται μάλιστα σε ένα ζωτικό στάδιο της ζωής τους σε ό,τι αφορά την απόκτηση γνώσεων, ανάπτυξη δεξιοτήτων, καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών.

Το «*Σχολείο Προαγωγής Υγείας*» αφορά το σχολικό περιβάλλον, το επίσημο και ανεπίσημο αναλυτικό πρόγραμμα, την οικογένεια, το μαθητή και την κοινότητα. Βασικό κομμάτι της φιλοσοφίας του είναι η δημιουργία σχολικής κουλτούρας που να προάγει ολόπλευρα την υγεία σε όλους τους τομείς της σχολικής ζωής. Ουσιαστικά επιδιώκεται ο υγιεινός τρόπος ζωής να αποτελεί μέρος της καθημερινής ζωής του σχολείου και να υιοθετείται από όλα τα μέλη της σχολικής μονάδας.

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, το Ε.Δ.Σ.Π.Υ. λειτούργησε με συμμετοχή 181 σχολείων της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Τα προγράμματα που αναπτύχθηκαν στα σχολεία επιλέγηκαν από τα μέλη της σχολικής κοινότητας (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς). Μερικά από τα θέματα που αναπτύχθηκαν ήταν τα ακόλουθα: υγιεινή διατροφή, ατομική και περιβαλλοντική υγιεινή, ανάπτυξη

της αυτοεκτίμησης του μαθητή, αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, επίλυση συγκρούσεων, ανάπτυξη ενεργητικού μοντέλου ζωής και βελτίωση διαπροσωπικών σχέσεων των παιδιών. Με βάση το επιλεγόμενο θέμα, αναπτύχθηκαν δραστηριότητες που προάγουν την υγεία του πληθυσμού του σχολείου, υιοθετώντας πνεύμα συλλογικής ευθύνης για την υγεία του ατόμου αλλά και της κοινωνίας. Στα πλαίσια του ευρωπαϊκού δικτύου έγιναν δραστηριότητες (σεμινάρια, εργαστήρια κ.τ.λ.) που στόχο είχαν την επιμόρφωση των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών.

Βασικός συντελεστής στην ανάπτυξη και επιτυχία των προγραμμάτων υγείας είναι ο ενθουσιασμός, η εργατικότητα και η προσήλωση των εκπαιδευτικών και των μαθητών των σχολείων/μελών του δικτύου. Τα προγράμματα αυτά σε καμιά περίπτωση δε στηρίζονται στον εκφοβισμό μέσω βιολογικού ή ιατρικού τύπου γνώσεων. Αντίθετα, τα προγράμματα στηρίζονται σε σύγχρονες μορφές προαγωγής υγείας, όπου η έμφαση δίνεται στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού σχολικού περιβάλλοντος και στην ενδυνάμωση του ατόμου μέσα από την πληροφόρηση, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης. Τα προγράμματα αναπτύσσουν δεξιότητες σχετικές με τις κοινωνικές καταστάσεις και συνθήκες, τις κοινωνικοπολιτιστικές αντιλήψεις και την κουλτούρα της Κύπρου.

### **7.2.5.8 Κυκλοφοριακή Αγωγή**

Η Κυκλοφοριακή Αγωγή μαζί με την αστυνόμευση/νομοθεσία και τη μηχανική των δρόμων αποτελούν τους τρεις βασικούς πυλώνες οδικής ασφάλειας. Η καλλιέργεια οδικής συνείδησης είναι μια διαδικασία δια βίου μάθησης που πρέπει να ξεκινά από την προσχολική και σχολική ηλικία, να συνεχίζεται με την εκπαίδευση των μαθητευόμενων και έμπειρων οδηγών και να καταλήγει στη συνεχή ενημέρωση και ευαισθητοποίηση ατόμων οποιασδήποτε ηλικίας που είναι χρήστες του οδικού δικτύου.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, το Υ.Π.Π. συνεργάζεται με το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, την Αστυνομία και άλλους φορείς για τον καταρτισμό και την υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης για την Οδική Ασφάλεια (2005-2010), το οποίο μεταξύ άλλων, προνοεί: τη διαθεματική ένταξη του θέματος στο Αναλυτικό Πρόγραμμα, την επιμόρφωση εκπαιδευτικών μέσω εκπαιδευτικών συνεδρίων και βιωματικών εργαστηρίων από ειδικούς εμπειρογνώμονες, την ενημέρωση των σχολείων για τις Καλές Πρακτικές Κυκλοφοριακής Αγωγής, τη συμμετοχή του Υ.Π.Π. και των σχολείων σε ερευνητικά προγράμματα, την ετοιμασία αφισών και άλλου εποπτικού υλικού, την έκδοση και διανομή στα σχολεία των βιβλίων «Κυκλοφορώ με ασφάλεια» για το δάσκαλο και το μαθητή (Τάξεις Α΄-ΣΤ΄).

Οι στόχοι του προγράμματος της Κυκλοφοριακής Αγωγής, όπως και άλλων προγραμμάτων προληπτικής δράσης, περιλαμβάνουν:

- την παράλληλη και ισόρροπη ανάπτυξη όλων των τομέων της αγωγής: γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων
- την πρακτική εξάσκηση των παιδιών σε βασικές δεξιότητες διακίνησης, κυρίως ως πεζών και ως επιβατών
- την ανάπτυξη προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που θα επιτρέπουν στα παιδιά να προβλέπουν και να αντιμετωπίζουν έγκαιρα και αποτελεσματικά τους κινδύνους
- την ενεργό εμπλοκή των παιδιών στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης.

Μέσα στα πλαίσια του προγράμματος, γίνεται προσπάθεια εμπλοκής των παιδιών στο σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση παρεμβατικών προγραμμάτων με θέμα την οδική ασφάλεια. Σε πολλά σχολεία πραγματοποιούνται έρευνες, εκδηλώσεις, διαγωνισμοί, εκπαιδευτικά συνέδρια, επισκέψεις στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής, διαλέξεις από κλιμάκια της Αστυνομίας και την Ομάδα Πρωτοβουλίας για την Οδική Ασφάλεια. Με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση ορθών στάσεων και την ασφάλεια των παιδιών, προτρέπονται τα σχολεία να ενημερώνουν σχετικά τους γονείς και την ευρύτερη κοινότητα μέσω του διαδικτύου, ενδοσχολικών εκδηλώσεων, εκθέσεων, εκδόσεων κ.τ.λ. και να τους εμπλέκουν πιο ενεργά στο πρόγραμμα.

## 7.2.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η καλλιέργεια της Μουσειακής Αγωγής μέσω της άμεσης σύνδεσης του σχολείου με το μουσείο αποτελεί σήμερα βασικό πυλώνα της εκπαίδευσης, αφού παγκόσμια αναγνωρίζεται ότι τα μουσεία-μνημεία:

- προβάλλουν την τοπική και την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά ενός λαού
- λειτουργούν ως αυθεντικές πηγές γνώσης και εμπειρίας, κυρίως, για τα παιδιά που χρειάζονται εναλλακτικούς τρόπους μάθησης
- προσφέρουν ευκαιρίες για τη διά βίου μάθηση

Βασικός στόχος του Υ.Π.Π. είναι η προώθηση των στόχων της Μουσειακής Αγωγής στην εκπαίδευση γι' αυτό ενθαρρύνει με κάθε τρόπο τη συμμετοχή παιδιών και εκπαιδευτικών σε προγράμματα Μουσειακής Αγωγής. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα σε μουσεία-μνημεία συμβάλλουν στην κοινωνική, συναισθηματική και γνωστική ανάπτυξη των μαθητών. Αναπτύσσουν την κριτική σκέψη, τη δημιουργικότητα, τη συνεργασία, τη χαρά της μάθησης και τη διά βίου εκπαίδευση.

Μέσα σε αυτά πλαίσια, το Υ.Π.Π. συνέχισε για 14η συνεχή χρονιά, τη λειτουργία Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων Μουσειακής Αγωγής σε μουσεία της ελεύθερης Κύπρου, για μαθητές Δημοτικής Εκπαίδευσης. Τα προγράμματα υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με το Πολιτιστικό Κέντρο Marfin Laiki Bank, το Τμήμα Αρχαιοτήτων, το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας, το Μουσείο Πιερίδη Marfin Laiki Bank στη Λάρνακα και το Δημοτικό Μουσείο Αγίας Νάπας ΘΑΛΑΣΣΑ.

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, λειτούργησαν εννέα εκπαιδευτικά προγράμματα, ως ακολούθως:

### Στη Λευκωσία:

- Κυπριακό Μουσείο: «*Το τάλαντο*», για μαθητές Γ' και Δ' τάξης
- Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας: «*Λέδριος-Λευκωσιάτης-Χωραίτης: Η πόλη μου κι εγώ*», για μαθητές Ε' τάξης
- Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας: «*Στιγμιότυπα από τη Λευκωσία του χτες*», για μαθητές Στ' τάξης.

### Στη Λεμεσό:

- Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο Λεμεσού: «*Κύπριδα Αφροδίτη*», για μαθητές Δ' τάξης
- Μεσαιωνικό Κάστρο Λεμεσού: «*Πίσω από τις πολεμίστρες*», για μαθητές Ε' τάξης.

### Στη Λάρνακα:

- Μουσείο Πιερίδη Marfin Laiki Bank: «*Ζώα, πουλιά και τέρατα...*», για μαθητές Γ' τάξης
- Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο Λάρνακας: «*Θάλασσα, θάλασσα... Πρόσκληση σε ένα αρχαίο συμπόσιο*», για μαθητές Δ' τάξης.

### Στην Πάφο:

- Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο Πάφου: «*Ταξιδεύοντας με την κυρά της Λέμπας*», για μαθητές Γ' και Δ' τάξης.

### Στην ελεύθερη Αμμόχωστο:

- Δημοτικό Μουσείο Αγίας Νάπας ΘΑΛΑΣΣΑ: «*Στην Αγία Νάπα τη θαλασσοφίλητη...Καράβι της Κερύνειας, άνοιξε πανιά!*», για μαθητές Δ' τάξης.

Το πρόγραμμα «Στην Αγία Νάπα τη θαλασσοφίλητη... Καράβι της Κερύνειας, άνοιξε πανιά!», εφαρμόστηκε τη σχολική χρονιά 2009-2010 για πρώτη χρονιά, με μεγάλη επιτυχία. Το κυριότερο έκθεμα του Μουσείου, το οποίο αξιοποιείται στο πρόγραμμα, είναι το «*ΚΕΡΥΝΕΙΑ*», το πρώτο πιστό αντίγραφο του αρχαίου ναυαγίου της Κερύνειας. Το αυθεντικό εκτίθεται στο κατεχόμενο κάστρο της Κερύνειας.



Παράλληλα με τα πιο πάνω θεσμοθετημένα εκπαιδευτικά προγράμματα, στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2009-2010, εφαρμόστηκαν, σε πιλοτική βάση, τρία νέα εκπαιδευτικά προγράμματα:

«*Ταξιδεύοντας με την κυρά της Λέμπας*», στο Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο Πάφου, για μαθητές των δημόσιων νηπιαγωγείων της Πάφου.

«*Βιωματική Δράση: Λευκωσία, τα τείχη της πόλης μου*», στο Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας και στα Ενετικά Τείχη Λευκωσίας, για παιδιά των δημόσιων νηπιαγωγείων Λευκωσίας.

«*Μια φορά κι έναν καιρό στην Κύπρο μας πριν χρόνια εκατό...*», στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης στη Λευκωσία, για μαθητές Στ΄ τάξης, δημοτικών σχολείων της Λευκωσίας

Η εφαρμογή όλων των προγραμμάτων στηρίζεται στη βιωματική μάθηση και τη διαθεματική προσέγγιση. Τα παιδιά μέσα από ευχάριστες, οργανωμένες δραστηριότητες, εξερευνούν το μουσειακό χώρο, παρατηρούν τα εκθέματα, ψάχνουν για πληροφορίες, υποδύονται ρόλους, ενεργοποιούν τις δημιουργικές και εκφραστικές τους ικανότητες και εργάζονται συνεργατικά με αποτέλεσμα να αποκτήσουν χρήσιμες εμπειρίες και θετικές στάσεις απέναντι στην τέχνη και στον πολιτισμό.

Στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2009-2010, στα εκπαιδευτικά προγράμματα συμμετείχαν 9928 μαθητές και 498 εκπαιδευτικοί. Όλοι συμμετείχαν με πολλή ενδιαφέρον και δήλωσαν πως θα ήθελαν να επισκεφθούν ξανά το μουσείο.

Στην Εκπαιδευτική Έκθεση, η οποία οργανώθηκε από το Υ.Π.Π., το Φεβρουάριο του 2010, στήθηκε περίπτερο Μουσειακής Αγωγής, στο οποίο προβλήθηκαν τα εκπαιδευτικά προγράμματα, καθώς και εργασίες παιδιών, που συμμετείχαν σε αυτά.

Με αφορμή την Παγκόσμια Μέρα Μουσείων (18 Μαΐου), το Υ.Π.Π., με πρωτοβουλία της Επιτροπής Μουσειακής Αγωγής, κήρυξε την εβδομάδα 16-22 Μαΐου 2010, ως «Εβδομάδα Μουσειακής Αγωγής». Κατά τη διάρκεια της «Εβδομάδας Μουσειακής Αγωγής» με εγκύκλιο προς όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, τα σχολεία κλήθηκαν να οργανώσουν διάφορες δραστηριότητες όπως:

- Επίσκεψη σε μουσείο, μνημείο, πινακοθήκη ή άλλο πολιτιστικό χώρο.
- Έρευνα-καταγραφή μνημείων και χώρων λατρείας που βρίσκονται κοντά στο σχολείο ή στην ευρύτερη περιοχή και συλλογή σχετικών βιβλιογραφικών αναφορών, πληροφοριών και παραδόσεων.
- Δημιουργία μουσείου ή πινακοθήκης τάξης.
- Φιλοξενία μουσειοβαλίτσας στην τάξη.
- Έρευνα στο διαδίκτυο για μουσεία και μνημεία της Κύπρου και του κόσμου.
- Συλλογή έντυπου και ψηφιακού υλικού με θέμα «τα μουσεία» και εμπλουτισμός της σχολικής βιβλιοθήκης κ.τ.λ.

Στα ίδια πλαίσια, η Επιτροπή Μουσειακής Αγωγής με τη συνεργασία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, οργάνωσε (17-19 Μαΐου) τρεις εκπαιδευτικές ημερίδες, με θέμα «Το Σχολείο Πάει Μουσείο». Την έναρξη των εργασιών των ημερίδων κήρυξε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κος Ανδρέας Δημητρίου.

### **7.2.7 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

Η Διεύθυνση Δημοτικής Εκπαίδευσης σε συνεργασία με τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υ.Π.Π. συνέχισαν την εφαρμογή του εκπαιδευτικού προγράμματος στην Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης, το οποίο έχει ως θέμα τη «Μητρότητα». Σκοπός του προγράμματος είναι να γνωρίσουν τα παιδιά την εικαστική δημιουργία του τόπου τους για να εκτιμήσουν και να σεβαστούν τόσο το δικό τους πολιτισμό όσο και των άλλων, αποκτώντας έτσι μια πιο ολοκληρωμένη αισθητική παιδεία.

Μέσα από μια βιωματική προσέγγιση, τα παιδιά περιπλανούνται στα μονοπάτια της έμπνευσης των

καλλιτεχνών. Συγκεκριμένα, γνωρίζουν αυθεντικά έργα τέχνης, επικοινωνούν με αυτά, εξερευνούν τις ιδέες των καλλιτεχνών, τις ανησυχίες και τα μηνύματά τους. Μέσα από ένα ευχάριστο και διασκεδαστικό τρόπο μάθησης υποδύονται ρόλους, χαράσσουν πορείες για συζήτηση και εμπλέκονται σε παιγνιώδη δραστηριότητες.

Για τρίτη χρονιά, το 2009-2010, συνέχισε τη λειτουργία του και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στο Βυζαντινό Μουσείο Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄ στη Λευκωσία. Το πρόγραμμα έχει στόχο του να φέρει σε επαφή τα παιδιά με την εκκλησιαστική τέχνη που είναι διάχυτη τόσο στην πολιτισμική, όσο και στην κοινωνική κουλτούρα του τόπου μας. Η βιωματική προσέγγιση του προγράμματος που αποτελεί βασική του μεθοδολογία, προωθεί την άσκηση της παρατηρητικότητας, την εξερεύνηση και τη δημιουργία. Μέσα από το πρόγραμμα τα παιδιά έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν, να εκτιμήσουν και να σεβαστούν την πολιτισμική μας παράδοση.

Τη σχολική χρονιά 2009-2010 άρχισε τη λειτουργία του το εκπαιδευτικό πρόγραμμα στη Δημοτική Πινακοθήκη Λεμεσού. Το πρόγραμμα με θεματική «*Ο τόπος μας με την παλέτα των ζωγράφων*» στοχεύει στη γνωριμία των μαθητών με την πινακοθήκη και την κατανόηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και καλλιτεχνικής δημιουργίας του τόπου μας. Μέσα από τη μαιευτική και βιωματική μέθοδο, τα παιδιά επικοινωνούν με έργα παλαιότερων και νεότερων κύπριων καλλιτεχνών και παίρνουν ιδέες για τη δική τους καλλιτεχνική έκφραση.

#### **7.2.8 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΥΠΡΟΣ-ΑΙΓΑΙΟ, ΜΥΘΟΣ-ΙΣΤΟΡΙΑ-ΤΕΧΝΗ»**

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «*Κύπρος-Αιγαίο, Μύθος-Ιστορία-Τέχνη*» έχει ως στόχο του να δώσει την ευκαιρία στα παιδιά να ανακαλύψουν μέσα από ένα ταξίδι γνώσης, παιχνιδιού, αναζήτησης, ονειροπόλησης, συναισθηματικών συγκινήσεων και εκπλήξεων, τον πλούτο της ιστορίας, της τέχνης και του πολιτισμού της Κύπρου και του αιγαιοπελαγίτικου χώρου, αγγίζοντας τους στενούς δεσμούς που τους συνδέουν. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα πολιτιστικής εμπύκωσης το οποίο οργανώνεται από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου, σε συνεργασία με το Υ.Π.Π., με στόχο την ανάπτυξη της πολιτιστικής συνείδησης των παιδιών της Κύπρου.

Το πρόγραμμα άρχισε τη λειτουργία του το Μάρτιο του 2001 και παραμένει μέχρι σήμερα ένα από τα δημοφιλέστερα εκπαιδευτικά προγράμματα. Τα πρώτα δύο χρόνια λειτουργούσε δύο μέρες την εβδομάδα, τη σχολική χρονιά 2002-2003 λειτουργούσε τέσσερις μέρες την εβδομάδα, ενώ από το Σεπτέμβριο του 2003 μέχρι τον Ιούνιο του 2009 λειτουργούσε καθημερινά. Διαρκεί περίπου δυόμισι ώρες και κάθε φορά λαμβάνουν μέρος 50-55 μαθητές. Μέχρι σήμερα έχουν επισκεφθεί το πρόγραμμα πέραν των 50000 μαθητών.

Εμπυκωτές του προγράμματος είναι 13 σύμβουλοι, δάσκαλοι και νηπιαγωγοί, οι οποίοι ετοίμασαν επιπρόσθετο εκπαιδευτικό υλικό για τα παιδιά με ποικιλία δραστηριοτήτων, ώστε η εμπειρία που αποκτούν να μεταφέρεται και στην τάξη. Το πρόγραμμα παρουσιάζεται σε ένα μεγάλο εργοστασιακό χώρο που έχει διαμορφωθεί κατάλληλα. Βρίσκεται στο Πέρα Χωρίο Νήσου, εξυπηρετώντας έτσι σχολεία από όλες τις επαρχίες της Κύπρου.

#### **7.2.9 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΙΚΑΔΕ»**

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «*ΟΙΚΑΔΕ*» λειτουργεί με τη στήριξη του Υ.Π.Π. και την αποκλειστική χορηγία της Τράπεζας Κύπρου. Έχει ως στόχο την καλλιέργεια πνευματικών και πολιτιστικών δεσμών μεταξύ παιδιών από σχολεία της Ελλάδας, της Κύπρου και του απανταχού απόδημου ελληνισμού. Πρόκειται για ένα όραμα που επικεντρώνεται στη στήριξη του απόδημου ελληνισμού στις χώρες όπου ζει και αναπτύσσεται, συμβάλλοντας ενεργά στη διατήρηση της γέφυρας επικοινωνίας των αποδήμων με την Κύπρο και την Ελλάδα.

Το «*ΟΙΚΑΔΕ*» λειτουργεί σε δύο επίπεδα:

α) στο επίπεδο της δημιουργίας ενός ελληνικού πλανήτη στο διαδίκτυο, τον οποίο μπορεί να επισκεφθεί ο καθένας μας, όπου και αν βρίσκεται, και

β) στο επίπεδο των τηλεδιασκέψεων που πραγματοποιούνται μεταξύ Ελληνόπουλων ελληνόφωνων παροικιακών σχολείων και παιδιών από την Ελλάδα και την Κύπρο.

Μέσα από το διαδίκτυο, και ειδικότερα μέσα από ένα ελκυστικό ελληνικό ιστοχώρο, οι μικροί ταξιδιώτες έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν την ελληνική τους ταυτότητα, να παίξουν παιχνίδια γνώσεων, να εμπλακούν σε δημιουργικές δραστηριότητες που σχετίζονται με την ιστορία και τη μυθολογία, να εξερευνήσουν, να ακούσουν παραδοσιακή μουσική, να διασκεδάσουν και να αντιληφθούν την παγκόσμια παρουσία του ελληνισμού, μέσα από ένα ταξίδι προς την πατρίδα. Όλα αυτά πραγματοποιούνται από τα παιδιά μέσω μιας «ηλεκτρονικής τάξης», όπου μελετώνται με ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο διάφορες γνωστικές περιοχές του Αναλυτικού Προγράμματος, όπως είναι η Γεωγραφία, η Μουσική, η Μυθολογία, η Επιστήμη, ο Πολιτισμός, τα Θρησκευτικά, αλλά και θέματα γενικού ενδιαφέροντος όπως η Αγωγή Υγείας, η Οικολογία, η Ασφάλεια κ.τ.λ.

Το δεύτερο επίπεδο αναφέρεται στην επικοινωνία μέσω τηλεδιασκέψεων σχολικών τάξεων από την Ελλάδα, την Κύπρο και τον απόδημο ελληνισμό (παγκόσμια συμμετέχουν 160 περίπου σχολεία). Πρόσβαση έχουν μόνο τα επιλεγμένα σχολεία που επικοινωνούν μεταξύ τους ανά ομάδες (τριάδες ή τετράδες), σε καθορισμένη χρονική βάση και από κοινού σχεδιαζόμενη μεθοδολογία. Τη σχολική χρονιά 2008-2009 συμμετείχαν σε αυτό το επίπεδο του «ΟΙΚΑΔΕ», που υλοποιείται στην Κύπρο, 29 δημοτικά σχολεία από την Κύπρο και επτά από την Ελλάδα. Ήδη ολοκληρώθηκε η επιμόρφωση εκπαιδευτικών στον Καναδά και τη Ρουμανία και σύντομα θα ενταχθούν και τα δικά τους σχολεία στις σχετικές ομάδες. Η επιμόρφωση συνεχίζεται και σε απόδημους Έλληνες εκπαιδευτικούς σε άλλες χώρες. Αναμένεται ότι στη συνέχεια θα υπάρχει η ευκαιρία και γι' αυτούς για τηλεσυνεργασία. Το θεματικό πεδίο των τηλεδιασκέψεων περιλαμβάνει θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος, που αναφέρονται στη ζωή των παιδιών στο σχολείο, στον τόπο μας, στους κοινούς μας προγόνους, στη γλώσσα μας, στα ήθη και έθιμά μας, στο φυσικό μας πλούτο, στα όνειρά μας για το μέλλον στον τόπο μας, καθώς και θέματα που προκύπτουν από τα διάφορα θέματα του Αναλυτικού Προγράμματος. Αξίζει να σημειωθεί ότι ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών στις «ηλεκτρονικές» με στόχο τη μεγιστοποίηση της επίτευξης γνωστικών αλλά και συναισθηματικών στόχων.

#### 7.2.10 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Το Υ.Π.Π, επιδιώκοντας τη συνεχή και ποιοτική αναβάθμιση του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής στη δημοτική εκπαίδευση, έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στη δημιουργία νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων Φυσικής Αγωγής τη σχολική χρονιά 2009-2010. Καθηγητές πανεπιστημίου, επιθεωρητές, σύμβουλοι και εκπαιδευτικοί συνεργάστηκαν με απώτερο σκοπό τη δημιουργία ενός νέου Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών Φυσικής Αγωγής το οποίο αποβλέπει στη δημιουργία των αυριανών δημοκρατικών πολιτών οι οποίοι θα αγαπήσουν την άσκηση και θα την κάνουν τρόπο ζωής. Το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα περιέχει τους σκοπούς, στόχους, τις επιδιώξεις του μαθήματος ανά ηλικίες καθώς και τις θεματικές ενότητες με τις οποίες μπορεί ο εκπαιδευτικός να ασχοληθεί. Επόμενο βήμα κατά τη σχολική χρονιά 2010-2011, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με βάση το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής και η πρακτική εφαρμογή του.

Παράλληλα, η ενδοϋπηρεσιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών συνεχίστηκε μέσα από σεμινάρια, προσωπικές επισκέψεις των συμβούλων Φυσικής Αγωγής και έντυπο υλικό. Συγκεκριμένα, έγινε προσπάθεια για:

- σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με την καθημερινή διδακτική πράξη
- βελτίωση των δεξιοτήτων για ένα αποτελεσματικό μάθημα Φυσικής Αγωγής
- αύξηση της δημιουργικότητας μέσα από τις διάφορες κινητικές δραστηριότητες, όπως είναι ο χορός, η γυμναστική και τα παιχνίδια
- αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη διδακτική πράξη ως μέσο για μια αποτελεσματική διδασκαλία. Πραγματοποιήθηκαν ολοήμερα σεμινάρια για τους τρόπους αξιοποίησης συγκε-

κριμένου λογισμικού προγράμματος (Observing Children Moving) το οποίο εξελληνίστηκε και εγκαταστάθηκε στους υπολογιστές όλων των δημοτικών σχολείων. Επιπρόσθετα, έγιναν παρουσιάσεις για αξιοποίηση του διαδικτύου ως ενισχυτικού μέσου διδασκαλίας στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής.

Επίσης, συνεχίστηκε η εφαρμογή των πιο κάτω:

- *Πρόγραμμα Συνεργατικών Κοινοτήτων Μάθησης*: Οι Συνεργατικές Κοινότητες Μάθησης (Σ.Κ.Μ.) είναι ομάδες 3-4 δασκάλων γειτονικών σχολείων, οι οποίες συνεργάζονται σε θέματα προγραμματισμού, εφαρμογής και αξιολόγησης σχολικών προγραμμάτων. Η όλη προσπάθειά τους ενισχύθηκε από τους συμβούλους και τους επιθεωρητές Φυσικής Αγωγής. Η δημιουργία και λειτουργία των Σ.Κ.Μ. βασίστηκε στην ανάγκη συνέχισης της ενδοϋπηρεσιακής επιμόρφωσης των δασκάλων Φυσικής Αγωγής και εφαρμογής στην πράξη των βασικών της αρχών. Στηρίζεται στις σύγχρονες διεθνείς αντιλήψεις, οι οποίες αναφέρουν ότι η επιμόρφωση γίνεται αποτελεσματικότερη, όταν εφαρμόζεται στο σχολικό περιβάλλον, με έμφαση στη συνεργασία εκπαιδευτικών του ίδιου σχολείου ή περιορισμένου αριθμού σχολείων της ίδιας περιφέρειας. Το πρόγραμμα θα συνεχιστεί και αξιολογηθεί και κατά την επόμενη σχολική χρονιά.
- *Προγράμματα σε συνεργασία με τις Αθλητικές Ομοσπονδίες*: Δόθηκε η ευκαιρία στα παιδιά πολλών δημοτικών σχολείων να γνωρίσουν διάφορα αθλήματα και να συμμετάσχουν σε ποικιλία αθλητικών δραστηριοτήτων. Απώτερος σκοπός η ενθάρρυνση των παιδιών να ασχοληθούν με κάποιο άθλημα μετά το σχολείο. Μεταξύ άλλων εφαρμόστηκαν προγράμματα αντισφαίρισης, επιτραπέζιας αντισφαίρισης, μπάτμιντον, κολύμβησης, ιστιοπλοΐας, κωπηλασίας, κανό και χιονοδρομιών.
- *Προγράμματα Ολυμπιακής Παιδείας*: Συνεχίστηκε η εφαρμογή διάφορων προγραμμάτων Ολυμπιακής Παιδείας στις σχολικές μονάδες όλων των επαρχιών με κυριότερους στόχους:
  - την καθολική συμμετοχή σε κινητικές δραστηριότητες
  - τη συναισθηματική αγωγή
  - την αποδοχή της διαφορετικότητας
  - την εφαρμογή του τίμιου παιχνιδιού και γενικότερα του Ολυμπιακού Πνεύματος
  - τη γνωριμία με μη διαδεδομένα ολυμπιακά αθλήματα
  - την απόκτηση στάσεων ζωής.

## 7.3 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

### 7.3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Μετά την καθιέρωση του Ενιαίου Λυκείου σ' όλα τα Λύκεια της Κύπρου, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού αποφάσισε την εισαγωγή καινοτομιών και στο Γυμνασιακό Κύκλο, για εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών του Γυμνασίου και την αναβάθμιση και βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Η κοινωνία απαιτεί από τον Κύπριο νέο:

- α. να έχει ένα πλατύ γνωσιολογικό υπόβαθρο,
- β. να έχει βρει μηχανισμούς μάθησης και έρευνας με όσο το δυνατό περισσότερη αυτενέργεια,
- γ. να έχει αποκτήσει δεξιότητες σε πολλούς τομείς, όπως χειρισμό Η.Υ., χρήση του διαδικτύου και του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, δεξιότητες επικοινωνίας καθώς και διανοητικές δεξιότητες,
- δ. να διακινείται εύκολα στο γεωγραφικό χώρο και στον κυβερνοχώρο,
- ε. να αυτομορφώνεται σ' όλη τη ζωή του,

στ. να αναπτύξει τη δημιουργικότητα, τη φαντασία, την αναλυτική και συνθετική σκέψη, την εν γένει κριτική σκέψη και να ασκηθεί στη λήψη αποφάσεων και τέλος,

ζ. να αποκτήσει νέες στάσεις ως προς το χώρο εργασίας και ως προς άλλα γενικότερα θέματα, όπως η ανοχή και ο σεβασμός άλλων ανθρώπων και πολιτισμών. Οι εκπαιδευτικές και κοινωνικές αυτές αλλαγές επέβαλαν την εισαγωγή αλλαγών στην εκπαίδευση, τόσο στο Λύκειο όσο και στο Γυμνάσιο.

Οι καινοτομίες στο Γυμνάσιο έχουν τους πιο κάτω σκοπούς:

- να εξυπηρετούν την ποιοτική βελτίωση της εκπαίδευσης,
- να αντιμετωπίζουν προβλήματα που ενυπάρχουν στο Γυμνάσιο,
- να ικανοποιούν ανάγκες που προκύπτουν από τα δεδομένα ερευνών,
- να εκσυγχρονίζουν και να αναβαθμίζουν την εν γένει σχολική ζωή,
- να στοχεύουν στην εναρμόνιση της φιλοσοφίας του Γυμνασίου με εκείνη του Λυκείου και
- να διασφαλίζουν τη συνέχεια της εκπαίδευσης μεταξύ Δημοτικού και Γυμνασίου και μεταξύ Γυμνασίου και Λυκείου.

Με την ολοκλήρωση της μελέτης της Έκθεσης της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, από ειδικές επιτροπές, που έχει ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, αναμένεται να υιοθετηθούν πρόσθετες καινοτομίες στη Μέση Εκπαίδευση, όπως και σε όλο το φάσμα του Εκπαιδευτικού Συστήματος γενικότερα.

Από τη σχολική χρονιά 2008-2009 προστέθηκαν στις πιο πάνω καινοτομίες και οι πιο κάτω:

- Επεκτάθηκε ο θεσμός του Υπεύθυνου Τμήματος στην Α΄ τάξη Γυμνασίου.
- Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά ο νέος θεσμός για την Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών (Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και Μεντόρων).
- Επεκτάθηκε ο θεσμός της ΖΕΠ.
- Η μείωση του μέγιστου αριθμού των μαθητών της Γ΄ τάξης Γυμνασίου σε είκοσι πέντε μαθητές ανά τμήμα.

Από τη νέα σχολική 2010-2011 επεκτάθηκε ο θεσμός του Υπεύθυνου Τμήματος στην Β΄ τάξη Γυμνασίου στο 30% επί του συνόλου των σχολικών μονάδων και των τμημάτων.

Με την ολοκλήρωση της μελέτης της Έκθεσης της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, από ειδικές επιτροπές, που έχει ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, αναμένεται να υιοθετηθούν πρόσθετες καινοτομίες στη Μέση Εκπαίδευση, όπως και σε όλο το φάσμα του Εκπαιδευτικού Συστήματος γενικότερα.

### **7.3.2 ΤΟ ΕΝΙΑΙΟ ΛΥΚΕΙΟ**

Η Κυπριακή Εκπαίδευση και ειδικά η Μέση Εκπαίδευση, δε θα μπορούσε να παραμείνει αδρανής στις προκλήσεις του διεθνούς χώρου, στη γενικότερη πολιτική και στους ευρωπαϊκούς προσανατολισμούς της Κυβέρνησης, στις κοινωνικές προσδοκίες του κυπριακού λαού και στις νέες παιδαγωγικές θεωρίες.

Το πλαίσιο αυτό θέτει ακριβώς και τις βάσεις της διαμόρφωσης του Ενιαίου Λυκείου που περιστρέφεται γύρω από δυο πόλους, το μαθητή και το σχολείο. Συγκεκριμένα, το Ενιαίο Λύκειο αντικρίζει το μαθητή ως το βασικότερο στοιχείο της όλης εκπαιδευτικής προσπάθειας επιδιώκοντας να τον διαπλάσει σε μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα μέσα στο σύστημα αξιών και επιδιώξεων της κυπριακής κοινωνίας. Ταυτόχρονα, θεωρεί την εκπαιδευτική μονάδα ως αυτοτελή οντότητα που θα προσφέρει στο παιδί τόσο το υπόβαθρο και τα εφόδια για την προοπτική συνέχισης των σπουδών του, όσο και τη δυνατότητα για προ-επαγγελματική κατάρτιση και εξειδικευμένες γνώ-

σεις και δεξιότητες που να αποβλέπουν σε πρόσβαση στην ελεύθερη αγορά εργασίας.

Ο νέος θεσμός χαρακτηρίζεται από επικέντρωση στη γενική παιδεία (που συμπεριλαμβάνει τόσο την τεχνολογική, όσο και την οικονομική παιδεία) και στην ανάπτυξη ολόπλευρης προσωπικότητας με:

α. Την διδακτική πράξη και τις ποικίλες παιδαγωγικές δραστηριότητες που καλλιεργούν ένα ευρύ φάσμα δεξιοτήτων και ειδών σκέψης, όπως:

- η κριτική σκέψη
- η δημιουργικότητα και η πρωτοτυπία
- η φαντασία
- η παρατηρητικότητα
- η συνεργασία
- η επίλυση προβλημάτων και η αντιμετώπιση διαφόρων καταστάσεων
- η δεξιότητα ανάλυσης
- η συνθετική ικανότητα
- η δυνατότητα να αξιολογεί και να αξιολογείται.

β. Την καλλιέργεια αξιών και στάσεων, για να ανταποκριθεί ο έφηβος (και αργότερα ως πολίτης) στις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου.

Η Α΄ τάξη είναι για το μαθητή τάξη παρατήρησης, καθοδήγησης και προσανατολισμού. Επίσης, σ' αυτή την τάξη ο έφηβος έχει την ευκαιρία να πάρει μελετημένες αποφάσεις για το τι θα κάνει στις επόμενες τάξεις και για το πώς θα διαμορφώσει το μέλλον του προετοιμαζόμενος για περαιτέρω σπουδές ή για τον κόσμο της εργασίας.

Στις τάξεις Β΄ και Γ΄ παρακολουθεί μαθήματα (κοινού κορμού) που θεωρούνται ότι είναι απαραίτητα για όλους τους μαθητές. Ταυτόχρονα, όμως, έχει και τη δυνατότητα να επιλέξει και εκείνα τα μαθήματα (μαθήματα κατεύθυνσης) που θα τον βοηθήσουν στην προετοιμασία του για τη μετέπειτα σταδιοδρομία του, καθώς επίσης και εκείνα τα θέματα (μαθήματα ενδιαφέροντος ή/ και εμπλουτισμού) που θα ικανοποιούν ή εμπλουτίζουν ειδικά ενδιαφέροντα ή κλίσεις του.

Ο θεσμός του Ενιαίου Λυκείου συνδέεται και με μια σειρά από εσωτερικές μεταρρυθμίσεις που είναι απαραίτητες για να υλοποιηθούν οι βασικές του επιδιώξεις και οι όποιες αλλαγές αποτελούν την ποιοτική διαφορά που χαρακτηρίζει το θεσμό.

Οι βασικότερες από αυτές τις καινοτομίες είναι:

- Η αναβάθμιση και ενίσχυση του Καθηγητή Υπεύθυνου Τμήματος.
- Το πρόγραμμα Δημιουργικότητα – Δράση - Κοινωνική Προσφορά (ΔΔΚ).
- Το πρόγραμμα αξιοποίησης της Σχολικής Βιβλιοθήκης.
- Η ενίσχυση της επιμόρφωσης του εκπαιδευτικού προσωπικού.
- Οι θεσμοί της ενισχυτικής διδασκαλίας και των τάξεων υποδοχής.
- Η επέκταση, ενίσχυση και αναβάθμιση του θεσμού των ειδικών αιθουσών.
- Η επέκταση των εργαστηριακών μαθημάτων στην Α΄ και Γ΄ τάξη του Ενιαίου Λυκείου.
- Ο περιορισμός του μέγιστου αριθμού μαθητών στους 25 ανά τμήμα σε όλες τις τάξεις του Λυκείου.
- Η ενίσχυση και αναβάθμιση της Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής.
- Η εισαγωγή Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων με τα οποία εγκαταλείπεται η υλοκεντρική προσέγγιση και καθορίζονται πυρηνικές γνώσεις, στάσεις, δεξιότητες, καθώς και δραστηριότητες

που πρέπει να εφαρμοστούν για την επίτευξη των στόχων του Ενιαίου Λυκείου.

- Ο εμπλουτισμός και η ενίσχυση του διδακτικού υλικού τόσο με ανανεωμένα και πολλαπλά διδακτικά βιβλία, όσο και με οπτικοακουστικό, λογισμικό και άλλο υποστηρικτικό υλικό.
- Η νέα διδακτική μεθοδολογία που επιδιώκει τον περιορισμό της μετωπικής διδασκαλίας και προωθεί την ενεργητική εμπλοκή του μαθητή στη διδασκαλία-μάθηση.
- Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών.
- Η διαμόρφωση εσωτερικών κανονισμών από κάθε σχολική μονάδα.
- Η δημιουργία φορέων και διαδικασιών των αλλαγών.
- Η αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου.
- Προγράμματα πρόληψης της βίας και της παραβατικότητας.
- Η λειτουργία του μουσικού και του αθλητικού σχολείου.

Από τη σχολική χρονιά 2008-2009 προστέθηκαν στις πιο πάνω καινοτομίες και οι πιο κάτω:

- Εφαρμόστηκε για πρώτη φορά ο νέος θεσμός για την Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών (Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών και Μεντόρων).
- Η εφαρμογή πιλοτικού προγράμματος πλήρους εργαστηριοποίησης των μαθημάτων της Τεχνολογίας και Πληροφορικής στην Α΄ τάξη σε 10 Λύκεια παγκυπρώς.
- Η εφαρμογή πιλοτικού προγράμματος πλήρους εργαστηριοποίησης του μαθήματος της Βιολογίας στη Γ΄ τάξη Λυκείου.

Από τη σχολική χρονιά 2010, η εφαρμογή πιλοτικού προγράμματος πλήρους εργαστηριοποίησης των μαθημάτων της Τεχνολογίας και Πληροφορικής στην Α΄ τάξη εφαρμόστηκε σε ακόμη 10 Λύκεια, ανεβάζοντας τον αριθμό σε 20 σχολεία παγκυπρώς.

Με την ολοκλήρωση της μελέτης της Έκθεσης της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, από ειδικές επιτροπές, που έχει ορίσει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, αναμένεται να υιοθετηθούν πρόσθετες καινοτομίες στη Μέση Εκπαίδευση, όπως και σε όλο το φάσμα του Εκπαιδευτικού Συστήματος γενικότερα.

### **7.3.3 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΑΣ – ΠΑΙΔΟΚΟΜΙΑΣ**

Η Οικιακή Οικονομία είναι ο τομέας της Αγωγής ο οποίος συγκεντρώνει τις επιστημονικές και τεχνολογικές γνώσεις και επιτεύξεις που αφορούν στο άτομο, την οικογένεια και την κοινωνία γενικότερα.

Για εκσυγχρονισμό του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας στο Γυμνάσιο, της Οικογενειακής Αγωγής και της Βρεφοκομίας-Παιδοκομίας στο Ενιαίο Λύκειο και εφαρμογή των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων, σύμφωνα με τις νέες προσεγγίσεις και τεχνικές, τα εργαστήρια των Γυμνασίων και των Λυκείων στη Μέση Εκπαίδευση εμπλουτίστηκαν με σύγχρονο ηλεκτρονικό εξοπλισμό:

- Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές και εκτυπωτές
- Εμπλουτισμός λογισμικών προγραμμάτων διατροφής
- Βιντεοταινίες και ψηφιακοί δίσκοι με προγράμματα σχετικά με τα θέματα του αναλυτικού προγράμματος.

Εξασφαλίστηκαν λογισμικά εκπαιδευτικά προγράμματα διατροφής για τα Ενιαία Λύκεια. Τα προγράμματα έχουν εγκατασταθεί και χρησιμοποιούνται στο μάθημα κατεύθυνσης της Οικογενειακής Αγωγής, και στο μάθημα ενδιαφέροντος, της Βρεφοκομίας - Παιδοκομίας. Λογισμικά προγράμματα έχουν εγκατασταθεί και στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές των Γυμνασίων.

Παράλληλα, εκσυγχρονίζεται και ανανεώνεται ο ηλεκτρικός εξοπλισμός των εργαστηρίων:

- Τηλεοράσεις
- Βίντεο και DVD players
- Επιδιασκόπια
- Ηλεκτρονικές ζυγαριές τροφίμων

### **Σύγχρονα μέσα διδασκαλίας για το μάθημα της Οικιακής Οικονομίας στα Γυμνάσια και Οικογενειακής Αγωγής, Βρεφοκομίας – Παιδοκομίας στα Ενιαία Λύκεια:**

Η ενεργητική μάθηση απαιτεί την εμπλοκή του μαθητή σε όλα τα στάδια της διαδικασίας μάθησης. Μέσα από αυτή τη διαδικασία ο μαθητής πρέπει να εξοικειωθεί με τις σύγχρονες συσκευές και υλικά. Για αυτό το λόγο όλα τα εργαστήρια εξοπλίζονται συνεχώς με:

- Πυραμίδες Υγιεινής Διατροφής και ομοιώματα Τροφών
- Ομοιώματα: καρδιάς και οστού
- Εποπτικό υλικό για το μαθητή
- Εποπτικό υλικό για τον καθηγητή
- Ανάγλυφους εποπτικούς πίνακες
- Φωτοσκόπια υφασμάτων
- Πλήρη εξοπλισμό με ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές για τα εργαστήρια Διατροφής και Υφασματολογίας, Οικιακής Οικονομίας στα νέα γυμνάσια.
- Ομοιώματα: βρέφους, οστού, καρδιάς και στάδια ανάπτυξης εμβρύου
- Αποστειρωτήρες
- Πλήρη εξοπλισμό των Λυκείων, που διαθέτουν ειδική αίθουσα διδασκαλίας για την Οικογενειακή Αγωγή και τη Βρεφοκομία-Παιδοκομία και συμπληρωματικός εξοπλισμός στα άλλα Λύκεια.

### **7.3.4 ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ**

Σκοπός των προγραμμάτων Αγωγής Υγείας είναι η προάσπιση, η βελτίωση, και η προαγωγή της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας των μαθητών/τριών, αφενός με την ανάπτυξη των κοινωνικών τους δεξιοτήτων και της κριτικής τους σκέψης, αφετέρου με την αναβάθμιση του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντός τους. Η Αγωγή Υγείας αποτελεί την ενδεδειγμένη προληπτική προσέγγιση στο χώρο της εκπαίδευσης στην αντιμετώπιση προβλημάτων που αφορούν στις διαπροσωπικές σχέσεις, στην αντικοινωνική συμπεριφορά, στην παραβατικότητα, στο κάπνισμα, στο αλκοόλ, στα ναρκωτικά, στα σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, στην παχυσαρκία, στην οδική ασφάλεια καθώς και στο ρατσισμό.

Βασικός άξονας της στρατηγικής του Υ.Π.Π. είναι η ενεργοποίηση και η στήριξη των σχολικών μονάδων στην ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίου δράσης αγωγής υγείας και πρόληψης της παραβατικότητας. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να είναι αποδεκτό από τους μαθητές και το προσωπικό του σχολείου, να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε σχολείου, ενώ παράλληλα να αξιοποιεί ευκαιρίες συνεργασίας με τους γονείς, την κοινότητα και άλλους φορείς. Στα πλαίσια εφαρμογής αυτής της στρατηγικής του Υ.Π.Π., έχει ζητηθεί με **ΕΓΚΥΚΛΙΟ** (αρ. **1922** για τη Δημοτική, αρ. **4124** για τη Μέση Γενική και αρ. **286** για τη Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση) όλες οι σχολικές μονάδες να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν σχέδιο δράσης αγωγής υγείας και πρόληψης της παραβατικότητας. Στη σχετική εγκύκλιο υπάρχουν παραδείγματα καλής πρακτικής.



Στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού λειτουργεί η **Υπηρεσία Αγωγής Υγείας** για στήριξη των σχολείων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η Υπηρεσία Αγωγής Υγείας προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

- **Επιμορφώσεις Εκπαιδευτικού Προσωπικού.** Οι σχετικές επιμορφώσεις ανακοινώνονται με εγκυκλίους στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π.
- **Επιχορηγήσεις Δράσεων των σχολικών μονάδων.** Οι δράσεις που επιχορηγούνται στοχεύουν στην ενίσχυση των παραγόντων που εξυπηρετούν τους στόχους της αγωγής υγείας, όπως αυτοί έχουν αναδειχθεί για το κυπριακό συγκείμενο, αλλά και διεθνώς:

Καλλιέργεια προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων, αποτελεσματική διαχείριση συναισθημάτων και ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων, προαγωγή της αυτοεκτίμησης, βελτίωση του ψυχοκοινωνικού κλίματος του σχολείου, στήριξη της οικογενειακής επάρκειας. Το αίτημα για επιχορήγηση καθώς και σχετικές πληροφορίες δίνονται στις **ΕΓΚΥΚΛΙΟΥΣ** αρ.**1520, 1521** για τη Δημοτική Εκπαίδευση και αρ. **3493** για τη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση.

- **Εφαρμογή Προγραμμάτων Αγωγής Υγείας**

- **Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής Υγείας:** Η Κύπρος είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Δικτύου Σχολείων Προαγωγής της Υγείας (ΕΔΣΠΥ) από το 1995. Το Δίκτυο αυτό λειτουργεί υπό την αιγίδα τριών Διεθνών Οργανισμών: της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Σύμφωνα με αυτούς τους οργανισμούς, η ανάπτυξη προγραμμάτων αγωγής υγείας, όχι μόνο στο σχολικό χώρο, αλλά και γενικότερα στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο, αποτελεί τη σύγχρονη και αποτελεσματική μέθοδο για την πρόληψη και τη βελτίωση της υγείας, όχι μόνο των ανθρώπων, αλλά και του περιβάλλοντος.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής της Υγείας (ΕΔΣΠΥ) είναι καρπός συνεργασίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και του Υπουργείου Υγείας. Σκοπός του προγράμματος είναι η βελτίωση και προαγωγή της σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής υγείας των μαθητών, των εκπαιδευτικών, άλλων μελών του προσωπικού του σχολείου και κατ' επέκταση της ευρύτερης κοινότητας με ενσωμάτωση προγραμμάτων προαγωγής της υγείας σε όλες τις σχολικές μονάδες. Για την πιο αποτελεσματική επίτευξη των στόχων του προγράμματος, η συντονιστική ομάδα του προγράμματος σε κάθε σχολείο συγκροτείται από εκπαιδευτικούς, μέλη της Σχολιατρικής Υπηρεσίας, μαθητές και γονείς, καθώς και άτομα από την κοινότητα.

Μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος υιοθετείται μια σύγχρονη μεθοδολογία όπου μέσα από μια ολιστική προσέγγιση όχι μόνον παρέχεται ένα ολοκληρωμένο και επαρκές σύνολο γνώσεων σε θέματα αγωγής υγείας που προβληματίζουν άμεσα το άτομο, αλλά ταυτόχρονα επιτυγχάνεται η καλλιέργεια αξιών, η υιοθέτηση στάσεων και συμπεριφορών, καθώς και η καλλιέργεια δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Η εφαρμογή τέτοιων προγραμμάτων βοηθά σε μεγάλο βαθμό, έτσι ώστε πραγματικά το σχολείο να συμβάλλει, μέσα από την ενεργητική και βιωματική μάθηση, στην υλοποίηση των πιο πάνω στόχων.

Το πρόγραμμα διαρκεί τρία χρόνια, γεγονός που δίνει τη δυνατότητα στη συντονιστική ομάδα κάθε σχολείου να θέσει μακροπρόθεσμους στόχους, να υλοποιήσει το πρόγραμμα με ποικίλες και δημιουργικές δραστηριότητες, και ταυτόχρονα να αξιολογεί την εφαρμογή και αποτελεσματικότητά του. Το θέμα που θα αναπτύξει το κάθε σχολείο, επιλέγεται αφού πρώτα γίνει μια διερεύνηση των κύριων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η σχολική μονάδα και έχουν σχέση με την υγεία (σωματική, ψυχική, συναισθηματική, κοινωνική). Αφού επιλεγεί ένα θέμα, θα πρέπει να αναγνωριστούν τα πιθανά αίτιά του και να καταρτιστεί ένα πρόγραμμα δράσης για αντιμετώπισή τους. Στην αρχή κάθε σχολικού έτους, το κάθε σχολείο που λαμβάνει μέρος στο πρόγραμμα ετοιμάζει το σχέδιο δράσης, το οποίο περιλαμβάνει τους στόχους σχετικά με το θέμα που έχει επιλεγεί, καθώς και τις δραστηριότητες που θα υλοποιηθούν.

- **Eu Znv:** Το πρόγραμμα είναι καρπός διακρατικής συμφωνίας της Ελλάδας με την Κύπρο. Στα πλαίσια αυτού του προγράμματος, κάθε κυπριακό σχολείο που συμμετέχει συνεργάζεται για δύο χρόνια με ένα ελλαδικό και διερευνούν ένα θέμα σχετικό με την υγεία (κάπνισμα, αλκοόλ, ναρκωτικά, διατροφή κλπ.).

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν 13 σχολεία από την Κύπρο και 13 σχολεία από την Ελλάδα, Μέσης Εκπαίδευσης, με διασχολικές συμπράξεις. Κάθε σχολείο της Κύπρου συνδέεται με ένα ελλαδικό και διερευνούν ένα θέμα σχετικό με την υγεία (κάπνισμα, αλκοόλ, ναρκωτικά, διατροφή κλπ.)

Στόχοι του προγράμματος είναι:

- Η ενδυνάμωση εθνικών, κοινών ιστορικών και πολιτιστικών δεσμών που συνδέουν την Ελλάδα με την Κύπρο.
- Η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, της αυτοπεποίθησης, της υπευθυνότητας, της ικανότητας για επικοινωνία και γενικά η ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών/τριών, ώστε να μπορούν να υιοθετούν θετικές στάσεις και συμπεριφορές, μέσα από την ενεργητική και βιωματική μάθηση.
- Η ανάπτυξη των ανθρώπινων σχέσεων μέσα από τη συνεργασία, την ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών των μελών της σχολικής κοινότητας, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες σε τοπικό - εθνικό επίπεδο.
- Η διάπλαση ατόμων με κριτική σκέψη, ικανών να αντιμετωπίζουν τις προκλήσεις της ζωής στη σύγχρονη κοινωνία.
- Η αναγνώριση της αξίας της ερευνητικής εργασίας. Η αναζήτηση, η μάθηση μέσα από έρευνα και η ανάπτυξη αισθήματος ικανοποίησης από τη δημιουργική εργασία.

Τα κριτήρια αξιολόγησης του έργου που παράγεται από κάθε σχολείο, που συμμετέχει στο πρόγραμμα, από τα οποία θα εξαρτάται η διάρκεια παραμονής του σχολείου στο πρόγραμμα, είναι τα πιο κάτω:

- Υλοποίηση σχεδίου δράσης
- Τήρηση χρονοδιαγραμμάτων
- Συνεργασία με το συντονιστή
- Συνεργασία με το συνεργαζόμενο σχολείο
- Βαθμός και ποιότητα υλοποίησης των στόχων
  - **Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας:** Πρόκειται για Πρόγραμμα επιλεκτικής ή επικεντρωμένης πρόληψης το οποίο συνίσταται στην ενίσχυση δικτύων σχολείων σε κοινωνικά υποβαθμισμένες περιοχές. Στις Ζ.Ε.Π. αναπτύσσονται πάρα πολλές καινοτόμες δράσεις προληπτικού χαρακτήρα, όπως λειτουργία αίθουσας δημιουργικής απασχόλησης και ψυχαγωγίας, λειτουργία μαθητικών λεσχών (χορού, θεάτρου, δημοσιογραφίας, μουσικής, ζωγραφικής, ραδιοερασιτεχνισμού, ποδοσφαίρου) και πρόγραμμα εκπαιδευτικών, πολιτιστικών και δραστηριοτήτων αγωγής υγείας.
  - **Ιστορίες Ξυπνούν:** Πρόκειται για πρόγραμμα προφορικού λόγου και αφήγησης λαϊκών παραμυθιών υπό μορφή εργαστηρίων προς μαθητές. Στόχος του προγράμματος είναι η καταπολέμηση της εξάρτησης μέσω του πολιτισμού, της τέχνης και της αφήγησης.
  - **Κυκλοφοριακή Αγωγή:** Το πρόγραμμα «Κυκλοφοριακή Αγωγή» προωθεί την ευαισθητοποίηση εκπαιδευτικών και μαθητών σε θέματα οδικής ασφάλειας. Οι δράσεις του προγράμματος περιλαμβάνουν επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και εξάσκηση των παιδιών με τη χρήση σχολικών βοηθημάτων, εποπτικού υλικού και πρακτική εφαρμογή του κώδικα οδικής κυκλοφορίας. Επιδιώκεται η ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων και η καλλιέργεια οδικής συνείδησης και επιθυμητής συμπεριφοράς.
  - **Μέντωρ:** Οι Μονάδες Εκπαίδευσης Ζωής «Μέντωρ» είναι κινητές αίθουσες ενεργητικής και βιωματικής μάθησης όπου προσφέρονται προγράμματα εκπαίδευσης από την Α΄ Δημοτικού μέχρι τη Β΄ Γυμνασίου με στόχο την πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών. Το πρόγραμμα «Μέντωρ» είναι ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα Πρόληψης και Αγωγής Υγείας το οποίο εφαρμόζει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού από το 1997. Στη Μέση Γενική Εκπαίδευση

εφαρμόζονται οι πιο κάτω ενότητες που είναι συνέχεια και προέκταση αυτών της Δημοτικής Εκπαίδευσης:

• **Παίρνω Αποφάσεις (Making Decisions)**

Εφαρμόζεται στην Α΄ Τάξη όλων των Γυμνασίων Παγκυπρίως. Κατά την εφαρμογή αυτής της ενότητας χρησιμοποιείται οπτικοακουστικό υλικό που παρέχουν τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ζωής Αγγλίας, το οποίο έχει μεταγλωττιστεί και προσαρμοστεί σύμφωνα με την ηλικία των παιδιών. Στην ενότητα αυτή συνεχίζεται και εμπεδώνεται η γνώση που αποκτήθηκε από το Δημοτικό, και η οποία αφορά στις διαπροσωπικές σχέσεις, την οικογένεια, την ισορροπία στη ζωή, τη σωστή διατροφή, τα πρότυπα, καθώς και για την ανατομία και φυσιολογία του ανθρώπινου σώματος και τις επιπτώσεις από την επίδραση των ουσιών εξάρτησης στον ανθρώπινο οργανισμό.

• **Να είσαι ο εαυτός σου (Be Yourself)**

Εφαρμόζεται στη Β΄ Τάξη όλων των Γυμνασίων Παγκυπρίως. Κατά την εφαρμογή αυτής της ενότητας χρησιμοποιείται οπτικοακουστικό υλικό που παρέχουν τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ζωής Αγγλίας, το οποίο έχει μεταγλωττιστεί και προσαρμοστεί σύμφωνα με την ηλικία των παιδιών.

Στην ενότητα αυτή, αφού γίνει αναφορά στις σωματικές και ψυχολογικές αλλαγές που επέρχονται κατά την εφηβεία, τονίζονται οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν σε μια ενδεχόμενη διαφυλική σχέση, όπως π.χ. ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, έκτρωση, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (AIDS, καρκίνος του τραχήλου της μήτρας κ.ά.). Για αποφυγή των πιο πάνω κινδύνων, καλλιεργείται η γνώση του εαυτού, ο αλληλοσεβασμός μεταξύ των εφήβων και η ικανότητα λήψης ορθών αποφάσεων.

- **Σεμινάρια Αντιναρκωτικής Αγωγής:** Είναι ετήσια τριήμερα σεμινάρια με επιλεγμένους μαθητές της Β΄ Γυμνασίου με στόχο να αποτελέσουν πυρήνες αντίστασης μέσα στα σχολεία τους ενάντια στις εξαρτησιογόνους ουσίες. Διεξάγονται εννέα (9) σεμινάρια ανά σχολικό έτος και κάθε σεμινάριο παρακολουθείται από 48 μαθητές (3-9 από κάθε σχολείο), 24 αγόρια και 24 κορίτσια.

Οι μαθητές και οι μαθήτριες, που επιλέγονται για συμμετοχή στα σεμινάρια αντιναρκωτικής αγωγής, διακρίνονται για τις ηγετικές τους ικανότητες στο χώρο του σχολείου, το ενδιαφέρον τους για το θέμα της αντιναρκωτικής διαφώτισης, την κοινωνικότητα, το ήθος τους και την αποδοχή που απολαμβάνουν εκ μέρους των συμμαθητών τους.

Τα σεμινάρια έχουν στόχο την ανάπτυξη εντός της μαθητικής κοινότητας μηχανισμών αποτελεσματικής αντίστασης σε πιέσεις για χρήση ή δοκιμή επικίνδυνων ουσιών που προκαλούν εθισμό και εξάρτηση, συμπεριλαμβανομένων του καπνού, οίνοπνευματωδών και πτητικών ουσιών, με:

- α) την ενημέρωση σχετικά με το φαινόμενο της εξάρτησης και τις συνέπειες από τη χρήση εθιστικών ουσιών,
- β) την ανάπτυξη εκ μέρους των μαθητών κανονιστικών αντιλήψεων/στάσεων αλλαγής υπερτιμημένης αντίληψης σχετικά με τη χρήση ουσιών από συνομηλίκους,
- γ) την εκπαίδευση των μαθητών σε θέματα αντίληψης εαυτού (ανάπτυξη θέλησης αυτοεκτίμησης, ανάπτυξη δεξιοτήτων αντίστασης στην πίεση των συνομηλίκων και ανάπτυξη δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων),
- δ) την υιοθέτηση εκ μέρους των μαθητών υγιών στάσεων και αξιών, και
- ε) τη δημιουργία μαθητών - πυρήνων αντίστασης μεταξύ των ατόμων που κινούνται και συνδέονται με το σχολικό χώρο, ώστε να αποφεύγεται τελικά η χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών.

Τα «Μαθητικά Σεμινάρια Αντιναρκωτικής Αγωγής» διεξάγονται, ως επί το πλείστον, με τη μορφή βιωματικών εργαστηρίων. Σ' αυτά χρησιμοποιούνται εκπαιδευτικά οπτικά μέσα (DVD) από την υπηρεσία της ΥΚΑΝ, διανέμεται εκπαιδευτικό υλικό βιωματικού χαρακτήρα από τους Συμβούλους Αγωγής Υγείας, παρουσιάζονται στάσεις ζωής από την Ορθόδοξη Εκκλησία και εισάγονται τα παιδιά στην υιοθέτηση αρχών υγιούς διαβίωσης.

Ο απώτερος γενικός στόχος του προγράμματος είναι να μειωθεί σημαντικά το ποσοστό των μαθητών που καπνίζει ή που πρόκειται να καπνίσει ή/και να δοκιμάσει οποιεσδήποτε εξαρτησιογόνες ουσίες και να εμπεδώσει την εθνική προληπτική πολιτική, στο θέμα των ουσιών εξάρτησης, μέσα στο εκπαιδευτικό μας σύστημα. Γι' αυτό και τα «Μαθητικά Σεμινάρια Αντιναρκωτικής Αγωγής» παρέχουν τα εφόδια στους συνέδρους μαθητές, ώστε να καταστούν στη συνέχεια πυρήνες αντίστασης και φορείς διαφώτισης, ανάμεσα στους συμμαθητές τους και γενικά στο όλο περιβάλλον τους. Οι μαθητές που παρακολούθησαν τα «Μαθητικά Σεμινάρια Αντιναρκωτικής Αγωγής» σε συνεργασία με την «Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας» και το πρόγραμμα «Σχολείο Χωρίς Καπνό» μπορούν να εφαρμόσουν δράσεις που έχουν ως άμεσο στόχο τη στήριξη της μαθητικής κοινότητας του σχολείου (με διαλέξεις, πόστερ, βιωματικά εργαστήρια, επικοινωνία με συνδέσμους από την κοινότητα, κ.ά.).

Το σεμινάριο ακόμη στοχεύει να εμπεδώσει την πολιτική του Υ.Π.Π. και σε εκπαιδευτικούς που συνεχίζουν να καπνίζουν στο χώρο του σχολείου και να μεταφέρει τα μηνύματα της πολιτικής του και προς την ευρύτερη κοινότητα των γονέων, μέσω των μαθητών – πυρήνων και των συνοδών καθηγητών των μαθητών στα σεμινάρια, οι οποίοι καλούνται να συμμετέχουν και στην «Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πρόληψης της Παραβατικότητας» και το πρόγραμμα «Σχολείο Χωρίς Καπνό», όσο και μέσω επισκέψεων στα σχολεία των Συμβούλων Αγωγής Υγείας μετά το πέρας των σεμιναρίων.

- **Πιλοτικό Πρόγραμμα Σεξουαλικής-Διαφυλικής Αγωγής:** Το Πιλοτικό Πρόγραμμα Σεξουαλικής και Διαφυλικής Αγωγής είναι καρπός συνεργασίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, του Υπουργείου Υγείας και του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου.

Το πρόγραμμα στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργεί σε έξι Γυμνάσια: Γυμνάσιο Έγκωμης, Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας Λευκωσίας, Β΄ Περιφερειακό Γυμνάσιο Λευκωσίας (Κλήρου), Γυμνάσιο Παραλιμνίου, Γυμνάσιο Καθολικής Λεμεσού, Γυμνάσιο Έμπας Πάφου. Το πρόγραμμα, μετά από αξιολόγηση, αποφασίστηκε να διδάσκεται για 15 περιόδους κάθε σχολική χρονιά από καθηγητές Βιολογίας/Φυσιολογικών σε μαθητές και μαθήτριες Γ΄ Γυμνασίου.

Η επιμόρφωση των εμπλεκόμενων εκπαιδευτικών περιλαμβάνει σεμινάρια και βιωματικά εργαστήρια, τα οποία γίνονται από διάφορους φορείς. Κύριος σκοπός της επιμόρφωσης είναι να δώσει κατευθυντήριες γραμμές όσον αφορά στη φιλοσοφία και τους στόχους του προγράμματος, καθώς και να γίνει ενημέρωση γύρω από τις θεματικές ενότητες οι οποίες απαρτίζουν το αναλυτικό πρόγραμμα του προγράμματος. Αποτέλεσμα της ειδικής επιμόρφωσης, είναι να διασφαλίσει ότι στις συναντήσεις μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών θα αναπτυχθεί ένα βιωματικό περιβάλλον μάθησης-αλληλεπίδρασης-συζήτησης, όπου η προσέγγιση των θεματικών εννοιών του αναλυτικού προγράμματος του εν λόγω πιλοτικού προγράμματος θα γίνεται με βιωματικές μεθόδους (πρακτικές ασκήσεις, διαδραμάτιση ρόλων, ασκήσεις σε ομάδες εργασίας κλπ.). Επίσης, μέσα από την επιμόρφωση, οι εκπαιδευτικοί αποκτούν τέτοιες δεξιότητες, έτσι ώστε, αφενός, να μπορούν να παρέχουν γνώσεις με τέτοιο τρόπο, ώστε οι μαθητές/τριες να εντάσσουν τις γνώσεις που αποκομίζουν στο κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο ζουν και, αφετέρου, να επηρεάζουν τους μαθητές/τριες να υιοθετούν υγιείς στάσεις και συμπεριφορές σχετικά με τη σεξουαλικότητα.

Σε γενικές γραμμές, το πρόγραμμα στοχεύει στην απόκτηση από τους μαθητές πυρηνικών γνώσεων ανατομίας, φυσιολογίας, ψυχολογίας, ηθικής και κοινωνικών σχέσεων, ώστε να είναι σε θέση να αναπτύξουν διαπροσωπικές σχέσεις που να χαρακτηρίζονται από υπευθυνότητα και σύνεση. Ταυτόχρονα, στοχεύει στο να αναπτύξουν οι μαθητές/τριες τις ορθές στάσεις και συμπεριφορές σχετικά με τη σεξουαλικότητα, οι οποίες θα τους βοηθήσουν να αντιληφθούν ότι η σεξουαλικότητα είναι πηγή αρμονικών σχέσεων και ευτυχίας.

Στο πρόγραμμα γίνεται αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού (θεωρία, επίκαιρες πληροφορίες, μελέτη περιπτώσεων κλπ.), ταινίες, εποπτικά μέσα κλπ. Επίσης, γίνεται και η αξιοποίηση ειδικών, όπως ιατρών, ψυχολόγων κ.ά., οι οποίοι επισκέπτονται το σχολείο κατά τη διεξαγωγή του προγράμματος. Οι θεματικές ενότητες προσεγγίζονται διαθεματικά και καλύπτεται τόσο το

βιολογικό, όσο και το κοινωνικό και ψυχολογικό επίπεδο της σεξουαλικότητας.

- **Σχολείο Χωρίς Καπνό:** Με σχετική **ΕΓΚΥΚΛΙΟ** αρ. **2110** για τη Δημοτική Εκπαίδευση και αρ. **4316** για τη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση καλούνται τα σχολεία όλων των βαθμίδων να εφαρμόσουν αντικαπνιστικές δράσεις για τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς ή/και τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών. Στην εγκύκλιο επισυνάπτονται κατευθυντήριες γραμμές για την ανάπτυξη αντικαπνιστικής πολιτικής στο σχολείο και ενδεικτικές δραστηριότητες που μπορούν να εφαρμοστούν σε επίπεδο σχολείου και τάξης. Παρέχονται ακόμη πληροφορίες για τις αρνητικές επιπτώσεις του καπνίσματος στην υγεία και στατιστικά δεδομένα για τους νεαρούς καπνιστές στην Κύπρο. Τέλος, δίνονται στοιχεία για ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς που μπορούν να στηρίξουν αντικαπνιστικές δράσεις στα σχολεία.

- Λειτουργία της **Ομάδας Άμεσης Παρέμβασης και του Παρατηρητήριου για τη Βία** για αντιμετώπιση σοβαρών περιστατικών παραβατικότητας. Το αίτημα για παρέμβαση της Ομάδας καθώς και σχετικές πληροφορίες δίνονται στην **ΕΓΚΥΚΛΙΟ** αρ. **1812** για τη Δημοτική Εκπαίδευση και αρ. **3958** για τη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση.

- **Πρόσβαση σε έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό:** Η ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Αγωγής Υγείας είναι η [http://www.moec.gov.cy/agogi\\_ygeias](http://www.moec.gov.cy/agogi_ygeias). Στο Υ.Π.Π. λειτουργεί δανειστική βιβλιοθήκη με βιβλία αγωγής υγείας για εκπαιδευτικούς (αίθουσα 405 Α). Η Υπηρεσία Αγωγής Υγείας προμηθεύει τις σχολικές μονάδες με βιβλία αγωγής υγείας.

- **Διάδοση Καλών Πρακτικών Αγωγής Υγείας:** Η Υπηρεσία Αγωγής Υγείας διοργανώνει συναντήσεις και συνέδρια μεταξύ των σχολείων με στόχο την ανταλλαγή υλικού.

Επίσης, διοργανώνει διαγωνισμούς για προληπτικές ενέργειες που αναπτύσσουν οι σχολικές μονάδες που αφορούν στο κάπνισμα, την ασφάλεια και την παραβατικότητα. Παραδείγματα καλών πρακτικών υγείας εμφανίζονται στην ιστοσελίδα και σε σχετικές εγκυκλίους.

### 7.3.5 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στοχεύουν στην ανάπτυξη θετικών στάσεων στους μαθητές για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξή του, σε πλήρη εναρμόνιση με την Ατζέντα 21 του Ρίο.

Έχουν εισαχθεί και εφαρμόζονται διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα με συμμετοχή των μαθητών. Πέραν τούτου, έχει γίνει αναδιάρθρωση των αναλυτικών προγραμμάτων στα σχετικά μαθήματα και εφαρμόζεται νέα μεθοδολογική προσέγγιση. Τέτοια ειδικά προγράμματα είναι:

#### 1. «Χρυσοπράσινο φύλλο»

Διακρατικό πρόγραμμα μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας. Συμμετέχουν 24 Γυμνάσια και Λύκεια (12 από την Κύπρο και 12 από την Ελλάδα) τα οποία ανά δυάδες συμπράξεων σχεδιάζουν, προγραμματίζουν και εκπονούν προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα βασίζεται σε θεμελιώδεις αρχές της Εκπαίδευσης όπως η αειφόρος ανάπτυξη και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Στόχος του προγράμματος είναι: η διεπιστημονική και βιωματική προσέγγιση, η ομαδική εργασία, η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και η ευαισθητοποίηση των μαθητών.

Συμβάλλει, ακόμη, στην ανάπτυξη της φιλίας και αλληλογνωριμίας ανάμεσα στους μαθητές των συνεργαζόμενων σχολείων, ενισχύει και ενδυναμώνει τους εθνικούς, ιστορικούς και πολιτιστικούς δεσμούς ανάμεσα στην Κύπρο και την Ελλάδα. Το κάθε πρόγραμμα καθώς και οι συμπράξεις ανάμεσα στα ελλαδικά και κυπριακά σχολεία είναι διετείς. Τον πρώτο χρόνο πραγματοποιούνται ανταλλαγές επισκέψεων των εκπαιδευτικών των συνεργαζόμενων σχολείων. Στις προπαρασκευαστικές αυτές συναντήσεις τίθενται οι στόχοι και επιλέγονται τα θέματα που θα μελετήσουν, καθώς και ο προγραμματισμός των εργασιών. Το δεύτερο χρόνο πραγματοποιούνται οι ανταλλαγές των μαθητών με τη μέθοδο της αμοιβαίας φιλοξενίας.

## **2.«Οικολογικά Σχολεία»**

Ένα Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα το οποίο απευθύνεται σε μαθητές Νηπιαγωγείων, Δημοτικών Σχολείων, Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών και τους προσφέρει τη δυνατότητα επικοινωνίας με μαθητές από άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σχεδιάστηκε για να κοινοποιήσει και να ενθαρρύνει τη δράση μιας ολόκληρης σχολικής μονάδας για το περιβάλλον και επίσης να καταστήσει την περιβαλλοντική συνείδηση και δράση ως ένα σημαντικό μέρος της ζωής και του ήθους των μαθητών ενός σχολείου. Στους εκπαιδευτικούς προσφέρει μια διαθεματική προσέγγιση στο περιβάλλον και την ευκαιρία ανταλλαγής απόψεων με συναδέλφους από τις χώρες της Ευρώπης που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα.

Συμμετέχουν 44 Γυμνάσια και 17 Λύκεια.

## **3. «Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον»**

Απευθύνεται σε μαθητές Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Οι Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον ερευνούν ένα θέμα περιβαλλοντικού περιεχομένου στην κοινότητά τους, επικοινωνούν με τις τοπικές αρχές, τους καταναλωτές κ.ά. και ανακοινώνουν τα ευρήματά τους στα ΜΜΕ. Στο ευρωπαϊκό επίπεδο οι «Νέοι Δημοσιογράφοι» επικοινωνούν με μαθητές σε άλλες χώρες μέσω ηλεκτρονικής ιστοσελίδας.

Συμμετέχουν 40 Γυμνάσια, 38 Λύκεια και 2 Τεχνικές Σχολές.

## **4. «SEMEP» (South Eastern Mediterranean Environmental Program)**

Η Κύπρος συμμετέχει στο πρόγραμμα της UNESCO, SEMEP, το οποίο δημιουργήθηκε το 1993 με ελληνική πρωτοβουλία. Το πρόγραμμα SEMEP είναι ένα πρόγραμμα-δίκτυο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, το οποίο μελετά τεχνολογικά, οικονομικά, ιστορικά, κοινωνικά και πολιτιστικά θέματα καθώς, επίσης, και ζητήματα ειρήνης και ανθρώπινων δικαιωμάτων. Το πρόγραμμα SEMEP προωθεί την επιστημονική μελέτη και έρευνα σε περιβαλλοντικά θέματα. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μέσα στα πλαίσια της ευρύτερης πολιτικής του για ορθή διαπαιδαγώγηση των μαθητών εφαρμόζει και προωθεί προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, όπως το SEMEP που προάγει την περιβαλλοντική εκπαίδευση και την ενίσχυση της σχέσης φυσικού περιβάλλοντος και κοινωνίας στις χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Το διεθνές πρόγραμμα SEMEP συντονίζει η UNESCO και συμμετέχουν αλφαβητικά οι παρακάτω δεκαπέντε (15) χώρες: Αίγυπτος, Αλβανία, Βουλγαρία, Ελλάδα, Ισραήλ, Ιορδανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Μάλτα, Παλαιστινιακή Αρχή, Ρουμανία, Σλοβενία και Τουρκία. Η ετήσια συνάντηση των Εθνικών συντονιστών για το 2010 πραγματοποιήθηκε στο Παρίσι υπό την αιγίδα της UNESCO. Εκεί έγινε παρουσίαση των εργασιών της κάθε χώρας και συντονισμός για τη νέα σχολική χρονιά.

Το θέμα της νέας σχολικής χρονιάς 2010-2011 είναι :

### **«Καλλιέργεια ειρηνικής συμβίωσης μέσω της κουλτούρας και της επιστήμης»**

Το πρόγραμμα SEMEP της Κύπρου για το 2010-2011 περιλαμβάνει:

- Διοργάνωση συντονιστικής ημερίδας των υπεύθυνων καθηγητών – συντονιστών
- Διοργάνωση Παγκύπριου Συνεδρίου μαθητών σε κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης
- Διοργάνωση καλοκαιρινού σχολείου στην Κύπρο για μαθητές και εκπαιδευτικούς από όλες τις συμμετέχουσες χώρες
- Συμμετοχή μαθητών και εκπαιδευτικών σε διεθνή συνέδρια του προγράμματος

Μετά από μια επιτυχημένη αίτηση για χρηματοδότηση, μέσω του Προγράμματος Συμμετοχής της UNESCO, η συνεδρίαση των εθνικών συντονιστών SEMEP για το 2011 θα πραγματοποιηθεί στην Κύπρο. Τη συνεδρίαση θα διοργανώσει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, σε συνεργασία με την Εθνική Επιτροπή UNESCO.

Στο Πρόγραμμα SEMEP, για τη σχολική χρονιά 2010-2011, συμμετέχουν 4 Γυμνάσια και 10 Λύκεια.

## 5. «GLOBE» (Global Learning and Observations to Benefit the Environment)

Το πρόγραμμα Globe είναι ένα παγκόσμιο περιβαλλοντικό πρόγραμμα στο οποίο λαμβάνουν μέρος 1.5 εκατομμύρια μαθητές, 54 000 εκπαιδευτικοί και ερευνητές από 110 χώρες και 23 000 σχολεία. Μέχρι τις 31 Αυγούστου 2010, αυτά έχουν συνεισφέρει στο πρόγραμμα 21 εκατομμύρια μετρήσεις.

Το πρόγραμμα GLOBE συνδέει τους μαθητές, τους καθηγητές, και την επιστημονική ερευνητική κοινότητα σε μια προσπάθεια να μάθουμε περισσότερα για το περιβάλλον μας, μέσω της συλλογής και της παρατήρησης δεδομένων από τους μαθητές.

Το όραμα του GLOBE είναι μια παγκόσμια κοινότητα από μαθητές, εκπαιδευτικούς και επιστήμονες, που εργάζεται από κοινού για καλύτερη κατανόηση, αειφορία και βελτίωση του περιβάλλοντος σε τοπική, ηπειρωτική και παγκόσμια κλίμακα.

Οι στόχοι του προγράμματος GLOBE είναι:

- Να ενισχύσει τη γνώση των μαθητών, με έμφαση στην επιστημονική έρευνα στις περιβαλλοντικές και φυσικές επιστήμες, σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Να συμβάλει στην επιστημονική κατανόηση του πλανήτη μας.
- Να προωθήσει την ανάληψη κοινών δράσεων προς όφελος του περιβάλλοντος και
- να εμπνεύσει τις μελλοντικές γενεές περιβαλλοντικών επιστημόνων.

Οι μαθητές παίρνουν ημερήσιες περιβαλλοντικές μετρήσεις υπό την καθοδήγηση των καθηγητών τους. Στέλνουν τα δεδομένα τους, μέσω του διαδικτύου, στη διεθνή βάση δεδομένων του προγράμματος GLOBE στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, όπου είναι διαθέσιμα σε άλλους μαθητές και επιστήμονες από την Εθνική Υπηρεσία Αεροναυτικής και Διαστήματος (NASA) και το Εθνικό Ίδρυμα Επιστήμης (NSF). Τα δεδομένα, αφού τύχουν επεξεργασίας, επιστρέφουν υπό μορφή γραφικών παραστάσεων στην ιστοσελίδα των μαθητών.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τις ακόλουθες οικολογικές μετρήσεις:

- Ατμοσφαιρικές μετρήσεις: Μέγιστη και ελάχιστη θερμοκρασία του αέρα, σχετική υγρασία, βροχόπτωση, pH του νερού της βροχής, ατμοσφαιρική πίεση, μέτρηση του όζοντος, ρύπανση του αέρα.
- Φυτοκάλυψη: καταγραφή βλάστησης μιας περιοχής, δημιουργία χάρτη βλάστησης.
- Υδρολογικές μετρήσεις: θερμοκρασία νερού μιας λίμνης ή ενός ποταμού, pH, διαύγεια, αλατότητα, διαλυμένο οξυγόνο, ηλεκτρική αγωγιμότητα, παρουσία νιτρικών αλάτων στο νερό.
- Εδαφολογικές μετρήσεις: Διενέργεια εδαφοτομών, ανάλυση εδαφικών οριζόντων, θερμοκρασία εδάφους, υγρασία εδάφους κλπ. Φαινολογικές μετρήσεις: Φαινολογία, μελέτη βιολογικών δεικτών των εποχιακών αλλαγών σε ένα οικοσύστημα. Οι μετρήσεις γίνονται με τη βοήθεια εξειδικευμένων οργάνων όπως: GPS, ηλιακά φωτόμετρα, κλισίμετρα, πίνακες νεφών, ψηφιακά θερμόμετρα καθώς και με εξειδικευμένες πειραματικές διατάξεις που αφορούν καθορισμό χημικής σύστασης εδάφους και νερού.

Συμμετέχουν 4 Γυμνάσια και 8 Λύκεια και 1 εξατάξιο Γυμνάσιο-Λύκειο.

### 7.3.6 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Τα αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων της Πληροφορικής έχουν αναβαθμιστεί σε ευρωπαϊκά επίπεδα τα τελευταία χρόνια. Η διδασκαλία των μαθημάτων Κατεύθυνσης και Εφαρμογών στη Β΄ και Γ΄ τάξη των Ενιαίων Λυκείων, καθώς και του μαθήματος της Πληροφορικής στο Γυμνάσιο και στην Α΄ Λυκείου έχουν ως γενικό στόχο να προσφέρουν στους μαθητές όλα τα απαιτούμενα εφόδια, ώστε να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (Η/Υ) ως εργαλεία για λύση προβλημάτων στη μαθητική και φοιτητική τους ζωή, στη μελλοντική εργασία τους,

καθώς και για να έχουν το αναγκαίο υπόβαθρο για περαιτέρω μελέτη του αντικειμένου σε βάθος.

Για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων λειτουργούν 120 εργαστήρια Πληροφορικής στα Λύκεια και 181 εργαστήρια Πληροφορικής στα Γυμνάσια (ανάλογα με τις επιλογές και τις ανάγκες του μαθητικού πληθυσμού). Κάθε εργαστήριο Πληροφορικής στα Λύκεια είναι εξοπλισμένο με τουλάχιστον 18 Η/Υ, εκτυπωτές, σαρωτές και συσκευές πολυμέσων. Κάθε εργαστήριο Πληροφορικής στα Γυμνάσια είναι εξοπλισμένο με τουλάχιστον 17 Η/Υ και 1 εκτυπωτή. Στα εργαστήρια Πληροφορικής έχει επιτευχθεί η δικτύωση όλων των Η/Υ και η ταυτόχρονη πρόσβαση στο Διαδίκτυο μεγάλου αριθμού χρηστών με γραμμές ADSL. Επίσης, όλα τα εργαστήρια Πληροφορικής είναι εξοπλισμένα με ένα βίντεο προβολέα, ο οποίος συνδέθηκε με τον υπολογιστή του καθηγητή.

Στο Γυμνάσιο το μάθημα της Πληροφορικής διδάσκεται για 2 περιόδους την εβδομάδα σε κάθε τάξη με στόχο οι μαθητές να καλύψουν ύλη ευρωπαϊκού επιπέδου (ECDL). Επίσης, διδάσκονται βασικές αρχές αλγόριθμων και προγραμματισμού. Στην Α΄ Λυκείου το μάθημα της Πληροφορικής διδάσκεται για 2 περιόδους την εβδομάδα με στόχο την εισαγωγή στην επιστήμη της Πληροφορικής. Στις Β΄ και Γ΄ Λυκείου το μάθημα κατεύθυνσης (επιστήμη) διδάσκεται για 4 περιόδους την εβδομάδα και το μάθημα ειδικού ενδιαφέροντος για 2 περιόδους την εβδομάδα ανά τάξη.

Το 2010 συνεχίστηκε η συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και της Ακαδημίας CISCO και το μάθημα Δικτύων CISCO διδάσκεται σε δεκατέσσερα Λύκεια Παγκυπρώως, αφού έγινε η επιμόρφωση ορισμένου αριθμού καθηγητών Πληροφορικής.

Στα Λύκεια γίνεται συστηματική χρήση του Η/Υ ως μέσου ή και εργαλείου σε μαθήματα, όπως η Δακτυλογραφία, η Φυσική, η Βιολογία, η Ιστορία και οι Γλώσσες. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα χρήσης της Πληροφορικής και στα υπόλοιπα θέματα του αναλυτικού προγράμματος, τόσο με την υποστήριξη σε λογισμικό, όσο και με την παροχή κατάλληλου εξοπλισμού.

Στις αίθουσες Δακτυλογραφίας και στα εργαστήρια Σχεδιασμού και Τεχνολογίας όλων των Λυκείων της Κύπρου τοποθετήθηκαν, ανάλογα με την περίπτωση, 1-20 Η/Υ για να καλύψουν μέρος των αναγκών των μαθημάτων. Στα εργαστήρια Φυσικής, στις αίθουσες Μαθηματικών, Γλωσσών, Ιστορίας, Πολυμέσων, και στα γραφεία των συμβούλων της Υπηρεσίας Καθοδήγησης και Επαγγελματικής Αγωγής όλων των Λυκείων τοποθετήθηκαν 1-6 Η/Υ σε κάθε αίθουσα. Τέλος, υπάρχουν Η/Υ στη βιβλιοθήκη κάθε σχολείου με πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

### **7.3.7 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

Η Κυκλοφοριακή Αγωγή αποτελεί το κύριο μέρος του Προγράμματος Αγωγής Οδικής Ασφάλειας, που συνεστήθη στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού το 1997. Το όλο πρόγραμμα αποσκοπεί στην ανάπτυξη στάσεων και δεξιοτήτων και την καλλιέργεια οδικής συνείδησης και επιθυμητής συμπεριφοράς από μέρους των μαθητών με στόχο τη μείωση των οδικών δυστυχημάτων.

Για το σκοπό αυτό, το θέμα προσεγγίζεται διαθεματικά από εκπαιδευτικούς διαφόρων ειδικοτήτων που έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα με ειδικά σεμινάρια. Η διδασκαλία του θέματος στη Μέση Εκπαίδευση είναι υποχρεωτική και γίνεται, στην περίπτωση των Γυμνασίων, στις κενές περιόδους των τμημάτων, στα πλαίσια αναπληρώσεων από εθελοντές καθηγητές, ενώ, στην περίπτωση των Λυκείων, είναι υποχρεωτική η παρακολούθηση σχετικής διάλεξης από την Αστυνομία, διάρκειας δύο διδακτικών περιόδων από τους μαθητές της Γ΄ Λυκείου.

### **Επιμόρφωση**

Μετά από ενέργειες του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, αρμόδιοι λειτουργοί του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού επισκέφθηκαν το Ηνωμένο Βασίλειο και παρακολούθησαν ειδικό σεμινάριο για την Οδική Ασφάλεια. Επίσης, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν σεμινάρια σχετικά με το θέμα της Κυκλοφοριακής Αγωγής και τους ανατέθηκε ο ρόλος του πολλαπλασιαστή στα σχολεία τους.



## Διαλέξεις-Επισκέψεις-Δραστηριότητες

Ένας από τους κύριους και υπό έμφαση στόχους και της φετινής Σχολικής Χρονιάς ήταν και η καλλιέργεια Οδικής συνείδησης ανάμεσα στους μαθητές. Για το σκοπό αυτό έγιναν διάφορες εκδηλώσεις και δραστηριότητες.

1. Κλιμάκια της Αστυνομίας επισκέφθηκαν όλες τις πόλεις και έδωσαν διαλέξεις, σε Γυμνάσια και Λύκεια, με θέμα την Οδική Ασφάλεια.
2. Σε συνεργασία με την Ομάδα Πρωτοβουλίας για την Οδική Ασφάλεια, αλλά και το Ίδρυμα Γιώργος Μαυρίκιος, δόθηκαν διαλέξεις και έγιναν συζητήσεις σε Γυμνάσια και Λύκεια.
3. Ψηφιακός δίσκος, με προσωπικές μαρτυρίες μελών της Ομάδας Πρωτοβουλίας, που ετοιμάστηκε από την Ομάδα Πρωτοβουλίας σε συνεργασία με το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων, αξιοποιήθηκε στα σχολεία. Εξάλλου, προωθείται ο πολλαπλασιασμός και δεύτερου ψηφιακού δίσκου με μαρτυρίες νέων μελών της Ομάδας Πρωτοβουλίας σε συνεργασία με τους ίδιους φορείς.
4. Σε συνεργασία με το Τμήμα Τροχαίας Αρχηγείου οργανώθηκαν επισκέψεις μαθητών στο Πάρκο Οδικής Ασφάλειας για σκοπούς πρακτικής εκπαίδευσης σε βασικές δεξιότητες διακίνησης κάτω από ρεαλιστικές, αλλά ελεγχόμενες συνθήκες.
5. Προωθήθηκε η ενεργός συμμετοχή των Συνδέσμων γονέων και των τοπικών Αρχών στην προσπάθεια καλλιέργειας Οδικής Συνείδησης.
6. Πραγματοποιήθηκαν ημερίδες και μαθητικά σεμινάρια με θέμα την Οδική Ασφάλεια τόσο από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, όσο και σε συνεργασία με ιδιωτικούς φορείς.
7. Προκηρύχθηκε και διεξήχθη ο 11ος Παγκύπριος Μαθητικός Διαγωνισμός έκθεσης για την Οδική Ασφάλεια ανάμεσα στους μαθητές της Α΄ τάξης των Γυμνασίων σε συνεργασία με την Αστυνομία, η οποία αθλοθέτησε το διαγωνισμό.
9. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μελετά προτάσεις από εταιρείες και άλλους φορείς για την προώθηση δράσεων που αφορούν στην Κυκλοφοριακή Αγωγή.
10. Προκηρύχθηκαν και διεξήχθησαν ο 1ος και 2ος Διαγωνισμός Καλών Πρακτικών Κυκλοφοριακής Αγωγής, χορηγία του Υπουργείου Συγκοινωνιών και Έργων.
11. Διενεργήθηκε έρευνα που αφορούσε στην οδική συμπεριφορά των νέων στα πλαίσια του Προγράμματος ICARUS, μεταξύ μαθητών της Γ΄ Λυκείου και φοιτητών, σε συνεργασία με την Αστυνομία και το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.
12. Συμμετοχή στην εκδήλωση για την Ευρωπαϊκή νύχτα χωρίς δυστυχήματα, που διοργάνωσε η Αστυνομία σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.
13. Εμπλουτισμός Ιστοσελίδας και συμπερίληψη του υλικού Κυκλοφοριακής Αγωγής στην ευρύτερη ενότητα της Αγωγής Υγείας.
14. Συνεργασία με περιοδικό CLICK για προώθηση του 1ου Σύνθετου Διαγωνισμού για την Οδική Ασφάλεια προς τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης με την ανάρτηση σχετικής Εγκυκλίου.
15. Αξιολόγηση Προγραμμάτων Κυκλοφοριακής Αγωγής σε σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης: Ζητήθηκε από τα σχολεία να συμπληρώσουν και να αποστείλουν στο Υ.Π.Π. ειδικό έντυπο αξιολόγησης της Κυκλοφοριακής Αγωγής που εφάρμοσαν κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010. Η επεξεργασία των ευρημάτων είναι σε εξέλιξη.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θέσει ως στόχο για την Οδική Ασφάλεια τη μείωση των θυμάτων σε τροχαία δυστυχήματα κατά 50% μέχρι το έτος 2010. Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ήδη αρχίσει την υλοποίηση ενός Στρατηγικού Σχεδίου για την Οδική Ασφάλεια με στόχους που συνάδουν με αυτούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναφέρονται, ανάμεσα σε άλλα, στην ένταξη της Κυκλοφοριακής Αγωγής στα αναλυτικά προγράμματα των σχολείων. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συνεργάζεται στενά με την Αστυνομία και το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων για την

υλοποίηση του πιο πάνω στόχου και συμμετέχει με αρμόδιους λειτουργούς στο Συμβούλιο Οδικής Ασφάλειας, το οποίο διαχειρίζεται το όλο Στρατηγικό Σχέδιο.

### **7.3.8 ΜΟΥΣΙΚΗ**

#### **7.3.8.1 Μουσικά σχολεία**

Μέσα στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει προχωρήσει στη λειτουργία του Μουσικού Σχολείου, αφενός, για να δώσει τη δυνατότητα στους νέους που επιθυμούν να ακολουθήσουν την επαγγελματική κατεύθυνση της Μουσικής να προετοιμαστούν κατάλληλα, χωρίς να υστερούν σε γενική παιδεία και, αφετέρου, να ενισχύσει με γνώσεις και εμπειρίες τους νέους μέσα από την καλλιέργεια της μουσικής τους παιδείας.

Το πρώτο Μουσικό Σχολείο λειτούργησε το Φεβρουάριο του 2006 στο Παγκύπριο Γυμνάσιο (Λευκωσία) και το δεύτερο το Σεπτέμβριο του 2006 στο Λανίτιο Λύκειο Α΄ (Λεμεσός). Τα συγκεκριμένα σχολεία επιλέχθηκαν με βάση την υποδομή, την τοποθεσία και την ιστορική τους παράδοση, ώστε να προσφέρουν τις καλύτερες δυνατότητες επιτυχίας του θεσμού. Τα σχολεία αυτά διαθέτουν αίθουσα συναυλιών, βιβλιοθήκη και κατάλληλους χώρους για διδασκαλία μουσικών συνόλων, ατομικών και ομαδικών μαθημάτων καθώς και για την αποθήκευση των μουσικών οργάνων.

Για τη λειτουργία των Μουσικών Σχολείων, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει φροντίσει, ώστε να δημιουργηθεί εργαστηριακή υποδομή μουσικής τεχνολογίας και να αγοραστούν μουσικά όργανα, βιβλία και κατάλληλο οπτικοακουστικό υλικό.

Το Μουσικό Σχολείο έχει σχεδιαστεί μέσα στα πλαίσια του υφιστάμενου εκπαιδευτικού συστήματος με τη μορφή του Ολοήμερου Σχολείου. Οι μαθητές παρακολουθούν το πρόγραμμα του πρωινού Ενιαίου Λυκείου και στη συνέχεια το ειδικό πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου. Το πρόγραμμα προσφέρεται σε τέσσερα απογεύματα των τριών περιόδων (σύνολο 12 περίοδοι την εβδομάδα).

Το αναλυτικό πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου περιλαμβάνει μαθήματα θεωρητικής και πρακτικής μουσικής παιδείας - ατομικά και ομαδικά - συγκρότηση μουσικών συνόλων, καθώς και ενισχυτική διδασκαλία (για όσους τη χρειάζονται). Ο ιδιαίτερος μουσικός – καλλιτεχνικός χαρακτήρας του προγράμματος ενισχύεται με πρόσθετα μαθήματα επιλογής και αντίστοιχη αύξηση του συνολικού αριθμού των ωρών διδασκαλίας ανά εβδομάδα. Το είδος και η ποικιλία των διδασκόμενων μαθημάτων, η καθιέρωση των μαθημάτων επιλογής, των ατομικών μαθημάτων, καθώς και της διδασκαλίας σε μικρές ομάδες, συμβάλλουν στην προσφορά μουσικής παιδείας υψηλού επιπέδου, αναβαθμίζουν τη σχολική ζωή και συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του Μουσικού Σχολείου.

Εκτός από το ατομικό μάθημα μουσικού οργάνου, όλα τα υπόλοιπα μαθήματα είναι ομαδικά και προσφέρονται σε μικρές ομάδες των 5 έως 10 ατόμων. Το ατομικό μάθημα μουσικού οργάνου, καθώς και η διδασκαλία σε μικρές ομάδες, δίνουν έμφαση στην ενεργό (ψυχοκινητική) συμμετοχή των μαθητών και εισάγουν μια νέα αντίληψη στα ποσοτικά αλλά και ποιοτικά δεδομένα της εκπαίδευσης.

Η πολιτεία προσφέρει πλήρη υποτροφία στους μαθητές που φοιτούν στο Μουσικό Σχολείο. Δικαίωμα φοίτησης στο Μουσικό Σχολείο έχουν όλοι οι μαθητές/τριες, ανεξάρτητα με το Ενιαίο Λύκειο στο οποίο φοιτούν, νοουμένου ότι στο Λύκειο αυτό λειτουργεί το μάθημα κατεύθυνσης της Μουσικής (τετράωρο), το οποίο συμπληρώνει το απογευματινό πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου και πρέπει οι μαθητές/τριες να το παρακολουθούν. Οι μαθητές επιλέγονται με γραπτές εξετάσεις στη θεωρία, με πρακτική εξέταση σε ένα τουλάχιστον μουσικό όργανο και με συνέντευξη από ειδική επιτροπή που συστήνεται για το σκοπό αυτό. Στο τέλος κάθε σχολικού έτους επιδίδεται «Πιστοποιητικό Μουσικών Σπουδών» στους μαθητές που έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία το πρόγραμμα κάθε τάξης του Μουσικού Σχολείου.

Οι καθηγητές που διδάσκουν στο Μουσικό Σχολείο επιλέγονται με συνέντευξη από Ειδική Επιτρο-

πή, αποτελούμενη από ειδικούς και διακεκριμένους μουσικούς.

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, οι μαθητές των Μουσικών Σχολείων Λευκωσίας και Λεμεσού παρακολούθησαν εντατικά εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια που οργανώθηκαν ειδικά γι' αυτούς και παρουσιάστηκαν σε διάφορες εκδηλώσεις ως ακολούθως:

#### **A) Μουσικό Σχολείο Λευκωσίας:**

- 28/09/2009: Συμμετοχή σχήματος παραδοσιακής μουσικής σε εκδήλωση του Συνδέσμου για άτομα με σκλήρυνση κατά πλάκας.
- 30/09/2009: Συμμετοχή μαθητών στην εκδήλωση για την επέτειο της Κυπριακής Ανεξαρτησίας.
- 30/09/2009: Επίσκεψη Μουσικού Σχολείου από την Αγία Πετρούπολη, του Θεατρικού Εργαστηρίου «Rostok» και του Εργαστηρίου Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Κιλκίς στο Μουσικό Σχολείο Λευκωσίας, για γνωριμία και διάλογο. Διοργανωτής ο Σύνδεσμος «Αγάπη». Παρουσιάστηκε καλλιτεχνικό πρόγραμμα από μαθητές των δύο Μουσικών Σχολείων (Λευκωσίας και Αγίας Πετρούπολης).
- 05/10/2009: Παγκόσμια Ημέρα των Εκπαιδευτικών. Το Μουσικό Σχολείο Λευκωσίας ανέλαβε εξ ολοκλήρου το πρόγραμμα και την επιμέλεια της εκδήλωσης, που οργάνωσαν από κοινού οι Εκπαιδευτικές Οργανώσεις ΟΕΛΜΕΚ, ΚΤΟΣ, ΠΟΕΔ, ΚΤΟΕΟΣ, ΟΛΤΕΚ. Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν και μίλησαν ο έντιμος Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Αντρέας Δημητρίου και ο Πρόεδρος της Επιτροπής Παιδείας της Βουλής κ. Νίκος Τορναρίτης.
- 09/10/2009: Συμμετοχή ομάδας παραδοσιακής μουσικής στην πρώτη δίγλωσση – δικινοτική εκπομπή του ραδιοσταθμού ΑΣΤΡΑ. Οι μαθητές τραγούδησαν παραδοσιακά τραγούδια στην ελληνική και τουρκική γλώσσα.
- 15/10/2009–19/10/09: Ταχύρρυθμο σεμινάριο χορωδίας από τον Τσέχο καθηγητή και μαέστρο Stanislav Pechacek.
- 30/10/2009: Παρουσιάζεται η πρώτη ανοικτή συναυλία οργάνων και μουσικής δωματίου της σχολικής χρονιάς 2009 – 2010.
- 01/11/2009: Συμμετοχή στην εκδήλωση για την Ειρήνη, που οργάνωσε η πλατφόρμα «Ενωμένη Κύπρος», με Ε/Κ και Τ/Κ εκπαιδευτικούς.
- 11/11/2009: Επίσκεψη καλλιτεχνών στο Μουσικό Σχολείο Λευκωσίας από την πόλη Σιράζ του Ιράν. Οι καλλιτέχνες μίλησαν στους μαθητές για τα παραδοσιακά όργανα της χώρας τους και παρουσίασαν καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Το Μουσικό Σχολείο ευχαρίστησε την αντιπροσωπεία με παραδοσιακά τραγούδια. Η εκδήλωση έκλεισε με κοινό καλλιτεχνικό πρόγραμμα. Επικεφαλής της αντιπροσωπείας ήταν ο πρέσβης του Ιράν στην Κύπρο κ. Ali Reza Bikdeli. Η εκδήλωση έγινε με τη στήριξη της Δημάρχου Λευκωσίας κυρίας Ελένης Μαύρου.
- 23/11/2009: Επαρχιακός Μαθητικός Διαγωνισμός Σύνθεσης Τραγουδιού «Μάριος Τόκας». Οι συνθέσεις των μαθητών του Μουσικού Σχολείου Λευκωσίας, Μάριου Νικολαΐδη και Κυριάκου Σιονή εξασφάλισαν δύο πρώτα βραβεία.
- 27/11/2009: Σεμινάριο για πιάνο από τη διάσημη πιανίστα Mei Yi Foo.
- 02/12/2009: Συναυλία και Μουσικό Εργαστήρι από το αμερικανικό συγκρότημα «THE STUDENT LOAN BLUE GRASS ENSEMBLE», σε συνεργασία με την Αμερικανική Πρεσβεία.
- 08/12/2009: Συμμετοχή με δικινοτικό καλλιτεχνικό πρόγραμμα στην εκδήλωση για τα δεκαπεντάχρονα του ραδιοσταθμού ΑΣΤΡΑ, στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας.
- 11-13/12/2009: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου Λευκωσίας: «Μουσική Κατασκήνωση», στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής στον Πεδουλά. Δόθηκε συναυλία για το κοινό κατά τη λήξη του Προγράμματος.

- 14-18/12/2009: «Εβδομάδα Ανοικτής Πόρτας». Το Σχολείο ανοίγει τις πόρτες του σε όλους όσοι θέλουν να ενημερωθούν για τα προγράμματά του και να παρακολουθήσουν μαθήματα και πρόβες.

Παρουσιάσεις της χορωδίας και ορχηστρικών συνόλων του Σχολείου με Χριστουγεννιάτικα κάλαντα:

- Κάλαντα στην Πλατεία Ελευθερίας.
- Συμμετοχή στο «Πανεπιστήμιο της Δευτέρας» με Χριστουγεννιάτικα κάλαντα.
- Συμμετοχή του Σχήματος Παραδοσιακής Μουσικής με Χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα, στο τηλεοπτικό πρόγραμμα «ΕΝΤΕΧΝΩΣ».
- Χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα για προσκεκλημένους του Έλληνα Πρέσβη στην κατοικία του.
- Ηχογράφηση καλάντων για το ΡΙΚ («Είμαστε εδώ»).
- Κάλαντα για την Παγκύπρια Συνδιάσκεψη των Γενικών Αντιπροσώπων.
- Κάλαντα στο Προεδρικό.
- Κάλαντα για τους ασθενείς του ιδρύματος «Ιωάννης Λαμπαδιστής».
- Κάλαντα για το παζαράκι του Συνδέσμου Γονέων.
- Κάλαντα για το πρωτοχρονιάτικο πρόγραμμα του σταθμού ΜΕΓΑ.
- Κάλαντα για τον Πρόεδρο και το προσωπικό της Βουλής.
- Κάλαντα για τον Υπουργό και το προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.
- Κάλαντα για τον Επίσκοπο Νικηφόρο.

- 25/01/2010: Σεμινάριο πιάνου από το διάσημο πιανίστα Jevgeni Sudbin.
- 23/4/2010: Εκδήλωση αφιερωμένη στην Τέχνη, με οργανωτές το Υ.Π.Π. και το Δήμο Λευκωσίας. Συμμετείχε το Σχήμα Παραδοσιακής Μουσικής.
- 23-25/4/2010: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου Λευκωσίας: «Μουσική Κατασκίνωση», στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής στον Πεδουλά. Δόθηκε συναυλία για το κοινό κατά τη λήξη του Προγράμματος.
- 24/4/2010: Συμμετοχή σχήματος Έντεχνης Ελληνικής Μουσικής στην εκδήλωση «Εναντίον της Εμπορίας Προσώπων», στο Προεδρικό Μέγαρο.
- 26/4/10: Μεγάλη Συναυλία του Μουσικού Σχολείου Λευκωσίας με οργανωτή το Σύνδεσμο Πενταμελούς Οικογένειας.
- 23-30/4/2010: Εβδομάδα Ανοικτής Πόρτας. Το σχολείο ανοίγει τις πόρτες του σε όλους όσοι θέλουν να ενημερωθούν για τα προγράμματά του και να παρακολουθήσουν μαθήματα και πρόβες.
- 26-30/4/2010: Εκπαιδευτικές συναυλίες σε όλα τα Γυμνάσια της πόλης και επαρχίας Λευκωσίας για ενημέρωση των μαθητών της Γ΄ τάξης σχετικά με το θεσμό του Μουσικού Σχολείου.

## **B) Μουσικό Σχολείο Λεμεσού:**

- 09/10/2009: Παρουσίαση της χορωδίας του Μουσικού Σχολείου σε εκδήλωση για την Εβδομάδα Γλωσσών, στην αίθουσα τελετών του Λανιτίου Λυκείου Α΄.
- 31/10 - 1/11/2009: Εργαστήρι από το αμερικάνικο Κουαρτέτο Εγχόρδων «Apple Hill Ensemble» για μαθητές του Μουσικού Σχολείου και άλλους νέους μουσικούς. Η πρώτη μέρα έκλεισε με συναυλία των «Apple Hill» στην αίθουσα τελετών του Σχολείου. Τη δεύτερη μέρα δόθηκε δεξί-

ωση προς τιμή των φιλοξενούμενων, όπου σχήματα του Μουσικού Σχολείου (Χορωδία, Παραδοσιακό Σχήμα και Σύνολο Πνευστών) παρουσίασαν μέρος της δουλειάς τους. Το εργαστήριο ολοκληρώθηκε με συναυλία των έξι μουσικών ομάδων, κατά την οποία παρουσίασαν τα έργα που ετοιμάστηκαν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου.

- 06/11/2009: Η Χορωδία του Μουσικού Σχολείου παρουσίασε καλλιτεχνικό πρόγραμμα στην τελετή έναρξης του συνεδρίου «Διαπολιτισμικός Διάλογος Μέσω των Τεχνών». Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε στο ξενοδοχείο «Atlantica Oasis» Λεμεσού.
- 07/11/09: Συμμετοχή της χορωδίας του Σχολείου στα εγκαίνια του Νέου Διεθνούς Αερολιμένα Λάρνακας.
- 16/11/2009: Πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα τελετών του Σχολείου η πρώτη βραδινή θεματική συναυλία με τίτλο «Μια βραδιά με κλαρίνα», με συμμετοχή καθηγητών και μαθητών.
- 17/11/2009: Δεκαοκταμελές σχήμα του Μουσικού Σχολείου παρουσίασε καλλιτεχνικό πρόγραμμα για τη γιορτή του Πολυτεχνείου.
- 03/12/2009: Το Μουσικό Σχολείο «Μάριος Τόκας» φιλοξένησε το αμερικανικό συγκρότημα «The Students Loan». Οι μαθητές παρακολούθησαν συναυλία και ακολούθησε εργαστήριο γνωριμίας με τα όργανα και τον τρόπο εκτέλεσης της «country music». Οι μαθητές αποχαιρέτησαν το αμερικανικό συγκρότημα με παραδοσιακά τραγούδια.
- 08/12/2009: Μαθητές του Μουσικού Σχολείου συμμετείχαν στη Μουσική Βραδιά που διοργάνωσε το εργαστήριο «Θεοτόκος». Οι μαθητές τραγούδησαν και πρόσφεραν €100 για αγορά έργου φτιαγμένου από παιδιά του Ιδρύματος. Στις 16/12/09, παιδιά του Ιδρύματος Θεοτόκος επισκέφτηκαν το Μουσικό Σχολείο και παρέδωσαν το έργο. Ακολούθησε καλλιτεχνικό πρόγραμμα.
- 22/12/2009: Συμμετοχή Χορωδίας, Συνόλου Πνευστών, και Βυζαντινής Χορωδίας του Μουσικού Σχολείου στη Χριστουγεννιάτικη γιορτή του Λανιτείου Λυκείου Α΄.
- 23/1/2010: Συναυλία της Ορχήστρας Κιθάρων του Μουσικού Σχολείου στο Κέντρο Ευαγόρα Λανίτη.
- 31/01/2010: Βραδιά Φλάουτου. Θεματική συναυλία καθηγητών, μαθητών και φίλων του Μουσικού Σχολείου, με έργα για φλάουτο.
- 18-19/02/2010: Συμμετοχή στους Επαρχιακούς Αγώνες Μουσικής με έξι μουσικά σχήματα.
- 26/02/2010: Παρουσίαση καλλιτεχνικού προγράμματος με τη χορωδία και την ορχήστρα πνευστών του Σχολείου στην Εκπαιδευτική Έκθεση, στη Λευκωσία.
- 4-5/03/2010: Τελική φάση των Αγώνων Μουσικής. Τα έξι σχήματα του Μουσικού Σχολείου «Μάριος Τόκας» που συμμετείχαν, βραβεύτηκαν με Πρώτο Παγκύπριο Βραβείο.
- 08/03/2010: Η Ορχήστρα Κιθάρων του Σχολείου παρουσίασε καλλιτεχνικό πρόγραμμα στα πλαίσια του Συνεδρίου «Η επιχειρηματικότητα στην εκπαίδευση», που διοργάνωσε το Υ.Π.Π. στο ξενοδοχείο «Κλεοπάτρα» στη Λευκωσία.
- 12-14/03/2010: Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα του Μουσικού Σχολείου Λεμεσού: «Μουσική Κατασκήνωση», στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Αγωγής στον Πεδουλά. Δόθηκε συναυλία για το κοινό κατά τη λήξη του Προγράμματος. Την ίδια περίοδο, το Σχολείο παρουσίασε συναυλία για φοιτητές ιδιωτικού πανεπιστημίου.
- 19/03/2010: Εργαστήρι στο Μουσικό Σχολείο με τους Ross Daly και Κέλυ Θωμά. Στις 20/03/2010 δόθηκε συναυλία στο Θέατρο Ριάλτο, με συμμετοχή της χορωδίας και του παραδοσιακού σχήματος του Σχολείου.
- 04/05/2010: Παράσταση του Μουσικού Σχολείου στο θέατρο Ριάλτο, αφιερωμένη στον «Κινηματογράφο». Έλαβαν μέρος η χορωδία, η μπάντα πνευστών, η ορχήστρα κιθάρων, η μικτή ορχήστρα καθηγητών μαθητών και σχήματα μουσικής δωματίου.

- 05/05/2010: Συμμετοχή στη Βραδιά Διαπολιτισμικού Διαλόγου, στο Μεσαιωνικό Κάστρο Λεμεσού, με το παραδοσιακό σχήμα και την ορχήστρα πνευστών του Σχολείου.
- 06/05/2010: Τελετή βράβευσης των Αγώνων Μουσικής στη Λευκωσία. Η χορωδία και η μπάντα πνευστών συμμετείχε με καλλιτεχνικό πρόγραμμα.

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 δύο μαθήτριες της Β΄ τάξης του Μουσικού Σχολείου «Μάριος Τόκας» επιλέγηκαν και ταξίδεψαν στην Αμερική, με έξοδα του γνωστού αμερικάνικου συγκροτήματος «Apple Hill Ensemble», όπου συμμετείχαν στο πρόγραμμα «Παίζοντας για την Ειρήνη». Επίσης, η μαθήτρια της Β΄ τάξης Αναστασία Γλυκύ αντιπροσώπευσε την Κύπρο ως μέλος της «Παγκόσμιας Χορωδίας» στην Ισπανία.

### **7.3.8.2 Επαρχιακή Ορχήστρα Σχολείων Λευκωσίας**

Στόχος της ύπαρξης των Επαρχιακών Χορωδιών και Ορχηστρών, οι οποίες δημιουργήθηκαν με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το Νοέμβριο του 2003, είναι η παροχή ευκαιριών στους μαθητές για ανάπτυξη της μουσικής τους παιδείας, αλλά και για περαιτέρω ανάπτυξη των μουσικών τους δεξιοτήτων, η δημιουργία κινήτρων στους μαθητές και καθηγητές Μουσικής για ποιοτική εργασία και γενικά η αναβάθμιση του μαθήματος της Μουσικής στα σχολεία.

Σημαντική και επιτυχής ήταν η δράση της Επαρχιακής Ορχήστρας Σχολείων Λευκωσίας κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 (διεύθυνση Ορχήστρας: Ευαγόρας Καραγιώργης και Νίκος Κοιλιαρής).

Στα πλαίσια του προγράμματος «Μουσικές Διαδρομές» η Ε.Ο.Σ.Λ. έδωσε τις πιο κάτω συναυλίες:

- Σάββατο, 6 Φεβρουαρίου 2010: Συναυλία στην Τεμπριά, σε συνεργασία με την Κοινότητα Τεμπριάς.
- Σάββατο, 6 Μαρτίου 2010: Συναυλία στην Αθναίνου, σε συνεργασία με το Δήμο Αθναίνου.
- Σάββατο 20 Μαρτίου 2010: Συναυλία στα Λεύκαρα, σε συνεργασία με το Δήμο Λευκάρων.
- Σάββατο, 15 Μαΐου 2010: Συναυλία στα Λατσιά, σε συνεργασία με το Δήμο Λατσιών.
- Σάββατο, 27 Φεβρουαρίου 2010: Συναυλία στην Εκπαιδευτική Έκθεση.
- 12-14 Μαρτίου 2010: Τριήμερο Εκπαιδευτικό Εργαστήριο στην Πάφο. Στις 14/03/2010 δόθηκε συναυλία για το ευρύ κοινό.
- 14 Μαΐου 2010: Παρουσίαση της καθιερωμένης ετήσιας συναυλίας της Επαρχιακής Ορχήστρας Σχολείων Λευκωσίας, στην αίθουσα τελετών του Παγκυπρίου Γυμνασίου.

### **7.3.8.3 Καλλιτέχνες στα σχολεία**

Από το Νοέμβριο του 2002, άρχισαν να πραγματοποιούνται, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, επισκέψεις καλλιτεχνών κλασικής, ελαφράς και λαϊκής μουσικής, στα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης. Οι καλλιτέχνες επισκέπτονται τους μαθητές στο μάθημα της Μουσικής και παρουσιάζουν διάφορα μουσικά όργανα, εκτελούν μουσικά έργα και δημιουργούν μουσική μαζί τους. Με αυτό τον τρόπο, παιδιά και καλλιτέχνες μοιράζονται έντονες, ζωντανές μουσικές εμπειρίες. Παράλληλα, παρέχεται στήριξη στο έργο του καθηγητή της Μουσικής. Ανάμεσα στους καλλιτέχνες που επισκέφθηκαν σχολεία σε διάφορες πόλεις ή έδωσαν συναυλίες για τους μαθητές κατά το σχολικό έτος 2009-2010 ήταν οι:

#### **Ι. κ. Χρίστος Κρασίδης (μουσική τεχνολογία)**

Ο κ. Κρασίδης επισκέφτηκε τα πιο κάτω σχολεία (τρία στη Λευκωσία και τρία στη Λεμεσό), παρουσιάζοντας το θέμα «Μουσική + Τεχνολογία = Δημιουργία», προσαρμοσμένο σε δύο επίπεδα μαθητών (Γυμνασίων και Λυκείων).

##### **Λύκεια Λευκωσίας:**

- Λύκειο Απ. Μάρκου: Τετάρτη 13 Ιανουαρίου 2010

- Λύκειο Απ. Βαρνάβα: Τρίτη, 26 Ιανουαρίου 2010
- Λύκειο Αρχ. Μακαρίου Γ΄ Δασούπολης: Παρασκευή, 29 Ιανουαρίου 2010

#### **Γυμνάσια Λεμεσού:**

- Γυμνάσιο Αγ. Φυλάξεως: Παρασκευή, 5 Φεβρουαρίου 2010
- Γυμνάσιο Αγ. Αθανασίου: Τετάρτη, 10 Φεβρουαρίου 2010
- Γυμνάσιο Καθολικής: Παρασκευή, 12 Φεβρουαρίου 2010

#### **II. κ. Νικόλας Παπαγεωργίου (βιόλα) και Γιώργος Γεωργίου (κλαρίνο)**

Οι δύο καλλιτέχνες επισκέφθηκαν τα πιο κάτω σχολεία:

- Γυμνάσιο Μακεδονίτισσας: Δευτέρα, 11 Ιανουαρίου 2010
- Γυμνάσιο Παλουριώτισσας: Τρίτη, 12 Ιανουαρίου 2010
- Γυμνάσιο Αγλαντζιάς: Τετάρτη, 13 Ιανουαρίου 2010
- Γυμνάσιο Έγκωμης: Πέμπτη, 14 Ιανουαρίου 2010
- Λύκειο Αγ. Γεωργίου Λακατάμειας: 16 Μαρτίου 2010

#### **III. Επισκέψεις του συγκροτήματος ΤΑΤ-TNABAR στα πιο κάτω σχολεία:**

- Λύκειο Κύκκου Α΄: Τρίτη, 19 Ιανουαρίου 2010
- Γυμνάσιο Ριζοκαρπάσου: Τετάρτη, 3 Φεβρουαρίου 2010
- Λύκειο και Γυμνάσιο Βεργίνας, Λάρνακα: 16 Μαρτίου 2010
- Λύκειο Γεροσκήπου και Νικολαΐδειο Γυμνάσιο Πάφου: 24 Μαρτίου 2010

#### **7.3.8.4 Εκπαιδευτικές Συναντήσεις σε Συνεργασία με τη Σ.Ο.Κ.**

##### **ΠΡΩΙΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ:**

Σε συνεργασία με το Ίδρυμα «Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου», παρουσιάστηκαν οι πιο κάτω πρωινές Εκπαιδευτικές Συναντήσεις, με τίτλο «Μύθοι και Θρύλοι», για μαθητές σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης της πόλης και επαρχίας Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου:

- 11 Μαρτίου 2010, στο *Αμφιθέατρο του Xenion High School*, Παραλίμνι, για 11 Γυμνάσια και 8 Λύκεια των επαρχιών Λάρνακας και Αμμοχώστου
- 9 Μαρτίου 2010, στο *Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου*, για 16 Γυμνάσια και 7 Λύκεια της επαρχίας Λευκωσίας

##### **ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ ΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ:**

Μια καινοτομία των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου είναι η παρακολούθηση από μαθητές γενικών δοκιμών της Ορχήστρας. Οι δοκιμές αυτές γίνονται το πρωί, με συμμετοχή του εκάστοτε προσκεκλημένου σολίστ. Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, οι μαθητές παρακολούθησαν τις πιο κάτω γενικές δοκιμές:

- 4 Νοεμβρίου 2009, Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, ώρα 11:00 π.μ.-12:00 μ.
- 18 Νοεμβρίου 2009, Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, ώρα 11:00 π.μ.- 12:00 μ.
- 24 Φεβρουαρίου 2010, Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, ώρα 11:00 π.μ.- 12:00 μ.
- 14 Απριλίου 2010, Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, ώρα 11:00 π.μ.- 12:00 μ.

- 28 Απριλίου 2010, Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, ώρα 11:00 π.μ.- 12:00 μ.

#### **7.3.8.5 Αγώνες Μουσικής**

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στα πλαίσια των προσπαθειών του για ανάπτυξη της Μουσικής στους μαθητές Μέσης Εκπαίδευσης, τη διατήρηση της παραδοσιακής μουσικής και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, καθώς και την ανάπτυξη αδελφικών σχέσεων μεταξύ των μαθητών της Κύπρου και της Ελλάδας διοργανώνει, ετήσια, από το 2006, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων της Ελλάδας, τους Παγκύπριους Αγώνες Μουσικής Γυμνασίων και Λυκείων.

Η δημόσια προβολή του έργου των μαθητών και της κάθε σχετικής με τους Αγώνες καλλιτεχνικής δραστηριότητάς τους, καθώς και η απονομή των βραβείων, έχουν ως στόχο να τους δώσουν την ευκαιρία να βιώσουν τη χαρά της δημιουργίας και να ενθαρρύνουν την ελεύθερη καλλιτεχνική έκφραση και την ευγενή άμιλλα μεταξύ τους.

Τα χρηματικά βραβεία (συνολικού ποσού €6090) προσφέρει ο ΟΠΑΠ (Κύπρου) ΛΤΔ.

Στο διαγωνισμό συμμετείχαν 36 σχολεία σε παγκύπρια βάση, με 475 μαθητές συνολικά. Οι νικήτριες ομάδες των Τελικών Παγκύπριων Αγώνων Μουσικής, παρουσιάστηκαν στην Τελετή Βράβευσης που διοργανώθηκε στις 6 Μαΐου 2010, στο Θέατρο Παλλάς. Τους βραβευθέντες τίμησαν με την παρουσία τους η Πρώτη Κυρία κ. Έλση Χριστόφια, ο έντιμος Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέας Δημητρίου και μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΟΠΑΠ (Κύπρου) ΛΤΔ.

#### **7.3.8.6 Διαγωνισμός Μουσικών Γνώσεων του Ιδρύματος Φάρος**

Ο Διαγωνισμός του Ιδρύματος ΦΑΡΟΣ διοργανώθηκε από τη Μέση Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, για πρώτη φορά τον Απρίλη του 2007 και έχει καθιερωθεί ως ετήσιος. Τα χρηματικά βραβεία (συνολικού ποσού €1700) προσφέρει το Ίδρυμα Τεχνών ΦΑΡΟΣ, το οποίο από το 2003 παρέχει, επίσης, στους μαθητές της Μέσης Εκπαίδευσης, δωρεάν, υψηλού επιπέδου εκπαιδευτικές συναυλίες, τις οποίες διοργανώνει η Μέση Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Στόχος του Διαγωνισμού είναι να δοθούν κίνητρα στους μαθητές για την εις βάθος μελέτη της σοβαρής μουσικής, για την ανάπτυξη της ακουστικής και μουσικής μνήμης, καθώς και της ικανότητας για μουσική ανάλυση, αλλά και για την εμπάθυνση των γνώσεων γύρω από την Ιστορία της Μουσικής και το Μουσικό Ύψος. Παράλληλα, στόχος είναι να στηριχθεί το έργο του Καθηγητή της Μουσικής.

Ο Διαγωνισμός Μουσικών Γνώσεων του Ιδρύματος Τεχνών ΦΑΡΟΣ, διοργανώθηκε για τέταρτη συνεχή χρονιά, με μεγάλη συμμετοχή, σε παγκύπρια βάση. Ο Διαγωνισμός έγινε στις 4 Δεκεμβρίου 2008 στο Παγκύπριο Γυμνάσιο. Συμμετείχαν 15 σχολεία παγκυπρίως. Η τελετή βράβευσης των μαθητών/τριών που διακρίθηκαν στον 4ο Παγκύπριο Διαγωνισμό Μουσικών Γνώσεων του Ιδρύματος Τεχνών «ΦΑΡΟΣ» έγινε την Παρασκευή, 15 Ιανουαρίου 2010, στο Θέατρο Παλλάς, όπου παρουσιάστηκε καλλιτεχνικό πρόγραμμα από τους ίδιους τους βραβευθέντες. Τους τίμησαν με την παρουσία τους ο έντιμος Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέας Δημητρίου, η Γενική Διευθύντρια κ. Ολυμπία Στυλιανού και ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Τεχνών ΦΑΡΟΣ, κ. Garo Keheyan.

#### **7.3.8.7 Διαγωνισμός Σύνθεσης Τραγουδιού «Μάριος Τόκας»**

Ο Παγκύπριος Διαγωνισμός Σύνθεσης Τραγουδιού στη μνήμη του αείμνηστου μουσικοσυνθέτη Μάριου Τόκα έγινε το Μάιο του 2009. Ο Διαγωνισμός διοργανώθηκε για δεύτερη συνεχή χρονιά, μέσα στο πλαίσιο του στόχου του έτους και με τη συμμετοχή 20 Λυκείων σε παγκύπρια βάση. Τα χρηματικά βραβεία (συνολικού ποσού €1800) προσφέρει το Κοινωνικό και Πολιτιστικό Ίδρυμα «Φώτος Φωτιάδης».

Η τελετή βράβευσης των μαθητών/τριών που διακρίθηκαν έγινε την Παρασκευή, 15 Ιανουαρίου



2010 στο Θέατρο Παλλάς, όπου παρουσιάστηκε καλλιτεχνικό πρόγραμμα από τους ίδιους τους βραβευθέντες. Τους τίμησαν με την παρουσία τους ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέας Δημητρίου, η Γενική Διευθύντρια κα Ολυμπία Στυλιανού, ο κ. Φώτος Φωτιάδης, Πρόεδρος του Κοινωνικού Επιστημονικού και Πολιτιστικού Ιδρύματος «Φώτος Φωτιάδης» και ο αδελφός του εκλιπόντος συνθέτη, κ. Νίκος Τόκας.

#### **7.3.8.8 Οικογενειακές Συναυλίες**

Μια ακόμη μεγάλη καινοτομία των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, είναι συναυλίες ειδικά διοργανωμένες για γονείς και παιδιά, που παρουσιάζονται Σάββατο απόγευμα. Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 διοργανώθηκε η πιο κάτω Οικογενειακή Συναυλία:

- 7 Νοεμβρίου 2009, στο Θέατρο Παλλάς, στις 5:00 μ.μ.

#### **7.3.8.9 Εκπαιδευτικές Συναυλίες σε Συνεργασία με το Ίδρυμα Τεχνών «Φάρος»**

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 συνεργαστήκαμε, όπως κάθε χρόνο, με το «Ίδρυμα Τεχνών Φάρος» με στόχο την προσφορά στους μαθητές συναυλιών υψηλού επιπέδου, με καταξιωμένους Κύπριους και ξένους σολίστ και μουσικά σύνολα. Οργανώθηκαν οι πιο κάτω εκπαιδευτικές συναυλίες:

- 11 Νοεμβρίου 2009: Εκπαιδευτική Συναυλία με το διεθνούς φήμης Κουαρτέτο Εγχόρδων Λειψίας, στο Θέατρο της ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., μεταξύ 11.00 π.μ. – 12.00 μ.
- 20 Νοεμβρίου 2009: Εκπαιδευτική Συναυλία με το σχήμα «Pharos Piano Trio», στην αίθουσα εκδηλώσεων «Shoe Factory», μεταξύ 11.00 π.μ. – 12.00 μ.
- 27 Νοεμβρίου 2009: Master class πιάνου, με την πιανίστρια Μεί Υί Foo, στο Παγκύπριο Σχολείο, μεταξύ 11.00 μ - 12.00μ.
- 25 Ιανουαρίου 2010: Master class πιάνου, με τον διεθνούς φήμης πιανίστα Yevgeny Sudbin, στο Παγκύπριο Σχολείο, μεταξύ 11.00 μ - 12.00μ..
- 16 Φεβρουαρίου 2010: Εκπαιδευτική Συναυλία με τίτλο ΤΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ, στην αίθουσα The Shoe Factory, μεταξύ 11.00 πμ. – 12.00 μ.
- 25 Φεβρουαρίου 2010: Εκπαιδευτική Συναυλία με τη διεθνούς φήμης ορχήστρα σύγχρονης μουσικής ENSEMBLE INTERCONTEMPORAIN, στο Θέατρο της ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ., μεταξύ 11.00 πμ. – 12.00 μ.
- Παρασκευή, 5 Μαρτίου 2010: Master class κιθάρας με τον διεθνούς φήμης, μουσικής τζαζ, κιθαρίστα Garrison Fewell, στην αίθουσα εκδηλώσεων «Shoe Factory», μεταξύ 11.00 π.μ. – 12.00 μ..
- Δευτέρα, 15 Μαρτίου 2010: Master class πιάνου, με τον πιανίστα Γιάννη Γεωργίου στο Μουσικό Σχολείο «Μάριος Τόκας», μεταξύ 11.00 μ - 12.00μ.
- 30 Απριλίου 2010: Εκπαιδευτική Συναυλία με το βαρύτονο Κύρο Πατσαλίδη και τη σοπράνο Βιβιάννα Γιαννάκη. Στο πιάνο ο David Aronson. Η συναυλία δόθηκε στο Θέατρο Παλλάς μεταξύ 11.00 πμ. – 12.00 μ..

#### **7.3.8.9 ΠΡΟΤΖΕΚΤ - ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ**

Μεταξύ 15-19 Οκτωβρίου 2009, διοργανώθηκε με μεγάλη επιτυχία τετραήμερο, εντατικό επιμορφωτικό πρόγραμμα, το οποίο περιλάμβανε σεμινάρια διεύθυνσης χορωδίας, με πρακτικές εφαρμογές με το διακεκριμένο Τσέχο μουσικοπαιδαγωγό και μαέστρο χορωδίας κ. Stanislav Pech εκ. Το πρόγραμμα έλαβε χώρα στο Παγκύπριο Γυμνάσιο και πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Απευθυνόταν σε καθηγητές Μουσικής Γυμνασίων και Λυκείων της Λευκωσίας, μαθητές και φοιτητές.

Έλαβαν μέρος 26 καθηγητές Μουσικής και 26 μαθητές Λυκείων από σχολεία της Επαρχίας Λευκωσίας, καθώς και 20 φοιτητές μουσικών σπουδών του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

### **7.3.9 ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΓΙΑ ΤΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ**

Ο θεσμός του Συμβούλου Εκπαιδευτικού ως καινοτομία στην κυπριακή εκπαίδευση, εφαρμόστηκε τη σχολική χρονιά 2004–2005 για πρώτη φορά, στο πλαίσιο της πολιτικής του Υ.Π.Π. για την αναβάθμιση των φιλολογικών μαθημάτων. Τη συγκεκριμένη σχολική χρονιά, ο θεσμός λειτούργησε με σκοπό τη στήριξη του μαθήματος «Έκφραση-Έκθεση», ειδικότερα για τη Γ΄ Λυκείου. Τη δεύτερη χρονιά ο θεσμός του Σχολικού Συμβούλου επεκτάθηκε στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών και την τρίτη χρονιά και στο μάθημα της Ιστορίας.

Η παρουσία των Συμβούλων στα σχολεία αποδείχθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη και αντιμετωπίστηκε πολύ θετικά από τους καθηγητές των σχολείων. Οι Σύμβουλοι-Φιλολόγοι πραγματοποιούν συχνές συναντήσεις με τους Φιλολόγους στα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης ανά την Κύπρο, δημόσια και ιδιωτικά, κατά τις οποίες γίνονται παρουσιάσεις του διδακτικού υλικού, συζητήσεις και εισηγήσεις σε παραμέτρους και μεθόδους της διδασκαλίας των φιλολογικών μαθημάτων, ενώ οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να υιοθετούν πιο καινοτόμους και αποτελεσματικούς τρόπους διδασκαλίας. Στο πρόγραμμα της επιμόρφωσης περιλαμβάνεται και η ανάληψη δειγματικών διδασκαλιών, είτε από τους Συμβούλους, είτε και από Φιλολόγους των σχολείων σε συνεργασία με τους Συμβούλους, με στόχο πάντα την παροχή πρακτικής βοήθειας στους εκπαιδευτικούς και ιδιαίτερα στους νεοεισερχόμενους στη Μέση Εκπαίδευση. Οι Σύμβουλοι συνεισφέρουν, επίσης, τόσο στην πραγματοποίηση εκπαιδευτικών διαγωνισμών, σε τοπικό και σε παγκύπριο επίπεδο, όσο και στην πραγματοποίηση σεμιναρίων και συνεδρίων.

Με γνώμονα πάντα την ενιαία εκπαιδευτική πολιτική στις νέες μεθόδους και προσεγγίσεις των φιλολογικών μαθημάτων, ετοιμάζονται κάθε χρόνο προγραμματισμοί για τη διδασκαλία των μαθημάτων των Αρχαίων και Νέων Ελληνικών, της Ιστορίας, των Λατινικών και άλλων φιλολογικών μαθημάτων για τα Γυμνάσια, τα Λύκεια, τα Εσπερινά Γυμνάσια και τις Τεχνικές Σχολές. Ετοιμάζεται επίσης πλούσιο και πρωτότυπο υποστηρικτικό υλικό, σχετικό με τις διάφορες πτυχές των φιλολογικών μαθημάτων. Οι Σύμβουλοι αναλαμβάνουν και τη συγγραφή βιβλίων για τους εκπαιδευτικούς, καθώς και την παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού κ. ά., με βάση τα αναλυτικά προγράμματα και τα σχολικά διδακτικά εγχειρίδια. Τόσο οι προγραμματισμοί όσο και το υποστηρικτικό υλικό αναρτώνται στην επίσημη ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. Οι Σύμβουλοι-Φιλολόγοι ετοιμάζουν επίσης δείγματα εξεταστικών δοκιμών και συμμετέχουν στη θεματοθέτηση της Α΄ και Β΄ σειράς των Παγκύπριων Εξετάσεων. Επιπλέον, αναλαμβάνουν τη διεκπεραίωση διοικητικών θεμάτων στο Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής στους αλλόγλωσσους μαθητές και παρέχουν συμβουλευτική υποστήριξη στους διδάσκοντες.

Από τον Ιούνιο του 2008 οι Σύμβουλοι-Φιλολόγοι συμμετέχουν στη διαμόρφωση και συγγραφή των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων και από το Σεπτέμβριο του 2010 έχουν αναλάβει ως Υποστηρικτές, σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το Γραφείο Αναλυτικών Προγραμμάτων και τους Επιθεωρητές, την προώθηση της εφαρμογής των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης και τη δημιουργία τράπεζας εκπαιδευτικού υλικού.

### **7.3.10 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΑΛΛΟΓΛΩΣΣΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

Το Πρόγραμμα Ένταξης Αλλόγλωσσων Μαθητών στα Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης άρχισε να εφαρμόζεται από τη σχολική χρονιά 2008-2009 στα πλαίσια υλοποίησης σχετικής απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 67.598 (30/07/2008). Τα μέτρα τέθηκαν άμεσα σε ισχύ σε εκείνα τα σχολεία, στα οποία τα ποσοστά των αλλόγλωσσων μαθητών ήταν υψηλά. Τα μέτρα αυτά συνάδουν τόσο με τις εισηγήσεις της Έκθεσης της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, όσο και με την πολιτική του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

ση. Στα πλαίσια του προγράμματος:

- α) Λειτουργήσε το 2008-09 πιλοτικό πρόγραμμα ταχύρρυθμης εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας για αλλόγλωσσους μαθητές.
- β) Εκδόθηκε Οδηγός Υποδοχής για τους νεοεισερχόμενους αλλόγλωσσους μαθητές.
- γ) Άρχισε και συνεχίζεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στη λειτουργία του προγράμματος.

### **Λειτουργία Πιλοτικού Προγράμματος ταχύρρυθμης εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας**

Το πρόγραμμα ξεκίνησε με τη συμμετοχή 18 σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης (4 Λύκεια, 1 Τεχνική Σχολή, 12 Γυμνάσια και 1 Εσπερινό Γυμνάσιο-Λύκειο), τα οποία συγκέντρωσαν τους μεγαλύτερους αριθμούς αλλόγλωσσων μαθητών και στα οποία δίδαξαν 15 φιλόλογοι με έκτακτο διορισμό. Το σύνολο των 352 μαθητών που εντάχθηκαν (40 στη Λευκωσία, 160 στη Λάρνακα, 40 στη Λεμεσό, 36 στην Αμμόχωστο και 76 στην Πάφο) κατανεμήθηκε κατά σχολείο σε τμήματα αρχαρίων και προχωρημένων μετά από τη διεξαγωγή εξεταστικού δοκιμίου ελληνομάθειας που ετοιμάστηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Την επόμενη σχολική χρονιά (2009-2010) το πρόγραμμα επεκτάθηκε σε 31 σχολεία, στα οποία παρατηρήθηκαν μεγάλες συγκεντρώσεις αλλόγλωσσων μαθητών (5 σχολεία στη Λευκωσία, 9 στη Λεμεσό, 7 στη Λάρνακα, 9 στην Πάφο και 1 στην Αμμόχωστο). Στο πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής συμμετείχαν 800 περίπου από το σύνολο των 1200 αλλόγλωσσων μαθητών, οι οποίοι είχαν ανάγκη εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας (ποσοστό περίπου 66%). Στα σχολεία (Γυμνάσια, Λύκεια, Τεχνικές Σχολές) δίδαξαν τους αλλόγλωσσους μαθητές 23 φιλόλογοι, οι οποίοι έτυχαν έκτακτου διορισμού.

Κατά την ίδια σχολική χρονιά, το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Αξιολόγησης (ΚΕΕΑ) διεξήγαγε ενδεδειγμένη αξιολόγηση του θεσμού, τα πορίσματα της οποίας πρόσφεραν ανατροφοδότηση και εισηγήσεις για βελτίωση της λειτουργικότητας του προγράμματος.

Κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά (2010-2011), μετά την απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για λήψη μέτρων βελτίωσης της παρεχόμενης εκπαίδευσης, (2 Αυγούστου 2010), αποφασίστηκε η γενίκευση του προγράμματος, ώστε να καλύψει όλα τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης της Κύπρου, στα οποία έγιναν εγγραφές αλλόγλωσσων μαθητών.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που έχουν συλλεγεί, φοιτούν αλλόγλωσσοι μαθητές σε 91 από τα 127 σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης, ο αριθμός των οποίων ανέρχεται στους 1253, οι οποίοι ωφελούνται στο σύνολό τους από το πρόγραμμα ένταξης, βασικό στοιχείο του οποίου αποτελεί η διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης / δεύτερης γλώσσας. Οι πιο πάνω μαθητές έχουν κατανεμηθεί σε 152 τμήματα αρχαρίων και προχωρημένων και διδάσκονται Ελληνικά από 32 φιλόλογους που έτυχαν έκτακτου διορισμού για το έργο αυτό.

Με βάση το σύστημα που εφαρμόζεται πάνω σε πρωινή βάση, για τη λειτουργία του προγράμματος σε κάθε σχολείο που συμμετέχει, προσαρμόζεται το ωρολόγιο πρόγραμμα, ώστε να μπορούν οι αλλόγλωσσοι μαθητές να αποχωρούν από τα μαθήματα των Αρχαίων Ελληνικών, των Θρησκευτικών και της Ιστορίας κοινού κορμού και να συγκεντρώνονται σε ειδικά τμήματα για να διδαχθούν Ελληνικά.

Για τη διδασκαλία χρησιμοποιείται σειρά βιβλίων παραγωγής του Πανεπιστημίου Κρήτης (Εκδόσεις ΟΕΔΒ). Τα βιβλία αυτά προορίζονται αποκλειστικά για τη διδασκαλία της Ελληνικής σε αλλόγλωσσους μαθητές ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας.

### **Οδηγός Υποδοχής για τους νεοεισερχόμενους αλλόγλωσσους μαθητές**

Για σκοπούς ενημέρωσης εκδίδεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και αποστέλλεται στα σχολεία που συμμετέχουν στο πρόγραμμα Οδηγός Ενημέρωσης για γονείς και μαθητές. Στον οδηγό γίνεται εκτεταμένη αναφορά στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα σε 8 ξένες γλώσσες, Αγγλικά, Τουρκικά, Ρωσικά, Αραβικά, Βουλγαρικά, Ρουμανικά, Γεωργιανά και Ουκρανικά.

## **Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών**

Για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που συμμετέχουν στο πρόγραμμα έχει πραγματοποιηθεί πλούσια επιμορφωτική δράση από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Περιλαμβάνει επιμορφώσεις σε θέματα ετερότητας και γλωσσικής ετερότητας, παρουσίαση των εγχειριδίων και άλλου υποστηρικτικού υλικού και εκπαιδευτικά συνέδρια με θέμα τη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

Στον τομέα της επιμόρφωσης και στήριξης του προγράμματος συμμετέχουν λειτουργοί του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου καθώς και Επιθεωρητές και Σύμβουλοι των Φιλολογικών Μαθημάτων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

### **7.3.11 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες στον κύριο κορμό της εκπαίδευσης, τόσο ως φιλοσοφία όσο και ως πρακτική, διαποτίζει όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και γενικά όλων των ανεπτυγμένων χωρών. Η φιλοσοφία αυτή αποτελεί πολιτική και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού της χώρας μας. Θετικό στοιχείο αποτελεί η διαπίστωση ότι η κυπριακή κοινωνία, έχει υιοθετήσει σε μεγάλο βαθμό αυτή τη φιλοσοφία που συνοδεύεται από αλλαγή νοοτροπιών, κοινωνικών αντιλήψεων, στάσεων και πεποιθήσεων προς τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, είτε αυτά βρίσκονται στο εκπαιδευτικό σύστημα είτε στην κοινωνία. Έκφραση της πολιτικής αυτής, στο χώρο της εκπαίδευσης, αποτελεί το υψηλό ποσοστό περιπτώσεων στις οποίες παρέχεται ειδική βοήθεια στο χώρο του σχολείου γενικής αγωγής.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, μετά από πολύχρονες προσπάθειες που χρονολογούνται από το 1991, πέτυχε τη δημιουργία νέου θεσμικού πλαισίου που να ρυθμίζει συνολικά και σφαιρικά, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, τα θέματα της εκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές ανάγκες. Η Νομοθεσία αυτή έχει τίτλο: «Ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999» (113(I)1999) που ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το 1999.

Μια από τις βασικότερες διατάξεις του Νόμου είναι εκείνη που διαλαμβάνει τον καθορισμό του όρου «παιδί με ειδικές ανάγκες» και τονίζει, ανάμεσα σε άλλα, την ευθύνη της πολιτείας για την ένταξη των παιδιών με ειδικές ανάγκες στον ενιαίο κορμό της εκπαίδευσης.

Παιδιά με Ειδικές Ανάγκες για τα οποία προσδιορίστηκε ειδική αγωγή και εκπαίδευση δικαιούνται δωρεάν φοίτηση σε δημόσιο σχολείο για την παροχή της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, σε τάξη συνηθισμένου σχολείου εφοδιασμένου με τις κατάλληλες υποδομές, σύμφωνα με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Υπουργείου, προσαρμοσμένο στις ειδικές ανάγκες των παιδιών και στο εξατομικευμένο πρόγραμμα εκπαίδευσής τους.

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, φοίτησαν 2431 μαθητές με Ειδικές Ανάγκες (με απόφαση των Επαρχιακών Επιτροπών Ειδικής Αγωγής) σε τάξεις συνηθισμένων σχολείων Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης και 1500 μαθητές στα Προγράμματα Αλφαριθμητισμού (μόνο σε γυμνάσια).

Όσον αφορά στις εκπαιδευτικές ώρες στήριξης, κατά τη σχολική χρονιά 2009/10 δόθηκαν συνολικά 9,955 περίοδοι στήριξης Παγκυπρίως, σε παιδιά της Ειδικής Αγωγής (Γυμνάσια 5,161π, Λύκεια 1748π, Τεχνικές Σχολές 1,346π, και 1,700π για το πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού).

**Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργούν τα πιο κάτω προγράμματα Ειδικής Αγωγής/Αλφαριθμητισμού:**

**A. Μαθησιακών Δυσκολιών**

**B. Ειδικών Μονάδων**

**Γ. Ακοής**

**Δ. Όρασης**

## **Ε. Κατ' Οίκον Εκπαίδευση**

### **Στ. Αλφαριθμητισμού**

#### **7.3.12.1 Πρόγραμμα Στήριξης Παιδιών με Μαθησιακές Δυσκολίες**

Στο πρόγραμμα αυτό εντάσσονται παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες μετά από απόφαση της ΕΕΕΑΕ. Η εκπαιδευτική στήριξη των μαθητών γίνεται είτε ατομικά είτε ομαδικά (μέχρι 5 παιδιά) ανάλογα με τις ανάγκες τους. Συνήθως η στήριξη γίνεται στα εξεταζόμενα μαθήματα (Νέα Ελληνικά, Ιστορία, Μαθηματικά, Φυσικά). Ώρες στήριξης δίνονται και σε άλλα μαθήματα, όπως Σχεδιασμό και Τεχνολογία, Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, Τέχνη κλπ, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε παιδιού.

#### **Το εξατομικευμένο πρόγραμμα του μαθητή καταρτίζεται ως εξής:**

Ο μαθητής αποσύρεται για παροχή ειδικής εκπαίδευσης:

- οπωσδήποτε από τα μαθήματα από τα οποία απαλλάσσεται (αν αυτό είναι αδύνατο να γίνει, τότε ενημερώνονται γραπτώς η Διεύθυνση Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, ο ΠΛΕ, Υπεύθυνος Ειδικής Αγωγής, ο Συνδεδειγμένος Λειτουργός και οι γονείς),
- από τα μαθήματα στα οποία έχει Στήριξη (αν δεν έχει απαλλαγές ή έχει περισσότερες ώρες Στήριξης από αυτές) και
- από μαθήματα που εισηγούνται οι διάφοροι εμπλεκόμενοι (Συνδεδειγμένος Λειτουργός, Υπεύθυνος Βοηθός Διευθυντής, ΣΕΑ, διδάσκων της τάξης του μαθητή) μετά από συνεννόηση με τον ίδιο το μαθητή και τους γονείς του.
- Δεν αποσύρεται από μονόωρα μαθήματα (εκτός και αν απαλλάσσεται).

Την απόλυτη ευθύνη για την πλήρη εφαρμογή του εξατομικευμένου προγράμματος στήριξης του μαθητή, καθώς και την παροχή των ειδικών διευκολύνσεων, όπως έχουν αποφασισθεί από τις ΕΕΕΑΕ, έχει η Διεύθυνση του σχολείου. Για οποιαδήποτε διακοπή ή διαφοροποίηση των ωρών στήριξης ή σε περίπτωση άλλου προβλήματος, ενημερώνεται αμέσως, ο Συνδεδειγμένος Λειτουργός και ο υπεύθυνος Ειδικής Αγωγής.

#### **- Ατομικός Φάκελος Μαθητή**

Ο Υπεύθυνος Βοηθός Διευθυντής των Προγραμμάτων Ειδικής Αγωγής τηρεί στο γραφείο του ατομικό φάκελο για κάθε παιδί της Ειδικής Αγωγής με τις αποφάσεις της ΕΕΕΑΕ, αντίγραφο του ατομικού δελτίου, τις αξιολογήσεις τετραμήνων, ενδεικτικές εργασίες, διαγωνίσματα του μαθητή και ό,τι άλλο κριθεί αναγκαίο.

Οι ατομικοί φάκελοι των μαθητών Ειδικής Αγωγής της Γ΄ τάξης Γυμνασίου προς Λύκεια και Τεχνικές Σχολές αποστέλλονται στον Επαρχιακό Επιθεωρητή κάθε τέλος της σχολικής χρονιάς (μέσα Ιουνίου), συμπληρωμένοι με τα απαραίτητα δεδομένα, αφού υπογραφεί η σχετική υπεύθυνη δήλωση από τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών.

#### **- Ειδικός Ενημερωτικός Φάκελος Μαθητή**

Ο Υπεύθυνος Βοηθός Διευθυντής των Προγραμμάτων Ειδικής Αγωγής τηρεί για τον κάθε μαθητή Ειδικής Αγωγής, Ειδικό Ενημερωτικό Φάκελο με το εκπαιδευτικό και άλλο υλικό κάθε μέρας για όλα τα μαθήματα ή εκδηλώσεις του σχολείου. Οι γονείς ενημερώνονται από την αρχή της σχολικής χρονιάς για την ύπαρξη του φακέλου αυτού, ώστε να τον παραλαμβάνουν κάθε μεσημέρι.

#### **- Έντυπο Ατομικής Αξιολόγησης Μαθητή**

Ειδικό έντυπο Ατομικής Αξιολόγησης Μαθητή συμπληρώνεται από τους διδάσκοντες σε Προγράμματα Στήριξης Παιδιών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΕΕΑΕ) στην αρχή κάθε σχολικού έτους, μετά από μια πρώτη αξιολόγηση του μαθητή και στη συνέχεια στο τέλος κάθε τετραμήνου. Αξιολογούνται το ενδιαφέρον και η πρόοδος του μαθητή, πάντα ως προς τον εαυτό του. Τα έντυπα φυλάγονται από τον Υπεύθυνο Βοηθό Διευθυντή Ειδικής Αγωγής στον ατομικό φάκελο

του μαθητή. Τα έντυπα αυτά μπορεί να ζητηθούν οποιαδήποτε στιγμή από τη Διεύθυνση Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης για ενημέρωση.

#### **- Αξιολόγηση των μαθητών του προγράμματος:**

Η αξιολόγηση των παιδιών αυτών αντιμετωπίζεται στα πλαίσια της φιλοσοφίας της δωρεάν και υποχρεωτικής εκπαίδευσης και της θέσης ότι για αυτούς τους μαθητές η συναισθηματική στήριξη και η ενίσχυση της αυτοεικόνας τους είναι η πρώτη εκπαιδευτική προτεραιότητα. Καθοριστική σημασία στην τελική αξιολόγηση αυτών των παιδιών έχει η πρόοδός τους στο Πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής.

Οι διδάσκοντες καθηγητές στα τμήματα των παιδιών που μετέχουν στα προγράμματα ειδικής αγωγής - ανεξαρτήτως ειδικότητας εφαρμόζουν εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης και ετοιμάζουν διαφοροποιημένο υλικό σύμφωνα με τις αποφάσεις της ΕΕΕΑΕ και τις δυνατότητες των παιδιών του προγράμματος ΕΑΕ.

Η διδασκαλία στο πρόγραμμα Ειδικής Αγωγής βασίζεται στην ύλη της τάξης, αλλά σε απλοποιημένη μορφή (ανάλογα πάντα με τις μαθησιακές ανάγκες του κάθε μαθητή).

Δίνεται σημασία στην κάλυψη των απλών θεμάτων των διαγωνισμάτων ή τελικών εξεταστικών δοκιμών (όπου το μαθησιακό επίπεδο είναι χαμηλό), ώστε οι μαθητές να επιτυγχάνουν ικανοποιητική για την προαγωγή τους βαθμολογία.

Η επιλογή των καθηγητών που διδάσκουν στα Προγράμματα Ειδικής Αγωγής γίνεται από τη Διεύθυνση του σχολείου και επικυρώνεται από τον Καθηγητικό Σύλλογο, όπως προνοούν οι κανονισμοί λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων. Οι καθηγητές αυτοί πληρούν, κατά το δυνατόν, τα πιο κάτω κριτήρια:

- Διακρίνονται για την ευαισθησία τους σε θέματα ειδικής αγωγής και το ενδιαφέρον τους να εργασθούν με παιδιά ειδικής εκπαίδευσης.
- Διακρίνονται για την παιδαγωγική τους φιλοσοφία και την πεποίθηση ότι όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα στη μάθηση μέσα στο γενικό σχολείο και ότι η παιδεία αντισταθμίζει κοινωνικές ανισότητες και περιβαλλοντικές ανεπάρκειες.
- Διακρίνονται για τη σχεσιακή και εμπυχωτική τους ικανότητα.
- Διακρίνονται για την παιδαγωγική τους κατάρτιση και τα ειδικά τους προσόντα και τέλος,
- Διακρίνονται για την αποτελεσματικότητά τους στη διδασκαλία των μαθητών στήριξης.

#### **7.3.12.2 Πρόγραμμα Στήριξης Παιδιών με Νοητική Στέρση σε Ειδική Μονάδα**

Η φοίτηση παιδιού με ειδικές ανάγκες, για το οποίο προσδιορίζεται ειδική αγωγή και εκπαίδευση από την ΕΕΕΑΕ γίνεται και σε Ειδική Μονάδα που λειτουργεί σε συνηθισμένο σχολείο. Οι Ειδικές Μονάδες είναι ενταγμένες και ενσωματωμένες σε συνηθισμένα σχολεία και λειτουργούν σε χώρους άνετους και προσπελάσιμους από τα παιδιά με ειδικές ανάγκες.

Στις ειδικές μονάδες μπορούν να ενταχθούν από 2 μέχρι 7 μαθητές μετά από απόφαση της Επαρχιακής Επιτροπής Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης. Οι μαθητές της Ειδικής Μονάδας φοιτούν με ειδικό καθεστώς και λαμβάνουν «Πιστοποιητικό Παρακολούθησης». Για την εξυπηρέτηση των αναγκών και την ασφάλεια των μαθητών των ειδικών μονάδων εργοδοτούνται 1 έως 3 σχολικοί βοηθοί.

#### **1. Στη Μέση Εκπαίδευση λειτουργούν δύο τύποι ειδικών μονάδων σε Γυμνάσια και Λύκεια.**

- **Πρόγραμμα Ειδικής Μονάδας Γυμνασίου:** Οι Ειδικές Μονάδες στα Γυμνάσια λειτουργούν με 24 περιόδους στήριξης την εβδομάδα στην ειδικά διαμορφωμένη αίθουσά τους και τις υπόλοιπες περιόδους εντάσσονται στη συνηθισμένη τάξη. Οι μαθητές που παρακολουθούν το πρόγραμμα στις Ειδικές Μονάδες εντάσσονται στη συνηθισμένη τάξη για 13 περιόδους

την εβδομάδα, σε μαθήματα που μπορούν να παρακολουθήσουν με μεγαλύτερο ενδιαφέρον και ευκολία, όπως Γυμναστική, Οικιακή Οικονομία, Σχεδιασμό και Τεχνολογία, Τέχνη, Μουσική, Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές, Θρησκευτικά, Γεωγραφία, Νέα Ελληνικά (Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας).

Οι Μονάδες που λειτουργούν στα γυμνάσια διδάσκονται, τα πιο κάτω μαθήματα:

Μάθημα	Περίοδοι Στήριξης
Φιλολογικά	6 + 2 Υπεύθυνος Καθηγητής
Μαθηματικά	2
Οικιακή Οικονομία	4
Σχεδιασμός - Τεχνολογία	4
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	2
Τέχνη	2
Φυσική Αγωγή	2
Μουσική	2
ΣΥΝΟΛΟ	26

- **Πρόγραμμα Ειδικής Μονάδας Λυκείου:** Οι Ειδικές Μονάδες στα Λύκεια λειτουργούν με 3 μέρες την εβδομάδα στο Σχολείο (21 περίοδοι) και 2 μέρες απασχόλησης σε χώρους εκτός σχολείου.

Στόχοι του προγράμματος που εφαρμόζεται στις Ειδικές Μονάδες Λυκείου είναι:

- η ενίσχυση της αυτοπεποίθησης των παιδιών με Ειδικές Ανάγκες,
- η κοινωνικοποίησή τους,
- η συναισθηματική τους ασφάλεια και
- η απόκτηση δεξιοτήτων που θα τους βοηθήσουν στη μελλοντική επαγγελματική τους αποκατάσταση και στη συμμετοχή τους στην παραγωγική διαδικασία.

Οι Μονάδες που λειτουργούν στα λύκεια διδάσκονται, τα πιο κάτω μαθήματα:

( 3 ΜΕΡΕΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ )

Περίοδοι στην Ειδική Μονάδα (17 περίοδοι)	
<b>Μάθημα</b>	<b>Διδακτικές Περίοδοι</b>
Ελληνικά	4 περίοδοι
Μαθηματικά	2 περίοδοι
Οικογενειακή Αγωγή	3 περίοδοι
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	2 περίοδοι
Φυσική Αγωγή	2 περίοδοι
Μουσική	2 περίοδοι
Τέχνη	2 περίοδοι
<b>Ένταξη σε συνηθισμένη τάξη (4 περίοδοι):</b>	
<b>Μαθήματα επιλογής</b>	<b>Διδακτικές Περίοδοι</b>
Γυμναστική	1 περίοδος
Μουσική	1 περίοδος
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές	1 περίοδος
Τέχνη	1 περίοδος

Θέατρο	1 περίοδος
Φωτογραφία	1 περίοδος

(2 ΜΕΡΕΣ ΣΕ ΧΩΡΟΥΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ)

Εποπτεία σε Χώρους Απασχόλησης	Διδακτικές Περίοδοι
2 μέρες σε χώρους απασχόλησης εκτός σχολείου, με τη συνοδεία του Σχολικού Βοηθού και την εποπτεία εκπαιδευτικού.	14π

## 2. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΠΟΠΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΝΟΔΩΝ

Για την καλύτερη λειτουργία του προγράμματος τόσο οι επόπτες καθηγητές, όσο και οι σχολικοί βοηθοί που συνόδευαν τα παιδιά στους χώρους απασχόλησης βρίσκονταν σε τακτική επικοινωνία για στήριξη και καθοδήγηση με το Γραφείο Ειδικής Αγωγής Μέσης Εκπαίδευσης και το σχετικό τμήμα του Υπουργείου Εργασίας. Σημειώνουμε, επίσης, ότι οι Σχολικοί Βοηθοί τυχάνουν και σχετικής εκπαίδευσης από το αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Εργασίας.

## 3. ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.

Κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010 λειτούργησαν στα σχολεία Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης οι πιο κάτω Ειδικές μονάδες κατά επαρχία:

<b>ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ Λευκωσίας</b>	<b>20</b>
1. Γυμνάσιο Αγλαντζιάς	
2. Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας	
3. Α΄ Περιφ. Γυμνάσιο Νήσου	
4. Γυμνάσιο Πλατύ	
5. Γυμνάσιο Κων/ πόλεως	
6. Γυμνάσιο Κοκκινотριμιθιάς	
7. Γυμνάσιο Ακρόπολης	
8. Γυμνάσιο Κλήρου	
9. Γυμνάσιο Έγκωμης	
10. Γυμνάσιο Αγ. Στυλιανού	
11. Γυμνάσιο Σολέας	
12. Γυμνάσιο Γερίου	
13. Λύκειο Ιδαλίου (2 Μ)	
14. Γυμνάσιο Αγ. Βασιλείου	
15. Λύκειο Κύκκου Α΄	
16. Λύκειο Κύκκου Β΄	
17. Τεχ. Σχ. Μακάριος Γ΄ (3 Μ)	



<b><u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ Λεμεσού</u></b> 1. Καλογεροπούλειο Γυμνάσιο 2. Γυμνάσιο Νεάπολης 3. Γυμνάσιο Αγ. Βαρβάρας 4. Γυμνάσιο Αγίας Φύλας (2 Μ) 5. Γυμνάσιο Αγ. Νεοφύτου 6. Τεχ. Σχ. Μακάριος Γ΄ (3 Μ)	<b>9</b>
<b><u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ Πάφου</u></b> 1. Γυμνάσιο Απ. Παύλου 2. Γυμνάσιο Νικολαεΐδιο 3. Γυμνάσιο /Λύκειο Πολεμίου 4. Γυμνάσιο Πόλης Χρυσοχούς 5. Τεχνική Σχολή Πάφου	<b>5</b>
<b><u>ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ Λάρνακας</u></b> 1. Γυμνάσιο Δροσιάς 2. Γυμνάσιο Αραδίππου 3. Γυμνάσιο Ξυλοφάγου 4. Λύκειο Αραδίππου (2 Μ) 5. Γυμνάσιο Αθηνένου 6. Γυμνάσιο Κπίου 7. Γυμνάσιο Φανερωμένης 8. Γυμνάσιο Παραλιμνίου 9. Γυμ. Ειρ. και Ελ. Δερύνειας 10. Λύκειο Παραλιμνίου 11. Γυμνάσιο Λειβαδιών 12. Παγκύπριο Λύκειο	<b>13</b>
<b><u>ΣΥΝΟΛΟ</u></b>	<b>47</b>

### 7.3.12.2 Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού στη Μέση Εκπαίδευση

#### (Μόνο σε Γυμνάσια)

Πρόκειται για το μεγαλύτερο σε έκταση πρόγραμμα στη Μέση Εκπαίδευση το οποίο ξεκίνησε σε πειραματική βάση το 1989-1990 σε δύο Γυμνάσια της Λεμεσού. Την Επιστημονική ευθύνη του προγράμματος έχει η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και τη Διοικητική ευθύνη έχει η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης μέσω του Γραφείου Ειδικής Αγωγής. Το συντονισμό του Προγράμματος για το σχολικό έτος 2009-2010 είχαν αναλάβει τέσσερις Συνδεδειγμένοι Λειτουργοί Μέσης Εκπαίδευσης (6/5).

Συγκεκριμένα, κατά το σχολικό έτος 2009-2010 λειτούργησε σε 65 Γυμνάσια με 196 ομάδες και συμμετείχαν σ' αυτό 1500 μαθητές.

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ ΑΛΦΑΡΙΘΜΗΤΙΣΜΟΥ		
	2007/08	2008/09	2009/10
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	313	305	365
ΛΕΜΕΣΟΣ	418	439	473
ΛΑΡΝΑΚΑ / ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	342	366	412
ΠΑΦΟΣ	202	223	250
<b>ΠΑΓΚΥΠΡΙΩΣ</b>	<b>1275</b>	<b>1333</b>	<b>1500</b>

Στόχος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού με τη λειτουργία, του Προγράμματος Λειτουργικού Αλφαριθμητισμού στα Γυμνάσια - μεταξύ άλλων μέτρων που εφαρμόζει - είναι η αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας, καθώς και η πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα κοινωνικού αποκλεισμού.

#### **Γενικοί σκοποί του Προγράμματος Αλφαριθμητισμού:**

- Η διασφάλιση του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος στην εκπαίδευση των λειτουργικά αναλφάβητων μαθητών.
- Η πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα κοινωνικού αποκλεισμού με όλες τις αρνητικές για το άτομο και την κοινωνία συνέπειες: περιθωριοποίηση, παραβατικότητα, αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, χρήση και κατάχρηση ουσιών, προβλήματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

#### **Παιδαγωγικοί στόχοι του προγράμματος:**

- Η καλλιέργεια και η ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, αριθμητικής.
- Η κατανόηση κειμένου.
- Η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας για προσωπική έκφραση, κρίση, δημιουργικότητα, συζήτηση και επικοινωνία.
- Η ενίσχυση της αυτοεικόνας και η συναισθηματική στήριξη του μαθητή.
- Η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας προσαρμογής στο σχολικό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

#### **Επιλογή των καθηγητών Αλφαριθμητισμού:**

Η επιλογή των καθηγητών/τριών Αλφαριθμητισμού γίνεται, με αυστηρά κριτήρια, ώστε να αποφεύγεται η μη αποτελεσματική χρήση των περιόδων αυτών, για τις οποίες δαπανούνται μεγάλα χρηματικά ποσά. Η επιλογή τους γίνεται από τη Διεύθυνση του σχολείου και επικυρώνεται από τον Καθηγητικό Σύλλογο, όπως προνοούν οι κανονισμοί λειτουργίας των Δημόσιων Σχολείων.

Επιπρόσθετα, για την επιλογή των καθηγητών/τριών Αλφαριθμητισμού λαμβάνονται, κατά το δυνατό, υπόψη τα πιο κάτω κριτήρια:

- το προσωπικό τους ενδιαφέρον για να εργαστούν με μαθητές που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες,
- την παιδαγωγική τους φιλοσοφία και την πεποίθηση ότι όλα τα παιδιά έχουν το δικαίωμα στη μάθηση μέσα στο γενικό σχολείο και ότι η παιδεία αντισταθμίζει κοινωνικές ανισότητες και περιβαλλοντικές ανεπάρκειες,
- τη σχεσιακή και την εμπυχωτική τους ικανότητα,
- την παιδαγωγική τους κατάρτιση,
- τα ειδικά προσόντα (μετεκπαίδευση) που ίσως διαθέτουν και τέλος,
- την αποδοτικότητά τους στη διδασκαλία του Αλφαριθμητισμού.

#### **Έντυπο Ατομικής Αξιολόγησης Μαθητή**

Ειδικό έντυπο (ΑΑΜ) Ατομικής Αξιολόγησης Μαθητή συμπληρώνεται από τους διδάσκοντες στο Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού στο τέλος κάθε τετραμήνου (τέλος Ιανουαρίου και αρχές Ιουνίου) για να αξιολογούνται το ενδιαφέρον και η πρόοδος του μαθητή, σε σχέση με το αρχικό του επίπεδο. Τα έντυπα φυλάγονται στον ατομικό φάκελο του μαθητή στο γραφείο του Υπεύθυνου Βοηθού Διευθυντή και είναι δυνατό να ζητηθούν οποιαδήποτε στιγμή από τη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης για ενημέρωση.

#### **Ατομικός Φάκελος Μαθητή**

Ο Υπεύθυνος Βοηθός Διευθυντής τηρεί στο γραφείο του ατομικό φάκελο για κάθε παιδί με τις

αξιολογήσεις των τετραμίνων, ενδεικτικές εργασίες, διαγωνίσματα του μαθητή και ό,τι άλλο κριθεί αναγκαίο.

#### **Αξιολόγηση των μαθητών του προγράμματος:**

Η αξιολόγηση των παιδιών αυτών αντιμετωπίζεται στα πλαίσια της φιλοσοφίας της δωρεάν και υποχρεωτικής εκπαίδευσης και της θέσης ότι για αυτούς τους μαθητές ο αλφαριθμητισμός είναι η πρώτη εκπαιδευτική προτεραιότητα.

#### **Καθοριστική σημασία στην τελική αξιολόγηση αυτών των παιδιών έχει η πρόοδος τους στο Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού.**

Οι διδάσκοντες στα τμήματα αυτών των παιδιών – ανεξαρτήτως ειδικότητας - συνεργάζονται με τους διδάσκοντες στο Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού, ώστε να μπορούν να εφαρμόζουν εναλλακτικούς τρόπους εξατομικευμένης αξιολόγησης και να ετοιμάζουν διαφοροποιημένα διαγωνίσματα σύμφωνα με τις δυνατότητες των παιδιών του προγράμματος.

Στα Νέα Ελληνικά και Μαθηματικά, οι μαθητές του Προγράμματος αξιολογούνται και βαθμολογούνται από τους αντίστοιχους καθηγητές Αλφαριθμητισμού, οι οποίοι υποχρεούνται να συμμετέχουν στους συντονισμούς των αντίστοιχων τμημάτων.

#### **Τελικές εξετάσεις Ιουνίου**

Οι καθηγητές Αλφαριθμητισμού συμμετέχουν στην ετοιμασία των εξεταστικών δοκιμών για τις Προαγωγικές και Απολυτήριες Εξετάσεις Γυμνασίου και αναλαμβάνουν τη διόρθωση των δοκιμών των παιδιών του Αλφαριθμητισμού. Επισημαίνεται ότι επιβάλλεται η διαβάθμιση των εξεταστικών δοκιμών, ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως επιπέδου, να επιτυγχάνουν στις τελικές εξετάσεις.

Κατά τη διάρκεια των εξετάσεων στα Μαθηματικά και Ελληνικά για τους μαθητές του Αλφαριθμητισμού παρέχεται η διευκόλυνση της προφορικής τροποποίησης/απλοποίησης της γλωσσικής διατύπωσης του εξεταστικού δοκιμίου στα σημεία που τυχόν θα υποδειχθούν από τον εξεταζόμενο, κατά τρόπο όμως, που δεν προδιαγράφει την απάντηση και δεν αλλοιώνει το δοκίμιο.

#### **Εκπαίδευση και επιμόρφωση των καθηγητών Αλφαριθμητισμού**

Η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης σε συνεργασία με άλλους φορείς, έχοντας ως βασική προτεραιότητά της την πρόληψη και την αντιμετώπιση του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού και συνακόλουθα του σχολικού και του κοινωνικού αποκλεισμού, οργανώνουν επιμορφωτικά σεμινάρια, σε παγκύπρια κλίμακα, για τους Διευθυντές, Βοηθούς Διευθυντές Υπεύθυνους προγραμμάτων Ειδικής Αγωγής και Αλφαριθμητισμού και Καθηγητές Αλφαριθμητισμού (φιλόλογους και μαθηματικούς).

Η εφαρμογή του υλικού «Στηρίζομαι στα πόδια μου» στοχεύει στην ενίσχυση της ολόπλευρης ανάπτυξης της προσωπικότητας του παιδιού που θα του επιτρέψει να βελτιώσει την ποιότητα της ζωής του και να περιφρουρεί τη σωματική, ψυχική και κοινωνική του υγεία φροντίζοντας τον εαυτό του. Φέτος το υλικό «Στηρίζομαι στα πόδια μου» εφαρμόστηκε από 25 εκπαιδευτικούς σε 188 μαθητές του προγράμματος Αλφαριθμητισμού σε 15 Γυμνάσια.

#### **7.3.12.4 Πρόγραμμα Ένταξης Παιδιών με Πρόβλημα Ακοής στη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση**

Η ένταξη των παιδιών με ειδικές ανάγκες στο γενικό σχολείο αποτελεί μια σύγχρονη πραγματικότητα στο διεθνές εκπαιδευτικό χώρο και στηρίζεται από νομοθετικά πλαίσια. Σχετικά πρόσφατα, ψηφίστηκε στην Κύπρο ο περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμος του 1999 [113(1)99], που τονίζει, ανάμεσα στα άλλα, την ευθύνη της πολιτείας για την ένταξη των παιδιών με ειδικές ανάγκες στον ενιαίο κορμό της εκπαίδευσης. Ωστόσο, η ένταξη των παιδιών με πρόβλημα ακοής άρχισε πολύ νωρίτερα, στα τέλη της δεκαετίας του '80 και κατοχυρώθηκε νομικά το 1993 με Νόμο που προνοούσε για την ένταξη και ενσωμάτωση των παιδιών με πρόβλημα ακοής στο Εκπαιδευτικό σύστημα (Προδημοτική, Στοιχειώδης και Μέση Εκπαίδευση).

Το πρόγραμμα ένταξης παιδιών με πρόβλημα ακοής λειτουργεί σήμερα Παγκυπρῶς σε 52 σχολεία της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης με 99 μαθητές με απώλεια ακοής. Τα περισσότερα παιδιά φοιτούν στο σχολείο της γειτονιάς τους και ο τρόπος ένταξής τους διαφοροποιείται ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Συγκεκριμένα, εφαρμόζονται οι πιο κάτω μορφές ένταξης:

1. φοίτηση στη γενική τάξη χωρίς στήριξη,
2. φοίτηση στη γενική τάξη και στήριξη σε ειδική αίθουσα κυρίως στα εξεταζόμενα μαθήματα,
3. φοίτηση σε Ειδικό Τμήμα (Μονάδα).

Όσον αφορά στις Μονάδες, λειτουργούν δύο στην Επαρχία Λευκωσίας.

Για τους σκοπούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στο πρόγραμμα ένταξης παιδιών με πρόβλημα ακοής κάθε σχολική χρονιά το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού μέσω της Συνδεδειγμένης Λειτουργού:

1. διοργανώνει διήμερο σεμινάριο πριν από την έναρξη των μαθημάτων,
2. παρέχει ενημέρωση των εκπαιδευτικών για κάθε ατομική περίπτωση,
3. πραγματοποιεί δειγματικές διδασκαλίες.

Επιπρόσθετα, έχει παραχθεί ενημερωτικό υλικό, που είναι στη διάθεση όλων των διδασκόντων. Ειδικότερα, έχουν εκδοθεί «Προσαρμοσμένα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και Καρτέλες εργασίας για Παιδιά με πρόβλημα ακοής» για τις τάξεις του Γυμνασίου. Στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. είναι διαθέσιμος προς όλους τους εκπαιδευτικούς οδηγός (60 σελίδες), που εκπονήθηκε από το Πανεπιστήμιο Πατρών με τίτλο «Η ένταξη και η συμμετοχή των κωφών/βαρήκοων μαθητών σε σχολεία με ακούοντες μαθητές».

Παράλληλα, έχουν αποσταλεί οι τέσσερις βιντεοταινίες που παρήγαγε ο Σύνδεσμος Γονέων Παιδιών με Απώλεια Ακοής που ασχολούνται με θέματα της ακουστικής απώλειας των παιδιών.

Οι Διευθύνσεις Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης, εκτός από την ενημέρωση των διδασκόντων, εφαρμόζουν και τις υπόλοιπες σχετικές διατάξεις του Νόμου [113(1)99], ειδικότερα όσον αφορά στον καταρτισμό ατομικών προγραμμάτων (και παροχή ωρών στήριξης), τις διευκολύνσεις κατά τις εξετάσεις (επιπρόσθετος χρόνος, απλοποίηση γλωσσικής διατύπωσης εξεταστικού δοκιμίου) και ηχομόνωση αιθουσών διδασκαλίας και ειδικών αιθουσών στήριξης. Όσον αφορά στις ώρες στήριξης, κατά τη φετινή σχολική χρονιά δόθηκαν 721 περίοδοι στήριξης παγκυπρῶς.

Επιπρόσθετα, δίνεται ιδιαίτερη σημασία στην ευαισθητοποίηση των ακουόντων παιδιών σε θέματα ακουστικής απώλειας.

### **7.3.12.5 Πρόγραμμα Παιδιών με Προβλήματα Όρασης**

Το πρόγραμμα ένταξης παιδιών με πρόβλημα όρασης λειτουργεί σήμερα Παγκυπρῶς σε 25 σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης με 29 μαθητές.

Για τον καταρτισμό του ατομικού προγράμματος των παιδιών με προβλήματα όρασης το Γραφείο Ειδικής Αγωγής Μέσης Εκπαίδευσης συνεργάζεται με τη Σχολή Τυφλών. Η ένταξη των παιδιών αυτών γίνεται όπως και η ένταξη των παιδιών με Μαθησιακές Δυσκολίες. Το πρόγραμμα παρακολουθείται από τους συνδεδειγμένους λειτουργούς της Μ.Ε.

### **7.3.12.6 Κατ' οίκον Εκπαίδευση**

**Η κατ' οίκον εκπαίδευση προσφέρεται** σε μαθητές με προβλήματα υγείας, μετά από αίτημα του γονιού ή του Διευθυντή του σχολείου στο οποίο φοιτά ο μαθητής. Το αίτημα αυτό, το οποίο πρέπει να συνοδεύεται από ιατρικά πιστοποιητικά και βεβαιώσεις, κατατίθεται στην Επαρχιακή Επιτροπή Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΕΕΑΕ) η οποία αξιολογεί την περίπτωση και εισηγείται το ατομικό πρόγραμμα του παιδιού.

**Ο χώρος και χρόνος διεξαγωγής των μαθημάτων καθορίζεται** σε συνεργασία με τους γονείς και μπορεί να είναι είτε ο χώρος νοσηλείας του παιδιού είτε το σπίτι κατά τις απογευματινές ή και πρωινές ώρες. Στις περιπτώσεις που το παιδί για κάποιο διάστημα δεν μπορεί να παρακολουθήσει τα μαθήματα, για λόγους υγείας, τότε ο εκπαιδευτικός αναπληρώνει σ' άλλη χρονική περίοδο τις ώρες που έχει χάσει ο μαθητής.

**Η κατ' οίκον εκπαίδευση περιλαμβάνει** συνήθως στήριξη στα εξεταζόμενα μαθήματα για μαθητές Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, εκτός εάν η ΕΕΕΑΕ αποφασίσει τη στήριξη του μαθητή σε κάποια άλλα μαθήματα αναγκαία για την κάλυψη συναισθηματικών αναγκών του.

### 7.3.12.7 Σεμινάρια Ειδικής Αγωγής 2009-10

Το τμήμα Ειδικής Αγωγής της Διεύθυνσης Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, στα πλαίσια της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και άλλων εμπλεκομένων σε θέματα Ειδικής Αγωγής, πραγματοποίησε κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010 σε συνεργασία με άλλους φορείς, σειρά σεμιναρίων/βιωματικών εργαστηρίων και Δειγματικές Διδασκαλίες σε σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης.

### ΜΑΘΗΤΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Σχολική Χρονιά 2009/10)

	Συνολο Εκπαιδευτικών Περιοδών 09/10	Αρ Μαθητών
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ</b>	<b>1700</b>	<b>1500</b>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ- <b>ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ</b>	<b>1118</b>	<b>196</b>
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ-ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ	<b>7137</b>	<b>2235</b>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	<b>9955</b>	<b>3931</b>

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε. Μαθησιακές Δυσκολίες  ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε.  Ειδικές Μονάδες Ειδική Αίθουσα	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε Ακοής  ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΜΑΘΗΤΕΣ Ε.Α.Ε Όρασης  ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΤΑΞΗ	ΣΥΝΟΛΟ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ	973	90	38	14	1115
ΛΕΜΕΣΟΣ	445	31	35	9	520
ΛΑΡΝΑΚΑ / ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ	533	57	15	5	610
ΠΑΦΟΣ	155	18	12	1	186
<b>ΠΑΓΚΥΠΡΙΩΣ</b>	<b>2106</b>	<b>196</b>	<b>100</b>	<b>29</b>	<b>2431</b>

## ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ 2009-10

Το τμήμα Ειδικής Αγωγής της Διεύθυνσης Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, στα πλαίσια της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και άλλων εμπλεκομένων σε θέματα Ειδικής Αγωγής, πραγματοποίησε κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010 σε συνεργασία με άλλους φορείς, τα ακόλουθα σεμινάρια/ βιωματικά εργαστήρια και Δειγματικές Διδασκαλίες:

1. Σεμινάρια με θέμα «Θετική και Ορθή Αντιμετώπιση των Παιδιών της Ειδικής Αγωγής μέσα από τη συνεχή επιστημονική ενημέρωση και επιμόρφωση». Εισηγητής των σεμιναρίων ήταν ο Dr. Dwight Sweeney, διακεκριμένος Ακαδημαϊκός σε θέματα Ειδικής Αγωγής στο Πανεπιστήμιο California State University San-Bernardino. Τα σεμινάρια διεξήχθησαν στις 5 – 9 Οκτωβρίου 2009 σε όλες τις Επαρχίες και απευθύνονταν:

σε εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στις Ειδικές Μονάδες ή στα Προγράμματα Ειδικής Αγωγής Μέσης Γενικής, Μέσης Τεχνικής και Δημοτικής Εκπαίδευσης Βοηθούς Διευθυντές Υπεύθυνους Προγραμμάτων Ειδικής Αγωγής

2. Σεμινάρια με θέμα «Πρακτικές για αποτελεσματική προσέγγιση των μαθητών ΕΑΕ». Εισηγήτριες στα σεμινάρια ήταν η Dr. Cheri Florance και η Nikki Murdick, διακεκριμένες Ακαδημαϊκοί σε θέματα Ειδικής Αγωγής. Τα σεμινάρια διεξήχθησαν στις 2-10 Νοεμβρίου 2009 σε όλες τις Επαρχίες και απευθύνονταν:

σε εκπαιδευτικούς Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης που διδάσκουν στις Ειδικές Μονάδες ή στα Προγράμματα Ειδικής Αγωγής

σε εκπαιδευτικούς της Δημοτικής Εκπαίδευσης που διδάσκουν στα Προγράμματα Ειδικής Αγωγής και Βοηθούς Διευθυντές Υπεύθυνους Προγραμμάτων Ειδικής Αγωγής.

3. Παιδαγωγικές Συνεδρίες σε σχολεία Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης Παγκυπρώς με θέμα το ΔΕΠΥ σε συνεργασία με το Σύνδεσμο ΔΕΠΥ. Εισηγητής ο Συνδεδειγμένος Λειτουργός, Αντώνης Περικλέους.

4. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχει επιχορηγήσει τη συμμετοχή 25 καθηγητών παγκύπρια σε σειρά σεμιναρίων που διοργάνωσε ο Σύνδεσμος Ατόμων με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητας, για το διάστημα Νοεμβρίου – Φεβρουαρίου 2009/10. Στόχος των σεμιναρίων ήταν η ενημέρωση τόσο των εκπαιδευτικών για τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής ή/και Υπερκινητικότητας. Τα σεμινάρια πραγματοποιήθηκαν σε όλες τις επαρχίες ως εξής:

ΕΠΑΡΧΙΑ/ χώρος διεξαγωγής	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΩΡΑ	ΘΕΜΑ
<b>ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ</b> ADHD CYPRUS CENTRE Σταυραετού 9 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	28/11/09	10:00 – 13:00	Assistive Technology – Ενισχυτική διδασκαλία μέσω τεχνολογικής υποστήριξης
	12/12/09	10:00 – 13:00	Disciplining a child with AD/HD (in English)
	16/01/10	10:00 – 13:00	Διαφοροποίηση εργασίας στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η περίπτωση ενός μαθητή με ΔΕΠΥ.
	06/02/10	10:00 – 13:00	Διαχείριση άγχους για γονείς παιδιών με ΔΕΠΥ.

<b>ΛΕΜΕΣΟΥ</b> Στην αίθουσα Πολιτιστικών Εκδηλώσεων της Τράπεζας Κύπρου	05/12/09	15:00-19:00	Γνωρίζοντας τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητα.
	06/12/09	10:00-14:00	Διαβάζω στο σπίτι με το παιδί μου που έχει ΔΕΠΥ. Αποτελεσματικές προσεγγίσεις.
<b>ΠΑΦΟΥ</b> Αίθ. Πολιτιστικών Εκδηλώσεων του Δήμου Κισσόνηργας	23/01/10	15:00-19:00	Γνωρίζοντας τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητα.
	24/01/10	10:00-14:00	Διαβάζω στο σπίτι με το παιδί μου που έχει ΔΕΠΥ. Αποτελεσματικές προσεγγίσεις.
<b>ΛΑΡΝΑΚΑΣ/ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ</b> Στο Ξενοδοχείο Pavlo Napa Hotel, Αγία Νάπα	20/02/10	15:00-19:00	Γνωρίζοντας τη Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητα.
	21/02/10	10:00-14:00	Διαβάζω στο σπίτι με το παιδί μου που έχει ΔΕΠΥ. Αποτελεσματικές προσεγγίσεις.

5. Σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, διοργανώθηκε ημερίδα με θέμα: «Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Πρακτικές Παρεμβάσεις για Παιδιά με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητα στην Εκπαίδευση». Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη, 3 Μαρτίου 2010, ώρα 08:30 – 13:30, στην Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου (Κεντρικά Κτίρια – Οδός Καλλιπόλεως). Στην ημερίδα συμμετείχαν καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής και εκπαιδευτικοί άλλων ειδικοτήτων από όλα τα σχολεία της Κύπρου.
6. Μέσα στα πλαίσια του νόμου περί «Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες του 1999» προγραμματίστηκαν σεμινάρια Πρώτων Βοηθειών, σε όλες τις Επαρχίες, με στόχο την ενημέρωση και επιμόρφωση των σχολικών βοηθών/συνοδών και των εκπαιδευτικών που εμπλέκονται στα προγράμματα ένταξης των παιδιών με Ειδικές Ανάγκες στη Μέση Γενική και Τεχνική Εκπαίδευση. Συντονιστής του σεμιναρίου ήταν ο κ. Χρίστος Αντωνιάδης, Λειτουργός Ασφάλειας και Υγείας στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

ΕΠΑΡΧΙΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΩΡΑ	ΤΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ
<b>Λευκωσία</b>	25 / 02 / 10 Πέμπτη	12:00 – 14:00	Αίθουσα εκδηλώσεων Υ.Π.Π.
<b>Λάρνακα / Αμμόχωστος</b>	03 / 03 / 10 Τετάρτη	12:00 – 14:00	Τεχνική Σχολή Λάρνακας (Αίθουσα Συνεδριάσεων)
<b>Πάφος</b>	10 / 03 / 10 Τετάρτη	12:00 – 14:00	Λύκειο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', Πάφος (Αίθουσα Εκδηλώσεων)
<b>Λεμεσός</b>	17 / 03 / 10 Τετάρτη	12:00 – 14:00	Λανίτειο Λύκειο Α' (Αίθουσα Βιβλιοθήκης)

7. Ημερίδα με θέμα: «Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Πρακτικές Παρεμβάσεις για Παιδιά με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητα στην Εκπαίδευση». Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 2010, ώρα 08:30 – 13:30, στην Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Κύπρου (Κεντρικά Κτίρια – Οδός Καλλιπόλεως). Εισηγήσεις έγιναν από τον Δρα Σωτήριο Δουκιά, Επισκέπτη Λέκτορα Γνωστικής Ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, τις Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους του Υπουργείου Παιδείας Φωτεινή Κουρουφέξη, Έλενα Χρίστου, Πωλίνα Θεμιστοκλέους και τον Δρα Μάρκο Γιώρκατσο, Ειδικό Εκπαιδευτικό.

8. Σεμινάριο με θέμα: «Διαθεματική στήριξη Παιδιών με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητα – Πρακτικές Προσεγγίσεις (μέσα από το πρόγραμμα Why Try)» σε συνεργασία με το Σύνδεσμο Ατόμων με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής ή / και Υπερκινητικότητα. Εισηγητής του σεμιναρίου ήταν ο Αμερικανός Hans Magleby, ειδικός σε θέματα ΔΕΠΥ. Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στις 19 Μαρτίου 2010, ώρα 08:30 – 13:30, στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου.
9. Σεμινάριο με θέμα: «Σύγχρονες Θεωρητικές Προσεγγίσεις και Πρακτικές Παρεμβάσεις για Παιδιά με Αυτισμό». Εισηγήτρια του σεμιναρίου ήταν η κ. Κωνσταντία Μηλίδη, Ειδική Παιδαγωγός Αυτιστικών Παιδιών στο Western Autistic School της Αυστραλίας. Το σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στις 16 Απριλίου 2010 στο Γυμνάσιο Κωνσταντινουπόλεως στη Λευκωσία. Έλαβαν μέρος 55 εκπαιδευτικοί που διδάσκουν σε Ειδικές Μονάδες Μέσης Εκπαίδευσης στις επαρχίες Λευκωσίας, Λάρνακας και Αμμοχώστου.
10. Στα πλαίσια της ποιοτικής βελτίωσης των Προγραμμάτων Ειδικής Αγωγής και Αλφαριθμητισμού και της ομαλής λειτουργίας των Σχολείων, η Διεύθυνση Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης διοργάνωσε ειδικά σεμινάρια για τους Προγραμματιστές των Γυμνασίων, Λυκείων και Τεχνικών Σχολών Παγκυπρίως (15/06/10 – 18/06/10).

## 7.4 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

### 7.4.1 ΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ, ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προσανατολίζεται στην ενοποίηση της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, με τη Μέση Γενική Εκπαίδευση. Η ενοποίηση αυτή στοχεύει στη διατήρηση μεν της ταυτότητας της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αλλά παράλληλα στοχεύει και στην αναβάθμιση του ρόλου της σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τις προκλήσεις της σύγχρονης εποχής.

### 7.4.2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΣΕ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

Η ανάγκη για παρακολούθηση της τεράστιας επιστημονικής/τεχνολογικής προόδου που συντελείται και βρίσκεται σε εξέλιξη στις μέρες μας και χαρακτηρίζει έντονα την εποχή μας επιβάλλει όπως οι μαθητές των Τεχνικών Σχολών εξασκηθούν στο χειρισμό και την εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας στην παραγωγική διαδικασία.

Οι προσανατολισμοί της βιομηχανίας μας, επιβάλλουν την επιμόρφωση και εξάσκηση των μαθητών των Τεχνικών Σχολών στα πιο κάτω εκπαιδευτικά μοντέλα σύγχρονης τεχνολογίας:

- Συστήματα πιεσμένου αέρα (Pneumatics)
- Συστήματα ηλεκτρο-πνευματικά (Electro-Pneumatics)
- Προγραμματιζόμενοι «Λογικοί Ελεγκτές» (Programmable Logic Controllers PLCs)
- Εργαλειομηχανές με ηλεκτρονικό (αριθμητικό) προγραμματισμό εργασίας (Computer Numerically)
- Controlled Machine Tools - CNC Machine Tools
- Συστήματα παραγωγικών διαδικασιών με την υποστήριξη Ηλεκτρονικού Υπολογιστή (Computer Aided Manufacturing)-CAM
- Συστήματα με ρομποτικό έλεγχο (Robotics)



### 7.4.3 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ–ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Στα πλαίσια του Μέτρου 2.2, όπως έχει περιληφθεί στο Ενιαίο Έγγραφο Προγραμματισμού για το Στόχο 3 και οριστικοποιηθεί στο αντίστοιχο Συμπλήρωμα Προγραμματισμού για την προγραμματική περίοδο 2004 – 2006, η ΜΤΕΕ έχει προχωρήσει στην αγορά προγραμμάτων eLearning, τα οποία χρησιμοποιούνται ως εργαλεία στην εκπαιδευτική/μαθησιακή διαδικασία.

Σε αυτό το Μέτρο εντάσσεται, μεταξύ άλλων, η εισαγωγή Σύγχρονης Τεχνολογίας στην εκπαίδευση, όπου περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δύο διακριτές δράσεις:

- Εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (eLearning) σε μαθήματα Γενικής Μόρφωσης, στις Τεχνικές Σχολές και στα Λύκεια
- Εισαγωγή των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (eLearning και eTraining) στα Προγράμματα Σπουδών της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

## 7.5 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

### 7.5.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Η Ευρώπη, μέσα στα πλαίσια μιας παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, επιβάλλεται να αναπτύξει μια στρατηγική που θα την βοηθήσει να βγει ισχυρότερη από την κρίση και να μετατρέψει την Ε.Ε σε μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία με υψηλά επίπεδα απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής. Η Στρατηγική λοιπόν «**Ευρώπη 2020**» προσφέρει ένα όραμα όσον αφορά την κοινωνική οικονομία της αγοράς της Ευρώπης για τον 21ο αιώνα.

Οι στόχοι που τίθενται μέσα από την **Στρατηγική «Ευρώπη 2020»** αφορούν κυρίως την ανάπτυξη, την καινοτομία και την εκπαίδευση. Συγκεκριμένα, ένας από τους στόχους της Στρατηγικής είναι να διαμορφώσει η κάθε χώρα/μέλος της Ε.Ε. το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την σχολική εκπαίδευση κάτω από το 10% και τουλάχιστον το 40% των νέων θα πρέπει να έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Θέτει ως προτεραιότητα την «Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας», έτσι ώστε να εκσυγχρονίσει την αγορά εργασίας με την παροχή δυνατοτήτων στους πολίτες μέσω της δια βίου ανάπτυξης δεξιοτήτων με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής τους στην αγορά εργασίας. Στόχος της Ε.Ε. αποτελεί και η καλύτερη αντιστοίχιση προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, μεταξύ άλλων και μέσω της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού.

Στην Κύπρο το ποσοστό ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα τη σχολική εκπαίδευση είναι 13,7% (στόχος στρατηγικής Ευρώπη 2020 – κάτω από το 10%) και το ποσοστό των νέων που είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι 47,1% (στόχος στρατηγικής Ευρώπη 2020 τουλάχιστον 40%). Η Κύπρος λοιπόν χρειάζεται να μειώσει το ποσοστό των ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα στο 10% και να διαφυλάξει ή και να αυξήσει περαιτέρω το 47,1% που αντιπροσωπεύει το ποσοστό των νέων που είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η Κύπρος έχει δεσμευτεί να προωθήσει τη **Διά Βίου Μάθηση** με τη διαμόρφωση ολοκληρωμένου πλαισίου στρατηγικής. Το Γραφείο Προγραμματισμού, ανέλαβε πρωτοβουλία για το συντονισμό των ενεργειών διαμόρφωσης συνεκτικής και ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη Διά Βίου Μάθηση στην Κύπρο. Οι προσπάθειες αυτές οδήγησαν στη δημιουργία της «**Εθνικής Στρατηγικής για τη Διά Βίου Μάθηση 2007-2013**» στο πλαίσιο της οποίας όλοι οι φορείς θα εργαστούν για να προωθήσουν και να κάνουν πράξη τη διά βίου μάθηση στην κυπριακή κοινωνία. Η Στρατηγική έχει δημιουργηθεί μέσα από τη συνεργασία του Γραφείου Προγραμματισμού με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το Κέντρο Παραγωγικότητας και την Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.

Στόχος της Ε.Ε. όσον αφορά στη διά βίου μάθηση είναι η ενδυνάμωση των πολιτών ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της κοινωνίας της γνώσης, κινούμενοι ελεύθερα μεταξύ μαθησιακών πλαισίων, επαγγελματών, περιοχών και χωρών για την επίτευξη της μάθησης, καθώς και η απο-

φυγή αποκλεισμών και περισσότερη ευημερία, ανεκτικότητα και δημοκρατικότητα.

Η Εθνική Στρατηγική για τη Διά Βίου Μάθηση, για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, επικεντρώνει τις δράσεις της σε 4 άξονες προτεραιότητας:

- **Πρόσβαση και συμμετοχή όλων στη Διά Βίου Μάθηση:** Επικεντρωμένες δράσεις προώθησης της πρόσβασης και παραμονής στην Εκπαίδευση για όλους, της ένταξης / επανένταξης στην αγορά εργασίας επιλεγμένων ομάδων ανθρώπινου δυναμικού για αύξηση των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο, καθώς και της δημιουργίας ευκαιριών για εκπαίδευση των ενηλίκων.
- **Υποδομές και Συστήματα Διά Βίου Μάθησης:** Προώθηση της ποιοτικής διάστασης της Διά Βίου Μάθησης με ενίσχυση των υποδομών και του περιεχομένου της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, καθώς και της προώθησης Εθνικού Συστήματος Προσόντων.
- **Έρευνα και Ανάπτυξη:** Ποικιλόμορφες δράσεις έρευνας και ανάπτυξης σε κείρια σημασίας θέματα για τη Διά Βίου Μάθηση στην Κύπρο.
- **Αποτελεσματική Διακυβέρνηση:** Ποικιλόμορφες δράσεις για ενίσχυση των συστημάτων και μηχανισμών διακυβέρνησης της Δια Βίου Μάθησης τόσο στο Εκπαιδευτικό Σύστημα όσο και στο Σύστημα Κατάρτισης με την ενεργό συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων στη Δια Βίου Μάθηση εταιρών.

Βασικές προϋποθέσεις, οι οποίες τίθενται μέσα από το Γραφείο Προγραμματισμού, για την επιτυχή υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής Διά Βίου Μάθησης, είναι αφενός η έγκαιρη δημιουργία των κατάλληλων δομών για απορρόφηση κοινοτικών πόρων και η κατάλληλη στελέχωση των διαφόρων υπηρεσιών με το αναγκαίο προσωπικό, και αφετέρου η επίδειξη της απαιτούμενης συνέργειας μεταξύ όλων των αρμόδιων υπηρεσιών, σε παράλληλη πορεία με την ενεργό σύμπραξη όλων των εμπλεκόμενων στη Διά Βίου Μάθηση εταιρών.

### **Νόμος Πλαίσιο για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Κύπρο**

Ένας από τους στόχους της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση της Κύπρου είναι ο εκσυγχρονισμός και ενοποίηση της νομοθεσίας που αφορά τα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια σε ένα ενιαίο Νόμο Πλαίσιο για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Κύπρο. Σκοπός του εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας των Πανεπιστημίων είναι να καταστήσει τη διοίκηση και τη λειτουργία τους πιο ευέλικτη και πιο αποτελεσματική και να τους δώσει τη δυνατότητα να αναπτύξουν νέες εκπαιδευτικές και ερευνητικές δραστηριότητες που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της εποχής και της κοινωνίας.

Για το σκοπό αυτό, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού όρισε Ad Hoc Επιτροπή, αποτελούμενη από ειδικούς στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση, η οποία ετοίμασε και παρέδωσε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού τις εισηγήσεις της για τις πρόνοιες που πρέπει να περιλαμβάνονται στο Νόμο – Πλαίσιο για την Ανώτατη Εκπαίδευση στην Κύπρο.

Με πρωτοβουλία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, η εισήγηση για το Νόμο Πλαίσιο συζητήθηκε στο Συμβούλιο Ανώτατης Εκπαίδευσης και στο Υπουργικό Συμβούλιο. Επιπλέον, τον Απρίλιο του 2010 οργανώθηκε Ημερίδα με θέμα «Τι πρέπει να επιτύχει και τι να αποφύγει ο Νόμος Πλαίσιο για την Ανώτατη Εκπαίδευση στην Κύπρο». Σκοπός της Ημερίδας ήταν η κατάθεση απόψεων και προβληματισμών σχετικά με την ενοποίηση και τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για την Ανώτατη Εκπαίδευση στην Κύπρο και η έναρξη ενός δημόσιου διαλόγου για το εν λόγω θέμα.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού κάλεσε τα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια να υποβάλουν τις απόψεις τους για την εισήγηση για δημιουργία ενός Νόμου Πλαισίου για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση της Κύπρου και έχει αρχίσει διάλογο με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς με σκοπό την περαιτέρω προώθηση του θέματος.

### **Στοχευμένα μέτρα ενίσχυσης της φοιτητικής πρόνοιας**

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, στο πλαίσιο των αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου

ου, από το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010, έθεσε σε εφαρμογή τα Μέτρα Ενίσχυσης της Φοιτητικής Μέριμνας για την κάλυψη φοιτητικών αναγκών με απώτερο στόχο την ενίσχυση της φοιτητικής πρόνοιας, στη βάση κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων, με τις ακόλουθες ομάδες φοιτητών να έχουν δικαίωμα υποβολής αιτήσεων:

- α) Κύπριοι και άλλοι ευρωπαίοι, προπτυχιακοί φοιτητές που σπουδάζουν στα Δημόσια και Ιδιωτικά Πανεπιστήμια και στις Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Κύπρο
- β) Κύπριοι, προπτυχιακοί φοιτητές που σπουδάζουν σε χώρες του εξωτερικού.

Την ακαδημαϊκή χρονιά 2009-2010 επωφελήθηκαν πέραν των 7000 φοιτητών στην Κύπρο και πέραν των 1400 κυπρίων φοιτητών στο εξωτερικό.

Στο πλαίσιο της επανάληψης του μέτρου την ακαδημαϊκή χρονιά 2010-2011 στην Κύπρο από τα Δημόσια Πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο Κύπρου και Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου) και Σχολές (Δασικό Κολέγιο και Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου), καθώς επίσης από τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια (University of Nicosia, European University-Cyprus και Frederick University), συμπεριλήφθηκε το Ιδιωτικό Πανεπιστήμιο Νεάπολις, του οποίου εγκρίθηκε η χορήγηση της αρχικής άδειας λειτουργίας του την ακαδημαϊκή χρονιά 2010-2011.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο συγκεκριμένων πιστώσεων, τα δημόσια και ιδιωτικά πανεπιστήμια, καθώς επίσης οι δημόσιες σχολές στην Κύπρο, ανέλαβαν να προκηρύξουν και να εφαρμόσουν τα εν λόγω μέτρα, τα οποία περιλάμβαναν κουπόνι σίτισης, κουπόνι για αγορά βιβλίων, επιχορήγηση για αγορά ή αναβάθμιση ηλεκτρονικού υπολογιστή και επίδομα για στέγαση και απευθύνονταν σε κύπριους και άλλους ευρωπαίους, προπτυχιακούς φοιτητές. Επιπλέον, τα μέτρα περιλαμβάνουν αύξηση των κονδυλίων του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου ώστε, ανάμεσα σε άλλα, να ενισχυθούν τα υφιστάμενα και να δημιουργηθούν νέα προγράμματα υποτροφιών, μέσω των οποίων θα παραχωρούνται υποτροφίες για προπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό σε φοιτητές με βασικό κριτήριο την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση.

#### **Επιχορήγηση Φοιτητικών Ενώσεων**

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης μεριμνά για την επιχορήγηση των Κυπριακών Φοιτητικών Ενώσεων στην Κύπρο και στο Εξωτερικό, με βάση τις δραστηριότητες που παρουσιάζουν και τον αριθμό των μελών τους. Κατά τη διάρκεια του 2010, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επιχορήγησε με το ποσό των €70,000 τις κυπριακές φοιτητικές ενώσεις που υπέβαλαν αίτηση.

#### **Φοιτητική Ταυτότητα-Κάρτα Νέων/Euro 26 (Euro26 Student Card)**

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεννόηση με τον Οργανισμό Νεολαίας επιχορηγεί την έκδοση της Φοιτητικής Ταυτότητας-Κάρτας Νέων/Euro 26, η οποία καλύπτει όλους τους φοιτητές, εσωτερικού και εξωτερικού. Οι κάτοχοι της φοιτητικής ταυτότητας δικαιούνται, ανάμεσα σε άλλα ωφελήματα, ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και 50% έκπτωση σε θεάματα που προσφέρουν όλοι οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου όπως ο ΚΟΑ, ο ΘΟΚ, κτλ. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και ο Οργανισμός Νεολαίας μελετά την επέκταση των ωφελημάτων.

#### **Ενίσχυση τμημάτων (Εδρών) Ελληνικών και Κυπριακών Σπουδών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού**

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης εξετάζει αιτήματα για οικονομική στήριξη Εδρών Ελληνικών ή Κυπριακών Σπουδών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού το 2010 επιχορήγησε €278 000 σε 37 τμήματα (έδρες) ελληνικών και κυπριακών σπουδών σε πανεπιστήμια του εξωτερικού, σε 20 χώρες.

## 7.6 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΚΥΠΡΟΥ

### 7.6.1 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ο Τομέας Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου εξέδωσε το 2010 τα ακόλουθα:

1. *Η ποίηση την Αρχαία Κυπριακή Γραμματεία*: Πρακτικά του ΙΕ΄ Συμποσίου για την Αρχαία Κυπριακή Γραμματεία.
2. *Δελτίο Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Κύπρου*. Τεύχος 12.

Το νέο τεύχος περιλαμβάνει εργασίες του προσωπικού του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, όπως και άλλων εκπαιδευτικών, που αφορούν θέματα Γενικής και Ειδικής Διδακτικής, θέματα σχετικά με τα Προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και θέματα που προωθούν τους στόχους του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Το Δελτίο αποστέλλεται δωρεάν σε όλα τα σχολεία.

3. *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση για την ομαλή ένταξη των μαθητών/τριών με μεταναστευτικές βιογραφίες στα σχολεία και την κοινωνία της Κύπρου*.

Η έκδοση συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας και εντάσσεται στα πλαίσια των προγραμμάτων για την ομαλή ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα.

4. Επιπρόσθετα, εκτυπώθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο βιβλιάρια-οδηγοί για όλα τα επιμορφωτικά προγράμματα, όπως, επίσης, και συμπληρωματικό υλικό και σημειώσεις για τις ανάγκες που προκύπτουν από τη διεξαγωγή των υποχρεωτικών και προαιρετικών σεμιναρίων.

### 7.6.2 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ

Η διεξαγωγή των Προγραμμάτων Ενδοϋπηρεσιακής Επιμόρφωσης Διευθυντών Δημοτικής Εκπαίδευσης και Διευθυντών και Βοηθών Διευθυντών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Νεοεισερχόμενων Εκπαιδευτικών Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και του Προγράμματος Επιμόρφωσης για την Εφαρμογή των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων (2010), αλλά και το συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων για ουσιαστική αυτομόρφωση έχουν αναβαθμίσει το ρόλο της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Ως εκ τούτου, έγινε προσπάθεια εμπλουτισμού της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με νέους τόμους βιβλίων και ψηφιακούς δίσκους ήχου (CD) και εικόνας (DVD). Συνολικά, η Βιβλιοθήκη διαθέτει 47702 τίτλους βιβλίων και 86 τίτλους περιοδικών εκδόσεων. Κατά το 2010 η Βιβλιοθήκη εμπλουτίστηκε με 482 νέα βιβλία, ενώ αναμένεται η παραλαβή άλλων 50 περίπου βιβλίων. Στη θεματολογία των βιβλίων περιλαμβάνονται κυρίως τίτλοι που αφορούν στη μεθοδολογία της διδασκαλίας, στις εκπαιδευτικές καινοτομίες και πρακτικές, στην επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στην εκπαιδευτική διοίκηση. Η συνολική δαπάνη για το 2010 ανήλθε στις €31.000.

Κατά το 2010 και ύστερα από την ένταξη της Βιβλιοθήκης στην Κοινοπραξία Βιβλιοθηκών Κυπριακών Πανεπιστημίων στα πλαίσια του Προγράμματος «Αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στα πλαίσια της Διά Βίου Μάθησης», ξεκίνησαν οι διαδικασίες για ηλεκτρονική σύνδεσή της με όλα τα σχολεία της Κύπρου.

### 7.6.3 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Ο Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου συνεχίζει την αποστολή των εκπαιδευτικών παραγωγών του, καθώς και των παραγωγών που παραχωρούνται από την Εκπαιδευτική Τηλεόραση της Ελλάδας, σε σχολεία και εκπαιδευτικούς, μέσω της διαδικασίας παραγγελιών.

Για την καλύτερη εξυπηρέτηση του εκπαιδευτικού κόσμου και των σχολείων, σχεδιάστηκε ιστοσελίδα όπου φιλοξενούνται οι εκπαιδευτικές ταινίες. Οι επισκέπτες μπορούν να παρακολουθήσουν μια παραγωγή διαδικτυακά ή να την αποθηκεύσουν για μελλοντική χρήση. Μπορούν, επίσης, να βρουν εισηγήσεις αξιοποίησης των παραγωγών αυτών στη μαθησιακή διαδικασία αλλά και να δώσουν τις δικές τους εισηγήσεις και σχόλια. Η ιστοσελίδα θα είναι διαθέσιμη στο κοινό από το Δεκέμβριο του 2010.

Η δεύτερη συμπαραγωγή του Τομέα Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας και της Διεύθυνσης της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης της Ελλάδας με θέμα την Κεραμική Τέχνη στην Κύπρο και στην Κρήτη ολοκληρώθηκε, ενώ ξεκίνησε η τρίτη συμπαραγωγή με τίτλο «Σεφέρης – Διαμαντής».

Παράλληλα, ξεκίνησε μια νέα παραγωγή με θέμα τη δημοτική μουσική στην Κύπρο, η οποία θα συγχρηματοδοτηθεί από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

#### 7.6.4 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εμπλουτίζει την προσφορά του στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών με τη συμμετοχή του σε ευρωπαϊκά και ερευνητικά προγράμματα. Στα πλαίσια αυτά μεταφέρει την εμπειρία και τεχνογνωσία του σε θέματα εκπαίδευσης, ενημερώνεται για τις διεθνείς εξελίξεις στον τομέα της εκπαίδευσης και αναπτύσσει συνεργασίες με άλλα ιδρύματα και οργανισμούς και παράλληλα υλοποιεί παρεμβατικά προγράμματα σε σχολεία.

Κατά τη διάρκεια του 2010, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο συμμετείχε στα πιο κάτω ευρωπαϊκά και ερευνητικά προγράμματα (Πίνακας 1):

Πίνακας 1:

#### Ευρωπαϊκά Προγράμματα στα οποία Συμμετείχε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο κατά το 2010

ΔΡΑΣΗ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΘΕΜΑ
1 Οκτωβρίου 2009 - 30 Σεπτεμβρίου 2011	A Framework for Preparing Teachers to Teach with ICT (Πρόγραμμα Leonardo da Vinci - Life Long Learning)	Μελέτη υφιστάμενων πρακτικών για το σχεδιασμό και ανάπτυξη μαθησιακών εισηγήσεων για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία, μεταφορά τεχνογνωσίας από προηγούμενα έργα, δημιουργία δομής και διαδικασίας για την εφαρμογή νέων προτάσεων.
2008 - 2010	CYBERETHICS GII (Safer Internet Programme) Island-wide combined Safer Internet Awareness Node and Hotline	Η ασφαλής χρήση του διαδικτύου
2008 - 2010	Wi-Mi: Wide Minds (COMENIUS Network)	Θεματικό δίκτυο με κύριο στόχο την ενίσχυση των διαπολιτισμικών συνεργασιών μεταξύ ευρωπαϊκών σχολείων με τη χρήση των ΤΠΕ
3 – 5 Μαρτίου 2010	«The use of Internet: Opportunities and Challenges» (PESTALOZZI)	Ανάπτυξη μαθησιακών εισηγήσεων για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου
	“ENTEP”	European Network on Teacher Education Policy

Επιπρόσθετα, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο συμμετέχει στο Πρόγραμμα Erasmus. Δύο λειτουργοί του ΠΙ μέσα στα πλαίσια της Εκπαίδευσης Προσωπικού παρακολούθησαν το συνέδριο του British Educational Research Association, το οποίο διεξήχθη μεταξύ 2 – 5 Σεπτεμβρίου 2009 στο Μάντσεστερ στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το συνέδριο περιλάμβανε πολλές θεματικές περιοχές, ανάμεσα στις οποίες, Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας και Εκπαιδευτική Πολιτική, Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Εκπαιδευτικών, Αποτελεσματικότητα και Βελτίωση στην Εκπαίδευση, Αξιολόγηση, Αλφαριθμητισμός και Γλώσσα, που αφορούν ζητήματα Κοινωνικής Ταυτότητας και Επίδοσης και Δι-απολιτισμικής Εκπαίδευσης.

Το διάστημα μεταξύ 25 – 28 Μαΐου 2010 λειτουργός του Π.Ι.Κ. μετέβη στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και διοργάνωσε εργαστήρια για τους φοιτητές του Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία, που αφορούσαν θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

Το διάστημα μεταξύ 26 – 30 Απριλίου 2010 επισκέφθηκε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Διοικητική Λειτουργός από το Παιδαγωγικό Πανεπιστήμιο της Αυστρίας μέσα στα πλαίσια της εκπαίδευσης προσωπικού. Έγινε ενημέρωση για την διοργάνωση των διαφόρων Προγραμμάτων που προσφέρει το Π.Ι.Κ. και συζητήθηκαν προοπτικές για μελλοντική συνεργασία.

## **7.6.5 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

### **Δίκτυο Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης**

Στα πλαίσια της ενίσχυσης της παρεχόμενης Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη στους μαθητές και εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στα πλαίσια της υλοποίησης της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση δημιούργησε το δίκτυο Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (Κ.Π.Ε.). Το δίκτυο των Κ.Π.Ε. βρίσκεται στον τρίτο χρόνο λειτουργίας του και στην παρούσα φάση λειτουργεί με τέσσερα Κέντρα: το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Πεδουλά, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αθαλάσσης, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Κοινότητας Ακρωτηρίου και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Σαλαμιούς. Τα Κέντρα βρίσκονται υπό την εποπτεία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που είναι και ο συντονιστικός φορέας του Υπουργείου Παιδείας για τα θέματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Αειφόρου Ανάπτυξης. Η δημιουργία των Κ.Π.Ε. είναι το αποτέλεσμα της στενής συνεργασίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού με τις τοπικές κοινότητες (Κοινότητα Πεδουλά, Ακρωτηρίου και Σαλαμιούς), αλλά και με το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος - Τμήμα Δασών, με τη συμβολή και τη συνεργασία των οποίων δημιουργήθηκε το Κ.Π.Ε. Αθαλάσσης. Τα Κ.Π.Ε. Ακρωτηρίου και Αθαλάσσης προσφέρουν ολοήμερα και μονοήμερα Προγράμματα, ενώ το Κ.Π.Ε. Πεδουλά, πέρα από την προσφορά την μονοήμερων και ολοήμερων Προγραμμάτων, προσφέρει διήμερα και τριήμερα προγράμματα με διαμονή μέχρι και σαράντα μαθητών στους ξενώνες του. Το ΚΠΕ Σαλαμιούς που βρίσκεται στον πρώτο χρόνο λειτουργίας πρόκειται να λειτουργήσει στην παρούσα φάση με μονοήμερα και ολοήμερα Προγράμματα, όμως προβλέπεται σε σύντομο χρονικό διάστημα να μετεξελιχθεί σε Κέντρο περιφερειακού τύπου, προσφέροντας τριήμερα Προγράμματα.

Τα Προγράμματα όλων των Κ.Π.Ε. έχουν σχεδιασθεί από την ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στα ειδικά περιβαλλοντικά πεδία των περιοχών στις οποίες έχουν δημιουργηθεί και να συνάδουν με τα σύγχρονα θέματα του Περιβάλλοντος και της Αειφόρου Ανάπτυξης, όπως έχουν καθορισθεί από τους διεθνείς οργανισμούς και την επιστημονική κοινότητα. Τα Προγράμματα είναι οργανωμένα στη βάση πέντε θεματικών αξόνων, «Δάσος-Βιοποικιλότητα», «Νερό», «Περιβάλλον και Πολιτισμός», «Έδαφος», «Περιβάλλον και Τοπική Κοινότητα» και είναι άμεσα συνδεδεμένα με το σχολείο. Καινοτομία των Προγραμμάτων αποτελεί η σύνδεσή τους με τα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη και η ενσωμάτωσή τους στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ως τμήμα της επίσημης εκπαίδευσης των μαθητών/τριών, αλλά και εκπαιδευτικών του τύπου μας.

Στόχος των Κέντρων είναι να λειτουργήσουν ως υποστηρικτικές δομές για την προώθηση της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη στα σχολεία και να καταστούν χώροι ανάπτυξης και εφαρμογής πολύπλευρων περιβαλλοντικών δράσεων. Μέσα από αυτές μαθητές, εκπαιδευτικοί, φοιτητές, αλλά και άλλες ομάδες πληθυσμού θα έχουν την ευκαιρία να διερευνήσουν περιβαλλοντικά ζητήματα, μέσα από τη βιωματική και εμπειρική ενασχόλησή τους σε διάφορα μαθησιακά περιβάλλοντα πέρα από το σχολείο και στη βάση της συνεξέτασης των κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών παραμέτρων.

Το 2010 έλαβαν μέρος στα Προγράμματα του δικτύου περίπου δεκαοκτώ χιλιάδες (18.000) μαθητές/τριες, χίλιοι (1000) εκπαιδευτικοί και διακόσιοι πενήντα (250) φοιτητές/τριες από την Κύπρο και το εξωτερικό.

Επιπλέον, στα πλαίσια των δράσεων του Κ.Π.Ε. Πεδουλά διεξήχθησαν δύο τριήμερα διατμηματικά σεμινάρια επιμόρφωσης, με τη συμμετοχή εξήντα (60) εκπαιδευτικών.

### **Δραστηριότητες και Δράσεις της Ομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης**

Μερικές από τις πιο σημαντικές δραστηριότητες της Ομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τη σχολική χρονιά 2009- 2010 αποτέλεσαν:

Η προσφορά επιμορφωτικών σεμιναρίων στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων σε θέματα σχετικά με την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη. Στα πλαίσια της δράσης αυτής οργανώθηκαν τα πιο κάτω σεμινάρια: «Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη: Αρχές Οργάνωσης και Σχεδιασμού του Αειφόρου Σχολείου», «Πολιτισμός και Περιβάλλον» και «Ο Ρόλος και η Συμβολή των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Προώθηση της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Σχολείο».

Η πρωτοβουλία για αναθεώρηση των θεματικών ενοτήτων του περιβαλλοντικού εκπαιδευτικού Προγράμματος «Οικολογικά Σχολεία». Συγκεκριμένα, σε συνεργασία με τη μη-κυβερνητική οργάνωση CYMEPA, που είναι ο εθνικός χειριστής του προγράμματος, η Ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης σχεδίασε και υλοποίησε σε ετήσια βάση στα σχολεία όλων των εκπαιδευτικών βαθμίδων πιλοτικά Προγράμματα με κύριο άξονα τον πολιτισμό και το περιβάλλον. Τα αποτελέσματα από την εφαρμογή των Προγραμμάτων θα δημοσιευθούν σε μια συλλογική έκδοση, ως βασικό εκπαιδευτικό υλικό και βοήθημα για το συγκεκριμένο θέμα.

Η συμμετοχή της Παιδαγωγικής Ομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στη συγγραφή του Νέου Αναλυτικού Προγράμματος για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη.

Η συμμετοχή σε εθνικά, διεθνή και ευρωπαϊκά προγράμματα και δίκτυα για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση. Στα πλαίσια της δράσης αυτής, η Παιδαγωγική Ομάδα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης συμμετέχει ή συντονίζει τα πιο κάτω Προγράμματα:

α) *Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα, «Μαθαίνω για τα Δάση» (Leaf):* Το Πρόγραμμα επιδιώκει τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας ανάμεσα στα διάφορα σχολεία της Ευρώπης με στόχο τη διαμόρφωση δασικής συνείδησης και την παραγωγή σχετικού εκπαιδευτικού υλικού. Εθνικός χειριστής του Προγράμματος είναι ο μη κυβερνητικός οργανισμός «Φίλοι της Θάλασσας» (CYMEPA) και συντονιστής το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

β) *Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα, «Θεματικό Δίκτυο Δάσος - Μονοπάτια της Φύσης»:* Το Πρόγραμμα αυτό εντάσσεται στο πλαίσιο των συνεργασιών Κύπρου - Ελλάδας και αποσκοπεί στην ενασχόληση των μαθητών με ζητήματα που αφορούν στο δάσος και στα μονοπάτια της φύσης.

- Η συμμετοχή της Ομάδας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα πλαίσια της Διεθνούς Εκπαιδευτικής Έκθεσης, καθώς επίσης και η συμμετοχή της σε άλλες εκδηλώσεις εθελοντικού χαρακτήρα.
- Η συμβουλευτική στήριξη των σχολείων και η διεξαγωγή σεμιναρίων για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση και την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη σε σχολική βάση.

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή Προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στα πλαίσια των αναγκών της σχολικής μονάδας και της τοπικής κοινότητας.

## 7.7 ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

### 7.1.6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ - ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

Το Υ.Π.Π., στα πλαίσια ανάπτυξης πολιτικής για προώθηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας, έχει αναπτύξει μακροπρόθεσμο στρατηγικό όραμα. Η πολιτική αυτή έχει συμφωνηθεί από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και την Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας. Βασικός άξονας του μακροπρόθεσμου οράματος είναι η ενεργοποίηση και η παράλληλη στήριξη των σχολικών μονάδων να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν σχέδιο δράσης προαγωγής της υγείας, το οποίο να είναι αποδεκτό από τους μαθητές και το προσωπικό του σχολείου και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του σχολείου, αλλά και να αξιοποιεί ευκαιρίες συνεργασίας με τους γονείς, την κοινότητα και άλλους φορείς. Στα πλαίσια αυτής της πολιτικής συστάθηκε το 2009 νέα διοικητική δομή στο Υ.Π.Π., η οποία συντονίζει τα διάφορα προγράμματα προαγωγής υγείας όλων των βαθμίδων. Μεγάλος αριθμός προγραμμάτων, δράσεων και παρεμβάσεων Αγωγής Υγείας έχουν υλοποιηθεί κατά τη σχολική χρονιά 2008-2009, μετά από επιχορήγησή τους από τη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιότητας. Ακολουθεί η παρουσίαση των διάφορων δράσεων και προγραμμάτων που μπορούν να υπαχθούν κάτω από την ευρύτερη περιοχή της Αγωγής Υγείας.

#### 7.1.6.1 Ομάδα άμεσης παρέμβασης

Το Υ.Π.Π. στα πλαίσια της στήριξης των σχολικών μονάδων δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων και φαινομένων παραβατικότητας μαθητών, έχει δημιουργήσει την Ομάδα Άμεσης Παρέμβασης. Η Ομάδα απαρτίζεται από εκπροσώπους διάφορων τμημάτων και υπηρεσιών του Υ.Π.Π., όπως εκπαιδευτικούς δημοτικής και μέσης, εκπαιδευτικούς ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς.

Η Ομάδα αυτή εργάζεται για την ανάπτυξη, προώθηση και παρακολούθηση σχεδίου δράσης με σκοπό την ολιστική προσέγγιση του προβλήματος. Σε αυτή τη διαδικασία εμπλέκονται οι εκπαιδευτικοί του κάθε σχολείου, η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας, το Γραφείο Ευημερίας, οι γονείς και η κοινότητα. Η Ομάδα έχει, επίσης, τη δυνατότητα να στηρίζει την κάθε σχολική μονάδα που απευθύνεται σε αυτή για βοήθεια, επισπεύδοντας τις διαδικασίες και προωθώντας οικονομική επιχορήγηση εκεί που χρειάζεται για την αντιμετώπιση της σχολικής βίας και παραβατικότητας στα σχολεία. Τέλος, η Ομάδα προωθεί την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, με στόχο τη μείωση της παραβατικότητας των μαθητών.

#### 7.1.6.2 Ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας

Ως Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) χαρακτηρίζονται περιοχές οικονομικά και κοινωνικά υποβαθμισμένες. Στις ζώνες αυτές εντάσσονται το/τα νηπιαγωγείο/α, το/τα δημοτικό/ά και το γυμνάσιο της περιοχής, οι φορείς των οποίων συνεργάζονται στενά και εκπονούν κοινά προγράμματα προς την κατεύθυνση της ομαλής κοινωνικοποίησης των μαθητών. Στα σχολεία που είναι ενταγμένα στις Ζ.Ε.Π. προσφέρονται μια σειρά από επιπρόσθετα μέτρα που, ανάμεσα σε άλλα, περιλαμβάνουν τη μείωση του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα, την παροχή ενισχυτικού χρόνου διδασκαλίας, τη δωρεάν παροχή προγεύματος σε όλους τους μαθητές, καθώς και διάφορα άλλα μέτρα που αναπτύσσονται με πρωτοβουλία της σχολικής μονάδας και σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες. Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2008-2009, συμμετείχαν στο θεσμό αυτό οκτώ νηπιαγωγεία και δέκα δημοτικά σχολεία, τα οποία υπάγονται στις Ζ.Ε.Π. Φανερωμένης, Αγίου Αντωνίου, Φανερωμένης και Θεοσκεπάστης των επαρχιών Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου, αντίστοιχα, αναπτύσσοντας πέραν των 176 δράσεων και προγραμμάτων που στόχευαν στην πρόληψη του σχολικού αποκλεισμού, της βίας, της νεανικής παραβατικότητας και της εγκατάλειψης του σχολείου.



### 7.1.6.3 Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας «MENTΩΡ»

Κατά τη σχολική χρονιά 2008-2009, η δημοτική εκπαίδευση, σε συνεργασία με τα Κέντρα Εκπαίδευσης Ζωής Κύπρου, συνέχισε την εφαρμογή του Προγράμματος «Μέντωρ» με έξι κινητές μονάδες και έξι προγράμματα, ένα για κάθε τάξη του δημοτικού σχολείου. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα εφαρμόστηκε στη Λευκωσία, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα/Αμμόχωστο και την Πάφο, σε σχολεία των πόλεων, των προαστίων και της υπαίθρου. Δόθηκε η ευκαιρία σε 17218 μαθητές δημοτικών σχολείων να το παρακολουθήσουν και σε 1080 γονείς να ενημερωθούν λεπτομερώς γι' αυτό, στα πλαίσια παρουσιάσεων προς τους γονείς των παιδιών του κάθε σχολείου. Επιπλέον, το πρόγραμμα επεκτάθηκε και σε παιδιά ειδικών μονάδων και ειδικών σχολείων με την παροχή σε αυτά πιο απλοποιημένων δραστηριοτήτων.

Το Πρόγραμμα Αγωγής Υγείας της Κινητής Μονάδας «Μέντωρ» είναι πρόγραμμα πρόληψης κατά της χρήσης ουσιών εξάρτησης, το οποίο επιδιώκει την παροχή πληροφοριών, την απόκτηση δεξιοτήτων συμπεριφοράς και την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης. Με βάση το μοντέλο πρόληψης, οι δραστηριότητες χωρίζονται στις ακόλουθες τρεις βασικές κατηγορίες:

- δραστηριότητες που προσφέρουν γνώση για τη βιολογική λειτουργία
- δραστηριότητες που στοχεύουν στην ενίσχυση της αυτοεκτίμησης
- δραστηριότητες που βοηθούν τα παιδιά να αποκτήσουν δεξιότητες αντίστασης στις κοινωνικές πιέσεις και αναπτύσσουν τις ικανότητες λήψης αποφάσεων, στοχεύοντας, παράλληλα, στην καλλιέργεια στάσεων έναντι των ουσιών εξάρτησης.

Τα ειδικά προγράμματα του «Μέντωρ» εμπνέουν τα παιδιά, διδάσκοντας σε αυτά τις θετικές πτυχές της ζωής, τις εκπληκτικές λειτουργίες του μυαλού και του σώματός τους. Μέσα από τα προγράμματα αυτά, στα οποία είναι έντονο το στοιχείο της ενδυνάμωσης του ατόμου μέσα από ομαδικές δραστηριότητες, μίμηση ρόλων, παιχνίδια, διαγωνισμούς, τα παιδιά γνωρίζουν και ταυτόχρονα μαθαίνουν να σέβονται τον εαυτό τους. Παράλληλα, εξετάζουν τα στοιχεία του περιβάλλοντος και τους τρόπους που αυτά επηρεάζουν την υγεία. Το μάθημα γίνεται σε κινητή αίθουσα (τροχόσπιτο) χωρίς καθίσματα, όπου όλοι κάθονται στο χαλί, ίσοι μεταξύ τους. Στην οροφή υπάρχουν φωτεινά άστρα, η αίθουσα είναι εξοπλισμένη με οπτικοακουστικά μέσα, ηλεκτρικά διαμορφώματα για τα διάφορα συστήματα και τις λειτουργίες του ανθρώπινου σώματος, με παιχνίδια (το Harold την καμπλοπάρδαλη) και άλλα, που οδηγούν στην ενεργό συμμετοχή των μαθητών στο πρόγραμμα και αποτελούν μια θετική και αξέχαστη γι' αυτά εμπειρία.

Τα προγράμματα έχουν μια διαβαθμισμένη σειρά που ακολουθεί χρονικά τη νοητική και συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών και καταπιάνονται με θέματα που έχουν σχέση με την ηλικία στην οποία απευθύνονται:

- «Φροντίδα του σώματός μας» (Α' τάξη): Εισαγωγική παρουσίαση του ανθρώπινου σώματος και της ιδέας τού να είναι κάποιος υγιής. Τονίζεται η σημασία της φροντίδας του σώματος, ώστε να είναι καθαρό και υγιές. Μέσα από παιχνίδια, τα παιδιά αποκτούν δεξιότητες φροντίδας και καθαριότητας του σώματός τους.
- «Υγιεινή διατροφή» (Β' τάξη): Στο πρόγραμμα αυτό αναπτύσσεται ο θαυμασμός για το ανθρώπινο σώμα με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων και του ανθρώπινου ανατομικού προπλάσματος. Τονίζεται ιδιαίτερα η σημασία της υγιεινής και ισορροπημένης διατροφής.
- «Έλεγχος των συναισθημάτων» (Γ' τάξη): Με τη βοήθεια του ανατομικού προπλάσματος, το πρόγραμμα στοχεύει στην εκμάθηση των κυριότερων οργάνων του σώματος και της λειτουργίας τους. Παράλληλα, τα παιδιά αρχίζουν να εξετάζουν τα διάφορα στοιχεία που συνθέτουν τη ζωή, όπως π.χ. τα συναισθήματα και οι ανθρώπινες σχέσεις. Μέσα από ποικίλες δραστηριότητες, τα παιδιά μαθαίνουν να ελέγχουν τα συναισθήματά τους, ιδιαίτερα τα αρνητικά, ώστε να διευκολύνεται η επίλυση ή και η αποφυγή των συγκρούσεων.

- «Προσωπικότητα» (Δ΄ τάξη): Κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου προγράμματος, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη ζωτική σημασία του ανθρώπινου εγκεφάλου και του τρόπου με τον οποίο ο εγκέφαλος ελέγχει το σώμα, τις κινήσεις και την προσωπικότητα. Με τη βοήθεια του ανατομικού προπλάσματος, επιδεικνύεται ο έλεγχος τόσο των μελών του σώματος όσο και των πέντε αισθήσεων από τον εγκέφαλο, που στη συνέχεια «μιλά» στα παιδιά για το πόσο ξεχωριστή και μοναδική είναι η κάθε προσωπικότητα.
- «Μοναδικός» (Ε΄ τάξη): Στο πρόγραμμα αυτό γίνεται αναφορά στον τρόπο λειτουργίας του ανθρώπινου οργανισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στον τρόπο λειτουργίας του πεπτικού συστήματος. Μετά από μια παρουσίαση της πεπτικής λειτουργίας, τα παιδιά συνειδητοποιούν τον τρόπο με τον οποίο τα διάφορα φάρμακα διαφοροποιούν τη λειτουργία του οργανισμού. Τονίζεται, επίσης, η σημασία τού να ενεργεί και να σκέπτεται ο καθένας ως ξεχωριστό άτομο και να παίρνει τις δικές του αποφάσεις, ιδίως όταν πρόκειται για αποφάσεις που αφορούν την υγεία.
- «Υγεία - Φίλοι - Εξαρτησιογόνες ουσίες» (Στ΄ τάξη): Αυτό είναι το τελευταίο πρόγραμμα της σειράς για το δημοτικό σχολείο και επικεντρώνεται, κυρίως, στη συνειδητοποίηση από τους μαθητές των πιέσεων που μπορούν να εξασκήσουν οι φίλοι στη λήψη διάφορων αποφάσεων και ειδικότερα σε σχέση με τη χρήση φαρμάκων. Με τη χρήση των εποπτικών μέσων, τα παιδιά αντιλαμβάνονται τον τρόπο με τον οποίο οι τροφές, το νερό και το οξυγόνο μεταφέρονται σε όλα τα κύτταρα και πώς ένα φάρμακο μετά τη δίοδό του, μέσω του πεπτικού συστήματος, διαφοροποιεί τον τρόπο λειτουργίας του οργανισμού. Γίνεται, επίσης, αναφορά σε ουσίες εξάρτησης, όπως το αλκοόλ, τη νικοτίνη και τον τρόπο με τον οποίο επιδρούν στον ανθρώπινο εγκέφαλο. Στο συγκεκριμένο πρόγραμμα δίνεται ιδιαίτερη σημασία και στην ανάπτυξη της δεξιότητας/ ικανότητας των παιδιών να εκφράζουν ξεκάθαρα τη γνώμη τους.

#### **7.1.6.4 Πρόγραμμα «Οι ιστορίες ξυπνούν...»**

Το πρόγραμμα «Οι ιστορίες ξυπνούν...»: Η παραδοσιακή τέχνη της αφήγησης και η αναβίωσή της στις μέρες μας», είναι ένα από τα Προγράμματα Αγωγής Υγείας, το οποίο εφαρμόζεται από το 2003, σε συνεργασία με την Υπηρεσία Καταπολέμησης Ναρκωτικών της Αστυνομίας Κύπρου. Πρόκειται για πρόγραμμα προφορικού λόγου και αφήγησης λαϊκών παραμυθιών, υπό μορφή εργαστηρίων προς μαθητές. Στόχος του είναι η πρόληψη της εξάρτησης, μέσω του πολιτισμού, της τέχνης και της αφήγησης. Για ενίσχυση και περαιτέρω εφαρμογή του προγράμματος, έχει ετοιμαστεί εγχειρίδιο σχετικό με τη μέθοδο, το οποίο απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς που το εφαρμόζουν.

#### **7.1.6.5 Πρόγραμμα Ευρωπαϊκού Δικτύου Σχολείων Προαγωγής Υγείας**

Το ενδιαφέρον για την προαγωγή της υγείας ήταν πάντα πολύ υψηλό, αφού η υγεία είναι συνυφασμένη με την ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Ο τομέας της προαγωγής υγείας στοχεύει στην ενδυνάμωση των ανθρώπων και στη δημιουργία τέτοιων συνθηκών, ώστε το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού να είναι σε θέση να ελέγχει και να βελτιώνει την υγεία του, επιλέγοντας υγιεινούς τρόπους ζωής.

Το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Σχολείων Προαγωγής Υγείας (Ε.Δ.Σ.Π.Υ.), στο οποίο η Κύπρος έχει ενταχθεί από το 1995, στοχεύει στην ανάπτυξη υγιεινού τρόπου ζωής για όλα τα μέλη της σχολικής μονάδας. Προσφέρει ευκαιρίες, αλλά και αναλαμβάνει να παρέχει ένα υγιεινό και ασφαλές υποστηρικτικό περιβάλλον. Το σχολείο αποτελεί έναν ιδανικό φορέα προαγωγής της υγείας, γιατί σε αυτό υπάρχει η δυνατότητα προσέγγισης μεγάλου αριθμού ατόμων, που βρίσκονται μάλιστα σε ένα ζωτικό στάδιο της ζωής τους σε ό,τι αφορά την απόκτηση γνώσεων, ανάπτυξη δεξιοτήτων, καλλιέργεια στάσεων και συμπεριφορών.

Το «Σχολείο Προαγωγής Υγείας» αφορά το σχολικό περιβάλλον, το επίσημο και ανεπίσημο αναλυτικό πρόγραμμα, την οικογένεια, το μαθητή και την κοινότητα. Βασικό κομμάτι της φιλοσοφίας του είναι η προσπάθεια ενσωμάτωσης της προαγωγής υγείας σε όλους τους τομείς της σχολικής

ζωής. Ουσιαστικά επιδιώκεται ο υγιεινός τρόπος ζωής να αποτελεί μέρος της καθημερινής ζωής του σχολείου και να υιοθετείται από όλα τα μέλη της σχολικής μονάδας.

Κατά τη σχολική χρονιά 2008-2009, το Ε.Δ.Σ.Π.Υ. λειτούργησε με συμμετοχή 152 σχολείων. Τα προγράμματα που αναπτύχθηκαν στα σχολεία επιλέγηκαν από τα μέλη της σχολικής κοινότητας (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς). Μερικά από τα θέματα που αναπτύχθηκαν ήταν τα ακόλουθα: υγιεινή διατροφή, ατομική και περιβαλλοντική υγιεινή, ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης του μαθητή, αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, επίλυση συγκρούσεων, ανάπτυξη ενεργητικού μοντέλου ζωής και βελτίωση διαπροσωπικών σχέσεων των παιδιών. Με βάση το επιλεγόμενο θέμα, αναπτύχθηκαν δραστηριότητες που προάγουν την υγεία του πληθυσμού του σχολείου, υιοθετώντας πνεύμα συλλογικής ευθύνης για την υγεία του ατόμου αλλά και της κοινωνίας. Στα πλαίσια του ευρωπαϊκού δικτύου έγιναν δραστηριότητες (σεμινάρια, εργαστήρια κτλ.) που στόχο είχαν την επιμόρφωση των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών.

Βασικός συντελεστής στην ανάπτυξη και επιτυχία των προγραμμάτων υγείας είναι ο ενθουσιασμός, η εργατικότητα και η προσήλωση των εκπαιδευτικών και των μαθητών των σχολείων/μελών του δικτύου. Τα προγράμματα αυτά σε καμιά περίπτωση δε στηρίζονται στον εκφοβισμό μέσω βιολογικού ή ιατρικού τύπου γνώσεων. Αντίθετα, τα προγράμματα στηρίζονται σε σύγχρονες μορφές προαγωγής υγείας, όπου η έμφαση δίνεται στη δημιουργία ενός υποστηρικτικού σχολικού περιβάλλοντος και στην ενδυνάμωση του ατόμου μέσα από την πληροφόρηση, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης. Τα προγράμματα αναπτύσσουν δεξιότητες σχετικές με τις κοινωνικές καταστάσεις και συνθήκες, τις κοινωνικοπολιτιστικές αντιλήψεις και την κουλτούρα της Κύπρου.

#### **7.1.6.6 Κυκλοφοριακή Αγωγή**

Η κυκλοφορία στους δρόμους είναι η πιο επικίνδυνη καθημερινή δραστηριότητα του σύγχρονου ανθρώπου. Ανά το παγκόσμιο περίπου 1,2 εκατομμύρια άνθρωποι χάνουν τη ζωή τους κάθε χρόνο σε τροχαία δυστυχήματα, ενώ άλλα 20 με 50 εκατομμύρια τραυματίζονται. Υπολογίζεται ότι τα τροχαία δυστυχήματα θα είναι η τρίτη αιτία θανάτου μέχρι το 2020, ενώ αποτελεί ήδη την πρώτη αιτία για νεαρά άτομα ηλικίας 18-25 χρόνων.

Η Κυκλοφοριακή Αγωγή μαζί με την αστυνόμευση/νομοθεσία και τη μηχανική των δρόμων αποτελούν τους τρεις βασικούς πυλώνες οδικής ασφάλειας. Η καλλιέργεια οδικής συνείδησης αντικρίζεται ως μια διαδικασία διά βίου μάθησης και εκπαίδευσης, η οποία θα πρέπει να ξεκινά από την οικογένεια, να συνεχίζεται σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, να εξελίσσεται με την εκπαίδευση των μαθητευόμενων και έμπειρων οδηγών και να καταλήγει στην ενημέρωση των ηλικιωμένων χρηστών του δρόμου.

Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, το Υ.Π.Π. συνεργάζεται με το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων και την Αστυνομία για τον καταρτισμό και την υλοποίηση Στρατηγικού Σχεδίου Δράσης για την Οδική Ασφάλεια (2005-2010), το οποίο προνοεί, μεταξύ άλλων, τη διαθεματική ένταξη του θέματος στο Αναλυτικό Πρόγραμμα, τη διοργάνωση εκπαιδευτικών συνεδρίων και βιωματικών εργαστηρίων, την ετοιμασία αφισών και άλλου εποπτικού υλικού, την έκδοση/ διανομή στα σχολεία των βιβλίων «Κυκλοφορώ με ασφάλεια» για το δάσκαλο και το μαθητή (Τάξεις Α΄-ΣΤ΄). Σχετικό υλικό έχει δημοσιευτεί και στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα: [www.moec.gov.cy/dde/programs/roadsafety](http://www.moec.gov.cy/dde/programs/roadsafety).

Οι στόχοι του προγράμματος της Κυκλοφοριακής Αγωγής, όπως και άλλων προγραμμάτων προληπτικής δράσης, περιλαμβάνουν:

- την παράλληλη και ισόρροπη ανάπτυξη όλων των τομέων της αγωγής: γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων
- την πρακτική εξάσκηση των παιδιών σε βασικές δεξιότητες διακίνησης, κυρίως ως πεζών και ως επιβατών
- την ανάπτυξη προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων που θα επιτρέπουν στα παιδιά να προβλέπουν και να αντιμετωπίζουν έγκαιρα και αποτελεσματικά τους κινδύνους

- την ενεργό εμπλοκή των παιδιών στη διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης.

Μέσα στα πλαίσια του προγράμματος, γίνεται προσπάθεια εμπλοκής των παιδιών στο σχεδιασμό, εφαρμογή και αξιολόγηση παρεμβατικών προγραμμάτων με θέμα την οδική ασφάλεια. Σε πολλά σχολεία πραγματοποιούνται έρευνες, εκδηλώσεις, διαγωνισμοί, εκπαιδευτικά συνέδρια, επισκέψεις στο Πάρκο Κυκλοφοριακής Αγωγής, διαλέξεις από κλιμάκια της Αστυνομίας και την Ομάδα Πρωτοβουλίας για την Οδική Ασφάλεια. Με απώτερο στόχο τη διαμόρφωση ορθών στάσεων και την ασφάλεια των παιδιών, προτρέπονται τα σχολεία να ενημερώνουν σχετικά τους γονείς και την ευρύτερη κοινότητα μέσω του διαδικτύου, ενδοσχολικών εκδηλώσεων, εκθέσεων, εκδόσεων κτλ. και να τους εμπλέκουν πιο ενεργά στο πρόγραμμα.

## 8. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

### 8.1 ΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΥΡΥΔΙΚΗ

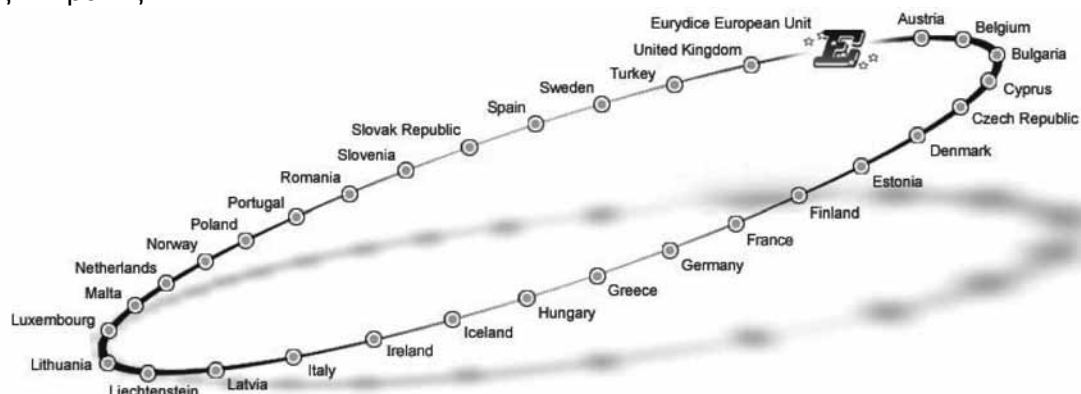
Το ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης για την εκπαίδευση «Ευρυδίκη» είναι ένας θεσμικός μηχανισμός που ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Κράτη Μέλη και που από το 1980 έχει ως στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας στην εκπαίδευση μέσα από την κατανόηση των συστημάτων και των πολιτικών.



#### 1. Το Δίκτυο Ευρυδίκη

Αποτελείται από μία Ευρωπαϊκή Μονάδα με έδρα τις Βρυξέλλες και Εθνικές Μονάδες σε κάθε μια από τις 31 χώρες που καλύπτονται από το πρόγραμμα «Διά Βίου Μάθησης» (δηλαδή τα 27 Κράτη Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις τρεις χώρες ΕΖΕΣ/ΕΟΧ και την Τουρκία), οι οποίες λειτουργούν κατά κανόνα στα Υπουργεία Παιδείας ή σε φορείς που συνδέονται άμεσα με αυτά.

Το δίκτυο ήταν αναπόσπαστο τμήμα του ΣΩΚΡΑΤΗ, του προγράμματος κοινοτικής δράσης στην εκπαίδευση από το 1995 ως το 2006. Από το 2007, έχει περιληφθεί στο πρόγραμμα δράσης της Ε.Ε. στον τομέα της διά βίου μάθησης όπου, ως μέρος του εγκάρσιου προγράμματος, υποστηρίζει την ανάπτυξη των πολιτικών σε αυτό τον τομέα, καθώς, επίσης, και τη συνεργασία σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Από τις 16 Σεπτεμβρίου 2008, την ευθύνη για τις ευρωπαϊκές δραστηριότητες του Δικτύου, έχει αναλάβει το Εκπαιδευτικό, Οπτικοακουστικό και Πολιτιστικό Εκτελεστικό Γραφείο της Επιτροπής.



Η Ευρωπαϊκή Μονάδα «Ευρυδίκη» υποστηρίζει την Επιτροπή όσον αφορά στις δράσεις στο χώρο της εκπαίδευσης που απαιτούν συνεργασία με άλλους διεθνείς οργανισμούς, ιδιαίτερα το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ) και τον Εκπαιδευτικό, Επιστημονικό και Πολιτιστικό Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών (Ουνέσκο).

Η εργασία του Δικτύου βασίζεται σε δεδομένα που συλλέγονται από κάθε Εθνική Μονάδα. Η διαδικασία για την προετοιμασία των μελετών βασίζεται σε σταθερούς και ομοιόμορφους ορισμούς και στην προετοιμασία των σχετικών ερωτηματολογίων. Η συγκριτική ανάλυση που αναλαμβάνει η Ευρωπαϊκή Μονάδα ελέγχεται από τις Εθνικές Μονάδες, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η ορθότητα και η ακρίβεια των πληροφοριών.

#### 2. Εκδόσεις

Προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες των χρηστών του, το δίκτυο Ευρυδίκη προετοιμάζει και εκδίδει τα ακόλουθα:

- εύκολα συγκρίσιμες και τακτικά επικαιροποιημένες μονογραφίες σχετικά με την οργάνωση των εκπαιδευτικών συστημάτων,
- συγκριτικές μελέτες για ειδικά θέματα στο πλαίσιο ενδιαφερόντων της Κοινότητας,

- δείκτες για διαφορετικά επίπεδα της εκπαίδευσης, από την προδημοτική έως την ανώτατη εκπαίδευση.

Μία από τις πηγές που χρησιμοποιείται από τους χρήστες του Δικτύου είναι το Eurybase, μία μοναδική και λεπτομερής βάση δεδομένων για όλα τα εκπαιδευτικά συστήματα που καλύπτονται από το Δίκτυο. Επίσης, σε συνεργασία με την Eurostat (το Στατιστικό Γραφείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων), η «Ευρυδίκη» παράγει το Key Data on Education-Αριθμοί Κλειδιά στην Εκπαίδευση, μια έκδοση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που περιλαμβάνει γενικούς και θεματικούς δείκτες οι οποίοι επικαιροποιούνται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Η «Ευρυδίκη» συνεργάζεται στενά και με το Cedefop (το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης) και το ETF (Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Κατάρτισης), κυρίως για την προετοιμασία της έκδοσης «Structures of Education, Initial Training and Adult Education Systems in Europe»-Δομές της εκπαίδευσης, της αρχικής κατάρτισης και των συστημάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ευρώπη.

### Εκδόσεις του Δικτύου κατά τη χρονιά 2009-2010

- **Gender Differences in Educational Outcomes: Study on the Measures Taken and the Current Situation in Europe** (Διαφορές των Φύλων στο Εκπαιδευτικό Επίτευγμα: Μελέτη για τα Μέτρα που Λαμβάνονται και την Κατάσταση που Επικρατεί στην Ευρώπη Σήμερα)
- **Focus on Higher Education in Europe 2010: The Impact of the Bologna Process** (Εστίαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ευρώπη 2010: Η Επίδραση της Διαδικασίας της Μπολόνια)
- **Education on Online Safety in Schools in Europe** (Εκπαίδευση για την Ασφάλεια Διαδικτύου στα Σχολεία στην Ευρώπη)
- **School and Academic Calendars 2010/11** (Σχολικά και Ακαδημαϊκά Ημερολόγια 2010/11)
- **Structure of European Education Systems 2010/11 - Schematic Diagrams** (Η Δομή των Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Συστημάτων-Σχεδιαγράμματα)
- **Compulsory Education in Europe 2010/11 - Timetable** (Η υποχρεωτική εκπαίδευση στην Ευρώπη 2010/11 –Χρονοδιάγραμμα)
- **The Education System in Cyprus 2009-2010** (Εθνικός Φάκελος Κύπρου 2009-2010)
- **National Summary Sheets 2009-2010** (Εθνική Περίληψη 2009-2010)

### 3. Κυπριακή Μονάδα Ευρυδίκη

Στην Κύπρο, από τον Ιούνιο του 2002, η Μονάδα λειτουργεί στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, με την ονομασία Κυπριακή Μονάδα Ευρυδίκη.

Οι δραστηριότητες της Κυπριακής Μονάδας Ευρυδίκη επικεντρώνονται στη συγκέντρωση πληροφοριών για όλες τις πτυχές και όλες τις βαθμίδες (Προδημοτική, Δημοτική, Μέση, Μέση Τεχνική και Επαγγελματική, Ανώτερη-Ανώτατη) του Κυπριακού Εκπαιδευτικού συστήματος και στην κατάταξη και τοποθέτηση αυτών των πληροφοριών στην ανάλογη βάση δεδομένων.

Μια εξίσου σημαντική δραστηριότητα της Μονάδας, είναι ο συντονισμός για τη συγγραφή εκδόσεων και η διανομή τους σε αποδέκτες προτεραιότητας (priority recipients) εντός του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, σε εξωτερικούς συνεργάτες, αλλά και στα ΜΜΕ, συνεπώς και στο ευρύ κοινό.

Επίσης, αναλαμβάνει το συντονισμό για την ετήσια ανανέωση των στοιχείων του Εθνικού Φακέλου και των Εθνικών Περιλήψεων.

Κατά το 2009-2010 η Κυπριακή Μονάδα Ευρυδίκη είχε αναλάβει την ολική επιμέλεια της έκδοσης “The Education System in Cyprus 2008-2009” (εκτύπωση, διανομή και προώθηση) γεγονός που θεωρείται πάρα πολύ σημαντική συμβολή τόσο της Μονάδας, όσο και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στην προώθηση των δραστηριοτήτων του Ευρωπαϊκού Δικτύου Πληροφοριών.

## 9. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

### 9.1 ΜΕΣΗ ΓΕΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

#### 9.1.1 ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΟΥΝΕΣΚΟ ΚΥΠΡΟΥ

- Δραστηριοποιήθηκαν και φέτος τα Εταιρικά Σχολεία ΟΥΝΕΣΚΟ Κύπρου, που λειτουργούν εδώ και 39 χρόνια. Τα σχολεία αυτά (πέντε από τη Δημοτική Εκπαίδευση και 10 από τη Μέση Εκπαίδευση) έχουν ως κύριο στόχο την προβολή και προώθηση των ιδανικών της Ουνέσκο, όπως η ανάπτυξη των γραμμάτων, των τεχνών και των επιστημών, το φυσικό περιβάλλον, την πολιτιστική κληρονομιά και τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ των μαθητών μας.
- Στις 10 Δεκεμβρίου 2009 οργανώθηκε στη Λευκωσία, από το Ενιαίο Λύκειο Κύκκου Α΄, εκδήλωση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.
- Τα Εταιρικά Σχολεία ΟΥΝΕΣΚΟ Κύπρου έχουν ως βασική δραστηριότητά τους την οργάνωση του ετήσιου Παγκύπριου Συνεδρίου τους. Έτσι το Μάρτιο του 2010 οργανώθηκε στη Λευκωσία από το Παγκύπριο Γυμνάσιο, το ΛΓ΄ Παγκύπριο Συμπόσιο με θέμα «Μνημεία και Αρχαιολογικοί Χώροι που βρίσκονται στον Κατάλογο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ. Οι Βυζαντινές και Μεταβυζαντινές Εκκλησίες του Τροόδους». Σε αυτό συμμετείχαν τα Εταιρικά Σχολεία Κύπρου καθώς και τα συνεργαζόμενα Εταιρικά Σχολεία ΟΥΝΕΣΚΟ Απτικής. Για πρώτη φορά δόθηκε η ευκαιρία να συμμετάσχει στο ετήσιο Συμπόσιο των σχολείων μας και το ιδιωτικό σχολείο της Λεμεσού, The Heritage Private School.
- Τα Εταιρικά Σχολεία Ουνέσκο Κύπρου συμμετέχουν, επίσης, και στο Συνέδριο Εταιρικών Σχολείων ΟΥΝΕΣΚΟ της Ελλάδας. Το θέμα του φετινού συνεδρίου ήταν «Κοινωνικός Αποκλεισμός».

#### 9.1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ΙΕ΄ ΣΥΝΟΔΟΣ 2009 – 2010»

Το πρωτοποριακό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ» συνεχίστηκε για 15η χρονιά με τη συμμετοχή μαθητών της Β΄ Λυκείου από τα σχολεία της Ελλάδας, της Κύπρου και του εξωτερικού. Από τα σχολεία της Κύπρου έλαβαν μέρος 1454 μαθητές / τριες από τους οποίους επιλέχθηκαν οι 20 Έφηβοι Βουλευτές που αντιπροσώπευσαν την Κύπρο στη ΙΕ΄ Σύνοδο, που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στο χώρο του ελληνικού κοινοβουλίου από τις 3 – 6 Σεπτεμβρίου 2010.

Σκοπός του προγράμματος είναι η καλλιέργεια θετικής στάσης των νέων απέναντι στην αξία «συμμετοχή στα κοινά», καθώς και τη μύηση στις αξίες, τους κανόνες και τις πρακτικές της Δημοκρατίας.

Στη ΙΕ΄ ΣΥΝΟΔΟ της ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ έλαβαν μέρος και οι είκοσι (20) Έφηβοι Βουλευτές της Κύπρου (7 για τη Λευκωσία, 4 για τη Λεμεσό, 3 για την Αμμόχωστο, 2 για τη Λάρνακα, 2 για την Πάφο, 1 για την Κερύνεια και 1 για την Καρπασία). Φέτος το πρόγραμμα ανανεώθηκε, αφού οι εργασίες των μαθητών μας κατατέθηκαν ηλεκτρονικά και στη συνέχεια το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων πραγματοποίησε δημόσια κλήρωση, κατά Επαρχία για την ανάδειξη των είκοσι (20) Εφήβων Βουλευτών της Κύπρου.

Οι υποψήφιοι έφηβοι βουλευτές προέρχονταν από 64 συνολικά σχολεία (50 Δημόσια και 14 Ιδιωτικά). Στην ενημέρωση των μαθητών για το θεσμό και την καθοδήγησή τους, σημαντικότερο ρόλο διαδραμάτισαν εθελοντικά οι Σύλλογοι-Καθηγητές στα σχολεία Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης, που ήταν όλοι τους Φιλόλογοι, καθώς και οι Διευθυντές των Σχολείων, με τη συμπλήρωση και την απευθείας από τα σχολεία αποστολή των ανάλογων εντύπων.

Στην τελική φάση του Προγράμματος, οι 20 Έφηβοι Βουλευτές της Κύπρου, συμμετείχαν στις εργασίες της ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ ως φιλοξενούμενοι της Βουλής των Ελλήνων, που κάλυψε όλες τις δαπάνες της φιλοξενίας τους. Οι Έφηβοι Βουλευτές είχαν την ευκαιρία να ξεναγηθούν στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, το Νέο Μουσείο και τον αρχαιολογικό χώρο της Ακρόπολης. Παρα-

κολούθησαν την ψηφιακή παράσταση «Η Μεγάλη Περιπέτεια» στο Πλανητάριο και τη θεατρική παράσταση «Τρωάδες» στο Ανοικτό Θέατρο Πέτρας.

Η φιλοξενία της οποίας έτυχε η κυπριακή αποστολή ήταν όπως πάντοτε εγκάρδια και πολύ θερμή. Όλοι ανεξάρτητα οι παράγοντες που εμπλέκονταν στο Πρόγραμμα δεν εφείσθησαν κόπου και χρόνου για την καλύτερη φιλοξενία και παροχή κάθε βοήθειας στην κυπριακή αποστολή, επιδεικνύοντας σε κάθε ευκαιρία την αγάπη και το ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους για την Κύπρο. Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέας Δημητρίου είχε την ευκαιρία να ανταλλάξει μαζί τους απόψεις για την ενδυνάμωση του θεσμού, που με τόση επιτυχία διοργανώνεται κάθε χρόνο.

Η συμμετοχή των 20 Έφηβων Βουλευτών μας στις εργασίες της ΙΕ΄ ΣΥΝΟΔΟΥ της Βουλής των Εφήβων υπήρξε πραγματικά άψογη από κάθε άποψη. Οι Κύπριοι Έφηβοι Βουλευτές εξέφρασαν με παρησία τις ιδέες και απόψεις τους σε ποικίλα θέματα που απασχόλησαν τη Σύνοδο και τα οποία άπτονταν της παιδείας, της οικονομίας, της βίας, της ενωμένης Ευρώπης, της παγκοσμιοποίησης, της υγείας, της οικογένειας κ. ά. Η συμβολή τους στις εργασίες των σχετικών επιτροπών, Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων, Εθνικής Άμυνας και Εξωτερικών Υποθέσεων, Οικονομικών, Παραγωγής και Εμπορίου, Κοινωνικών Υποθέσεων, Δημόσιας Διοίκησης και Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και στην ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων, ήταν αξιόλογη και συνέβαλε ουσιαστικά στην επιτυχή διεκπεραίωση των εργασιών της Συνόδου.

Συγκεκριμένα, πέρα από την ενεργότατη συμβολή όλων των Κυπρίων Εφήβων Βουλευτών με τη συμμετοχή τους στις επιτροπές και στην τελική φάση των εργασιών, με τις εκφρασθείσες απόψεις τους απέσπασαν τα συχαρητήρια όλων των παρευρισκομένων. Στην ολομέλεια την Κύπρο εκπροσώπησαν, μετά από κλήρωση, οι Έφηβοι Βουλευτές Ανδρέα Χρίστος της Β΄ Τεχνικής Σχολής Λεμεσού που μίλησε για τη βία στα γήπεδα και η Προκοπίου Ειρήνη του Λυκείου Αποστόλου Μάρκου για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το κυπριακό. Η πανηγυρική συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων έγινε στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κάρολου Παπούλια, του Πρωθυπουργού κ. Γιώργου Παπανδρέου, του Προέδρου της Βουλής κ. Φίλιππου Πετσάλνικου, Υπουργών, Βουλευτών, Εκπροσώπων όλων των κομμάτων, του Υπουργού Παιδείας της Κύπρου κ. Ανδρέα Δημητρίου και άλλων επισήμων.

Γενικά η σύγκληση της ολομέλειας της Βουλής των Εφήβων αποτέλεσε και φέτος για τους νέους μας μια ευκαιρία για εθνική αναβάτιση με τη συνένωση νέων από τον απανταχού Ελληνισμό και την ανταλλαγή απόψεων για τα σύγχρονα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα τόσο ο ελληνισμός, όσο και η ανθρωπότητα, μέσα σε συνθήκες έμπρακτης δημοκρατίας. Γενική ήταν η πεποίθηση πως η συνέχιση τέτοιων θεσμών, όπως είναι η «ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ» είναι απαραίτητη, γιατί έχει τόσα πολλά να προσφέρει στους νέους μας, που αποτελούν την ελπίδα για ένα καλύτερο αύριο.

### **9.1.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**

#### **«Η Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» (EDC/ HRE)**

Στα πλαίσια των δραστηριοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣΤΕ) περιλαμβάνεται και το πρόγραμμα «Εκπαίδευση για τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» που καλύπτει όλες τις δραστηριότητες και ενέργειες που έχουν σχεδιασθεί, για να βοηθήσουν τόσο τη νεολαία όσο και τους ενήλικες να συμμετέχουν ενεργά στη δημοκρατική ζωή, διεκδικώντας όλα τα αναφαίρετα δικαιώματά τους, αλλά και αναλαμβάνοντας όλες τις ευθύνες που τους αναλογούν.

Στόχος του προγράμματος είναι να ενισχύσει τις δημοκρατικές κοινωνίες με την υιοθέτηση μιας έντονης δημοκρατικής κουλτούρας, με τόνωση του αισθήματος της συμμετοχής, της δέσμευσης, αλλά και της αποδοχής βασικών αξιών για δημιουργία μιας ελεύθερης, ανεκτικής και δίκαιης κοινωνίας σε εθνικό, αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η δημοκρατική πολιτότητα προσφέρεται ως ξεχωριστό μάθημα (Αγωγή του Πολίτη), αλλά και μέσα από το όλο πρόγραμμα και τις δραστηριότητες ή εκδηλώσεις των Σχολείων μας. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την εκπαίδευση για την ειρήνη, την παγκόσμια εκπαίδευση, τη διαπολιτισμική εκπαί-



δευση, καθώς και τις έννοιες της εκδημοκρατικοποίησης και της συμμετοχής στα κοινά. Επιδιώκει να καταστήσει τους νέους μας ικανούς να αποκτήσουν πολιτική αγωγή, να αναπτύξουν στάσεις και αξίες απαραίτητες για υπεύθυνους πολίτες. Ετοιμάζει πολίτες να μπορούν να ζουν αποτελεσματικά και υπεύθυνα μέλη των τοπικών, εθνικών και παγκόσμιων κοινωνιών.

Η εκπαίδευση για τη Δημοκρατική πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα ενδιαφέρει άμεσα τις εκπαιδευτικές αρχές, τα Σχολεία, τις μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τις κοινότητες και τα ΜΜΕ. Ιδιαίτερο ρόλο για την επιτυχία του προγράμματος έχει να διαδραματίσει η ευρύτερη παιδεία με έμφαση στη σχολική και εξωσχολική ζωή και με σχεδιασμό και υλοποίηση σχετικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων.

Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο τα Σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης συμμετέχουν στο project για το 2010 – 2014, όπως και όλες οι χώρες – μέλη του ΣτΕ, με τίτλο «Μαθαίνοντας και ζώντας τη Δημοκρατία για όλους». Τα Σχολεία μας, ενημερώνουν το Συντονιστή του Προγράμματος για όλες τις δραστηριότητες και εκδηλώσεις που προγραμματίζουν σχετικά με τη Δημοκρατική Πολιτότητα και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Στις προτεραιότητές μας είναι η κοινωνική ένταξη και η συμμετοχή ατόμων ή ομάδων με ειδικά χαρακτηριστικά (μειονότητες, άτομα με ειδικές ικανότητες κ. ά. ), καθώς και η διαπολιτισμική εκπαίδευση. Η προώθηση νέων μεθόδων μάθησης στα Σχολεία μας όλων των βαθμίδων δίνει την ευκαιρία στους εκπαιδευτικούς και στους μαθητές να συνεργαστούν και να εμπλακούν σε διαδικασίες που προάγουν τη δημοκρατική πολιτότητα στην καθημερινή ζωή. Ενεργοποιούν όλες τις δυνατότητες μάθησης και ανοίγουν νέους ορίζοντες σκέψης και συμμετοχής σε ό,τι συμβαίνει στο χώρο του Σχολείου και της κοινωνίας γενικότερα.

Τα βασικά στοιχεία που προωθούν την εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα στα Σχολεία μας είναι τα ακόλουθα:

- Σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο προωθούμε επιμορφωτικά σεμινάρια για όλους τους εκπαιδευτικούς.
- Στα πλαίσια των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση έχουν ενταχθεί στα δημόσια σχολεία μας και στηρίζονται με ειδικά προγράμματα τα παιδιά με ειδικές ικανότητες. Λειτουργούν ειδικές μονάδες σε αρκετά Γυμνάσια, Λύκεια και Τεχνικές Σχολές.
- Λειτουργούν κατά επαρχία Σχολεία που ανήκουν στις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ) με στόχο τη σχολική επιτυχία για όλους τους μαθητές και τη δημιουργία μιας αγωγής στην πολιτότητα.
- Προώθηση μέτρων για την ομαλή ένταξη των αλλόγλωσσων μαθητών στα σχολεία μας και στην κοινωνία γενικότερα.
- Οι στόχοι της σχολικής χρονιάς 2009 – 2010 προωθούν τη δημοκρατική πολιτότητα:
  - α. η αποτροπή του κοινωνικού αποκλεισμού μέσω της εκπαίδευσης, στο πλαίσιο του δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου,
  - β. η καλλιέργεια κουλτούρας ειρηνικής συμβίωσης, αμοιβαίου σεβασμού και συνεργασίας Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων με στόχο την απαλλαγή από την κατοχή και την επανένωση της πατρίδας και του λαού μας και
  - γ. η προαγωγή της δημιουργικότητας και της καινοτομίας.

Επιπρόσθετα, κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 να είναι υπό έμφαση ο στόχος της σχολικής χρονιάς 2008-2009 «Η προαγωγή της δημιουργικότητας και της καινοτομίας».

-Οργάνωση δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων (διαγωνισμών, εκθέσεων, εργασιών/ μελετών, ομιλιών, σεμιναρίων – συνεδρίων) για τη δημοκρατική πολιτότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα με εμπλοκή των Σχολείων, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, των Συνδέσμων Γονέων και άλλων μη Κυβερνητικών φορέων.

Επίσης, έγινε αναφορά στο θεσμό της Παιδοβουλής που στοχεύει στην επισήμανση και επίλυση προβλημάτων μαθητών.

Τα σχολεία της Κύπρου και η κοινωνία μας γενικότερα είναι ευαίσθητη σε θέματα δημοκρατικής πολιτότητας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων και με συγκεκριμένα πρακτικά βήματα προωθούν το στόχο αυτό.

#### 9.1.4 ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΛΛΑΓΕΣ - ΔΙΕΘΝΗ ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Η Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού διοργάνωσε στην Κύπρο, το 2009, τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Εφήβων (Model European Parliament) από 29 Μαρτίου μέχρι 5 Απριλίου 2009, που θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους θεσμούς σε επίπεδο μαθητών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελεί μεγάλη τιμή για τη διοργανώτρια χώρα. Στη σύνοδο έλαβαν μέρος εκατόν πενήντα (150) μαθητές από είκοσι εννιά (29) χώρες.

Η Κύπρος έλαβε μέρος στο συνέδριο αυτό με πέντε μαθητές/τριες από πέντε Λύκεια. Η συμμετοχή έδωσε την ευκαιρία στους μαθητές/τριές μας να γνωρίσουν και να συνεργαστούν με μαθητές/τριες από χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και τις δύο υποψήφιες για ένταξη χώρες. Έμαθαν πώς να ερευνούν, όταν προετοιμάζονταν για τα θέματα που θα συζητιούνταν στα συνέδρια, και αποκόμισαν χρήσιμες εμπειρίες και εντυπώσεις μέσα από συγκεκριμένες δημοκρατικές διαδικασίες των συνεδρίων.

#### 9.1.5 ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΕΥΡΩΠΗΣ (ΔΙ.Σ.ΕΥΡΩ)

Ο **Διαγωνισμός Σχολείων Ευρώπης (ΔΙ.Σ.ΕΥΡΩ)** διεξάγεται στα πλαίσια της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για εναρμόνιση με τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Σκοπός του Διαγωνισμού είναι η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ μαθητών ευρωπαϊκών χωρών και η ενεργός ενασχόλησή τους με τις πανευρωπαϊκές ιδέες και αξίες που συμβάλλουν στη διαμόρφωση κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας. Οι δραστηριότητες που εντάσσονται στο Διαγωνισμό περιλαμβάνουν:

- Τη διεξαγωγή Διαγωνισμού σε μορφή **Έκθεσης Ιδεών** (ατομική συμμετοχή στη Δημοτική, Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση), **Τέχνης** (ατομική ή ομαδική συμμετοχή στη Δημοτική, Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση) και **Μελέτης-Έρευνας / Project** (ομαδική συμμετοχή στη Μέση Γενική και Μέση Τεχνική Εκπαίδευση).
- Τη διεξαγωγή Διαγωνισμού στο **Διαδίκτυο**, ο οποίος προβλέπει συνεργασία μεταξύ μαθητών (Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης) από σχολεία τριών ευρωπαϊκών χωρών για δημιουργία κοινής ιστοσελίδας (**Internet Award Scheme**).
- Τη διοργάνωση **Συγκεντρώσεων Βραβευμένων Μαθητών** της Μέσης Εκπαίδευσης σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες που παίρνουν μέρος στο Διαγωνισμό (**European Youth Gatherings**).

Γενικός τίτλος του Διαγωνισμού για τη σχολική χρονιά 2009 -2010 ήταν: «Ευρωπαϊκό έτος για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού». Η συμμετοχή στο Διαγωνισμό της Έκθεσης Ιδεών ήταν προαιρετική, αλλά και πάλι αθρόα. Το ίδιο ικανοποιητική ήταν η συμμετοχή στο Διαγωνισμό ποικίλων ομαδικών εργασιών όπου 44 Γυμνάσια και 28 Λύκεια έλαβαν μέρος με διάφορες κατασκευές, γραπτές εργασίες και άλλα.

Ο Διαγωνισμός της Έκθεσης Ιδεών σε Δημοτική και Μέση Εκπαίδευση έγινε αρχές Ιανουαρίου, ενώ ο Διαγωνισμός για τις ομαδικές εργασίες ολοκληρώθηκε αρχές Μαΐου.

Ο Διαγωνισμός της Τέχνης στη Μέση Εκπαίδευση έγινε όπως και τα δύο τελευταία χρόνια σε μορφή ημερίδας στα μέσα Απριλίου. Ο Διαγωνισμός σε όλες τις Βαθμίδες Εκπαίδευσης ολοκληρώθηκε περί τα μέσα Μαΐου.

Η Τελετή Βράβευσης και η Έκθεση Τέχνης του 57ου ΔΙΣΕΥΡΩ πραγματοποιήθηκε στις 5 Μαΐου

στο Λύκειο Απ. Μάρκου στη Λευκωσία.

Δώδεκα βραβευμένοι μαθητές επιλέγησαν να λάβουν μέρος σε «Συγκεντρώσεις Νικητών» το καλοκαίρι του 2009, στην Κύπρο και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Η «Συγκέντρωση Νικητών» στην Κύπρο πραγματοποιήθηκε στη Λεμεσό, από τις 12 έως τις 18 Ιουλίου, 2010. Σ' αυτήν έλαβαν μέρος 14 μαθητές από 5 διαφορετικές Ευρωπαϊκές χώρες, υπό την επιτήρηση τριών Ομαδάρχων.

#### 9.1.6 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΠΑΓΚΥΠΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Τα σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης συμμετείχαν τη σχολική χρονιά 2009-10 σε μεγάλο αριθμό διαγωνισμών ενδοσχολικών, παγκύπριων και διεθνών.

Αντιπροσωπευτικότεροι διαγωνισμοί σε παγκύπριο ή διεθνές επίπεδο ήταν:

• Διεθνής Ολυμπιάδα Φυσικής
• Διεθνής Ολυμπιάδα Φυσικής (μαθητές κάτω των 16 ετών)
• Βαλκανιάδα Φυσικής
• Βαλκανική Μαθηματική Ολυμπιάδα για μαθητές Λυκείου
• Βαλκανική Μαθηματική Ολυμπιάδα Νέων
• Διεθνής Μαθηματική Ολυμπιάδα για μαθητές Λυκείου
• Διεθνής Μαθηματική Ολυμπιάδα κάτω των 14 ετών
• Μαθητική Βαλκανική Ολυμπιάδα Πληροφορικής
• Διεθνής Μαθητική Ολυμπιάδα Πληροφορικής
• 42η Διεθνής Ολυμπιάδα Χημείας
• Παγκόσμια Ολυμπιάδα Βιολογίας
• Ευρωπαϊκή Ολυμπιάδα Φυσικών Επιστημών (EUSO)
• Πανελλήνιοι Μαθητικοί Μουσικοί Αγώνες
• Πανελλήνιοι Μαθητικοί Αγώνες Χορού
• Πανελλήνιοι μαθητικοί Αγώνες Θεάτρου
• Πανελλήνιοι μαθητικοί Αγώνες Ζωγραφικής
• Παγκύπριοι Διαγωνισμοί Φωτογραφίας
• Ευρωπαϊκοί Διαγωνισμοί Αρχαίων Ελληνικών
• Πανελλήνιος Διαγωνισμός Αρχαίων Ελληνικών

#### 9.1.7 21<sup>ος</sup> ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΘΕΑΤΡΟΥ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΣΕΡΓΗ

Ο θεσμός των Παγκύπριων Αγώνων Σχολικού Θεάτρου αποτελεί κορυφαίο εκπαιδευτικό γεγονός. Συνδιοργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού και το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου κάθε χρόνο. Αθλοθέτης των Αγώνων είναι το Πολιτιστικό Ίδρυμα της Τράπεζας Κύπρου.

Το ενδιαφέρον και η αγάπη μαθητών και εκπαιδευτικών για την πολυδιάστατη Τέχνη του θεάτρου, που ολοένα και αυξάνεται κάθε χρόνο, οδηγεί στο συμπέρασμα πως οι νέοι μας με τη σωστή καθοδήγηση μπορούν να εκφράζονται δημιουργικά, να ακονίζουν την κριτική τους σκέψη και να γίνονται κοινωνοί του πολιτισμού με τρόπους δημιουργικούς και πρωτότυπους.

Οι εμπλεκόμενοι καταθέτουν κάθε χρόνο ένα κομμάτι της ψυχής τους, παρά το ιδιαίτερα βεβαρημένο τους πρόγραμμα. Η μαγευτική διαδρομή ως τη θεατρική παράσταση τους μαθαίνει να συνεργάζονται, να αποδέχονται τους άλλους, να ανακαλύπτουν χαρακτήρες, να γνωρίζουν θεατρι-

κούς συγγραφείς, να βιώνουν τα πάθη των ηρώων, να γνωρίζουν τον εαυτό τους και τους άλλους. Παράλληλα, μαθαίνουν να οργανώνονται, να πειθαρχούν και να χαίρονται το κοινό δημιούργημα, τη θεατρική παράσταση. Ρατσιστικές αντιλήψεις αποβάλλονται ευκολότερα, η φαντασία και η δημιουργικότητα ασκούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, το ενδιαφέρον για το θέατρο, γενικά, τονώνεται και οι μαθητές διοχετεύουν την ενεργητικότητά τους με τον πλέον δημιουργικό τρόπο.

Σε καιρούς που η ύλη επισκιάζει το πνεύμα, που το χιμαιρικό κυνήγι του άκρατου ευδαιμονισμού προβάλλει ως απειλή για την πνευματική καλλιέργεια των μαθητών μας, το θέατρο έρχεται ως παρηγορητικό βάλαμο στις ψυχές τους. Κοντά τους είναι πάντα οι καθηγητές τους, που αναζητούν εναγωνία τρόπους να μυήσουν τους μαθητές τους στις μεγάλες αξίες της ζωής που εκφράζονται μέσα από το θέατρο, που αποτελεί ένα από τα κορυφαία κληροδοτήματα του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού. Το θέατρο, ως γνήσιος καρπός της γνώσης και του έντεχνου λόγου μορφώνει συνειδήσεις και συντείνει στην πολυδιάστατη καλλιέργεια της προσωπικότητας των νέων.

Οι 21οι Παγκύπριοι Σχολικοί Αγώνες Θεάτρου πραγματοποιήθηκαν το διάστημα 27 Φεβρουαρίου – 20 Μαρτίου 2010 και συμμετείχαν 57 σχολεία. Τέσσερα σχολεία είχαν την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν ένα ταξίδι γεμάτο θέατρο στην Ελλάδα, παρακολουθώντας θεατρική παράσταση στο Εθνικό θέατρο και κάνοντας επισκέψεις στο Μουσείο της Ακρόπολης και στο Θεατρικό Μουσείο Αθηνών.

#### **9.1.8 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΦΥΣΙΚΗΣ 2009-2010**

##### **Διαγωνισμός συγγραφής ερευνητικής εργασίας για την Επιστήμη της Μετεωρολογίας.**

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με το Μετεωρολογικό Σύνδεσμο Κύπρου προκήρυξε διαγωνισμό συγγραφής ερευνητικής εργασίας πάνω σε προαιρετική βάση εις μνήμη Μαρίας Πογιατζή (κόρης του κ. Αντρέα Πογιατζή, μέλους του Μετεωρολογικού Συνδέσμου και της εκπαιδευτικού κ. Ανθής Πογιατζή), που έχασε τη ζωή της στο τραγικό αεροπορικό δυστύχημα, τον Αύγουστο του 2005.

Το ειδικό θέμα του Διαγωνισμού για τη σχολική χρονιά 2009-2010 ήταν:

##### **«Μελέτη και Ερμηνεία της Μεταβολής μιας Μετεωρολογικής Παραμέτρου»**

Τα μετεωρολογικά φαινόμενα έχουν επιπτώσεις σε όλες τις πτυχές της ζωής μας, στην οικονομία, την κοινωνία, τη γεωργία και την υγεία. Ο διαγωνισμός είχε σκοπό να φέρει σε επαφή και να εξοικειώσει τους μαθητές που φοιτούν σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με τις επιστημονικές/ερευνητικές διαδικασίες και ταυτόχρονα, να προωθήσει την εδραίωση περιβαλλοντικής συνείδησης και την ανάπτυξη περιβαλλοντικής κουλτούρας σε συνεργασία με φορείς από την κοινότητα. Στόχος του ήταν η ευαισθητοποίηση των μαθητών καθώς και των εκπαιδευτικών τους, σε θέματα που σχετίζονται με επίκαιρα περιβαλλοντικά προβλήματα. Απώτερη επιδίωξη του διαγωνισμού ήταν η ενεργός συμμετοχή των μαθητών σε ζητήματα που αφορούν στην προστασία και τη διασφάλιση της ποιότητας της ζωής τους. Μέσα από την κριτική διερεύνηση του προβλήματος και με πνεύμα συνεργασίας και αλληλοβοήθειας, οι μαθητές κατόνησαν σε βάθος τις μετεωρολογικές παραμέτρους και τα μετεωρολογικά φαινόμενα.

Παράλληλα, οι μαθητές ενεπλάκησαν σε όλα τα στάδια της ερευνητικής διαδικασίας, σχεδιασμό μεθοδολογίας, διατύπωση υποθέσεων, συλλογή και ανάλυση υφιστάμενων δεδομένων αξιοποιώντας μεθόδους αναζήτησης επιστημονικής πληροφορίας (π.χ. από βιβλία, άρθρα, περιοδικά, το διαδίκτυο, από έμπειρους ερευνητές κ.ά.), επεξεργασία δεδομένων, ερμηνεία αποτελεσμάτων, εξαγωγή συμπερασμάτων, έλεγχο υποθέσεων, πρακτικές και θεωρητικές εφαρμογές, αναζήτηση λύσεων και εισήγηση προτάσεων.

Στο διαγωνισμό συμμετείχαν ομάδες εργασίας αποτελούμενες από μαθητές και εκπαιδευτικούς. Μερικές από τις εργασίες συνοδεύονταν από κατασκευή με όργανα του εμπορίου ή με όργανα τα οποία συναρμολόγησαν οι ίδιοι από έτοιμες συνταγές του εμπορίου.

Οι ερευνητικές εργασίες πέρασαν από αξιολόγηση και οι δύο καλύτερες βραβεύτηκαν με τιμητικά διπλώματα και χρηματικά έπαθλα, ενώ η τρίτη με έπαινο. Δόθηκαν τιμητικά διπλώματα σε όλες τις ομάδες που διακρίθηκαν, στους εποπτεύοντες καθηγητές και στα σχολεία των οποίων οι μαθητές βραβεύτηκαν ή διακρίθηκαν. Η απονομή των βραβείων έγινε στις 28 Απριλίου 2010 στην αίθουσα εκδηλώσεων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, στα πλαίσια ειδικής εκδήλωσης.

### **9.1.9 ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Κατά το σχολικό έτος 2009-2010, έτος προετοιμασίας υποδοχής των νέων αναλυτικών προγραμμάτων, η Φυσική Αγωγή, σύμφωνα πάντα με τις βασικές αρχές του αναλυτικού προγράμματος, προσαρμόσε τις δραστηριότητές της στις νέες εντολές της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στις διδακτικές μεθόδους και προσεγγίσεις της σύγχρονης διδακτικής.

Η Φυσική Αγωγή, από τη φύση της, αποτελεί μια μοναδική πρόταση η οποία παρέχει στους μαθητές, μέσα από τις πολλαπλές και πολυδιάστατες ιδιότητές της, τη δυνατότητα για την καλλιέργεια και την ανάπτυξη όλων εκείνων των δεξιοτήτων που απαιτούνται στην κοινωνία του 21ου αιώνα.

Στο πλαίσιο της καλλιέργειας του σχολικού αθλητισμού, ως διαχρονικός στόχος θεωρείται η προώθηση του «Ευ Αγωνίζεσθαι» που αναδεικνύεται σήμερα ως ιδιαίτερη ανάγκη λόγω της βίας και της παραβατικότητας της σύγχρονης κοινωνίας. Επιπρόσθετος στόχος χρονιάς αποτέλεσε και η προσπάθεια για την όσο το δυνατό καλύτερη προετοιμασία, εκπροσώπηση και διάκριση του σχολικού αθλητισμού της Κύπρου σε παγκόσμιες και πανελλήνιες διοργανώσεις.

Οι αθλητικές δραστηριότητες Μέσης Εκπαίδευσης που διοργανώθηκαν κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 σε περιφερειακό, παγκύπριο, πανελλήνιο και παγκόσμιο επίπεδο είναι οι εξής:

#### **9.1.9.1 Περιφερειακές διοργανώσεις**

(Στις εκπαιδευτικές περιφέρειες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου, Αμμοχώστου και Τροόδους και στις κατηγορίες Λυκείων-Γυμνασίων και Αρρένων-Θηλέων)

- Πρωταθλήματα:
  - Καλαθοσφαίρισης,
  - Πετοσφαίρισης,
  - Χειροσφαίρισης
- Αγώνες Στίβου,
- Αγώνες Δρόμου σε Ανώμαλο Έδαφος,
- Αγώνες Κολύμβησης,
- Αγώνες Χορού,
- Αγώνες Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης

#### **9.1.9.2 Παγκύπριες διοργανώσεις**

(Στις κατηγορίες Λυκείων-Γυμνασίων, Αρρένων – Θηλέων)

- Παγκύπρια Πρωταθλήματα:
  - Καλαθοσφαίρισης
  - Πετοσφαίρισης
  - Χειροσφαίρισης
- Παγκύπριοι Αγώνες Στίβου
- Παγκύπριοι Αγώνες Δρόμου σε Ανώμαλο Έδαφος
- Παγκύπριοι Αγώνες Ενόργανης Γυμναστικής

- Παγκύπριοι Αγώνες Ρυθμικής Γυμναστικής
- Παγκύπριοι Αγώνες Κολύμβησης
- Παγκύπριοι Αγώνες Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης
- Παγκύπριοι Αγώνες Αντιπέρησης
- Παγκύπριοι Αγώνες Χορού

#### **9.1.9.3 Πανελλήνιες Διοργανώσεις στην Κύπρο**

Κάθε χρόνο το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού διοργανώνει στην Κύπρο τους Πανελλήνιους Αγώνες ενός αθλήματος μετά από συνεννόηση με το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδος. Το 2010 διοργανώθηκαν στην Κύπρο οι Πανελλήνιοι Αγώνες Δρόμου σε Ανώμαλο Έδαφος (Γ΄ φάση) Λυκείων - Γυμνασίων Αρρένων και Θηλέων. Οι αγώνες έγιναν στην Πάφο στις 29 Ιανουαρίου 2010 και στέφθηκαν με μεγάλη επιτυχία.

#### **9.1.9.4 Συμμετοχές – Διακρίσεις σε Πανελλήνιους και Παγκόσμιους Σχολικούς Αγώνες**

Μαθητές και μαθήτριες των σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης εκπροσώπησαν με μεγάλη επιτυχία την Κύπρο σε Πανελλήνιες και Παγκόσμιες σχολικές αθλητικές διοργανώσεις.

Κορυφαία διοργάνωση για τη σχολική χρονιά 2009-2010 ήταν η Παγκόσμια Γυμνασιάδα η οποία διοργανώθηκε στην πόλη Ντόχα του Κατάρ το Δεκέμβριο του 2009. Η παρουσία της κυπριακής αποστολής στη διοργάνωση ήταν εξαιρετική από όλες τις απόψεις. Η Κύπρος κατέλαβε την 16η θέση στον πίνακα των μεταλλίων, ανάμεσα σε 42 χώρες, με συνολική συγκομιδή ένα χρυσό μετάλλιο, ένα αργυρό και τέσσερα χάλκινα, αλλά και πολλές θέσεις στην πρώτη οκτάδα διάφορων αθλημάτων. Το μοναδικό χρυσό μετάλλιο εξασφάλισε ο μαθητής του Λυκείου Ίδαλιού, Κλατσιάς Μιχάλης στη δισκοβολία.

Μεγάλη τιμή για την Κύπρο αποτέλεσε και η βράβευση της κυπριακής ομάδας που έλαβε μέρος στους Παγκόσμιους Μαθητικούς Αγώνες Χιονοδρομιών με το βραβείο ΗΘΟΥΣ – ΕΥ ΑΓΩΝΙΖΕΣΘΑΙ.

Μερικές ακόμη διακρίσεις των Κυπρίων μαθητών/τριών ήταν:

- Στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες Στίβου Κύπριοι μαθητές/τριες εξασφάλισαν 12 πρώτες νίκες, 9 δεύτερες και 9 τρίτες.
- Στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες σε Ανώμαλο Έδαφος Κύπριοι μαθητές εξασφάλισαν δύο τρίτες θέσεις.
- Στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες Κολύμβησης είχαμε δύο πρώτες θέσεις, μία δεύτερη θέση και τρεις τρίτες.
- Στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες Ενόργανης Γυμναστικής δύο πρώτες θέσεις, μία δεύτερη και δύο τρίτες.
- Στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες Χειροσφαίρισης η ομάδα αγοριών του Λυκείου Εθνομάρτυρα Κυπριανού Στροβόλου και η ομάδα κοριτσιών του Λυκείου Αγίου Γεωργίου Λάρνακας κατέκτησαν την τρίτη θέση στις κατηγορίες τους.
- Στους Πανελλήνιους Μαθητικούς Αγώνες Πετοσφαίρισης η ομάδα αγοριών του Λυκείου Πολεμιδιών Λεμεσού κατέλαβε την τρίτη θέση.

Αναλυτικά οι συμμετοχές της Κύπρου σε Πανελλήνιους και Παγκόσμιους Μαθητικούς Αγώνες:

#### **ΕΛΛΑΔΑ**

Πανελλήνια Πρωταθλήματα

- Καλαθοσφαίρισης Λυκείων Αρρένων και Θηλέων
- Πετοσφαίρισης Λυκείων Αρρένων και Θηλέων
- Χειροσφαίρισης Λυκείων Αρρένων και Θηλέων

- Πανελλήνιοι Αγώνες Στίβου Γυμνασίων/Λυκείων Αρρένων και Θηλέων
- Πανελλήνιοι Αγώνες Κολύμβησης Λυκείων Αρρένων και Θηλέων
- Πανελλήνιοι Αγώνες Ενόργανης Γυμναστικής
- Πανελλήνιοι Αγώνες Επιτραπέζιας Αντισφαίρισης

### **ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ**

- 7-12/12/09, Κατάρ, Παγκόσμια Γυμνασιάδα (στίβος, κολύμβηση, γυμναστική)
- 1-6/3/10, Ιταλία, Παγκόσμιοι Μαθητικοί Αγώνες Χιονοδρομιών
- 19-27/3/10, Πορτογαλία, Παγκόσμιοι Μαθητικοί Αγώνες Χειροσφαίρισης
- 19-24/7/10, Σλοβακία, Παγκόσμιοι Μαθητικοί Αγώνες Ανώμαλου Δρόμου
- 26/6-4/7/10, Κίνα, Παγκόσμιοι Μαθητικοί Αγώνες Πετοσφαίρισης

#### **9.1.9.5 Διεθνείς Συνελεύσεις – Συνέδρια**

- Συμμετοχή στη Γενική Συνέλευση της Διεθνούς Ομοσπονδίας Σχολικού Αθλητισμού και εκλογή του Συμβούλου του γραφείου Φυσικής Αγωγής, κ. Νίκου Μεγάλεμου, στη θέση του Αντιπροέδρου.
- Διοργάνωση επαρχιακών επιμορφωτικών σεμιναρίων καθηγητών Φυσικής Αγωγής για ανανέωση της άδειας εκπαιδευτή στις Πρώτες Βοήθειες.
- Γ΄ Διεθνές Συνέδριο Φυσικής Αγωγής, συνδιοργάνωση με το Σύνδεσμο Γυμναστών Κύπρου.

#### **9.1.9.6 Αθλητικό σχολείο**

Το Αθλητικό Σχολείο (Λευκωσίας, Λεμεσού) παρουσιάζει ανοδική πορεία με την αύξηση του αριθμού μαθητών/αθλητών και στις δύο επαρχίες. Εντυπωσιακή ήταν η παρουσία του Αθλητικού Σχολείου στην Εκπαιδευτική Έκθεση, Φεβρουάριος 2010.

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η εκπαιδευτική ημερίδα με θέμα « Διατροφή εφήβων με έμφαση στη διατροφή των αθλητών » που διοργάνωσε το Αθλητικό Σχολείο σε συνεργασία με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Απρίλιος 2010.

## **9.2 ΜΕΣΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

### **9.2.1 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΤΕΕ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ**

Η ΜΤΕΕ, για να μπορεί να αναπροσαρμόζεται στις τρέχουσες και αναπτυξιακές ανάγκες της οικονομίας και της βιομηχανίας του τόπου και στις νέες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, κατά το σχολικό έτος 2009-2010 ενίσχυσε και ανέπτυξε τη συνεργασία της με τους πιο κάτω φορείς:

- Συμβουλευτικό Σώμα Τεχνικής Εκπαίδευσης
- Συμβουλευτικές επιτροπές για τους κλάδους/ειδικότητες της ΜΤΕΕ
- Οργανωμένοι εργοδότες και βιομήχανοι.
- Τομείς στους οποίους αναπτύχθηκε συνεργασία είναι:
- Η εισαγωγή νέων προγραμμάτων κλάδων/ειδικοτήτων στη ΜΤΕΕ
- Τα επίπεδα και το περιεχόμενο των προγραμμάτων ΜΤΕΕ
- Η επαγγελματική αποκατάσταση και ανέλιξη των αποφοίτων των Τεχνικών Σχολών
- Η συστηματική ενημέρωση των Τεχνολόγων/Εκπαιδευτών πάνω στις εξελίξεις της Τεχνολογίας και η επιμόρφωσή τους πάνω σε νέες βιομηχανικές μεθόδους και διαδικασίες, που θα

βοηθήσει στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης

- Η κατάρτιση και η επιμόρφωση τεχνικών και τεχνιτών από τον κόσμο της εργασίας στα πλαίσια των απογευματινών/βραδινών μαθημάτων που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές
- Η ανάπτυξη στενότερων δεσμών μεταξύ του συστήματος σχολικής εκπαίδευσης και της βιομηχανίας
- Η κατάρτιση των τελειόφοιτων μαθητών στη βιομηχανία, έτσι που να γίνεται εμπέδωση και εφαρμογή των γνώσεων και δεξιοτήτων που τους παρέχονται στο σχολείο.

Επίσης, η ΜΤΕΕ έχει αναπτύξει πλαίσιο συνεργασίας με τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό CEDEFOP, καθώς και άλλους Οργανισμούς και δίκτυα, σε θέματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

### **9.2.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Για ενημέρωση και διαφώτιση όσον αφορά τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, έγιναν οι πιο κάτω ενέργειες:

- Δόθηκε στους μαθητές της Γ΄ τάξης όλων των γυμνασίων ενημερωτικό υλικό. Επίσης οι διάφορες σχολές έχουν εκδώσει τα δικά τους ενημερωτικά φυλλάδια, τα οποία έχουν δοθεί στους μαθητές, τους γονείς και άλλους ενδιαφερομένους.
- Λειτουργοί της Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης παρευρέθηκαν σε συγκεντρώσεις γονιών και κηδεμόνων μαθητών της Γ΄ τάξης γυμνασίου και ενημέρωσαν για τους κλάδους και τις ειδικότητες που προσφέρονται στις Τεχνικές Σχολές, για το έργο που επιτελείται και τις προοπτικές και διεξόδους των αποφοίτων των Τεχνικών Σχολών για περαιτέρω σπουδές και εργοδότηση.
- Γίνονται συχνές δημοσιεύσεις στον Τύπο για τα επιτεύγματα και επιτυχίες των μαθητών των Τεχνικών Σχολών.
- Στα πλαίσια της προσπάθειας της Διεύθυνσης ΜΤΕΕ για άνοιγμα προς την κοινωνία και ενημέρωση των γονιών και μαθητών για τους στόχους, τις προοπτικές και ευκαιρίες που προσφέρονται μέσα από τα προγράμματα σπουδών των Τεχνικών Σχολών, έχει καθιερωθεί «Ημέρα Ανοικτού Σχολείου». Κατά την ημέρα αυτή, το κοινό έχει τη δυνατότητα να επισκεφθεί την Τεχνική Σχολή που επιθυμεί και να ξεναγηθεί από μαθητές και εκπαιδευτικούς στις σύγχρονες αίθουσες τεχνολογίας, ηλεκτρονικά σχεδιαστήρια και εργαστήρια των διαφόρων ειδικοτήτων που λειτουργούν στη Σχολή.

## **9.3 ΑΝΩΤΕΡΗ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

### **9.3.1 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΑ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ (ΑΑΕΙ) ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑΣ.**

Η Υπηρεσία Εξετάσεων της Διεύθυνσης Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης οργανώνει και επιβλέπει επίσης τη διεξαγωγή των Παγκύπριων Εξετάσεων, με βάση τις οποίες γίνεται και η κατανομή των θέσεων στα δημόσια Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της Κύπρου και της Ελλάδας.

Τα αποτελέσματα των «Παγκύπριων Εξετάσεων» λαμβάνονται υπόψη τόσο για σκοπούς απόλυσης των τελειοφοίτων από το Λύκειο / Τεχνικές Σχολές όσο και για σκοπούς χορήγησης του «γενικού βαθμού κατάταξης-πρόσβασης» για σκοπούς εισδοχής στα Δημόσια Ανώτερα και Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (ΑΑΕΙ) της Κύπρου (ο οποίος γίνεται δεκτός και από την Ελλάδα).

Κατά τις Παγκύπριες Εξετάσεις του 2010, υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής με σκοπό την απόκτηση απολυτηρίου ή/και τη διεκδίκηση θέσης στα ΑΑΕΙ Κύπρου και Ελλάδας 9.067 υποψήφιοι. Με την



πρώτη κατανομή διατέθηκαν 2.243 θέσεις, από τις οποίες 1.399 στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, 700 στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, 90 στο Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο, 52 στις Στρατιωτικές Σχολές Ελλάδας και 2 θέσεις στις Δραματικές Σχολές της Ελλάδας. Επιπρόσθετα, έχουν δοθεί για τελειοφοίτους και αποφοίτους Τεχνικών Σχολών και Εσπερινών Σχολίων ως υπεράριθμες θέσεις, 34 για το Πανεπιστήμιο Κύπρου, 47 για το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, 11 για το ΑΞΙΚ και 3 για τις Στρατιωτικές Σχολές της Ελλάδας.

Με βάση τα αποτελέσματα των Παγκύπριων Εξετάσεων και με αποκλειστικό κριτήριο τη βαθμολογία που συγκεντρώνουν οι υποψήφιοι στις Παγκύπριες Εξετάσεις, παραχωρούνται, επίσης, υποτροφίες από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου στους επιτυχόντες, που εξασφάλισαν τις πρώτες θέσεις στο καθένα από τα Τμήματα του Πανεπιστημίου Κύπρου και του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Κατά τις εξετάσεις εισαγωγής στις Ανώτερες Σχολές Καλών Τεχνών της Ελλάδας που οργανώθηκαν και διεξήχθησαν από την Υπηρεσία Εξετάσεων τον Σεπτέμβριο 2010, παρακάθισαν 51 υποψήφιοι. Από αυτούς εξασφάλισαν θέση 21 άτομα.

### **9.3.2 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΕΝΟΓΡΑΦΙΑΣ**

Οι εξετάσεις ελληνικής Δακτυλογραφίας και Στενογραφίας πραγματοποιούνται τρεις φορές το χρόνο, το Μάιο, Ιούνιο και Νοέμβριο σε ημερομηνίες που καθορίζονται από την Υπηρεσία (οι ακριβείς ημερομηνίες ανακοινώνονται στο πρόγραμμα της εξέτασης που δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Εξετάσεων).

### **9.3.3 ΕΞΕΤΑΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟΥ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ**

Η εξέταση για απόκτηση Πιστοποιητικού Πολύ Καλής Γνώσης της Ελληνικής Γλώσσας, που χορηγείται για σκοπούς απόδειξης επάρκειας στην ελληνική γλώσσα και για εγγραφή στον κατάλογο διοριστέων της Επιτροπής Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, διεξάγεται τρεις φορές το χρόνο (οι ακριβείς ημερομηνίες ανακοινώνονται στο πρόγραμμα της εξέτασης που επίσης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Υπηρεσίας Εξετάσεων).

### **9.3.4 ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΙΟΡΙΣΜΟ Ή/ΚΑΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑ, ΗΜΙΚΡΑΤΙΚΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ, ΔΗΜΟΥΣ/ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.**

Η Υπηρεσία Εξετάσεων αναλαμβάνει, επίσης, τη θεματοθέτηση των εξετάσεων, τη βαθμολόγηση και τη διαδικασία εξαγωγής των αποτελεσμάτων που απαιτούνται για πρόσληψη ή/ και προαγωγή στο Δημόσιο, Ημικρατικό Τομέα, στους Δήμους και άλλους Οργανισμούς.

### **9.3.5 ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ «ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ»**

Στο πλαίσιο του στόχου για προβολή της ανώτερης εκπαίδευσης στο εξωτερικό και την εγκαθίδρυση της Κύπρου ως διεθνούς εκπαιδευτικού και ερευνητικού κέντρου με την προσέλκυση ποιοτικών φοιτητών, η ΔΑΑΕ πραγματοποίησε κατά το 2010 Ημερίδες Ενημέρωσης «Σπουδές στην Κύπρο» στην Κρήτη (Ηράκλειο και Χανιά) και στη Ρόδο σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Πανεπιστήμιο Frederick, το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας. Στόχος των Ημερίδων ήταν η ενημέρωση όσον αφορά στην πανεπιστημιακή ζωή στην Κύπρο και η προσέλκυση Ελλαδιτών φοιτητών. Μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικοί και σύμβουλοι είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για την ανώτερη εκπαίδευση, τα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, τις διαδικασίες εισδοχής και γενικότερα για τη φοιτητική ζωή στην Κύπρο τόσο στα Δημόσια, όσο και στα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια.

### **9.3.6 ΗΜΕΡΙΔΑ ΜΕ ΘΕΜΑ «Η ΕΡΕΥΝΑ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ»**

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού διοργάνωσε με επιτυχία την Ημερίδα με θέμα «Έρευνα ως Μοχλός Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης στην Κύπρο» την Παρασκευή, 5 Μαρτίου 2010, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, που είχε ως βασικό στόχο την ενημέρωση της κυπριακής πολιτείας, και κοινωνίας γενικότερα, για τη βασική και εφαρμοσμένη έρευνα στην Κύπρο.

Βασική επισήμανση των επίσημων ομιλητών της Ημερίδας είναι το γεγονός ότι η ποιοτική έρευνα αποτελεί το κύριο συστατικό για να ανταποκριθούν οι κοινωνίες στις σύγχρονες προκλήσεις και ανάγκες. Ειδικότερα για την Κύπρο, η επένδυση στην πανεπιστημιακή παιδεία και έρευνα αποτελεί αναγκαιότητα, η οποία θα επιφέρει πολλαπλά οφέλη για την κοινωνία και την οικονομία μας σε τομείς όπως, π.χ., η υγεία, η τουριστική βιομηχανία, η τεχνολογία, η ενέργεια, το περιβάλλον, κα. Παρόλα αυτά, όπως αναφέρθηκε στην Ημερίδα, για την επίτευξη των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων μέσω των επενδύσεων μας στην έρευνα, χρειάζεται ακόμη πιο έντονη προσπάθεια για να μετατραπεί η κυπριακή οικονομία σε «οικονομία της γνώσης».

### **9.3.7 ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ERASMUS MUNDUS ACTIVE PARTICIPATION (EMAP)**

Έγινε με μεγάλη επιτυχία στις 18 – 20 Φεβρουαρίου 2010 το Σεμινάριο Erasmus Mundus Active Participation (EMAP), στο ξενοδοχείο «The Golden Bay Beach Hotel», στη Λάρνακα. Το σεμινάριο διοργάνωσε η Εθνική Δομή Erasmus Mundus Κύπρου, που υπάγεται στη Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης, με την υποστήριξη της Slovak Academic Association for International Cooperation (SAAIC). Συμμετείχαν 14 Εθνικές Δομές και 10 Κοινοπραξίες και έγινε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Erasmus Mundus.

Το Erasmus Mundus (EM) είναι ένα πρόγραμμα συνεργασίας και κινητικότητας για την ενίσχυση της ποιότητας στην ευρωπαϊκή ανώτερη εκπαίδευση, την προώθηση της Ε.Ε. ως παγκόσμιου κέντρου αριστείας και την προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης μέσω της συνεργασίας με τρίτες χώρες στο χώρο της ανώτερης εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό το EMAP έχει ως στόχο την ενίσχυση της εκπροσώπησης των λιγότερο ενεργών κρατών στο πρόγραμμα EM μέσω επιμορφωτικών σεμιναρίων.

### **9.3.8 ΗΜΕΡΙΔΑ «ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΕΙ ΚΑΙ ΤΙ ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΕΙ Ο ΝΟΜΟΣ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ»**

Την Παρασκευή 16 Απριλίου 2010 διεξήχθη Ημερίδα που οργάνωσε το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, το Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου - Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου με θέμα «**Τι πρέπει να επιτύχει και τι να αποφύγει ο Νόμος Πλαίσιο για την Ανώτατη Εκπαίδευση στην Κύπρο**».

Σκοπός της Ημερίδας ήταν η κατάθεση απόψεων και προβληματισμών στο πλαίσιο της συζήτησης που διεξάγεται σχετικά με την ενοποίηση και τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για την Ανώτατη Εκπαίδευση στην Κύπρο και με στόχο τη διεξαγωγή ενός δημόσιου διαλόγου για προώθηση του εκσυγχρονισμού της νομοθεσίας σε ένα ενιαίο Νόμο Πλαίσιο για την πανεπιστημιακή εκπαίδευση στην Κύπρο.

### **9.3.9 ΣΥΝΕΔΡΙΟ ASEM**

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης οργανώνει **Συνέδριο ASEM (Asia - Europe Meeting) με τίτλο «Διασφάλιση Ποιότητας και Αναγνώρισης στην Ανώτερη Εκπαίδευση: Προκλήσεις και Προοπτικές»** το οποίο θα πραγματοποιηθεί στην Κύπρο στις 6 και 7 Δεκεμβρίου.

ου 2010. Το συνέδριο απευθύνεται σε εμπειρογνώμονες των χωρών που ανήκουν στην ομάδα ASEM και σκοπός του είναι να ενισχύσει το διάλογο μεταξύ Ευρώπης και Ασίας σε θέματα διασφάλισης ποιότητας και αναγνώρισης και να δώσει ευκαιρίες ανταλλαγής εμπειριών και καλών πρακτικών ανάμεσα στους συμμετέχοντες. Κυριότεροι στόχοι του συνεδρίου είναι:

- Να υπογραμμίσει την τρέχουσα κατάσταση, τις προκλήσεις και τα θέματα διασφάλισης ποιότητας και αναγνώρισης στην Ευρώπη και στην Ασία.
- Να δώσει ευκαιρίες ανταλλαγής καλών πρακτικών και ενίσχυσης της συνεργασίας ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς των χωρών που ανήκουν στην ομάδα ASEM.
- Να ενθαρρύνει δραστηριότητες σύνδεσης μεταξύ των ανώτερων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Ευρώπης και της Ασίας με διμερείς και πολυμερείς μηχανισμούς χρηματοδότησης μέσα από το ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus Mundus, κ.α.
- Να προβληθούν τα ανώτερα εκπαιδευτικά συστήματα και τα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα των χωρών ASEM.

### **9.3.10 ΔΡΑΣΕΙΣ MARIE CURIE-ΗΜΕΡΙΔΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CO-FUND**

Οι Δράσεις Marie Curie εμπίπτουν στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα στα πλαίσια του Προγράμματος 'People'. Στοχεύουν στην ποιοτική και ποσοτική ενίσχυση των ανθρώπινων δυνατοτήτων σε σχέση με την έρευνα και την τεχνολογία στην Ευρώπη, παρακινώντας άτομα να γίνουν ερευνητές, ενθαρρύνοντάς τους ευρωπαίους ερευνητές να παραμείνουν στην Ευρώπη και προσελκύοντας στην Ευρώπη τους καλύτερους ερευνητές από όλο τον κόσμο. Οι Δράσεις Marie Curie υποστηρίζουν την εκπαίδευση και την ανάπτυξη καριέρας για ερευνητές που λαμβάνουν κάποια θέση σε ευυπόληπτους οργανισμούς στο εξωτερικό (εκτός εθνικών συνόρων).

Η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης ασχολείται με τη Δράση Marie Curie και το πρόγραμμα CO-FUND, τα οποία παρέχουν χρηματοδότηση σε τρέχοντα ή νέα τοπικά, εθνικά ή διεθνή προγράμματα συνεργασίας σχετικά με την εκπαίδευση στον τομέα έρευνας (research training) και την ανάπτυξη προοπτικών καριέρας (career development). Συγκεκριμένα, έχει διοργανώσει στις 16 Νοεμβρίου 2010 Εργαστήριο με τίτλο: 'Co-funding of regional, national and international programmes' για την ενημέρωση ατόμων που ασχολούνται με την έρευνα.

### **9.3.11 ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΔΑΔΕ ΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΥΡΥΔΙΚΗ**

Το Ευρωπαϊκό δίκτυο πληροφόρησης για την εκπαίδευση «Ευρυδίκη» (<http://eacea.ec.europa.eu/portal/page/portal/Eurydice>) είναι ένας θεσμικός μηχανισμός που ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα Μέλη Κράτη, και από το 1980, στόχος του είναι η ενίσχυση της συνεργασίας όσον αφορά στην εκπαίδευση μέσα από την κατανόηση των συστημάτων και των πολιτικών. Αποτελείται από μια Ευρωπαϊκή Μονάδα με έδρα τις Βρυξέλλες και Εθνικές Μονάδες σε κάθε μια από τις 31 χώρες που καλύπτονται από το πρόγραμμα «Δια Βίου Μάθησης». Οι εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Μονάδας «Ευρυδίκη» κυκλοφορούν τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή στο διαδίκτυο και αφορούν στη δομή και στην οργάνωση της Ευρωπαϊκής Εκπαίδευσης. Τα τελευταία χρόνια, η Διεύθυνση Ανώτερης και Ανώτατης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι βασικός παροχέας πληροφοριών στο δίκτυο «Ευρυδίκη» και, σε συνεργασία με την Εθνική Μονάδα «Ευρυδίκη» Κύπρου, συμμετέχει ενεργά στη συλλογή υλικού και στη σύνταξη κειμένων τα οποία περιλαμβάνονται σε εκδόσεις όπως:

- Key Data on Education 2009
- Focus on Higher Education in Europe 2010
- National Summary Sheets
- Structures of Education, Vocational Training and Adult Education Systems in Europe

- European Glossary on Education
- The organisation of the academic year in Higher Education
- Focus on the Structures of Higher Education

### **9.3.12 ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ (ΕΠΙ) ΣΤΗ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ**

Το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο ιδρύθηκε από τα κράτη – μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και λειτούργησε για πρώτη φορά το 1976 και στα προγράμματα σπουδών του δικαιούνται να συμμετάσχουν μόνο πολίτες των κρατών μελών του. Με την κατάθεση του Οργάνου Προσχώρησης από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας στις 5 Οκτωβρίου 2004 και με την ομόφωνη επικύρωση της ένταξης της Κυπριακής Δημοκρατίας από το Ανώτατο Συμβούλιο του ΕΠΙ στις 9 Ιουνίου 2005, έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία ένταξης της Κύπρου και το Ινστιτούτο άρχισε να δέχεται αιτήσεις από Κύπριους φοιτητές με την έναρξη του νέου ακαδημαϊκού έτους 2006 – 2007.

Η επιλογή των υποτρόφων, ανάμεσα στους υποψηφίους κάθε κράτους – μέλους, γίνεται από το ίδιο το Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο. Οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν να υποβάλουν αίτηση για σπουδές σε διδακτορικό και μεταδιδακτορικό επίπεδο στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο, μπορούν να το πράξουν μέσω της ιστοσελίδας του ιδρύματος ([www.iue.it](http://www.iue.it)).

### **9.3.13 ERASMUS MUNDUS**

Το Erasmus Mundus είναι ένα πρόγραμμα το οποίο δημιουργήθηκε μετά από απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρώπης και στοχεύει στην ενίσχυση της ποιότητας της Ευρωπαϊκής ανώτερης εκπαίδευσης και στην προώθηση της διαπολιτισμικής κατανόησης μέσω συνεργασίας με τρίτες χώρες. Το πρόγραμμα άρχισε τη λειτουργία του τον Ιανουάριο του 2004 και έχει σκοπό την ενδυνάμωση της συνεργασίας των ευρωπαϊκών ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης μεταξύ τους και μεταξύ αντίστοιχων ιδρυμάτων τρίτων χωρών, υποστηρίζοντας υψηλής ποιότητας προγράμματα επιπέδου Μάστερ, μέσω της κινητικότητας μεταπτυχιακών φοιτητών και ακαδημαϊκών προς τα ευρωπαϊκά ιδρύματα αλλά και στα ιδρύματα τρίτων χωρών.

Η πρώτη φάση του προγράμματος Erasmus Mundus κάλυψε την περίοδο 2004-2008 και είχε προϋπολογισμό 230 εκ. Ευρώ. Με τη λήξη της πρώτης φάσης πάνω από 6000 φοιτητές από τρίτες χώρες έχουν λάβει υποτροφίες EM για απόκτηση τίτλου σπουδών στην Ευρώπη και πάνω από 1000 ακαδημαϊκοί από τρίτες χώρες έχουν λάβει υποτροφίες για να διδάξουν ή να συμμετάσχουν σε έρευνες σε μεταπτυχιακά EM προγράμματα.

Μετά από ενδιάμεση αξιολόγηση του προγράμματος για την πρώτη περίοδο λειτουργίας του, διαπιστώθηκε η μεγάλη σημασία των στόχων και δράσεων του προγράμματος και κρίθηκε αναγκαία η συνέχισή του. Ως εκ τούτου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εγκρίνει τη νέα φάση (2009-2013) του Προγράμματος Erasmus Mundus II, με ψήφισμά του στις 21 Οκτωβρίου 2008.

Το Erasmus Mundus II το οποίο θα έχει προϋπολογισμό 950 εκ. Ευρώ, εμπλουτίζει το υφιστάμενο EM με τις ακόλουθες προσθήκες και αλλαγές:

- Επέκταση του προγράμματος στο διδακτορικό επίπεδο (Το υφιστάμενο EM κάλυπτε μόνο το επίπεδο Master's).
- Παροχή περισσότερων υποτροφιών σε ευρωπαίους συμμετέχοντες για διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης σε σχέση με τους συμμετέχοντες από τρίτες χώρες.
- Ενσωμάτωση του λεγόμενου «External Cooperation Window» (EM ECW) για την προώθηση μιας ενιαίας και άριστης εικόνας της Ευρωπαϊκής ανώτερης εκπαίδευσης στον κόσμο.
- Ενθάρρυνση των ιδρυμάτων ανώτερης εκπαίδευσης τρίτων χωρών για συμμετοχή στις κοινοπραξίες πανεπιστημίων ως πλήρη μέλη, έτσι ώστε να μπορούν να προσφέρουν κοινά προ-

γράμματα σπουδών στην έδρα του.

Η συμμετοχή της ΔΑΑΕ, υπό την ιδιότητα της ως η Εθνική Δομή της Κύπρου στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus Mundus, ενθαρρύνει τη συμμετοχή ιδρυμάτων ανώτερης και ανώτατης εκπαίδευσης της Κύπρου στο πρόγραμμα Erasmus Mundus. Η Εθνική Δομή της Κύπρου συμμετέχει στα προγράμματα **Erasmus Mundus Active Participation (EMAP)** και **Asia – Europe Mundus (ASEMUNDUS)**, τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε και συμμετέχουν σε αυτά Εθνικές Δομές Κρατών Μελών.

Το **EMAP**, το οποίο εγκρίθηκε στα πλαίσια της Δράσης 3 του προγράμματος Erasmus Mundus έχει ως στόχο την ενίσχυση της συμμετοχής στο Erasmus Mundus, Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης Ευρωπαϊκών χωρών που έχουν πολύ μικρή ή μη ικανοποιητική συμμετοχή στο εν λόγω πρόγραμμα, μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων και άλλης βοήθειας από χώρες με ικανοποιητική συμμετοχή στο πρόγραμμα. Στο EMAP συμμετέχουν συνολικά οι Εθνικές Δομές 14 Κρατών Μελών.

Το **ASEMUNDUS** έχει ως στόχο να προβάλει το πρόγραμμα Erasmus Mundus στα Ιδρύματα Ανώτερης Εκπαίδευσης Ασιατικών χωρών και να προωθήσει τη συνεργασία και τις διασυνδέσεις μεταξύ Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης της Ευρώπης και της Ασίας. Αυτοί οι στόχοι είναι δυνατό να επιτευχθούν με την προώθηση πληροφοριακού υλικού για το Erasmus Mundus σε εκπαιδευτικές εκθέσεις στην Ασία και με την οργάνωση εξειδικευμένων σεμιναρίων επικοινωνίας με τη συμμετοχή προσωπικού από Ανώτερα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα Ευρώπης και Ασίας.

#### **9.3.14 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ TEMPUS IV**

Το Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Πρόγραμμα TEMPUS IV (Trans-European Mobility Scheme for Universities Studies), αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά διευρωπαϊκά προγράμματα συνεργασίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μεταξύ αυτών που διαχειρίζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ειδικότερα το γραφείο **EACEA (The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency)**.

**Στόχος του προγράμματος είναι η μεταρρύθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω διεθνούς συνεργασίας. Ειδικότερα το πρόγραμμα θα συμβάλει στην προώθηση της σύγκλισης με τις εξελίξεις στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που απορρέουν από τη Στρατηγική της Λισαβόνας και τη Διαδικασία της Μπολόνια.**

Η τέταρτη φάση του Προγράμματος, το TEMPUS IV, καλύπτει την περίοδο 2007-2013. Ο ετήσιος προϋπολογισμός του Προγράμματος είναι περίπου €53.000.000,00 (πενήντα τρία εκατομμύρια ευρώ), ενώ οι εγκεκριμένες δράσεις και έργα μπορεί να χρηματοδοτηθούν από €0.5 εκατ. (μισό εκατομμύριο ευρώ) μέχρι €1.5 εκατ. (ενάμιση εκατομμύρια ευρώ).

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μέσω του TEMPUS, επιθυμεί να υποστηρίξει και τη διαδικασία της Μπολόνιας και τη σειρά των αλλαγών που θα καταστήσουν την Ανώτερη Εκπαίδευση της Ευρώπης πιο ελκυστική για τους ευρωπαίους πολίτες και τους πολίτες και ερευνητές τρίτων χωρών και να την καταστήσουν πιο ανταγωνιστική και συγκρίσιμη.

Το TEMPUS IV, εκτός από τους γενικότερους στόχους της ανανέωσης και του εκμοντερνισμού, έχει θέσει και τους πιο κάτω ειδικότερους στόχους:

- Τον προσδιορισμό εθνικών και περιφερειακών προτεραιοτήτων.
- Την ενδυνάμωση περιφερειακής συνεργασίας.
- Τη διεύρυνση του φάσματος των συμμετεχόντων.
- Τη μεγαλύτερη φοιτητική εμπλοκή.
- Τη συνεργασία με τις επιχειρήσεις, τα εμπορικά βιομηχανικά και άλλα επιμελητήρια.

Το Πρόγραμμα είναι ανοικτό για Ιδρύματα και Αρχές Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και για οργανισμούς και επιχειρήσεις που συνδέονται με την Ανώτερη Εκπαίδευση.

## 9.4 ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ, ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

### 9.4.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας έχει ως αποστολή του τη δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος για όλους τους μαθητές και μαθήτριες που φοιτούν στα δημόσια σχολεία, τους εκπαιδευτικούς που εργάζονται στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς επίσης και για τους εργαζόμενους στα κεντρικά και σε άλλα κτήρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού που στεγάζουν εκπαιδευτικά τμήματα και υπηρεσίες. Παράλληλα, μεριμνά για την έγκαιρη και αποτελεσματική αντίδραση των σχολείων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Κύριο μέλημα του Γραφείου είναι η διασφάλιση ασφαλών συνθηκών εργασίας που να ανταποκρίνονται στις Ευρωπαϊκές Οδηγίες, καθώς και στην αντίστοιχη νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού

### 9.4.2 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Το Γραφείο Πολιτικής Άμυνας, Ασφάλειας και Υγείας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και υπάγεται απευθείας στη Γενική Διευθύντρια. Έχει διατμηματικό χαρακτήρα εφόσον το προσωπικό της εκπροσωπεί όλες τις βαθμίδες Εκπαίδευσης, δηλαδή την Δημοτική, Μέση και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση. Το Γραφείο στελεχώνουν τρεις Λειτουργοί, ένας από κάθε βαθμίδα Εκπαίδευσης.

Η δομή του Γραφείου είναι η ακόλουθη:

Προϊστάμενος:

Ηλίας Μαρκάτζης – Αν. Διευθυντής Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Λειτουργοί:

Κασουλίδης Γιάννης (Δημοτική Εκπαίδευση) 22800989 – ykasoulides@moe.gov.cy

Κυριακίδης Παύλος (Τεχνική Εκπαίδευση) 22800988

Αντωνιάδης Χρίστος (Μέση Εκπαίδευση) 22800965 – cantoniades@moe.gov.cy

Τηλεμοιότυπο: 22809584

Ιστοσελίδα: [http://www.moe.gov.cy/politiki\\_amyna/index.html](http://www.moe.gov.cy/politiki_amyna/index.html)

### 9.4.3 ΔΡΑΣΕΙΣ 2010

- Συμμετοχή Σχολείων στην Άσκηση Εγκέλαδος της Επαρχιακής Διοίκησης Λευκωσίας
- Διαλέξεις Πρώτων Βοηθειών σε λειτουργούς του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και εκπαίδευση στη χρήση απινιδωτή
- Εξοπλισμός με υλικά Πολιτικής Άμυνας όλων των νέων Δημόσιων Σχολείων, καθώς και κτιρίων που στεγάζουν Υπηρεσίες του Υπουργείου στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις
- Επισκέψεις σε δημόσια σχολεία και σε κτήρια που στεγάζουν Υπηρεσίες του Υπουργείου στη Λευκωσία και σε άλλες πόλεις για:
- Ετοιμασία Έκθεσης για θέματα Ασφάλειας και Υγείας
- Παρακολούθηση Ασκήσεων Πολιτικής Άμυνας με στόχο την αξιολόγηση και βελτίωση του υφιστάμενου Σχεδίου
- Παροχή συμβουλών σε θέματα Πολιτικής Άμυνας ή Ασφάλειας και Υγείας

- Εξέταση παραπόνων
- Διερεύνηση ατυχημάτων
- Παροχή υλικών πολιτικής άμυνας
- Διενέργεια Σεμιναρίων προς το προσωπικό, τους μαθητές και τους γονείς.

## 10. ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

### 10.1 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

#### 9.4.1 ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΣΕΙΡΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

##### **Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Νεοπροαχθέντων Διευθυντών Δημοτικής Εκπαίδευσης**

Τον Απρίλιο του 2010 συμπλήρωσαν με επιτυχία το Πρόγραμμα πενήντα εννιά (59) Διευθυντές Δημοτικής και Προδημοτικής Εκπαίδευσης. Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία και στο Παράρτημα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στη Λεμεσό. Τον Οκτώβριο του 2010 ξεκίνησε η νέα σειρά του Προγράμματος με τη συμμετοχή εβδομήντα δύο (72) Διευθυντών Σχολείων Δημοτικής και Προδημοτικής Εκπαίδευσης. Σημειώνεται πως από τη σχολική χρονιά 2009-2010 έχουν γίνει ριζικές αλλαγές στο περιεχόμενο του Προγράμματος, ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω ο ρόλος των Διευθυντών των σχολείων, μέσα από την ανάπτυξη των ηγετικών, διοικητικών και οργανωτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους. Στο Πρόγραμμα διδάσκουν λειτουργοί του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του ΥΠΠ, καθώς και εξωτερικοί συνεργάτες που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για διδασκαλία, μέσω σχετικής πρόσκλησης που γίνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για συμμετοχή στο Μητρώο Εκπαιδευτών.

##### **Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Νεοπροαχθέντων Διευθυντών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης**

Το Απρίλιο του 2010 συμπλήρωσαν με επιτυχία το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Διευθυντών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης τριάντα επτά (37) Διευθυντές. Οι συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία και στο Παράρτημα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στη Λεμεσό. Τον Οκτώβριο του 2010 ξεκίνησε η νέα σειρά του Προγράμματος με τη συμμετοχή σαράντα τεσσάρων (44) Διευθυντών Σχολείων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Σημειώνεται πως από τη σχολική χρονιά 2009-2010 έχουν γίνει ριζικές αλλαγές στο περιεχόμενο του Προγράμματος, ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω ο ρόλος των Διευθυντών των σχολείων, μέσα από την ανάπτυξη των ηγετικών, διοικητικών και οργανωτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων τους. Στο Πρόγραμμα διδάσκουν λειτουργοί του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του ΥΠΠ, καθώς και εξωτερικοί συνεργάτες που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για διδασκαλία μέσω σχετικής πρόσκλησης που γίνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για συμμετοχή στο Μητρώο Εκπαιδευτών.

##### **Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Βοηθών Διευθυντών Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης**

Τον Ιούνιο του 2010 συμπλήρωσαν με επιτυχία το Πρόγραμμα εκατόν εξήντα (160) Βοηθοί Διευθυντές Σχολείων Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Οι συναντήσεις του Προγράμματος πραγματοποιήθηκαν στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στη Λευκωσία και στο Παράρτημα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στη Λεμεσό. Στο Πρόγραμμα διδάσκουν λειτουργοί του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του ΥΠΠ, καθώς και εξωτερικοί συνεργάτες που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για διδασκαλία, μέσω σχετική πρόσκλησης που γίνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για συμμετοχή στο Μητρώο Εκπαιδευτών. Τον Οκτώβριο του 2010 ξεκίνησε η νέα σειρά του Προγράμματος με τη συμμετοχή εκατόν πενήντα (150) Βοηθών Διευθυντών.

##### **Πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης Μεντόρων και Νεοεισερχόμενων Εκπαιδευτικών Δημοτικής και Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης**

Το Πρόγραμμα Εισαγωγικής Επιμόρφωσης Μεντόρων και Νεοεισερχόμενων Εκπαιδευτικών Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης προσφέρεται για δεύτερη χρονιά από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου (Ιούλιος 2008), στα πλαίσια της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης. Ο γενικός σκοπός του Προγράμματος είναι η εισαγωγή του θεσμού της μεντορικής σχέσης (mentoring) στο Κυπριακό Εκπαιδευτικό Σύστημα με απώτερο στόχο την ομαλή ένταξη των Νεοεισερχόμενων εκπαιδευτικών στο επάγ-



γελμα. Το Πρόγραμμα απευθύνεται σε Νεοεισερχόμενους Εκπαιδευτικούς Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και στους Μέντορές τους. Για τη Μέση Εκπαίδευση, το Πρόγραμμα επιχορηγείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.). Το Πρόγραμμα σχεδιάστηκε με βάση τη σχετική βιβλιογραφία, τις πρακτικές άλλων χωρών και τον κατάλογο δεξιοτήτων για τους Νεοεισερχόμενους Εκπαιδευτικούς (New Institute of Teachers, 2006), ο οποίος έτυχε επεξεργασίας από την ομάδα εργασίας των Λειτουργών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Για το τρέχον σχολικό έτος (2010-2011), το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί σε όλες τις επαρχίες, σε τρεις φάσεις, τόσο για τους Μέντορες, όσο και για τους Νεοεισερχόμενους Εκπαιδευτικούς που συμμετέχουν σε αυτό ως εξής:

#### **A) Πρόγραμμα Νεοεισερχόμενων Εκπαιδευτικών Δημοτικής / Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης**

##### **Φάση Α΄:**

- Για τους Νεοεισερχόμενους Δημοτικής Εκπαίδευσης, από τις 11 μέχρι τις 19 Οκτωβρίου 2010: επιμόρφωση σε κεντρικό επίπεδο (15 διδακτικές περιόδους)
- Για Νεοεισερχόμενους Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, από τις 11 μέχρι τις 19 Οκτωβρίου 2010: επιμόρφωση σε κεντρικό επίπεδο (15 διδακτικές περιόδους)

##### **Φάση Β΄:**

- Από τον Οκτώβριο του 2010 μέχρι το Μάιο του 2011: εργασία στη σχολική μονάδα. Εφαρμογή συγκεκριμένων πρακτικών της Φάσης Α΄ με τη συνεργασία του Μέντορα. Υποστήριξη από την ομάδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.
- Επιμόρφωση σε κεντρικό επίπεδο, τον Ιανουάριο του 2011 (5 διδακτικές περιόδους)

##### **Φάση Γ΄:**

Επιμόρφωση σε κεντρικό επίπεδο, το Μάιο του 2011 (5 διδακτικές περιόδους)

#### **B) Πρόγραμμα Μεντόρων Δημοτικής/ Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης**

##### **Φάση Α΄:**

- Για Μέντορες Δημοτικής Εκπαίδευσης, από τις 11 μέχρι τις 23 Οκτωβρίου 2010: επιμόρφωση σε κεντρικό επίπεδο (20 διδακτικές περιόδους)
- Για Μέντορες Μέσης Γενικής/ Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, από τις 11 μέχρι τις 23 Οκτωβρίου 2010: επιμόρφωση σε κεντρικό επίπεδο (20 διδακτικές περιόδους)

##### **Φάση Β΄:**

- Από τον Οκτώβριο του 2010 μέχρι το Μάιο 2011: εργασία στη σχολική μονάδα. Εφαρμογή συγκεκριμένων πρακτικών Φάσης Α΄ με τη συνεργασία του Νεοεισερχομένου. Υποστήριξη από την ομάδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- Επιμόρφωση σε κεντρικό επίπεδο, τον Ιανουάριο του 2011 (10 διδακτικές περιόδους)

##### **Φάση Γ΄:**

- Επιμόρφωση σε κεντρικό επίπεδο το Μάιο του 2011 (10 διδακτικές περιόδους).

Το Πρόγραμμα προσφέρεται κάθε χρόνο και σε αυτό συμμετείχαν για το σχολικό έτος 2009-2010: είκοσι τέσσερις (24) Νεοεισερχόμενοι Εκπαιδευτικοί Δημοτικής Εκπαίδευσης, δεκατρείς (13) Μέντορες Δημοτικής Εκπαίδευσης, σαράντα επτά (47) Νεοεισερχόμενοι Εκπαιδευτικοί Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής Εκπαίδευσης και σαράντα δύο (42) Μέντορες Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

## **Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών Εκπαιδευτικών από τις χώρες του Εύξεινου Πόντου**

Στα τέλη Ιουνίου 2010 ολοκληρώθηκε το εξαμηνιαίο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ομογενών από τις χώρες του Εύξεινου Πόντου. Το Πρόγραμμα παρακολούθησαν δώδεκα (12) ομογενείς, οι οποίοι πέρα από τα μαθήματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας και τα μαθήματα μεθοδολογίας της διδασκαλίας, γνώρισαν τη σύγχρονη κυπριακή πραγματικότητα, τον τοπικό πολιτισμικό πλούτο και την κουλτούρα του τόπου, μέσα από εκπαιδευτικές εκδρομές, παρακολουθήσεις διαλέξεων και εκδηλώσεων.

### **10.1.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ΤΠΕ) ΣΤΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**

Ο Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας, στα πλαίσια των δράσεων του για την ενσωμάτωση των νέων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στη μαθησιακή διαδικασία υλοποίησε τα πιο κάτω:

- *Πρόγραμμα εκπαιδευτικών πυρήνων για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία εντός της σχολική μονάδας*

Το πρόγραμμα συνεχίζεται για τρίτη συνεχή χρονιά για τη Μέση Εκπαίδευση και για δεύτερη συνεχή χρονιά για τη Δημοτική Εκπαίδευση. Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν 100 εκπαιδευτικοί ως πυρήνες για θέματα ΤΠΕ στη σχολική τους μονάδα, οι οποίοι με την υποστήριξη συμβούλων του ΠΙ διαμορφώνουν σχέδιο δράσης για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ και υλοποιούν επιμορφωτικές δραστηριότητες.

- Σειρά βιβλίων με περιγραφή ηλεκτρονικών μαθησιακών εργαλείων

Σε συνέχεια της έκδοσης της σειράς βιβλίων με μαθησιακές εισηγήσεις, ο Τομέας εξέδωσε σειρά βιβλίων στην οποία οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανατρέξουν για λογισμικό το οποίο διατίθεται είτε δωρεάν, είτε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο της Ελλάδας, είτε μέσω αγοράς. Το υλικό αυτό φιλοξενείται επίσης ηλεκτρονικά με δυνατότητα αναζήτησης ανά θέμα, με εισηγήσεις αξιοποίησής του αλλά και με δυνατότητα υποβολής νέων εισηγήσεων.

- Εκπαιδευτικό πακέτο για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου

Στα πλαίσια της συμμετοχής του ΠΙ στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Safer Internet, ο Τομέας ανέπτυξε εκπαιδευτικό πακέτο με θέμα «Δυνατότητες και Προκλήσεις στο Διαδίκτυο». Το πακέτο περιλαμβάνει βιβλιόρια αναφοράς αλλά και ενημερωτικά βιβλιόρια, κόμικς, παιχνίδια, αφίσες και μαθησιακές εισηγήσεις τόσο για εκπαιδευτικούς και μαθητές όσο και για γονείς. Το υλικό αυτό φιλοξενείται επίσης ηλεκτρονικά στη διαδικτυακή πύλη <http://www.pi.ac.cy/InternetSafety> με δυνατότητα αναζήτησης ανά θεματική περιοχή, με εισηγήσεις αξιοποίησής του αλλά και με δυνατότητα υποβολής νέων εισηγήσεων.

- Μαθησιακές εισηγήσεις για την αξιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού για την ασφαλή χρήση του διαδικτύου

Στα πλαίσια του ευρωπαϊκού προγράμματος Pestalozzi οργανώθηκε εργαστήριο με θέμα «The use of Internet: Opportunities and Challenges». Στο τρίήμερο αυτό εργαστήριο συμμετείχαν 40 εκπαιδευτικοί από την Κύπρο και την Ευρώπη. Στο εργαστήριο οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για το θέμα, συζήτησαν θέματα χρήσης του διαδικτύου ακολουθώντας διαδικασία δομημένου διαλόγου και ανέπτυξαν μαθησιακές εισηγήσεις για εφαρμογή στην τάξη.

- Διαγωνισμός για επιτυχείς μαθησιακές εισηγήσεις με την ενσωμάτωση των ΤΠΕ

Προκηρύχθηκε διαγωνισμός για υποβολή καλών πρακτικών ενσωμάτωσης των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία. Οι βραβευθείσες προτάσεις παρουσιάστηκαν σε ημερίδα επιμόρφωσης σε θέματα ΤΠΕ και οι τρεις πρώτες εκπροσώπησαν την Κύπρο σε ευρωπαϊκό διαγωνισμό της Microsoft στο Βερολίνο. Μία από τις τρεις πήρε βραβείο και εκπροσωπεί την Κύπρο στον αντίστοιχο διεθνή διαγωνισμό στη Ν. Αφρική.

- Υποστήριξη διαδικτυακών μαθησιακών περιβαλλόντων

- <http://www.e-epimorfosi.ac.cy>

Διαδικτυακή πύλη με επιμορφωτικού υποστηρικτικό υλικό για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία με δυνατότητες διερεύνησης, υποβολής νέων μαθησιακών εισηγήσεων και επικοινωνίας μεταξύ εκπαιδευτικών.

- <http://www-elearn.pi.ac.cy>

Διαδικτυακό περιβάλλον μάθησης (σε πλατφόρμα moodle) για την υποστήριξη επαγγελματικών κοινοτήτων μάθησης, με σύγχρονη και ασύγχρονη επικοινωνία και τηλεδιδασκείες.

- <http://www.pi-elearning.ac.cy>

Σύγχρονη και ασύγχρονη πλατφόρμα τηλεκπαίδευσης για εξ αποστάσεως εκμάθηση ηλεκτρονικών εργαλείων και ανοικτή πρόσβαση σε εκπαιδευτικούς και μαθητές.

### 10.1.3 ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΗ ΒΑΣΗ ΚΑΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ

Συνεχίστηκε και κατά το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 ο θεσμός των σεμιναρίων σε σχολική βάση και των σεμιναρίων για τους γονείς στα σχολεία, σε διάφορες περιοχές της ελεύθερης Κύπρου. Τα σεμινάρια περιλάμβαναν διάφορα θέματα, τα πλείστα όμως είχαν ψυχοκοινωνικό περιεχόμενο, που αφορούσε στη συμπεριφορά παιδιών και εφήβων, τους τρόπους αντιμετώπισης έκρυθμων καταστάσεων, τις διατροφικές διαταραχές, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να υποβοηθήσουμε τη μάθηση παιδιών με μαθησιακά προβλήματα. Φαίνεται ότι τα πιο πάνω θέματα ανταποκρίνονται σε μεγάλο βαθμό στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν γονείς, μαθητές και εκπαιδευτικοί.

Άλλα θέματα που αναπτύχθηκαν στα σεμινάρια αφορούσαν στην περιβαλλοντική εκπαίδευση, το γραπτό λόγο, τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας, την εκπαιδευτική διοίκηση, τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, τη μεθοδολογία της διδασκαλίας, την αξιολόγηση του μαθητή, καθώς επίσης σε ευρωπαϊκά θέματα και θέματα ειδικότητας.

### 10.1.4 ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΣΕΙΡΕΣ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

Ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα Προαιρετικών Σεμιναρίων Επιμόρφωσης 2009-2010 με σεμινάρια που κάλυψαν τις επιμορφωτικές ανάγκες εκπαιδευτικών στη Λευκωσία, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα, την Πάφο και την ελεύθερη Αμμόχωστο. Σε αυτά συμμετείχαν χίλιοι τριακόσιοι (1300) περίπου εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης. Τα σεμινάρια κάλυψαν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων παιδαγωγικής κατάρτισης, γενικής διδακτικής και διδακτικής θεμάτων του Αναλυτικού Προγράμματος με σύγχρονες προσεγγίσεις και με την αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών.

Στα σχολεία κυκλοφόρησε βιβλιάριο που περιέχει πληροφορίες για το Πρόγραμμα Προαιρετικών Σεμιναρίων Επιμόρφωσης 2010-2011. Το υλικό είναι επίσης αναρτημένο στον ιστοχώρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Σημειώνεται πως από τη φετινή σχολική χρονιά (2010-2011) στο Πρόγραμμα διδάσκουν λειτουργοί του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου και του ΥΠΠ, καθώς και εξωτερικοί συνεργάτες που εκδηλώνουν ενδιαφέρον για διδασκαλία, μέσω σχετική πρόσκλησης που γίνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για συμμετοχή στο Μητρώο Εκπαιδευτών

### 10.1.5 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

#### Πρόγραμμα Επιμόρφωσης στα Νέα Αναλυτικά Προγράμματα

Από το Σεπτέμβριο του 2010 έχει ξεκινήσει η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης στα νέα Αναλυτικά Προγράμματα (Α.Π.).

Την επιμόρφωση των στελεχών του Υπουργείου και των μάχιμων εκπαιδευτικών των Δημοτικών και των Γυμνασίων έχει αναλάβει, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις του Υπουργείου και το Γραφείο Αναλυτικών Προγραμμάτων, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Ως επιμορφωτές έχουν κληθεί και θα συμμετέχουν στην όλη διαδικασία πανεπιστημιακοί, επιθεωρητές και εκπαιδευτικοί οι οποίοι συμμετείχαν στις επιτροπές διαμόρφωσης των Προγραμμάτων Σπουδών.

Κατά τη διάρκεια της επιμόρφωσης, τα στελέχη του Υπουργείου και οι εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν ή θα ενημερωθούν:

- (α) για τα χαρακτηριστικά των νέων Α.Π. και τον τρόπο διαχείρισής τους (φιλοσοφία, σκοπός, περιεχόμενο, μεθοδολογία, αξιολόγηση),
- (β) για τα καινούργια στοιχεία που εισάγονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του γνωστικού τους αντικείμενου και
- (γ) για το πώς διασυνδέεται το Πρόγραμμα Σπουδών κάθε γνωστικού αντικείμενου με τις γενικές αρχές των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων (ανθρώπινο και δημοκρατικό σχολείο, επαρκές και συνεκτικό σώμα γνώσεων, ανάπτυξη στάσεων και συμπεριφορών που διακρίνουν το δημοκρατικό πολίτη, κομβικές ιδιότητες, ικανότητες και δεξιότητες που απαιτούνται στην κοινωνία του 21ου αιώνα).

Με το τέλος των επιμορφωτικών σεμιναρίων οι επιμορφούμενοι θα πρέπει:

1. Να έχουν αντιληφθεί τις αρχές και τη φιλοσοφία των νέων Α.Π.
2. Να αντιληφθούν τα νέα στοιχεία του Α.Π. και του Προγράμματος Σπουδών (Π.Σ.) του μαθήματός τους (αρχές, περιεχόμενο, μέθοδοι).
3. Να γνωρίζουν σε τι διαφοροποιείται το νέο Π.Σ. του γνωστικού τους αντικείμενου από το υφιστάμενο.
4. Να εγκολπωθούν τα στοιχεία των νέων Π.Σ. και να τα υιοθετήσουν άμεσα στη διδακτική πρακτική τους.
5. Να έχουν αντιληφθεί τις αρχές στις οποίες θα πρέπει να στηρίζεται στο εξής η διδακτική τους πρακτική (π.χ. διαφοροποίηση διδασκαλίας και ενεργητική μάθηση).
6. Να γνωρίζουν ειδικές για το γνωστικό τους αντικείμενο προσεγγίσεις (π.χ. η πολυπρισματικότητα στην Ιστορία και η διακειμενικότητα ή η δημιουργική γραφή στη λογοτεχνία) και να συνειδητοποιήσουν ότι η επιτυχής εφαρμογή των νέων Α.Π. εξαρτάται κυρίως από την εγκατάλειψη ορισμένων παραδοσιακών διδακτικών προσεγγίσεων και την υιοθέτηση άλλων που συνάδουν με το πνεύμα και τις αρχές τους.
7. Να έχουν στα χέρια τους υλικό και διδακτικές προτάσεις για εφαρμογές στην τάξη.

Η επιμόρφωση αναπτύσσεται σε τέσσερις φάσεις:

• **Α΄ Φάση (ενημέρωση στελεχών Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, υποστηρικτών και Διευθυντών Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης):**

Η Α΄ Φάση της επιμόρφωσης διεξήχθη σε εργάσιμο χρόνο κατά τις περιόδους 1-2 Σεπτεμβρίου 2010 (για τα στελέχη του Υπουργείου), 3 και 7 Σεπτεμβρίου (για τους υποστηρικτές Μέσης και Δημοτικής Εκπαίδευσης), 8-10 Σεπτεμβρίου (για τους Διευθυντές Μέσης Εκπαίδευσης) και 4-12 Οκτωβρίου (για τους Διευθυντές Προδημοτικής και Δημοτικής Εκπαίδευσης).

• **Β΄ Φάση (επιμόρφωση υποστηρικτών):**

Η Β΄ Φάση της επιμόρφωσης διεξήχθη σε εργάσιμο χρόνο (8:30 π.μ. - 1:00 μ.μ.) με τρία σεμινάρια για κάθε υποστηρικτή.

Το πρώτο σεμινάριο για τους υποστηρικτές της Μέσης Εκπαίδευσης διεξήχθη στις 20 & 22 Σεπτεμβρίου 2010, το δεύτερο στις 27 & 29 Σεπτεμβρίου 2010 και το τρίτο στις 4 & 6 Οκτωβρίου 2010. Αντίστοιχα, για τους υποστηρικτές της Δημοτικής, το πρώτο σεμινάριο διεξήχθη στις 21 &

23 Σεπτεμβρίου 2010, το δεύτερο στις 28 & 29 Σεπτεμβρίου 2010 και το τρίτο στις 5 & 7 Οκτωβρίου 2010.

• **Γ΄ Φάση (επιμόρφωση μάχιμων εκπαιδευτικών):**

Η Γ΄ Φάση της επιμόρφωσης διεξάγεται σε εργάσιμο χρόνο (8:30 π.μ. - 1:00 μ.μ.) και σε αυτή συμμετέχει, για κάθε γνωστικό αντικείμενο, ένας εκπαιδευτικός από κάθε σχολείο..

Για τα Γυμνάσια η Γ΄ Φάση της επιμόρφωσης θα διεξαχθεί σε τρεις περιόδους και θα περιλαμβάνει δεκαεπτά γνωστικά αντικείμενα (1/11/2010 μέχρι 19/11/2010, 29/11/2010 μέχρι 17/12/2010 και 17/1/2011 μέχρι 4/2/2011).

Για τα Δημοτικά η Γ΄ Φάση της επιμόρφωσης θα διεξαχθεί επίσης σε τρεις περιόδους και θα περιλαμβάνει έξι γνωστικά αντικείμενα (8/11/2010 μέχρι 26/11/2010, 6/12/2010 μέχρι 14/1/2010 και 24/1/2011 μέχρι 11/2/2011).

Μεταξύ των τριών περιόδων της επιμόρφωσης οι υποστηρικτές επισκέπτονται διάφορες σχολικές μονάδες με στόχο την προώθηση βιωματικών μορφών επιμόρφωσης εντός των σχολικών μονάδων.

• **Δ΄ Φάση (ενημέρωση σε επαρχιακό επίπεδο και σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα όλων των μάχιμων εκπαιδευτικών Νηπιαγωγείων, Δημοτικών και Γυμνασίων για τα νέα Αναλυτικά Προγράμματα):**

Η Δ΄ Φάση της επιμόρφωσης αποσκοπεί στη γενική ενημέρωση όλων των εκπαιδευτικών, Προδημοτικής Εκπαίδευσης, Δημοτικών και Γυμνασίων, που δεν θα έχουν την ευκαιρία να λάβουν μέρος στη Γ΄ Φάση της επιμόρφωσης, έτσι ώστε, μέσα από τις δράσεις που θα αναπτυχθούν, να έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν γενικά τη φιλοσοφία, τους βασικούς άξονες και τη μεθοδολογία των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων καθώς και την πορεία εισαγωγής τους. Η Δ΄ Φάση της επιμόρφωσης διεξάγεται καθ' όλη τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2010-2011, αφού έχει προσαρμοστεί στα πλαίσια των θεσμοθετημένων δράσεων που αναπτύσσουν οι Διευθύνσεις του Υπουργείου και οι οποίες αποσκοπούν στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

• **Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ειδικών Εκπαιδευτικών**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 πρόσφερε Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ειδικών Εκπαιδευτικών, το οποίο αφορούσε Ειδικούς Εκπαιδευτικούς με τις εξής ειδικότητες: Κωφών, Τυφλών, Ειδικών Μαθησιακών και Νοητικών Λειτουργικών και Προσαρμοστικών Δυσκολιών, Λογοθεραπείας. Το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης αυτό προέκυψε καθώς, με βάση τα νέα σχέδια υπηρεσίας του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, προβλέπεται ότι άτομα, Δάσκαλοι, Νηπιαγωγοί και Λογοθεραπευτές - που κατά την έγκριση του νέου σχεδίου υπηρεσίας απασχολούνται, σε έκτακτη βάση ή με πλήρη απασχόληση, με καθήκοντα Δασκάλου στην Ειδική Εκπαίδευση, στις ειδικότητες Νοητικών και Συναισθηματικών και άλλων Προβλημάτων, Κωφών, Τυφλών και Λογοθεραπείας - θα αποκτήσουν, μέσα σε περίοδο που δεν θα υπερβαίνει τα δύο χρόνια από την ημερομηνία έγκρισης του νομοσχεδίου, πιστοποιητικό επιτυχούς συμπλήρωσης ειδικού προγράμματος επιμόρφωσης από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, πριν από το διορισμό τους σε μόνιμη θέση. Σκοπός του Προγράμματος Επιμόρφωσης Ειδικών Εκπαιδευτικών ήταν η σφαιρική και έγκυρη ενημέρωση, καθώς και η επικαιροποίηση των γνώσεων των ειδικών εκπαιδευτικών σε βασικά θέματα νομοθεσίας, φιλοσοφίας, παιδαγωγικής και τεχνολογιών της ειδικής εκπαίδευσης στα πλαίσια της συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Το Πρόγραμμα αυτό που προσφέρθηκε σε 2 φάσεις παρακολούθησαν συνολικά 417 άτομα.

• **Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών που εργάζονται στα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 πρόσφερε Πρόγραμμα Επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς που εργάζονταν στα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία (Ε.Ο.Σ.). Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν οι Διευθυντές των Σχολείων, Μάχιμοι Εκπαιδευτικοί και Άτομα που εργάζονται με αγορά υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα, στις 28 Σεπτεμβρίου 2009 άρχισε η Επιμόρφωση Στελεχών των Ενιαίων Ολοήμερων Σχολείων. Το Πρόγραμμα Επιμόρφωσης απευθυνόταν σε τρεις πληθυσμούς, στους Διευθυντές, Διευθύνοντες (2 ομάδες), στους Εκπαιδευτικούς (6 ομάδες) και στους Εκπαιδευτές (2 ομάδες) που εργάζονται στα Ενιαία Ολοήμερα Σχολεία και προσφέρθηκε σε τρεις φάσεις:

Η Φάση Α΄ του Προγράμματος αποτελείτο από δύο συναντήσεις για κάθε ομάδα (σύνολο 20 συναντήσεις) και διήρκεσε μέχρι και τις 25 Νοεμβρίου 2009. Η επιμόρφωση εστιάστηκε στους εξής βασικούς άξονες: Φιλοσοφία του θεσμού, Διοίκηση Ε.Ο.Σ., Σύγχρονες μέθοδοι Διδασκαλίας και Αποτελεσματικής Μάθησης, χρήση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, όροι εργασίας προσωπικού με μίσθωση υπηρεσιών και Βασικές έννοιες στην Εκπαιδευτική Ψυχολογία. Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν με εισήγηση Λειτουργοί και Σύμβουλοι του ΥΠΠ, Διευθυντές, Εκπαιδευτικοί και δίδαξαν Λειτουργοί του ΠΙ, και εξωτερικοί συνεργάτες του ΠΙ

Η Φάση Β΄ του Προγράμματος (Νοέμβριος 2009-Μάρτιος 2010) περιλάμβανε εργασία στη σχολική μονάδα με ανάπτυξη παρεμβατικών προγραμμάτων και στήριξη των σχολικών μονάδων από τις Συντονίστριες του Προγράμματος.

Η Φάση Γ΄ του Προγράμματος διεξήχθη το Μάιο του 2010 και είχε τη μορφή ημερίδας. Το περιεχόμενο εστιάστηκε στην παρουσίαση των παρεμβατικών προγραμμάτων που ανέπτυξαν τα σχολεία στη Β΄ Φάση του Προγράμματος.

#### • **Πρόγραμμα Στήριξης των Αλλόγλωσσων Μαθητών**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ανέπτυξε σειρά επιμορφωτικών δράσεων που συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης και την Κυπριακή Κυβέρνηση για την ενίσχυση των εκπαιδευτικών, οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με τη στήριξη των αλλόγλωσσων μαθητών. Τα θέματα των επιμορφωτικών αυτών δράσεων αναφέρονται κυρίως στις μεθόδους διδασκαλίας της ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.

Ειδική αναφορά γίνεται στη πιλοτικό Πρόγραμμα της Μέσης για τους αλλόγλωσσους μαθητές, όπου αριθμός Φιλόλογων διορίζονται για να στηρίζουν αλλόγλωσσα παιδιά σε διάφορα σχολεία της Κύπρου. Το Παιδαγωγικό, πέρα από την κεντρική επιμόρφωση που προσφέρει στους Φιλόλογους που διορίζονται για το σκοπό αυτό, τους στηρίζει και σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Το μοντέλο αυτής της επιμόρφωσης ξεκίνησε ουσιαστικά τη σχολική χρονιά 2008-2009 και συνεχίζει να προσφέρεται και τη φετινή σχολική χρονιά (2010-2011)

#### • **Πρόγραμμα Συναισθηματικής Αγωγής**

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Αθηνών οργάνωσε και διεξήγαγε το Πρόγραμμα Συναισθηματικής Αγωγής (Απρίλιος 2010), το οποίο παρακολούθησαν εκπαιδευτικοί Μέσης Εκπαίδευσης. Επίσης, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο πρόσφερε κατά τη διάρκεια της χρονιάς 2009-2010 το Πρόγραμμα «Το Μονοπάτι της Καρδιάς» για εκπαιδευτικούς Προδημοτικής Εκπαίδευσης.

### **10.1.6 ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΙΔΕΣ**

- Από τις 19 Ιανουαρίου μέχρι τις 17 Φεβρουαρίου διοργανώθηκαν Παγκύπρια Συνέδρια Ιστορίας και Γεωγραφίας, σε συνεργασία με την Ενδοτμηματική Επιτροπή Κοινωνικών Θεμάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης. Τα Συνέδρια είχαν ως στόχο την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε σύγχρονες μεθοδολογικές προσεγγίσεις, την ανταλλαγή διδακτικών εμπειριών και καλών πρακτικών, τη διάχυση της εμπειρογνωμοσύνης στη σχολική μονάδα και την εφαρμογή στην τάξη, όπως και τη συλλογή δραστηριοτήτων για την Τράπεζα Υλικού, η οποία θα φιλοξενηθεί στην ιστοσελίδα του ΠΙ. Η συμμετοχή στα Συνέδρια έγινε σε επίπεδο εκπροσώπησης της σχολικής μονάδας. Η επιμόρφωση προσφέρθηκε σε 12 ομάδες (6 ομάδες στην Ιστορία και 6 στη Γεωγραφία) σε Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο και Αμμόχωστο, σε πρωινό εργάσιμο χρόνο.

- Στις 6 Φεβρουαρίου 2010 στη Λευκωσία διεξήχθη ημερίδα με θέμα «Καλές πρακτικές ενσωμάτωσης των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στη μαθησιακή διαδικασία», όπου παρουσιάστηκαν από εκπαιδευτικούς καλές πρακτικές ενσωμάτωσης των ΤΠΕ, οι οποίες αναπτύχθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος πιλοτικών - ερευνητικών εφαρμογών. Παράλληλα παρουσιάστηκαν οι τρεις βραβευθείσες εφαρμογές του διαγωνισμού που προκήρυξε το ΠΙ σε συνεργασία με τη Microsoft Κύπρου.
- Στις 16 Μαρτίου 2010 πραγματοποιήθηκε Συνέδριο με θέμα «Η Διδασκαλία των Μαθηματικών στη Μέση Εκπαίδευση», όπου παρουσιάστηκαν εισηγήσεις Πανεπιστημιακών από Γαλλία, Ελλάδα και Κύπρο για θέματα που αφορούν τη διδασκαλία των Μαθηματικών με τη χρήση εξειδικευμένων λογισμικών, όπως και βιωματικά εργαστήρια στα οποία οι εκπαιδευτικοί εξοικειώθηκαν με τις δυνατότητες και τρόπους εφαρμογής λογισμικών που υπάρχουν στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Το Συνέδριο παρακολούθησαν 100 καθηγητές Μαθηματικών.
- Στις 20 Απριλίου 2010 πραγματοποιήθηκε ημερίδα με θέμα «Ευαισθητοποίηση για την προαγωγή της Ψυχικής Υγείας και Ανθεκτικότητας στη σχολική κοινότητα», σε συνεργασία με το Κέντρο Έρευνας και Εφαρμογών Σχολικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών (Καθ. Χρυσή Χατζηχρίστου). Η ημερίδα είχε ως στόχο την ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών σε θέματα σχετικά με τις σχέσεις ενήλικων και εφήβων και το συναισθηματικό κλίμα στο χώρο του σχολείου, που αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για τη θεμελίωση και διατήρηση μιας επαρκούς και αποτελεσματικής μαθησιακής διαδικασίας. Η δράση αυτή απευθυνόταν στους εκπαιδευτικούς Γυμνασίων όλων των ειδικοτήτων και σε αυτή συμμετείχαν 67 εκπαιδευτικοί.
- Ημερίδες με θέμα «Διατροφή εφήβων, με έμφαση στη διατροφή των αθλητών», σε συνεργασία με τη Μέση Γενική Εκπαίδευση με συμμετοχή μαθητών και καθηγητών των Αθλητικών Σχολείων, καθώς και καθηγητών Φυσικής Αγωγής ή Οικιακής Οικονομίας. Οι ημερίδες πραγματοποιήθηκαν σε Λεμεσό (22 Απριλίου 2010) και Λευκωσία (23 Απριλίου 2010) και κάλυψαν τα θέματα: «Φυσική δραστηριότητα και διατροφικές συνήθειες παιδιών και εφήβων στην Κύπρο», «Ανάγκες σε θρεπτικά συστατικά στους αθλητές» και «Διατροφή Αθλητών».
- ΙΕ΄ Συμπόσιο Αρχαίας Κυπριακής Γραμματείας με θέμα: «Η Ποίηση στην Αρχαία Κυπριακή Γραμματεία» σε συνεργασία με το Τμήμα Κλασικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, τη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης, το Τμήμα Κλασικών Σπουδών και Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, το Σύνδεσμο Ελλήνων Κυπρίων Φιλολόγων (ΣΕΚΦ - ΟΕΛΜΕΚ) και το Σύνδεσμο Ελλήνων Φιλολόγων Κύπρου «Στασίνας». Πραγματοποιήθηκαν δύο δράσεις: Στη Λευκωσία (7 και 8 Μαΐου 2010) και στην Πάφο (9 Μαΐου 2010). Το Συμπόσιο περιλάμβανε ομιλίες από ακαδημαϊκούς, εισηγήσεις μεταπτυχιακών φοιτητών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και εισηγήσεις εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης για τρόπους αξιοποίησης της Αρχαίας Κυπριακής Ποίησης κατά τη διαδικασία διδασκαλίας - μάθησης.
- Στις 10 Ιουνίου 2010 διεξήχθη ημερίδα για Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής με θέμα «Ο ρόλος του Συμβούλου Καθηγητή στην ομαλή ένταξη, προσαρμογή και επαγγελματική αγωγή των αλλόγλωσσων μαθητών». Στα πλαίσια της ημερίδας συζητήθηκαν επιμέρους πτυχές του θέματος που αφορούν το νομικό, το κοινωνικό και το εκπαιδευτικό πλαίσιο για παιδιά με μεταναστευτική προέλευση. Επίσης, τονίστηκε ο ρόλος των πολυεπίπεδων παρεμβάσεων που κρίνονται απαραίτητες για την αποδοχή της ετερότητας και την κοινωνική ενσωμάτωση των αλλόγλωσσων μαθητών. Σε αυτήν συμμετείχαν 80 εκπαιδευτικοί.
- Στις 15 Ιουνίου 2010 στη Λευκωσία, στις 16 Ιουνίου 2010 στη Λεμεσό και στις 17 Ιουνίου 2010 στη Λάρνακα, επιμορφώθηκαν Καθηγητές Φυσικής Αγωγής στις Πρώτες Βοήθειες από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης και το Σύνδεσμο και Τάγμα Αγίου Ιωάννη
- Στις 18 Ιουνίου 2010 στη Λευκωσία διοργανώθηκε Ημερίδα με θέμα «Διδακτικές προσεγγίσεις του μαθήματος της Φυσικής στη Μέση Εκπαίδευση». Σε αυτήν παρουσιάστηκαν εισηγήσεις από Πανεπιστημιακούς και άλλους ειδικούς σε θέματα που αφορούν την αποτελεσματική διδασκα-

λία της Φυσικής, όπως και βιωματικά εργαστήρια. Την ημερίδα παρακολούθησαν 156 καθηγητές Φυσικής Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.

- Διοργάνωση μονοήμερου βιωματικού εργαστηρίου για αξιοποίηση των ΤΠΕ στο μάθημα της Χημείας. Η δράση αυτή πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία, στις 21 και 22 Ιουνίου 2010 και στη Λεμεσό, στις 24 και 25 Ιουνίου 2010. Εισηγητής στα εργαστήρια ήταν ο καθηγητής του Πανεπιστημίου του Cardiff, κ. Peter Hollamby. Στα βιωματικά εργαστήρια συμμετείχαν συνολικά 80 καθηγητές Χημείας, που υπηρετούν σε σχολεία Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης.
- Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης σε θέματα Διδασκαλίας της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας στα πλαίσια του Πιλοτικού Προγράμματος Ταχύρρυθμης Εκμάθησης της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας στα δημόσια σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης. Οι επιμορφωτικές συναντήσεις με τις 32 φιλολόγους που ανέλαβαν διδακτικά καθήκοντα πραγματοποιήθηκαν στις 8, 9, 10 και 24 Σεπτεμβρίου 2010 στη Λευκωσία.



# 11. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

## A. Έργο της Υπηρεσίας Ανάπτυξης Προγραμμάτων (Υ.Α.Π.)

### Έργο της Υ.Α.Π. είναι:

- η έκδοση διδακτικών βιβλίων και η παραγωγή βοηθητικού υλικού, τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και τους μαθητές όλων των βαθμίδων της Εκπαίδευσης (Δημοτική, Μέση Γενική και Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση).
- η παραγγελία των διδακτικών βιβλίων που εκδίδονται από τον Ο.Ε.Δ.Β. στην Ελλάδα και η διαδικασίες μεταφοράς τους από την Ελλάδα στην Κύπρο.
- η έκδοση υλικού για τις ανάγκες:
  - (α) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. (Ημερολόγιο ΥΠΠ., Ετήσια Έκθεση ΥΠΠ., έντυπα Διεθνούς Εκπαιδευτικής Έκθεσης, Χάρτης Δικαιωμάτων του Πολίτη)
  - (β) βιβλιαρίων, εξωφύλλων και αφισών του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,
  - (γ) εκδόσεις άλλων υπηρεσιών που υπάγονται στο ΥΠΠ.
- η ευθύνη για την ετοιμασία των έγγραφων προσφορών για την προκήρυξη των εκδόσεων της, η αξιολόγηση και κατακύρωση των προσφορών, καθώς και η επίβλεψη των εκδόσεων στα Τυπογραφεία.

Η Υ.Α.Π. αξιοποιώντας τις δυνατότητες της τεχνολογίας και αποσκοπώντας στον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών εκτύπωσης των βιβλίων, συνέχισε το έργο μεταφοράς των εκδόσεών της σε ηλεκτρονική μορφή.

Επίσης η Υ.Α.Π. σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Δημοτικής, Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και την Αποθήκη του ΥΠΠ, προχώρησε στη δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων με σκοπό τη μηχανογράφηση και την ηλεκτρονική παραγγελία των διδακτικών βιβλίων για τις ανάγκες της σχολικής χρονιάς 2009-2010. Δόθηκε έτσι η ευκαιρία για καλύτερη οργάνωση και έγκαιρη αποστολή των βιβλίων στα σχολεία, καθώς και για εύκολη πρόσβαση στα συγκεκριμένα στοιχεία τόσο από τα σχολεία όσο και από τις υπηρεσίες του ΥΠΠ.

## B. Βιβλία που χρησιμοποιούνται στην Κυπριακή Εκπαίδευση.

Στην Κυπριακή Εκπαίδευση χρησιμοποιούνται διδακτικά βιβλία εκδόσεων Υ.Α.Π., Ο.Ε.Δ.Β. και «Άλλων Πηγών». Πιο κάτω παρουσιάζονται παραστατικά τα δεδομένα αυτά.

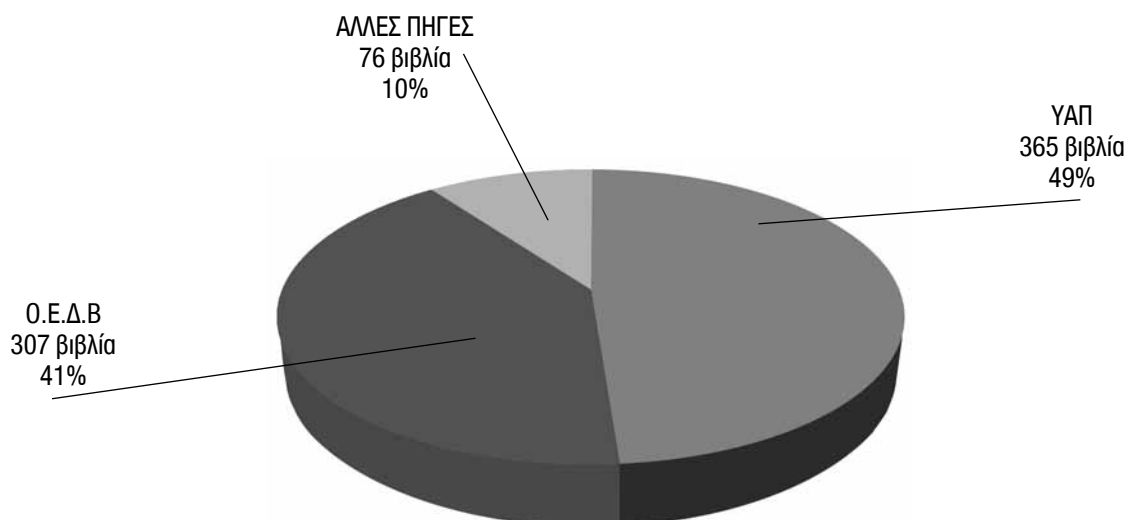
1. Στον πιο κάτω πίνακα παρουσιάζονται αναλυτικά οι αριθμοί των βιβλίων που χρησιμοποιούνται ανά βαθμίδα εκπαίδευσης:

ΒΑΘΜΙΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΙΤΛΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ			
	Υ.Α.Π.	Ο.Ε.Δ.Β.	ΆΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ	22 (17 <sup>**</sup> )	1	-	23 (-17 <sup>**</sup> ) <b>6</b>
ΔΗΜΟΤΙΚΟ	124	104	-	<b>228</b>
ΓΥΜΝΑΣΙΟ	26	62	17	<b>105</b>
ΛΥΚΕΙΟ	93	85 (7 <sup>***</sup> )	28	206 (-7 <sup>***</sup> ) <b>199</b>
ΤΕΧΝΙΚΗ	164 (47 <sup>***</sup> )	79 (17 <sup>***</sup> )	31	274 (-64 <sup>***</sup> ) <b>210</b>
ΣΥΝΟΛΟ	429 (-64 <sup>*</sup> ) <b>365</b>	331 (-24 <sup>*</sup> ) <b>307</b>	<b>76</b>	836 (-88 <sup>*</sup> ) <b>748</b>

\* Κοινά βιβλία: \*\* Προδημοτικής / Δημοτικού, \*\*\* Λυκείου / Τεχνικών Σχολών

2. Στην πιο κάτω γραφική παράσταση παρατηρούμε ότι στην Κυπριακή Εκπαίδευση χρησιμοποιούνται συνολικά σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης:

- 365 τίτλοι βιβλίων εκδόσεις Υ.Α.Π., ποσοστό 49%,
- 307 τίτλοι βιβλίων εκδόσεις Ο.Ε.Δ.Β., ποσοστό 41%
- 76 τίτλοι βιβλίων εκδόσεις «Άλλων Πηγών», ποσοστό 10%



### Γ. Νέα Αναλυτικά Προγράμματα

Η Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, σε συνεργασία με την Επιτροπή και το Γραφείο Αναλυτικών Προγραμμάτων έχει εμπλακεί ενεργά στην έκδοση των νέων Προγραμμάτων Σπουδών και στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης.

### Δ. Προϋπολογισμός Υ.Α.Π.

Από το 2009 ο Προϋπολογισμός της Υ.Α.Π. ενοποιήθηκε σε κοινό κονδύλι και μεταφέρθηκε στον Προϋπολογισμό του ΠΙ. Πιο κάτω δίνονται στοιχεία που αφορούν τις δαπάνες της Υ.Α.Π. για το 2010.

Πίνακας

Στοιχεία Δαπανών Υ.Α.Π. κατά το 2010

	<b>ΔΑΠΑΝΗ</b>
A. Επανεκδοση/ Αναθεώρηση/ Νέες εκδόσεις βιβλίων και διδακτικών πακέτων Υ.Α.Π.	€1.200.000,00
B. Αποστολή και παραλαβή βιβλίων και εγγράφων από και προς το εξωτερικό	€120.000,00
<b>ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ</b>	<b>€1.320.000,00</b>

Από τον Πίνακα καταδεικνύεται ότι οι δαπάνες για βιβλία, σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, το 2010 είχαν ανέλθει στο ποσό των €1.320.000,00.

## 12. ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (ΚΕΕΑ)

Κατά το 2010, με βάση τον ετήσιο προγραμματισμό του, το ΚΕΕΑ ολοκλήρωσε σημαντικά ερευνητικά προγράμματα. Συγκεκριμένα, το ΚΕΕΑ ολοκλήρωσε ερευνητικά προγράμματα που αφορούν κυρίως σκοπούς αξιολόγησης καινοτομιών και Προγραμμάτων του ΥΠΠ, αλλά και θέματα προτεραιότητας του ΥΠΠ.

### Αξιολογήσεις καινοτομιών και προγραμμάτων του ΥΠΠ

Το ΚΕΕΑ ολοκλήρωσε, μεταξύ άλλων, τα προγράμματα που παρουσιάζονται πιο κάτω, τα οποία αναμένεται να διευκολύνουν το Υπουργείο στη λήψη απόφασης στηριζόμενης σε τεκμήρια:

- Αξιολόγηση του προγράμματος 'Αλφαβητισμός' στη Μέση Εκπαίδευση (διαχρονική έρευνα)
- Εντοπισμός μαθητών που αντιμετωπίζουν προβλήματα αλφαβητισμού με το πέρας της φοίτησής τους στη Δημοτική Εκπαίδευση
- Αξιολόγηση του Προγράμματος εκμάθησης της ελληνικής που αφορά αλλόγλωσσους μαθητές στη Μέση Εκπαίδευση
- Συντονιστής Η/Υ στη Δημοτική εκπαίδευση – έρευνα αντιλήψεων των εμπλεκομένων
- Αξιολόγηση της ενισχυτικής διδασκαλίας για αλλόγλωσσους και αναλφάβητους μαθητές στη Δημοτική Εκπαίδευση
- Αξιολόγηση Προγραμμάτων Κοινωνικής και Συναισθηματικής Αγωγής (Παρεμβατικά Προγράμματα στα σχολεία)
- Αξιολόγηση της εφαρμογής του θεσμού της εργαστηριοποίησης μαθημάτων στη Μέση Εκπαίδευση
- Αξιολόγηση Προγραμμάτων Στελεχών της Εκπαίδευσης του ΠΙ
- Αξιολόγηση Προγραμμάτων Νεοεισερχομένων Εκπαιδευτικών του ΠΙ

### Έρευνες σε γενικής φύσεως παιδαγωγικά θέματα, σε τοπικό και διεθνές επίπεδο

- Το ΚΕΕΑ έχει εμπλακεί σε χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ερευνητικά προγράμματα, τα οποία οργανώνονται από διεθνείς οργανισμούς (π.χ. ΟΟΣΑ). Η ευρωπαϊκή έρευνα 'Learning to Learn' και η διεθνής έρευνα ' Program for International Assessment of Adult Competences' (PIAAC), είναι δύο από τα μεγάλα προγράμματα που χειρίστηκε το ΚΕΕΑ.
- Το ΚΕΕΑ, μέσα από την επισκόπηση του εκπαιδευτικού συστήματος για συγκεκριμένα θέματα, διατηρεί τράπεζα δεδομένων (π.χ. για ενισχυτική διδασκαλία, για αλφαβητισμό, κ.ά.) με τα οποία 'τροφοδοτεί' το ΥΠΠ και τα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. με έγκυρα και αξιόπιστα δεδομένα για το εκπαιδευτικό μας σύστημα.
- Το ΚΕΕΑ ανέλαβε την αξιολόγηση των προτάσεων που έγιναν σε όλες τις Διευθύνσεις για διεξαγωγή έρευνας σε μαθητές σχολείων. Η διαδικασία αυτή επέτρεψε την περαιτέρω συνεργασία με τις Διευθύνσεις όλων των Βαθμίδων Εκπαίδευσης και επίσης προώθησε τη διατήρηση αρχείου για το θέμα αυτό.
  - Το ΚΕΕΑ ανέλαβε την ενθάρρυνση συγκεκριμένων σχολικών μονάδων για διεξαγωγή έρευνας δράσης στη μονάδα, σε θέματα που αφορούν ανάγκες και ενδιαφέροντα της κάθε μονάδας.

## 13. ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΥΠΠ

### 13.1 ΚΡΑΤΙΚΑ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ

#### Παρουσίαση / Γενικές Πληροφορίες

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, που άρχισαν να λειτουργούν το 1960 ως Ινστιτούτα Ξένων Γλωσσών, παρέχουν σειρά μαθημάτων σε μαθητές όλων των βαθμίδων καθώς και σε ενήλικες, τόσο σε αστικά κέντρα όσο και σε αγροτικές περιοχές, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα για ίσες ευκαιρίες μάθησης και συμβάλλοντας στη διά βίου εκπαίδευση που είναι θεμελιώδες ζητούμενο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης επιτελούν έργο κοινωνικό, με τις παροχές και απαλλαγές διδασκτρών σε άπορους και άριστους μαθητές. Παράλληλα, εργοδοτούν έμπειρους διορισμένους και νέους αδιόριστους καθηγητές, αξιοποιώντας έτσι, τόσο την πείρα των παλαιών όσο και τις νέες ιδέες των νεοτέρων.

Λειτουργούν παγκύπρια 41 Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης και σ'αυτά φοιτούν πέραν των 17.000 μαθητών κάθε χρόνο. Στεγάζονται σε δημόσια σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, αξιοποιώντας την υποδομή και τις δυνατότητες των σχολικών μονάδων που τα φιλοξενούν.

#### Μαθήματα που προσφέρονται

Τα προσφερόμενα μαθήματα είναι:

- Ξένες γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ιταλικά, Ισπανικά, Ρωσικά, Τουρκικά) μέχρι το επίπεδο B1 ή B2 του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες.
- Ελληνικά σε Ξένους. Το πρόγραμμα αυτό καλύπτει αλλόγλωσσους που ζουν και εργάζονται στην Κύπρο.
- Λογιστική σε όλα τα επίπεδα.
- Ενισχυτικά μαθήματα για μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου.
- Πληροφορική – Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές.
- Μαθήματα προετοιμασίας για τις Παγκύπριες Εξετάσεις.

Στα πλαίσια της υλοποίησης της απόφασης της Κυβέρνησης για δημιουργία γεφυρών επικοινωνίας μεταξύ των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων, από το 2003 προσφέρονται δωρεάν μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας σε Τουρκοκυπρίους καθώς και Τουρκικής Γλώσσας σε Ελληνοκυπρίους.

#### Εξετάσεις

Οι μαθητές που φοιτούν στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης παρακάθονται σε Τελικές Ενιαίες Εξετάσεις και τους δίνεται Πιστοποιητικό Επιτυχίας. Το Πιστοποιητικό Επιτυχίας στο έβδομο και έκτο επίπεδο των Αγγλικών αναγνωρίζεται από την ΕΔΥ και την ΕΕΥ ως τεκμήριο «**πολύ καλής γνώσης**» της Αγγλικής γλώσσας. Το Πιστοποιητικό Επιτυχίας στο τέταρτο και πέμπτο επίπεδο των Αγγλικών αναγνωρίζεται ως τεκμήριο «**καλής γνώσης**» της Αγγλικής γλώσσας. Το Πιστοποιητικό Επιτυχίας στο έκτο επίπεδο των Γαλλικών και Γερμανικών αναγνωρίζεται ως «πολύ καλή γνώση» της Γαλλικής και Γερμανικής γλώσσας, ενώ το Πιστοποιητικό Επιτυχίας για το τέταρτο και πέμπτο επίπεδο των Γαλλικών και Γερμανικών αναγνωρίζεται ως «καλή γνώση» της Γαλλικής και Γερμανικής γλώσσας.

Γίνεται ακόμα προετοιμασία των μαθητών για τις πιο κάτω εξετάσεις:

- Παγκύπριες Εξετάσεις για εισαγωγή στα ΑΑΕΙ
- G.C.E. O' & A' Level, I.G.C.S.E., I.E.L.T.S.
- F.C.E. Cambridge

- DELF για τη Γαλλική γλώσσα
- L.C.C.I. για τη Λογιστική
- E.C.D.L., I.C.T. Europe για την Πληροφορική

### **Εγγραφές**

Οι εγγραφές στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης διεξάγονται κατά τη διάρκεια του Ιουνίου. Συμπληρωματικές εγγραφές γίνονται τις πρώτες μέρες του Σεπτεμβρίου. Ο αριθμός των μαθητών σε κάθε τμήμα διαφέρει ανάλογα με το αν πρόκειται για αστική, αγροτική ή απομακρυσμένη περιοχή.

### **Διεξαγωγή μαθημάτων**

Τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης λειτουργούν Δευτέρα, Τρίτη, Πέμπτη και Παρασκευή. Τμήματα ενηλίκων λειτουργούν σε κάποια Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης τις βραδινές ώρες. Σε ειδικές περιπτώσεις μπορεί να γίνουν μαθήματα το απόγευμα της Τετάρτης ή το πρωινό του Σαββάτου.

Το κάθε μάθημα διάρκειας 90 λεπτών διδάσκεται 2 φορές την εβδομάδα.

### **Δίδακτρα**

Τα δίδακτρα των Κ.Ι.Ε. είναι ιδιαίτερα χαμηλά και εγκρίνονται από το Υπουργείο Οικονομικών. Κυμαίνονται από € 225 έως € 385 το χρόνο.

### **Υποτροφίες-Απαλλαγές**

Για τους άπορους και άριστους μαθητές προσφέρονται πλήρεις ή μερικές υποτροφίες. Εξετάζονται, επίσης, περιπτώσεις μαθητών ή ενηλίκων που μπορεί να τύχουν απαλλαγής ή να επωφεληθούν μειωμένων διδάκτρων.

### **Έναρξη-Λήξη Μαθημάτων**

Τα μαθήματα σε όλα τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης αρχίζουν με την έναρξη των μαθημάτων στα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης και τελειώνουν στα μέσα Μαΐου.

### **Απουσίες**

Στα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης τηρείται παρουσιολόγιο και μητρώο μαθητών. Μαθητές που σημειώνουν πέραν των 20 απουσιών το χρόνο δε δικαιούνται να παρακαθίσουν στις Τελικές Ενιαίες Γραπτές Εξετάσεις των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης.

## **13.2 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ**

### **13.2.1 ΑΠΟΣΤΟΛΗ**

Αποστολή της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας (ΥΕΨ) είναι η προστασία και προαγωγή της ψυχικής υγείας καθώς και η διευκόλυνση της μάθησης και της ολόπλευρης ανάπτυξης του κάθε ατόμου που μετέχει του εκπαιδευτικού συστήματος, από την προσχολική μέχρι και τη μέση εκπαίδευση.

Στο πλαίσιο της αποστολής της η ΥΕΨ συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της πολιτείας για την παιδεία που αφορούν στη δημιουργία ενός δημοκρατικού και ανθρώπινου σχολείου, ενός σχολείου που να είναι ανοικτό σε όλα τα παιδιά και να τα υποδέχεται με σεβασμό στην διαφορετικότητα του καθενός.

### **13.2.2 ΣΤΟΧΟΙ – ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ**

Ενώ η ΥΕΨ ασχολείται παραδοσιακά με την αντιμετώπιση ατομικών περιπτώσεων παιδιών με προβλήματα μάθησης και προσαρμογής, τα τελευταία κυρίως χρόνια, επενδύει περισσότερο σε δράσεις, παρεμβάσεις και προγράμματα που στοχεύουν στην πρόληψη κυρίως των μαθησιακών προ-

βλημάτων και των προβλημάτων ψυχικής υγείας. Οι δράσεις της ΥΕΨ απευθύνονται στο σύνολο του μαθητικού πληθυσμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις παρεμβάσεις πρόληψης της σχολικής αποτυχίας και του λειτουργικού αναλφαβητισμού, στην αγωγή της υγείας και της πολιτότητας και στην ένταξη των παιδιών με αναπηρίες στα συνηθισμένα σχολεία.

Πιο αναλυτικά, οι δραστηριότητες της ΥΕΨ στοχεύουν, κατά προτεραιότητα, στα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων αλφαριθμητισμού σε όλα τα παιδιά.
- Συναισθηματική ανάπτυξη, ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, πρόληψη της βίας και της νεανικής παραβατικότητας καθώς και της χρήσης και κατάχρησης ουσιών.
- Πρόληψη της σχολικής διαρροής η οποία συναρτάται με την πρόληψη της βίας και της χρήσης/κατάχρησης ουσιών.
- Πρώιμη ανίχνευση και αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών.
- Αντιμέτωπιση παιδιών με δυσκολίες μάθησης ή/και προσαρμογής μέσα στο σχολείο.
- Στήριξη παιδιών με αναπηρίες και ένταξή τους στα συνηθισμένα σχολεία.

### 13.2.3 ΔΟΜΗ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας είναι ανεξάρτητη Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και υπάγεται απευθείας στη Γενική Διευθύντρια. Είναι διατμηματική και οι υπηρεσίες των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων (ΕΨ) απευθύνονται σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, δηλαδή την Προδημοτική, Δημοτική, Μέση και Τεχνική.

Κατά την υπό ανασκόπηση σχολική χρονιά στην ΥΕΨ υπηρετούσαν 48 συνολικά Λειτουργοί.

Η δομή της Υπηρεσίας είναι η ακόλουθη:

- Ένας (1) Πρώτος Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος που είναι ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας.
- Τέσσερις (4) Ανώτεροι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι. Οι τρεις από αυτούς προϊστάμενοι των Επαρχιακών Γραφείων Λευκωσίας, Λεμεσού – Πάφου και Λάρνακας – Αμμοχώστου, ενώ ο ένας αναλαμβάνει ειδικά καθήκοντα στη κεντρική διοίκηση της Υπηρεσίας.
- Ένας (1) Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος Α΄ ο οποίος βοηθά στη διοίκηση του Επαρχιακού Γραφείου Λευκωσίας και επίσης αναλαμβάνει καθήκοντα Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου. Τρεις (3) θέσεις Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου Α΄ είναι κενές και η διαδικασία πλήρωσης τους είναι υπό εξέλιξη.
- Επιπρόσθετα των έξι (6) πιο πάνω Λειτουργών, σαράντα δύο (42) Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι βάσης στελέχωναν τα τρία Επαρχιακά Γραφεία της Υπηρεσίας, στη Λευκωσία, Λεμεσό – Πάφο και Λάρνακα – Αμμόχωστο. Από αυτούς οι 24 είναι μόνιμοι, ενώ οι υπόλοιποι 18 είναι έκτακτοι.

Εδώ και μερικά χρόνια, μετά από διευθετήσεις στις οποίες προέβη η Διεύθυνση της Υπηρεσίας, λειτουργούν παραρτήματα τόσο στην Επαρχία Πάφου όσο και στην Επαρχία Αμμοχώστου. Στην Πάφο υπηρετούν 5 Λειτουργοί οι οποίοι έχουν την ευθύνη να καλύπτουν αποκλειστικά τα σχολεία της Επαρχίας αυτής. Στο Γραφείο Αμμοχώστου (παράρτημα Επαρχιακού Γραφείου Λάρνακας) εργάζονται τέσσερις Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι, οι οποίοι εδρεύουν μόνιμα στο Παραλίμνι.

Δυο μόνιμοι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι εκτελούν εξ ολοκλήρου καθήκοντα ως μέλη της Ομάδας Άμεσης Παρέμβασης (ΟΑΠ) η οποία στηρίζει τις σχολικές μονάδες για την άμεση αντιμετώπιση σοβαρών περιστατικών ή/και φαινομένων παραβατικότητας.

Στον κάθε ΕΨ ανατίθεται η ευθύνη για αριθμό σχολείων και μαθητών. Σήμερα, ο κάθε ΕΨ που υπηρετεί στην ΥΕΨ έχει την ευθύνη για 3,500 περίπου μαθητές. Παρά τη σημαντική μείωση που παρατηρείται σε σχέση με το παρελθόν, σε σύγκριση με άλλες χώρες ο φόρτος αυτός εξακολουθεί να είναι αρκετά ψηλός. Ο αριθμός των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων που απασχολούνται στην Υπηρεσία θεωρείται ακόμη μικρός σε σχέση με τις υπάρχουσες ανάγκες και με τον μέσο όρο

διεθνώς. Οι εμπειρίες που υπάρχουν από την καθημερινή πράξη υποβάλλουν ότι υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός περιπτώσεων που χρειάζεται συστηματική και συνεχή παρακολούθηση, ενώ τα αιτήματα από τα σχολεία για ανάπτυξη περισσότερων προληπτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων συνεχώς αυξάνονται.

Όλοι οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι της ΥΕΨ κατέχουν πρώτο πτυχίο στη Ψυχολογία και μεταπτυχιακή επαγγελματική εξειδίκευση σε μια από τις ειδικότητες της Κλινικής, της Εκπαιδευτικής ή της Σχολικής Ψυχολογίας. Μερικοί διαθέτουν και διδακτορικό δίπλωμα.

### 13.2.4 ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η εργασία των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων και τα καθήκοντα τα οποία καλούνται να διεκπεραιώσουν μπορούν να ενταχθούν σε δύο βασικούς τομείς: τον τομέα των Ατομικών Περιπτώσεων και Ειδικών Προγραμμάτων και τον τομέα των Προληπτικών Παρεμβάσεων και Προγραμμάτων

#### 13.2.4.1 Τομέας Ατομικών Περιπτώσεων Μαθητών

Ο Τομέας των Ατομικών Περιπτώσεων Μαθητών είναι ο τομέας που παραδοσιακά απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων. Στους ΕΨ μπορούν να αποταθούν εκπαιδευτικοί, γονείς/κηδεμόνες και ασφαλώς μεγαλύτερα παιδιά για παροχή εξειδικευμένης βοήθειας για αντιμετώπιση μεγάλου φάσματος δυσκολιών, όπως π.χ. μαθησιακές, συναισθηματικές, δυσκολίες συμπεριφοράς και προσαρμογής, σωματικές και άλλες αναπηρίες. Για παροχή της βοήθειας αυτής οι ΕΨ εργάζονται στο επίπεδο ολόκληρου του σχολείου, σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο, με το ίδιο το παιδί, τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς και, όπου θεωρείται αναγκαίο, με άλλους ειδικούς επαγγελματίες ή φορείς.

Στους ΕΨ παραπέμπονται επίσης από τις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, οι οποίες λειτουργούν σύμφωνα με τον περί Αγωγής και Εκπαίδευσης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες Νόμο 113(Ι)/1999, περιπτώσεις μαθητών με σκοπό την αξιολόγηση και υποβολή εισηγήσεων για ικανοποίηση των αναγκών τους.

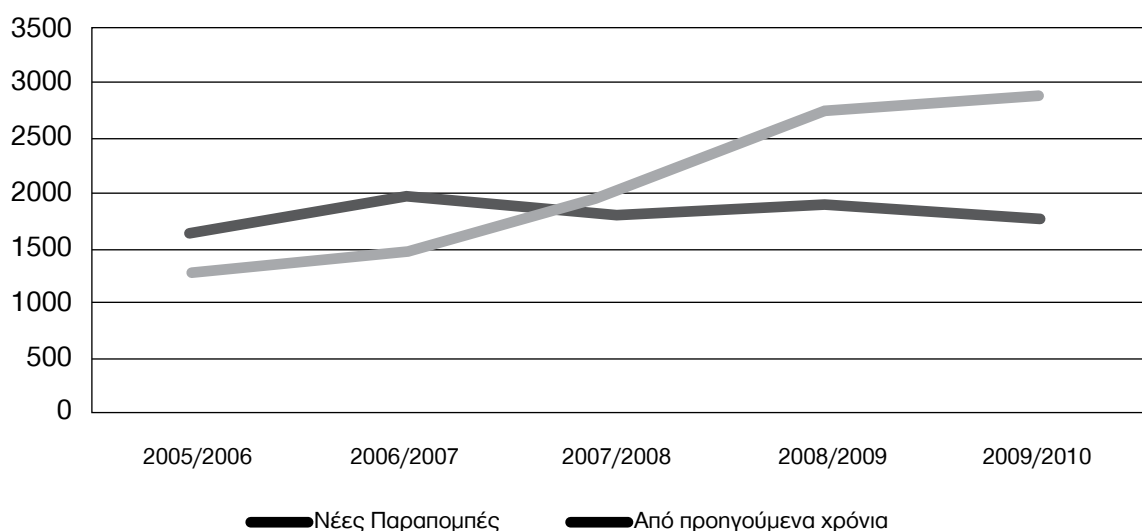
Η στατιστική ανάλυση που ακολουθεί εικονογραφεί το έργο της ΥΕΨ στον τομέα αυτό για το σχολικό έτος 2009-2010. Η συλλογή των δεδομένων γίνεται με βάση το Έντυπο Συλλογής Στατιστικών Στοιχείων της ΥΕΨ που συμπληρώνουν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι και τυγχάνουν επεξεργασίας στο πρόγραμμα SPSS. Εκτός της απλής περιγραφικής ανάλυσης που γίνεται για σκοπούς της Ετήσιας Έκθεσης, από τη φετινή σχολική χρονιά τα δεδομένα τυγχάνουν πιο λεπτομερούς στατιστικής ανάλυσης ώστε να υποβοηθούν στη διαμόρφωση της πολιτικής της ΥΕΨ και να αξιοποιούνται για βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών.

#### ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΔΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ

Είδος Παραπομπής	Αριθμός	Ποσοστό
Νέες παραπομπές 2009-2010	1796	38.3
Παραπομπές από προηγούμενες χρονιές	2894	61.7
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>4690</b>	<b>100.0</b>

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 συνεχίστηκε το φαινόμενο που παρατηρείται τις τελευταίες σχολικές χρονιές. Δηλαδή σημειώθηκε σημαντική αύξηση του ποσοστού των παλαιών περιπτώσεων που χειρίστηκαν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι σε σχέση με εκείνο των νέων περιπτώσεων.

## Αριθμός Περιπτώσεων Κατά Περίοδο Παραπομπής



Η πιο πάνω γραφική παράσταση δείχνει την δραματική αύξηση του αριθμού των παλαιών παραπομπών οι οποίες απασχολούν τους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους σε σχέση με τις νέες παραπομπές διαχρονικά. Αυτή οφείλεται κυρίως σε δύο λόγους: Πρώτο, οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι αρχίζουν να παρακολουθούν πιο συστηματικά και για περισσότερο χρόνο τις περιπτώσεις που το χρειάζονται. Δεύτερο, που ίσως είναι και ο κυριότερος λόγος, πολλές από τις παλαιές περιπτώσεις αφορούν περιπτώσεις παιδιών με ειδικές ανάγκες που θα αλλάξουν βαθμίδα εκπαίδευσης και χρειάζεται η επαναξιολόγησή τους για συνέχιση των παρεχομένων προς αυτά υπηρεσιών ειδικής εκπαίδευσης. Είναι αξιοσημείωτο πως ο αριθμός των νέων παραπομπών διατηρείται, κατά τα τελευταία χρόνια, σε ένα σταθερό επίπεδο κάτω των 2000 ετησίως. Αυτό σχετίζεται με την προληπτική δράση των ψυχολόγων στα σχολεία που έχει ως αποτέλεσμα πολλά από τα προβλήματα να μην εμφανίζονται καθόλου ή να αντιμετωπίζονται έγκαιρα προτού δημιουργηθεί η ανάγκη για ατομική παραπομπή.

### ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΗΓΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ\*

Πηγές Παραπομπής	Αριθμός Περιπτώσεων
Απευθείας στην ΥΕΨ από το σχολείο	2755
Απευθείας στην ΥΕΨ από γονείς	138
Απευθείας στην ΥΕΨ από άλλους	49
Από ΕΕΕΑΕ	1457
Άλλο	453
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>4690</b>

\* κάποιες παραπομπές μπορεί να έχουν γίνει ταυτόχρονα και στην ΕΕΕΑΕ και στην ΥΕΨ

Όπως και στις προηγούμενες σχολικές χρονιές οι κυριότερες πηγές παραπομπών στην ΥΕΨ παραμένουν τα σχολεία και οι ΕΕΕΑΕ. Σε σύγκριση και με προηγούμενες χρονιές συνεχίζεται η τάση για αύξηση των παραπομπών που γίνονται απευθείας στην ΥΕΨ από τα σχολεία (από 2503 την προηγούμενη χρονιά σε 2755 τη σχολική χρονιά 2009-2010), ενώ διαφαίνεται μείωση εκείνων που παραπέμπονται από τις ΕΕΕΑΕ (από 1778 την προηγούμενη χρονιά σε 1457 τη σχολική χρονιά 2009-10).

Στον Πίνακα που ακολουθεί φαίνονται οι λόγοι για τους οποίους ζητείται η βοήθεια των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων και ο αριθμός των μαθητών.



**ΛΟΓΟΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ**

Κατηγορίες	Αριθμός παιδιών*	Ποσοστό
Μαθησιακές δυσκολίες/Μαθησιακά προβλήματα	1589	33.9
Δυσλεξία	97	2.1
Γλωσσικές δυσκολίες/Γλωσσικά προβλήματα	371	7.9
Υπερκινητικότητα – Δυσκολίες συγκέντρωσης	563	12
Αξιολόγηση νοητικών ικανοτήτων	99	2.1
Προβλήματα συμπεριφοράς - Επιθετικότητα – Βία	617	13.2
Δυσκολίες προσαρμογής στο σχολείο	300	6.4
Συναισθηματικές/κά δυσκολίες/προβλήματα	689	14.7
Χαμηλή αυτοεκτίμηση – χαμηλή αυτοεικόνα – χαμηλή αυτοπεποίθηση	150	2.8
Σοβαρό οικογενειακό πρόβλημα	142	3
Σοβαρό προσωπικό πρόβλημα	42	0.9
Απόπειρα αυτοκτονίας	20	0.4
Αποχή από το σχολείο	91	1.9
Παιδί που δεν φοιτά και ζητείται να γίνουν διευθετήσεις για χώρο φοίτησης	44	0.9
Αναστολή φοίτησης	19	0.4
Επανάληψη τάξης	16	0.3
Προβλήματα-υγείας, περιλαμβανομένων συνδρόμων, ασθενειών κλπ.	236	5
Αισθητηριακά προβλήματα (ακόη και όραση)	65	1.4
Τραυματικό γεγονός στην οικογένεια	41	0.9
Τραυματικό γεγονός στο σχολείο	13	0.3
Κακοποίηση/κακομεταχείριση του παιδιού	35	0.7
Επαναξιολόγηση	1064	22.7
<b>Άλλο</b>	<b>958</b>	<b>20.4</b>

\*Ένα παιδί μπορεί να παραπέμφθηκε για πέραν του ενός λόγου.

Είναι φανερό πως ο κυριότερος λόγος που γίνονται οι παραπομπές προς την ΥΕΨ είναι εκείνος των Μαθησιακών δυσκολιών / Μαθησιακών προβλημάτων. Ακολουθεί με συγκριτικά υψηλή συχνότητα εμφάνισης εκείνος της Επαναξιολόγησης. Ακολουθούν, αλλά με αρκετά μικρότερη συχνότητα εμφάνισης, οι Συναισθηματικές Δυσκολίες, τα Προβλήματα Συμπεριφοράς – Επιθετικότητας – Βίας και η Υπερκινητικότητα και οι Δυσκολίες Συγκέντρωσης.

Στον Πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ο αριθμός των περιπτώσεων που παραπέμφθηκαν στην ΥΕΨ τις τελευταίες πέντε σχολικές χρονιές.

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΕΝΤΕ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ**

Περίοδος Παραπομπής (Σχολική Χρονιά)	Αριθμός Παραπομπών
2005 - 2006	2970
2006 - 2007	3470
2007 - 2008	3828
2008 - 2009	4605
2009 - 2010	<b>4690</b>

Σε σύγκριση με τη σχολική χρονιά 2008-2009, δεν υπήρξε σημαντική αύξηση του συνολικού αριθμού των παραπομπών προς την ΥΕΨ. Υπήρξε όμως διαφοροποίηση στον αριθμό των παραπομπών κατά Επαρχιακό Γραφείο.

#### ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Επαρχιακό Γραφείο	Αριθμός Περιπτώσεων			% του συνόλου των περιπτώσεων		
	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Λευκωσίας	1671	2063	2268	43.6	44.8	48.4
Λεμεσού - Πάφου	1204	1462	1629	31.5	31.8	34.8
Λάρνακας - Αμμοχώστου	953	1080	792	24.9	23.5	16.9
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>3828</b>	<b>4605</b>	<b>4690</b>	<b>100.0</b>	<b>100.0</b>	<b>100.0</b>

Στο Επαρχιακό Λευκωσίας παρατηρείται συνολική αύξηση στο ποσοστό των περιπτώσεων κατά 4% (από 44.8% το 2008-2009) και στο Επαρχιακό Λεμεσού-Πάφου κατά 3% (από 31.8% την προηγούμενη χρονιά) ενώ στο Επαρχιακό Λάρνακας – Αμμοχώστου παρατηρείται μείωση κατά 6.6% (από 23.5% το 2008-2009). Οι νέες παραπομπές για την Επαρχία Λάρνακας – Αμμοχώστου αποτελούν το 35.4% του συνόλου των περιπτώσεων, ενώ σε παγκύπριο επίπεδο οι νέες περιπτώσεις αποτελούν το 38.3% των περιπτώσεων.

Η διαφοροποίηση αυτή σχετίζεται με τη διαφοροποίηση στις προσεγγίσεις, μεθόδους και πρακτικές που άρχισαν να εφαρμόζονται πιλοτικά στο Επαρχιακό Γραφείο Λάρνακας-Αμμοχώστου κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 και οι οποίες εντάσσονται στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας για βελτίωση της προσφοράς ψυχολογικών υπηρεσιών. Οι βελτιωτικές αλλαγές έχουν ως κύριο άξονα τη Συνεργατική Συμβουλευτική και δίνουν έμφαση στην στήριξη της μάθησης και της ανάπτυξης όλων των παιδιών στο σχολείο, στην πρόληψη δυσκολιών και προβλημάτων ή/και στον έγκαιρο εντοπισμό και αντιμετώπιση τους πριν δημιουργηθεί η ανάγκη για ατομική παραπομπή.

Σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά παρατηρείται επίσης κάποια διαφοροποίηση σε ό,τι αφορά στην κατανομή των παραπομπών μεταξύ των Επαρχιών. Στις Επαρχίες Λευκωσίας και Λεμεσού παρατηρείται η μεγαλύτερη συγκριτικά αύξηση στον αριθμό των παραπομπών που έτυχαν χειρισμού, ενώ στις Επαρχίες Λάρνακας και Αμμοχώστου παρατηρείται η μεγαλύτερη συγκριτικά μείωση.

Στον Πίνακα που ακολουθεί φαίνεται κατανομή των παραπομπών κατά Επαρχία.

#### ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑ

Επαρχία	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Λευκωσία	2268	48.4
Λεμεσός	1236	26.4
Πάφος	393	8.4
Λάρνακα	609	13.0
Αμμόχωστος	183	3.9
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>4690</b>	<b>100.0</b>

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των παραπομπών κατά εκπαιδευτική βαθμίδα.

#### ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Εκπαιδευτική Βαθμίδα	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Νηπιαγωγείο	496	10.6
Δημοτικό	2331	49.7
Γυμνάσιο	1171	25.0
Λύκειο	430	9.2
Τεχνική Σχολή	103	2.2
Ειδικό Σχολείο	110	2.3
Δεν φοιτά	39	0.5
Άλλο	25	0.5
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>4690</b>	<b>100.0</b>

Σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά 2008 – 2009 δεν παρατηρείται καμιά ουσιαστική διαφοροποίηση σε ό,τι αφορά τις παραπομπές: από τη Δημοτική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγεία και Δημοτικά σχολεία), αποτελούσαν το 61.1%, ενώ κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά αποτελούν το 60.3%. Από τη Μέση Γενική Εκπαίδευση (Γυμνάσιο και Λύκειο) το ποσοστό παρέμεινε το ίδιο (34.2%), αλλά παρατηρείται μια μικρή μείωση των παραπομπών που έγιναν από τα Γυμνάσια (26.8% την προηγούμενη χρονιά) και παράλληλη μικρή αύξηση των παραπομπών που έγιναν από τα Λύκεια (7.4% την προηγούμενη χρονιά). Σε ό,τι αφορά στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση επίσης η εικόνα παραμένει η ίδια, με ποσοστό παραπομπών 2.9% κατά την προηγούμενη και 2.2% κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά.

Σε γενικές λοιπόν γραμμές η κατάσταση σε ό,τι αφορά τον παράγοντα «Εκπαιδευτική Βαθμίδα» τα τελευταία χρόνια παραμένει περίπου η ίδια. Οι περισσότερες παραπομπές γίνονται από τα Δημοτικά Σχολεία και τα Γυμνάσια. Αυτό θεωρείται φυσιολογικό γιατί στις βαθμίδες αυτές της Εκπαίδευσης, κυρίως στις μικρότερες τάξεις, εμφανίζονται περισσότερες δυσκολίες, οπότε οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι καλούνται να προσφέρουν στήριξη και βοήθεια στα παιδιά και τις οικογένειές τους, ενώ συχνά καλούνται να συνεισφέρουν και στο επίπεδο του σχολείου. Οι λιγότερες παραπομπές από τα Λύκεια και τις Τεχνικές Σχολές οφείλονται μάλλον στο γεγονός πως τα παιδιά που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα δεν συνεχίζουν τη φοίτησή τους, εφόσον η εκπαίδευση παύει να είναι υποχρεωτική.

#### ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΩΝ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ

Φύλο	Αριθμός Περιπτώσεων	% Του Συνόλου Των Περιπτώσεων
Αγόρια	3143	67
Κορίτσια	1547	33
ΣΥΝΟΛΟ	4690	100

Τα ποσοστά είναι τα ίδια με εκείνα της προηγούμενης σχολικής χρονιάς. 67% των παραπομπών αφορούν αγόρια και 33% κορίτσια. Επιβεβαιώνεται δηλαδή μια διαπίστωση που γίνεται διαχρονικά, ότι παραπέμπεται διπλάσιος αριθμός αγοριών παρά κοριτσιών. Παρά το ότι το θέμα χρήζει ιδιαίτερου προβληματισμού και μελέτης, εντούτοις είναι γεγονός πως στα αγόρια παρουσιάζεται ένα μεγαλύτερο ποσοστό αναπτυξιακών προβλημάτων. Είναι όμως ταυτόχρονα πιθανό και να παραπέμπονται περισσότερα αγόρια, λόγω της μεγαλύτερης ανησυχίας, σε γονείς και εκπαιδευτικούς, για την εξέλιξη του αγοριού σε σχέση με αυτήν του κοριτσιού, καθώς και των μεγαλύτερων προσδοκιών των γονιών για την εκπαιδευτική σταδιοδρομία και επαγγελματική αποκατάσταση των αγοριών σε σχέση με τα κορίτσια.

Ένας άλλος λόγος μπορεί να είναι το ότι τα αγόρια, σε σχέση με τα κορίτσια, παρουσιάζουν πιο

συχνά προβλήματα που ενοχλούν, όπως π.χ. είναι η προκλητική ή/και επιθετική συμπεριφορά, η απειθαρχία και η παραβατικότητα. Ένα αγόρι είναι πιο πιθανό να εκφράσει το άγχος του και να εξωτερικεύσει το θυμό του μέσω εκδηλώσεων επιθετικότητας, ενώ το κορίτσι είναι πιο πιθανό να εκφραστεί μέσω της αυτο-απομόνωσης του. Ενώ η πρώτη μορφή έκφρασης δημιουργεί πρόβλημα λειτουργίας στο σχολείο, η δεύτερη, παρόλο ότι πρέπει να εμπνέει ανησυχία, δεν δημιουργεί οποιαδήποτε προβλήματα, δεν γίνεται αντιληπτή ή δεν ανησυχεί τους εκπαιδευτικούς ή τους γονείς και συνεπώς δεν ζητείται η παρέμβαση Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται λεπτομερείς και εξειδικευμένες πληροφορίες σχετικά με τα ατομικά χαρακτηριστικά και προβλήματα, τα σχολικά προβλήματα και τις συνθήκες του περιβάλλοντος των παιδιών που έτυχαν χειρισμού κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010.

#### ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΠΑΙΔΙΩΝ

Καταγωγή παιδιών	Αριθμός	%
Αλλόγλωσσο	178	3.8
Δίγλωσσο	407	8.7
<b>Σύνολο</b>	<b>587</b>	<b>12.5</b>

Ποσοστό 12.5 % δηλαδή περίπου ένα στα οκτώ παιδιά που έτυχαν χειρισμού κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 δεν κατάγονταν από την Κύπρο. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε από τη σχολική χρονιά 2008-2009 που ανερχόταν στο 10.9%. «Αλλόγλωσσο» σημαίνει ότι το παιδί μιλά μόνο τη μητρική του γλώσσα και δεν μιλά καθόλου ή πολύ ελάχιστα Ελληνικά και «Δίγλωσσο» ότι μιλά τόσο τη μητρική του γλώσσα, όσο και Ελληνικά. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν τις αλλαγές που έχουν επέλθει σε ό,τι αφορά στη σύνθεση του πληθυσμού στην Κυπριακή κοινωνία γενικότερα και του μαθητικού πληθυσμού ειδικότερα.

#### ΙΑΤΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ιατρικά Προβλήματα	Αριθμός παιδιών	%
ΝΑΙ	819	17.5
ΟΧΙ	3773	80.4
Υπό διερεύνηση	98	2.1
<b>Σύνολο</b>	<b>4690</b>	<b>100.0</b>

Στην κατηγορία «Ιατρικά Προβλήματα» περιλαμβάνονται τα διάφορα γενετικά σύνδρομα, νευρολογικά προβλήματα, καρδιολογικά προβλήματα, νεφρολογικά προβλήματα, σοβαρές ασθένειες, σωματική αναπηρία κλπ.

Από τον πίνακα αυτό φαίνεται πως ένας αριθμός παιδιών, 819 ή ποσοστό 17.5% , που έτυχαν χειρισμού κατά σχολική χρονιά 2009-2010, εκτός άλλων προβλημάτων, αντιμετωπίζουν και προβλήματα υγείας. Το ποσοστό αυτό κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα κατά τα τελευταία τρία χρόνια τουλάχιστον, όμως σε απόλυτους αριθμούς η κατάσταση είναι διαφορετική. Το 2007 – 2008 τα παιδιά με ιατρικά προβλήματα ανέρχονταν στα 612, το 2008-2009 στα 729 ενώ φέτος ανέρχονται στα 819. Οπότε στην πραγματικότητα το πρόβλημα από μόνο του παρουσιάζει αύξηση. Σε ό,τι αφορά τη γενικότερη ερμηνεία των στοιχείων αυτών, είναι δύσκολο να λεχθεί αν πρόκειται για μικρό ή μεγάλο αριθμό σε σχέση με το γενικό πληθυσμό. Εντούτοις το γεγονός αυτό φανερώνει το πόσο περίπλοκο είναι το έργο των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων, αφού στην καθημερινή τους πράξη έρχονται αντιμέτωποι με ένα ευρύ φάσμα προβλημάτων.

## ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Αισθητηριακά προβλήματα	Αριθμός παιδιών		
	2009-2010	2008-2009	2007-2008
Ακοή	121	118	88
Όραση	241	232	147
Τίποτα	4449	4252	2908

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι χειρίστηκαν 121 περιπτώσεις παιδιών με προβλήματα ακοής και 241 περιπτώσεις παιδιών με προβλήματα όρασης. Η σχετική αύξηση που παρατηρείται κατά τα τελευταία τρία τουλάχιστον χρόνια πιθανό να αντανακλά μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση (κυρίως σε γονείς και εκπαιδευτικούς) και συνεπώς μεγαλύτερη ετοιμότητα ανίχνευσης των προβλημάτων παρά αύξηση της συχνότητας των προβλημάτων αυτών.

## ΝΟΗΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Νοητικό επίπεδο	Αριθμός Περιπτώσεων	% του συνόλου των περιπτώσεων
Ανώτατο	7	0.1
Ανώτερο φυσιολογικό	89	1.9
Φυσιολογικό	1604	34.2
Χαμηλό φυσιολογικό	573	12.2
Οριακό	432	9.2
Ελαφριά νοητική υστέρηση	376	8.0
Μέτρια νοητική υστέρηση	120	2.6
Σοβαρή νοητική υστέρηση	68	1.4
Μη καθοριζόμενη νοητική υστέρηση	187	4.0
Υπό διερεύνηση	166	3.5
Άγνωστο	1068	22.8
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>4690</b>	<b>100.0</b>

Όπως φαίνεται από τον πιο πάνω Πίνακα, τα μισά περίπου παιδιά (48.4%) που έτυχαν χειρισμού κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 παρουσίαζαν από χαμηλό φυσιολογικό μέχρι ανώτατο νοητικό επίπεδο. Ένα ποσοστό της τάξης του 9.2% παρουσιάζει οριακό νοητικό επίπεδο, ενώ ένα ποσοστό 16% αξιολογήθηκε ότι παρουσιάζει κάποιου βαθμού νοητική υστέρηση.

Σε σχέση με το νοητικό επίπεδο είναι αξιοσημείωτη η διαπίστωση που γίνεται διαχρονικά ότι, ενώ η πλειοψηφία των παιδιών δεν παρουσιάζει νοητική υστέρηση, εντούτοις ο κυριότερος λόγος που παραπέμπονται στην ΥΕΨ είναι οι μαθησιακές δυσκολίες ή τα μαθησιακά προβλήματα.

Αυτό είναι μια διαπίστωση που πρέπει να απασχολήσει όχι μόνο την ΥΕΨ, αλλά το εκπαιδευτικό σύστημα γενικότερα.

Στους Πίνακες που ακολουθούν φαίνεται η κατάσταση σε σχέση με τον άξονα Σχολικά Προβλήματα.

## ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΑΘΗΣΗΣ

Προβλήματα μάθησης	Συχνότητα εμφάνισης*
Ανάγνωση	2372
Γραπτή έκφραση (Ορθογραφία, σύνταξη, γραμματική)	2838
Μαθηματικά	2206
Άλλα προβλήματα	1297
Υπό διερεύνηση	84
Κανένα	832

\*Ένα παιδί μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερα του ενός προβλήματα.

Τα αποτελέσματα που φαίνονται στον Πίνακα αυτό εν πολλοίς επιβεβαιώνουν τα στοιχεία που υπάρχουν στον Πίνακα «Λόγοι Παραπομπής». Δηλαδή σε γενικές γραμμές μπορεί να λεχθεί ότι τα παιδιά που παραπέμπονται για μαθησιακές δυσκολίες ή μαθησιακά προβλήματα στο τέλος βρίσκεται πραγματικά να αντιμετωπίζουν τέτοιου είδους δυσκολίες ή προβλήματα. Επίσης επιβεβαιώνεται η παρατήρηση σε σχέση με το Νοητικό Επίπεδο ό,τι ενώ στην πλειοψηφία τους τα παιδιά που έτυχαν χειρισμού κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 διαθέτουν φυσιολογική νοημοσύνη, στο τέλος παρουσιάζουν δυσκολίες στη μάθηση. Ένα άλλο συμπέρασμα που μπορεί να εξαχθεί από τον Πίνακα αυτό είναι πως τα παιδιά που παραπέμπονται στην ΥΕΨ παρουσιάζουν συνήθως πέραν του ενός προβλήματα μάθησης. Υπάρχει όμως και ένας αριθμός παιδιών, 832, που δεν παρουσιάζουν κανένα πρόβλημα μάθησης.

Στους επόμενους δύο πίνακες φαίνεται κατά πόσο τα προβλήματα μάθησης συνιστούν είτε ειδική μαθησιακή δυσκολία, είτε σχολική αποτυχία.

### ΕΙΔΙΚΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΥΣΚΟΛΙΑ

Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία	Αρ.	%
ΝΑΙ	412	8.8
ΟΧΙ	4100	87.4
Υπό διερεύνηση	178	3.8
<b>Σύνολο</b>	<b>4690</b>	<b>100.0</b>

Από τα προβλήματα μάθησης ένα αναμενόμενο ποσοστό συνιστούν Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία. Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, ενώ το ποσοστό των παιδιών με φυσιολογική νοημοσύνη είναι της τάξης του 48.4%, μόνο ποσοστό 8.8% παρουσιάζουν ειδική μαθησιακή δυσκολία. Τούτο υποδηλώνει ότι οι δυσκολίες ή τα προβλήματα των παιδιών στη μάθηση οφείλονται σε ένα ευρύ φάσμα παραγόντων και όχι μόνο σε ειδικούς λόγους που υπάρχουν στα ίδια. Τούτο επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία που φαίνονται στον επόμενο Πίνακα, που σαφώς φανερώνουν ότι οι δυσκολίες ή τα προβλήματα μάθησης των παιδιών που έτυχαν χειρισμού συνιστούν σχολική αποτυχία.

Σχολική αποτυχία σημαίνει ότι το σχολείο απέτυχε να ανταποκριθεί στις ανάγκες του παιδιού και το παιδί στις απαιτήσεις του σχολείου για την ηλικία, την τάξη και τη νοημοσύνη του. Αυτό σημαίνει πως το παιδί έχει φοιτήσει για επαρκή χρονικό διάστημα (τουλάχιστο δύο χρόνια) στο σχολείο, έχουν δοκιμαστεί διάφορες μέθοδοι και προσεγγίσεις και το παιδί εξακολουθεί να παρουσιάζει σε όλα τα αντικείμενα σοβαρές δυσκολίες μάθησης. Οι δυσκολίες αυτές δεν οφείλονται σε νοητικές αναπηρίες.

## ΣΧΟΛΙΚΗ ΑΠΟΤΥΧΙΑ

Σχολική Αποτυχία	Αρ.	%
ΝΑΙ	863	18,4
ΟΧΙ	3725	79.4
Υπό διερεύνηση	102	2.2
<b>Σύνολο</b>	<b>4690</b>	<b>100.0</b>

Οι επόμενοι δύο Πίνακες αναφέρονται κατεξοχήν στη σχέση των παιδιών με το σχολείο.

## ΣΧΟΛΙΚΗ ΦΟΒΙΑ

Σχολική φοβία	Αρ.	%
ΝΑΙ	40	0.9
ΟΧΙ	4612	98.3
Υπό διερεύνηση	38	0.8
<b>Σύνολο</b>	<b>4690</b>	<b>100</b>

Η Σχολική Φοβία κυμαίνεται σχεδόν στα ίδια με τα περσινά επίπεδα. Όπως και κατά τη σχολική χρονιά 2008-2009, έτσι και φέτος οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι χειρίστηκαν 40 παιδιά με Σχολική Φοβία.

## ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥ

Προβλήματα	Συχνότητα εμφάνισης*	Σειρά κατάταξης**
Αντίδραση προσαρμογής	288	5
Προβλήματα συμπεριφοράς (σε σχέση με το σχολείο)	710	2
Μη κανονική φροντίση /σκασιαρχείο	274	6
Συναισθηματική απόσυρση από το σχολείο	352	4
Άρνηση για το σχολείο	146	7
Δυσκολίες στη δόμηση σχέσης με τους εκπαιδευτικούς	468	3
Δυσκολίες στη δόμηση σχέσης με τους συμμαθητές	726	1
Εκφοβισμός/Θυματοποίηση (παιδί δράστης)	88	9
Εκφοβισμός/Θυματοποίηση (παιδί στόχος)	132	8
Εκφοβισμός/Θυματοποίηση (παιδί δράστης και στόχος μαζί)	68	10
Υπό διερεύνηση	45	
<b>Κανένα</b>	<b>3046</b>	

\*Ένα παιδί μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερα του ενός προβλήματα.

\*\* Δεν λογίζονται οι κατηγορίες «Υπό διερεύνηση» και «Κανένα»

Είναι εμφανές ότι τα πιο πολλά παιδιά από εκείνα που παραπέμφθηκαν δεν παρουσιάζουν κανένα πρόβλημα στη σχέση τους με το σχολείο, τους εκπαιδευτικούς ή τους συμμαθητές τους. Ενώ παρατηρείται γενικά μείωση στη συχνότητα εμφάνισης των προβλημάτων, η σειρά κατάταξης τους παραμένει η ίδια. Τα πιο σημαντικά προβλήματα εξακολουθούν να είναι εκείνα που σχετίζονται με τη δόμηση σχέσης με τους συμμαθητές, τα προβλήματα συμπεριφοράς σε σχέση με το σχολείο και οι δυσκολίες στη δόμηση σχέσης με τους εκπαιδευτικούς. Αξιοσημείωτη είναι η αύξηση στη συχνότητα της κατηγορίας Μή Κανονική Φοίτηση/Σκασιαρχείο (κατά τη σχολική χρονιά 2008-2009 η συχνότητα ήταν 238). Το φαινόμενο αυτό πρέπει να μας προβληματίσει διότι θεωρείται ότι αποτελεί ένα από τους σοβαρότερους παράγοντες κινδύνου για την εμφάνιση σχολικής βίας και άλλων ψυχοκοινωνικών προβλημάτων.

Σχετικά με τα ατομικά προβλήματα των παιδιών που έτυχαν χειρισμού διερευνήθηκε και η συχνότητα των κλινικών διαταραχών που αυτά παρουσιάζουν.

#### ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

Κλινικές Διαταραχές*	Αριθμός παιδιών	%
Διαταραχή των κινητικών δεξιοτήτων	308	6.6
Διαταραχές της επικοινωνίας	1550	33.0
Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές	81	1.7
Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητα	340	7.2
Εναντιωματική / Προκλητική συμπεριφορά (παιδιά μικρότερα της ηλικίας των 9 χρονών)	25	0.5
Διαταραχές της συμπεριφοράς και της διαγωγής	58	1.2
Διαταραχές κοινωνικής λειτουργικότητας	34	0.7
Διαταραχές συναισθήματος με έναρξη ειδικά κατά την παιδική ηλικία	162	3.4
Διαταραχή από οξύ στρες	22	0.5
Διαταραχή του μετατραυματικού στρες	22	0.5
Διαταραχές της διάθεσης	59	1.3
Διαταραχές που εκδηλώνονται με μωσπάσματα (τικ)	15	0.3
Διαταραχές στερεότυπων κινήσεων	30	0.6
Διαταραχές στην πρόσληψη τροφής	27	0.6
Διαταραχές της απέκκρισης	96	2.0
Διαταραχή της Χρήσης Ουσιών	146	3.1
Διαταραχή της ταυτότητας του φύλου	8	0.2
Ψυχωσικές διαταραχές	21	0.4

\*Ένα παιδί μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερες της μιας κλινικές διαταραχές

Ο πίνακας αυτός επιβεβαιώνει μια διαχρονική διαπίστωση. Ότι η πλειονότητα των παιδιών που παραπέμπεται στην ΥΕΨ δεν παρουσιάζει οποιαδήποτε διαταραχή, που υποδηλώνει σοβαρό ψυχικό πρόβλημα. Όπως και κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά, οι διαταραχές με την πιο συχνή εμφάνιση είναι εκείνες της επικοινωνίας, που αναφέρονται κυρίως σε γλωσσικές δυσκολίες όπως στην έκφραση, την αντίληψη της γλώσσας, τη φωνολογία και τον τραυλισμό. Άλλη διαταραχή που εμφανίζεται με μια σχετικά αξιοσημείωτη συχνότητα είναι η Διαταραχή της Ελαττωματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητας και σε μικρότερο βαθμό οι Διαταραχές συναισθήματος με έναρξη ειδικά κατά την παιδική ηλικία .



Το Έντυπο Συλλογής Στατιστικών Στοιχείων που χρησιμοποιήθηκε κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 για όλες τις κλινικές διαταραχές, εκτός εκείνης των κινητικών δεξιοτήτων, περιλάμβανε και την επιλογή «Στοιχεία διαταραχής/διαταραχών...». Η επιλογή αυτή επιτρέπει μια πιο ευέλικτη διάγνωση και αφορά στις περιπτώσεις που δεν πληρούν όλα τα κριτήρια για να καταταγούν σε μια κλινική διαταραχή, αλλά έχουν κάποια στοιχεία της διαταραχής αυτής. Ο Πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την εικόνα σε σχέση με την επιλογή αυτή και μπορεί να θεωρηθεί συμπληρωματικός του προηγούμενου πίνακα.

#### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΛΙΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΡΑΧΩΝ

Στοιχεία Κλινικών Διαταραχών*	Αριθμός παιδιών	%
Διαταραχές της επικοινωνίας	138	2.9
Διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές	102	2.2
Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητα	771	16.4
Εναντιωματική / Προκλητική συμπεριφορά (παιδιά μικρότερα της ηλικίας των 9 χρονών)	103	2.2
Διαταραχές της συμπεριφοράς και της διαγωγής	153	3.3
Διαταραχές κοινωνικής λειτουργικότητας	81	1.7
Διαταραχές συναισθήματος με έναρξη ειδικά κατά την παιδική ηλικία	274	5.8
Διαταραχή από οξύ στρες	38	0.8
Διαταραχή του μετατραυματικού στρες	53	1.1
Διαταραχές της διάθεσης	376	8.1
Διαταραχές που εκδηλώνονται με μωσπάσματα (τικ)	27	0.6
Διαταραχές στερεότυπων κινήσεων	34	0.7
Διαταραχές στην πρόσληψη τροφής	20	0.4
Διαταραχές της απέκκρισης	-	-
Διαταραχή της χρήσης ουσιών	30	0.6
Διαταραχή της ταυτότητας του φύλου	17	0.4
Ψυχωσικές διαταραχές	38	0.8

\*Ένα παιδί μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερες της μιας κλινικές διαταραχές

Το ποσοστό (16.4%) της κατηγορίας της Διαταραχής της ελλειμματικής προσοχής / υπερκινητικότητας επιβεβαιώνει ότι ένα σημαντικό ποσοστό των παιδιών που παραπέμπεται στην ΥΕΨ κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο δυσκολεύονται στην προσοχή ή/και είναι υπερκινητικά. Αξιοσημείωτη είναι η συχνότητα (8.1%) της εμφάνισης στοιχείων Διαταραχής της διάθεσης που περιλαμβάνει κυρίως την κατάθλιψη. Επίσης αξίζει να αναφερθούν και οι συχνότητες εμφάνισης στοιχείων των Διαταραχών συναισθήματος με έναρξη ειδικά κατά την παιδική ηλικία και των Διαταραχών της συμπεριφοράς και της διαγωγής.

Εκτός από τις κλινικές διαταραχές το Έντυπο Συλλογής Στατιστικών Στοιχείων επιτρέπει τη διερεύνηση και κάποιων ξεχωριστών χαρακτηριστικών των παιδιών που παραπέμπονται στην ΥΕΨ και τα οποία, αν δεν τύχουν του κατάλληλου χειρισμού από τους εκπαιδευτικούς και τους γονείς, μπορεί

να δημιουργήσουν δυσκολίες ή προβλήματα. Τα χαρακτηριστικά αυτά παρατίθενται στον Πίνακα που ακολουθεί κατά σειρά εμφάνισης.

#### ΞΕΧΩΡΙΣΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΜΠΙΠΤΟΥΝ ΣΤΙΣ ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ

Χαρακτηριστικά*	Συχνότητα εμφάνισης	%
Χαμηλή αυτοεκτίμηση/αυτοπεποίθηση	1550	33.0
Μειωμένη ικανότητα συγκέντρωσης	1493	31.8
Μειωμένη μνήμη	782	16.7
Μειωμένες διαπροσωπικές και ενδοπροσωπικές δεξιότητες	707	15.1
Γενική συναισθηματική κατάσταση μη αναμενόμενη για την ηλικία του παιδιού	636	13.6
Το παιδί συχνά βιώνει θυμό	588	12.5
Μειωμένες προσαρμοστικές ικανότητες	457	9.7
Μειωμένη κοινωνικότητα	441	9.4
Απόσυρση στον εαυτό	370	7.9
Συχνές μεταβολές της διάθεσης	318	6.8
Ασυνήθιστη ενασχόληση με θέματα σεξουαλικού περιεχομένου	50	1.1
Άλλο	152	3.2

\*Ένα παιδί μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερα του ενός χαρακτηριστικά

Τα ξεχωριστά χαρακτηριστικά που παρουσίασαν τα παιδιά που χειρίστηκαν οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι μπορεί να καταταγούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Η μια κατηγορία περιλαμβάνει εκείνα τα χαρακτηριστικά που θα μπορούσαμε να τα αποκαλέσουμε γνωστικά (μειωμένη ικανότητα συγκέντρωσης και μειωμένη μνήμη). Η άλλη περιλαμβάνει εκείνα που έχουν ως άξονα τον εαυτό του παιδιού. Παρά το ότι δεν έγιναν στατιστικές συσχετίσεις, εντούτοις μπορεί σχεδόν με βεβαιότητα να λεχθεί ότι οι δύο κατηγορίες δεν είναι άσχετες μεταξύ τους.

#### ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Παθολογικές Ψυχο-κοινωνικές Καταστάσεις*	Αριθμός περιπτώσεων	%
Ψυχικές διαταραχές ή έκδηλα διαταραγμένο κλίμα στην οικογένεια	1604	34.2
Συναισθηματικές, εκπαιδευτικές, κοινωνικές και πολιτισμικές αποστερήσεις	1599	34.1
Σοβαρή κακομεταχείριση και παραμέληση	671	14.3
Γεγονότα που επιφέρουν ρήξη συναισθηματικών δεσμών	744	15.9
Ιδιαιτερότητες του κοινωνικού – οικογενειακού πλαισίου	3183	67.9

\* Ένα παιδί μπορεί να παρουσιάζει ταυτόχρονα περισσότερες της μιας παθολογικές ψυχο-κοινωνικές καταστάσεις.

Από τον Πίνακα «Παράγοντες και Συνθήκες του Περιβάλλοντος» γίνεται φανερό πως τα περισσότερα από τα μισά παιδιά που έτυχαν χειρισμού από Λειτουργούς ΥΕΨ κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 προέρχονται από ένα ευρύ φάσμα ψυχο-κοινωνικών καταστάσεων, τις επιδράσεις των

οποίων ασφαλώς και βιώνουν. Τα κυριότερα προβλήματα είναι συνυφασμένα με τη λειτουργία της οικογένειας. Από την άλλη είναι χρήσιμο να αναδειχθεί το γεγονός πως ένας σημαντικός αριθμός παιδιών δεν αντιμετωπίζουν κανένα ιδιαίτερο πρόβλημα στο περιβάλλον τους. Το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό με τη διαπίστωση ότι επίσης ένας μεγάλος αριθμός παιδιών δεν αντιμετωπίζουν οποιεσδήποτε ατομικές δυσκολίες ή ατομικά προβλήματα, μάλλον υποδηλώνει πως οι υπηρεσίες των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων ζητούνται όχι μόνο επειδή κάποιο παιδί παρουσιάζει προβλήματα, αλλά και γιατί γίνεται αντιληπτό ότι οι ΕΨ με τις γνώσεις και τις δεξιότητες τους μπορούν να συνεισφέρουν στη σφαιρική ανάπτυξη και ευημερία του ατόμου. Γίνεται σαφές πως και στον τομέα των ατομικών περιπτώσεων οι παρεμβάσεις των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων παίρνουν ήδη προληπτικό χαρακτήρα, πράγμα που αποτελεί ένα από τους βασικούς στόχους της ΥΕΨ.

#### **13.2.4.2 Τομέας Προληπτικών Παρεμβάσεων και Προγραμμάτων**

Όπως και κατά την προηγούμενη σχολική χρονιά έτσι και κατά το 2009-2010 η ΥΕΨ συνέχισε να δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη πολιτικής και υλοποίηση πρακτικών με στόχο την πρόληψη των μαθησιακών και ψυχοκοινωνικών προβλημάτων των παιδιών. Κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι ανέπτυξαν μια σειρά από προληπτικά προγράμματα και προληπτικές παρεμβάσεις.

##### **Προληπτικά προγράμματα**

##### **Πρόγραμμα «Ανάπτυξης Συναισθηματικών και Κοινωνικών Δεξιοτήτων σε Παιδιά του Νηπιαγωγείου»**

Στόχος είναι η συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη παιδιών προσχολικής ηλικίας. Η μεθοδολογία του Προγράμματος στηρίζεται στη διαθεματική προσέγγιση. Η υλοποίηση των στόχων πραγματοποιείται μέσω συναντήσεων με τους γονείς, της ανάπτυξης δραστηριοτήτων από τις Νηπιαγωγούς που απευθύνονται στα παιδιά, αλλά και στους γονείς στο σπίτι, ατομική συμβουλευτική προς τους γονείς που το επιθυμούν από τους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους και τακτικές συναντήσεις των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων με τις Νηπιαγωγούς. Το πρόγραμμα διαρκεί ολόκληρη τη σχολική χρονιά.

##### **Ειδικό πρόγραμμα για την πρόληψη της χρήσης ουσιών εξάρτησης σε Δημοτικά Σχολεία, με βάση το εργαλείο «Ο κήπος με τις 11 γάτες»**

Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ψυχικής υγείας των μαθητών, στην πρόληψη προβλημάτων συμπεριφοράς, την αποφυγή της νεανικής παραβατικότητας και μακροπρόθεσμα στην πρόληψη της χρήσης ουσιών εξάρτησης. Βασικός στόχος του Προγράμματος είναι η καλλιέργεια κοινωνικών δεξιοτήτων ως μέσο αντίστασης του ατόμου στους διάφορους κινδύνους που μπορεί να συναντήσει στη ζωή του.

##### **Πρόγραμμα ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης των μαθητών**

Η φιλοσοφία του προγράμματος στηρίζεται στο σημαντικό ρόλο του δασκάλου της τάξης σε σχέση με τη συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών του.

Γενικός στόχος του προγράμματος είναι η ενίσχυση της αυτοεκτίμησης των μαθητών, η οποία αναμένεται να έχει θετικές επιδράσεις στη μάθηση και ιδιαίτερα στη συμπεριφορά των μαθητών.

##### **Πρόγραμμα συναισθηματικής και κοινωνικής αγωγής και διευκόλυνσης της μετάβασης από το Δημοτικό Σχολείο στο Γυμνάσιο**

Το Πρόγραμμα στόχο έχει να ενημερώσει τα παιδιά για τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των δυο βαθμίδων και να τα βοηθήσει να ανακαλύψουν όλα όσα τους απασχολούν με την επικείμενη φοίτηση τους στο Γυμνάσιο. Η προσωπική ενδυνάμωση των παιδιών ως αποτέλεσμα της παροχής σωστής πληροφόρησης και άλλων πρακτικών, θα τα βοηθήσει να αναπτύξουν αυτογνωσία και δεξιότητες που θα τους είναι χρήσιμες όταν θα φοιτήσουν στο Γυμνάσιο.

Ταυτόχρονα το Πρόγραμμα στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των γονιών για τις ανάγκες και τις δυσκολίες των παιδιών τους, που δυνητικά παρουσιάζονται με τη φοίτηση τους στο Γυμνάσιο και με

την είσοδο τους στην εφηβεία. Οι γονείς καθοδηγούνται να δείξουν την απαιτούμενη κατανόηση και να στηρίξουν συναισθηματικά τα παιδιά τους.

Το Πρόγραμμα στηρίζεται στην αρχή της δραστηριοποίησης, της εμπλοκής και της συνεργασίας των εκπαιδευτικών, των γονιών και των παιδιών. Ο ρόλος του Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου είναι συμβουλευτικός και διευκολυντικός.

### **Παρεμβατικό πρόγραμμα για την κατ' οίκον εργασία**

Το Πρόγραμμα στοχεύει στη βελτίωση των συνθηκών διδασκαλίας και μάθησης, στη δημιουργία προϋποθέσεων για ανάπτυξη καλύτερων σχέσεων μεταξύ γονιών και παιδιών και στην απελευθέρωση χρόνου ώστε τα παιδιά να μπορούν να αναπτύξουν δημιουργικές δραστηριότητες. Το πρόγραμμα έχει αξιολογηθεί τόσο κατά τον πρώτο χρόνο εφαρμογής, όσο και φέτος και τα αποτελέσματα κρίνονται πολύ θετικά.

### **Πρόγραμμα Στηρίζομαι στα Πόδια μου**

Πρόκειται για πρόγραμμα βιωματικού χαρακτήρα το οποίο συνιστάται στην εφαρμογή εκπαιδευτικού υλικού αγωγής υγείας και το οποίο προσαρμόστηκε στα ελληνικά από το Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Ψυχικής Υγιεινής (ΕΠΙΨΥ) των Αθηνών. Στοχεύει στην ενδυνάμωση των ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων και της προσωπικότητας των μαθητών καθώς και στη δημιουργία θετικού και δημιουργικού κλίματος στη σχολική τάξη. Κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά εφαρμόστηκε στο Γυμνάσιο Αγίου Αντωνίου στη Λεμεσό στα τέσσερα Τμήματα της Β' τάξης και στο Γυμνάσιο Λινόπετρας Λεμεσού στα τέσσερα τμήματα της Α' τάξης.

### **Τοποθέτηση Λειτουργιών Ευημερίας στα Σχολεία**

Το Πρόγραμμα εφαρμόστηκε για πρώτη φορά, την περασμένη χρονιά, σε αριθμό Γυμνασίων και Τεχνικών Σχολών, παγκύπρια. Τη διοικητική ευθύνη ανέλαβε η Διεύθυνση της ΥΕΨ με εμπλεκόμενες άλλες Υπηρεσίες, την Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας. Στόχος της συνεργασίας αυτής είναι η πρόληψη και η αντιμετώπιση αντικοινωνικών συμπεριφορών και η παροχή στήριξης προς τους μαθητές ώστε να ενδυναμωθούν και να αναπτυχθούν ως κοινωνικά ενταγμένοι και χρήσιμοι πολίτες.

Διαπιστώθηκε πως η εμπλοκή του Λειτουργού Ευημερίας (σύνδεσμος ανάμεσα στο σχολείο και την οικογένεια του μαθητή), ήταν πολύ αποτελεσματική.

### **ΖΩΝΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ (Ζ.Ε.Π.)**

Το Πρόγραμμα ΖΕΠ άρχισε να υλοποιείται αποσπασματικά κατά τη σχολική χρονιά 2001-2002 και ολοκληρωμένα από τη σχολική χρονιά 2003-2004.

Το Πρόγραμμα των Ζ.Ε.Π. εκπορεύεται από την αρχή της θετικής διάκρισης η οποία συνίσταται στην άνιση μεταχείριση των ανισοτήτων με βάση τις ανάγκες προτεραιότητας των παιδιών. Οι Ζ.Ε.Π. υλοποιούν τον ποιοτικό εκδημοκρατισμό των εκπαιδευτικών ευκαιριών και των παιδαγωγικών προϋποθέσεων για την επιτυχία όλων των παιδιών, αφού με την εφαρμογή τους ενισχύονται οι μαθητικοί πληθυσμοί που προέρχονται από ευπαθή κοινωνικο-πολιτισμικά στρώματα.

Κατά το 2009-2010 ΖΕΠ λειτουργούσαν στα ακόλουθα σχολεία:

- Επαρχία Λευκωσίας: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο Φανερωμένης.
- Επαρχία Λεμεσού: Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο Αγίου Αντωνίου, 4ο Νηπιαγωγείο και 4ο Δημοτικό Σχολείο, 18ο Νηπιαγωγείο και 18ο Δημοτικό Σχολείο.
- Επαρχία Πάφου: Β' Νηπιαγωγείο, Δ' Νηπιαγωγείο και Στ' Νηπιαγωγείο και Δ' Δημοτικό, Ε' Δημοτικό και Στ' Δημοτικό Σχολείο καθώς και Γυμνάσιο Θεοσκέπαστης.
- Επαρχία Λάρνακας: Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Σχολείο Άγιος Λάζαρος Β', Νηπιαγωγείο και Δημοτικό Σχολείο Καλού Χωριού Λάρνακας και Γυμνάσιο Φανερωμένης

Στην Ομάδα Καθοδήγησης των Ζ.Ε.Π., εκτός από τους εκπαιδευτικούς, συμμετέχουν τέσσερις Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι. Η ΥΕΨ επενδύει κατά προτεραιότητα στο μέτρο των Ζ.Ε.Π. γιατί το θεωρεί ως υψίστης σημασίας προληπτικό πρόγραμμα το οποίο εμπλέκει τις τρεις βαθμίδες της βασικής εκπαίδευσης (νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο) και προάγει τη σύνδεση με την κοινότητα και τις συνεταιριστικές δράσεις με τους τοπικούς και άλλους φορείς.

## **ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ ΣΤΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ**

Κατά το σχολικό έτος 2009-2010 το Πρόγραμμα Αλφαριθμητισμού λειτούργησε σε 66 Γυμνάσια και απευθύνθηκε σε 1674 παιδιά. Για την κάθε Ομάδα Αλφαριθμητισμού παρέχονται εβδομαδιαίως 6 περίοδοι Ελληνικών και 4 περίοδοι Μαθηματικών. Τους εμπλεκόμενους Φιλολόγους και Μαθηματικούς καθοδηγούν και συντονίζουν, εκτός από τους Εκπαιδευτικούς Ψυχολόγους και εκπαιδευτικούς που συνεργάζονται ειδικά για το σκοπό αυτό με την ΥΕΨ.

Γενικοί σκοποί του Προγράμματος είναι:

- Η διασφάλιση του θεμελιώδους ανθρώπινου δικαιώματος στην εκπαίδευση των λειτουργικά αναλφάβητων μαθητών, και
- Η πρόληψη του σχολικού και συνακόλουθα του κοινωνικού αποκλεισμού με όλες τις αρνητικές για το άτομο και την κοινωνία συνέπειες: περιθωριοποίηση, παραβατικότητα, αυτοκαταστροφική συμπεριφορά, χρήση νόμιμων και παράνομων ουσιών, προβλήματα ψυχικής και σωματικής υγείας.

Παιδαγωγικοί στόχοι του προγράμματος είναι η καλλιέργεια και η ανάπτυξη των βασικών δεξιοτήτων γραφής, ανάγνωσης, αριθμητικής, κατανόησης κειμένου, άντλησης πληροφοριών, ως λειτουργικών κοινωνικών δραστηριοτήτων και πρακτικών, η διευκόλυνση και η ανάπτυξη ικανότητας για προσωπική έκφραση, κρίση, δημιουργικότητα, συζήτηση και επικοινωνία, η ενίσχυση της αυτοεικόνας και η συναισθηματική στήριξη του μαθητή και η διευκόλυνση και ανάπτυξη ικανότητας προσαρμογής στο σχολικό και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

## **ΣΥΝΕΔΡΙΑ / ΗΜΕΡΙΔΕΣ / ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ**

Κατά την υπό επισκόπηση σχολική χρονιά η ΥΕΨ ανέλαβε και διοργάνωσε σε συνεργασία με σχολεία αριθμό συνεδρίων/ημερίδων/βιωματικών εργαστηρίων.

Τα θέματα ήταν:

- Καλύτερος έλεγχος των συναισθημάτων μου, περισσότερη επιτυχία στη ζωή μου.
- Επικοινωνία μεταξύ μαθητών και καθηγητών.
- Βελτίωση της επικοινωνίας με τους άλλους μέσω της ανάγκης για επικοινωνία με τον εαυτό.
- Πρόληψη της χρήσης εξαρτησιογόνων ουσιών
- Διαχείριση του άγχους των εξετάσεων
- Διαχείριση του θυμού
- Πρόληψη και αντιμετώπιση της εκφοβιστικής συμπεριφοράς μεταξύ των μαθητών στο σχολείο

### **13.2.5. ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

#### **13.2.5.1 Επιμόρφωση στη Συνεργατική Συμβουλευτική**

Τον Ιανουάριο 2010 έγινε μια συστηματική και εντατική εκπαίδευση των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων του Επαρχιακού Γραφείου Λάρνακας-Αμμοχώστου σ ένα καινοτόμο μοντέλο παροχής

ψυχοπαιδαγωγικών υπηρεσιών, στηριγμένο στη Συνεργατική Συμβουλευτική και τις Εφαρμογές της στα σχολεία.

Μετά την αρχική (3μερη) εκπαίδευση ακολούθησαν 2 ακόμα (μονοήμερες) εκπαιδεύσεις τον Απρίλιο και τον Αύγουστο 2010. Η εκπαίδευση σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε από τον Επίκουρο Καθηγητή Σχολικής Ψυχολογίας Αναστάσιο Ματσόπουλο, Υπεύθυνο της Μονάδας Σχολικής Ψυχολογίας του Παιδαγωγικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Κρήτης σε συνεργασία με την ΥΕΨ, Γραφείο Λάρνακας-Αμμοχώστου.

Η επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την υλοποίηση των βελτιωτικών αλλαγών που άρχισαν να εφαρμόζονται πιλοτικά στην Επαρχία Λάρνακας-Αμμοχώστου κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010, στη βάση εισηγήσεων που έγιναν πρόσφατα (Ιανουάριος 2009) από ειδικά συσταθείσα εξωτερική επιτροπή αξιολόγησης του έργου και της προσφοράς της Υπηρεσίας Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας.

Η βασικότερη αλλαγή αφορά στη μετακίνηση στην έμφαση από το ιατρικό – ψυχοδιαγνωστικό μοντέλο παροχής άμεσων υπηρεσιών στα παιδιά προς ένα περισσότερο οικοσυστημικό μοντέλο έμμεσης παροχής υπηρεσιών που περιλαμβάνει τη Συνεργατική Συμβουλευτική προς τους ενήλικες στο περιβάλλον των παιδιών. Αν τα προβλήματα που εμφανίζουν τα παιδιά είναι συνήθως αποτέλεσμα της λειτουργίας πολλαπλών και σύνθετων συστημάτων (οικογένεια, σχολείο, κοινότητα) τότε και οι λύσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλα αυτά τα συστήματα. Οι σχολικοί ψυχολόγοι για να βοηθήσουν πιο αποτελεσματικά τα παιδιά πρέπει να επικεντρώσουν την προσοχή τους στους ενήλικες που ασχολούνται με αυτά.

Το συγκεκριμένο μοντέλο Συνεργατικής Συμβουλευτικής που υιοθετείται έχει προληπτικό χαρακτήρα και είναι αποδοτικό γιατί με τον τρόπο αυτό ενδυναμώνεται ο εκπαιδευτικός για να βοηθήσει όχι μόνο ένα συγκεκριμένο παιδί αλλά πολλά παιδιά που πιθανό να συναντήσουν παρόμοια προβλήματα στο μέλλον. Η Συνεργατική Συμβουλευτική μπορεί με τον τρόπο αυτό να θεωρηθεί και ως μια μέθοδος επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.

Μικρής έκτασης αξιολόγηση που έγινε από τον Δρ. Ματσόπουλο Αναστάσιο μέσα από ερωτηματολόγια προς τους εκπαιδευτικούς κατά το τέλος της σχολικής χρονιάς 2009-2010, έδειξε ότι, η Συνεργατική Συμβουλευτική, αν και λειτουργούσε σε πιλοτικό στάδιο και η εκπαίδευση των Ψυχολόγων βρισκόταν εν εξελίξει, οδήγησε σε θετικά αποτελέσματα σε ό,τι αφορά τόσο στη βελτίωση των γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών να διαχειριστούν τα προβλήματα των μαθητών τους καθώς και στην αλλαγή στάσεων των εκπαιδευτικών ως προς το πώς αντιλαμβάνονται τους μαθητές τους.

Συναφής με τα πιο πάνω είναι και η σημαντική μείωση των παραπομπών κατά 6.6% από τα σχολεία προς το Επαρχιακό Γραφείο Λάρνακας-Αμμοχώστου που σημειώθηκε κατά την υπό ανασκόπηση χρονιά και που ερμηνεύεται ως σημαντική αύξηση της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών για έγκαιρο εντοπισμό και προσφορά στήριξης και βοήθειας προς τα παιδιά πριν δημιουργηθεί η ανάγκη για ατομική παραπομπή.

### **13.2.5.2 Αντιμετώπιση Κρίσεων στο χώρο του Σχολείου**

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας έκρινε ως απαραίτητη τη συστηματική επιμόρφωση του προσωπικού της σε θέματα αντιμετώπισης κρίσεων στο χώρο του σχολείου με στόχο την πρόληψη και αντιμετώπιση των σοβαρών θεμάτων που μπορεί να συμβούν αναπάντεχα και να επηρεάσουν την ομαλή λειτουργία του σχολείου αλλά και την ψυχική υγεία των μαθητών και των εκπαιδευτικών.

Ξεκινώντας κατά την περσινή σχολική χρονιά η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας ανέπτυξε μια σειρά πενήτημερων εκπαιδευτικών σεμιναρίων με στόχο την επιμόρφωση του προσωπικού της σε θέματα χειρισμού κρίσεων. Τα εκπαιδευτικά σεμινάρια προσφέρονται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Σχολικής Ψυχολογίας και εντάσσονται σε μια διεθνή προσπάθεια αντιμετώπισης τέτοιων σοβαρών και τραυματικών καταστάσεων. Η συγκεκριμένη σειρά εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προσφέρεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό σχολικών Ψυχολόγων (ISPA) αποκλειστικά σε

σχολικούς ψυχολόγους, ολοκληρώθηκε κατά τη φετινή σχολική χρονιά με την παρακολούθηση του δεύτερου πενθήμερου σεμιναρίου το οποίο διοργανώθηκε με τη συμβολή τεσσάρων διακεκριμένων εκπαιδευτών (1 από τη Γερμανία, 2 από το Ισραήλ, και 1 από την Ολλανδία). Οι εκπαιδευτές συνεργάζονται με πολλές χώρες και παρέχουν συστηματικά εκπαίδευση σε θέματα αντιμετώπισης κρίσεων σε επαγγελματίες στο χώρο της εκπαίδευσης (σχολικούς και κλινικούς ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, συμβούλους, εκπαιδευτικούς) .

Το πρώτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα παρείχε την ευκαιρία σε σημαντικό αριθμό εκπαιδευτικών ψυχολόγων να επιμορφωθούν σε θέματα όπως τις τραυματικές εμπειρίες, το χειρισμό θεμάτων σε σχέση με το θάνατο και το πένθος, τις αυτοκτονίες, τις απόπειρες αυτοκτονιών, την εκφοβιστική συμπεριφορά και τη βία στο σχολείο καθώς και γενικότερα τις σοβαρές κρίσεις στο σχολείο και την ευρύτερη κοινότητα.

Στο δεύτερο σεμινάριο οι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι έτυχαν επιμόρφωσης σε θέματα όπως; ανακοίνωση τραγικών γεγονότων (breaking bad news) σε συγγενείς και φίλους, ανάλυση θεμάτων ασφαλείας και μελέτη επικινδυνότητας στο χώρο του σχολείου (safety analysis), αντιμετώπιση προβλημάτων εκφοβιστικής συμπεριφοράς με συγκεκριμένες μεθόδους (shared concerned method) και γενικότερα θέματα χειρισμού κρίσεων μέσα από ομαδική εργασία. Τα σεμινάρια είχαν τη μορφή βιωματικών εργαστηρίων και οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να αντιληφθούν στην πράξη και να εφαρμόσουν τις συγκεκριμένες μεθόδους.

Τα θέματα κρίσεων στο χώρο του σχολείου απασχολούν την κοινότητα των επαγγελματιών υγείας σε παγκόσμιο επίπεδο και θεωρούμε ιδιαίτερα σημαντική τη σταδιακή και σε βάθος επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών ψυχολόγων της Υπηρεσίας, έτσι ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν σοβαρά γεγονότα, αλλά και να χρησιμοποιήσουν τη γνώση τους στην καθημερινή πρακτική, αφού συχνά βρίσκονται αντιμέτωποι με τραυματικά γεγονότα στο χώρο του σχολείου.

Μετά την ολοκλήρωση της εκπαίδευσης οι εκπαιδευτικοί ψυχολόγοι που παρακολούθησαν τη σειρά των σεμιναρίων θεωρούνται ειδικοί στον τομέα και μπορούν να ενταχθούν στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων (European Network of School Psychologists) για αντιμετώπιση κρίσεων στα σχολεία.

Η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας θεωρεί το θέμα της αντιμετώπισης κρίσεων στο σχολείο ως πολύ σοβαρό θέμα. Η επιμόρφωση του προσωπικού στο σημαντικό αυτό θέμα αποτελεί στρατηγική πρόληψης και στοχεύει στην ενδυνάμωση του προσωπικού του σχολείου για να αποφευχθούν τραυματικά γεγονότα στο μέλλον. Η Υπηρεσία έχει επίσης στο πλαίσιο πρόληψης εκδώσει οδηγό για εκπαιδευτικούς και γονείς σε σχέση με τη διαχείριση κρίσεων στα σχολεία το 2006.

### **13.2.5.3 Συμμετοχή σε σεμινάρια/συνέδρια στην Κύπρο και στο εξωτερικό**

Αριθμός λειτουργών της ΥΕΨ συμμετείχε σε σεμινάρια στην Κύπρο, π.χ. όπως εκείνα της Κυπριακής Ακαδημίας Δημόσιας Διοίκησης και άλλα. Άλλοι Λειτουργοί πήραν μέρος σε σεμινάρια, κυρίως του Συμβουλίου της Ευρώπης, που διεξήχθησαν σε διάφορες ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης Λειτουργοί συμμετείχαν σε συνέδρια στο εξωτερικό με επιχορήγηση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

### **13.2.5.4 Συνεισφορά στα επιμορφωτικά προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου**

Η ΥΕΨ συμμετείχε και κατά το 2009-10 στα επιμορφωτικά προγράμματα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με διαλέξεις προς τους Διευθυντές Μέσης, Διευθυντές Δημοτικής και Συντονιστές Βοηθούς Διευθυντές Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης για τη βία στο σχολείο.

Επίσης, στα πλαίσια του προγράμματος των προαιρετικών Σεμιναρίων Επιμόρφωσης η ΥΕΨ διεξήγαγε:

- Ένα σεμινάριο για την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων.
- Δύο σεμινάρια για την εφηβεία και τις σχέσεις καθηγητών-μαθητών.
- Δύο σεμινάρια για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας στην οικογένεια.

- Ένα σεμινάριο για την κακοποίηση του παιδιού και τον ρόλο των εκπαιδευτικών.
- Ένα σεμινάριο για την εκφοβιστική συμπεριφορά μεταξύ των μαθητών στο σχολείο.
- Ένα σεμινάριο για την ψυχοδυναμική προσέγγιση της παιδικής και εφηβικής ηλικίας.
- Ένα σεμινάριο για τον χωρισμό και το διαζύγιο και τη βοήθεια που μπορούν να προσφέρουν οι εκπαιδευτικοί στους μαθητές τους.

#### **13.2.5.5 Σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε θέματα στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής**

Η ΥΕΨ συμμετείχε στα επιμορφωτικά σεμινάρια που οργανώνονται για τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στα προγράμματα στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής.

#### **13.2.5.6 Διαλέξεις, επιμορφωτικές παρεμβάσεις σε καθηγητικούς και διδασκαλικούς συλλόγους**

Οι Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι κλήθηκαν από πολλά σχολεία Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης και έκαναν διαλέξεις ή επιμορφωτικές παρεμβάσεις σε συλλόγους εκπαιδευτικών στις προκαθορισμένες παιδαγωγικές συνεδρίες ή και σε έκτακτες συνεδρίες. Πολλές από αυτές τις παρεμβάσεις αφορούσαν στην ενημέρωση/επιμόρφωση σε ειδικά προβλήματα ή και στα διάφορα προγράμματα που λειτουργούν.

#### **13.2.5.7 Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου**

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-10 συνεχίστηκε το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης Μεταπτυχιακών Φοιτητών Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου στην ΥΕΨ. Οκτώ μεταπτυχιακοί φοιτητές περάτωσαν την πρακτική τους άσκηση τον Ιούνιο 2009.

Δέκα νέοι μεταπτυχιακοί φοιτητές άρχισαν την πρακτική τους άσκηση τον Μάρτιο 2010.

#### **13.2.5.8 Επιμόρφωση γονέων**

Οι λειτουργοί της ΥΕΨ έδωσαν διαλέξεις και συμμετείχαν σε πολλές εκδηλώσεις σε σχολεία διαφόρων βαθμίδων της εκπαίδευσης ανά την Κύπρο που είχαν ως αντικείμενο την επιμόρφωση των γονιών.

### **13.2.6. ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

#### **13.2.6.1 Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ΔΑΦΝΗ III: «Αύξηση της ενημερότητας και πρόληψη της εκφοβιστικής συμπεριφοράς μεταξύ μαθητών: ανάπτυξη και εφαρμογή ενός σχολικού προγράμματος κατάρτισης για εκπαιδευτικούς» (Awareness raising and prevention on bullying among students: development and implementation of a school based training program for teachers).**

Το πιο πάνω Διακρατικό Πρόγραμμα αποτελεί συνέχεια του Προγράμματος «Διερεύνηση αναγκών και αύξηση της ενημερότητας για την εκφοβιστική συμπεριφορά μεταξύ των μαθητών στα σχολεία» (Needs Assessment and Awareness Raising Program for Bullying in Schools) το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δάφνη II και στο οποίο επίσης συμμετείχαν, με επιτυχία, η Υπηρεσία Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας και οι Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων του Υπουργείου Υγείας.

Συντονιστής του παρόντος Προγράμματος είναι η Εταιρεία Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Εφήβου της Ελλάδας και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δάφνη III. Μαζί με την Ελλάδα και την Κύπρο, στο πρόγραμμα συμμετέχουν η Πολωνία (Πανεπιστήμιο Νικόλαος Κοπέρνικος-Τμήμα Ψυχιατρικής) και η Λιθουανία (Πανεπιστήμιο του Βίλνιους).

Το πρόγραμμα Δάφνη III στοχεύει στην πρόληψη της εκφοβιστικής συμπεριφοράς (bullying) μεταξύ των μαθητών στο σχολείο μέσω της ανάπτυξης και εφαρμογής ενός «προληπτικού εργαλείου



που αυξάνει την ενημερότητα» για τους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι οποίοι θα μπορούν να το χρησιμοποιούν α) για να πραγματευτούν το θέμα της εκφοβιστικής συμπεριφοράς με τους μαθητές, β) να ευαισθητοποιήσουν τους μαθητές για την αντιμετώπιση και πρόληψη επεισοδίων εκφοβισμού στο σχολείο και γ) για να αναπτύξουν την επικοινωνία μεταξύ των μαθητών και να αξιοποιήσουν τους συνομηλικούς ως μέσο αντιμετώπισης του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού.

Το πρόγραμμα δίνει έμφαση στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών μέσα από ένα δομημένο και συγκεκριμένο εγχειρίδιο. Οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν τους μαθητές τους με βάση το εγχειρίδιο ακολουθώντας μια σειρά από δομημένες και ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες για τους μαθητές δραστηριότητες. Η όλη προσπάθεια συμπεριλαμβάνει και τους οικείους εκπαιδευτικούς ψυχολόγους οι οποίοι παρακολουθούν την εξέλιξη του προγράμματος,

Το Πρόγραμμα είναι διάρκειας 2 χρόνων και άρχισε περί το τέλος του 2008.

### **13.2.6.2 Συνεισφορά σε Προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού**

#### **Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες**

Με στόχο την πρόληψη της σχολικής αποτυχίας, της δυσπροσαρμοσίας και της εγκατάλειψης του σχολείου, η ΥΕΨ συμμετείχε, σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Μέσης και Τεχνικής Εκπαίδευσης, στη λειτουργία προγραμμάτων στήριξης μαθητών με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες που σε μερικές περιπτώσεις συνοδεύονταν και με προβλήματα συμπεριφοράς.

#### **6.2.3 Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με αισθητηριακές αναπηρίες**

Η ΥΕΨ συνεργάστηκε με τις Σχολές Κωφών, Τυφλών και άλλες Υπηρεσίες και Τμήματα του Υπουργείου σε ό,τι αφορά στη λειτουργία των προγραμμάτων στήριξης παιδιών με προβλήματα ακοής, όρασης ή κίνησης.

#### **6.2.4 Πρόγραμμα στήριξης παιδιών με νοητική υστέρηση**

Στόχος του προγράμματος αυτού είναι η παροχή στα παιδιά με ελαφριά ή μέτρια νοητική υστέρηση που φοιτούν στα συνηθισμένα γυμνάσια, κατάλληλης αγωγής και εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις ανάγκες τους σε όλους τους τομείς ανάπτυξης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συναισθηματική και κοινωνική στήριξη και ανάπτυξη των παιδιών αυτών. Σε ορισμένα Γυμνάσια λειτούργησαν Μονάδες με στόχο την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση στις ειδικές ανάγκες αγωγής και εκπαίδευσής τους.

#### **6.2.5 Συμμετοχή σε Επιτροπές και Συμβούλια**

Εκπαιδευτικοί Ψυχολόγοι συμμετέχουν στο Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου, στο Συμβούλιο Εγκληματικότητας, στη Μόνιμη Ομάδα Εργασίας για την Προαγωγή του Αλφαριθμητισμού και της Σχολικής Επιτυχίας (Μ.Ο.Ε.Π.Α.Σ.Ε.), στη Συντονιστική Επιτροπή Αγωγής Υγείας και Πολιτότητας, στη Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη της Βίας στην Οικογένεια και στο Σχολείο, στο Συμβούλιο Εγγραφής Ψυχολόγων.

Συμμετέχουν επίσης στην Κεντρική και στις Επαρχιακές Επιτροπές Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Τέλος, συμμετέχουν σε διάφορες ενδοϋπουργικές και διατμηματικές επιτροπές.

### **13.2.7. ΕΠΙΛΟΓΟΣ**

Στη φετινή Ετήσια Έκθεση γίνονται ακόμη πιο εμφανείς οι προσπάθειες που καταβάλλει η ΥΕΨ για να ανταποκριθεί αποτελεσματικά, τόσο σε επίπεδο αντιμετώπισης, όσο και σε επίπεδο πρόληψης, στα αιτήματα που υποβάλλονται προς αυτή είτε από τα σχολεία, είτε από πολίτες. Συνεχίστηκε και φέτος η έμφαση στην πρόληψη, χωρίς τούτο να σημαίνει ταυτόχρονα την εγκατάλειψη των περιπτώσεων εκείνων των παιδιών που χρειάζονται ψυχολογική στήριξη. Το αντίθετο, η ΥΕΨ καταβάλλει προσπάθεια ώστε η ανάπτυξη προληπτικών προγραμμάτων να υποβοηθεί στον καλύτερο χει-

ρισμό των ατομικών περιπτώσεων και, από την άλλη, η εμπειρία που αποκτιέται από τον χειρισμό των ατομικών περιπτώσεων να αξιοποιείται για την ανάπτυξη προληπτικών προγραμμάτων.

Τόσο σε ό,τι αφορά στις ατομικές περιπτώσεις, όσο και σε ό,τι αφορά στα προληπτικά προγράμματα και παρεμβάσεις βασική φιλοσοφία της ΥΕΨ είναι πως πέραν των Εκπαιδευτικών Ψυχολόγων θα πρέπει να εμπλέκονται και οι Διευθύνσεις των σχολείων, οι εκπαιδευτικοί και οι γονείς. Η φιλοσοφία αυτή συνάδει με την αντίληψη για τον σύγχρονο ρόλο τόσο του Εκπαιδευτικού Ψυχολόγου, όσο και του ίδιου του σχολείου σε ό,τι αφορά στη διαφύλαξη και προαγωγή της ψυχο-κοινωνικής υγείας των μαθητών. Ιδιαίτερα στα πλαίσια της ανάπτυξης προληπτικών προγραμμάτων και παρεμβάσεων ο Εκπαιδευτικός Ψυχολόγος βρίσκεται στο σχολείο για περισσότερο χρόνο, συνεργάζεται με το σύνολο των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονιών. Με τον τρόπο αυτό συνεισφέρει στο να προληφθεί η δημιουργία προβλημάτων στο μέλλον.

Η πολιτική αυτή της ΥΕΨ προγραμματίζεται να συνεχιστεί με ακόμη πιο συστηματικό τρόπο και κατά την επόμενη σχολική χρονιά.

### 13.3 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Η Υπηρεσία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΥΣΕΑ) υπάγεται διοικητικά στη Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Ως κύριο στόχο έχει την προσωπική, κοινωνική, εκπαιδευτική και επαγγελματική ανάπτυξη των μαθητών και άλλων ατόμων.

Η ΥΣΕΑ λειτουργεί Γραφεία Συμβουλευτικής σε όλα τα σχολεία της Δημόσιας Μέσης Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης, Κεντρικά Γραφεία σε επιτελικό επίπεδο στο Υ.Π.Π., καθώς και Επαρχιακά Γραφεία στη Λεμεσό, Λάρνακα / Αμμόχωστο και Πάφο τα οποία λειτούργησαν για πρώτη φορά τη σχολική χρονιά 2009-2010.

Με βασική αρχή την ιδιαιτερότητα του κάθε ατόμου, τις δυνατότητες και την ελευθερία της βούλησής του, η ΥΣΕΑ προσπαθεί να βοηθήσει τους μαθητές και άλλους νέους:

- α) Να γνωρίσουν εξελικτικά και να αποδεχτούν τον εαυτό τους και να διαμορφώσουν υγιείς στάσεις ζωής.
- β) Να αναπτύξουν θετική εικόνα για τον εαυτό τους και να αποκτήσουν τα κατάλληλα εφόδια αποτελεσματικής αντιμετώπισης των προσωπικών, οικογενειακών ή και κοινωνικών προβλημάτων της ζωής.
- γ) Να προσαρμοστούν στο σχολικό περιβάλλον με στόχο την εκπαιδευτική και κοινωνική τους πρόοδο και εξέλιξη.
- δ) Να αναπτύξουν τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους επιτρέψουν τη λήψη ορθολογιστικών αποφάσεων είτε αυτές αφορούν εκπαιδευτικά/επαγγελματικά, είτε προσωπικά θέματα.
- ε) Να αναγνωρίσουν τις ατομικές τους δυνατότητες, ενδιαφέροντα, δεξιότητες και κλίσεις, να γνωρίσουν τη φύση και τις απαιτήσεις διαφόρων επαγγελμάτων, καθώς και τις σύγχρονες κοινωνικο-οικονομικές και πολιτισμικές εξελίξεις, ώστε να οδηγηθούν σε ορθές εκπαιδευτικές επιλογές.

Για την επίτευξη των στόχων της η ΥΣΕΑ πραγματοποίησε κατά το σχολικό έτος 2009-2010 τις ακόλουθες δραστηριότητες:

#### 13.3.1 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

##### Συμβουλευτική στα Σχολεία

Τα προβλήματα των μαθητών αντιμετωπίστηκαν από τους καθηγητές Συμβουλευτικής στα πλαίσια Ατομικής και Ομαδικής Συμβουλευτικής. Τα προβλήματα ήταν εκπαιδευτικής / επαγγελματικής

φύσεως, όπως επιλογή τύπου σχολείου μετά τη Γ΄ Γυμνασίου, επιλογή μεταλλευτικού κλάδου/ επαγγέλματος και χώρας σπουδών, ή προσωπικής/οικογενειακής φύσεως, όπως διαπροσωπικές σχέσεις, σχολική συμπεριφορά, ψυχοσυναισθηματικές καταστάσεις, βία στην οικογένεια, χρήση ουσιών εξάρτησης κλπ.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΟ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ (ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ) ΠΟΥ ΠΡΟΣΗΛΘΑΝ ΓΙΑ ΒΟΗΘΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΚΑΤΑ ΘΕΜΑ\* ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΚΛΟ**

Θέματα	Γυμνάσιο N=16076		Λύκειο N=21731		Σύνολο N=37807	
	Αρ.	%	Αρ.	%	Αρ.	%
Οικονομικά θέματα	2500	15.55	2532	11.65	5032	13.30
Θέματα υγείας του μαθητή	2373	14.76	2136	9.82	4509	11.92
Οικογενειακά θέματα (εκτός από οικονομικά και θέματα άσκησης σωματικής/ σεξουαλικής βίας εναντίον του μαθητή)	3912	24.33	4263	19.61	8175	21.62
Θέματα απειθαρχίας του μαθητή στο σχολείο	2747	17.08	2141	9.85	4888	12.92
Θέματα σχέσεων του μαθητή (εκτός από οικογενειακά)	2693	16.75	2414	11.10	5107	13.50
Θέματα επίδοσης (κυρίως χαμηλής επίδοσης)	4200	26.12	3613	16.62	7813	20.66
Θέματα σταδιοδρομίας (εκπαιδευτικών – επαγγελματικών επιλογών)	7629	47.45	21926	100	29555	78.17
Θέματα παραβάσεων του Νόμου εκτός του σχολείου (εκτός από χρήση ναρκωτικών)	69	0.42	81	0.37	150	0.39
Θέματα χρήσης ουσιών εξάρτησης από το μαθητή						
• Κάπνισμα	730	4.54	1367	6.29	2097	5.54
• Αλκοόλ	35	0.21	241	11.09	276	0.73
• Άλλες μη νόμιμες ψυχοδραστικές ουσίες εξάρτησης (ναρκωτικά)	24	0.14	66	0.30	90	0.23
Θέματα άσκησης σωματικής βίας εναντίον του μαθητή	290	1.80	120	0.55	410	1.08
Θέματα άσκησης σεξουαλικής βίας εναντίον του μαθητή	16	0.09	16	0.07	32	0.08
Θέματα άσκησης ψυχολογικής βίας εναντίον του μαθητή	430	2.67	254	1.16	684	1.80
Συναισθηματικής φύσεως	1787	11.11	1472	6.77	3259	8.62
Άλλα θέματα	168	1.04	126	0.57	294	0.77

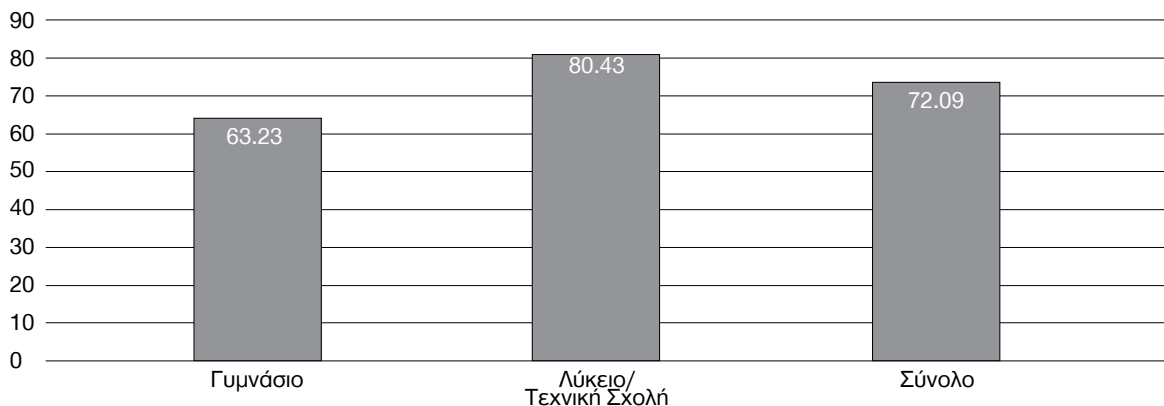
Σημείωση:

\* Ένας μαθητής μπορεί να καταγραφεί σε περισσότερα από ένα θέματα.

Οι μαθητές που βοηθήθηκαν από τους καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής (ΣΕΑ) με Ατομική Συμβουλευτική ήταν 37807, 72,097% του συνόλου (ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1)

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 1**

**ΜΑΘΗΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ\* ΚΑΤΑ ΤΥΠΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2009-2010.**



Σχολείο	Αριθμός μαθητών / τριών	Μαθητές/τριες που βοηθήθηκαν	Ποσοστό (%) που βοηθήθηκαν
Γυμνάσιο	25424	16076	63.23
Λύκειο / Τεχνική Σχολή	27018	21731	80.43
Σύνολο	52442	37807	72.09

\* Που είχαν μια τουλάχιστον ατομική συνέντευξη μαζί τους.

Αναλυτικά ο αριθμός και το ποσοστό των μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν κατά επαρχία/φύλο και τύπο σχολείου φαίνεται στο Πίνακα 2.

**ΠΙΝΑΚΑΣ: 2**

**ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ\* ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2009-2010.**

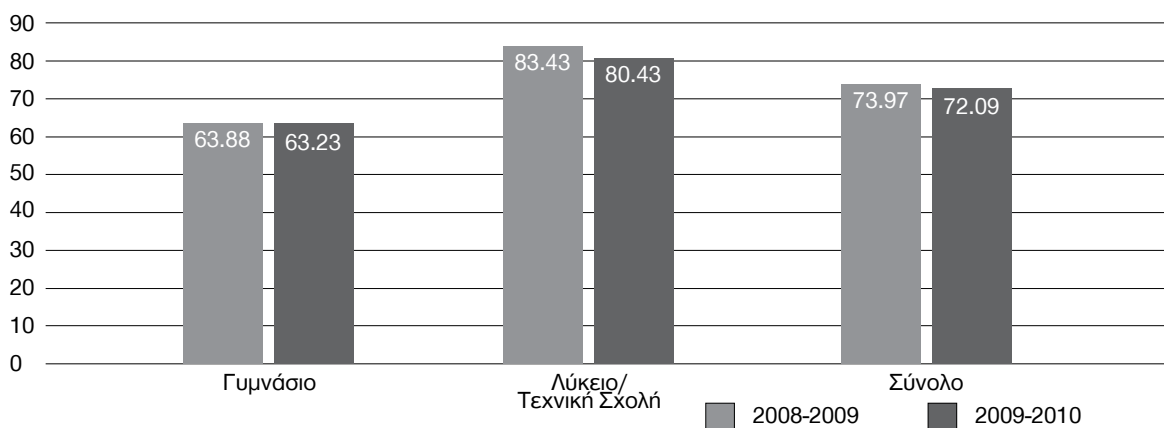
	ΤΑΞΗ	Γυμνάσιο			Λύκειο ή Τεχν. Σχολή			Σύνολο Μαθητών/τριών που βοηθήθηκαν			Σύνολο Μαθητών/τριών των Σχολείων			Ποσοστό (%) που βοηθήθηκαν		
		Α΄	Β΄	Γ΄	Α΄	Β΄	Γ΄	Γυμν. Κύκλος	Λυκ. Κύκλος	Σύνολο	Γυμν. Κύκλος	Λυκ. Κύκλος	Σύνολο	Γυμν. Κύκλος	Λυκ. Κύκλος	Σύνολο
ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ	Αγόρια	2676	1994	3643	4197	3024	3068	8313	10289	18602	12969	13521	26490	64.09	76.09	70.22
	Κορίτσια	2556	1904	3303	4182	3393	3867	7763	11442	19205	12455	13497	25952	62.32	84.77	74.00
	Σύνολο	5232	3898	6946	8379	6417	6935	16076	21731	37807	25424	27018	52442	63.23	80.43	72.09

\*Που είχαν μια τουλάχιστον ατομική συνέντευξη μαζί τους.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί φαίνεται συγκριτικά το ποσοστό των μαθητών που βοηθήθηκαν με Ατομική Συμβουλευτική κατά τις σχολικές χρονιές 2008-2009 και 2009-2010.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 2**

**ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΧΡΟΝΙΕΣ 2008-2009 ΚΑΙ 2009-2010.**



Σχολική Χρονιά	Γυμνάσιο	Λύκειο / Τεχνική Σχολή	Σύνολο
2008-2009	63.88	83.43	73.97
2009-2010	63.23	80.43	72.09

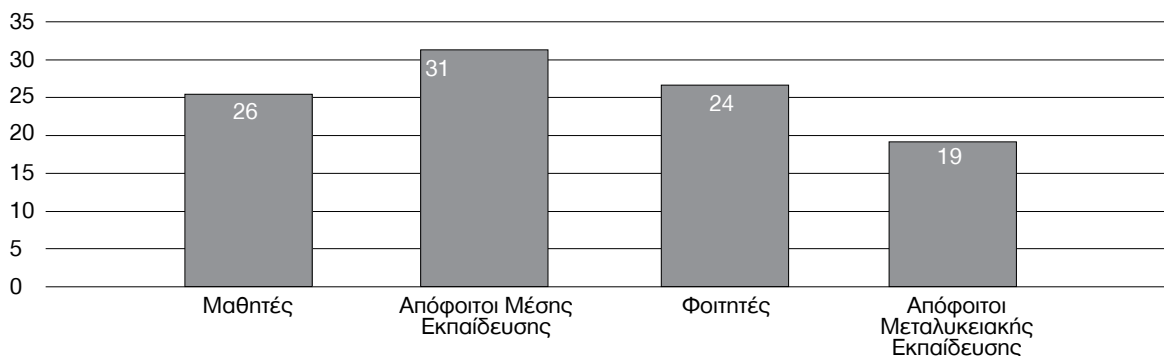
Για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούσαν τους μαθητές, οι Καθηγητές Συμβουλευτικής συνεργάστηκαν, όπου κρίθηκε αναγκαίο, με γονείς ή άλλους συγγενείς, εκπαιδευτικούς ψυχολόγους, κλινικούς ψυχολόγους, ψυχιάτρους, κοινωνικούς λειτουργούς, σχολιατρικές επισκέπτριες κ.ά.

**ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ**

Κατά το έτος 2009-2010 τα Κεντρικά Γραφεία της ΥΣΕΑ πρόσφεραν βοήθεια μέσω ατομικών συνεντεύξεων, για τα ίδια σχεδόν θέματα που απασχόλησαν τους μαθητές, σε 1675 άτομα (εργαζόμενους, στρατιώτες, φοιτητές κολεγίων ή πανεπιστημίων καθώς και μαθητές). Στο Διάγραμμα 3 που ακολουθεί φαίνεται παραστατικά το ποσοστό των ατόμων που βοηθήθηκαν από την ΥΣΕΑ κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010.

**ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 3**

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ (%) ΑΤΟΜΩΝ ΠΟΥ ΒΟΗΘΗΘΗΚΑΝ ΣΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟ 2009-2010.**



Επίπεδο Εκπαίδευσης	Μαθητές		Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης		Σπουδαστές/Φοιτητές		Απόφοιτοι Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης		Σύνολο
	Αριθμός	Ποσοστό %	Αριθμός	Ποσοστό %	Αριθμός	Ποσοστό %	Αριθμός	Ποσοστό %	
Σχολική Χρονιά									
2009-2010	265	26	317	31	245	24	194	19	<b>1021</b>

### ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Κατά τη σχολική χρονιά 2009-2010 λειτούργησαν για πρώτη φορά σε πιλοτική βάση Επαρχιακά Γραφεία Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής σε τρεις Επαρχίες –Λεμεσό, Λάρνακα/Αμμόχωστο, Πάφο. Τα Γραφεία λειτουργούσαν κάθε Τετάρτη (10.00 π.μ. – 5.00 μ.μ.) και στελεχώνονταν από Καθηγητές ΣΕΑ που ήταν τοποθετημένοι στα Κεντρικά Γραφεία στη Λευκωσία. Μετά από την πολύ θετική ανταπόκριση που υπήρξε αποφασίστηκε από τη σχολική χρονιά 2010 – 2011 τα Επαρχιακά Γραφεία να λειτουργήσουν πλέον σε τακτική βάση 2 ημέρες της εβδομάδας.

### ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΟΚΙΜΙΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ

Μέσα στα πλαίσια της παροχής Εκπαιδευτικής / Επαγγελματικής Συμβουλευτικής χορηγήθηκε τόσο στα Σχολεία Μ.Ε., όσο και στα Κεντρικά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. στο Υ.Π.Π. το αυτοματοποιημένο test Εκπαιδευτικής / Επαγγελματικής Συμβουλευτικής Career Gate Test κ.17. Το test χορηγήθηκε κυρίως στην Α΄ τάξη των Λυκείων και Τεχνικών Σχολών, όπως επίσης και σε αρκετούς μαθητές της Β΄ και Γ΄ τάξης, καθώς και σε άλλους ενδιαφερόμενους μαθητές / νέους που προσήλθαν στα Κεντρικά Γραφεία της ΥΣΕΑ στο Υ.Π.Π.

#### 13.3.2 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Για την επίτευξη των στόχων της, η ΥΣΕΑ εκδίδει πληροφοριακού και διδακτικού περιεχομένου βιβλία, μερικά από τα οποία αναθεωρούνται για λόγους εναρμόνισης του περιεχομένου τους με τις αλλαγές, καινοτομίες, μεταρρυθμίσεις, κτλ. που, κατά καιρούς, επιχειρούνται στη δημόσια εκπαίδευση. Τα βιβλία που εκδίδει η ΥΣΕΑ είναι τα ακόλουθα:

- Επαγγελματική Αγωγή
- Κοινωνική Αγωγή
- Ο Ρόλος της Οικογένειας στις εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των μαθητών
- Μεταγυμνασιακή εκπαίδευση στην Κύπρο
- Μεταλυκειακές σπουδές σε Δημόσιες σχολές της Κύπρου
- Υποτροφίες για μεταλυκειακές σπουδές

#### 13.3.3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Το μάθημα της Επαγγελματικής Αγωγής διδάχτηκε από τους καθηγητές ΣΕΑ, όπως κάθε χρόνο, στη Γ΄ τάξη του Γυμνασίου για 14 συνολικά περιόδους κατά τμήμα στη διάρκεια του α΄ εξαμήνου με βάση το βιβλίο της ΥΣΕΑ *Επαγγελματική Αγωγή*. Το μάθημα προσφέρεται σε εργαστηριακή μορφή και εστιάζεται στην απόκτηση αυτογνωσίας, στην εξοικείωση με τον κόσμο της εργασίας, στη γνωριμία με το εκπαιδευτικό μας σύστημα και καταλήγει στην εκμάθηση της διαδικασίας λήψης απόφασης που αφορά τις εκπαιδευτικές επιλογές που μπορούν να κάνουν οι μαθητές μετά το Γυμνάσιο.

### 13.3.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Κατά τη διάρκεια του πρώτου εξαμήνου προσφέρεται για συνολικά 3 περιόδους σε κάθε τμήμα της Γ΄ τάξης το μάθημα της Κοινωνικής Αγωγής. Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι να εξοπλίσει τους μαθητές με τα κατάλληλα εφόδια για την αντιμετώπιση των δυσκολιών και προβλημάτων της ζωής και να τους βοηθήσει να αναπτύξουν μηχανισμούς αντίστασης κατά της χρήσης ουσιών εξάρτησης. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκε το βιβλίο της ΥΣΕΑ *Κοινωνική Αγωγή*.

### 13.3.5 ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ, ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ, ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Μέσα στα πλαίσια της συνεχούς επιμόρφωσης των καθηγητών Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής στην οποία στοχεύει η ΥΣΕΑ, διοργανώθηκαν και φέτος κατά επαρχία σεμινάρια πάνω σε θέματα ενασχόλησης του κλάδου.

Παράλληλα η ΥΣΕΑ διοργάνωσε ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων και μαθητών. Σ' αυτά τα πλαίσια διοργανώθηκε και το Τετράημερο Εκπαιδευτικής και Επαγγελματικής Πληροφόρησης «ΗΣΙΟΔΕΙΑ 2009», που πραγματοποιείται ετήσια κατά τη διάρκεια των Διεθνών Εκπαιδευτικών Εκθέσεων που διοργανώνει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε συνεργασία με την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων.

### 13.3.6 ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ

Πραγματοποιήθηκαν από τους Καθηγητές Συμβουλευτικής και Επαγγελματικής Αγωγής οι καθιερωμένες συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών Γ΄ τάξης όλων των Γυμνασίων για ενημέρωσή τους σχετικά με τη Μεταγυμνασιακή Εκπαίδευση στην Κύπρο (Ενιαίο Λύκειο, Τεχνική Εκπαίδευση, Σύστημα Μαθητείας). Επίσης, διοργανώθηκαν ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων των μαθητών Α΄ τάξης όλων των Ενιαίων Λυκείων για ενημέρωσή τους σχετικά με τα επιλεγόμενα μαθήματα στο Ενιαίο Λύκειο και το ρόλο τους όσον αφορά στις μελλοντικές εκπαιδευτικές και επαγγελματικές επιλογές των παιδιών τους. Επιπρόσθετα, πραγματοποιήθηκαν ενημερωτικές συγκεντρώσεις γονέων και σε άλλα ειδικά θέματα σχετικά με την εκπαίδευση, τις προοπτικές επαγγελματικής απασχόλησης, τις σχέσεις γονέων-μαθητών, τις ουσίες εξάρτησης, κ.ά.

### 13.3.7 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2009-2010 οι Καθηγητές Σ.Ε.Α. που υπηρετούσαν στην Υ.Σ.Ε.Α. ανέρχονταν στους 119, εκ των οποίων οι 112 ήταν τοποθετημένοι στα σχολεία, ενώ οι 7 ήταν τοποθετημένοι στα Κεντρικά Γραφεία της Υ.Σ.Ε.Α. στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

## 13.4 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

### 13.4.1 ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ / ΔΟΜΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

Η Υπηρεσία διαθέτει το ακόλουθο προσωπικό:

	Εγκεκριμένη Στελέχωση			Υφιστάμενη Στελέχωση	
	Μόνιμες θέσεις	Έκτακτες		Μόνιμοι	Έκτακτοι
		Έναντι κενών	Πρόσθετες		
Προϊστάμενος	1	-	-	1	-
Ανώτεροι Μηχανικοί	2	-	-	2	-
Αρχιτέκτονες	8	6	4	2	8

Πολιτικοί Μηχανικοί	8	8	4	-	10
Ηλεκτρολόγοι Μηχανικοί	2	2	1	-	3
Μηχανολόγοι Μηχανικοί	2	2	1	-	2
Επιμετρητές Ποσοτήτων	1	1	1	-	1
Ανώτεροι Τεχνικοί Επιθεωρητές	1	-	-	1	-
Τεχνικοί Επιθεωρητές	2	-	-	2	-
Ανώτεροι Τεχνικοί	4	-	-	2	-
Τεχνικοί	15	-	-	12	-
Ανώτεροι Γραμματειακοί Λειτουργοί	1	-	-	1	-
Γραμματειακοί Λειτουργοί	1	-	-	1	-
Βοηθοί Γραμματειακοί Λειτουργοί	3	-	3	3	3
Βοηθοί Γραφείου	1	-	-	1	-
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>				<b>28</b>	<b>27</b>

Η οργάνωση του Τμήματος γίνεται με βάση τις δραστηριότητες και με βάση το αντικείμενο. Ο γεωγραφικός παράγοντας λαμβάνεται υπόψη μόνο για τη δημιουργία των επαρχιακών κλιμακίων, τα οποία όμως διοικητικά δεν αποτελούν αυτόνομους τομείς.

Εν αναμονή της πλήρους στελέχωσης του Τμήματος με βάση τις εγκεκριμένες θέσεις, η υφιστάμενη δομή είναι προσωρινή.

### **Οργανωτική Υποδομή**

#### **α) Πρότυπα σχεδιασμού**

Με την ολοκλήρωση των προτύπων μελέτης για σχολικά κτίρια όλων των βαθμίδων με πρότυπα σχέδια για τους επιμέρους χώρους, ένας μεγάλος στόχος έχει επιτευχθεί. Επίσης, έχει ετοιμαστεί πρότυπο μελέτης αναβάθμισης σχολικών κτιρίων που μαζί με τα πρότυπα αντισεισμικής αναβάθμισης αποτελούν το πλαίσιο σχεδιασμού αναβάθμισης των σχολικών κτιρίων. Έχει επίσης ετοιμαστεί τεύχος προτύπων κατασκευαστικών προδιαγραφών για όλων των τύπων οικοδομικών και τεχνικών έργων, καθώς και τυπικών κατασκευαστικών σχεδίων για τις επιμέρους εργασίες.

Τα πρότυπα σχεδιασμού έχουν ετοιμαστεί και τεθεί σε εφαρμογή από το 2006. Στις αρχές του 2007 αναθεωρήθηκαν όλα τα πρότυπα σχεδιασμού που αφορούν στις εγκαταστάσεις.

Στις αρχές του 2008 αναθεωρήθηκαν τα κτιριολογικά προγράμματα και εμπλουτίστηκαν με οικολογικές αρχές σχεδιασμού. Αναθεώρηση έγινε και στις αρχές του 2009. Μερική αναθεώρηση έγινε και το 2010.

#### **β) Μηχανογράφηση**

Η παραγωγική εργασία της Υπηρεσίας διεξάγεται πλήρως με ηλεκτρονικά μέσα. Υστέρηση διαπιστώνεται στη μηχανογράφηση των αρχείων και της καταγραφής των δραστηριοτήτων της Υπηρεσίας, στοιχεία που θα διευκόλυναν την παρακολούθηση της προόδου υλοποίησης των διαφόρων προγραμμάτων. Έχουν δοθεί προσωρινές λύσεις από ίδιες δυνάμεις, αλλά απαιτείται ένα ολοκληρωμένο σύστημα μηχανογράφησης.

### **Συντονισμός με άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου**

Σε επιτελικό επίπεδο, ο συντονισμός και η συνεργασία με τις υπόλοιπες Υπηρεσίες του Υπουργείου, κρίνονται ικανοποιητικοί.



Επειδή διαπιστώνεται κενό στην οριζόντια επικοινωνία μεταξύ της Υπηρεσίας και των άλλων διευθύνσεων του Υπουργείου, έχει αναληφθεί πρωτοβουλία ενημέρωσης των στελεχών των άλλων διευθύνσεων για τα προγράμματα ανάπτυξης των σχολικών κτιρίων και τις διαδικασίες.

Προς την κατεύθυνση αυτή έχουν γίνει ενημερωτικές συσκέψεις με τους Επιθεωρητές της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Σύσκεψη έγινε και με τους Διευθυντές Μέσης Εκπαίδευσης Λευκωσίας και Λεμεσού. Θα γίνει προσπάθεια διοργάνωσης τέτοιων συσκέψεων και με τις άλλες εκπαιδευτικές διευθύνσεις.

### **Συνεργασία με άλλους φορείς**

Τα τελευταία χρόνια, έχει καταβληθεί προσπάθεια αποκέντρωσης του τομέα συντήρησης των σχολικών κτιρίων με την ανάληψη της δράσης αυτής από τις Σχολικές Εφορείες και απευθείας χρηματοδότηση από το Υπουργείο.

Ήδη εφαρμόζεται στην πράξη η αποκέντρωση του μηχανισμού προμήθειας σχολικών επίπλων με την ετοιμασία πρότυπων εγγράφων προσφορών για τις Σχολικές Εφορείες και την προκήρυξη διαγωνισμών από αυτές.

Για την ενημέρωση των οργανωμένων φορέων των Γονέων, έχει καθιερωθεί η τακτική συνάντηση μεταξύ των Τεχνικών Υπηρεσιών και του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, με τις Επαρχιακές Ομοσπονδίες Γονέων. Μετά την εκλογή των νέων Συμβουλίων των Σχολικών Εφορειών και ύστερα από δικό τους αίτημα, έγιναν συναντήσεις με τον Προϊστάμενο Τεχνικών Υπηρεσιών για επεξήγηση των διαδικασιών που αφορούν στην αποστολή των Τεχνικών Υπηρεσιών.

Έχει επίσης καθιερωθεί η παρουσίαση των προσχεδίων σε πλατιές τοπικές συσκέψεις, τις οποίες οργανώνουν οι οικείες Σχολικές Εφορείες και στις οποίες συμμετέχουν οι οργανωμένοι τοπικοί φορείς.

## **13.4.2 ΚΤΙΡΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

### **13.4.2.1 Προγράμματα ανάπτυξης υλικοτεχνικής υποδομής**

Ο προγραμματισμός αφορά στη μακροχρόνια εκτίμηση των αναγκών, στην ετοιμασία προγράμματος ικανοποίησής τους και στην ετοιμασία προτάσεων για τον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό.

Ο μακροχρόνιος προγραμματισμός αφορά στην ανέγερση νέων σχολικών μονάδων και στην επέκταση και αναβάθμιση μεγάλης κλίμακας υφιστάμενων σχολικών μονάδων.

Η συμπερίληψη της δαπάνης εκτέλεσης ενός έργου στον Κρατικό Προϋπολογισμό, προϋποθέτει την ετοιμασία σχεδίων ή τουλάχιστον την ετοιμασία προσχεδίων. Για το σκοπό αυτό, τα έργα προτείνονται αρχικά στον Προϋπολογισμό του τρέχοντος έτους για εξασφάλιση του χώρου και ετοιμασία σχεδίων και η ανέγερσή τους συμπεριλαμβάνεται στον Κρατικό Προϋπολογισμό του επόμενου έτους, ανάλογα και με την εξέλιξη των μελετών.

Οι επεκτάσεις μικρής κλίμακας και οι βελτιώσεις επείγουσας φύσης προτείνονται αμέσως για συμπερίληψη στον Προϋπολογισμό του επόμενου έτους. Επειδή ο Προϋπολογισμός του επόμενου έτους οριστικοποιείται τον Ιούλιο, οι μελέτες των έργων για τα οποία απαιτείται η αποπεράτωσή τους πριν την επόμενη σχολική χρονιά, αρχίζουν από τον Σεπτέμβριο.

Οι προτάσεις για νέες σχολικές μονάδες και επεκτάσεις των διδακτικών χώρων προέρχονται από τις οικείες Εκπαιδευτικές Διευθύνσεις.

Οι προτάσεις για βελτιώσεις προτείνονται από το Τμήμα μετά από αξιολόγηση αιτημάτων των διαφόρων εκπαιδευτικών φορέων και εκθέσεων των Λειτουργιών του Τμήματος.

Κάθε Νοέμβριο, οι Σχολικές Εφορείες, συλλέγουν από τις διευθύνσεις των σχολείων τις ανάγκες σε υλικοτεχνική υποδομή και αφού τις αξιολογήσουν, τις υποβάλλουν στο Υπουργείο Παιδείας στην αρχή κάθε χρόνου.

Τα διάφορα αιτήματα και προτάσεις καταχωρούνται στο αρχείο αναγκών και οι προτάσεις ετοιμάζονται και υποβάλλονται τον Μάιο κάθε χρόνου.

Για τον καλύτερο προγραμματισμό των έργων καταβάλλεται προσπάθεια ετοιμασίας βάσης δεδομένων για όλα τα σχολεία. Ειδικά για εργασίες συντήρησης θα ετοιμαστεί ειδικό πρόγραμμα περιοδικής συντήρησης σχολικών κτιρίων.

Έχει ετοιμαστεί ένα συνολικό μακροχρόνιο πρόγραμμα των αναγκών σε υλικοτεχνική υποδομή της Δημόσιας Εκπαίδευσης σε νέες σχολικές μονάδες και σε επεκτάσεις και βελτιώσεις των υφιστάμενων σχολείων.

Στο πρόγραμμα αυτό εντάχθηκαν όλα τα προϋπάρχοντα προγράμματα ανάπτυξης που ήδη ευρίσκονται σε εξέλιξη.

Τα επί μέρους προγράμματα ανάπτυξης της υλικοτεχνικής υποδομής της δημόσιας Εκπαίδευσης ανά βαθμίδα, τα οποία περιλαμβάνονται στον ετήσιο προϋπολογισμό, είναι τα ακόλουθα:

- α) Ανέγερση κτιρίων των νέων σχολικών μονάδων,
- β) Γενική βελτίωση κτιρίων υφιστάμενων σχολικών μονάδων,
- γ) Επέκταση των κτιρίων υφιστάμενων σχολικών μονάδων,
- δ) Βελτίωση αθλητικής υποδομής υφιστάμενων σχολικών μονάδων.

Για τη βελτίωση των υφιστάμενων σχολικών υποδομών εκτελούνται τα ακόλουθα επί μέρους έργα:

- Αντισεισμική ενίσχυση φέροντος οργανισμού,
- Λειτουργικός ανασχεδιασμός σύμφωνα με εγκεκριμένα κτιριολογικά προγράμματα,
- Προσθήκη αιθουσών γενικής διδασκαλίας και εργαστηρίων,
- Ανέγερση Αιθουσών Πολλαπλής Χρήσης,
- Ανέγερση υποδομής για την Ειδική Εκπαίδευση,
- Προσθήκη βοηθητικής υποδομής (Κυλικείων, ιατρείων και χώρων υγιεινής),
- Δημιουργία υποδομής για διακίνηση αναπήρων (ράμπες, ανελκυστήρες, κλπ),
- Ανακατασκευή και εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων.

#### **13.4.2.2 Γήπεδα ανέγερσης νέων σχολείων – επιλογή – απόκτηση**

Η χωροθέτηση των σχολείων έχει τεθεί πάνω σε ορθολογιστική και προγραμματισμένη βάση στα πλαίσια της Πολεοδομικής Νομοθεσίας και κυρίως κατά την ετοιμασία των τοπικών σχεδίων.

Η επιλογή του χώρου ανέγερσης μιας νέας σχολικής μονάδας γίνεται σε συνεργασία και συνεννόηση με την Οικεία Σχολική Εφορεία, το Οικείο Τμήμα Εκπαίδευσης και το Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών.

Η κύρια ευθύνη της διεκπεραίωσης των διαδικασιών απαλλοτρίωσης ανήκει στο Τμήμα Πολεοδομίας, το Κτηματολόγιο και το Υπουργείο Οικονομικών. Οι διαδικασίες αυτές είναι πολύ χρονοβόρες. Καθυστερήσεις προκύπτουν από το Τμήμα Πολεοδομίας στο στάδιο ετοιμασίας των ρυθμιστικών σχεδίων. Ακόμη μεγαλύτερη καθυστέρηση οφείλεται στο Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, το οποίο αναλαμβάνει τη διαδικασία της απαλλοτρίωσης.

#### **13.4.2.3 Περιφερειακά Δημοτικά σχολεία**

Προτεραιότητα στο κτιριακό πρόγραμμα αποτελεί η δημιουργία περιφερειακών Δημοτικών Σχολείων. Διεργασίες για τη δημιουργία περιφερειακών Δημοτικών Σχολείων βρίσκονται σε εξέλιξη στην περιοχή Αρεδιού για τις Κοινότητες Αρεδιού, Μαλούντα, Αγ. Ιωάννη, Αγροκπιά, περιοχή Πάνω Σολέας για τις Κοινότητες Γαλάτας, Κακοπετριάς, Σπήλια, Σινά Όρος, Καλιάνα, περιοχή Βασιλικού για τις Κοινότητες Καλαβασού, Τόχνης, Μαρί και Ζύγι, περιοχή Παλώδιας για τις Κοι-

νότιες Παλώδια, Σπιτάλι, Παραμύθα, Άλασσα, περιοχή Ακάμα για τις Κοινότητες Κάθηκα, Δρούσια, Ίνια, Αρόδες, Κρήτου Τέρα, Θελέτρα, περιοχή Κάτω Μονής για τις Κοινότητες Αγ. Μαρίνα Ξυλιάτου, Ορούντα, Κάτω Μονή, Λαγουδερά, Σαράντι και περιοχή Κουκλιών για τις Κοινότητες Κούκλια, Μανδριά, Χολέτρια.

#### **13.4.2.4 Πρότυπα Σχεδιασμού - Καινοτομίες**

Η αναβάθμιση των προτύπων σχεδιασμού αποτελεί το βασικότερο λόγο της αύξησης των δαπανών ανέγερσης νέων σχολικών μονάδων.

Τόσο επειδή διαπιστώνεται μία μη παραγωγική αξιοποίηση των χώρων των σχολείων, όσο και για περιορισμό των δαπανών, έγιναν οι πιο κάτω αναθεωρήσεις στα κτιριολογικά προγράμματα των σχολείων:

##### **α. Λύκεια**

Αύξηση των ειδικών αιθουσών και εργαστηρίων και περιορισμός των αιθουσών γενικής διδασκαλίας με την προϋπόθεση κατάργησης της αίθουσας τμήματος.

##### **β. Γυμνάσια**

Αύξηση των ειδικών αιθουσών και εργαστηρίων με παράλληλο περιορισμό των αιθουσών γενικής διδασκαλίας με την προϋπόθεση τα τμήματα των ανώτερων τάξεων να είναι διακινούμενα.

##### **γ. Δημοτικά Σχολεία**

Περιορισμός των εργαστηρίων στα απολύτως απαραίτητα δηλαδή, Οικιακής Οικονομίας, Επιστήμης και Σχεδιασμού, Τεχνολογίας, Τέχνης, Μουσικής και Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και αναβάθμιση των αιθουσών διδασκαλίας σε πολυδύναμες.

Με τα νέα πρότυπα σχεδιασμού έχουν εισαχθεί καινοτομίες στο σχεδιασμό των νέων σχολικών κτιρίων, τόσο λειτουργικές όσο και κατασκευαστικές.

#### **α) Λειτουργικές καινοτομίες**

Στα νέα σχολικά κτίρια των Λυκείων, Γυμνασίων και Δημοτικών, έχει προστεθεί χώρος μαθητικής λέσχης.

Στα Λύκεια και Γυμνάσια, έχει προστεθεί χώρος Υπεύθυνων Τμημάτων, στον οποίο θα δέχονται τους γονείς οι εκπαιδευτικοί.

Στις αίθουσες διδασκαλίας των τριών πρώτων τάξεων των Δημοτικών Σχολείων έχει προστεθεί καθιστικός χώρος.

#### **β) Κατασκευαστικές καινοτομίες**

Σε όλες τις αίθουσες διδασκαλίας εγκαθίστανται δομημένη καλωδίωση και υποδομή για ηλεκτρονικό προβολέα, καθώς και πρόνοια για διαδραστικό πίνακα.

Στα νέα σχολικά κτίρια και στα υφιστάμενα, στα οποία γίνεται αναβάθμιση, κατασκευάζονται θερμομονώσεις.

#### **γ) Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας**

Στα νέα σχολικά κτίρια, στα υφιστάμενα κτίρια στα οποία εκτελούνται εργασίες γενικής βελτίωσης και σε αυτά που εκτελούνται μεγάλες επεκτάσεις, εγκαθίσταται πρόνοια για φωτοβολταϊκά συστήματα παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος. Τα συστήματα εγκαθίστανται από τη Διεύθυνση Ενέργειας του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού. Ήδη, συστήματα συνολικής ισχύος 705KW έχουν εγκατασταθεί σε 54 σχολεία. Πριν από το πρόγραμμα του Υπουργείου Εμπορίου, συστήματα συνολικής ισχύος 261KW είχαν εγκατασταθεί από το Τμήμα σε 57 σχολεία.

#### **δ) Πράσινο**

Στα νέα σχολικά κτίρια, στα υφιστάμενα κτίρια στα οποία εκτελούνται εργασίες γενικής βελτίωσης

και σε αυτά που εκτελούνται μεγάλες επεκτάσεις και κατασκευάζονται έργα αθλητικής υποδομής περιλαμβάνονται, η φύτευση δέντρων και η εγκατάσταση συστημάτων άρδευσης.

#### **ε) Ασφάλεια και υγεία στο χώρο εργασίας**

Για την ασφάλεια και υγεία στο χώρο των σχολείων, κατά το σχεδιασμό λαμβάνονται υπόψη τα αναγκαία μέσα ασφαλούς διαφυγής, μέσα αντιπυρικής προστασίας, συστήματα εντοπισμού διαρροής υγραερίου κλπ.

#### **ζ) Διακίνηση αναπήρων**

Στα σχολικά κτίρια κατασκευάζεται υποδομή ατόμων με κινητική αναπηρία. Η υποδομή αυτή περιλαμβάνει κεκλιμένους διαδρόμους (ράμπες) και ανελκυστήρες για διακίνηση και ειδικούς χώρους υγιεινής.

#### **η) Συστήματα ασφάλειας σχολικών κτιρίων**

Στα κατασκευαστικά σχέδια των νέων σχολείων και στα σχέδια αναβάθμισης υφιστάμενων περιλαμβάνονται, η εγκατάσταση συστήματος ασφαλείας έναντι διάρρηξης (συναγερμός) και ο εξωτερικός φωτισμός.

### **13.4.2.5 Συντήρηση υλικοτεχνικής υποδομής σχολείων**

Οι Σχολικές Εφορείες αναλαμβάνουν τη συντήρηση της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων (λειτουργικές επισκευές και συντήρηση). Η χρηματοδότηση των δράσεων αυτών γίνεται κυρίως από το Κτιριακό Πρόγραμμα των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου και μερικώς από τους Προϋπολογισμούς των Σχολικών Εφορειών. Από την αρχή του 2010 έχουν εξεταστεί και εγκριθεί για υλοποίηση από τις Σχολικές Εφορείες, 610 μικρά έργα με χρηματοδότηση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

### **13.4.2.6 Υλοποίηση κτιριακού προγράμματος**

#### **1. Μελέτες**

Η πλειοψηφία των έργων ανατίθεται για μελέτη και επίβλεψη σε ιδιώτες Συμβούλους Αρχιτέκτονες, Πολιτικούς Μηχανικούς, Τοπογράφους, Γεωτεχνικούς, Μηχανολόγους, Ηλεκτρολόγους και Επιμετρητές Ποσοτήτων.

Από το 2008 η επιλογή των Συμβούλων γίνεται με μειοδοτικό διαγωνισμό και η ανάθεση γίνεται για όλες τις ειδικότητες σε ένα οικονομικό φορέα ή σε κοινοπραξίες.

Το επίπεδο προσφοράς υπηρεσιών στον τομέα των μελετών, παρά το ότι παρουσιάζει αδυναμίες, κρίνεται ικανοποιητικό. Αυτό οφείλεται στη δυνατότητα ελέγχου και στην υποστήριξη που δίδεται από την Υπηρεσία. Πρόβλημα αποτελεί η συχνή καθυστέρηση στην ετοιμασία των μελετών. Στον τομέα της ποιότητας των μελετών εντοπίζονται σημαντικές αδυναμίες, ιδιαίτερα στις υπηρεσίες των Επιμετρητών Ποσοτήτων.

Το 2010 έχουν προκηρυχθεί 11 διαγωνισμοί με ανοικτή διαδικασία για επιλογή εξωτερικών Συμβούλων.

#### **2. Εργοληπτικοί διαγωνισμοί**

##### **α) Ανοικτή διαδικασία**

Το 2010 προκηρύχθηκαν 48 εργοληπτικοί διαγωνισμοί με ανοικτή διαδικασία. Εκδήλωσαν ενδιαφέρον 739 οικονομικοί φορείς και υποβλήθηκαν συνολικά 485 προσφορές.

Η διαχείριση της φάσης υλοποίησης κρίνεται ικανοποιητική.

Αδυναμίες εντοπίζονται στην αξιολόγηση των προσφορών από τους ιδιώτες Συμβούλους.

##### **β) Συνοπτικές διαδικασίες**

Το 2010 προκηρύχθηκαν 99 εργοληπτικοί διαγωνισμοί με συνοπτικές διαδικασίες. Οι συνοπτικές

διαδικασίες αφορούν σε έργα με εκτίμηση δαπάνης μέχρι €85.000,00 + Φ.Π.Α. Στην κατηγορία αυτή κλήθηκαν για να προσφοροδοτήσουν 395 οικονομικοί φορείς και υποβλήθηκαν συνολικά 289 προσφορές.

Η διαχείριση της φάσης υλοποίησης κρίνεται ικανοποιητική.

### 3. Αποτελέσματα υλοποίησης κτιριακού προγράμματος 2010

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες μέσα στα πλαίσια υλοποίησης του κτιριακού προγράμματος του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, από την αρχή του 2010 μέχρι σήμερα υπέγραψαν 54 Συμβόλαια που προέκυψαν από διαγωνισμούς με ανοικτή διαδικασία, συνολικής δαπάνης €37.092.033,53 + Φ.Π.Α. Οι σημαντικότερες συμβάσεις κτιριακής υποδομής που υπογράφηκαν είναι η ανέγερση του Λυκείου Δυτικά της Λεμεσού (€7.844.432,40 + Φ.Π.Α), η ανέγερση του Ε' Δημοτικού και Νηπιαγωγείου Αγλαντζιάς (€3.668.673,85 + Φ.Π.Α) και η ανέγερση του Δημοτικού Σχολείου Γερμασόγειας (€2.850.126,28 + Φ.Π.Α). Επίσης, από την αρχή του 2010 μέχρι σήμερα έχουν ανατεθεί 99 συμβάσεις με Συνοπτικές Διαδικασίες συνολικής δαπάνης €2.529.978,53 + Φ.Π.Α.

Στον πιο κάτω πίνακα φαίνεται συνοπτικά ο αριθμός των Συμβάσεων που έχουν ανατεθεί ανά κατηγορία:

<b>Προδημοτική Εκπαίδευση:</b>	
Ανεγέρσεις	6
Επεκτάσεις	3
Βελτιώσεις/Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	1
<b>Δημοτική Εκπαίδευση:</b>	
Ανεγέρσεις	3
Επεκτάσεις	17
Βελτιώσεις/Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	4
Αίθουσες Πολλαπλής Χρήσης (Ανεγέρσεις)	7
<b>Μέση Εκπαίδευση:</b>	
Ανεγέρσεις	1
Επεκτάσεις	1
<b>Τεχνική Εκπαίδευση:</b>	
Βελτιώσεις/Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις	2
<b>Αθλητική Υποδομή</b>	4
<b>Έργα σε Ειδικά Σχολεία</b>	2
<b>Άλλα Έργα</b>	3
<b>Έργα με Συνοπτικές Διαδικασίες</b>	99

#### 4) Εργολαβικές Συμβάσεις 2010

##### A) Διαγωνισμοί με ανοικτή διαδικασία

##### ΠΡΟΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ανεγέρσεις	Δαπάνη (€)
<b>Λευκωσία</b>	
1. Δημόσιο Νηπιαγωγείο Αγ. Σπυρίδωνα	215.000,00
2. Α' Δημόσιο Νηπιαγωγείο Γερίου- Ανέγερση Ξηρής Δόμησης	192.250,00
<b>Λεμεσός</b>	
1. Δημόσιο Νηπιαγωγείο Κυβίδων	309.000,00
2. Α' Νηπιαγωγείο Κολοσσίου	288.450,00
3. Γ' Νηπιαγωγείο Πολεμιδιών	307,000,00

<b>Πάφος</b> 1. Δημόσιο Νηπιαγωγείο Πόλης Χρυσοχούς	489.000,00
<b>Σύνολο: 6 έργα</b>	<b>1.800.700,00</b>
<b>Επεκτάσεις</b>	
<b>Λευκωσία</b> 1. Β΄ Νηπιαγωγείο Γερίου 2. Γ΄ Νηπιαγωγείο Ιδαλίου	102.000,00 228.900,00
<b>Πάφος</b> 1. Νηπιαγωγείο Τίμης	257.000,00
<b>Σύνολο: 3 έργα</b>	<b>587.900,00</b>
<b>Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις</b>	
<b>Λευκωσία</b> 1. Δημόσιο και Κοινοτικό Νηπιαγωγείο Ανθούπολης	310.000,00
<b>Σύνολο: 1 έργο</b>	<b>310.000,00</b>

### ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

<b>Ανεγέρσεις</b>	<b>Δαπάνη (€)</b>
<b>Λευκωσία</b> 1. Β΄ Δημοτικό και Νηπιαγωγείο Ιδαλίου- Ανεγερση Ξηρής Δόμησης 2. Ε΄ Δημοτικό και Β΄ Νηπιαγωγείο Αγλαντζιάς	260.700,00 3.668.673,85
<b>Λεμεσός</b> 1. Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού - Γερμασόγεια	2.850.126,28
<b>Σύνολο: 3 έργα</b>	<b>6.779.500,13</b>

<b>Επεκτάσεις</b>	<b>Δαπάνη (€)</b>
<b>Λευκωσία</b> 1. Δημοτικό Σίας 2. Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Αγίου Αντωνίου 3. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Έγκωμης 4. Α΄ Δημοτικό Έγκωμης	486.000,00 430.000,00 998.000,00 365.000,00
<b>Λεμεσός</b> 1. ΚΣΤ΄ Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού 2. Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Ιαματικής 3. Α΄ Δημοτικό Σχολείο Τραχωνίου 4. Α΄ Δημοτικό Κολοσσίου 5. Δημοτικό Σχολείο Πύργου	122.830,00 421.500,00 759.800,00 93.500,00 480.000,00
<b>Λάρνακα</b> 1. Δημοτικά Δροσιάς (Κύκλος Α΄ και Β΄) 2. Δημοτικό σχολείο Μοσφιλωτής 3. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Αγίου Λαζάρου 4. Δημοτικό Σχολείο Αγίου Γεωργίου 5. Δημοτικό Βεργίνας – Επέκταση και Εξωτερικές Εργασίες 6. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Ξυλοτύμπου	179.000,00 388.000,00 429.000,00 409.270,00 66.430,00 934.693,00
<b>Πάφος</b> 1. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Χλώρακας 2. Β΄ Δημοτικό Σχολείο Γεροσκήπου	189.200,00 1.264.000,00
<b>Σύνολο: 17 έργα</b>	<b>8.016.223,00</b>

<b>Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις</b>	
<b>Λευκωσία</b>	
1. Δημοτικό Σχολείο Αγίων Τριμιθιάς	839.000,00
2. Δημοτικό Σχολείο Ευρύχου	748.869,00
<b>Λάρνακα</b>	
1. Α' Δημοτικό Ξυλοτύμπου	1.414.000,00
2. Β' Δημοτικό Ορμήδειας	507.600,00
<b>Σύνολο: 4 έργα</b>	<b>3.509.469,00</b>
<b>Αίθουσες Πολλαπλής Χρήσης</b>	
1. Δημοτικό Σχολείο Αγίας Μαρίας Πόλης Χρυσοχούς	383.002,00
2. Α' Δημοτικό Λιοπετρίου	1.317.051,00
3. Β' Δημοτικό Δρομολαξιάς	365.900,00
4. Δημοτικό Σχολείο Ερήμης	679.000,00
5. Δημοτικό Σχολείο Καπέδων	478.000,00
6. Β' Δημοτικό Κολοσσίου	568.750,00
7. Α' Δημοτικό Σχολείο Γερίου	338.000,00
<b>Σύνολο: 7 έργα</b>	<b>4.129.703,00</b>

#### ΜΕΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

<b>Ανεγέρσεις</b>	<b>Δαπάνη (€)</b>
<b>Λεμεσός</b>	
1. Λύκειο Δυτικά Λεμεσού	7.844.432,40
<b>Σύνολο: 1 έργο</b>	<b>7.844.432,40</b>
<b>Επεκτάσεις</b>	
<b>Λεμεσός</b>	
1. Γυμνάσιο Αγρού - Απεήτειο	1.711.057,00
<b>Σύνολο: 1 έργο</b>	<b>1.711.057,00</b>

#### ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

<b>Βελτιώσεις / Αντισεισμικές Αναβαθμίσεις</b>	<b>Δαπάνη (€)</b>
<b>Λευκωσία</b>	
1. Β' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας	223.500,00
<b>Λάρνακα</b>	
1. Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου	106.000,00
<b>Σύνολο: 2 έργα</b>	<b>329.500,00</b>

#### ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

<b>Δημοτική Εκπαίδευση</b>	<b>Δαπάνη (€)</b>
1. Α' Δημοτικό Σωτήρος	117.400,00
<b>Μέση Εκπαίδευση</b>	
1. Γυμνάσιο Κοκκινοχωριών	220.000,00
2. Γυμνάσιο Καλογεροπούλου	95.000,00
<b>Τεχνική Εκπαίδευση</b>	
1. Τεχνική Σχολή Αγίου Λαζάρου Λάρνακας	329.000,00
<b>Σύνολο: 4 έργα</b>	<b>761.400,00</b>

**ΕΡΓΑ ΣΕ ΕΙΔΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ**

1. Επέκταση και Κατασκευή Κλειστού Κολυμβητηρίου στο Ειδικό Σχολείο Απόστολος Βαρνάβας στο Λιοπέτρι	518.000,00
2. Ειδικό Σχολείο Αγίου Σπυριδώνα Λάρνακας – Επέκταση, Μετατροπές	362.999,00
<b>Σύνολο: 2 έργα</b>	<b>880.999,00</b>

**ΆΛΛΑ ΕΡΓΑ**

1. Σχολή Κωφών - Βελτιώσεις	173.350,00
2. Λύκειο Ελληνίδων Αμμοχώστου – Κεντρική Θέρμανση	85.800,00
3. Τεχνική Σχολή Αυγούρου – Ανέγερση Αποθηκών και Ασφαλτοστρώσεις	172.000,00
<b>Σύνολο: 3 έργα</b>	<b>431.150,00</b>

**Β) Διαγωνισμοί με συνοπτικές διαδικασίες (έργα με εκτίμηση δαπάνης μέχρι €85.000,00)**

<b>Διαγωνισμοί με Συνοπτικές Διαδικασίες</b>	<b>Δαπάνη (€)</b>
1. <b>Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Αυδήμου</b> Νέα Περιφράξη – Διαμόρφωση Αυλής	83.800,00
2. <b>ΙΓ' Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού</b> Περιφράξη	61.648,00
3. <b>Τσίρειο Γυμνάσιο Λεμεσού</b> Ανακαίνιση Χώρων Υγιεινής Μαθητών και Μαθητριών	62.570,00
4. <b>Γυμνάσιο Δερύνειας</b> Ανέγερση δύο Αιθουσών Ειδικής Εκπαίδευσης	49.400,00
5. <b>Δημοτικό Σχολείο Περβολιών</b> Βελτίωση, Συντήρηση και Μερική Αποκατάσταση Περιφράξης	55.000,00
6. <b>Λύκειο Αγίου Ιωάννη</b> Μετατροπές στο Εργαστήριο Χημείας/Φυσικής και Εργαστήριο Η/Υ	88.580,00
7. <b>Λύκειο Αγίου Αθανασίου</b> Συντήρηση	84.100,00
8. <b>Δημοτικό Σχολείο Αγίων Ομολογητών</b> Γήπεδα Αθλοπαιδιών, Διαμόρφωση Αυλής, Ράμπες, κλπ	62.200,00
9. <b>Γυμνάσιο Αγίου Δομετίου</b> Εγκατάσταση Υδραυλικού Ανελκυστήρα	23.500,00
10. <b>Δημοτικό Σχολείο Καλογερά</b> Εγκατάσταση Ηλεκτρικού Ανελκυστήρα	46.200,00
11. <b>Γυμνάσιο Ακακίου</b> Εγκατάσταση Ηλεκτρικού Ανελκυστήρα	57.485,00
12. <b>Γυμνάσιο Καθολικής Λεμεσού</b> Εγκατάσταση Ηλεκτρικού Ανελκυστήρα	49.100,00
13. <b>Γυμνάσιο Μακαρίου Γ' Πλατύ Αγλαντζιάς</b> Εγκατάσταση Ηλεκτρικού Ανελκυστήρα	55.800,00
14. Μετακίνηση και Τοποθέτηση Προκατασκευασμένων Αιθουσών για τις ανάγκες των Σχολικών Κτιρίων Παγκύπρια	101.000,00
15. Μετακίνηση και Τοποθέτηση Προκατασκευασμένων Αιθουσών για τις ανάγκες των Σχολικών Κτιρίων Παγκύπρια	93.500,00
16. <b>Σχολή Τυφλών στη Λευκωσία</b> Εγκατάσταση Πλατφόρμας	18.000,00
17. Διαγωνισμός για τη Προμήθεια, Εγκατάσταση και Συντήρηση Γραφειακού Εξοπλισμού (Σύστημα Φωτοτυπικής Μηχανής Α0)	23.135,00
18. <b>Ελένιο Δημοτικό Σχολείο, Λευκωσία</b> Αναδιαμόρφωση Αποχωρητηρίων Μαθητών και διάφορες Εργασίες Συντήρησης	64.800,00



19. <b>Σχολή Τυφλών στη Λευκωσία</b> Αυτόματες Συρόμενες Θύρες	2.752,18
20. <b>Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στα Λατσία</b> Κατασκευή Υπόστεγου Χώρου Στάθμευσης	13.995,00
21. <b>Δημοτικό Σχολείο Αναλυόντα</b> Αντικατάσταση Κουφωμάτων	15.000,00
22. <b>Γυμνάσιο Πολεμιδιών Λεμεσού</b> Αίθουσα Πολλαπλής Χρήσης – Υγρομόνωση Οροφής	40.900,00
23. <b>Ζ' Δημοτικό Σχολείο Πάφου</b> Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων Προσωπικού	5.700,00
24. <b>Α' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας</b> Υγρομόνωση Οροφής Αίθουσας Γυμναστικής	38.590,00
25. <b>Νέο Δημοτικό Σχολείο Γιόλου</b> Εργασίες Συντήρησης	14.000,00
26. <b>Λύκειο Παλαιομετόχου</b> Επιδιόρθωση Πλαστικού Πατώματος	8.420,00
27. <b>Διανέλλειος Τεχνική Σχολή Λάρνακας</b> Κατεδάφιση Πτέρυγας (Ισόγειο-Όροφος)	25.900,00
28. <b>Α' Δημοτικό Σχολείο Ξυλοφάγου</b> Στεγάνωση	11.355,00
29. <b>Νηπιαγωγείο Λιοπετρίου</b> Βαφές	6.900,00
30. <b>Γυμνάσιο Έμπας</b> Βελτίωση Ηχομόνωσης	17.200,00
31. <b>Λύκειο Δυτικά Πάφου (Έμπας)</b> Προμήθεια και Τοποθέτηση Κινητών Καλαθιών	8.950,00
32. <b>Κολλέγιο Τέχνης Λέμπας</b> Οριοθέτηση και Αποτύπωση	3.400,00
33. <b>Γ' Δημοτικό Σχολείο Παλλουριώτισσας</b> Αναπροσαρμογή Συνόρων / Τοίχος Αντιστήριξης	18.000,00
34. <b>Δημοτικό Σχολείο Βεργίνας Λάρνακας</b> Προμήθεια και Εγκατάσταση Εξοπλισμού Σκηνής στην Αίθουσα Πολλαπλής Χρήσης	3.000,00
35. <b>Ευρυβιάδειο Γυμνάσιο Λάρνακας</b> Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων	14.880,00
36. <b>Γυμνάσιο Μακεδονίτισσας</b> Υγρομόνωση Οροφής Αίθουσας Γυμναστικής	36.880,00
37. <b>Λύκειο Μακαρίου Γ' – Λάρνακα</b> Συντήρηση - Βελτίωση	37.000,00
38. <b>Παγκύπριο Λύκειο Λάρνακας</b> Συντήρηση	3.558,00
39. <b>Δημοτικό Σχολείο Κυπερούντας</b> Τοποθέτηση Επιπρόσθετων Θερμαντικών Σωμάτων Κεντρικής Θέρμανσης στην Αίθουσα Πολλαπλής Χρήσης	6.050,00
40. <b>10ο Δημοτικό Σχολείο Πάφου</b> Κατασκευή Κερκίδων	12.900,00
41. <b>Λύκειο Δυτικά Πάφου (Έμπας)</b> Βελτίωση Ηχομόνωσης της Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης	27.170,00
42. <b>Ζ' Νηπιαγωγείο Λεμεσού</b> Αλλαγή Περιφραξης	13.440,00
43. <b>Δημοτικό Σχολείο Βεργίνας Λάρνακας</b> Περιφραξη Χώρου Στάθμευσης	10.900,00
44. <b>Δημοτικό Σχολείο Κοφίνου</b> Επέκταση και Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων	27.700,00

45. <b>Γυμνάσιο Αγίου Θεοδώρου στην Πάφο</b> Υγρομόνωση Οροφής Αίθουσας Γυμναστικής	47.739,00
46. <b>Β' Δημοτικό Σχολείο Ξυλοφάγου</b> Κατασκευή Κιγκλιδώματος, Κιγκλιδόθυρων και Περιφραξης	8.500,00
47. <b>Λύκειο Λατσιών</b> Κατασκευή Ραμπών, Πλακόστρωτων και Διαμόρφωση Γραφείων	28.500,00
48. <b>Δ' Δημοτικό Αραδίππου</b> Βαφές	14.900,00
49. <b>Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ιωάννη Μαλούντας</b> Ανέγερση Αποχωρητηρίων	19.800,00
50. <b>Δημοτικό Σχολείο Ψημολόφου</b> Αντικατάσταση Στέγης	34.700,00
51. <b>Δημοτικό Σχολείο Ακακίου</b> Εγκατάσταση Συστήματος Κλιματισμού	20.830,00
52. <b>Κατασκηνώσεις Προδρόμου</b> Επιδιόρθωση Κατοικίας Υπεύθυνου Κατασκήνωσης	3.760,00
53. <b>Γ' Τεχνική Σχολή Λευκωσίας</b> Αντικατάσταση Εξωτερικών Μονώσεων Κεντρικής Θέρμανσης	4.023,00
54. <b>Γυμνάσιο Λατσιών</b> Εκσυγχρονισμός Συστήματος Υγραερίου και Νερού στα Εργαστήρια Φυσικής και Χημείας	12.885,00
55. <b>Γυμνάσιο Αγίας Φύλας Λεμεσού</b> Μετατροπή Υφιστάμενου Στεγασμένου Χώρου σε δύο Αίθουσες Διδασκαλίας	48.430,00
56. <b>Γυμνάσιο Κοκκινόχωριών</b> Βελτίωση Ηχομόνωσης στην Αίθουσα Πολλαπλής Χρήσης	16.750,00
57. <b>ΙΘ' Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού</b> Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων Μαθητών και Μαθητριών	16.700,00
58. <b>Γυμνάσιο Ξυλοτύμπου</b> Βαφές	10.800,00
59. <b>Β' Δημοτικό Σχολείο Λιοπετρίου</b> Βαφές	10.280,00
60. <b>Γ' Δημοτικό Σχολείο Δερύνειας</b> Βαφές	24.000,00
61. <b>Δημόσιο Νηπιαγωγείο Μαθιάτη</b> Βελτιώσεις	13.350,00
62. <b>Δημόσιο Νηπιαγωγείο Μακαρίου Γ', Λάρνακα</b> Εξωτερικές Εργασίες	32.600,00
63. <b>Γυμνάσιο Καλογεροπούλου στη Λεμεσό</b> Υγρομόνωση Οροφής Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης και Αιθουσών Διδασκαλίας	47.690,00
64. <b>Δημοτικό Σχολείο Παλώδιας</b> Μερική Αντικατάσταση	18.400,00
65. <b>Γυμνάσιο Ζακακίου (Αγίου Σπυριδώνα), Λεμεσός</b> Βελτίωση Ηχομόνωσης της Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	25.415,00
66. <b>Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού</b> Βαφές σε Διάφορα Γραφεία	5.100,00
67. <b>Γ' και Δ' Δημοτικό Σχολείο Αραδίππου</b> Στεγάνωση Δωματίων, Ρύσεις	6.110,00
68. <b>Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού</b> Κατασκευή Σκίαστρου Υπαίθριου Χώρου	6.200,00
69. <b>Νηπιαγωγείο Κοράκου</b> Νέα Διαμόρφωση Υφιστάμενου Κτιρίου	17.003,85

70. <b>Α' Δημοτικό Σχολείο Ποταμού Γερμασόγειας Λεμεσού</b> Διαμόρφωση Χώρου Στάθμευσης	10.930,00
71. <b>Λύκειο Μακαρίου Γ', Λάρνακα</b> Διάφορες Εξωτερικές Εργασίες	16.500,00
72. <b>Δημόσιο Νηπιαγωγείο Πάχνας Λεμεσού</b> Νέα Περίφραξη, Ράμπες, Αυλή	44.400,00
73. <b>Δημοτικό Σχολείο Μενεού</b> Ανακαίνιση Κυλικείου, Σκίαστρα	16.000,00
74. <b>Γ' Δημοτικό Σχολείο Αραδίππου</b> Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων Μαθητών και Μαθητριών	22.500,00
75. <b>Νηπιαγωγείο Τραχωνίου Λεμεσού</b> Αντικατάσταση Μηχανημάτων και Δεξαμενής Πετρελαίου Κεντρικής Θέρμανσης	8.385,00
76. <b>Δ' Δημοτικό και Δ' Νηπιαγωγείο Λατσιών</b> Βαφές, Σκίαστρα	29.500,00
77. <b>Γυμνάσιο Λινόπετρας</b> Διαμόρφωση Νέας Εισόδου, Διάδρομος	11.340,00
78. <b>Α' Δημοτικό Σχολείο Ακρόπολης</b> Κατασκευή Γηπέδου Καλαθόσφαιρας	26.600,00
79. <b>Δημοτικό Σχολείο Σωτήρος Λάρνακας</b> Εξωτερικές Εργασίες	36.380,00
80. <b>Γυμνάσιο Πολεμιδιών Λεμεσού</b> Βελτίωση Ακουστικής Αίθουσας Πολλαπλής Χρήσης	13.705,00
81. <b>Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού</b> Αντικατάσταση Αρμοκαλύπτρων σε Γραφεία	4.277,50
82. <b>Λύκειο Αγίου Γεωργίου Λάρνακας</b> Προμήθεια και Εγκατάσταση Εξοπλισμού Σκηνής στο Θέατρο και Αντικατάσταση του Πατώματος Σκηνής	11.750,00
83. <b>Δημοτικό Σχολείο και Νηπιαγωγείο Αγίας Μαρίας Ξυλιάτου</b> Βαφές	6.890,00
84. <b>Δ' Δημοτικό Παραλιμνίου</b> Στεγνώσεις	11.885,00
85. <b>Νικολαΐδειο Γυμνάσιο Πάφου</b> Κατασκευή Περίφραξης	8.800,00
86. <b>Β' Νηπιαγωγείο Μούτταλου</b> Κατασκευή Τοίχου Περίφραξης	6.000,00
87. <b>Γυμνάσιο Αγίου Στυλιανού, Λευκωσία</b> Εκσυγχρονισμός Συστήματος Υγραερίου και Νερού στα Εργαστήρια Φυσικής και Χημείας	15.500,00
88. <b>ΚΔ' Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού</b> Μεταλλικό Στέγαστρο Κλιμκοστασίου	7.940,00
89. <b>Δ' Δημοτικό Σχολείο Αραδίππου</b> Ανακαίνιση Αποχωρητηρίων, Εξωτερικές Εργασίες	14.700,00
90. <b>Δημοτικό Σχολείο Τόχνης</b> Αντικατάσταση Στέγης	56.100,00
91. <b>Δημοτικό Σχολείο Καλαβασού</b> Ανέγερση Αποχωρητηρίων	29.400,00
92. <b>Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού</b> Κατασκευή Κυλιόμενων Ραφιών	10.800,00
93. <b>Δημοτικό Σχολείο Γαλάτας</b> Κατασκευή Υπόγειου Χώρου για Τοποθέτηση Νέας Δεξαμενής Πετρελαίου	9.975,00

94. <b>Α' Νηπιαγωγείο Λασιών</b> Μετακίνηση Μηχανοστασίου από Πλάκα Κτιρίου στο Ισόγειο και Εγκατάσταση Νέων Μηχανημάτων Κ.Θ.	10.300,00
95. <b>Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού</b> Κατασκευή Πινακίδων σε Γραφεία	8.000,00
96. <b>Δημοτικό Σχολείο Φανερωμένης, Λευκωσία</b> Προμήθεια και Τοποθέτηση Τάπητα σε Γήπεδο Καλαθόσφαιρας, Γήπεδο Ποδοσφαίρου Σάλας και Περιοχή Παιχνιδιών	26.332,00
97. <b>Λύκειο Απ. Παύλου, Λεμεσός</b> Αλλαγή Επικάλυψης Στεγαστρου και Τσιμεντάρισμα μέρους Αυλής	32.700,00
98. <b>Δημοτικό Σχολείο Αναλυόντα</b> Αντικατάσταση Επικάλυψης Στέγης, Βελτιώσεις	17.415,00
99. <b>Γ' Δημοτικό Σχολείο Αγ. Δομετίου, Λευκωσία</b> Στεγάνωση Οροφής	6.150,00
<b>Σύνολο: 99 έργα</b>	<b>€2.529.978,53</b>

### 13.5 ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ

Η Μονάδα Διοίκησης Επιμελητών, με Προϊστάμενο τον Πρώτο Επιμελητή, υπάγεται στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και αποτελεί μέρος της Δημόσιας Υπηρεσίας.

Είναι ένας χώρος εφαρμοσμένης διοικητικής παρουσίας, απόλυτα αναγκαίος και απόλυτα συμβατός με τους στόχους της πολιτείας για τη συνεχή ανάπτυξη του κεφαλαίου που λέγεται «Παιδεία».

Είναι αρμόδια για θέματα διοίκησης, οργάνωσης και στελέχωσης του προσωπικού 106 Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης, 5 Εσπερινών Γυμνασίων-Λυκείων, 13 Τεχνικών Σχολών, 1 Εσπερινής Τεχνικής Σχολής, 8 Απογευματινών-Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών, 44 Σχολικών Εφορειών, 42 Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης και της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Τηρεί στοιχεία για όλους τους Επιμελητές – 495 περίπου – (Εμπιστευτικές Εκθέσεις, Προσωπικούς Φακέλους, Φακέλους Αδειών). Παρακολουθεί και ελέγχει τις οργανικές θέσεις και φροντίζει για την πλήρωση των κενών θέσεων. Φροντίζει επίσης για τις άδειες ανάπαυσης, ασθένειας, μητρότητας και τις αφυπηρετήσεις.

Υποβάλλει εισηγήσεις προς το Γενικό Διευθυντή για την καλύτερη στελέχωση των Σχολείων, των Γραφείων των Σχολικών Εφορειών, των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης και της Βιβλιοθήκης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την εποπτεία της εργασίας των Επιμελητών.

Ετοιμάζει τις προτάσεις προς το Υπουργικό Συμβούλιο για πρόσληψη έκτακτων Επιμελητών για τις ανάγκες της Υπηρεσίας και τον ετήσιο προϋπολογισμό για την απασχόληση έκτακτου προσωπικού για κάθε σχολικό έτος.

Από τον Ιούνιο του 2005 ανατέθηκε στη Μονάδα η Διαδικασία Πρόσληψης Έκτακτων Επιμελητών. Καθορίζει κριτήρια, αξιολογεί αιτήσεις υποψηφίων, ετοιμάζει και δημοσιεύει προκαταρκτικούς και τελικούς καταλόγους και προβαίνει σε προσλήψεις Έκτακτων Επιμελητών (σε Σχολεία Μέσης, Εφορείες και Κ.Ι.Ε.) ανάλογα με τις ανάγκες που υποβλήθηκαν.

Η Μονάδα Διοίκησης Επιμελητών στην προσπάθειά της για αναβάθμιση της υπηρεσίας γενικά, προγραμματίζει Σεμινάρια για επιμόρφωση τόσο των νεοπροσληφθέντων Επιμελητών όσο και του υπάρχοντος προσωπικού σε θέματα Αρχείου, Λογιστηρίου, Σχολικού Προγράμματος αλλά και στη Μηχανοργάνωση των Σχολικών Βιβλιοθηκών με το σύστημα ΑΒΕΚΤ.

Το 2009-10 (σχολικό έτος) πραγματοποίησε τα πιο κάτω σεμινάρια:

- α) Επιμορφωτική Ημερίδα για τους Επιμελητές των Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης και Επιμελητών Απογευματινών-Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών (Οκτώβριος 2009).
- β) Σεμινάρια επιμόρφωσης και εκπαίδευσης Επιμελητών Σχολικών Εφορειών για τη Μηχανογράφηση των εργασιών τους (Ιούνιος-Σεπτέμβριος 2009).
- γ) Σεμινάριο ενημέρωσης και στήριξης του προγράμματος ΑΒΑΚΙΟ για τους Επιμελητές των Σχολείων Μέσης Παιδείας Επαρχίας Λεμεσού (Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2009).
- δ) Μονοήμερο Σεμινάριο με θέματα Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων για τους Επιμελητές των Σχολικών Εφορειών και των Τεχνικών Σχολών (Νοέμβριος 2009).
- ε) Τριήμερο Επιμορφωτικό σεμινάριο Επιμελητών-Βιβλιοθηκαρίων στο λογισμικό πρόγραμμα ΑΒΕΚΤ 5.5 (Απρίλιος-Μάιος 2010).

Η Μονάδα Διοίκησης Επιμελητών διαθέτει τη δική της ιστοσελίδα στην οποία καταχωρούνται χρήσιμες πληροφορίες και βοηθήματα για τους Επιμελητές των Σχολείων, Σχολικών Εφορειών, Κρατικών Ινστιτούτων Επιμόρφωσης και των Απογευματινών-Βραδινών Τμημάτων Τεχνικών Σχολών.

Η ηλεκτρονική διεύθυνση είναι: [http://www.moec.gov.cy/monada\\_dioikisis\\_epimeliton/](http://www.moec.gov.cy/monada_dioikisis_epimeliton/)

## 13.6 ΑΠΟΘΗΚΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Βασικός σκοπός της Αποθήκης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού είναι η αποστολή σχολικών χρειωδών και η ολόχρονη εξυπηρέτησή τους.

Σε συνεργασία με όλους τους αρμόδιους φορείς (Υ.Α.Π., Δ/ντές ΔΜΤΕ, Επιθεωρητές) προβαίνει σε προκήρυξη προσφορών για όλα τα είδη που αποστέλλονται στα σχολεία: Βιβλία, Γραφική Ύλη, Υλικά Τέχνης, Διδακτικά Μέσα, Υλικά Χημείας, Υλικά Φυσικής, Βιολογίας, Οικιακής Οικονομίας, Σχεδιασμού και Τεχνολογίας, Μουσικά Όργανα και Είδη Γυμναστικής.

Στη συνέχεια με τη συνεργασία των επιτυχόντων προσφοροδοτών φροντίζει για την παραλαβή και αποθήκευση των ειδών αυτών μέχρι την αποστολή τους στα σχολεία. Η Αποθήκη αναλαμβάνει την παρακολούθηση τήρησης των συμβολαίων και την ετοιμασία ενταλμάτων πληρωμής για κάθε παραλαβή και σε συνεργασία με το Λογιστήριο του Υπουργείου Παιδείας προωθεί τις πληρωμές.

Ο προγραμματισμός ετοιμασίας των αποστολών γίνεται από την αποθήκη σε στενή συνεργασία με τα σχολεία, τις σχολικές εφορείες και τις κοινοτικές αρχές.

Με την ετοιμασία χρονοδιαγράμματος η Αποθήκη αναλαμβάνει να εξυπηρετήσει όλα τα δημόσια σχολεία ΔΜΤΕ, δημόσια νηπιαγωγεία, ιδιωτικές σχολές δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, καθώς και σχολεία του εξωτερικού (Παροικίες), κατόπιν παραγγελιών τους.

Γίνεται κατ' επαρχίαν παράδοση από συμβασιούχο μεταφορέα και προσωπικό της Αποθήκης.

Επίσης γίνονται και αρκετές ταχυδρομικές αποστολές εγκεκριμένων βιβλίων ή και βιβλίων που παραχωρούνται δωρεάν από συγγραφείς για τις βιβλιοθήκες των σχολείων.

Εκτός αυτών η Αποθήκη διενεργεί και πωλήσεις γραφικής ύλης, υλικών τέχνης και διδακτικών μέσων σε όλα τα δημόσια σχολεία. Επίσης πωλούνται και βιβλία εκδόσεως ΥΑΠ σε ιδιώτες.

Για την φετινή χρονιά η Αποθήκη έχει εξυπηρετήσει περίπου 1000 εκπαιδευτικές μονάδες.

## 13.7 ΜΟΝΙΜΗ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Η Μόνιμη Κυπριακή Επιτροπή Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων λειτουργεί ως θεσμός του κράτους από το 1977. Στα πρώτα της χρόνια λειτουργούσε κατ' εντολή του Υπουργικού Συμβουλίου.

ου. Σήμερα λειτουργεί με πλαίσιο νόμου, ψηφισμένο από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Διορίζεται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού για πενταετή θητεία. Αποτελεί το εθνικό όργανο και το μόνο διεθνώς αναγνωρισμένο της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για την Τυποποίηση Γεωγραφικών Ονομάτων.

Η ίδρυση της εντάσσεται στο πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών παγκόσμιας τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων. Σύμφωνα με τον σκοπό ίδρυσής της αντιπροσωπεύει την Κυπριακή Δημοκρατία σε Διασκέψεις (ανά πενταετία), Συνόδους (ανά διετία) και Συναντήσεις (περιοδικώς) των Ηνωμένων Εθνών προς υλοποίηση του προγράμματος αυτού. Η Επιτροπή τυποποιεί τα γεωγραφικά ονόματα της Κύπρου, αλλά έχει και λόγο μέσα στα πλαίσια του παγκόσμιου προγράμματος της τυποποίησης.

Αποστολή της Επιτροπής είναι η αντιπροσωπευση της Κυπριακής Δημοκρατίας στα Ηνωμένα Έθνη, η τυποποίηση των ονομάτων της Κύπρου, η σύνταξη βιβλίων, που εντάσσονται σε προγράμματα των Ηνωμένων Εθνών, και η έρευνα. Η Επιτροπή παράγει έργο, το οποίο αντιπροσωπεύει την Κυπριακή Δημοκρατία σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, προγραμματίζει στόχους και ερευνά προοπτικές.

Η τυποποίηση των ονομάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας συμπεριλαμβάνει δύο άξονες: την εθνική και τη διεθνή τυποποίηση.

Εθνική Τυποποίηση είναι η ανακήρυξη του τύπου του γεωγραφικού ονόματος, ο οποίος θα χρησιμοποιείται επισήμως. Οι τύποι, που δεν ανακηρύσσονται επίσημοι ανήκουν σε άλλα επίπεδα ενασχολήσεων.

Διεθνής τυποποίηση για την Ελληνική γλώσσα, η οποία δεν χρησιμοποιεί ρομανικό αλφάβητο, είναι η κατασκευή ενός συστήματος μεταγραφής του ελληνικού αλφαβήτου σε ρομανικό από την εθνική Επιτροπή και η έγκρισή του από την Ολομέλεια της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών. Το ρομανικό σύστημα μεταγραφής κατασκευάζεται για τους ξένους, οι οποίοι δεν έχουν πρόσβαση στο ελληνικό αλφάβητο, και πρέπει να πληροί ορισμένες προϋποθέσεις: πρέπει να αποδίδει κατά γράμμα την ορθογραφία της ελληνικής γραφής και να είναι αντιστρέψιμο (από την μια γραφή στην άλλη) στον υπολογιστή. Η διεθνής τυποποίηση των γεωγραφικών ονομάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας προϋποθέτει την εθνική τυποποίηση, της οποίας αποτελεί ακριβές πανομοιότυπο. Η μη ύπαρξη σταθερών τοπωνυμίων και σταθερού συστήματος μεταγραφής (και αγγλοποίηση και λατινοποίησή τους κατά το δοκούν) καταργεί αυτήν την τυποποίηση.

Στο πλαίσιο της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων εντάσσεται και η προστασία τους από επεμβάσεις και αλλοιώσεις οιασδήποτε άλλων, μη εξουσιοδοτημένων. Τα Ηνωμένα Έθνη με ψήφισμά τους κατ' αίτηση της Κυπριακής Δημοκρατίας διακήρυξαν ότι δεν αναγνωρίζουν τοπωνύμια, που δίνονται από όργανα, μη αναγνωρισμένα από την κυβέρνηση κράτους, αναγνωρισμένου από τα Ηνωμένα Έθνη.

Το έργο της Επιτροπής συμπεριλαμβάνει έργα, τα οποία προνοούνται από τα Ηνωμένα Έθνη. Έτσι η Επιτροπή:

1. Κατήρτισε το σύστημα μεταγραφής ελληνικού αλφαβήτου σε ρομανικό, το οποίο εγκρίθηκε από την Ολομέλεια της Διασκέψεως των Ηνωμένων Εθνών. Πάνω στο σύστημα αυτό κλειδώθηκαν τα επίσημα τοπωνύμια της Κυπριακής Δημοκρατίας, τα οποία, σαν από διαβατήριο, μπορούν να ταξιδεύουν και να αναγνωρίζονται σε όλο τον κόσμο.
2. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη το Συνοπτικό Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου, το οποίο υπήρξε η προϋπόθεση έγκρισης της μεταγραφής του ελληνικού αλφαβήτου σε ρομανικό.
3. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη το Πλήρες Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου, το οποίο κατεγράφη στα Πρακτικά τους, ως «The National Gazetteer of Cyprus», «splendid, excellent, perfect».
4. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη χάρτες της Κύπρου, διοικητικούς και τουριστικούς, και οδωνυμικούς χάρτες πόλεων και κωμών, οι οποίοι συνετάχθησαν από το Τμήμα Κτηματολογίου και

Χωρομετρίας κατά την τυποποίηση των ονομάτων.

5. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη Κατάλογο Χωρών και Πρωτευουσών σε προσχέδιο.
6. Υπέβαλε στα Ηνωμένα Έθνη Αρχές Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία σε προσχέδιο «Toponymic Guidelines for Map Editors and Other Editors».
7. Υποβάλλει ανελλιπώς στα Ηνωμένα Έθνη Εκθέσεις για την προόδο της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία.
8. Κυκλοφόρησε στην Ελληνική γλώσσα, όπως προνοείται από τα Ηνωμένα Έθνη, μπροσούρα της Ομάδας Εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για τα Γεωγραφικά Ονόματα για την καθολική σημασία της τυποποίησης των γεωγραφικών ονομάτων.
9. Κυκλοφόρησε Οδηγό Τυποποίησης Ονομάτων προς εγχώρια χρήση των δημοσίων υπηρεσιών και των δημοσίων ιδρυμάτων κ.ά.
10. Τυποποίησε τα οδωνύμια πόλεων, κωμών και χωριών της Κύπρου, τα οποία παρεδόθησαν προς αυτήν.

Στους εν εξελίξει στόχους της Επιτροπής συμπεριλαμβάνονται:

1. Επανεκδοση του Συνοπτικού Τοπωνυμικού Λεξικού της Κύπρου προς ευχερή διεθνή χρήση
2. Πρόσβαση στο Συνοπτικό Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου χάρτη της Κύπρου προς αναπαραγωγή από διεθνείς χαρτογραφικούς οργανισμούς και εκδοτικούς οίκους.
3. Πρόσβαση στο Συνοπτικό Τοπωνυμικό Λεξικό της Κύπρου ψηφιακού βιντεοσκοπημένου δίσκου (DVD) μετά της προφοράς των τοπωνυμίων, όπως προνοείται από το Τμήμα Προφοράς της Ομάδας Εμπειρογνομόνων των Ηνωμένων Εθνών για τα Γεωγραφικά Ονόματα.
4. Έκδοση σε τελική μορφή του Καταλόγου Χωρών και Πρωτευουσών.
5. Έκδοση σε τελική μορφή των Αρχών Τυποποίησης Γεωγραφικών Ονομάτων στην Κυπριακή Δημοκρατία «Toponymic Guidelines for Map Editors and Other Editors».
6. Δημιουργία ιστοσελίδας της Επιτροπής και τοποθέτηση σ' αυτή του Συνοπτικού Λεξικού της Κύπρου και άλλων πληροφοριών περί των τοπωνυμίων της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στις προοπτικές της η Επιτροπή έχει και την καταγραφή των τοπωνυμίων της Κύπρου όλων των περιόδων, από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα, στη μορφή και στη γλώσσα, που παραδίνονται, και τη δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου. Το αρχείο αυτό θα συμβάλει στην έρευνα περί της προέλευσης, της ιστορίας και της ετυμολογίας των τοπωνυμίων και θα βοηθήσει παντός είδους ακαδημαϊκές μελέτες.

Η Επιτροπή είναι:

- κ. Πρόδρομος Βασιλείου, Πρόεδρος
- κ. Μενέλαος Ν. Χριστοδούλου, Γραμματέας
- κ. Νάτια Αναξαγόρου
- κ. Θεόδωρος Γκότσης
- κ. Ιούλιος Ζούμος
- κ. Ανδρέας Μακρίδης
- κ. Σάββας Παύλου
- κ. Στυλιανός Περδίκης
- κ. Ελευθερία Σιέπη

Διεύθυνση: Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, Γωνία Κίμωνος και Θουκυδίδου, 1434 Λευκωσία  
Αρ. Τηλ.: 22800880, Αρ. Τηλεομοιότυπου: 22427559

## 13.8 ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ

Η Μονάδα Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Ταμείων (Μονάδα ΔΕΤ) του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (ΥΠΠ) δημιουργήθηκε στο πλαίσιο της ένταξης της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), με σκοπό τη διαχείριση και την εποπτεία των συγχρηματοδοτούμενων έργων που αναλαμβάνει να υλοποιεί το ΥΠΠ ως δικαιούχος.

Ο ρόλος της Μονάδας ΔΕΤ είναι σημαντικός, τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη ότι δρα καταλυτικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων της ΕΕ, όσο και σε εθνικό επίπεδο, λόγω του ότι, μέσω της υλοποίησης των έργων που αναλαμβάνει, εισρέουν στην Κυπριακή Δημοκρατία σημαντικά κονδύλια τα οποία αφορούν, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα:

- Προώθηση της διά βίου μάθησης
- Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
- Ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής

Για την Προγραμματική Περίοδο 2007 – 2013 η Μονάδα ΔΕΤ του ΥΠΠ βρίσκεται ήδη στα τελικά στάδια ολοκλήρωσης του έργου «Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης για Υποψήφιους Εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης» και έχει επιτύχει την ένταξη δύο νέων έργων. Και τα τρία αυτά έργα χρηματοδοτούνται κατά 85% από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ και κατά 15% από την Κυπριακή Δημοκρατία. Ακολουθεί αναλυτική περιγραφή του αντικειμένου κάθε έργου.

### **1. Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης για Υποψήφιους Εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης**

Η εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών αποτελεί μια από τις πιο κρίσιμες παραμέτρους που επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό την απόδοση ενός εκπαιδευτικού συστήματος, αφού είναι γενικά αποδεκτό ότι η βελτίωση της ποιότητας της προσφερόμενης προς τους μαθητές εκπαίδευσης περνά μέσα από την βελτίωση των εκπαιδευτικών. Ως εκ τούτου το εν λόγω έργο θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό.

Η υλοποίηση του προγράμματος Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης ανατέθηκε στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, από την ακαδημαϊκή χρονιά 2007-2008. Μέσω του έργου, συνολικού προϋπολογισμού ύψους 3,920,400 Ευρώ, συγχρηματοδοτήθηκαν, ανάμεσα σε άλλα, (α) η καταβολή μισθών σε αποσπασμένους εκπαιδευτικούς του ΥΠΠ, (β) η παροχή επιδόματος σε υποψήφιους εκπαιδευτικούς και, (γ) η καταβολή διδάκτρων από το ΥΠΠ προς το Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Με την ευκαιρία της επιτυχούς ολοκλήρωσης του έργου προγραμματίζεται η διοργάνωση ημερίδας, περί τα τέλη Νοεμβρίου, η οποία θα ασχοληθεί με θέματα κατάρτισης και εκπαίδευσης των καθηγητών μέσης εκπαίδευσης.

### **2. Πρόγραμμα Εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας σε Μετανάστες ή/και Άλλους Ξενόγλωσσους Κατοίκους της Κύπρου**

Το εν λόγω Πρόγραμμα αφορά στην υλοποίηση δωρεάν προγραμμάτων επιμόρφωσης για την εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κατοίκους της Κυπριακής Δημοκρατίας, ηλικίας 15 ετών και άνω. Ο συνολικός προϋπολογισμός για το έργο ανέρχεται στα 3,249,246.28 Ευρώ.

Βασικό στόχο του έργου αποτελεί η ενίσχυση της προσπάθειας για αύξηση των οικονομικά ενεργών και απασχολούμενων ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση της αγοράς εργασίας. Παράλληλα, η υλοποίηση του προγράμματος εκμάθησης της Ελληνικής Γλώσσας στοχεύει στην άρση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και στην ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής.

Μέσω του εν λόγω προγράμματος οι ωφελοούμενοι θα αποκτήσουν την ικανότητα να επικοινωνούν άνετα στην καθημερινή τους ζωή, προωθώντας έτσι την κοινωνική τους ενσωμάτωση και τη συμμετοχή τους στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης. Οι γλωσσικές επικοινωνιακές δεξι-



όπτες που θα αποκτήσουν, θα τους επιτρέψουν να έχουν ισότιμη συμμετοχή στην επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό, με το επαγγελματικό περιβάλλον, τα πολιτικά, πολιτιστικά και κοινωνικά δρώμενα της χώρας.

Το έργο θα υλοποιηθεί από τα Επιμορφωτικά Ινστιτούτα του ΥΠΠ και θα καλύψει τις σχολικές περιόδους 2010-2011, 2011-2012, 2012-2013, 2013-2014 και 2014-2015, με τα προγράμματα επιμόρφωσης να εκτελούνται την περίοδο Νοέμβριος - Μάιος της εκάστοτε σχολικής χρονιάς σε δύο διδακτικές συναντήσεις διάρκειας 90 λεπτών ανά εβδομάδα.

### **3. Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ)**

Το έργο αφορά στην υλοποίηση δράσεων υποστήριξης και ενίσχυσης σχολικών μονάδων που εντάσσονται σε περιοχές που έχουν χαρακτηριστεί ως Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ), δηλαδή συμπλέγματα σχολείων που βρίσκονται σε υποβαθμισμένες περιοχές, με μαθητικό πληθυσμό που προέρχεται από οικογένειες με χαμηλό κοινωνικοοικονομικό και μορφωτικό επίπεδο.

Στην παρούσα φάση λειτουργούν τέσσερις (4) Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, καλύπτοντας τέσσερις Επαρχίες της Δημοκρατίας και εξυπηρετώντας περισσότερους από 2.500 μαθητές. Η περαιτέρω ανάπτυξη και διεύρυνση των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας έχει ως βασικούς στόχους:

- τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου,
- τον περιορισμό της σχολικής αποτυχίας,
- τη μείωση φαινομένων παραβατικότητας,
- την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, με τον περιορισμό του κινδύνου κοινωνικής περιθωριοποίησης και αποκλεισμού.

Η επίτευξη των πιο πάνω στόχων θα επιτευχθεί διαμέσου συγκεκριμένων και στοχευμένων δράσεων / ενεργειών και ειδικότερα με:

- Τη δημιουργία / διατήρηση πρόσθετων θέσεων διδακτικού προσωπικού στις σχολικές μονάδες, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα μείωσης του αριθμού των μαθητών ανά τμήμα.
- Την προσφορά προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας προς τους μαθητές, τα οποία θα βασιστούν στο υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό.
- Την προσφορά προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης προς τους μαθητές.
- Τη ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένου στις ανάγκες των σχολείων.
- Την προσφορά πρόσθετων υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης προς τους μαθητές και τους γονείς, μέσω της δημιουργίας και λειτουργίας Κέντρων Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών. Τα Κέντρα θα διαχειρίζονται ειδικοί επιστήμονες και σε αυτά θα παρέχονται υπηρεσίες από ψυχιάτρους, κλινικούς ψυχολόγους, συμβουλευτικούς ψυχολόγους και άλλους ειδικούς.
- Την πραγματοποίηση συνεδρίων / ημερίδων αναφορικά με το θεσμό των ΖΕΠ.

### **4. Ενδοϋπηρεσιακή Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης**

Η συστηματική επιμόρφωση των εν υπηρεσία εκπαιδευτικών αποτελεί βασική προϋπόθεση για την υλοποίηση κάθε καινοτομίας και μεταρρύθμισης που προωθείται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Ως εκ τούτου, μέσω του εν λόγω έργου, επιδιώκεται η συνέχιση της λειτουργίας και η περαιτέρω ανάπτυξη, διεύρυνση και αναδιάρθρωση του πλαισίου, των δομών και των μηχανισμών συνεχιζόμενης επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών της Μέσης Εκπαίδευσης, με τρόπο που να συνδέεται άρρηκτα, να στηρίζει και να υποστηρίζεται από την ευρύτερη εκπαιδευτική πολιτική, την πολιτική της διά βίου εκπαίδευσης, τις εκπαιδευτικές αλλαγές

και την πολιτική ανάπτυξης του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας.

Η επιμόρφωση αναμένεται να προσφέρεται σε πρωινό χρόνο, για την υποχρεωτική επιμόρφωση, και σε απογευματινό χρόνο, για την προαιρετική επιμόρφωση, όπου θα δίδεται η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να λαμβάνουν επίδομα επιμόρφωσης, το ύψος του οποίου θα ορίζεται κατά περίπτωση.

Τα προγράμματα που ήδη προσφέρονται σε σταθερή βάση είναι τα ακόλουθα:

- Προγράμματα επιμόρφωσης για τα στελέχη της εκπαίδευσης (π.χ. Διευθυντές Σχολείων και Βοηθούς Διευθυντών Μέσης Εκπαίδευσης, κλπ).
- Προγράμματα εισαγωγικής επιμόρφωσης (Πρόγραμμα επιμόρφωσης νεοεισερχόμενων εκπαιδευτικών και Πρόγραμμα επιμόρφωσης Μεντόρων).
- Προαιρετικά σεμινάρια.

Η υλοποίηση του προγράμματος Ενδοϋπηρεσιακής Κατάρτισης Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης ανατέθηκε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, από την ακαδημαϊκή χρονιά 2007-2008. Μέσω του έργου, συγχρηματοδοτήθηκαν, μεταξύ άλλων, (α) η καταβολή μισθών σε αποσπασμένους εκπαιδευτικούς του ΥΠΠ, (β) η παροχή επιδόματος σε υποψήφιους εκπαιδευτικούς και (γ) η καταβολή διδάκτρων προς εξωτερικούς συνεργάτες. Το έργο έχει συνολικό προϋπολογισμό ύψους 5.210.946 Ευρώ. Το πρόγραμμα χρηματοδοτείται κατά 85% από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ και κατά 15% από την Κυπριακή Δημοκρατία.

## 13.9 ΕΡΓΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού εφαρμόζει τα τελευταία χρόνια ένα πρόγραμμα, το οποίο στοχεύει στην ενσωμάτωση και αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική διαδικασία και στον ηλεκτρονικό αλφαριθμητισμό των μαθητών και των εκπαιδευτικών. Ανάμεσα στους στόχους του προγράμματος είναι η ανάπτυξη σύγχρονης υποδομής στα σχολεία, ώστε να μπορούν οι εκπαιδευτικοί να χρησιμοποιούν εργαλεία και υλικό των ΤΠΕ και να χρησιμοποιούν σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους προς όφελος των μαθητών, η συνεχής κατάρτιση των εκπαιδευτικών ώστε να μπορούν να ακολουθούν τις εξελίξεις στον τομέα των ΤΠΕ και η αναδιαμόρφωση τόσο του περιεχομένου όσο και των υποστηρικτικών μέσων της διδασκαλίας. Ως εκ τούτου, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010 προχώρησε στις πιο κάτω δράσεις:

### **A) Υλικοτεχνική Υποδομή**

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2009 – 2010, μέσα από διαδικασίες ευρωπαϊκών και τοπικών διαγωνισμών, έχουν αγοραστεί και σταλεί στα σχολεία άδειες χρήσης για αριθμό λογισμικών, 650 φορητοί υπολογιστές και 1270 φορητοί βιντεοπροβολείς σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Επίσης, με τη σύμβαση που υπογράφηκε κατά τη διάρκεια της χρονιάς, ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε η υλοποίηση της Δομημένης Καλωδίωσης για ακόμη 25 σχολεία Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Η σύμβαση προνοεί παρακολούθηση του έργου από λειτουργούς των έργων πληροφορικής μαζί με την παροχή υπηρεσιών και από ιδιώτη μελετητή, έτσι ώστε το Υπουργείο Παιδείας να καλύπτει όλες τις απαραίτητες δικλίδες ασφαλείας για τη σωστή ολοκλήρωση του έργου. Με την υλοποίηση της δομημένης καλωδίωσης, το κάθε σχολείο είναι έτοιμο για ένταξή του στο ΔΙΑ.Σ. και σύνδεση με το ενδοδίκτυο (Intranet), όταν αυτό υλοποιηθεί.

## **B) Πρόγραμμα Διαδικτυακού Σχολείου (ΔΙΑ.Σ.)**

Τα τελευταία δύο χρόνια βρίσκεται σε λειτουργία το Διαδικτυακό Σχολείο (ΔΙΑ.Σ), ένα Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Περιβάλλον, το οποίο προωθεί την επικοινωνία εντός και εκτός της τάξης, μεταξύ των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των κηδεμόνων και επιπρόσθετα παρέχει πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν στις εκπαιδευτικές διαδικασίες, καθώς και σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό.

Κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010, ολοκληρώθηκε η υποδομή του Κέντρου Δεδομένων, όπου φιλοξενείται το ΔΙΑ.Σ και έγινε η εγκατάσταση, η ρύθμιση και η παραμετροποίηση απλού ενεργού εξοπλισμού (switches, routers), για να παρέχεται η δυνατότητα πρόσβασης στο σύστημα από όλους τους υπολογιστές των επτά πιλοτικών σχολείων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα. Επίσης, αναβαθμίστηκε τόσο η γραμμή του Κέντρου Δεδομένων, όσο και οι γραμμές των σχολείων για γρηγορότερη πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Δημιουργήθηκαν λογαριασμοί πρόσβασης για όλους τους εκπαιδευτικούς των σχολείων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα ΔΙΑ.Σ., για όσους μαθητές και γονείς-κηδεμόνες έδωσαν σχετική συναίνεση, καθώς και για Λειτουργούς των Έργων Πληροφορικής. Μέσω της πρόσβασης που δίνεται στο ΔΙΑ.Σ, κάθε χρήστης έχει διαθέσιμες υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, προσωπικού και σχολικού ιστοχώρου, εκπαιδευτικής πλατφόρμας και πλατφόρμας επικοινωνίας.

Τέλος, κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010 ολοκληρώθηκαν δύο φάσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών. Η επιμόρφωση αφορούσε στις λειτουργίες και στους τρόπους αξιοποίησης του ΔΙΑ.Σ.

## **Γ) Εκπαιδευτικό Λογισμικό**

Κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010, έχει ολοκληρωθεί η εγκατάσταση 19 εκπαιδευτικών λογισμικών για τη Δημοτική, Προδημοτική και Ειδική Εκπαίδευση και 11 εκπαιδευτικών λογισμικών για το Γυμνάσιο. Τα λογισμικά, εκ των οποίων κάποια έχουν τύχει προσαρμογής ή εξελληνισμού, αφορούν στην πλειονότητα των μαθημάτων του Αναλυτικού Προγράμματος. Επιπλέον, έχει εξασφαλισθεί λογισμικό χαρτογράφησης εννοιών για όλους τους ΗΥ των δημόσιων δημοτικών και νηπιαγωγείων, αλλά και για τους προσωπικούς ΗΥ των εκπαιδευτικών. Το λογισμικό αυτό έχει τύχει προσαρμογής, ώστε να συνάδει με το Αναλυτικό Πρόγραμμα και μπορεί να αξιοποιηθεί διδακτικά σε διάφορα μαθήματα. Όσον αφορά τη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση έχει εξασφαλισθεί ένα λογισμικό για το μάθημα της ειδικότητας Ηλεκτρικών Εγκαταστάσεων.

Επίσης, έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία ανάπτυξης του Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου (ΨΕΠ) για 17 μαθήματα της Μέσης Γενικής και Μέσης Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Το ΨΕΠ είναι ευφάνταστο, ελκυστικό και διαδραστικό υλικό, το οποίο ετοιμάστηκε κατά παραγγελία και στοχεύει στην επίτευξη συγκεκριμένων μαθησιακών στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος της Κυπριακής Εκπαίδευσης.

## **Δ) Σύστημα Διαχείρισης Διοικητικών Διαδικασιών - ΣΔΔΔ**

Βάση Δεδομένων Υλικού Εξοπλισμού

Έχει δημιουργηθεί από την προηγούμενη σχολική χρονιά διαδικτυακή βάση δεδομένων, την οποία όλα τα σχολεία της Κύπρου, από όλες τις βαθμίδες, μπορούν να ενημερώνουν για τις τελευταίες αλλαγές στον υλικό εξοπλισμό τους (ηλεκτρονικούς υπολογιστές, φορητούς υπολογιστές, εκτυπωτές, σαρωτές κ.ά.). Προς το παρόν, η βάση αυτή ενημερώνεται μόνο από τα σχολεία Μέσης Εκπαίδευσης.

Βάση Δεδομένων για Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Καθηγητών

Έχει δημιουργηθεί μια βάση δεδομένων, όπου οι καθηγητές μπορούν να ενημερώνουν μέσω του Διαδικτύου το ωρολόγιο πρόγραμμά τους. Η βάση αυτή παρέχει στους Επιθεωρητές τη δυνατότητα άμεσης ενημέρωσης με σκοπό το σωστό προγραμματισμό τους. Το πρόγραμμα βρίσκεται ήδη σε πλήρη λειτουργία για τους καθηγητές της Πληροφορικής και σύντομα αναμένεται ότι θα έχουν τη δυνατότητα οι καθηγητές όλων των κλάδων να περνούν το ωρολόγιο πρόγραμμά τους στη βάση.

Όλα τα προγράμματα αναβαθμίζονται σε τακτική βάση, για να ικανοποιούν τις ανάγκες των χρηστών αλλά και του Υπουργείου Παιδείας. Επίσης, παρέχεται άμεση τεχνική υποστήριξη στους χρήστες μέσω τηλεφώνου ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

#### **Δ) Υπηρεσία Διαδικτύου**

Η Υπηρεσία Διαδικτύου κατά τη σχολική χρονιά 2009 – 2010 συνέχισε το έργο της προβολής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στο Διαδίκτυο. Η υπηρεσία υποστηρίζει τις τέσσερις ιστοσελίδες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, οι οποίες παρουσιάζουν το έργο των διευθύνσεων, υπηρεσιών, τμημάτων, κλιμακίων, προγραμμάτων και όλες τις ιστοσελίδες των δημόσιων σχολείων του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Παράλληλα προσφέρει στήριξη στους εκπαιδευτικούς που δημιουργούν και υποστηρίζουν τις ιστοσελίδες των σχολείων τους.

Όλες οι συμβάσεις που απορρέουν από τις πιο πάνω δράσεις βρίσκονται κάτω από την εποπτεία λειτουργιών του Υπουργείου Παιδείας, οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για την παρακολούθηση και υλοποίηση των συμβάσεων.

#### **Ε) Επιμόρφωση εκπαιδευτικών – Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – Τομέας Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας**

Η επιμόρφωση εκπαιδευτικών στοχεύει στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών με απώτερο σκοπό την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη μαθησιακή διαδικασία.

Η πρώτη φάση της επιμόρφωσης (2003-2009) προώθησε τον ηλεκτρονικό αλφαριθμητισμό των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων και ταυτόχρονα τη διαμόρφωση αρχικής αντίληψης για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ στην εκπαίδευση. Ο στόχος αυτός κάλυψε περίπου το 95% των εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων (10.140 εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων: 5.910 Μέσης και 4.230 Δημοτικής).

Παράλληλα ξεκίνησαν δράσεις, οι οποίες έθεσαν τις προϋποθέσεις για τη δεύτερη φάση επιμόρφωσης που περιλάμβαναν την προετοιμασία εκπαιδευτικών πυρήνων στις σχολικές μονάδες για θέματα ΤΠΕ με στόχο την αξιοποίησή τους στην επόμενη φάση επιμόρφωσης και την ανάπτυξη μαθησιακών περιβαλλόντων και υποστηρικτικού υλικού υπό τη μορφή μαθησιακών εισηγήσεων και δραστηριοτήτων. Επιπρόσθετα, σχεδιάστηκαν και εφαρμόστηκαν πιλοτικές εφαρμογές ως επιμορφωτική δράση, αλλά και ως δράση αξιολόγησης της εφαρμογής των επιμορφωτικών προγραμμάτων στην πράξη.

Η δεύτερη φάση της επιμόρφωσης, η οποία έχει ξεκινήσει, στοχεύει στα ακόλουθα:

- αξιοποίηση των διαθέσιμων ηλεκτρονικών εργαλείων και περιβαλλόντων
- δράσεις υποστήριξης των εκπαιδευτικών δίνοντας έμφαση σε παρεμβατικά προγράμματα στη σχολική μονάδα και σε επαγγελματικές κοινότητες εκπαιδευτικών
- υποστήριξη των εκπαιδευτικών πυρήνων στη σχολική μονάδα και ανάπτυξη σχεδίου δράσης της σχολικής μονάδας για την ενσωμάτωση των ΤΠΕ
- συμμετοχή των εκπαιδευτικών στο σχεδιασμό, ανάπτυξη και εφαρμογή μαθησιακών εισηγήσεων με αξιοποίηση των ΤΠΕ

Παράλληλος στόχος είναι η εμπλοκή όσο των δυνατών περισσότερων εκπαιδευτικών και η καλλιέργεια κουλτούρας χρήσης των ΤΠΕ, ανταλλαγής υλικού και αλληλεπίδρασης των εκπαιδευτικών μεταξύ τους, διάχυση καλών πρακτικών.

Τα προγράμματα επιμόρφωσης προσφέρονται:

- σε επίπεδο κεντρικό - ευρύτερα προγράμματα επιμόρφωσης (π.χ. απόκτηση βασικών δεξιοτήτων, δημιουργία φιλοσοφίας για την εκπαιδευτική εφαρμογή και το ρόλο του κάθε εκπαιδευτικού)
- σε επίπεδο σχολικής μονάδας (σχέδιο δράσης βάσει ανάλυσης αναγκών)

- σε επίπεδο τάξης (πilotικά/ ερευνητικά προγράμματα)
- σε επίπεδο εκπαιδευτικού (προσωπική επαγγελματική ανάπτυξη)

Αξιοποιούνται διάφορες μεθοδολογίες τόσο με φυσικές συναντήσεις όσο και εξ αποστάσεως (σύγχρονες και ασύγχρονες).

ΜΕΡΟΣ Β΄  
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

# 1. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

## ΕΠΕΤΕΙΑΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΕΟΡΤΑΣΜΩΝ ΓΙΑ ΤΑ 50ΧΡΟΝΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Η Κυπριακή Δημοκρατία, στα πλαίσια των εορτασμών για τα 50 χρόνια από την ίδρυσή της, οργάνωσε σειρά εκδηλώσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό, με στόχο, αφενός, να παρουσιάσει την ιστορική πορεία της Κύπρου από το 1960 μέχρι σήμερα και αφετέρου να προβάλει τα επιτεύγματα της χώρας μας σε πολιτικό, κοινωνικό, επιστημονικό και πολιτιστικό επίπεδο. Οι εκδηλώσεις περιλάμβαναν εικαστικές και αρχαιολογικές εκθέσεις, συναυλίες, θέατρο, διαλέξεις κ.τ.λ. Από αυτές ξεχωρίζουν οι Επετειακές Εκδηλώσεις που έγιναν στη Λευκωσία και σε επιλεγμένες πρωτεύουσες του εξωτερικού (Αθήνα, Λονδίνο, Βρυξέλλες, Παρίσι, Ουάσινγκτον, Μόσχα). Πέραν των εμβληματικών αυτών εκδηλώσεων, πραγματοποιήθηκε και μία σειρά άλλων επίσημων εκδηλώσεων σε όλη την Κύπρο.

Η επετειακή εκδήλωση της 1ης Οκτωβρίου στη Λευκωσία αποτέλεσε την κορωνίδα των εκδηλώσεων για τα 50χρονα, με ομιλητή τον Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Δημήτρη Χριστόφια. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στο κλειστό Στάδιο *Τάσος Παπαδόπουλος-Ελευθερία* και ήταν μια σύνθεση μουσικής, τραγουδιού, χοροθεάτρου οπτικών εφέ και πολυμέσων. Το παραστατικό μέρος της εκδήλωσης εστιάστηκε στη μεταφορά μηνυμάτων μέσα από έντονες εικόνες και συναισθήματα, ενώ πολλοί γνωστοί Κύπριοι καλλιτέχνες, νέοι στη μεγάλη τους πλειοψηφία, κατέθεσαν επί σκηνής το ταλέντο και τη δημιουργική τους παρουσία.

Η όλη εκδήλωση της 1ης Οκτωβρίου βασίστηκε σε μια ιδέα-πρόταση του Άντη Παρτζίλη, που ανέλαβε και την καλλιτεχνική διεύθυνση όλων των Επετειακών Εκδηλώσεων – με εξαίρεση την εκδήλωση της Ουάσινγκτον - σε σκηνοθεσία/χορογραφία της Μάκης Δημητριάδου-Λίνταλ (πρώτο μέρος) και Έλενας Χριστοδουλίδου (δεύτερο μέρος). Σύμβουλος σκηνοθέτης ήταν ο Εύης Γαβριηλίδης και ενδυματολόγοι οι Έλενα Κατσούρη και Λάκης Γενεθλής, αντίστοιχα. Τη σκηνοθεσία των προβολών υπέγραψε η Αλεξία Ρόιτερ για το πρώτο μέρος και τη σκηνοθεσία/φωτογραφία/βίντεο των προβολών ο Νίκος Σύννος, για το δεύτερο. Την ψηφιακή επεξεργασία/μοντάζ και τρισδιάστατα των προβολών του πρώτου μέρους έκανε η Βέρα Παπασταύρου και την ψηφιακή επεξεργασία/καρέ των προβολών του δεύτερου μέρους ο Χρίστος Γεωργίου. Σημαντική παρέμβαση στο δρώμενο είχε η μουσική, την οποία υπέγραψαν οι Γιώργος Κολιάς, Δημήτρης Ζαβρός, Μιχάλης Χατζηγιάννης, Ρόμαν Καριόλου και Σάββας Σάββα. Ακόμα, ο Λάρκος Λάρκου επιμελήθηκε την μουσική εισαγωγή, με παραδοσιακά ακούσματα από τις διάφορες κοινότητες της Κύπρου. Τραγουδίσαν μεταξύ άλλων ο Μιχάλης Χατζηγιάννης σε στίχους Ανδρέα Παράσχου, η Κατερίνα Μηνά σε στίχους Neshe Yasin, ο Τώνης Σολωμού, η Sona Gargaloyan, ο Μιχάλης Τερλικκός, καθώς και άλλοι σημαντικοί Ελληνοκύπριοι και Τουρκοκύπριοι ερμηνευτές και μουσικοί. Συμμετείχαν, ακόμα, πολλοί χορευτές, παρουσιαστές, ηθοποιοί και παιδιά.

Στις δύο εισόδους του Σταδίου υπήρχε έκθεση φωτογραφικών ντοκουμέντων που σχετιζόνταν με την ιστορία της Κύπρου, με έμφαση στα 50 χρόνια της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ οι επισκέπτες παρακολούθησαν εικόνες ανάλογου περιεχομένου σε ενσωματωμένες τηλεοράσεις.

Την εκδήλωση παρακολούθησαν πολλοί επίσημοι από την Κύπρο και το εξωτερικό και πλήθος κόσμου. Η είσοδος ήταν ελεύθερη για το κοινό.

Στη Αθήνα, στα πλαίσια των Επετειακών Εκδηλώσεων, παρουσιάστηκε θεατρική παράσταση του ΘΟΚ, με τη κωμωδία *Νεφέλες* του Αριστοφάνη, στο χώρο του *Ηρωδείου*. Την παράσταση, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 5 Σεπτεμβρίου 2010 τίμησε με την παρουσία του ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Δημήτρης Χριστόφιας. Τη σκηνοθεσία υπέγραψε ο Βαρνάβας Κυριαζής και τη μουσική ο Σταμάτης Κραουνάκης. Η σκηνογραφία ήταν του Χάρη Καυκαρίδη, τα κοστούμια του Λάκη Γενεθλή και η χορογραφία του Ισίδωρου Σιδέρη.

Στο ρόλο του Στρεψιάδη ήταν ο Ανδρέας Τσουρής, στο ρόλο του Σωκράτη ο Σταύρος Λούρας και στο ρόλο του Φειδιππίδη ο Χριστόδουλος Μαρτάς. Το Δίκαιο Λόγο ερμήνευσε η Αννίτα Σαντοριναίου και τον Άδικο Λόγο η Έλενα Ευσταθίου, μαζί με μια πλειάδα αξιόλογων ηθοποιών στους

υπόλοιπους ρόλους, μεταφέροντάς μας με κέφι, χορό και συγκίνηση το ιδιοφυές κείμενο του Αριστοφάνη.

Στη Μόσχα παρουσιάστηκε μια συναυλία με την Εθνική Ακαδημαϊκή Ορχήστρα Παραδοσιακών Οργάνων Ρωσίας «ΟΣΙΠΟΦ», σε μουσική Βάσου Αργυρίδη με σολίστ τους Μαργαρίτα Ζορπαλά, Βάκια Σταύρου και Alexander Zacharov. Το Πρόγραμμα περιελάμβανε ορχηστρικές διασκευές παραδοσιακών χορών της Κύπρου, κάποιοι από τους οποίους είναι κοινοί ανάμεσα στους Ελληνοκυπρίους, Τουρκοκυπρίους και Μαρωνίτες, όπως και μουσική του συνθέτη για τον κινηματογράφο και κύκλους τραγουδιών του σε ελληνικούς και ρωσικούς στίχους. Η συναυλία είχε τίτλο «Κύπρος – Γλυκιά Πατρίδα» και πραγματοποιήθηκε στη Νέα Όπερα της Μόσχας στις 24 Σεπτεμβρίου 2010.

Στο Λονδίνο, η πρώτη εκ των δύο Εμβληματικών Εκδηλώσεων ήταν μια συναυλία της ορχήστρας Oxford Philomusica, υπό τη διεύθυνση του Μάριου Παπαδόπουλου, με τους Κύπριους Μάριο Αργυρό στο όμποε και την Ayse Karaoglan στο βιολί. Το ρεπερτόριο περιελάμβανε τα έργα “Treasured Island” του Χριστόδουλου Γεωργιάδη, που γράφτηκε ειδικά για την εκδήλωση, “Shall We Dance?” της Σοφίας Σέργη, “Rosamunde” Overture (Princess of Cyprus) D644, του Σιούμπερτ και “Συμφωνία No 9” του Νέου Κόσμου του Ντβόρζακ. Η εκδήλωση έλαβε χώρα στο *Cadogan Hall*, στις 28 Σεπτεμβρίου 2010.

Στην Ουάσιγκτον, στο *Smithsonian Institute*, παρουσιάστηκε μια σημαντική αρχαιολογική και ιστορική έκθεση, που καλύπτει τη νεολιθική και χαλκολιθική περίοδο της Κύπρου μέχρι σήμερα. Η έκθεση άνοιξε για το κοινό την 1η Οκτωβρίου 2010 και θα διαρκέσει μέχρι τις 30 Απριλίου 2011. Η έκθεση διοργανώνεται από το Υπουργείο Εξωτερικών, σε συνεργασία με το Τμήμα Αρχαιοτήτων, και με Επιμελήτη τον αρχαιολόγο Δρα Σοφοκλή Χατζησάββα.

Οι Βρυξέλλες φιλοξένησαν στις 12 Οκτωβρίου 2010 μια συναυλία της περίφημης ορχήστρας St. Martin in the Fields, υπό τη διεύθυνση του διάσημου μαέστρου Sir Neville Marriner και με σολίστ το διακεκριμένο Κύπριο πιανίστα Μαρτίνο Τιρίμο. Η εκδήλωση έγινε στο ιστορικό κτήριο *Flagey*, στο πρόσφατα ανακαινισμένο Studio 4. Ακούστηκαν τα έργα “Οκτάνα” του Ανδρέα Μουστούκη, η “Συμφωνία αρ.1” του Ζορζ Μπιζέ σε ντο μείζονα και το “Κοντσέρτο για Πιάνο και Ορχήστρα αρ.5” σε μι ύφεση μείζονα, έργο 73, “Αυτοκρατορικό”, του Λούντβιχ βαν Μπετόβεν.

Η δεύτερη Επετειακή Εκδήλωση στο Λονδίνο ήταν μια διάλεξη του Robert Holland, Ομότιμου Καθηγητή στο London University’s School of Advanced Study και Επισκέπτη Καθηγητή στο Κέντρο Ελληνικών Σπουδών του King’s College Λονδίνου. Η διάλεξη με θέμα “Independent Cyprus at 50: Reflections Past and Present”, έγινε στις 19 Οκτωβρίου 2010 στο ιστορικό κτήριο *Lancaster House*, όπου υπογράφηκαν οι συμφωνίες του Λονδίνου για την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μετά το πέρας της εκδήλωσης, την οποία να παρακολούθησαν 200 εκλεκτοί προσκεκλημένοι, παρατέθηκε δεξίωση.

Όλες οι πιο πάνω Επετειακές Εκδηλώσεις, εκτός της αρχαιολογικής στη Ουάσιγκτον, συνοδεύονταν από έκθεση με τίτλο, «9000 χρόνια Ιστορίας και Πολιτισμού – 50 χρόνια Κυπριακής Δημοκρατίας». Η έκθεση παρουσίαζε την Ιστορία της Κύπρου μέσα από φωτογραφικό υλικό, με έμφαση στα τελευταία 50 χρόνια και στο παρόν.

Η σειρά των Επετειακών Εκδηλώσεων ολοκληρώνεται με εικαστική έκθεση στο Παρίσι, στην γκαλερί *Hôtel de Sauroy 58*, που βρίσκεται στην κεντρική συνοικία Marais, κοντά στο Μουσείο Πικάσο. Η έκθεση εγκαινιάζεται στις 22 Δεκεμβρίου 2010 και θα διαρκέσει μέχρι τις 16 Ιανουαρίου 2011. Θα παρουσιάζονται έργα Κυπρίων καλλιτεχνών που να αντικατοπτρίζουν την εικαστική δημιουργία στην Κύπρο κατά τα τελευταία 50 χρόνια. Στο ίδιο πλαίσιο θα οργανωθεί ημερίδα για την σύγχρονη κυπριακή τέχνη και θα εκδοθεί ειδικός κατάλογος. Η έκθεση, που φέρει τον τίτλο “1960-2010– Ματιές στην Τέχνη της Κύπρου”, οργανώνεται σε συνεργασία με το Ε.ΚΑ.ΤΕ., με επιμελητές τους Γιάννη Τουμαζή και Άντρη Μιχαήλ.



## 1.1 ΓΡΑΜΜΑΤΑ

### 1.1.1 ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΡΓΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ, ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Στα πλαίσια του προγράμματος εκδόσεων των Πολιτιστικών Υπηρεσιών εκδόθηκαν τα ακόλουθα τέσσερα τεύχη του περιοδικού “Cyprus Today”:

- Vol XLVII, No. 1, Ιανουάριος – Μάρτιος
- Vol XLVII, No. 2, Απρίλιος – Ιούνιος
- Vol. XLVII, No. 3 Ιούλιος – Σεπτέμβριος
- Vol. XLVII, No. 4 Οκτώβριος – Δεκέμβριος

### 1.1.2 ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΚΥΠΡΙΑΚΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΥΠΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες απέστειλαν σε πολιτιστικά και πανεπιστημιακά ιδρύματα, σε βιβλιοθήκες, καθώς και σε πρεσβείες της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, σημαντικό αριθμό λογοτεχνικών και άλλων εκδόσεων γενικού ενδιαφέροντος με στόχο την προβολή της Κύπρου μέσα από έργα Κυπρίων συγγραφέων.

### 1.1.3 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

Με στόχο την παροχή κινήτρων προς εκδοτικούς οργανισμούς για ανάληψη εκδόσεων κυπρολογικού περιεχομένου και αναφοράς, που είναι αξιόλογες και σημαντικές, εφαρμόστηκε το 2010 σε δοκιμαστική βάση το «Σχέδιο Ενίσχυσης Εκδοτικών Οργανισμών για την Παραγωγή Ειδικών Εκδόσεων». Μέσω του Σχεδίου οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορήγησαν, μετά από εισήγηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Επιχορήγησης Εκδόσεων, έξι εκδόσεις.

### 1.1.4 ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Στα πλαίσια των προσπαθειών για αύξηση της αναγνωσιμότητας του κυπριακού βιβλίου και στον ελλαδικό χώρο, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες στηρίζουν πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας - Τηλεόρασης, στο οποίο προβάλλονται κυπριακά βιβλία. Την παραγωγή έχει αναλάβει ο σκηνοθέτης κ. Ανδρέας Αντωνιάδης, στα πλαίσια της εκπομπής της ΕΡΤ «Βιβλία στο κουτί». Η εκπομπή παρουσιάζεται από τους: Κατερίνα Σχοινά, Βαγγέλη Χατζηβασιλείου και Αλέξη Ζήρα.

### 1.1.5 ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, μέσω του μέτρου με τίτλο «Ενίσχυση Πολιτιστικών Περιοδικών Εκδόσεων και Εφημερίδων» αποσκοπούν στην ενίσχυση της έκδοσης αξιόλογων περιοδικών εκδόσεων και εφημερίδων, που προβάλλουν το κυπριακό πολιτιστικό γίνεσθαι και τους Κύπριους δημιουργούς στην Κύπρο και στο εξωτερικό, συμβάλλοντας έτσι στην ενημέρωση του κοινού γύρω από τα πολιτιστικά δρώμενα, την καλλιτεχνική δημιουργία και την πνευματική δραστηριότητα στην Κύπρο. Στις περιοδικές εκδόσεις/ εφημερίδες που ενισχύονται οικονομικά, περιλαμβάνονται:

- α) περιοδικά και εφημερίδες που εκδίδονται στην Κύπρο ή στο εξωτερικό από Κύπριους ή ξένους εκδότες, με ειδικές αναφορές ή/ και κριτικά σχόλια για:
  - τη λογοτεχνία, τις τέχνες, την ιστορία και το λαϊκό πολιτισμό της Κύπρου.
- β) περιοδικά και εφημερίδες που εκδίδονται από κατεχόμενους Δήμους και Κοινότητες της Κύπρου, στα οποία υπάρχει σημαντικός αριθμός σελίδων που αναφέρονται στον πολιτισμό της

Κύπρου, και ειδικότερα στη λογοτεχνία, τις τέχνες, την ιστορία και το λαϊκό πολιτισμό.

Κατά το 2010 επιχορηγήθηκαν 27 συνολικά πνευματικά και λογοτεχνικά περιοδικά και εφημερίδες.

#### **1.1.6 ΚΡΑΤΙΚΕΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ, ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ, ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ**

Κατά το 2010 συνεχίστηκε η καταλογογράφηση των συλλογών των Βιβλιοθηκών των διαφόρων Κρατικών Υπηρεσιών / Κυβερνητικών Τμημάτων με το αυτοματοποιημένο σύστημα βιβλιοθηκών ΑΒΕΚΤ 5.5.

Δεκαοκτώ δημοτικές βιβλιοθήκες έλαβαν βιβλιοθηκονομική υποστήριξη (εκπαίδευση προσωπικού) σε θέματα ταξινόμησης-καταλογογράφησης-θεματικής ευρετηρίασης του υλικού τους, όπως και σε θέματα μηχανοργάνωσης με το σύστημα ΑΒΕΚΤ (Σύστημα Αυτοματισμού Βιβλιοθηκών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης). Δεκατέσσερις από τις δημοτικές βιβλιοθήκες έχουν πάρει τη έκδοση του ΑΒΕΚΤ 5.5 και 4 την νέα έκδοση, ΑΒΕΚΤ 5.6 (οι οποίες λειτουργούν σε περιβάλλον WINDOWS 2000 και με δυνατότητες δικτύωσης).

Βιβλιοθηκονομική και τεχνική υποστήριξη δόθηκε, επίσης, σε νέες αλλά και σε παλαιότερες κοινοτικές βιβλιοθήκες οι οποίες αναβαθμίζονται. Σε έντεκα από αυτές έχει εγκατασταθεί το σύστημα ΑΒΕΚΤ 4 και σε δύο το ΑΒΕΚΤ 5.5.

Κατά το 2010 λειτουργούσαν 28 Δημοτικές Βιβλιοθήκες και 131 Κοινοτικές Βιβλιοθήκες. Κατά το 2010 έχουν δημιουργηθεί δυο νέες Κοινοτικές Βιβλιοθήκες.

Όπως και τις προηγούμενες χρονιές, έτσι και το 2009 δόθηκε οικονομική ενίσχυση στις Δημοτικές Βιβλιοθήκες. Οικονομική βοήθεια δόθηκε και στις Κοινοτικές Βιβλιοθήκες με την μέθοδο ισόποσης επιχορήγησης.

Η Ελπινίκειος Βιβλιοθήκη, η οποία άρχισε τη λειτουργία της τον Απρίλιο του 2001, συνεχίζει να εξυπηρετεί το κοινό της περιοχής της, ενώ συνεχίζεται η αυτοματοποίηση της με το σύστημα ΑΒΕΚΤ 5.6.

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, έτσι και κατά το 2010 παρασχέθηκε αναβαθμισμένη τεχνική βοήθεια σε σχολικές βιβλιοθήκες Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, καθώς και σε βιβλιοθήκες κυβερνητικών τμημάτων. Επίσης, συνεχίστηκε η εκπαίδευση και τα σεμινάρια βιβλιοθηκονομίας για τις πιο πάνω βιβλιοθήκες, καθώς και τα σεμινάρια για την εφαρμογή του συστήματος ΑΒΕΚΤ από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες μέσα στο 2010. Η ομάδα καταλογογράφησης των Πολιτιστικών Υπηρεσιών συνεχίζει τη καταλογογράφηση του υλικού της Σεβερείου Βιβλιοθήκης η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο 2010.

Συνολικά σε εβδομήντα βιβλιοθήκες έχει εγκατασταθεί το αναβαθμισμένο σύστημα ΑΒΕΚΤ 5.5. Στα πλαίσια της νέας σύμβασης που υπογράφηκε τον Μάιο του 2009 με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης της Ελλάδος σε 45 βιβλιοθήκες έγινε η αναβάθμιση του αυτοματοποιημένου συστήματος με την νέα έκδοση ΑΒΕΚΤ 5.6

#### **1.1.7 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν πολλούς φορείς και άτομα για τη διοργάνωση λογοτεχνικών εκδηλώσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό, καθώς και τη συμμετοχή φορέων και ατόμων σε συνέδρια και εκδηλώσεις στο εξωτερικό.

#### **1.1.8 ΚΡΑΤΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ ΠΑΙΔΙΚΗΣ/ΝΕΑΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ**

Με σκοπό τη στήριξη του λογοτεχνικού έργου των Κυπρίων συγγραφέων, οι Πολιτιστικές Υπηρε-

οίες εφαρμόζουν τον θεσμό των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας και τον θεσμό των Κρατικών Βραβείων Παιδικής – Νεανικής Λογοτεχνίας και Εικονογράφησης σε ετήσια βάση.

Για δεύτερη συνεχή χρονιά, το 2010 εφαρμόστηκε με επιτυχία ο αναδιαμορφωμένος Κανονισμός των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας. Σύμφωνα με τον Κανονισμό, οι συγγραφείς δεν υποβάλλουν τα υποψήφια έργα τους προς βράβευση στις Πολιτιστικές Υπηρεσίες. Υποψήφια για βράβευση θεωρούνται όσα βιβλία έχουν εκδοθεί από την 1/1 μέχρι τις 31/12 του εκάστοτε προηγούμενου έτους και τα οποία έχουν κατατεθεί στην Κυπριακή Βιβλιοθήκη μέχρι τις 31/1 του έτους που διανύεται.

Οι Κατηγορίες των Κρατικών Βραβείων Λογοτεχνίας είναι 1. Ποίηση, 2. Μυθιστόρημα, 3. Διήγημα, 4. Δοκίμιο / Μελέτη, 5. Χρονικό / Μαρτυρία, 6. Μελέτη για τη λογοτεχνία και τον πολιτισμό της Κύπρου από μη Κύπριο συγγραφέα (κάθε τρία χρόνια), 7. Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Λογοτέχνη, 8. Λογοτεχνικό Έργο στην Κυπριακή Διάλεκτο (κάθε τρία χρόνια). Οι Κατηγορίες των Κρατικών Βραβείων Παιδικής / Νεανικής Λογοτεχνίας και Εικονογράφησης παραμένουν οι ίδιες, δηλαδή: 1. Παιδική Λογοτεχνία, 2. Νεανική Λογοτεχνία και 3. Εικονογράφησης Παιδικού / Νεανικού Βιβλίου. Όλα τα Βραβεία συνοδεύονται με ποσό ύψους €5000 και τιμητικό δίπλωμα.

### **1.1.9 ΕΤΗΣΙΑ ΤΙΜΗΤΙΚΑ ΧΟΡΗΓΗΜΑΤΑ**

Τα Ετήσια Τιμητικά Χορηγήματα απονέμονται σε ανθρώπους των Γραμμάτων και των Τεχνών για την πολύχρονη προσφορά τους και για το δημιουργικό τους έργο. Τα χορηγήματα απονέμονται κατόπιν εισηγήσεων ειδικών συμβουλευτικών επιτροπών από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε ειδική τελετή που πραγματοποιείται στο Προεδρικό Μέγαρο. Το 2010 τιμήθηκαν με το Ετήσιο Τιμητικό Χορήγημα 28 προσωπικότητες των Γραμμάτων και των Τεχνών.

### **1.1.10 ΜΗΝΙΑΙΟ ΤΙΜΗΤΙΚΟ ΕΠΙΔΟΜΑ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού παρέλαβαν 23 συνολικά νέες αιτήσεις για παραχώρηση του Μηνιαίου Τιμητικού Επιδόματος. Πρόκειται για το επίδομα ύψους €515 που καταβάλλεται σε πρόσωπα που έχουν δραστηριοποιηθεί στον πολιτιστικό τομέα, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν συμπληρώσει το 63<sup>ο</sup> έτος της ηλικίας τους και έχουν μηνιαίες απολαβές (προερχόμενες από συντάξεις) που δεν υπερβαίνουν τα €1000. Αφού εξετάστηκαν τα αιτήματα με βάση τα ισχύοντα κριτήρια υποβλήθηκε σχετική Πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, με την οποία ζητήθηκε να εγκριθεί τόσο η ένταξη στο σχετικό κατάλογο των νέων δικαιούχων για το Μηνιαίο Τιμητικό Επίδομα όσο και η εξακολούθηση της παραχώρησης του Επιδόματος στα 118 πρόσωπα που είχαν εγκριθεί στο παρελθόν.

### **1.1.11 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ**

Με στόχο την παροχή κινήτρων για την προβολή και διάδοση της κυπριακής λογοτεχνίας στο εξωτερικό και την ενίσχυση της κινητικότητας του κυπριακού λογοτεχνικού βιβλίου και των Κυπρίων λογοτεχνών στο διεθνή χώρο, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορήγησαν, μέσω του «Σχεδίου Επιχορήγησης Μεταφράσεων Έργων Κυπρίων Λογοτεχνών από την Ελληνική σε Ξένες Γλώσσες», και μετά από εισήγηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Μεταφράσεων, 13 μεταφράσεις.

### **1.1.12 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΟΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, έχοντας ως στόχο μια βαθύτερη αλληλογνωριμία των δύο κοινοτήτων της Κύπρου μέσω της λογοτεχνίας και γενικότερα της

γραμματείας τους, συνέχισαν το 2010 για δεύτερη χρονιά τη λειτουργία του προγράμματος επιχορήγησης μετάφρασης και έκδοσης έργων καταξιωμένων Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων λογοτεχνών από την ελληνική στην τουρκική και από την τουρκική στην ελληνική γλώσσα. Το 2010 επιχορηγήθηκε η μετάφραση από την ελληνική στην τουρκική γλώσσα και έκδοση στην τουρκική δύο έργων.

#### **1.1.13 ΤΕΛΕΤΗ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΕΙΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ 2010**

Τα Αριστεία Γραμμάτων, Τεχνών και Επιστημών αποτελούν την ύψιστη τιμή την οποία η Κυπριακή Πολιτεία αποτίει στους πνευματικούς ανθρώπους και τους επιστήμονες. Το Αριστείο απονέμεται σε πνευματικούς ανθρώπους για τη μακρά προσφορά τους στα γράμματα και τις τέχνες ή σε επιστήμονες για τη συμβολή τους στην ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας και του πολιτισμού.

Στις 18 Οκτωβρίου 2010 διοργανώθηκε η τελετή απονομής των Αριστείων κατά την οποία τιμήθηκαν οι πιο κάτω:

**Γράμματα:** Ρήνα Κατσελλή

Μιχάλης Πιερός

**Τέχνες:** Δέσποινα Μπεμπεδέλη

**Επιστήμες:** Κυριάκος Νικολάου

Τα Αριστεία απένειμε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κ. Δημήτρης Χριστόφιας.

Για τον κάθε τιμώμενο ετοιμάστηκε μικρή ταινία για την προσφορά του στον πολιτισμό.

#### **1.1.14 ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ**

Με στόχο την ενίσχυση της υπάρχουσας επιστημονικής βιβλιογραφίας στην ελληνική γλώσσα, η οποία αναφέρεται σε κυπριολογικά θέματα, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες αποφάσισαν να εντάξουν στο πρόγραμμα της εκδοτικής τους σειράς «Διδακτορικές Διατριβές» ακόμη μια επιστημονική διατριβή, κατόπιν εισήγησης της αρμόδιας Συμβουλευτικής Επιτροπής.

#### **1.1.15 ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

##### **Αφιέρωμα «Οι Τέχνες και τα Γράμματα στη Κύπρο», 5-8 Αυγούστου, Χανιά**

Διοργανώθηκε με επιτυχία στα Χανιά αφιέρωμα για τις Τέχνες και τα Γράμματα στην Κύπρο, μεταξύ 5-8 Αυγούστου, το οποίο συνδιοργανώθηκε από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, και την Εταιρεία Κρητικών Σπουδών – Ίδρυμα Καψωμένου. Το Αφιέρωμα οργανώθηκε για να τιμηθούν οι άνθρωποι των γραμμάτων και του πολιτισμού της Κύπρου με την ευκαιρία των 50 χρόνων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σ' αυτό έλαβαν μέρος πολλοί λογοτέχνες και άνθρωποι του πολιτισμού από την Κύπρο και την Ελλάδα. Η όλη εκδήλωση προέβαλε τη λογοτεχνική και πολιτιστική παραγωγή της Κύπρου κατά πολύ εποικοδομητικό τρόπο στην κοινωνία και την κοινότητα των πνευματικών ανθρώπων της Κρήτης. Την έναρξη των εκδηλώσεων κήρυξε ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέας Δημητρίου.

Αναλυτικότερα, το Αφιέρωμα περιλάμβανε τις πιο κάτω εκδηλώσεις:

Α. Παρουσίαση της κυπριακής καλλιτεχνικής δημιουργίας, με σειρά ομιλιών για τις εικαστικές τέχνες, τη μουσική, το χορό και το θέατρο, με ομιλίες, προβολή video, θεατρικές και μουσικοχορευτικές παραστάσεις.

Β. Συνέδριο για την Κυπριακή Λογοτεχνία (ποίηση, διήγημα, μυθιστόρημα, δραματολογία, δοκίμιο,

χρονικό κ.λπ.) και απαγγελίες ποιητικών και αφηγηματικών κειμένων από Κύπριους συγγραφείς. Επίσης, το Θεατρικό Εργαστήρι του Πανεπιστημίου Κύπρου παρουσίασε τη «Λυσιστράτη» του Αριστοφάνη.

### **Διάλεξη / παρουσίαση του βιβλίου «Ο Παύλος Καλλιγιάς (1814-1896) και η ίδρυση του ελληνικού κράτους» της Καθηγήτριας Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πολ Βαλερύ του Μονπελιέ κας Marie - Paule Masson – Vincourt.**

Με επιτυχία διοργανώθηκε στις 21/9/2010 διάλεξη / παρουσίαση του βιβλίου της Καθηγήτριας Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πολ Βαλερύ του Μονπελιέ κας Marie - Paule Masson – Vincourt με θέμα: «Ο Παύλος Καλλιγιάς (1814-1896) και η ίδρυση του ελληνικού κράτους», στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Τμήμα Γαλλικών Σπουδών και Σύγχρονων Γλωσσών του Πανεπιστημίου Κύπρου και το Υπουργείο Εξωτερικών, στα πλαίσια των εκδηλώσεων για τη Γαλλοφωνία. Το βιβλίο παρουσίασε ο συγγραφέας Λεύκιος Ζαφειρίου. Στο τέλος της εκδήλωσης ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέας Δημητρίου, απένειμε τιμητική πλακέτα στην κ. Marie - Paule Masson – Vincourt, για τη σημαντική συμβολή της στα Ελληνικά και Κυπριακά Γράμματα.

Στις 14 Δεκεμβρίου διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Περιοδικό Πνευματική Κύπρος ειδική εκδήλωση με αφορμή τη συμπλήρωση 50 χρόνων από την ίδρυση του περιοδικού.

## **1.2 ΜΟΥΣΙΚΗ**

### **1.2.1 ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΦΟΡΕΩΝ, ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ**

Η δραστηριότητα στον τομέα της μουσικής έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια με την πραγματοποίηση πολλών παραστάσεων και με διοργανώσεις διάφορων φορέων, όπως χορωδιών, μουσικών σχημάτων, ιδρυμάτων, συνδέσμων κτλ., στην υλοποίηση των οποίων η οικονομική στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο. Στα πλαίσια της ενίσχυσης της δραστηριότητας στον τομέα της μουσικής, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν, μεταξύ άλλων, μουσικά ιδρύματα για την υλοποίηση της ετήσιας δράσης τους με την οποία ουσιαστικά προωθούν σημαντικούς άξονες της δημόσιας κρατικής πολιτιστικής πολιτικής. Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, έτσι και κατά το 2010 επιχορηγήθηκαν διάφορα ιδρύματα για τη διοργάνωση μουσικών προγραμμάτων και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην Κύπρο, όπως π.χ., το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος, το Ledra Music Soloists, ο Πολιτιστικός Οργανισμός Avantgarde, το Μουσικό Ίδρυμα Ευαγγελίας Τζιαρρή, το Μουσικόραμα, το Κέντρο Κυπρίων Συνθετών κ.ά. Κατά το 2010 επιχορηγήθηκαν μεταξύ άλλων, ο 7ος Παγκύπριος Διαγωνισμός Πιάνου για νεαρούς πιανίστες που διοργανώθηκε από τον Πολιτιστικό Οργανισμό Avantgarde, το 6ο Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου που διοργανώθηκε από το Ledra Music Soloists, το 10ο Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου (σύνολο 6 κονσέρτα) στη Μεσαιωνική Έπαυλη, Παλαίπαφος, Κούκλια και το 2ο Διεθνές Φεστιβάλ Σύγχρονης Μουσικής (σύνολο 3 κονσέρτα) που διοργανώθηκαν από το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος. Επίσης επιχορηγήθηκαν το Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Λεμεσού και το 5ο Φεστιβάλ Έθνικ. Επιπρόσθετα, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες βοηθούν και προωθούν Κύπριους μουσικούς και καλλιτέχνες οι οποίοι ζουν και εργάζονται στο εξωτερικό και οι οποίοι προσκαλούνται να εμφανιστούν στην Κύπρο. Στα πλαίσια αυτής της δράσης, επιχορηγήθηκε η παρουσίαση του β' κύκλου τραγουδιών βασισμένα σε σύγχρονη κυπριακή ποίηση του Κύπριου συνθέτη Κωνσταντίνου Στυλιανού. Η συναυλία πραγματοποιήθηκε στη Λευκωσία. Επίσης, επιχορηγήθηκε μεγάλη συναυλία με τίτλο «Οι τρεις πιανίστες» η οποία διοργανώθηκε από τον Σύνδεσμο Ωδίων Κύπρου στη Λευκωσία. Στη συναυλία η οποία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των εορτασμών για τα 50χρονα από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας και τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού κ. Ανδρέα Δημητρίου, συμμετείχαν τρεις καταξιωμένοι Κύπριοι πιανίστες που ζουν και δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό, οι Συριέν Κατσαρής, Μάριος Παπαδόπουλος και Χριστόδουλος Γεωργιάδης.

### **1.2.2 ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ - ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΥΝΟΛΩΝ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν Κύπριους καλλιτέχνες ή κυπριακές καλλιτεχνικές ομάδες για τη συμμετοχή τους σε πολιτιστικές εκδηλώσεις ή φεστιβάλ στο εξωτερικό. Κατά το 2010 έλαβαν επιχορήγηση χορωδίες, μουσικά συγκροτήματα, καθώς και άτομα τα οποία συμμετείχαν σε φεστιβάλ, σεμινάρια και άλλες διοργανώσεις στο εξωτερικό. Επίσης, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες βοηθούν και προωθούν Κύπριους μουσικούς και καλλιτέχνες οι οποίοι ζουν και εργάζονται στο εξωτερικό και οι οποίοι προσκαλούνται να εμφανιστούν σε εκδηλώσεις στο εξωτερικό. Κατά το 2010 επιχορηγήθηκε η συμμετοχή του πιανίστα Γιάννη Γεωργίου σε κονσέρτο πιάνου που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια κύκλου συναυλιών υπό την αιγίδα της τοπικής κυβέρνησης της Μαδρίτης. Επίσης επιχορηγήθηκε η συμμετοχή της Χορωδίας Νέων της Πολιτιστικής Κίνησης «Επιλογή» Λεμεσού σε διαγωνιστικό φεστιβάλ χορωδιών στην Μπρατισλάβα της Σλοβακίας. Η χορωδία συμμετείχε σε τρεις κατηγορίες και κέρδισε 2 αργυρά και ένα χάλκινο μετάλλιο. Στα πλαίσια αυτής της δράσης, επιχορηγήθηκε η συμμετοχή του μουσικού σχήματος «Κύπριδα Φωνή» στο Alexandrina World Music Festival στην Αλεξάνδρεια.

### **1.2.3 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ «ΡΑΦΟΣ ΑΡΗΡΟΔΙΤΕ FESTIVAL»**

Με βάση απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 47.222 και ημερομηνία 14/01/1998, για δωδέκατη συνεχή χρονιά το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού στηρίζει τον θεσμό του Pafos Aphrodite Festival. Ο θεσμός αυτός είναι από τους πλέον επιτυχημένους και συμβάλλει στην πολιτιστική αποκέντρωση, στην ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών και στην ενίσχυση του πολιτιστικού τουρισμού. Τον Σεπτέμβριο του 2010 φιλοξενήθηκε η Εθνική Όπερα της Σλοβακίας η οποία παρουσίασε στο Μεσαιωνικό Κάστρο της Πάφου την δημοφιλή όπερα “La boheme” του Giacomo Puccini. Η όπερα βασίζεται στο λογοτεχνικό έργο Scenes de la vie de boheme (Σκηνές από τη μποέμικη ζωή) του Γάλλου συγγραφέα Henry Murger. Στο έργο απεικονίζεται η αστική, αισθηματική αντίληψη των καλλιτεχνών, με περιγραφές χώρων, ελαφρά τυποποιημένη περιγραφή χαρακτήρων και εντυπωσιακές σκηνές, ενώ η λυρική ποιότητα της μουσικής καταξιώνει την όπερα της εποχής.

### **1.2.4 ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΕΝΤΟΣ ΤΟΥ 2010 ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΩΝ 200 ΧΡΟΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΩΝΟΥ ΣΥΝΘΕΤΗ ΦΡΕΙΔΕΡΙΚΟΥ ΣΟΠΕΝ.**

Εντός του 2010 πραγματοποιήθηκαν οι ακόλουθες εκδηλώσεις με την ευκαιρία των 200 χρόνων από τη γέννηση του Φρειδερίκου Σοπέν:

- 1) 24/01/2010 - Λευκωσία - Διοργανωτής: Ίδρυμα Τεχνών Φάρος - Ρεσιτάλ πιάνου με τον Yevgeny Sudbin με έργα του Σοπέν.
- 2) 03/02/2010 - Θέατρο Ριάλτο, Λεμεσός - Ρεσιτάλ πιάνου με τον Μαρτίνο Τιρίμο. Πρόκειται για το εναρκτήριο ρεσιτάλ μιας διεθνούς σειράς (σύνολο 12 ρεσιτάλ σε Αγγλία, Ελλάδα και Κύπρο) που έδωσε ο Μαρτίνος Τιρίμος, εκτελώντας όλες τις συνθέσεις για πιάνο του Σοπέν με την ευκαιρία των 200 χρόνων από τη γέννηση του μεγάλου μουσουργού.
- 3) 04/02/2010 - Κινηματοθέατρο Παλλάς, Λευκωσία - Ρεσιτάλ πιάνου με τον Μαρτίνο Τιρίμο.
- 4) 01/03/2010 Ημέρα γέννησης του Σοπέν – Ακαδημία ARTE, Λευκωσία – Ρεσιτάλ πιάνου με τον Μαρτίνο Τιρίμο με ένα πρόγραμμα εξολοκλήρου με έργα του Σοπέν.
- 5) 19/03/2010 – Λευκωσία - Διοργανωτής: Ίδρυμα Τεχνών Φάρος – Ρεσιτάλ Πιάνου με τον Γιάννη Γεωργίου με έργα του Σοπέν.
- 6) Απρίλιος 2010 - Ακαδημία ARTE, Λευκωσία – Διοργανωτής: Πολιτιστικός Σύλλογος Πολωνών Κύπρου “Malwa” - 3 Ρεσιτάλ πιάνου με έργα του Σοπέν.

- 7) 18-25/04/2010 – Λευκωσία - Διοργανωτής: Ledra Music Soloists – παρουσίαση έργων του Σοπέν στα πλαίσια του 6ου Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου.
- 8) 29 - 30/05/2010 και 1 - 4/06/2010 – Κούκλια, Πάφος – Διοργανωτής: Ίδρυμα Τεχνών Φάρος – παρουσίαση έργων του Σοπέν στα πλαίσια του 10ου Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου.
- 9) Σεπτέμβριος 2010 – Λευκωσία – Διοργανωτής: Πολιτιστικός Οργανισμός Avantgarde - Ρεσιτάλ Πιάνου με τον Πλωτίνιο Μικρομάτη με έργα του Σοπέν.

Οι εν λόγω εκδηλώσεις διοργανώθηκαν από διάφορα πολιτιστικά ιδρύματα και οργανισμούς οι οποίοι επιχορηγούνται σε επίσημη βάση από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες. Επίσης το Ίδρυμα Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου διοργάνωσε σειρά συναυλιών με τίτλο «Ο Μότσαρτ συναντά τον Σοπέν» σε όλες τις πόλεις την Κύπρου με τη συμμετοχή του πιανίστα Μαρτίνου Τιρίμου, καθώς και συναυλία μουσικής δωματίου με έργα του Σοπέν.

### **1.2.5 ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΓΟΡΕΣ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΔΙΣΚΩΝ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, στα πλαίσια της στήριξης των Κυπρίων μουσικών και δημιουργών, έχουν καθιερώσει την επιδότηση και αγορά των ψηφιακών τους δίσκων.

Στήριξη παρέχεται, επίσης, για την παραγωγή ψηφιακών δίσκων που αφορούν θέματα έρευνας ή θέματα προβολής και διάσωσης του έργου σημαντικών εκπροσώπων της σύγχρονης κυπριακής μουσικής δημιουργίας ή της κυπριακής μουσικής παράδοσης.

### **1.2.6 ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, με στόχο τη διάσωση αλλά και την προβολή του έργου σημαντικών εκπροσώπων της μουσικής δημιουργίας του τόπου, έχουν αναπτύξει κατά τα τελευταία χρόνια σημαντική δράση όσον αφορά την έκδοση μουσικών έργων. Κατά το 2010 προωθήθηκε η επιμέλεια έκδοσης για το συνθετικό έργο του Λέανδρου Σίταρου. Η έκδοση αυτή αναμένεται να κυκλοφορήσει εντός του 2011. Επίσης, κατά το 2010, προωθήθηκε η έκδοση μουσικών έργων του Σόλωνα Μιχαηλίδη και η ηλεκτρονική καταγραφή του έργου του Φάνου Δυμιώτη.

### **1.2.7 ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

Με στόχο την προβολή και προώθηση της σύγχρονης κυπριακής μουσικής δημιουργίας στο εξωτερικό οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες καθιέρωσαν για πρώτη φορά το 2005 τη συμμετοχή τους σε πολύ σημαντικές διεθνείς μουσικές διοργανώσεις στο εξωτερικό. Από το 2005 η Κύπρος συμμετέχει κάθε χρόνο στη Διεθνή Έκθεση Μουσικής MIDEM αφήνοντας πάντοτε πολύ καλές εντυπώσεις.

### **1.2.8 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΙΚΤΥΑ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού συμμετέχουν στην Διευθύνουσα Επιτροπή της Ορχήστρας Νέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUYO). Στο πλαίσιο της συνεισφοράς των Πολιτιστικών Υπηρεσιών στο θεσμό της Ορχήστρας Νέων της Ευρωπαϊκής Ένωσης δίνεται η ευκαιρία σε νέους Κύπριους μουσικούς να συμμετέχουν σε συναυλίες της Ορχήστρας.

### **1.2.9 ΙΔΡΥΜΑ «ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΚΥΠΡΟΥ»**

Από την 1η Ιανουαρίου 2007 η Κρατική Ορχήστρα Κύπρου έχει μετεξελιχθεί σε ανεξάρτητο ίδρυμα, το οποίο έχει αναλάβει τη διαχείριση και λειτουργία και των δύο Ορχηστρών (Κρατική Ορχήστρα Κύπρου, Κρατική Ορχήστρα Νέων Κύπρου). Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου με ex officio μέλη του.

Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου είναι η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

### **1.2.10 ΚΕΝΤΡΟ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ**

Τον Ιούλιο του 2008 με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ξεκίνησε η λειτουργία του Κέντρου Μουσικής Πληροφόρησης, το οποίο στεγάζεται στην οδό Οθέλλου 25-27 (Πύλη Αμμοχώστου). Το Κέντρο έχει ως στόχο να προσφέρει μία πληθώρα υπηρεσιών στους Κύπριους συνθέτες, μουσικούς, εκπαιδευτές, σπουδαστές και γενικότερα στο μουσικόφιλο κοινό της Κύπρου. Πρωταρχικό μέλημα του Κέντρου είναι η δημιουργία ενός δυναμικού Αρχείου Κυπριακής Μουσικής. Στόχος του είναι να συγκεντρώνει και να διατηρεί τα έργα των Κυπρίων συνθετών σε μία φιλική προς τον χρήστη βάση δεδομένων, παρέχοντας πρόσβαση σε αυτά στο ευρύτερο κοινό της Κύπρου, προσφέροντας τις παρτιτούρες των έργων αυτών μαζί με οπτικοακουστικό και βιογραφικό υλικό, καθώς και ερευνητικές πηγές.

Το Κέντρο, επιπλέον, φιλοδοξεί να προσφέρει στο κοινό της Κύπρου πληροφορίες σχετικά με την τοπική μουσική ζωή, να συνεισφέρει στην ευρύτερη πολιτιστική ανάπτυξη, να κάνει γνωστά τα επιτεύγματα των τοπικών καλλιτεχνών και να λειτουργεί ως μία επιπλέον δυναμική φωνή των μουσικών καλλιτεχνών στην Κύπρο σε συζητήσεις για την Πολιτιστική Πολιτική σε εθνικό επίπεδο.

### **1.2.11 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

#### **α) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΤΑΛΕΝΤΩΝ**

Με βάση απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 67.949 και ημερομηνία 12/11/2008, το Ίδρυμα Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου έχει αναλάβει τη διαχείριση και λειτουργία του Προγράμματος Ανάπτυξης Μουσικών Ταλέντων, το οποίο λειτουργεί σε πιλοτική φάση στα πλαίσια του Μουσικού Εργαστηρίου Εγχόρδων και καλύπτει μικρό αριθμό παιδιών (περίπου 30 παιδιά).

#### **β) ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΜΟΥΣΙΚΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΟΣΙΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν Κύπριους καλλιτέχνες και μουσικολόγους για τη συμμετοχή τους σε μουσικά συνέδρια ή συμπόσια στο εξωτερικό. Κατά το 2010 έλαβαν επιχορήγηση άτομα τα οποία συμμετείχαν στο Διεθνές Συνέδριο “Study Group for Applied Ethnomusicology” στο Βιετνάμ και στο 29ο συνέδριο “Beijing ISME World Conference 2010” στο Πεκίνο.

#### **γ) ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ ΓΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν νέους Κύπριους καλλιτέχνες για τη συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικά προγράμματα στο εξωτερικό. Κατά το 2010 έλαβαν επιχορήγηση άτομα τα οποία παρακολούθησαν μαθήματα για το Ευρωπαϊκό Δίπλωμα Πολιτιστικής Διαχείρισης και μαθήματα υψηλού επιπέδου από διακεκριμένους καθηγητές στα πνευστά όργανα και στο λυρικό τραγούδι.

## **1.3 ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ**

### **1.3.1 ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ**

Με στόχο την ενθάρρυνση της καλλιτεχνικής δημιουργίας και τη δημιουργία μιας αντιπροσωπευτικής συλλογής μέσα από την οποία να παρουσιάζεται η πορεία της κυπριακής τέχνης από τις αρχές του αιώνα μας μέχρι σήμερα, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες προβαίνουν στην αγορά σημαντικών έργων Κυπρίων καλλιτεχνών. Παράλληλα, τα έργα αυτά χρησιμοποιούνται για την οργάνωση εκθέσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό, καθώς και για τη διακόσμηση του Προεδρικού Μεγάρου, των κτιρίων των πρεσβειών της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό, των Γραφείων των Υπουργών, και των Γενικών Διευθυντών Υπουργείων.



Κατά το 2010 αγοράστηκαν πενήντα τέσσερα τέχνες με στόχο τον εμπλουτισμό της συλλογής της Κρατικής Πινακοθήκης Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης. Οι αγορές έργων τέχνης πραγματοποιούνται ύστερα από εισηγήσεις της Επιτροπής Αγοράς Έργων Τέχνης. Την Επιτροπή απαρτίζουν καλλιτέχνες, ιστορικοί και κριτικοί τέχνης καθώς και άλλοι επαγγελματίες από το ευρύτερο φάσμα των δημιουργικών επαγγελμάτων (αρχιτέκτονες, κ.τ.λ.) και οι εργασίες της συντονίζονται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό λειτουργίας της, η Επιτροπή Αγοράς Έργων Τέχνης επισκέπτεται, ύστερα από πρόσκληση, αίθουσες τέχνης (γκαλερί) και εργαστήρια καλλιτεχνών και υποβάλλει εισηγήσεις για αγορές έργων τέχνης με βάση κριτήρια, όπως είναι η καλλιτεχνική ποιότητα του προτεινόμενου έργου, η σημασία του έργου στην τεκμηρίωση της πορείας ενός καλλιτέχνη ή συγκεκριμένων τάσεων που αναπτύχθηκαν στην κυπριακή τέχνη, κ.α.

### **1.3.2 ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ**

Η Κρατική Πινακοθήκη Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης στεγάζει σε μόνιμη βάση την Κρατική Συλλογή Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης. Στην Πινακοθήκη τηρείται αρχείο καλλιτεχνών, το οποίο περιλαμβάνει βιογραφικά και εργογραφικά τους στοιχεία, αρχείο διαφανειών και αρχείο φωτογραφιών. Λειτουργεί, επίσης, βιβλιοθήκη τέχνης, η οποία εμπλουτίζεται κάθε χρόνο με σημαντικές εκδόσεις όσον αφορά στις διάφορες μορφές τέχνης (εικαστικά, φωτογραφία, χορό, κινηματογράφο).

Στην Πινακοθήκη συνέχισαν και κατά το 2010 να λειτουργούν εκπαιδευτικά προγράμματα για τα παιδιά Δημοτικής Εκπαίδευσης, σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Η Πινακοθήκη δέχθηκε κατά το 2010 τρεις περίπου χιλιάδες επισκέπτες.

Κατά το 2010 η Κρατική Πινακοθήκη συμμετείχε, για τέταρτη χρονιά, στους πανευρωπαϊκούς εορτασμούς για τη «Νύχτα των Μουσείων», κατά την οποία τα ευρωπαϊκά μουσεία προσκαλούνται να παραμείνουν, μια συγκεκριμένη ημέρα το χρόνο, ανοικτά για το κοινό από τη δύση του ήλιου μέχρι αργά το βράδυ. Η Νύχτα των Μουσείων γιορτάστηκε φέτος το Σάββατο, 15 Μαΐου. Το πρόγραμμα της Κρατικής Πινακοθήκης, που παρέμεινε ανοικτή από τις 6 το απόγευμα μέχρι και τα μεσάνυχτα, περιλάμβανε ξενάγηση των επισκεπτών στη μόνιμη έκθεση από Λειτουργό των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, αυτοσχεδιαστικό δρώμενο με την περφόρμερ Εύη Δημητρίου και τον μουσικό Ειρηνάιο Κουλουρά, καθώς και μουσική συναυλία ethnic-jazz, με τους Λευτέρη Μουμτζή, Άλκη Αγαθοκλέους, Σάββα Χουβαρτά, & Ρόδο Παναγιώτου. Ξενάγηση έγινε, παράλληλα, και στο Μουσείο Αγώνος. Η βραδιά έκλεισε με δεξίωση στον κήπο της Κρατικής Πινακοθήκης και η προσέλευση του κοινού ήταν και φέτος αθρόα.

### **1.3.3 ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες έχουν την ευθύνη συντονισμού και διεκπεραίωσης της συμμετοχής της Κύπρου σε διεθνείς εικαστικές διοργανώσεις όπου η χώρα μας προσκαλείται επίσημα να λάβει μέρος. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιλογή των καλλιτεχνών γίνεται από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Επιλογής Έργων και Καλλιτεχνών, μέσα από δημόσια πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος από καλλιτέχνες.

#### **Μπιενάλε Βενετίας**

Το 2011 είναι το έτος διοργάνωσης της 54ης Μπιενάλε Εικαστικών Τεχνών της Βενετίας, που θα διεξαχθεί μεταξύ 4 Ιουνίου και 27 Νοεμβρίου 2011, υπό τη διεύθυνση της Ελβετίδας Επιμελήτριας Vice Curiger και τον τίτλο «IllumiNATIONS». Η Κύπρος θα συμμετάσχει και πάλι στη διοργάνωση, εκθέτοντας στους χώρους του ιστορικού Palazzo Malipiero, που κατέχει από το 2005. Κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2010 προκηρύχθηκε ο καθιερωμένος καλλιτεχνικός διαγωνισμός για την επιλογή του καλλιτέχνη ή των καλλιτεχνών που θα εκπροσωπήσουν τη χώρα μας, ο/οι οποίος/οι

θα επιλεγεί/επιλεγούν, από ανεξάρτητο Επιμελητή διεθνούς εμβέλειας. Σύμφωνα με την πολιτική που εφαρμόζει το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού από το έτος 2003, ο εκάστοτε Επιμελητής του Κυπριακού Περιπτέρου επιλέγεται και προσκαλείται με βάση εισηγήσεις της Επιτροπής Επιλογής Έργων και Καλλιτεχνών.

## **OPEN**

Ο καλλιτέχνης που επιλέχθηκε για να εκπροσωπήσει την Κύπρο στην 13η Διεθνή Έκθεση Γλυπτών και Εγκαταστάσεων σε Ανοικτό Χώρο – OPEN 2010, η οποία πραγματοποιήθηκε φέτος στο Λίντο της Βενετίας, ήταν ο Φάνος Κυριάκου. Ο καλλιτέχνης παρουσίασε στην περιοχή Lungomare του Λίντο μια μεγάλης κλίμακας γλυπτική εγκατάσταση μεικτών υλικών, με τίτλο “They had to climb a minor hill in order to enjoy a full view of their problem” (2010). Η Κύπρος συμμετέχει στην έκθεση ανελλιπώς από το 2001, έχοντας εκπροσωπηθεί από μερικούς από τους σημαντικότερους σύγχρονους Κύπριους καλλιτέχνες.

## **Μπιενάλε Καΐρου**

Στη 12η Μπιενάλε Καΐρου, τα εγκαίνια της οποίας προγραμματίζονται για τις 12 Δεκεμβρίου 2010, η Κύπρος θα εκπροσωπηθεί με το έργο «Digitalis», μια εγκατάσταση (installation) στο χώρο της ομάδας καλλιτεχνών Λάρας Άλφα, Μαρίας Λοϊζίδου και Ελένης Μούζουρου και το βίντεο «Άρνηση» της Γιούλας Χατζηγεωργίου.

## **Συνεργασία με σημαντικά Μουσεία και Κέντρα Τέχνης του εξωτερικού**

Πέρα από τη διεκπεραίωση των επίσημων κρατικών συμμετοχών, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνεργάστηκαν, κατά τη διάρκεια του 2010, με κορυφαία μουσεία και διεθνή Ιδρύματα για την παρουσίαση ατομικών και ομαδικών εικαστικών εκθέσεων στο εξωτερικό, με τη συμμετοχή Κυπρίων καλλιτεχνών. Τα ενδεικτικά παραδείγματα που σταχυολογούνται καταδεικνύουν τη μεγάλη δυναμική που φαίνεται να προσλαμβάνει, πλέον, η σύγχρονη κυπριακή τέχνη και οι εκπρόσωποί της:

1. Το Philadelphia Museum of Art, παρουσίασε ομαδική έκθεση, με τίτλο “In the Round: Contemporary Art from the East Mediterranean – Live Cinema series”, με τη συμμετοχή έξι σημαντικών σύγχρονων καλλιτεχνών από την Ανατολική Μεσόγειο, ανάμεσα στους οποίους και ο Χριστόδουλος Παναγιώτου, με τα έργα του Untitled (Act 1: The Departure, 2007) και Untitled (Act III: The Glorious Return, 2008), που είχαν προηγουμένως παρουσιαστεί σε διάφορα σημαντικά μουσεία στην Ευρώπη. Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες στήριξαν, επίσης, την παρουσίαση της νέα ενότητας έργου του καλλιτέχνη, στο πλαίσιο ομαδικής έκθεσης με τίτλο Morality στο WITTE de WITH του Ρόπτερνταμ, που έγινε παράλληλα με ατομική παρουσίασή του στο Κέντρο Τέχνης CUBITT του Λονδίνου.
2. Η Tate Modern στο Λονδίνο παρουσίασε τον περασμένο Μάιο ατομική έκθεση της Χάρις Επαμεινώνδα, στο Level 2 Gallery του Μουσείου, με μεγάλη επιτυχία. Η καλλιτέχνης, που είναι η πρώτη Κύπρια που προσκαλείται να συμμετάσχει στο πρόγραμμα του σημαντικού αυτού Ιδρύματος, παρουσίασε εγκατάσταση με τίτλο VOL. VI., που εντάσσεται στη συνεχιζόμενη ενότητα δουλειάς της VOLUMES.

### **1.3.4 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν το Επιμελητήριο Καλών Τεχνών (Ε.ΚΑ.ΤΕ.), καθώς και διάφορα σωματεία αυτοδίδακτων και ερασιτεχνών ζωγράφων, όπως την Ένωση Αυτοδίδακτων Ζωγράφων (ΕΝ.Α.Ζ) που σκοπό έχουν την προώθηση των εικαστικών τεχνών. Επίσης, ενισχύουν σε ετήσια βάση το Εργαστήρι Χαρακτικής του Ε.ΚΑ.ΤΕ.

Πέραν του Επιμελητηρίου Καλών Τεχνών, εντός του 2010 επιχορηγήθηκαν για δραστηριότητές τους, αλλά και για την κάλυψη μέρους των λειτουργικών τους δαπανών, φορείς όπως το Ίδρυμα Πιερίδη, το Πολιτιστικό Ίδρυμα ΑΡΤος, ο Πολιτιστικός Οργανισμός ΣΤΟΑ ΑΙΣΧΥΛΟΥ και ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος NeMe.

Όπως ήταν φυσικό, ο κύριος άξονας της πλειονότητας των εκδηλώσεων του 2010 περιστράφηκε γύρω από την επέτειο των 50χρονων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ανάμεσα στις δραστηριότητες και πρωτοβουλίες οι οποίες επιχορηγήθηκαν από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες περιλαμβάνονται:

1. Η Έκθεση «50 Χρόνια Κυπριακής Δημοκρατίας Χαραγμένα από τους Κύπριους», μια συνεργασία του Επιμελητηρίου Καλών Τεχνών και του Μουσείου Χαρακτικής Χαμπί, η οποία παρουσιάστηκε στο Λονδίνο, την Πάτρα, την Αθήνα πριν μεταφερθεί στην Κύπρο.
2. Η Έκθεση «50 Χρόνια Εικαστικής Δημιουργίας» η οποία διοργανώθηκε από το Επιμελητήριο Καλών Τεχνών σε επιμέλεια της ιστορικού τέχνης Μαρίνας Σχίζα.

### **1.3.5 ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ**

Στα πλαίσια της πολιτικής για στήριξη της καλλιτεχνικής φωτογραφίας, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορήγησαν και κατά το 2010 τις δραστηριότητες της Φωτογραφικής Εταιρείας Κύπρου και του Σωματίου για την Καλλιτεχνική Φωτογραφία «ΦΩΤΟΔΟΣ».

### **1.3.6 ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΜΕ ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ**

Δυνάμει του περί του Ελάχιστου Υποχρεωτικού Ποσοστού Εμπλουτισμού των Δημόσιων Κτιρίων με Έργα Τέχνης (Διαδικασίες και Υποχρεώσεις) Νόμου του 2009 [Ν. 57(I)/2009] την ευθύνη οργάνωσης των διαγωνισμών για την επιλογή των έργων τέχνης για τοποθέτηση στα δημόσια κτίρια υπέχει, πλέον, ο εκάστοτε φορέας στη δικαιοδοσία του οποίου εμπίπτει το συγκεκριμένο δημόσιο κτίριο. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού καταρτίζει κατάλογο των δημόσιων κτιρίων τα οποία εμπίπτουν στις πρόνοιες του Νόμου και υποβοηθεί τη διαδικασία επιλογής των έργων υποδεικνύοντας, όταν του ζητηθεί, πρόσωπα για στελέχωση των κριτικών επιτροπών των διαγωνισμών με βάση σχετικό αλφαβητικό κατάλογο τον οποίο τηρεί.

### **1.3.7 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ**

Η Επιτροπή Μνημείων επιλήφθηκε αρκετών αιτήσεων για την ανέγερση μνημείων προς τιμήν των πεσόντων κατά τους αγώνες του ελληνισμού της Κύπρου περιλαμβανομένου και του απελευθερωτικού αγώνα του 1955-1959 με επιτόπιες επισκέψεις και παροχή γνωματεύσεων στους ενδιαφερομένους. Παράλληλα, προέβη σε εισηγήσεις για επιχορήγηση της ανέγερσης μνημείων τα οποία πληρούσαν τις απαραίτητες προδιαγραφές.

Η Επιτροπή Μνημείων λειτουργεί πλέον με βάση τον περί Ελέγχου της Ανέγερσης και Τοποθέτησης Μνημείων σε Ανοικτούς Χώρους Νόμο [Ν.79(I)/2006]. Τα μέλη της έχουν διοριστεί από το Υπουργικό Συμβούλιο. Για το 2009 έχει επιληφθεί 24 θεμάτων.

### **1.3.8 50ΧΡΟΝΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ - ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ**

Στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Πιερίδη, διοργάνωσαν μεγάλη αναδρομική έκθεση στο Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας, αφιερωμένη στα 40 χρόνια συμμετοχής της Κύπρου στη Μπιενάλε Τεχνών Βενετίας (1968 - 2009). Η έκθεση παρουσίασε για πρώτη φορά στο κυπριακό κοινό όλες τις συμμετοχές της χώρας μας στην Μπιενάλε Εικαστικών Τεχνών Βενετίας από τη δεκαετία του '60 μέχρι σήμερα, τοποθετώντας την πορεία αυτή σε μια ιστορική συνέχεια και συναρτώντας την με την ανάπτυξη της σύγχρονης τέχνης στην Κύπρο, καθώς και με την εξέλιξη του ίδιου του θεσμού της Μπιενάλε. Η έκθεση, με διάρκεια από τις 3 Δεκεμβρίου 2010 μέχρι τις 27 Μαρτίου 2011, συνοδεύεται από ειδική έκδοση και διάφορες διαλέξεις/παραστάσεις, με τη συμμετοχή Κυπρίων και ξένων επιμελητών/κριτικών.

## 1.4 ΘΕΑΤΡΟ

Βασικοί στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών στον τομέα του θεάτρου είναι η ανάπτυξη της θεατρικής παιδείας, η αναβάθμιση του ενδιαφέροντος του κοινού για τη θεατρική δημιουργία, η προβολή του κυπριακού καλλιτεχνικού δυναμικού στο εξωτερικό, η ενθάρρυνση του πειραματικού θεάτρου και η εμπλοκή των νέων στη διαδικασία της δημιουργίας.

Τα τελευταία χρόνια η δραστηριότητα στον τομέα του θεάτρου παρουσιάζει συνεχή αύξηση, η οποία εκδηλώνεται με τη διοργάνωση θεατρικών παραστάσεων, θεατρικών εργαστηρίων και άλλων εκδηλώσεων από διάφορους φορείς. Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες στηρίζουν τις προσπάθειες αυτές που είναι εν δυνάμει φυτώρια νέων ταλέντων και σημαντικής καλλιτεχνικής δημιουργίας. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια έχουν επιχορηγηθεί το 2010 για παραστάσεις, στις διάφορες επαρχίες της ελεύθερης Κύπρου, ή για συμμετοχή σε διοργανώσεις στο εξωτερικό, μεταξύ άλλων, τα: Θέατρο Αντίδοτο, Θέατρο Επίγονοι, Θέατρο Σταγόνες Ζωής, Point To Contemporary Theater, Λαϊκό Θέατρο Αγλαντζιάς, Alpha Square, Εταιρεία Θεατρικής Ανάπτυξης Λεμεσού, Ομάδα Πυτζάμα-Καρέκλα, Θεατρικό Εργαστήρι Π.Α., Θεατρική Ομάδα Παράβαση, Θέατρο Διόνυσος, Θέατρο Ανεμώννα, Πανεθνικός Αρμενικός Πολιτιστικός Σύνδεσμος. Δόθηκε, επίσης, ιδιαίτερη έμφαση στο παιδικό θέατρο, μέσα από επιχορηγήσεις παιδικών παραστάσεων καθώς και μέσα από την επιχορήγηση του 1ου Διεθνούς Φεστιβάλ Παιδικού Θεάτρου που διοργανώθηκε από την Εταιρεία Καλλιτεχνικών Παραγωγών «Dead Famous Productions».

### 1.4.1 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Σε πολλές περιπτώσεις οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες επιχορηγούν τη συμμετοχή καλλιτεχνικών ομάδων σε διοργανώσεις ή φεστιβάλ στο εξωτερικό. Κατά το 2010 επιχορηγήθηκε η συμμετοχή ελεύθερων θεάτρων σε διεθνή φεστιβάλ του εξωτερικού, όπως π.χ. στο Φεστιβάλ Θεάτρου της Αβινιόν με την ομάδα «ΜΙΤΟΣ» και την παράσταση «Βάκχες και στο Φεστιβάλ Πειραματικού Θεάτρου του Καΐρου με την παράσταση του Μάριου Ιωάννου «Αντιπολεμικά τραγούδια».

### 1.4.2 14ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΡΧΑΙΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

Μεταξύ 1-27 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε για 14η συνεχή χρονιά, σε συνεργασία με το Κυπριακό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, το Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος. Το Φεστιβάλ έλαβε χώρα, όπως και πέρσι, εκτός από το Αρχαίο Ωδείο Πάφου, στο Αρχαίο Θέατρο Κουρίου στη Λεμεσό και στο Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ΄ στη Λευκωσία. Το 14ο Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος παρουσίασε 7 παραστάσεις από τη Ρωσία, την Σλοβενία, την Κίνα, την Ελλάδα και την Κύπρο. Πρόκειται για την «Άλκηστη» του Ευριπίδη, την «Ορέστεια» του Αισχύλου, τη «Λυσιστράτη» του Αριστοφάνη από τον ΘΟΚ και το Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας, τον «Πλούτο» του Αριστοφάνη, τον «Αγαμέμνονα» του Αισχύλου και τις «Θεσμοφοριάζουσες» του Αριστοφάνη. Πραγματοποιήθηκε ακόμη στις 2, 3 και 4 Ιουλίου στην Λευκωσία το 11ο Διεθνές Συμπόσιο Αρχαίου Ελληνικού Δράματος με θέμα «Πάθος-ήθος. Χαρακτήρες και ρόλοι στο αρχαίο ελληνικό δράμα. Κείμενο και παράσταση». Επιπρόσθετα, έγινε η 4η Συνάντηση Ανώτερων Δραματικών Σχολών. Λειτουργήσε, επίσης, το Θερινό Ινστιτούτο Αρχαίου Ελληνικού Δράματος για τα επιμορφωτικά μαθήματα των εκπαιδευτικών.

### 1.4.3 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ 2010

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ο Δήμος Λευκωσίας και η Θεατρική Ομάδα «Σόλο για τρεις» συνδιοργάνωσαν Φεστιβάλ Πειραματικού Θεάτρου.

Το Φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε την περίοδο 21-24 Οκτωβρίου. Στα πλαίσια του Φεστιβάλ παρουσιάστηκαν οι παραστάσεις: «Μπέκετ Χ 5» (εκτός συναγωνισμού), «Ο τελευταίος ART-θρως», «Re-performance», «Blackbird», «Forget-me-not», «Ιουλιέτα των σκυβάλων», «Η Αλίκη στη χώρα των τεράτων», «Μετρητά. Το πένθος του Πενθέα» και «Η Αμερικάννα».

#### 1.4.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες κατά το 2010 εξέτασαν και ικανοποίησαν μεγάλο αριθμό αιτημάτων τα οποία υποβλήθηκαν από δήμους, κοινότητες και καλλιτεχνικά συγκροτήματα που αφορούσαν στην επιχορήγηση ποικίλων πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Οι εκδηλώσεις αφορούσαν προβολή του λαϊκού πολιτισμού, θέατρο, μουσική, εικαστικές εκθέσεις, κινηματογράφο, παραδοσιακούς χορούς και παρουσιάσεις βιβλίων.

Τα θέματα των εκδηλώσεων / δραστηριοτήτων αφορούσαν κυρίως την προαγωγή του λαϊκού μας πολιτισμού, μέσα από παραδοσιακούς χορούς και τραγούδια. Προβλήθηκαν τα ήθη και τα έθιμα μέσα από αναπαραστάσεις κυπριακού γάμου και άλλων δρώμενων. Επίσης, ενισχύθηκε η θεατρική παιδεία μέσα από την παρουσίαση μεγάλου αριθμού θεατρικών παραστάσεων.

Πέραν τούτων, έλαβε χώρα αριθμός συναυλιών με κορυφαίους ερμηνευτές από την Ελλάδα και Κύπρο, συμπεριλαμβάνοντας στο ρεπερτόριό τους το ρεμπέτικο, το έντεχνο ελληνικό, το λαϊκό και το σύγχρονο τραγούδι. Με τη στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών έλαβαν χώρα προβολές κινηματογραφικών ταινιών, εκθέσεις ζωγραφικής και φωτογραφίας, εικαστικά δρώμενα, παραστάσεις θεάτρου σκιών, αλλά και διαλέξεις, παρουσιάσεις βιβλίων και άλλες πολιτιστικές διοργανώσεις.

### 1.5 ΧΟΡΟΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, έχοντας επίγνωση του ρόλου που η τέχνη του χορού μπορεί να διαδραματίσει στη διαμόρφωση των νέων και γενικότερα της κοινωνίας, στηρίζει με πολλαπλούς τρόπους την ανάπτυξη του χορού στον τόπο μας μέσα από διάφορες δραστηριότητες, διοργανώσεις και προγράμματα.

Βασικοί στόχοι της αναπτυξιακής πολιτικής των Πολιτιστικών Υπηρεσιών στον τομέα του έντεχνου χορού είναι: 1) η στήριξη της έρευνας και της καλλιτεχνικής δημιουργίας με την ενθάρρυνση τόσο της ομαδικής όσο και της ατομικής πρωτοβουλίας, 2) η αναβάθμιση του ενδιαφέροντος του κοινού μέσα από τη σωστή επιμόρφωση και πληροφόρηση, 3) η προώθηση της εκπαίδευσης της νεολαίας σε θέματα κλασικού και σύγχρονου χορού και 4) η προβολή του καλλιτεχνικού μας δυναμικού στο εξωτερικό. Παράλληλα, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες ενισχύουν με επιχορηγήσεις τους φορείς οι οποίοι αναπτύσσουν δραστηριότητα στον τομέα αυτό.

#### 1.5.1 ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΧΟΡΟΥ- ΧΟΡΕΥΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ

Από το 2001 το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προέβη στην υιοθέτηση του θεσμού «Πλατφόρμα Χορού», που φέτος διοργανώθηκε για ένατη συνεχή χρονιά. Η διοργάνωση αυτή, η οποία επιχορηγείται εξ ολοκλήρου από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, δίνει στις κυπριακές ομάδες χορού την ευκαιρία να παρουσιάσουν μέσα σε ένα οργανωμένο πλαίσιο το δημιουργικό έργο και τη χορογραφική δουλειά τους στον τομέα του σύγχρονου χορού.

Η 10η Πλατφόρμα Χορού η οποία διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Θέατρο Ριάλτο, που παραχωρεί το θέατρο και όλη την τεχνική υποδομή, πραγματοποιήθηκε το τριήμερο 5, 6 και 7 Μαρτίου 2010. Σε αυτή συμμετείχαν οι ακόλουθες ομάδες και χορογράφοι με καινούργιες δημιουργίες και με σημαντικά αναβαθμισμένο το καλλιτεχνικό τους επίπεδο: Εν Δράσει, Ασώματες Δυνάμεις, Σέλας, Noema Dance Works, Echo Arts, Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε, .pelma.lia haraki, Transfiguratio, Αέλιον, Σύνθεσις, ONE/OFF, Nothing to Declare, Sonido N d, Αμφίδρομο, aRtitude, Έρικα Χαραλάμπους, David Wood, Στυλιάνα Αριστείδου, Natalie Heller και Έλενα Αντωνίου.

Παράλληλα, κατά τη διάρκεια της 10ης Πλατφόρμας Χορού διοργανώθηκαν φέτος σε συνεργασία με τη Στέγη Σύγχρονου Χορού Λεμεσού μία συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με τη συμμετοχή χορευτών, χορογράφων, χοροδιδασκάλων αλλά και κοινού ενώ πραγματοποιήθηκαν και τρεις παραστάσεις με έργα Κύπριων χορογράφων. Αυτές οι παράλληλες εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στο χώρο της Στέγης δίπλα από το Θέατρο ΡΙΑΛΤΟ, δημιουργώντας με αυτό τον τρόπο κατά το τριήμερο πραγματοποίησης της Πλατφόρμας ένα ζωντανό πυρήνα δραστηριότητας.

### **1.5.2 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΧΟΡΟΥ**

Με πρωτοβουλία των Πολιτιστικών Υπηρεσιών και με στόχο την όσο το δυνατό καλύτερη και πληρέστερη ενημέρωση του κοινού όσον αφορά το ευρωπαϊκό γίγνεσθαι στον τομέα του σύγχρονου χορού, διεξάγεται από το 1998 σε ετήσια βάση το Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Χορού. Το Φεστιβάλ διοργανώνεται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες σε συνεργασία και με το Θέατρο ΡΙΑΛΤΟ και με τις πρεσβείες ή τα πολιτιστικά κέντρα των χωρών οι οποίες συμμετέχουν σε αυτό. Η συμβολή και η οικονομική στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, οι οποίες έχουν την ευθύνη του συντονισμού και της υλοποίησής του, είναι πολύ σημαντική για την όλη διοργάνωση.

Το φετινό 13ο Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Χορού διεξήχθη στο Θέατρο ΡΙΑΛΤΟ από τις αρχές έως το τέλος του μήνα Ιουνίου. Σε αυτό έλαβαν μέρος αντιπροσωπευτικές ομάδες σύγχρονου χορού από τις εξής δέκα χώρες: Αυστρία, Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Κροατία, Φινλανδία, Πορτογαλία και Κύπρος. Την Κύπρο εκπροσώπησαν στο Φεστιβάλ η ομάδα Πέλημα της Λίας Χαράκη με το έργο Giraffe, η ομάδα Αμφίδρομο της Έλενας Χριστοδουλίδου με το έργο Bla, bla, bla, Black out και η ομάδα χορού Αέλιον με το έργο της Φωτεινής Περδικάκη Paul Kee.

Μέρος του Ευρωπαϊκού Φεστιβάλ Χορού παρουσιάστηκε και στο κοινό της πρωτεύουσας, στο Κινηματογραφικό Θέατρο ΠΑΛΛΑΣ στη Λευκωσία. Πρόκειται για τις χορευτικές παραστάσεις των τριών κυπριακών ομάδων καθώς και τρεις από τις χορευτικές παραστάσεις των Ευρωπαϊκών χωρών και συγκεκριμένα της Ιταλίας, Ισπανίας Πορτογαλίας, οι οποίες κρίθηκαν ομόφωνα ως οι καλύτερες από την Επιτροπή Επιλογής του Ευρωπαϊκού Φεστιβάλ Χορού.

### **1.5.3 ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΧΟΡΟΥ ΝΕΑΣ ΚΙΝΗΣΗΣ**

Διοργανώθηκε φέτος για 7η συνεχή χρονιά το Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Χορού της Νέας Κίνησης Ομάδων Χορού, Χορευτών και Χορογράφων Κύπρου το οποίο επιχορηγείται εξολοκλήρου από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Το Φεστιβάλ διοργανώνεται σε διάφορους χώρους εντός της πόλης της Λεμεσού. Φέτος συμμετείχαν οι εξής επτά ομάδες χορού: Εν δράσει, Σώμα, Χοροθέατρο Ομάδα Πέντε, Noema Dance Works, Αέλιον, Echo Arts, AnnaCharalambous/SOLIPSISM. Φιλοξενούμενη χορογράφος στο Φεστιβάλ ήταν η Αθηνά Βάχλα από την Αγγλία.

### **1.5.4 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ ΑΛΛΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΞΕΝΑ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΑΙ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ**

Στο πλαίσιο του Προγράμματος Επιχορηγήσεων, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού επιχορήγησε ομάδες χορού και χορευτές/χορογράφους για συμμετοχή τους σε Φεστιβάλ και Πλατφόρμες Χορού στο εξωτερικό, καθώς και σε διεθνείς συναντήσεις και συνέδρια που διοργανώνονται από φορείς του εξωτερικού όπως το European Dance Network (EDN), Aerowaves, Dance Web Europe, Stockholm Fringe Festival, και άλλα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι φέτος, δύο κυπριακές ομάδες σύγχρονου χορού, η ομάδα .pelma.lia haraki της Λίας Χαράκη και η ομάδα Noema Dance Works της Αλεξάνδρας Βάγιερσταλ συμμετείχαν στο Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας. Επίσης, η ομάδα χορού Εν Δράσει συμμετείχε για πρώτη φορά στη διοργάνωση Nairobi Solos and Duet Festival στην Κένυα.

### **1.5.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΟ ΧΟΡΟ**

Στον τομέα της εκπαίδευσης ενισχύονται διάφοροι φορείς, όπως σύνδεσμοι, χορευτικές ομάδες, σωματεία κτλ., οι οποίοι συμβάλλουν στην ανάπτυξη της παιδείας του έντεχνου χορού στην Κύπρο με τη διοργάνωση εργαστηρίων, σεμιναρίων ή θερινών σχολών (εντατικών μαθημάτων) που απευθύνονται τόσο σε μαθητές όσο και σε επαγγελματίες χορογράφους/χορευτές αλλά και στο ευρύ κοινό.

Χάρη στην οικονομική στήριξη του Υπουργείου, κατά το 2010 υλοποιήθηκαν, ανάμεσα σε άλλα:

- Ο Παγκύπριος Διαγωνισμός Μπαλέτου με τη συμμετοχή μαθητών και σπουδαστών από σχολές χορού από όλη την Κύπρο διοργανώθηκε από τον Σύνδεσμο Χορού Κύπρου με μεγάλη επιτυχία.
- Οι σειρές μαθημάτων που διοργανώνει η Στέγη Σύγχρονου Χορού Λεμεσού και προσφέρονται δωρεάν. Απευθύνονται σε επαγγελματίες χορευτές αλλά και σε απλούς πολίτες.
- Τα σεμινάρια και τα καλοκαιρινά μαθήματα που διοργανώνει το Μπαλέτο Νέων Λευκωσίας.
- Τα σεμινάρια Outreach της Κυπριακής Εταιρείας Χορού Dancecyprus.
- Το 4ο Dance X-change Seminar, και άλλα.

Επιπροσθέτως, επιχορηγήθηκαν Κύπριοι μαθητές και σπουδαστές σχολών χορού για τη συμμετοχή τους σε χορευτικές διοργανώσεις και διαγωνισμούς στο εξωτερικό, όπως, για παράδειγμα, στις ακόλουθες διοργανώσεις:

- Janet Cram Awards του ISTD στο Λονδίνο
- Youth America Grand Prix
- Πανελλήνιος Διαγωνισμός Χορού «Τερψιχόρης Έργα», και άλλες.

#### **1.5.6 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΧΟΡΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ**

Κατά το 2010, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες ενίσχυσαν διάφορους φορείς, οργανισμούς, σωματεία, ομάδες αλλά και πρωτοεμφανιζόμενους χορογράφους οι οποίοι υλοποίησαν προγράμματα και πραγματοποίησαν εκδηλώσεις που στόχο είχαν τη διάδοση και προώθηση όλων των ειδών χορού, από το κλασικό, νεοκλασικό, σύγχρονο, και άλλα.

#### **1.5.7 ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ**

Το Πρόγραμμα για Ενίσχυση της Δημιουργίας και Έρευνας στον Τομέα του Χορού εφαρμόστηκε πάνω σε πιλοτική βάση στοχεύοντας στη στήριξη των χορογράφων για νέες παραγωγές και έρευνα στον τομέα του σύγχρονου χορού. Στο πλαίσιο του Πιλοτικού Προγράμματος επιχορηγήθηκαν το 2010 τρεις ομάδες σύγχρονου χορού για παραγωγή νέου έργου και διεξαγωγή έρευνας.

### **1.6 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, έχοντας επίγνωση της δύναμης της κινηματογραφικής εικόνας και της σημασίας της στη διαμόρφωση και διάπλαση των σύγχρονων κοινωνιών, έχουν επιδείξει σημαντική δραστηριότητα στις διάφορες πτυχές που συγκροτούν την ανάπτυξη του κινηματογράφου (παραγωγή ταινιών, κινηματογραφική παιδεία, επαγγελματική κατάρτιση).

#### **1.6.1 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΑΙΝΙΩΝ**

Κατά το 2010, η Υπουργική Επιτροπή Κινηματογράφου, έπειτα από εισήγηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής Κινηματογράφου, ενέκρινε τη χρηματοδότηση πέντε προτάσεων για συγγραφή σεναρίου, μίας πρότασης κινουμένου σχεδίου, τριών για παραγωγή ταινίας μικρού μήκους, δύο ταινιών ντοκιμαντέρ, πέντε προτάσεων για συγγραφή σεναρίου ταινίας μεγάλου μήκους και τριών για ανάπτυξη παραγωγικού σχεδίου ταινίας μεγάλου μήκους. Ταυτόχρονα, βρίσκονται σε προετοιμασία 7 ταινίες Μικρού Μήκους, 2 ταινίες Ντεμπούτο, 7 ταινίες Ντοκιμαντέρ, καθώς επίσης και οκτώ ταινίες Μεγάλου Μήκους.

Σημαντικός αριθμός κυπριακών ταινιών που χρηματοδοτήθηκαν από το Κράτος προβλήθηκαν και διακρίθηκαν σε διάφορα σημαντικά φεστιβάλ κινηματογράφου ανά τον κόσμο.

Στο φετινό Φεστιβάλ Δράμας (2010), η κυπριακή ταινία «Οιδίποδας» του Ιωακείμ Μυλωνά, απέσπασε το ειδικό Βραβείο Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου.

Η ταινία «Μαιχειροβγάλτης» του σκηνοθέτη Γιάννη Οικονομίδη, προβλήθηκε στο φεστιβάλ του Πουσάν.

Η ταινία «Από Θαύμα» του Μαρίνου Καρτίκη, έχει προσκληθεί για συμμετοχή στο Φετινό Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης.

Οι ταινίες μεγάλου μήκους μυθοπλασίας

«Δείπνο με τις Αδελφές μου» του Μιχάλη Χαπέσιη, « China Town – Τα τρία Καταφύγια» της Αλίκης Δανέζη Κνούτσεν, «Λάδι στη Φωτιά» του Ηλία Δημητρίου και «Loveless Zorica» της Χριστίνας Χατζηζαχαρίου, έχουν αποπερατώσει τα γυρίσματά και βρίσκονται στο τελικό στάδιο μεταπαραγωγής.

Για την προώθηση της Κύπρου ως χώρου γυρισμάτων αλλά και για την προώθηση/διαφήμιση των κυπριακών ταινιών οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες διατηρούν Περίπτερο στο Φεστιβάλ ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης και στο Φεστιβάλ των Καννών.

Τέλος, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες σε συνεργασία με τη Συμβουλευτική Επιτροπή Κινηματογράφου και την Ένωση Σκηνοθετών μελετούν την εκπόνηση κινήτρων για την προώθηση Συμπαγωγών με άλλες χώρες και για την προέλκυση ξένων γυρισμάτων στην Κύπρο.

## 1.6.2 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ - ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες έχουν αναπτύξει πολύπλευρη δράση όσον αφορά στην κινηματογραφική παιδεία και τη θεωρητική κατάρτιση του κοινού. Για την επίτευξη των στόχων αυτών διοργανώνουν, συνδιοργανώνουν και/ή χορηγούν διάφορα φεστιβάλ και αναδρομικά αφιερώματα σε σκηνοθέτες και κινηματογραφικά κινήματα. Οι εκδηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται ως επί το πλείστον: 1) στο πλαίσιο των Πολιτιστικών Συμφωνιών τις οποίες συνάπτει η Κύπρος με άλλες χώρες, 2) σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας, 3) σε συνεργασία με Κινηματογραφικές Λέσχες (Ομιλος Φίλων Κινηματογράφου, Κινηματογραφική Λέσχη Λεμεσού, Κινηματογραφική Λέσχη Πάφου) και άλλους πολιτιστικούς φορείς. Ταυτόχρονα, ενισχύονται διάφοροι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί οι οποίοι με τη δραστηριότητά τους συμβάλλουν στην ανάπτυξη της κινηματογραφικής γνώσης και παιδείας.

## 1.6.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ / ΦΕΣΤΙΒΑΛ / ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ

1. Το φεστιβάλ «Κινηματογραφικές Μέρες Κύπρου», το σημαντικότερο ετήσιο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου που διοργανώνεται στην Κύπρο από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού και το Θέατρο Ριάλτο, πραγματοποιήθηκε το 2010 για όγδοη συνεχή χρονιά, από τις 10 μέχρι τις 18 Απριλίου στη Λεμεσό (Θέατρο Ριάλτο) και στη Λευκωσία (Κινηματογράφος Πάνθεον). Όπως και τις προηγούμενες χρονιές, έτσι και φέτος, στο φεστιβάλ προβλήθηκαν, σε πρώτη προβολή, μερικές από τις πιο αξιόλογες και σημαντικές ταινίες της χρονιάς, επιλεγμένες από την παγκόσμια σύγχρονη κινηματογραφική σκηνή.

Την αποκλειστική ευθύνη για την επιλογή των ταινιών και του προγράμματος είχε, για δεύτερη χρονιά, η Καλλιτεχνική Επιτροπή του φεστιβάλ, αποτελούμενη από τους Άδωνι Φλωρίδη (Σκηνοθέτης), Κωνσταντίνο Σαρκά (Δημοσιογράφος) και Δρα Κώστα Κωνσταντινίδη (Ακαδημαϊκός).

Βασικός στόχος του φεστιβάλ είναι η προβολή ταινιών καταξιωμένων αλλά και νέων ταλαντούχων δημιουργών του ανεξάρτητου κινηματογράφου, σε μια προσπάθεια να διανοίξει σταθερούς δρόμους επικοινωνίας του κυπριακού κοινού με την παγκόσμια κινηματογραφική σκηνή.



Μέσα από τις δραστηριότητες του, το φεστιβάλ επιχειρεί επίσης να κτίσει ουσιαστικές γέφυρες επικοινωνίας με τον τοπικό κινηματογράφο γειτονικών χωρών και Ηπείρων όπου οι ανάγκες του δημιουργού εκφράζονται με ειλικρίνεια αλλά και με μια ιδιαίτερη κινηματογραφική γραφή.

Το κυρίως πρόγραμμα του φεστιβάλ περιλάμβανε συνολικά 14 ταινίες, ανάμεσά τους η πολυσυζητημένη και ιδιόμορφη Ελληνική ταινία «Κυνόδοντας» του Γιώργου Λάνθιμου. Η ταινία έχει αποσπάσει πολλά διεθνή βραβεία, ανάμεσα τους και το Βραβείο Prix Un Certain Regard στο φεστιβάλ των Κανών το 2009. Προβλήθηκε επίσης η ταινία «Ajami» (υποψήφια για Όσκαρ Ξενογλώσσας Ταινίας), όπου ένας παλαιστίνιος και ένας ισραηλινός σκηνοθέτης, ο Yaron Shani και ο Scandar Copti, έφτιαξαν μια ιστορία βασισμένη σε αληθινά γεγονότα για την πολύπαθη συνοικία του Ατζαμι στο Τελ Αβίβ, καθώς και η Ρουμάνικη ταινία «Medal of Honor» του Calin Peter Netzer (Βραβείο FIPRESCI στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης 2009). Επίσης η εξαιρετική ταινία Fish Tank της Andrea Arnold, μιας εκ των πιο υποσχόμενων νέων Αγγλίδων σκηνοθετών. Το πρόγραμμα συμπεριλάμβανε επίσης μια σειρά από λιγότερο γνωστές ταινίες, οι οποίες όμως όπου προβλήθηκαν άφησαν τις καλύτερες εντυπώσεις, τόσο ανάμεσα στο κοινό όσο και στους κριτικούς.

Όπως και τις προηγούμενες χρονιές, έτσι και φέτος, το κοινό μπορούσε να συμμετέχει ενεργά στο φεστιβάλ επιλέγοντας και βραβεύοντας την καλύτερη ταινία. Είχε επίσης την ευκαιρία να γνωρίσει από κοντά και να συζητήσει με μερικούς από τους δημιουργούς και άλλους συντελεστές των ταινιών οι οποίοι παρευρέθηκαν στο φεστιβάλ.

2. Διήμερο αφιέρωμα στην ελληνική ταινία μικρού μήκους με τίτλο «Το Φεστιβάλ Δράμας Ταξιδεύει στην Κύπρο». Τα τελευταία δεκατρία χρόνια έχει καθιερωθεί η προβολή στην Κύπρο των βραβευμένων, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας, ελληνικών ταινιών μικρού μήκους. Η εκδήλωση πραγματοποιείται σε συνεργασία με τη διοργανώτρια Αρχή του Φεστιβάλ Δράμας, το Υπουργείο Πολιτισμού της Ελλάδας, το Θέατρο "Ριάλτο", τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου Λευκωσίας και Πάφου και τη Κινηματογραφική Λέσχη Λεμεσού. Πρόκειται για μια ιδιαίτερα αγαπητή εκδήλωση στο κοινό, κυρίως στους νέους κινηματογραφιστές. Στο φετινό πρόγραμμα προβλήθηκαν επίσης οι βραβευμένες ταινίες μικρού μήκους της Κύπριας σκηνοθέτιδας Γιάννας Αμερικάνου «Νανούρισμα», η οποία απέσπασε το βραβείο Τόνιας Μερκεπάκη για καλύτερη σκηνοθεσία καθώς και το βραβείο καλύτερης ταινίας Βορειοανατολικής Ευρώπης (Φεστιβάλ Δράμας 2009) και η βραβευμένη ταινία μικρού μήκους του Γιώργου Κουκουμά «Helmets» η οποία απέσπασε το βραβείο καλύτερης Φωτογραφίας και κουστουμιών (Φεστιβάλ Δράμας 2009).
3. Διήμερο Φεστιβάλ Ευρωπαϊκών Ταινιών Μικρού Μήκους – Βραβεία Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου και το ίδρυμα Άρτος. Στο διήμερο αυτό προβάλλονται δώδεκα ευρωπαϊκές ταινίες μικρού μήκους οι οποίες επιλέγονται από τα δώδεκα σημαντικότερα φεστιβάλ κινηματογράφου της Ευρώπης ως υποψήφιοι για το μεγάλο βραβείο της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου.
4. Το Φεστιβάλ «Εικόνες και Όψεις του Εναλλακτικού Κινηματογράφου» (31 Μαΐου – 6 Ιουνίου 2010), το οποίο λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο το μήνα Ιούνιο στο «Άλλο Χώρο» του Θεάτρου Ένα, έχει ως σκοπό την επαφή του φιλοθεάμονος κοινού με την καλλιτεχνική εξέλιξη του κινηματογράφου μέσα στο χρόνο. Στο φετινό φεστιβάλ προβλήθηκαν ταινίες από πέντε συνολικά θεματικές ενότητες, περιλαμβανομένων μιας επιλογής από τις μικρού μήκους ταινίες της Ανιές Βαρντά μιας από τις κύριες εκπροσώπους της γαλλικής Νουβέλ Βαγκ, τέσσερις από τις σημαντικότερες ταινίες του μεγάλου Έλληνα δημιουργού Σταύρου Τορνέ, μια σειρά από πειραματικές ταινίες μικρού μήκους από καλλιτέχνες που ανήκουν ή έχουν επηρεαστεί από το εικαστικό κίνημα Fluxus, τρεις ταινίες αριστουργήματα ενός κορυφαίου σκηνοθέτη-δημιουργού του 20ού αιώνα, του Ντέρεκ Τζάρμαν, και, τέλος, ένα μοναδικό όσο και πρωτότυπο αφιέρωμα σε ταινίες συνδεδεμένες με ένα σημαντικό καλλιτεχνικό κίνημα, αυτό των Μπητ (Beat Generation).

Όπως και τις προηγούμενες χρονιές, έτσι και φέτος, τα προγράμματα πλαισιώνονταν από σύνομες διαλέξεις ειδικών στο κάθε πρόγραμμα, όπου το κοινό είχε την δυνατότητα να θέσει

τα ερωτήματα του και γενικά να γίνεται μια πολύ δημιουργική συζήτηση η οποία πολλές φορές διαρκεί μέχρι τις πρωινές ώρες.

Το Φεστιβάλ ήταν φέτος αφιερωμένο στη μνήμη του συνεργάτη και φίλου του φεστιβάλ, ποιητή και θεωρητικού του κινηματογράφου Αντρέα Παγουλάτου, ο οποίος απεβίωσε λίγους μήνες πριν την πραγματοποίησή του.

5. Ιδιαίτερα μεγάλη επιτυχία παρουσίασαν εφέτος οι προβολές του προγράμματος «Μαραθώνιος Θερινών Προβολών» (10 Ιουλίου - 20 Αύγουστου 2010) που διοργανώνεται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, το Θέατρο ένα και τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου για δωδέκατη εφέτος χρονιά. Όπως κάθε καλοκαίρι, η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στον αρχαιότερο εν ζωή θερινό κινηματογράφο της Λευκωσίας, τον κινηματογράφο Κωνσταντία. Ο Μαραθώνιος Θερινών Προβολών είναι ένας από τους πιο σημαντικούς θεσμούς του Υπουργείου τόσο στον τομέα του κινηματογράφου όσο και στον τομέα της αναβάθμισης της κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής του τόπου. Η επιλογή των ταινιών έγινε με γνώμονα την ποιότητα, την κινηματογραφική αγωγή του κοινού και την τέρψη. Το πρόγραμμα περιλάμβανε και αριθμό ταινιών για τους μικρούς κινηματογραφόφιλους. Ανάμεσα στις ταινίες που προβλήθηκαν στο φετινό πρόγραμμα ήταν και η αριστουργηματική κλασική ταινία «Η Λυσσασμένη Γάτα» (1958) του Richard Brooks, η πολυβραβευμένη ταινία «Ο Πρωτάρης» (1967) του Mike Nichols, τη πολυβραβευμένη δραματική ταινία «Υπόθεση Τόμας Κράουν» (1968), τη κωμωδία του Billy Wilder «Μερικοί το προτιμούν Καυτό» (1959) κ.ά.

Το Υπουργείο επιχορηγεί τους ακόλουθους θεσμούς και ετήσιες εκδηλώσεις:

Αφιέρωμα στο Γαλλικό κινηματογράφο σε συνεργασία με τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου και το Γαλλικό Πολιτιστικό Κέντρο.

Αφιέρωμα στο σύγχρονο Ρουμανικό κινηματογράφο σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Ρουμανίας στην Κύπρο.

Αφιέρωμα στον κλασικό κινηματογράφο και σε μεγάλους σκηνοθέτες του παγκόσμιου κινηματογράφου σε συνεργασία με τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου.

Αφιέρωμα στον Ινδικό Κινηματογράφο σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Ινδίας στην Κύπρο και τον Όμιλο Φίλων Κινηματογράφου.

Μίνι Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Λεμεσού (Αύγουστος 2010) με ταινίες οι οποίες βραβεύτηκαν σε διάφορα διεθνή φεστιβάλ κινηματογράφου, το οποίο πραγματοποιείται από τον Οργανισμό Brave New Culture. Στο πλαίσιο του φεστιβάλ διοργανώνονται εργαστήρια σε συνεργασία με το Γραφείο Media στην Κύπρο, κατά τα οποία Κύπριοι και ξένοι σκηνοθέτες παρουσιάζουν τις προτάσεις τους σε ξένους επαγγελματίες στο χώρο του ντοκιμαντέρ.

Μίνι Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ (Μάρτιος 2010) με ταινίες οι οποίες βραβεύτηκαν σε διάφορα διεθνή φεστιβάλ κινηματογράφου, το οποίο πραγματοποιείται στη Λευκωσία από τον Οργανισμό «Όψεις του Κόσμου» και το Δήμο Λευκωσίας. Το φεστιβάλ πλαισιώνεται από εργαστήρια και διαλέξεις.

Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου για Παιδιά με τη συμμετοχή σχολείων της Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης. Το Φεστιβάλ έχει δικινοτικό χαρακτήρα. Οργανώνεται γύρο από πρωινές προβολές ταινιών με αναλύσεις από σκηνοθέτες και άλλους ειδικούς στον κινηματογράφο, βραδινές προβολές και κινηματογραφικά εργαστήρια. Το Υπουργείο ενισχύει επίσης το Φεστιβάλ Παιδικού Κινηματογράφου για τη διοργάνωση του προγράμματος «Καραμέλα», το οποίο αφορά σε εκπαιδευτικές προβολές για παιδιά και νέους, δύο φορές το μήνα.

#### 1.6.4 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΣΤΗΝ ΥΠΑΙΘΡΟ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες, στο πλαίσιο της ανάπτυξης του κινηματογράφου στην ύπαιθρο, έχουν να επιδείξουν τις ακόλουθες δραστηριότητες:

1. Ενίσχυση αιθουσών της υπαίθρου για τη λειτουργία τους, πάνω σε ετήσια βάση.

2. Προβολή κυπριακών ταινιών στην ύπαιθρο.

3. Επιχορήγηση της Σχολής Χαμπί Τσαγγάρη και του οργανισμού «Όψεις του Κόσμου», για τη διοργάνωση Φεστιβάλ Κινημένου Σχεδίου στο χωριό Πλατανίσκεια. Στο πλαίσιο του φεστιβάλ φιλοξενούνται ειδικοί στο χώρο του Κινημένου Σχεδίου, οι οποίοι παρουσιάζουν τις ταινίες τους και αναλαμβάνουν πρωινά εργαστήρια μαζί με Κύπριους συναδέλφους τους.

### **1.6.5 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες ενισχύουν σκηνοθέτες, παραγωγούς και άλλους συντελεστές του κινηματογράφου για τη συμμετοχή τους σε διάφορα εκπαιδευτικά σεμινάρια και εργαστήρια στο εξωτερικό. Ταυτόχρονα, συνεργάζονται με το ευρωπαϊκό πρόγραμμα MEDIA και το Γραφείο του στην Κύπρο για την προώθηση προγραμμάτων που αφορούν την επαγγελματική ανάπτυξη διαφόρων πτυχών της παραγωγής.

Επιπρόσθετα:

1. Επιχορηγούν σκηνοθέτες, ώστε να παρουσιάζουν τις ταινίες τους σε διεθνή φεστιβάλ και σε άλλες εκδηλώσεις, προβάλλοντας έτσι τον κυπριακό κινηματογράφο στο εξωτερικό.
2. Ενισχύουν τις Κινηματογραφικές Λέσχες στις τακτικές τους προβολές.
3. Ενισχύουν την Ένωση Σκηνοθετών Κύπρου για τη διοργάνωση εργαστηρίων και αφιερωμάτων.
4. Ενισχύουν με επιχορηγήσεις διάφορες άλλες δραστηριότητες που αφορούν τον κινηματογράφο.

### **1.6.6 ΣΤΗΡΙΞΗ ΕΙΔΙΚΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΑΤΟΜΩΝ Ή ΟΜΑΔΩΝ**

Για τέταρτη κατά συνέχεια χρονιά, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνεργάζονται με το Τμήμα Ευημερίας για τη διοργάνωση εργαστηρίων οπτικοακουστικής έκφρασης και παιχνιδιού για παιδιά που διαμένουν στις Παιδικές Στέγες (Ξενώνα Νέων Λευκωσίας και Παιδική Στέγη Λεμεσού). Στόχος του προγράμματος είναι να παράσχει ευκαιρίες έκφρασης και εκτόνωσης στα παιδιά. Η διεξαγωγή των εργαστηρίων παρέχει στα παιδιά την ευκαιρία προαγωγής της αυτοεικόνας τους, συλλογικής συμμετοχής σε μια κοινή δράση και αξιοποίησης της δημιουργικότητάς τους.

Οι δράσεις περιλαμβάνουν την προβολή και συζήτηση κινηματογραφικών ταινιών, την ενασχόληση των παιδιών με τη κινηματογραφική μηχανή (λήψη και επεξεργασία), επισκέψεις των παιδιών σε στούντιο και επαφές με ηθοποιούς σκηνοθέτες.

## **1.7 ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ «ΚΥΠΡΙΑ 2010»**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες διοργάνωσαν με επιτυχία το Διεθνές Φεστιβάλ «Κύπρια 2010», το οποίο ήταν αφιερωμένο στα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στα πλαίσια του Φεστιβάλ παρουσιάστηκαν 6 καλλιτεχνικές εκδηλώσεις σε Λευκωσία, Στρόβολο, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο.

Αναλυτικά, στο πρόγραμμα του Φεστιβάλ εντάχθηκαν οι εξής εκδηλώσεις:

1. «Οιδίπους Τύραννος» του Σοφοκλή, με το Αμφι – Θέατρο του Σπύρου Ευαγγελάτου (Στρόβολος και Λάρνακα)
2. «Eroica» με τη Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου (Λεμεσός, Στρόβολος και Πάφος)
3. «Modern Creative Jazz» με το Κουαρτέτο Μ.Τακούσιν & Γ.Καραπατάκη (Λάρνακα, Λευκωσία και Λεμεσός)
4. «Σαν το Ποίημα του Λιπέρτη» με τον Ευαγόρα Καραγιώργη και την Ορχήστρα Jindrichuv Hradec της Πράγας (Λεμεσός, Πάφος και Στρόβολος)

5. «Σαγηνεύτρα Νήσος» με την Ορχήστρα Φιλομούζικα Οξφόρδης (Πάφος και Στρόβολος)
6. «Rushes Plus» με τους Inbal Pinto & Avshalom Pollak Dance Company (Στρόβολος και Λεμεσός)

## 1.8 ΛΑΪΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες προώθησαν μεγάλο αριθμό δραστηριοτήτων στον Τομέα του Λαϊκού Πολιτισμού, τομέας που γνωρίζει σημαντική και συνεχή ανταπόκριση σε επίπεδο φορέων και ατόμων.

1. Επιχορήγηση παραδοσιακών μουσικών και χορευτικών συγκροτημάτων όσον αφορά τον εμπλουτισμό της ιματιοθήκης και της συμμετοχής σε εκδηλώσεις με παραδοσιακό χαρακτήρα στην Κύπρο και στο εξωτερικό.
2. Ενθάρρυνση χοροδιδασκάλων και μελετητών για την παρακολούθηση σεμιναρίων στο εξωτερικό.
3. Επιχορήγηση της συμμετοχής μελών της Κυπριακής Επιτροπής του Διεθνούς Συμβουλίου Παραδοσιακών Φεστιβάλ και Τεχνών σε διεθνή συνέδρια.
4. Εμπλουτισμός της ιματιοθήκης κυπριακών χορευτικών συγκροτημάτων σε παροικίες μας στο εξωτερικό.
5. Επιχορήγηση φεστιβάλ κοινοτήτων και περιοχών της υπαίθρου, με στόχο την πολιτιστική αποκέντρωση.
6. Ενθάρρυνση καλλιτεχνών του Θεάτρου Σκιών.
7. Ενίσχυση των φεστιβάλ και πολιτιστικών δραστηριοτήτων των Δήμων της Κύπρου σε σχέση με τον παραδοσιακό μας πολιτισμό.
8. Εξοπλισμός πολιτιστικών κέντρων στην ύπαιθρο.

### ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

1. Η Ετικέτα Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς (The European Heritage Label) δημιουργήθηκε το 2006, και έχει ως στόχο την έκφραση ενός ευρωπαϊκού οράματος και μιας κοινής πολιτιστικής ταυτότητας των κρατών της Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτό, η Κύπρος υπέβαλε τέσσερις υποψηφιότητες, οι οποίες έγιναν κατ' αρχάς δεκτές, για ένταξη στον Κατάλογο. Τα μνημεία αυτά είναι: το Κάστρο του Κολοσσίου, τα Μεσαιωνικά Τείχη της Λευκωσίας, ο αρχαιολογικός χώρος του Κουρίου, συμπεριλαμβανομένων του Ιερού του Απόλλωνος Υλάτου και του Σταδίου, και η θρησκευτική πολιτιστική διαδρομή με έξι Βυζαντινές και Μεταβυζαντινές Τοιχογραφημένες Εκκλησίες της περιοχής Τροόδους (Παναγία της Ασίνου, Άγιος Σωζόμενος, Παναγία Χρυσοκουρδαλιώτισσα, Παναγία Καθολική, Άγιος Μάμας και Παναγία Ιαματική).
2. Συμμετοχή σε διάφορες επιτροπές για τη διαφύλαξη και προβολή της πολιτιστικής και αρχαιολογικής μας κληρονομιάς.

## 1.9 ΜΟΥΣΕΙΑ

Το Μάιο του 2009 η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε σε Νόμο [N.58 (I) / 2009] το νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί της Αναγνώρισης των Ιδιωτικών Μουσείων και των Μουσείων των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διαδικασία και Προϋποθέσεις) Νόμος», το οποίο κατέθεσε ενώπιόν της το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Ο προσανατολισμός και οι επιδιώξεις που συνδέονται με την εισαγωγή του θεσμικού αυτού πλαισίου είναι καθαρά ρυθμιστικής υφής, αφού σ' αυτό καθορίζονται

οι προϋποθέσεις που πρέπει απαραίτητα να πληρούνται, ώστε τα μουσεία που ανήκουν στις πιο πάνω κατηγορίες να μπορούν, εφόσον τα ίδια το επιδιώξουν, να αναγνωριστούν από το κράτος. Απώτερος στόχος του Νόμου είναι η βελτίωση των συνθηκών και των επιπέδων λειτουργίας των ιδιωτικών μουσείων και των μουσείων των τοπικών αρχών και η αναβάθμιση των υπηρεσιών που προσφέρουν και του έργου που επιτελούν. Ο Νόμος παρέχει, επίσης, τα κατάλληλα κίνητρα στα μουσεία για να επιδιώξουν την αναγνώρισή τους, αφού τα αναγνωρισμένα μουσεία θα μπορούν να λαμβάνουν κρατική χορηγία υπό όρους και προϋποθέσεις που θα καθορίζονται σε ειδικό σχέδιο. Η Επιτροπή Μουσείων ορίζεται ως το αρμόδιο όργανο για την εξέταση των αιτήσεων που θα υποβάλλονται για αναγνώριση.

Αμέσως μετά το διορισμό της η Επιτροπή Μουσείων προχώρησε, μεταξύ άλλων, και στην επεξεργασία του «Σχεδίου για την Παραχώρηση Κρατικής Χορηγίας σε Αναγνωρισμένα Μουσεία», το οποίο στη συνέχεια εγκρίθηκε (Οκτώβριος 2010) από το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο θα τεθεί σε εφαρμογή από το 2011.

## 1.10 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

### 1.10.1 ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΓΩΝΟΣ

Το Μουσείο Αγώνος λειτούργησε στο νέο του κτίριο, το οποίο εγκαινιάστηκε στις 30 Απριλίου 2001. Κατά το 2010 δέχτηκε είκοσι τέσσερις χιλιάδες επισκέπτες, οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν μαθητές και ξένοι περιηγητές.

### 1.10.2 ΣΤΕΓΕΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνέχισαν και κατά το 2010 να μισθώνουν οικήματα στη Λευκωσία, τη Λεμεσό, τη Λάρνακα και την Πάφο με σκοπό την παροχή στέγης σε σωματεία τα οποία υπηρετούν τα γράμματα και τις τέχνες. Οι Στέγες Γραμμάτων και Τεχνών χρησιμοποιούνται από τα στεγαζόμενα Σωματεία για την πραγματοποίηση συνελεύσεων, συνεδριών, εικαστικών εκθέσεων, λογοτεχνικών εκδηλώσεων, κινηματογραφικών προβολών, θεατρικών δοκιμών κ.ά.

Το 2002 οι Στέγες Γραμμάτων και Τεχνών Λευκωσίας και Πάφου άρχισαν να λειτουργούν σε νέα και μεγαλύτερα διατηρητέα οικήματα λόγω της αύξησης των δραστηριοτήτων τους και του αριθμού των φιλοξενούμενων σωματείων κατά τα προηγούμενα χρόνια. Κατά το 2005 ολοκληρώθηκαν, επίσης, οι διαδικασίες για τη δημιουργία Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών στη Λάρνακα σε συνεργασία με τοπικούς πολιτιστικούς φορείς. Η νέα Στέγη άρχισε τη λειτουργία της τον Ιούλιο του 2005 σε διατηρητέο κτίριο της πόλης.

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συνεχίζουν να στηρίζουν τη διαχείριση, τη λειτουργία και την πολιτιστική δραστηριότητα των Στεγών Γραμμάτων και Τεχνών με πάγιο στόχο τη μετατροπή τους σε σημαντικούς πολιτιστικούς πνεύμονες των αστικών κέντρων της Κύπρου.

### 1.10.3 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού έχοντας ως στόχο την αξιοποίηση και την αναβάθμιση της υφιστάμενης υποδομής προχωρεί στη δημιουργία και λειτουργία πολιτιστικών χωριών και σχολών στη Λέμπα (Σχολή Στας Παράσχου) και στα Πλατανίστεια (Σχολή Χαμπή Τσαγγάρη) καθώς και στην αξιοποίηση των χώρων αυτών για διαμονές καλλιτεχνών (residencies).

Έχουν δρομολογηθεί οι εργασίες στη Σχολή του Στας Παράσχου στη Λέμπα για την αξιοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Κολλεγίου Τέχνης στα πλαίσια της εφαρμογής των προνοιών του Στρατηγικού Σχεδίου για τη δημιουργία δικτύων εργαστηρίων/σχολών στις περιφέρειες.

Στον ίδιο στόχο ανήκει και η επιχορήγηση του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού στον Χαμπή

Τσαγγάρη για τη δημιουργία Σχολής και Μουσείου Χαρακτικής στα Πλατανίστεια. Έχει υπογραφεί συμφωνία μεταξύ της Σχολής και του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για οικονομική στήριξη του Μουσείου και της Σχολής. Παράλληλα, έχει προχωρήσει το θέμα της δημιουργίας Γειτονιάς καλλιτεχνών στη Λεμεσό, ενώ από το Δεκέμβριο του 2009 έχει αρχίσει η λειτουργία του Κέντρου Πολιτιστικής Δημιουργίας για παιδιά και νέους στη Λάρνακα.

## 1.11 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ / ΓΡΑΦΕΙΩΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

### 1.11.1 ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Το Σπίτι της Κύπρου πραγματοποίησε πολλές εκδηλώσεις το 2010 οι πλείστες των οποίων ήταν αφιερωμένες στα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Έγιναν πολλές παρουσιάσεις βιβλίων με τη συνεργασία του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού. Πραγματοποιήθηκαν ακόμα εκδηλώσεις λόγου, εικαστικές εκθέσεις και μουσικές εκδηλώσεις, εκ των οποίων αρκετές ήταν σε συνεργασία με άλλους φορείς. Το Σπίτι της Κύπρου, με τον κ. Κώστα Λυμπουρή ως Μορφωτικό Σύμβουλο, συνεργάστηκε ακόμα και στήριξε εκδηλώσεις για την Κύπρο που πραγματοποιήθηκαν από διάφορους φορείς, όπως Κυπριακές Οργανώσεις, δήμοι, ιδρύματα ή γκαλερί που φιλοξένησαν Κυπρίους καλλιτέχνες. Το Σπίτι της Κύπρου έλαβε μέρος και επίσης παρουσίασε ετήσιες εκθέσεις όπως την Παλαιοντολογική έκθεση και την 16η Διεθνή Συνάντηση Σύγχρονης Τέχνης ART ATHINA.

### 1.11.2 ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Κατά τη διάρκεια του 2010 διοργανώθηκαν πολλές εκδηλώσεις στο Ελληνικό Κέντρο και σε άλλα venues από το Γραφείο της Μορφωτικού Συμβούλου όπως παρουσιάσεις βιβλίων, διαλέξεις, θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες οι οποίες απευθύνονταν τόσο προς το βρετανικό κοινό όσο και προς το κοινό της κυπριακής παροικίας. Το 2010 η Μορφωτική Σύμβουλος, Δρ. Νίκη Κατσαούνη, συμμετείχε σε σημαντικά συνέδρια και σε πάμπολλες πολιτιστικές εκδηλώσεις Κυπρίων και ξένων καλλιτεχνών και οργανώσεων, καθώς και σε εκδηλώσεις Πρεσβειών και σε τακτικές συναντήσεις του EUNIC, του British Council, του Visiting Arts, της Κοινοπολιτείας, στις οποίες η παρουσία και η συμμετοχή της Κύπρου είναι ανελλιπής και ουσιαστική.

### 1.11.3 ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥ ΣΤΗΝ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΟ ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Από τις αρχές του 2005 λειτουργεί στην Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Βερολίνο το Γραφείο της Μορφωτικής Ακολουθού, κύρια ευθύνη της οποίας αποτελεί η διοργάνωση εκδηλώσεων με σκοπό την προβολή του πολιτισμού και της σύγχρονης καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας της Κύπρου στη Γερμανία. Το Γραφείο επιδιώκει επίσης συνεργασίες με γερμανικούς φορείς και συμπεριλαμβάνει Κύπριους καλλιτέχνες σε γερμανικές εκδηλώσεις.

Κατά το 2010 διοργανώθηκαν με ευθύνη της Μορφωτικής Ακολουθού, κας Γιώργας Σολομώντος, και τη στήριξη και συμβολή των Πολιτιστικών Υπηρεσιών εκδηλώσεις στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε διάφορες πόλεις της Γερμανίας, όπως Hildesheim, Μόναχο, Βερολίνο, Βόννη, οι οποίες επέτρεψαν στο γερμανικό κοινό να γνωρίσει την Κύπρο, τους καλλιτέχνες της τον πολιτισμό της και επίσης το πολιτικό της πρόβλημα.

Ανάμεσα στις κορυφαίες διοργανώσεις που επιμελείται το Γραφείο της Μορφωτικής Ακολουθού περιλαμβάνονται η σειρά εκδηλώσεων «Κυπριακή Άνοιξη». Η «Κυπριακή Άνοιξη» που αποτελεί πλέον θεσμό για την Βαυαρική πρωτεύουσα διοργανώθηκε για 5η συνεχή χρονιά και στο επίκε-

ντρο του φετινού προγράμματος της βρισκόταν η θάλασσα που περιβάλλει την Κύπρο και διαμορφώνει τη ζωή στο νησί.

Το Γραφείο της Μορφωτικής Ακολουθού διοργανώνει και επιμελείται μεταξύ άλλων κάθε χρόνο, εκθέσεις φωτογραφίας. Στην πόλη Hildesheim πραγματοποιήθηκε μια από τις μεγαλύτερες αρχαιολογικές εκθέσεις που έγιναν ποτέ για την Κύπρο. Η έκθεση «Κύπρος - Το νησί της Αφροδίτης» στο Μουσείο Roemer- und Pelizaeus στην πόλη Hildesheim της Γερμανίας, διοργανώθηκε από τις γερμανικές αρχές και με την ευκαιρία των εορτασμών για τα 50χρονα της Κυπριακής Δημοκρατίας τέθηκε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας, κ. Δημήτρη Χριστόφια και της Γερμανίδας Καγκελαρίου, κας Angela Merkel. Επισημαίνεται ότι ο αριθμός επισκεπτών της αρχαιολογικής έκθεσης ανήλθε στις 40.000.

Με την ευκαιρία της επετείου των 1000 χρόνων της εκκλησίας Michaelis της πόλης Hildesheim, στο Foyer του Μουσείου – καθ'όλη τη διάρκεια της αρχαιολογικής έκθεσης - παρουσιαζόταν έκθεση φωτογραφίας (φωτογράφοι: Ερατώ Καντούνα και Σωκράτης Μασούρα) για εκκλησίες της Κύπρου, που βρίσκονται στην οροσειρά του Τροόδους και που έχουν περιληφθεί, όπως και η εκκλησία Michaelis, στον κατάλογο της ΟΥΝΕΣΚΟ, ως προστατευόμενα μνημεία της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Στον τομέα της μουσικής πραγματοποιήθηκαν πολύ σημαντικές εκδηλώσεις. Σε πρώτη εκτέλεση παρουσιάστηκε στη Φιλαρμονική του Βερολίνου, με αφορμή τα 50 χρόνια από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, το έργο του Αλκίνοου Ιωαννίδη, «moments of a Face». Περίπου χίλια άτομα παρακολούθησαν το κονσέρτο. Στο κονσέρτο συμμετείχαν η διάσημη Ελληνίδα σοπράνο Σόνια Θεοδωρίδου, ο Γιώργος Καλούδης στην κρητική λύρα και στα κρουστά, ο Λίνος Ιωαννίδης στην απαγγελία και ο Αλκίνοος Ιωαννίδης στο τραγούδι, το λαούτο, την κιθάρα και τα κρουστά. Συμμετείχε η ορχήστρα του Βερολίνου Camerata Europea και η Χορωδία Ernst Senff Chor επίσης του Βερολίνου υπό τη διεύθυνση της Μαρίας Μακράκης.

Το Φιλανθρωπικό κονσέρτο «Νεροποντή», με τον Αλκίνοο Ιωαννίδη, που πραγματοποιήθηκε στο Μόναχο, σημείωσε τεράστια επιτυχία (550 επισκέπτες). Η Κυπριακή Πρεσβεία Βερολίνου υποστηρίζει την αναπαλαίωση της εκκλησίας του Σωτήριος στο Μόναχο με τις εισπράξεις από την εκδήλωση. Εξίσου σημαντικό ήταν το διπλό κονσέρτο με έργα του συνθέτη και πιανίστα Σάββα Σάββα «Waterstories» και το έργο ΕΝ ΠΛΩ του συνθέτη Μάριου Ηλία Ιωάννου για ηλεκτροακουστικούς ήχους, ορχήστρα νχείων, κοντραμπάσο και κόντρα μπάσο κλαρινέτο με σκηνική παρουσίαση.

## 1.12 ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΡΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

### 1.12.1 ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Κύπρος, με στόχο τη συνεργασία της με άλλες χώρες στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και των επιστημών, έχει μέχρι σήμερα συνάψει πάρα πολλές διμερείς Συμφωνίες. Για την υλοποίηση των Συμφωνιών αυτών καταρτίζονται και υπογράφονται από τα συμβαλλόμενα μέρη τα Εκτελεστικά Προγράμματα Εκπαιδευτικής, Πολιτιστικής και Επιστημονικής Συνεργασίας. Οι Συμφωνίες και τα Προγράμματα με τις ρυθμίσεις που περιλαμβάνουν παρέχουν το αναγκαίο θεσμικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πραγματοποιούνται οι πολιτιστικές και εκπαιδευτικές ανταλλαγές της Κύπρου με άλλες χώρες. Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες έχουν την αρμοδιότητα του καταρτισμού και της εφαρμογής του μέρους εκείνου των διατάξεων των Προγραμμάτων που διέπει την πολιτιστική συνεργασία και τις πολιτιστικές ανταλλαγές της Κύπρου με την εκάστοτε συμβαλλόμενη χώρα (με εξαίρεση τις διατάξεις που αφορούν τη συνεργασία σε θέματα πολιτιστικής κληρονομιάς). Στο πλαίσιο της εν λόγω αρμοδιότητας, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες μεριμνούν για τη διοργάνωση στο εξωτερικό εκδηλώσεων με σκοπό την προβολή του σύγχρονου κυπριακού πολιτισμού, καθώς και για τη διοργάνωση από άλλες χώρες πολιτιστικών εκδηλώσεων στην Κύπρο. Στο πλαίσιο των Προγραμμάτων πραγματοποιούνται, επίσης, ανταλλαγές ειδικών με σκοπό την αλληλοενημέρωση

και τη συνεργασία στον τομέα του πολιτισμού. Το 2010 μεταξύ άλλων συμφωνιών υπογράφηκε και το Μνημόνιο Συνεργασίας Κύπρου-Αυστρίας.

### **1.12.2 ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ**

Η Κύπρος είναι από το 1961 μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης με δικούς της κοινοβουλευτικούς εκπροσώπους στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Οργανισμού και με ενεργό συμμετοχή στα προγράμματα και τις δραστηριότητες που προωθούνται μέσα από τη συντονισμένη διακρατική συνεργασία των κρατών-μελών.

Το 1969 η Κύπρος κύρωσε την Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Σύμβαση, η οποία εκφράζει τις αρχές και τους στόχους του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα του πολιτισμού και καθιερώνει τη διακρατική πολιτιστική συνεργασία των κρατών-μελών του Οργανισμού. Η Σύμβαση αυτή αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο για την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του Συμβουλίου της Ευρώπης στον τομέα του πολιτισμού, ενώ η νομική βάση που προσφέρει αποτελεί την αφετηρία για τη σύνταξη και υιοθέτηση άλλων, τομεακά και θεματικά πλέον εξειδικευμένων συμβάσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον πολιτισμό.

Ανάμεσα στους διακηρυγμένους στόχους της Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Σύμβασης περιλαμβάνεται η προώθηση της αναγνώρισης από τους Ευρωπαίους πολίτες της κοινής πολιτιστικής τους κληρονομιάς, η προώθηση της κινητικότητας και των πολιτιστικών ανταλλαγών με στόχο την εμπέδωση της αμοιβαίας κατανόησης, η προώθηση σε όλους τους τομείς της πανευρωπαϊκής πολιτιστικής συνεργασίας, η καθιέρωση της ευρωπαϊκής διάστασης όσον αφορά τη δημιουργία και αναγνώριση προ-τύπων, πολιτικών και πρακτικών στον τομέα του πολιτισμού κ.ο.κ. Για την προώθηση των στόχων αυτών συγκροτούνται οι διάφορες Διευθύνουσες Επιτροπές στις οποίες συμμετέχουν με εκπροσώπους τους τα κράτη-μέλη, το έργο των οποίων υποστηρίζεται και συντονίζεται από τη Γραμματεία της αρμόδιας Διεύθυνσης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Κύπρος συμμετέχει σε δύο τέτοιες Επιτροπές, στη Διευθύνουσα Επιτροπή Πολιτισμού (CDCULT) και στη Διευθύνουσα Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς (CDPAT).

Το έργο των Επιτροπών αυτών επικεντρώνεται στην προώθηση του διαπολιτισμικού διαλόγου, στην εναρμόνιση των πολιτιστικών πολιτικών των κρατών-μελών με βάση κοινά αποδεκτές αρχές και πρότυπα πολιτιστικής πολιτικής (μέσω της ανάδειξης και υιοθέτησης των βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της πολιτιστικής πολιτικής και πολιτιστικής διαχείρισης), στην προσφορά συμβουλευτικών υπηρεσιών και στη μεταφορά γνώσεων προς κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης με στόχο τον εκσυγχρονισμό των θεσμικών τους πλαισίων για τον πολιτισμό κ.ο.κ.

### **1.12.3 ΟΥΝΕΣΚΟ**

Η Κυπριακή Δημοκρατία έχει υπογράψει τη Σύμβαση της ΟΥΝΕΣΚΟ για την Προστασία της Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και έχει αναλάβει υποχρεώσεις τις οποίες θα υλοποιήσει με βάση τις αρχές και τους κανονισμούς της εν λόγω Σύμβασης. Για την υλοποίηση των ενεργειών έχουν συσταθεί δύο σώματα: το Εκτελεστικό Όργανο και το Συμβουλευτικό Όργανο. Τα δύο Όργανα είναι υπεύθυνα για τις ενέργειες που απαιτούνται και για τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την εφαρμογή των όρων της Σύμβασης. Επιπλέον η Κύπρος εξελέγη μέλος της Διακυβερνητικής Επιτροπής της ΟΥΝΕΣΚΟ για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά. Το Λευκαρίτικο κέντημα έχει ήδη εγκριθεί από την ΟΥΝΕΣΚΟ ως το πρώτο αντιπροσωπευτικό δείγμα της ζωντανής παράδοσης της Κύπρου, και έχει περιληφθεί στο «Παγκόσμιο Ευρετήριο Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς». Επιπλέον, εντός του 2010 έχει προωθηθεί στην ΟΥΝΕΣΚΟ αίτημα για συμπερίληψη των «Τσιατιστών» στο πιο πάνω ευρετήριο.

Η Κύπρος, στα πλαίσια του ρόλου της ως ενεργού μέλους της ΟΥΝΕΣΚΟ, προώθησε (μέσω του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού) την κύρωση της Σύμβασης της ΟΥΝΕΣΚΟ για την Προστασία και Προώθηση της Πολυμορφίας της Πολιτιστικής Έκφρασης, η οποία εγκρίθηκε από την



ΟΥΝΕΣΚΟ τον Οκτώβριο του 2005, στα πλαίσια των εργασιών της 33ης Γενικής Διάσκεψης των κρατών μελών του Οργανισμού. Για λόγους που αφορούν τη διασφάλιση της συνοχής του κοινοτικού δικαίου, η Κύπρος έχει καταστεί συμβαλλόμενο μέλος της Σύμβασης ταυτόχρονα με τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

## 1.13 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Κατά το 2010 οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες στήριξαν διάφορες διοργανώσεις οι οποίες προωθήθηκαν και υλοποιήθηκαν σε συνεργασία με φορείς από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε όλους τους τομείς πολιτιστικής δραστηριότητας. Στο επίπεδο εκπροσώπησης της Κύπρου στις επιτροπές διαχείρισης ευρωπαϊκών προγραμμάτων που σχετίζονται με τον πολιτισμό, οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες συμμετείχαν στην Επιτροπή Διαχείρισης για το Πρόγραμμα «Πολιτισμός», καθώς και σε αυτήν της Europeana που αποτελεί τη ψηφιακή βιβλιοθήκη, μουσείο και αρχείο της Ευρώπης.

### 1.13.1 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενθαρρύνει τον Πολιτισμό οικονομικά στηρίζοντας πολιτιστικές δράσεις κατά κύριο λόγο μέσα από το Πρόγραμμα «Πολιτισμός». Πρόκειται για ένα ενιαίο, πολυετές ανταγωνιστικό πρόγραμμα στο πλαίσιο του οποίου αναπτύσσονται και υλοποιούνται κοινοτικά μέτρα στο χώρο του πολιτισμού. Η τρέχουσα περίοδος εφαρμογής του προγράμματος ξεκίνησε το 2007 και συμπληρώνεται το 2013. Το ΥΠΠ στηρίζει οικονομικά τη συμμετοχή διάφορων ιδρυμάτων/φορέων με projects στο Πρόγραμμα «Πολιτισμός». Από το Μάιο του 2003 λειτουργεί στην Κύπρο, όπως και σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, το Πολιτιστικό Σημείο Επαφής (Culture Contact Point) με κύριο στόχο την τοπική προώθηση του Προγράμματος. Από το 2006 και ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης των μη-κυβερνητικών φορέων της Κύπρου, που επιτρέπει τη συμμετοχή και τη συνηγορία της κοινωνίας των πολιτών, η λειτουργία του ΠΣΕ ανατίθεται με τη διαδικασία των προσφορών σε ενδιαφερόμενους φορείς. Έπειτα από ανοικτό διαγωνισμό από τον Ιούνιο 2010 η λειτουργία του ΠΣΕ Κύπρου έχει ανατεθεί στον Οργανισμό RTD TALOS και συγχρηματοδοτείται ετησίως από το κράτος και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέσω ενός συντονισμένου προγράμματος πληροφόρησης (δημοσιότητα, εργαστήρια), το Γραφείο αυτό ενθαρρύνει ενεργά τη συμμετοχή πολιτιστικών φορέων από την Κύπρο στις κοινοτικές πολιτιστικές δράσεις, συμβάλλει στην εξεύρεση ξένων εταίρων και παρέχει βοήθεια σε σχέση με τη διαμόρφωση και υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής αφού πρόκειται για ένα Ανταγωνιστικό Πρόγραμμα. Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού εξακολουθεί να διατηρεί πρόνοιες για τη στήριξη κυπριακών πολιτιστικών φορέων των οποίων οι προτάσεις-projects επιλέγονται για να συγχρηματοδοτηθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και συνεχίζει να μετέχει, μέσω των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, στην επιτροπή (εθνικών αντιπροσώπων) διαχείρισης του προγράμματος. Τον Οκτώβριο 2010 έγινε δημοσιογραφική διάσκεψη για το Κυπριακό Πολιτιστικό Σημείο Επαφής και προγραμματίζεται για τον Νοέμβριο 2010 ενημερωτική εκδήλωση από τον Οργανισμό RTD TALOS όπου και θα παρευρεθεί η εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

### 1.13.2 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «Η ΕΥΡΩΠΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ»

Συμμετοχή στο Πρόγραμμα «Η Ευρώπη για τους Πολίτες»: Από το 2007 λειτουργεί στην Κύπρο, όπως και σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, η Δομή Επικοινωνίας των Πολιτών (Citizens' Communication Structure) που αποτελεί το εθνικό σημείο επαφής με στόχο την τοπική προώθηση του Προγράμματος. Κατά το 2009 με διαγωνισμό που προκήρυξαν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες για την επιλογή αναδόχου που θα παρέχει υπηρεσίες λειτουργίας του Κυπριακού Σημείου Πληροφόρησης για το εν λόγω Πρόγραμμα, η λειτουργία της ΔΕΠ ανατέθηκε στην Rtd TALOS Ltd (talos@talos-rtd.com).

Η σχετική σύμβαση υπογράφηκε το Δεκέμβριο του 2009. Η διάρκεια της σύμβασης είναι μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2011.

Το ανταγωνιστικό αυτό πρόγραμμα έχει ως στόχο την προώθηση της Ευρωπαϊκής «πολιτότητας»: να φέρει την Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της και να τους δώσει τη δυνατότητα να συμμετέχουν στην οικοδόμησή της. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε τοπικές αρχές και οργανισμούς, δυναμικά εμπειρογνομόνων (think tanks), ομάδες πολιτών, μη κυβερνητικούς οργανισμούς, συνδικαλιστικές οργανώσεις, εκπαιδευτικά ιδρύματα, οργανώσεις εθελοντών, ερασιτεχνικά αθλητικά σωματεία και δέχεται σχετικές προτάσεις-projects για συγχρηματοδότηση.

### **1.13.3 «ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΤΖΕΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΣΕ ΕΝΑ ΚΟΣΜΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ»**

Την υιοθέτηση της Ατζέντας για τον Πολιτισμό ακολούθησαν τα Συμπεράσματα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κρατών μελών που συνεδρίασαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου, σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών στον πολιτιστικό τομέα 2008-2010. Στο πλαίσιο αυτού του Προγράμματος η Κύπρος, μέσω των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, συμμετέχει στις δραστηριότητες τεσσάρων ομάδων εργασίας με τα ακόλουθα θέματα:

- α) Κινητικότητα Συλλογών
- β) Κινητικότητα καλλιτεχνών και άλλων επαγγελματιών του τομέα του Πολιτισμού
- γ) Μεγιστοποίηση των δυνατοτήτων των δημιουργικών και πολιτιστικών βιομηχανιών, ιδιαίτερα των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων
- δ) Κοινές δράσεις σχετικά με την εκπαίδευση, ιδιαίτερα την εκπαίδευση στις τέχνες.

## **1.14 ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

### **1.14.1 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ (ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ, ΛΕΣΧΩΝ, ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ)**

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες ενισχύουν με έκτακτη επιχορήγηση τις εκδηλώσεις των πνευματικών και καλλιτεχνικών φορέων της Κύπρου με στόχο την κάλυψη μέρους των δαπανών τις οποίες αυτοί έχουν να αντιμετωπίσουν για τη διοργάνωση των εκδηλώσεών τους. Έκτακτες επιχορηγήσεις παρέχονται μόνο για συγκεκριμένες εκδηλώσεις με συγκεκριμένο προϋπολογισμό δαπανών.

### **1.14.2 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ**

Στις Πολιτιστικές Υπηρεσίες λειτουργούν διάφορες συμβουλευτικές επιτροπές, οι οποίες στελεχώνονται με λειτουργούς του Τμήματος και παράγοντες της πολιτιστικής ζωής του τόπου.

Λειτουργοί του Τμήματος συμμετέχουν, επίσης, σε διάφορες επιτροπές οι οποίες αφορούν συλλογικές πολιτιστικές διοργανώσεις, θέματα κινηματογράφου, μουσεία, τη θεσμοποίηση μηχανισμού για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς κ.ά.

## **1.15 ΑΛΛΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ**

### **1.15.1 ΜΕΓΑΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

Με βάση απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, προωθείται η δημιουργία Μεγάρου Πολιτισμού, το οποίο θα στεγάσει το Κέντρο Μουσικής. Το 2005 είχε εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο (απόφαση με αριθμό 62.311 και ημερομηνία 6 Ιουλίου 2005) η ιδρυτική πράξη και το καταστατικό του Ιδρύματος Πολιτισμού Κύπρου. Ήδη το Διοικητικό Συμβούλιο έχει αρχίσει την υλοποίηση των στόχων και σκοπών του, έχει προκηρύξει (Οκτώβριος 2006) διεθνή διαγωνισμό για το σχεδιασμό του Μεγάρου Πολιτισμού και έχει αναθέσει την υλοποίηση του έργου. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί μέχρι το 2012.

### **1.15.2 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ**

Το Σχέδιο Στήριξης των Τοπικών Αρχών για τη Δημιουργία Έργων Πολιτιστικής Υποδομής αποτελεί ένα σαφές μέτρο αναπτυξιακής πολιτιστικής πολιτικής έναντι των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης. Σκοπός του Σχεδίου είναι η ενίσχυση των προσπαθειών που καταβάλλονται από τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης για τη δημιουργία έργων πολιτιστικής υποδομής (π.χ. βιβλιοθήκες, πολυδύναμα πολιτιστικά κέντρα, θεατρικές αίθουσες, πινακοθήκες, υπαίθρια θέατρα, κ.α.) που λειτουργούν υπό την ευθύνη τους και εξυπηρετούν τις άμεσες και έμμεσες πολιτιστικές ανάγκες του τοπικού πληθυσμού συμβάλλοντας έτσι ουσιαστικά στη διαμόρφωση συνθηκών και προϋποθέσεων που στηρίζουν τη γενική πολιτιστική ανάπτυξη. Πιο συγκεκριμένα, οι ειδικοί στόχοι που εξυπηρετούνται μέσω της εφαρμογής του Σχεδίου είναι η ενθάρρυνση και υποβοήθηση της ανάληψης ρόλων και αρμοδιοτήτων από πλευράς των τοπικών αρχών αναφορικά με θέματα πολιτιστικής προσφοράς προς τις τοπικές κοινωνίες και η εξυπηρέτηση των πολιτιστικών αναγκών τους, καθώς και η δημιουργία και λειτουργία έργων πολιτιστικής υποδομής σε όλη την επικράτεια της ελεύθερης Κύπρου ώστε να δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για την προσφορά πολιτιστικών υπηρεσιών όσο το δυνατό πιο κοντά στους πολίτες, διευκολύνοντας έτσι την πρόσβαση και συμμετοχή τους στον πολιτισμό. Κατά το 2010, εγκρίθηκαν για χρηματοδότηση διάφορα έργα από την αρμόδια εξ Υπουργών Επιτροπή για θέματα πολιτιστικής υποδομής, όπως το αίτημα του Κοινοτικού Συμβουλίου Ξυλοτύμβου που αφορά ανέγερση υπαίθριου αμφιθεάτρου και το αίτημα του Δήμου Λευκωσίας που αφορά την ανέγερση του «Θεάτρου Πόλης» στην εντός των τειχών Λευκωσία.

### **1.15.3 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΥΡΙΑΣ ΠΥΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ**

Η δημιουργία της Κύριας Πύλης Πολιτιστικής Πληροφορίας ολοκληρώθηκε το Σεπτέμβριο του 2007. Μέσω της Κύριας Πύλης θα προβάλλεται στο Διαδίκτυο ο πολιτισμός της Κύπρου. Η δημιουργία της ανατέθηκε, με βάση απόφαση του Τμήματος Υπηρεσιών Πληροφορικής, στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, το οποίο ολοκλήρωσε το έργο του και έχει αρχίσει η ψηφιοποίηση των αρχείων των Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Παράλληλα, μέχρι το τέλος του έτους αναμένεται η υπογραφή σύμβασης για την έναρξη λειτουργίας της Πύλης.

### **1.15.4 ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΔΡΩΝ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ**

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού ενισχύει ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα του εξωτερικού τα οποία ασχολούνται με ελληνικά και κυπριακά θέματα. Η ίδρυση εδρών Ελληνικών σε διάφορα πανεπιστήμια στηρίζεται με την παροχή ετήσιας οικονομικής χορηγίας, βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων.

### **1.15.5 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ Σ.Π.Ε.Λ.**

Μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, το κτήριο ΣΠΕΛ στην Παλιά Λευκωσία θα αναδιαμορφωθεί, ώστε να λειτουργήσει ως παράρτημα της υφιστάμενης Κρατικής Πινακοθήκης Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης στην οδό Στασίνου. Οι διαδικασίες ανάθεσης της αρχιτεκτονικής μελέτης για αναδιαμόρφωση του χώρου έχουν προχωρήσει και οι εργασίες αναμένεται να ξεκινήσουν εντός του έτους 2010. Το κτήριο ΣΠΕΛ θα φιλοξενεί σύγχρονα έργα τέχνης από την Κρατική Συλλογή, από τη δεκαετία του '50 και εντεύθεν, συμπεριλαμβανομένων έργων που κάνουν χρήση μη-συμβατικών και νέων μέσων.

Μέσα από τις μόνιμες εκθέσεις στους δύο χώρους της Κρατικής Πινακοθήκης, επιδιώκεται μια πιο ολοκληρωμένη παρουσίαση της ιστορική εξέλιξη της κυπριακής τέχνης από τις αρχές του 20ού αιώνα μέχρι σήμερα. Παράλληλα, στους χώρους αυτούς θα φιλοξενοούνται περιοδικές εκθέσεις από την Κύπρο και το εξωτερικό, καθώς και άλλες εκδηλώσεις γύρω από τη σύγχρονη τέχνη.

### 1.15.6 ΕΠΑΝΑΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟΥ «ΠΑΛΛΑΣ»

Το Κινηματοθέατρο «Παλλάς», το οποίο αγοράστηκε από την κυπριακή κυβέρνηση, έχει ανακαινισθεί και φιλοξενεί μουσικές, κινηματογραφικές, χορευτικές και άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Έτσι, σε συνδυασμό με την Αίθουσα “Καστελιώτισσα”, δημιουργήθηκε ένας σημαντικός πολιτιστικός πνεύμονας κοντά στην Πράσινη Γραμμή στη Λευκωσία, ενώ παράλληλα επιλύθηκε και το χρόνιο πρόβλημα της ανάγκης απόκτησης ιδιόκτητου χώρου για την πραγματοποίηση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Το έργο για το οποίο έχει εξασφαλιστεί χρηματοδότηση από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ολοκληρώθηκε το Νοέμβριο του 2008 και εγκαινιάστηκε την 1η Δεκεμβρίου και η διαχείριση του ανατέθηκε στο Δήμο Λευκωσίας.

## 1.16 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΝΕΣΚΟ (UNESCO)

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή για την ΟΥΝΕΣΚΟ λειτουργεί υπό την εποπτεία της Κυβέρνησης, η οποία ασκείται από τον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού μέσω της Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου. Γενικός Γραμματέας της Επιτροπής είναι ο Διευθυντής Πολιτιστικών Υπηρεσιών. Η Επιτροπή αποτελεί το ζωτικό σύνδεσμο ανάμεσα στο κράτος, την κοινωνία των πολιτών και τον Οργανισμό και ενεργεί ως συμβουλευτικό σώμα έναντι της Κυβέρνησης. Για τις οργανωτικές της ανάγκες και για την προώθηση των προγραμμάτων της, επιχορηγείται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Η Επιτροπή προωθεί την εφαρμογή των προγραμμάτων της ΟΥΝΕΣΚΟ στην Κύπρο σε συνεργασία με όλα τα Υπουργεία και τις Υπηρεσίες της κυβέρνησης, καθώς και με μη κυβερνητικούς οργανισμούς των οποίων οι δραστηριότητες σχετίζονται με αυτές του Οργανισμού, δηλαδή με την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, τις φυσικές επιστήμες και την επικοινωνία και πληροφόρηση.

Λειτουργεί ως σημείο πληροφόρησης και ενημέρωσης του κοινού για τους σκοπούς και τα προγράμματα της ΟΥΝΕΣΚΟ και διανέμει δωρεάν περιοδικά, βιβλία, αφίσες, ψηφιακό υλικό και έντυπα του εκδοτικού οίκου της ΟΥΝΕΣΚΟ που της αποστέλλονται για το σκοπό αυτό. Επίσης, διατηρεί και προάγει τις επαφές και τη συνεργασία με άλλες Εθνικές Επιτροπές κρατών-μελών της ΟΥΝΕΣΚΟ με στόχο το αμοιβαίο όφελος.

Οι δραστηριότητες της Κυπριακής Εθνικής Επιτροπής ΟΥΝΕΣΚΟ κατά το 2010 συνοψίζονται ως εξής:

### 1.16.1 ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΟΥΝΕΣΚΟ

Η Επιτροπή προώθησε και συντόνισε τη συμμετοχή ατόμων, ομάδων, καθώς και κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανισμών, σε διαγωνισμούς και δραστηριότητες που οργάνωσε η ΟΥΝΕΣΚΟ ή άλλες Εθνικές Επιτροπές ΟΥΝΕΣΚΟ κατά το 2010, όπως:

- UNESCO Fellowships Programme 2010-2011: Η Επιτροπή χειρίστηκε το Πρόγραμμα Υποτροφιών της ΟΥΝΕΣΚΟ, το μεγαλύτερο διετές πρόγραμμα υποτροφιών το οποίο έχει στόχο την ενημέρωση, επιμόρφωση και περαιτέρω κατάρτιση των υπότροφων σε τομείς που άπτονται της αρμοδιότητας του Οργανισμού.
- UNESCO Participation Programme 2010-2011: Η Επιτροπή χειρίστηκε το Πρόγραμμα Συμμετοχής της ΟΥΝΕΣΚΟ, το μεγαλύτερο διετές πρόγραμμα παροχής απευθείας οικονομικής και τεχνικής βοήθειας στα κράτη-μέλη του Οργανισμού, για υλοποίηση εισηγήσεων που σχετίζονται με τους τομείς αρμοδιότητάς του.
- UNITWIN / UNESCO Chairs: Πρόκειται για το θεσμό των Εδρών ΟΥΝΕΣΚΟ που έχει ως στόχο την ανάπτυξη ερευνητικών δραστηριοτήτων και την ενίσχυση της διαπανεπιστημιακής συνεργασίας και της ακαδημαϊκής αλληλεγγύης σε τομείς που άπτονται των αρμοδιοτήτων του Οργανισμού. Η Επιτροπή συνεργάστηκε με το Πανεπιστήμιο Κύπρου για την υποβολή αίτησης για τη δημιουργία έδρας για την Διαχείριση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

### **1.16.2 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΟΥΝΕΣΚΟ**

Η Επιτροπή έχει οργανώσει βιβλιοθήκη στο Γραφείο όπου στεγάζεται, στην οποία φιλοξενούνται εκδόσεις της ΟΥΝΕΣΚΟ αλλά και των Υπηρεσιών που υπάγονται σε αυτή σε διάφορες γλώσσες. Η βιβλιοθήκη είναι ανοικτή για το κοινό που επιθυμεί να τη συμβουλευτεί.

### **1.16.3 ΕΚΔΟΣΕΙΣ**

#### **1.16.3.1 Ενημερωτικό Δελτίο**

Η Επιτροπή εκδίδει κάθε έξι μήνες ενημερωτικό δελτίο στο οποίο παρουσιάζονται οι δραστηριότητες της ΟΥΝΕΣΚΟ σε παγκόσμιο επίπεδο, καθώς και οι εφαρμογές των προγραμμάτων του Οργανισμού στην Κύπρο. Κατά το 2010 εκδόθηκε το ακόλουθο τεύχος:

- Τεύχος Οκτωβρίου 2010, Αρ. 167.

### **1.16.4 ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ**

Η Επιτροπή έχει δημιουργήσει το δικό της ιστοτόπο (<http://www.unesco.org.cy>) με στόχο την άμεση και αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού για θέματα που αφορούν τα προγράμματα και τις δραστηριότητες της Επιτροπής και της ΟΥΝΕΣΚΟ στην Κύπρο.

### **1.16.5 ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ**

#### **1.16.5.1 Ημερίδα Ενημέρωσης για την Ωκεανογραφία**

Η Επιτροπή σε συνεργασία με το Ωκεανογραφικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κύπρου, διοργάνωσε στις 20 Οκτωβρίου 2010, ημερίδα ενημέρωσης με την ευκαιρία των 50 χρόνων από την ίδρυση της Διακυβερνητικής Ωκεανογραφικής Επιτροπής (IOC) της ΟΥΝΕΣΚΟ.

#### **1.16.5.2 Έκθεση Φωτογραφίας**

Η Επιτροπή σε συνεργασία με την Πρεσβεία της Βουλγαρίας στην Κύπρο, οργάνωσε έκθεση φωτογραφίας με θέμα: «Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία της Κύπρου και της Βουλγαρίας στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ». Η έκθεση πραγματοποιήθηκε στο ισόγειο του κτιρίου των Πολιτιστικών Υπηρεσιών, από τις 15 έως τις 22 Νοεμβρίου 2010 και εντασσόταν στο πλαίσιο των εορτασμών για τα 50 χρόνια διπλωματικών σχέσεων Κύπρου και Βουλγαρίας.

### **1.16.6 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ**

Η Επιτροπή εκπροσωπεί την Κύπρο σε διεθνή συνέδρια και διασκέψεις που διοργανώνει η ΟΥΝΕΣΚΟ και άλλες Εθνικές Επιτροπές στο εξωτερικό.

#### **1.16.6.1 Συνάντηση Εθνικών Επιτροπών Ουνέσκο Ευρώπης – Βορείου Αμερικής**

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή ΟΥΝΕΣΚΟ συμμετείχε στην επίσημη διαβούλευση των Εθνικών Επιτροπών Ευρώπης – Βορείου Αμερικής με τη Γενική Διευθύντρια της ΟΥΝΕΣΚΟ όπου αξιολογήθηκαν οι προτεραιότητες που έχει θέσει ο Οργανισμός για την πενταετία 2008 – 2013 και συζητήθηκε ο προκαταρκτικός Προϋπολογισμός και Πρόγραμμα του Οργανισμού για τη διετία 2012 – 2013. Η συνάντηση διοργανώθηκε από την Εθνική Επιτροπή ΟΥΝΕΣΚΟ Ηνωμένου Βασιλείου, στο Λονδίνο, μεταξύ 5 και 8 Ιουνίου 2010.

#### **1.16.6.2 Περιφερειακό Σεμινάριο για την Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά στις Χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου**

Η Κυπριακή Εθνική Επιτροπή ΟΥΝΕΣΚΟ συμμετείχε στο ετήσιο Περιφερειακό Σεμινάριο για την

Άυλη Πολιτιστική Κληρονομιά στις χώρες της Νοτιοανατολικής Μεσογείου που διοργάνωσε το Υπουργείο Πολιτισμού της Ρουμανίας σε συνεργασία με το Γραφείο ΟΥΝΕΣΚΟ της Βενετίας, το Μάιο του 2010.

#### **1.16.6.3 Περιφερειακό Σεμινάριο για την Υποθαλάσσια Πολιτιστική Κληρονομιά**

Η Επιτροπή συμμετείχε με εμπειρογνώμονα στην πιο πάνω συνάντηση που διοργανώθηκε στην Κωνσταντινούπολη, μεταξύ 25 και 27 Οκτωβρίου 2010. Στόχος της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων αναφορικά με την εφαρμογή της Σύμβασης για την Προστασία της Υποθαλάσσιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

## 2. ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

### 2.1 ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών (Κ.Ε.Ε.) ιδρύθηκε από την Ελληνική Κοινοτική Συνέλευση (Ε.Κ.Σ.) (Νόμος 9 του 1964). Μετά από τη διάλυση της Ε.Κ.Σ., το Κ.Ε.Ε. λειτουργεί ως Τμήμα του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού (Νόμος 62 του 1966).

#### Σκοποί και Στόχοι

- Η διεξαγωγή της κυπριολογικής έρευνας από Κύπριους και ξένους επιστήμονες σε συστηματική βάση. Στο Κ.Ε.Ε. εκπονούνται ερευνητικά προγράμματα που σχετίζονται με τους βασικότερους τομείς της Κυπριολογίας, δηλαδή την Ιστορία, Λαογραφία, Γλώσσα, Λογοτεχνία, Εθνογραφία και Κοινωνία της Κύπρου μέσα σε ένα ευρύτερο ιστορικό και γεωγραφικό πλαίσιο.
- Η οργάνωση, ανάληψη και διεξαγωγή επιστημονικής έρευνας σε οποιοδήποτε άλλο κλάδο απαιτηθεί από τις εκάστοτε ανάγκες του τόπου.
- Η δημοσίευση και διάδοση των πορισμάτων των ερευνών που διεξάγονται.
- Η προαγωγή της επιστημονικής εργασίας στην Κύπρο και της επιστημονικής συνεργασίας με άλλες χώρες.

#### Μέσα

Οι πιο πάνω σκοποί επιδιώκονται με τα εξής μέσα:

- Με την αξιοποίηση του μόνιμου επιστημονικού προσωπικού του, των αποσπασμένων καθηγητών καθώς και των εξωτερικών συνεργατών.
- Με την οργάνωση και συγκρότηση επιστημονικών αρχείων και εξειδικευμένης κυπριολογικής βιβλιοθήκης. Στο Κ.Ε.Ε. έχει ήδη συγκροτηθεί Ιστορικό Αρχείο, Λαογραφικό Αρχείο, Αρχείο Προφορικής Παράδοσης και Αρχείο Παλαιών Πολεμιστών.
- Με την οργάνωση επιστημονικών ερευνητικών αποστολών στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.
- Με την οργάνωση επιστημονικών συνεδρίων στην Κύπρο ή με τη συμμετοχή εκπροσώπων του σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια.
- Με την προώθηση ικανών Κυπρίων επιστημόνων-ερευνητών και την καθοδήγηση και το συντονισμό της επιστημονικής τους εργασίας.

### 2.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τα ερευνητικά προγράμματα του Κ.Ε.Ε. είναι βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα και ανατίθενται στο τακτικό ερευνητικό του προσωπικό. Επίσης, μακροπρόθεσμα προγράμματα μπορούν να ανατεθούν και σε εξωτερικούς συνεργάτες.

Τα πορίσματα των βραχυπρόθεσμων ερευνητικών προγραμμάτων δημοσιεύονται στην Επετηρίδα του Κ.Ε.Ε., ενώ των μακροπρόθεσμων δημοσιεύονται αυτοτελώς σε μια από τις εξής σειρές:

- Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας
- Δημοσιεύματα του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών.

Σήμερα βρίσκονται σε εξέλιξη 24 ερευνητικά προγράμματα και, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, δύο διδακτορικές διατριβές.

## 2.3 ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Οι εκδόσεις του Κ.Ε.Ε. δημοσιεύονται στις προαναφερθείσες σειρές, στην ελληνική γλώσσα και στις επικρατέστερες ευρωπαϊκές γλώσσες (αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική και ισπανική), περιλαμβάνουν δε ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών πραγματειών, όπως την Επετηρίδα του Κ.Ε.Ε., επιστημονικές μονογραφίες, μεταφράσεις και εκδόσεις εγγράφων και ιστορικών πηγών και εκδόσεις πρακτικών επιστημονικών συμποσίων. Μέχρι στιγμής έχουν εκδοθεί συνολικά 122 επιστημονικά βιβλία, 34 Επετηρίδες και ένας ψηφιακός δίσκος.

Το 2010 εκδόθηκαν τα πιο κάτω έργα:

- Tilemahos Loungis, *Byzantium in the Eastern Mediterranean: Safeguarding East Roman Identity*
- Christopher Schabel, *Bullarium Cyprium: Papal Letters involving Cyprus, 1196-1313* (2 τόμοι)
- Nicholas Coureas, *The Latin Church in Cyprus 1313-1378*
- Γιώργος Κεχαγιόγλου – Λευτέρης Παπαλεοντίου, *Ιστορία της νεότερης Κυπριακής Λογοτεχνίας*
- *Επετηρίδα 2009-2010*, Τόμος XXXV.

## 2.4 ΑΡΧΕΙΑ

Στο Κ.Ε.Ε. έχουν συσταθεί και συγκροτηθεί για σκοπούς έρευνας, διάσωσης και συντήρησης πρωτογενούς κυπριολογικού υλικού Αρχεία, το υλικό των οποίων συγκεντρώνεται κατά τρόπο υποδειγματικό και επιστημονικό από οργανωμένες αποστολές στο εσωτερικό, από αγορές ή δωρεές και από αποστολές σε Αρχεία, Πανεπιστήμια και βιβλιοθήκες του εξωτερικού. Το Κ.Ε.Ε. σε συνεργασία με τη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κύπρου μετέτρεψε το σύνολο του αρχειακού υλικού σε ηλεκτρονική (electronic library) και ψηφιακή βιβλιοθήκη (digital library).

### 2.4.1 ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ (ΙΑ)

Το Ιστορικό Αρχείο του Κ.Ε.Ε. συγκροτήθηκε από τα πρώτα χρόνια της ίδρυσης του Κ.Ε.Ε. το 1965. Σε αυτό απόκεινται έγγραφα για τη μεσαιωνική και οθωμανική περίοδο της ιστορίας της Κύπρου, προερχόμενα από σημαντικά αρχεία του εξωτερικού όπως η Μαρκιανή Βιβλιοθήκη, το αρχείο του Βατικανού, το Βρετανικό Μουσείο, την Εθνική Βιβλιοθήκη του Παρισιού και του Γαλλικού Υπουργείου Εξωτερικών. Σε ότι αφορά στη νεότερη περίοδο της ιστορίας της Κύπρου το ΙΑ περιλαμβάνει έγγραφα από τα κρατικά αρχεία της Βρετανίας, των ΗΠΑ και της Ελλάδας. Το σπάνιο και πολύ σημαντικό υλικό που διαθέτει το Ιστορικό Αρχείο αποκτήθηκε είτε με αγορές είτε με δωρεές. Το αρχείο περιέχει επίσης διάφορα έγγραφα και χειρόγραφα από την Κύπρο, όπως εκκλησιαστικοί κώδικες, κατάστιχα εμπόρων, μουσικά βιβλία, προικοσύμφωνα, φωτογραφικό υλικό και σημειώσεις που αναφέρονται στην ιστορία, στους θεσμούς και στις ιστορικές προσωπικότητες της Κύπρου. Επίσης, το Ιστορικό Αρχείο του Κ.Ε.Ε. περιλαμβάνει φωτοτυπίες από Αρχεία διάφορων κυπριακών οικογενειών και φωτοτυπίες του Αρχείου του Γιάννη Λεύκη, καθώς και το Αρχείο της Αναστασίας και του Ξενοφώντα Κουμπαρίδη. Στο Ιστορικό Αρχείο υπάρχει επίσης υλικό με μικροταινίες και φωτοτυπίες κυπριακών χειρογράφων από βιβλιοθήκες του εξωτερικού.

### 2.4.2 ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ (ΛΑ)

Αφετηρία για τη συγκρότηση του Λαογραφικού Αρχείου αποτέλεσε αποστολή στην Κύπρο της Ακαδημίας Αθηνών (1960). Οι αποστολές αυτές έτυχαν βοήθειας από το Ελληνικό Γραφείο Παιδείας της Κύπρου. Όταν ιδρύθηκε το Κ.Ε.Ε., το 1962, ανάμεσα στους σκοπούς του έθεσε και τη συλλογή και την καταγραφή του γλωσσικού και λαογραφικού υλικού της Κύπρου. Για το σκοπό



αυτό αναλήφθηκαν αποστολές σε διάφορα χωριά της Κύπρου από ερευνητές του Κέντρου. Το υλικό που συγκεντρώθηκε καταγράφηκε σε μαγνητοταινίες παλαιού τύπου. Μεγάλο μέρος του είναι μεταγραμμένο από τις μαγνητοταινίες σε χειρόγραφη μορφή. Επίσης στο Λαογραφικό Αρχείο είναι κατατεθειμένα χειρόγραφα Λαογραφικού περιεχομένου που έχουν παραχωρηθεί στο Κ.Ε.Ε. από ιδιώτες.

### **2.4.3 ΑΡΧΕΙΟ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ (ΑΠΠ)**

Στο ΑΠΠ έχουν συγκεντρωθεί με συστηματική επιστημονική έρευνα στοιχεία της Ιστορίας και του πολιτισμού κυρίως των κατεχομένων περιοχών της Κύπρου αλλά και αρκετών κοινοτήτων από τις ελεύθερες περιοχές. Έχει συγκροτηθεί στο διάστημα 1990-1998 και περιλαμβάνει πλούσιο προφορικό υλικό σε θέματα τοπογραφίας, ιστορίας, κοινωνικής, οικονομικής, πνευματικής και πολιτιστικής ζωής. Από την 1η Σεπτεμβρίου 2002 συνεχίζονται οι ερευνητικές αποστολές στις ελεύθερες περιοχές της Κύπρου (αγροτικές και αστικές) όπου ηχογραφούνται με συνεντεύξεις στοιχεία της παραδοσιακής ζωής με σκοπό την ολοκλήρωση του Αρχείου Προφορικής Παράδοσης. Συνεχίστηκε κατά το 2010 η μίσθωση υπηρεσιών έξι συνεργατών για τη διενέργεια συνεντεύξεων σε πόλεις και χωριά της Κύπρου. Στις ερευνητικές αποστολές καταγράφηκε ηχητικό υλικό με στοιχεία από την παραδοσιακή ζωή της Κύπρου. Αποθησαυρίστηκε επίσης έντυπο και φωτογραφικό υλικό για την προφορική παράδοση του τόπου και την προσωπογραφία των πληροφορητών.

Μέσα στο 2010 καλύφθηκαν και οι υπόλοιπες περιοχές και κοινότητες της Κύπρου, με αποτέλεσμα οι συνεντεύξεις για το Αρχείο Προφορικής Παράδοσης να έχουν τελικά ολοκληρωθεί. Τώρα έχει αρχίσει ο καταρτισμός των ευρημάτων του Αρχείου.

### **2.4.4 ΑΡΧΕΙΟ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΟΛΕΜΙΣΤΩΝ (Α.ΠΑΛ.ΠΟΛ.)**

Η έρευνα για τον καταρτισμό του Αρχείου άρχισε τον Οκτώβριο του 1990 σε συνεργασία με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Πολεμιστών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και τον Παγκύπριο Ελληνικό Σύνδεσμο Εθελοντών Πολεμιστών. Η καταγραφή των αναμνήσεων έγινε σε μαγνητοταινίες και παράλληλα συγκεντρώθηκε αξιόλογο έγγραφο υλικό, που φωτίζει τη συμμετοχή των Κυπρίων στις πολεμικές περιπέτειες του 20ού αιώνα. Συναφώς το ΚΕΕ βοηθά στην ετοιμασία ντοκουμαντέρ για τη συμμετοχή της Κύπρου στο Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

## **2.5 ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ**

Στο Κ.Ε.Ε. από τον καιρό της ίδρυσής του (1962), άρχισε να συγκροτείται συστηματικά Βιβλιοθήκη στα αντικείμενα της Γλώσσας, της Λαογραφίας, της Εθνογραφίας, της Λογοτεχνίας, της Ιστορίας και του Πολιτισμού. Σε αυτήν περιλαμβάνονται βιβλία που αναφέρονται στην Κυπριολογία (πηγές της Κυπριακής ιστορίας) και την ιστορία (αρχαία, μεσαιωνική, βυζαντινή, νεότερη της Ελλάδας, Κύπρου και άλλων χωρών), βιβλία γλωσσολογικά, λαογραφικά, αρχαιολογικά, λογοτεχνικά, φιλολογικά, κοινωνιολογικά, θρησκευτικά, λεξικά, περιοδικές εκδόσεις, επετηρίδες (ελληνικές και ξένες), βιβλία αναφοράς, παλαιές εφημερίδες, εκδόσεις για τις κατεχόμενες πολιτείες και χωριά της Κύπρου και όλες τις εκδόσεις του Κ.Ε.Ε. (Επετηρίδες και μονογραφίες). Με τη μετακόμιση του ΚΕΕ σε νέο και πιο άνετο κτίριο προγραμματίζεται και η πιο αποτελεσματική λειτουργία της βιβλιοθήκης. Μέχρι στιγμής στη βιβλιοθήκη υπάρχουν καταχωρημένοι 19.000 τόμοι βιβλίων και περιοδικών, από την Κύπρο και το εξωτερικό.

## **2.6 ΔΙΑΦΟΡΑ**

Στο ΚΕΕ έχει ανατεθεί η εποπτεία της υλοποίησης της Σύμβασης της ΟΥΝΕΣΚΟ για την άυλη πολιτιστική κληρονομιά. Το ΚΕΕ εκπονεί σχετικό ευρετήριο, μετέχει με λειτουργούς του σε συναφή

διεθνή συνέδρια και προωθεί την ένταξη δειγμάτων της κυπριακής κληρονομιάς στον αντιπροσωπευτικό κατάλογο. Επίσης, το ΚΕΕ συγκροτεί αρχείο σχετικά με τους πολιτιστικούς και ιστορικούς θησαυρούς που αφορούν την Κύπρο και φυλάσσονται σε αρχεία και μουσεία της Βενετίας.

Με την ευκαιρία των 50 χρόνων της Κυπριακής Δημοκρατίας το ΚΕΕ οργάνωσε το Δεκέμβριο του 2010 επιστημονικό συμπόσιο με τίτλο: “Κυπριακή Δημοκρατία: Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον”.

### 3. ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου άρχισε το δημιουργικό ταξίδι του το 1971 με στόχο την προαγωγή της θεατρικής τέχνης.

Ως Κρατικό Θέατρο προσφέρει στο κοινό θεατρικές παραστάσεις μέσα από τέσσερις σκηνές:

- Η Κεντρική Σκηνή ανεβάζει μεγάλες παραγωγές κλασικού, σύγχρονου ρεπερτορίου και αρχαίου δράματος
- Η Νέα Σκηνή δίνει στο κοινό την επιλογή ολιγοπρόσωπων έργων, σε πιο μικρό και ατμοσφαιρικό χώρο, φέρνοντας τη δράση πιο κοντά στο θεατή, με επίκεντρο το παγκόσμιο σύγχρονο ρεπερτόριο με κοινωνικούς προβληματισμούς
- Η Παιδική Σκηνή στοχεύει στο ευαίσθητο παιδικό κοινό και δίνει παραστάσεις σε όλη την Κύπρο, σε σχολεία και κοινότητες με δύσκολη πρόσβαση των παιδιών στο θέατρο
- Η Πειραματική Σκηνή έχει στόχο την έρευνα και τις σύγχρονες αναζητήσεις του θεάτρου τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς.

Με περιοδείες σε αστικά και αγροτικά κέντρα και με τακτικές παραστάσεις, ο ΘΟΚ καθιερώθηκε στη συνείδηση των Κυπρίων ως ένας Οργανισμός δημιουργικός, παραγωγικός, με κύρος, ο οποίος κέρδισε την εμπιστοσύνη ανθρώπων του θεάτρου από την Ελλάδα και άλλες χώρες του εξωτερικού, που κατά καιρούς συνεργάζονται με το θέατρο της Κύπρου. Όλα αυτά συμβάλλουν στη θετικότερη ανταπόκριση του κοινού και στην εδραίωση του Οργανισμού ως ένα θεατρικό σχήμα με διεθνή εμβέλεια.

Μια αναδρομή στο έργο του ΘΟΚ κατά τα τριάντα εννέα χρόνια λειτουργίας του θα εντυπωσίαζε και τους πλέον διστακτικούς ή και «αδιάφορους» για το θέατρο θεατές: Υψηλό επίπεδο παραστάσεων, ανάδειξη σημαντικών καλλιτεχνικών δυνάμεων του τόπου – ηθοποιών, σκηνοθετών, συνθετών, σκηνογράφων-ενδυματολόγων, χορογράφων. Η Σκηνή του ΘΟΚ ταξίδεψε σε τέσσερις ηπείρους και έγινε δεκτή ως μια θεατρική μονάδα με άποψη και ποιότητα, που συμβάλλει τόσο στην πλούσια ελληνική θεατρική κληρονομιά, όσο και στη γεφύρωση των πολιτισμών. Στον τομέα αυτό ο Οργανισμός μπόρεσε να καθιερωθεί και να δώσει παραστάσεις που τίμησαν το θέατρο και την Κύπρο.

Ο Αναπτυξιακός Τομέας ήρθε να προστεθεί επίσημα στις δραστηριότητες του ΘΟΚ το 1986.

Σήμερα, οι αναπτυξιακές δραστηριότητές του περιλαμβάνουν:

- Επιχορήγηση και στήριξη της θεατρικής δημιουργίας • ανέγερση, ανακαίνιση και συντήρηση θεατρικών χώρων • χρηματοδότηση ad-hoc θεατρικών παραστάσεων • διοργάνωση σεμιναρίων, διαλέξεων και άλλων εκδηλώσεων για το θέατρο • θέατρο στα σχολεία • ερασιτεχνικό θέατρο • θέατρο στις παροικίες του εξωτερικού • στήριξη της κυπριακής θεατρικής γραφής και θεατρικούς διαγωνισμούς συγγραφής • συνεργασίες με οργανισμούς εκτός Κύπρου (Υπουργεία Ελλάδος, θεατρικούς οργανισμούς εξωτερικού, χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ.λ.π.) • Ίδρυση και προώθηση λειτουργίας του Κυπριακού Μουσείου Θεάτρου • Οικονομική στήριξη οργανωμένων συνόλων (π.χ. Κυπριακό Κέντρο Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου, Ένωση Ηθοποιών Κύπρου, Εταιρεία Θεατρικών Συγγραφέων, κ.λ.π.)

Σήμερα ο ΘΟΚ αποτελεί αναμφίβολα έναν από τους σημαντικότερους πολιτιστικούς φορείς της Κύπρου και τον πυρήνα του θεατρικού γίνεσθαι του τόπου, με διεθνή καλλιτεχνική παρουσία αξιώσεων και με ευρεία δραστηριότητα στον τομέα της ανάπτυξης.

Το 2010 βρήκε το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου να συνεχίζει το ανανεωτικό του πρόγραμμα, τόσο σε επίπεδο συνεργατών, όσο και σε επίπεδο δραστηριοτήτων, επιλογών ρεπερτορίου, ανοίγματος προς το εξωτερικό.

Οι αλλαγές που έφεραν το ΘΟΚ τα τελευταία χρόνια στο επίκεντρο του Ευρωπαϊκού θεατρικού γίνεσθαι και προκάλεσαν την ολοφάνερη αλλαγή στάσης στο κοινό της Κύπρου προς τον Οργα-

νισμό, συνεχίστηκαν με την ίδια ζέση και επίγνωση του στόχου: θέατρο για τον κόσμο της Κύπρου με ανοίγματα προς και διαρκείς επιρροές από το εξωτερικό.

Θέατρο κοντά στους ανθρώπους με προσεκτικά επιλεγμένο ρεπερτόριο, με προγράμματα όπως το “Hear me out” για νέους σε απομακρυσμένες περιοχές, με καλοκαιρινές παραστάσεις σε δεκάδες απομακρυσμένα σημεία της υπαίθρου, με παραστάσεις μέσα στα σχολεία, θέατρο σχεδιασμένο έχοντας ακούσει τις ανάγκες των ανθρώπων της Κύπρου ήταν μερικοί μόνο από τους στόχους που επιτεύχθηκαν.

Επίσης αναπτύχθηκαν προγράμματα συνεργασίας με άλλα κρατικά θέατρα της Ευρώπης, με καινούρια είδη θεάτρου, με καινοτόμες πρακτικές, όπως τα δραματουργικά εργαστήρια στα σχολεία και οι ανοιχτές σε νέους δοκιμές, με ανταλλαγή συντελεστών και νέες προκλήσεις, νέες προσεγγίσεις στο παιδικό/εφηβικό θέατρο, προγράμματα συνεργασίας με άλλα κρατικά θέατρα της Ευρώπης, τα οποία έδωσαν την ευκαιρία για ανταλλαγή ιδεών, εμπειριών και πρακτικών.

Η σε βάθος προσεκτική επιλογή των αλλαγών που έγιναν τα τελευταία χρόνια σε διάφορα επίπεδα, από τα ενημερωτικά και τα έντυπα προγράμματα του ΘΟΚ, μέχρι το νέο του κτίριο που προγραμματίζεται να τελειώσει την επόμενη χρονιά και τη φιλοξενία γεγονότων, όπως η Γενική Συνέλευση της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης, βοήθησαν, ώστε το Διοικητικό Συμβούλιο να παραλάβει έργο στο οποίο να μπορεί να ρυθμίσει καθοριστικές λεπτομέρειες και με βάση αυτό να προχωρήσει δραστικά στο μέλλον.

### 3.1 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2009 - 2010

Τέσσερις Σκηνές, δεκάδες αξέχαστες στιγμές, εκατοντάδες συντελεστές, χιλιάδες θεατές: Θέατρο!

Παραγωγές και έργα που προκάλεσαν αίσθηση στο θεατρόφιλο κοινό παρουσιάστηκαν και από τις τέσσερις Σκηνές του ΘΟΚ. Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου συνέχισε με επιτυχία τις παραγωγές του από τις τέσσερις καθιερωμένες του σκηνές, παρουσιάζοντας στο κοινό έργα από ένα ευρύ ρεπερτόριο που απευθυνόταν σε όλες τις ηλικίες και προτιμήσεις:

**Κεντρική Σκηνή:** Festen, Μια Ιταλίδα στην Κυψέλη, Φήμες και 2 καλοκαιρινές παραγωγές Νο σμόκιν Please, Λυσιστράτη

**Νέα Σκηνή:** Ιστορίες από το Μπαρ των Χαμένων Ψυχών, Ποιανού ζωή ειν’ αυτή τελικά;, Πού είναι το όπλο φίλοι, Οι σεξουαλικές νευρώσεις των γονιών μας

**Πειραματική Σκηνή:** Κορώνα-Γράμματα, Μεταμόρφωση, In two minds

**Παιδική Σκηνή:** Το δώρο της παπλωματούς

Ο ΘΟΚ κατά τη θεατρική περίοδο 2009-2010, αύξησε τους θεατές του παρουσιάζοντας σαφή άνοδο από την τελευταία καλύτερη χρονιά, φτάνοντας συνολικά τους 105,000 θεατές και δίνοντας τον αριθμό ρεκόρ 357 παραστάσεων στη διάρκεια της θεατρικής περιόδου (πέραν του 25% αύξηση).

Για το ανέβασμα των 12 παραγωγών, πέραν των 24 ηθοποιών που εργοδοτούνται με ετήσιο συμβόλαιο, εργοδοτήθηκαν 37 έκτακτοι ηθοποιοί και άλλοι 62 καλλιτέχνες (σκηνοθέτες, σκηνογράφοι, χορογράφοι, συνθέτες κ.ά.)

#### ΜΑΡΤΗΣ ΘΕΑΤΡΟΥ

Με αφορμή τους εορτασμούς για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου (27 Μαρτίου) ο ΘΟΚ διοργάνωσε με μεγάλη επιτυχία εβδομάδα προσφοράς θεάτρου δίνοντας δωρεάν παραστάσεις ανοικτές για το κοινό, με πέντε παραγωγές.

#### ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΣΤΕΓΗ - ΚΤΙΡΙΟ ΘΟΚ

Ο θεμέλιος λίθος κατατέθηκε από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Δημήτρη Χριστόφια τον Ια-

νουάριο του 2009 και οι εργασίες συνεχίζονται στο ανεγειρόμενο θέατρο, με στόχο το 2011 ο ΘΟΚ να δεχθεί τους πρώτους θεατές στο νέο θέατρο, με δύο θεατρικές αίθουσες, χώρους δοκιμών, τα γραφεία του Οργανισμού, χώρους που θα δίνουν την ευκαιρία για διοργάνωση εκθέσεων, εκδηλώσεων αλλά και περαιτέρω ανάπτυξης του θεάτρου με διάφορους τρόπους.

### **ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ – ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ**

- Α. Στο πλαίσιο του Creative Collaboration Project του British Council, ο ΘΟΚ συνεργάστηκε με το Εθνικό Θέατρο της Ελλάδας (με την πρακτική υλοποίηση του πρωτοκόλλου συνεργασίας που έχει υπογραφεί) και το Βρετανικό οργανισμό Imitating the Dog, ένα θεατρικό οργανισμό ο οποίος είναι πρωτοπόρος στη χρήση πολυμέσων και νέων τεχνολογιών στο θέατρο, στην πρωτότυπη και πολυεπίπεδη διεθνή συμπαραγωγή με τίτλο Ιστορίες από το Μπαρ των Χαμένων Ψυχών / Tales from the Bar of Lost Souls. Οι παραστάσεις δόθηκαν στην Αθήνα από 16-20 Σεπτεμβρίου 2009, στη Λευκωσία 24-26 Σεπτεμβρίου και στην Αγγλία τον Φεβρουάριο 2010.
- Β. Με τη στήριξη της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης (ETC) και με τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Πολιτισμός» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου (με τη στήριξη του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού) ένωσε τις δυνάμεις του με το Κρατικό Θέατρο An der Parkaue του Βερολίνου στη συγγραφή, παραγωγή και παρουσίαση ενός νέου θεατρικού έργου. Head or Tails / Κορώνα – Γράμματα. Οι παραστάσεις δόθηκαν στην Πειραματική Σκηνή του ΘΟΚ στις 7, 9 και 10 Οκτωβρίου 2009, καθώς επίσης και σε μεγάλο αριθμό σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης.
- Γ. Ο Διευθυντής του ΘΟΚ, κ. Βαρνάβας Κυριαζής προσκλήθηκε και έλαβε μέρος στην Κριτική Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Θεατρικών Βραβείων Πρέμιο Γιουρόπα. Η τιμητική αυτή εκπροσώπηση θα κλείσει τον κύκλο της με την τελετή βράβευσης στην Αγία Πετρούπολη της Ρωσικής Ομοσπονδίας την Άνοιξη του 2012.
- Δ. Μετά την πραγματικά επιτυχημένη και καινοτόμα συμμετοχή της Κύπρου μέσω του ΘΟΚ στο Ευρωπαϊκό πρόγραμμα συγγραφής «Young Europe» ο ΘΟΚ προγραμματίζει τη συμμετοχή του στο Young Europe 2, συνεργαζόμενος τη φορά αυτή με ένα από τα παλαιότερα θέατρα της Ευρώπης, το κρατικό θέατρο Ουγγαρίας Μίσκολτς.

### **ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΘΟΚ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Επαφές με επίκεντρο την παρουσία του Οργανισμού κάθε χρόνο στην Αθήνα και συγκεκριμένα στο Ίδρυμα Μιχάλη Κακογιάννη τους χειμερινούς μήνες, είχε η ηγεσία του ΘΟΚ, για θεσμοθέτηση σειράς παραστάσεων.

Παράλληλα, μέσα στα πλαίσια των εορτασμών των 50χρονων από την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου παρουσίασε στις 5 Σεπτεμβρίου 2010, στο κατάμεστο Ωδείο Ηρώδου Αττικού τη θεατρική του παραγωγή «ΝΕΦΕΛΕΣ» του Αριστοφάνη σε μια εμβληματική εκδήλωση της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στην παράσταση παραβρέθηκαν οι Πρόεδροι της Ελληνικής και της Κυπριακής Δημοκρατίας και πλήθος πολιτειακών παραγόντων, καθώς επίσης και άνθρωποι των γραμμάτων, των τεχνών, της επιστήμης και άλλοι παράγοντες της οικονομικής και κοινωνικής ζωής του τόπου.

### **ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ**

Σημαντική η ανταλλαγή που έγινε με το Κρατικό Θέατρο Μαρίν Σορέσκου της Κραϊόβας. Ο Διευθυντής του, καταξιωμένος σκηνοθέτης Μίρτσια Κορνιστεάνου, σκηνοθέτησε στην Κύπρο την παράσταση που γνώρισε μεγάλη επιτυχία στη Ρουμανία, «Πού είναι το όπλο, φίλοι;» του Gabor Gorgey. Αντίστοιχα, ο Κύπριος σκηνοθέτης Ανδρέας Πάντζης μετέβη στην Κραϊόβα για να σκηνοθετήσει το έργο «Οι τρεις Αδελφές» του Τσέχωφ.

Το πρωτόκολλο με το κρατικό θέατρο Πολωνίας ενεργοποιήθηκε επίσης με ανταλλαγή σκηνοθετών. Από το Nowy Theatre στο Πόζναν, ο Λούκας Βιζιιέφσκι θα σκηνοθετήσει το έργο του

Μάρτιν Μακντόνα «Ο Σακάτης του Ίνισμορ». και από το ΘΟΚ η Λέα Μαλένη σκηνοθετεί το έργο του Μπέκετ «Ευτυχισμένες μέρες».

## 3.2 ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

### ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ ΘΕΑΤΡΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ο ΘΟΚ είναι ενεργό μέλος της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης (European Theatre Convention). Η συμμετοχή του Διευθυντή του ΘΟΚ κ. Βαρνάβα Κυριαζή στο ETC και η ενεργός δράση του, έφερε το Διευθυντή του ΘΟΚ στην τιμητική εκλογή του ως μέλος του Δ.Σ. της Συνόδου. Παράλληλα η εμπλοκή μας σε προγράμματα, συνεργασίες και πρωτόκολλα, έφερε άμεσα αποτελέσματα στους στόχους μας για αλληλογνωριμία, αλληλεπίδραση και ανταλλαγή εμπειριών με επαγγελματίες άλλων χωρών.

Σταθμό όχι μόνο στα δικά μας θεατρικά πράγματα, αλλά και στα της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης, αποτέλεσε η φιλοξενία από το ΘΟΚ της Γενικής Συνέλευσης του European Theatre Convention το Μάιο του 2010 με τη συμμετοχή πέραν των 40 κρατικών θεάτρων της Ευρώπης και με την υπογραφή ψηφίσματος το οποίο ζητά από τους Ευρωβουλευτές να ενώσουν τη φωνή τους και τις δυνάμεις τους ώστε να αποκατασταθεί το θέατρο στη θέση που του αρμόζει στην Ευρώπη. Την έναρξη των εργασιών της Συνόδου κήρυξε ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας και παραβρέθηκαν ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, ο Επικεφαλής του Γραφείου του Ευρωκοινοβουλίου στην Κύπρο, η Επικεφαλής της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Κύπρο και επίσημοι εκπρόσωποι άλλων φορέων του τόπου.

### ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

Πέραν των 1,700,000 Ευρώ διατίθενται μέσω του ΘΟΚ υπό τη μορφή επιχορηγήσεων για τη στήριξη του Θεάτρου γενικά. Ανάμεσα στις μορφές στήριξης του θεάτρου είναι και οι επιχορηγήσεις επαγγελματικής θεατρικής δημιουργίας σε σχήματα που δραστηριοποιούνται στον Κυπριακό χώρο. Το 2009-2010 πέραν των 35 σχημάτων επιχορηγήθηκαν μέσα από τα τρία σχέδια επιχορηγήσεων του Οργανισμού.

Παράλληλα, εκδηλώνοντας έμπρακτα τη στήριξή του, ο ΘΟΚ έσπευσε να ενισχύσει οικονομικά το Θέατρο Ανεμώνα μετά τις καταστροφές που υπέστη λόγω ανεμοστρόβιλου το Φθινόπωρο του 2009, όπως έπραξε και στο παρελθόν σε περιπτώσεις που θίασοι χρειάστηκαν έκτακτη βοήθεια.

### ΑΛΛΕΣ ΧΟΡΗΓΙΕΣ

Πέραν των επιχορηγήσεων των θεατρικών σχημάτων, ο ΘΟΚ στήριξε οικονομικά το Διεθνές Ινστιτούτο Θεάτρου, τις Συντεχνίες Ηθοποιών και την Ένωση Θεατρικών Συγγραφέων Κύπρου.

### YOUNG EUROPE – ΟΤΑΝ ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΠΑΙΖΕΙ ΡΟΛΟ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Κάτω από την ομπρέλα της Συνόδου των Θεάτρων της Ευρώπης (ETC) και με τη χρηματοδότηση του προγράμματος «Πολιτισμός» της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έντεκα κρατικά θέατρα – μέλη ανέπτυξαν προγράμματα συνεργασίας με στόχο τη συνάντηση νέων επαγγελματιών του θεάτρου και εφηβικού κοινού. Στα πλαίσια του προγράμματος έγιναν τέσσερις συνδημιουργίες (που στόχευαν στη συγγραφή νέων έργων και ανέβασμα παραστάσεων), δύο διεθνή εργαστήρια και δύο διεθνή συνέδρια. Οι συμμετέχοντες ασχολήθηκαν με θέματα που αφορούν την ταυτότητα και την αφομοίωση, τη μετανάστευση και την απόρριψη, τη βία, την οικογένεια και τις σχέσεις και διερεύνησαν τρόπους με τους οποίους νέα θεατρικά γλώσσα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για επικοινωνία, αντιμετώπιση προβλημάτων, παρουσίαση της σημερινής πραγματικότητας από την οπτική γωνία των νέων.

Ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου και το Theater an der Parkaue του Βερολίνου συνεργάστηκαν στα πλαίσια του προγράμματος αυτού, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Το θεατρικό έργο –αποτέλεσμα του προγράμματος, βασίστηκε σε υλικό που αντλήθηκε από θεατρικά εργαστήρια και συζητήσεις με εφήβους 12-15

ετών από Γυμνάσια της Λευκωσίας και του Βερολίνου. Με τον τρόπο αυτό αντλήθηκαν οι απόψεις, οι σκέψεις και οι εμπειρίες των ίδιων των νέων των δύο πόλεων, με όλες τις αξιοσημείωτες ομοιότητες και τις διαφορές που παρουσιάζουν οι πόλεις αυτές. Το τολμηρό έργο, με θεματική τη βία ανάμεσα στους εφήβους, παρουσιάστηκε σε πέραν των 5,000 εφήβων, συνοδευόμενο από στοχευμένη συζήτηση/εργαστήρι. Οι καινοτόμες δράσεις που αναπτύχθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος είχαν να κάνουν με την εμπλοκή των νέων στη δραματουργία, το ανέβασμα του έργου και τη συζήτηση μετά τις παραστάσεις.

### **HEAR ME OUT - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ**

Καινοτομία αποτέλεσε επίσης η διοργάνωση από τον ΘΟΚ, με τη στήριξη του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης, θεατρικών εργαστηρίων για νέους, σε απομακρυσμένες περιοχές. Επειδή το πρόγραμμα είχε σαν αφετηρία την ανακάλυψη της δημιουργικότητας των νέων όσο και την εξωτερική τους μέση από το θέατρο των δικών τους σκέψεων, αναγκών και προβλημάτων, ονομάστηκε 'Hear me out'. Το πρόγραμμα ήταν τόσο πετυχημένο που ο Οργανισμός μελετά τη συνέχισή του και στην επόμενη χρονιά.

### **ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ**

Το Παγκύπριο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου διανύει τον 23ο χρόνο ύπαρξής του. Το 22ο Φεστιβάλ διοργανώθηκε από το ΘΟΚ με τη συμμετοχή σχημάτων από όλη την Κύπρο από τις 20 Οκτωβρίου μέχρι τις 15 Νοεμβρίου, 2009 δίνοντας την ευκαιρία στο θεατρόφιλο κοινό να θαυμάσει τη δουλειά ερασιτεχνικών θιάσων ανά το παγκύπριο. Με την παρουσίαση της δουλειάς τους στο Φεστιβάλ, οι θιάσοι επιχορηγούνται με 1200 Ευρώ από τον ΘΟΚ. Στη διοργάνωση του 2010 έχουν δηλώσει συμμετοχή πέραν των 35 σχημάτων παγκύπρια.

### **ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΘΕΑΤΡΟΥ**

Ένας θεσμός που ανθεί, οι Αγώνες Θεάτρου, δίνουν την ευκαιρία σε έφηβους και εκπαιδευτικούς να ανακαλύψουν και να αναδείξουν τη δημιουργικότητά τους. Στους 21ους Παγκύπριους Σχολικούς Αγώνες θεάτρου υπήρξε σαφής ανανέωση. Ο θεσμός των διευρύνθηκε για να συμπεριλάβει μια μεγαλύτερη γκάμα ρεπερτορίου, υψηλότερες απαιτήσεις στην ποιότητα της δημιουργίας από εκπαιδευτικούς, μαθητές και διοργανωτές. Στους Αγώνες Θεάτρου, 2009, που διοργανώθηκαν στο πλαίσιο συνεργασίας με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, συμμετείχαν 58 σχολεία.

Τα σχολεία που λαμβάνουν μέρος επιχορηγούνται από το Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου και από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Αθλοθέτης των Αγώνων είναι το Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου.

### **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ**

Συνεχίστηκε η συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για την περαιτέρω επιμόρφωση εκπαιδευτικών που ασχολούνται με το θέατρο. Στο Θέατρο Αγοράς Αγίου Ανδρέα, έγινε πρακτική επιμόρφωση με επαγγελματίες του θεάτρου σε εκατοντάδες εκπαιδευτικούς από όλα τα σχολεία της Κύπρου και όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Φέτος προγραμματίζονται και πάλι εργαστήρια κατ' αρχήν με επίκεντρο το θεατρικό/μουσικό αυτοσχεδιασμό.

### **ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ**

Επιμορφωτικές επισκέψεις/εργαστήρια στο Βεσπάριο και τις αποθήκες του Οργανισμού βοηθούν τους μικρούς φίλους του θεάτρου να καταλάβουν καλύτερα την τέχνη, τους ανθρώπους πίσω από μια παράσταση και τις τεχνικές που χρησιμοποιούνται.

### **ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΘΟΚ ΜΕ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΕΩΣ ΣΤΕΓΗΣ**

Συνομολογήθηκε συμφωνία για την προώθηση και περαιτέρω ανάπτυξη του θεάτρου με τη στήριξη του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης. Πέραν του προγράμματος Hear me out που αναφέρθηκε πιο πριν, που στόχο είχε την παροχή ευκαιριών απελευθέρωσης της δημιουργικής ενέργειας στους νέους αγροτικών περιοχών, προωθήθηκαν ενέργειες που στόχο είχαν και πάλι την προσβασιμότητα.

Δηλαδή, με δωρεάν παραστάσεις σε απομακρυσμένες περιοχές και με δωρεάν παραστάσεις στα ίδια τα σχολεία. Πιο συγκεκριμένα:

**Θεατρική Παράσταση No Σμόκιν please:** Η επιθεώρηση που γράφτηκε από το επιτυχημένο τηλεοπτικό δίδυμο Αρτεμίου-Λοιζίδη, περιόδευσε ανά το παγκύπριο δίνοντας 25 δωρεάν παραστάσεις σε απομακρυσμένες περιοχές της Κύπρου και έδωσε την ευκαιρία στο κοινό να χαρεί άφθονο γέλιο και σάτιρα.

**Young Europe:** Επιχορηγήθηκε η μεταφορά της παράστασης 'Κορώνα Γράμματα' στα σχολεία δωρεάν, όπου την παρακολούθησαν πέραν των 5,000 εφήβων σε 41 παραστάσεις. Καινοτομία αποτελούσε η συζήτηση που ακολουθούσε μετά για τη βία ανάμεσα στους νέους, με ψυχολόγο/ηθοποιό/εμπυχωτή.

### **ΒΡΑΒΕΙΑ ΘΕΑΤΡΟΥ ΘΟΚ**

Πραγματοποιήθηκε στο Δημοτικό Θέατρο Λατσιών τη Δευτέρα 18 Ιανουαρίου 2010 σε μια φορτισμένη με συγκίνηση τελετή αλλά και με χιούμορ, τραγούδι και πολλές εκπλήξεις, η τελετή απονομής των Βραβείων Θεάτρου ΘΟΚ για τη διετία 2007-2009.

Η τελετή απονομής έφερε την υπογραφή του Σταμάτη Κραουνάκη τον οποίο πλαισίωσαν επί σκηνής 9 εκλεκτοί ηθοποιοί και 2 μουσικοί. Απονεμήθηκαν 10 βραβεία σε συντελεστές της θεατρικής τέχνης και 1 βραβείο συνολικής προσφοράς.

Αθλοθέτης των Βραβείων 2007-2009, ο Οργανισμός Χρηματοδότησεως Στέγης.

Η τελετή παρουσιάστηκε σε απευθείας μετάδοση από το ΡΙΚ.

### **ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ**

Εγκαινιάστηκε το κτίριο που θα στεγάσει το Θεατρικό Μουσείο στη Λεμεσό, εγκρίθηκε η μελέτη για τη λειτουργία του και εγκρίθηκε από το Υπουργείο Παιδείας ποσό €100000 Ευρώ για να μπορέσουν να διεκπεραιωθούν οι απαραίτητες εργασίες. Το μουσείο αναμένεται να εγκαινιαστεί στις αρχές του 2011.

### **ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ**

Μετά από πρωτοβουλία του ΔΣ του ΘΟΚ, έγινε συμφωνία συνεργασίας με τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου και τις φοιτητικές οργανώσεις, ώστε να υπάρχει καλύτερη πρόσβαση στις πληροφορίες γύρω από τις παραστάσεις του ΘΟΚ με εγκατάσταση περιπτέρων ενημέρωσης στους υπαίθριους χώρους των Πανεπιστημίων, αλλά και ένα πρόγραμμα προσφορών εισιτηρίων προς τη φοιτητική νεολαία.

### **ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΘΟΚ**

Στο πλαίσιο της κοινωνικής του προσφοράς και σε συνεργασία με το Υπουργείο Οικονομικών, ο ΘΟΚ παραχώρησε στην Παγκύπρια Οργάνωση Πενταμελούς Οικογένειας (ΠΟΠΟ) και στην Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων (ΠΟΠ) εξ ημισείας, 10.000 εισιτήρια αξίας 120,000 Ευρώ για δωρεάν παρακολούθηση των παραγωγών ΘΟΚ

### **ΕΠΑΦΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ**

Στα πλαίσια της πολιτικής για ενημέρωση και σύσφιξη των σχέσεων του Οργανισμού με τους φορείς και τα οργανωμένα σύνολα, το Διοικητικό Συμβούλιο του ΘΟΚ είχε συναντήσεις με όλους τους Αρχηγούς των Πολιτικών Κομμάτων τους οποίους και ενημέρωσε για τη δραστηριότητα και την πολιτική ανάπτυξης του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου. Συναντήσεις έγιναν με το Γενικό Γραμματέα του ΑΚΕΛ κ. Άντρο Κυπριανού, τον Πρόεδρο του ΔΗΣΥ κ. Νίκο Αναστασιάδη, τον Πρόεδρο του ΔΗΚΟ κ. Μάριο Κάρογιαν, τον Πρόεδρο της ΕΔΕΚ κ. Γιαννάκη Ομήρου, τον Πρόεδρο του ΕΥΡΩΚΟ κ. Δημήτρη Συλλούρη, τη Γενική Γραμματέα των Οικολόγων Περιβαλλοντιστών κ. Ιωάννα Παναγιώτου και την Πρόεδρο των ΕΔΗ κ. Πραξούλα Αντωνιάδου.



## ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ

- A. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Θεατρικού Οργανισμού Κύπρου και μέσα στα πλαίσια της επιμόρφωσης του Καλλιτεχνικού Προσωπικού, ο Οργανισμός καλύπτει όλα τα έξοδα ενός ηθοποιού, κάθε χρόνο, για να παρακολουθεί παραστάσεις σε κάποιο Φεστιβάλ Θεάτρου της Ευρώπης, με στόχο την ενημέρωση του γύρω από το Θέατρο.
- B. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου επιτρέπει στους ηθοποιούς του να σκηνοθετούν παραγωγές του Οργανισμού με στόχο την ανάδειξη νέων σκηνοθετών.
- Γ. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ο Θεατρικός Οργανισμός Κύπρου θα παραχωρεί την Πειραματική Σκηνή του στους ηθοποιούς του που θα ήθελαν να δημιουργήσουν, ανεξάρτητα από τις υποχρεώσεις τους στον Οργανισμό.

## 3.3 ΣΚΗΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΘΟΚ ΚΑΤΑ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ 1.10.09 - 30.9.10

### ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	FESTEN του David Eldridge Μετάφραση: Αλίκη Δανέζη-Κnutsen & Μανώλης Δούνιας Σκηνοθεσία: Νεόφυτος Ταλιώτης Περίοδος: 7.11.- 20.12.09	19	3.801
2.	ΜΙΑ ΙΤΑΛΙΔΑ ΣΤΗΝ ΚΥΨΕΛΗ των Ν. Τσιφόρου - Π. Βασιλειάδη Σκηνοθεσία: Κώστας Δημητρίου Περίοδος: 16.1.-9.4.10	25	11.796
3.	ΦΗΜΕΣ του Νηλ Σάιμον Απόδοση: Βάσια Παναγοπούλου & Χρήστος Καρχαδάκης Σκηνοθεσία: Στέφανος Κοτσίκος Περίοδος: 13.3.-8.5.10	21	3.936
4.	NO SMOKIN PLEASE των Λώρη Λοιζίδη - Χριστίανα Αρτεμίου Σκηνοθεσία: Αχιλλέας Γραμματικόπουλος Περίοδος: 25.6.-23.7.10	35	21.789

5.	ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ του Αριστοφάνη Διασκευή/Σκηνοθεσία: Γιώργος Μουαίμης Περίοδος: 23.6.-21.7.10	11	6.128
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ</b>		<b>111</b>	<b>47.450</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.08 - 30.9.09</b>		<b>68</b>	<b>24.176</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.07 - 30.9.08</b>		<b>77</b>	<b>28.702</b>

#### ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ

Α/Α	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	ΠΟΙΑΝΟΥ ΖΩΗ ΕΙΝ' ΑΥΤΗ, ΤΕΛΙΚΑ; του Μπράιαν Κλαρκ Μετάφραση: Βαρνάβας Κυριαζής Σκηνοθεσία: Αθανασία Α. Καραγιαννοπούλου Περίοδος: 6.11.09-2.1.10	20	2.547
2.	ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΟΠΛΟ, ΦΙΛΟΙ; του Gabor Gorgey Μετάφραση: Χριστίνα Τοδεα Χριστοδούλου Σκηνοθεσία: Mircea Cornisteanu Περίοδος: 8.1.-20.2.10	17	2.092
3.	ΟΙ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΕΣ ΝΕΥΡΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΟΝΙΩΝ ΜΑΣ του Λούκας Μπαίρφους Μετάφραση: Κοραλία Σωτηριάδου Σκηνοθεσία: Γιάννης Παρασκευόπουλος Περίοδος: 26.2.-1.5.10	21	2.433
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΝΕΑΣ ΣΚΗΝΗΣ</b>		<b>58</b>	<b>7.072</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.08 - 30.9.09</b>		<b>36</b>	<b>4.323</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.07 - 30.9.08</b>		<b>64</b>	<b>7.297</b>

**ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ**

<b>A/A Έργο</b>	<b>Αριθμός Παραστάσεων</b>	<b>Αριθμός Θεατών</b>
1. ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ Βασισμένο στις «Μεταμορφώσεις» του Οβίδιου Μετάφραση/Διασκευή/Σκηνοθεσία: Μαγδαλένα Ζήρα Περίοδος:18.11.09-6.1.10	18	1.568
2. IN TWO MINDS Ιδέα/Σκηνοθεσία:Αθηνά Κάσιου Περίοδος:27.1.-17.3.10	15	1.033
3. ΙΝΚΟΓΚΝΙΤΟ (ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ) Έρευνα-επιμέλεια κειμένων: Στέλα Φυρογένη Επιμέλεια παραγωγής/performers επί σκηνής: Στέλα Φυρογένη, Γιώργος Χριστοδουλίδης Περίοδος: 24.3.-28.4.10	8	637
4. ΝΑΡΚΟΠΕΔΙΟ της Πάμελα Ντουρ Μετάφραση: Αιμίλιος Χαραλαμπίδης Σκηνοθεσία: Anne Contensou Περίοδος: 22.9.10 -		
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ</b>	<b>41</b>	<b>3.238</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.08 - 30.9.09</b>	<b>46</b>	<b>5.774</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.07 - 30.9.08</b>	<b>33</b>	<b>2.351</b>

## ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	ΤΟ ΔΩΡΟ ΤΗΣ ΠΑΠΛΩΜΑΤΟΥΣ (εμπνευσμένο από το ομώνυμο σύγχρονο παραμύρι του Τζεφ Μπριμπό) Κείμενο/Σκηνοθεσία: Στρατής Πανούριος Περίοδος: 11.10.09-27.3.10	106  (84 μαθητικές παραστάσεις)	41.707
2.	ΡΟΥΜΠΕΛΣΤΙΑΤΣΚΙΝ του Μάικ Κένι Μετάφραση: Ξένια Καλογεροπούλου Σκηνοθεσία: Βασίλης Ανδρέου Περίοδος: 11.9.10 -		
<b>ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΣΚΗΝΗΣ</b>		<b>106</b>	<b>41.707</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.08 - 30.9.09</b>		<b>74</b>	<b>26.919</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.07 - 30.9.08</b>		<b>113</b>	<b>52.793</b>
<b>ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ</b>		<b>316</b>	<b>99.467</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.08 - 30.9.09</b>		<b>224</b>	<b>61.192</b>
<b>ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1.10.07 - 30.9.08</b>		<b>287</b>	<b>91.143</b>

## ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΘΟΚ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ Α.Ε. ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2009, 2008.

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
2009	Αριστοφάνη «ΝΕΦΕΛΕΣ»	2	6.016
2008	Αριστοφάνη «ΠΛΟΥΤΟΣ»	1	1.676

## ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΙΘΜΟΥ ΕΡΓΩΝ, ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΘΕΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

1.10.09 - 30.9.10	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	5	1	111	1	47.450	5.000	52.450
Νέα Σκηνή	3	-	58	-	7.072	-	7.072
Πειραματική Σκηνή	4	1	41	4	3.238	230	3.468
Παιδική Σκηνή	2	-	106	-	41.707	-	41.707
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>14</b>	<b>2</b>	<b>316</b>	<b>5</b>	<b>99.467</b>	<b>5.230</b>	<b>104.697</b>

1.10.08 - 30.9.09	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	4	1	68	2	24.176	6.016	30.192
Νέα Σκηνή	2	-	36	-	4.323	-	4.323
Πειραματική Σκηνή	3	2	46	4	5.774	450	6.224
Παιδική Σκηνή	1	-	74	-	26.919	-	26.919
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>10</b>	<b>3</b>	<b>224</b>	<b>6</b>	<b>61.192</b>	<b>6.466</b>	<b>67.658</b>

1.10.07 - 30.9.08	Αριθμός Έργων		Αριθμός Παραστάσεων		Αριθμός Θεατών		Σύνολο Θεατών
	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	Κύπρου	Εξωτερικού*	
Κεντρική Σκηνή	4	1	77	1	28.702	1.676	30.378
Νέα Σκηνή	3	1	64	5	7.297	751	8.048
Πειραματική Σκηνή	2	-	33	-	2.351	-	2.351
Παιδική Σκηνή	2	-	113	-	52.793	-	52.793
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>11</b>	<b>2</b>	<b>287</b>	<b>6</b>	<b>91.143</b>	<b>2.427</b>	<b>93.570</b>

\* Τα στοιχεία της στήλης αυτής περιλαμβάνουν παραγωγές των σκηνών του ΘΟΚ που περιόδευσαν στο εξωτερικό.

### ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΘΟΚ ΜΕ ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΣΧΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Στα πλαίσια συνεργασίας, ανταλλαγών και φιλοξενίας, ο ΘΟΚ κατά το 2010 παρουσίασε τα πιο κάτω έργα:

A/A	Έργο	Αριθμός Παραστάσεων	Αριθμός Θεατών
1.	«ΚΟΡΩΝΑ - ΓΡΑΜΜΑΤΑ» (Theater an der Parkaue ETC) Περίοδος: 11.10.09 - 27.3.10	40 (33 μαθητικές παραστάσεις)	5.036

## 3.4 ΤΟΜΕΑΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

### 3.4.1 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΘΕΑΤΡΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

- Σχέδιο Γ' (Ετήσιες επιχορηγήσεις μη κερδοσκοπικών εταιρειών)

	2010 € Μέχρι 23.9.10	2009 €	2008 €
ΣΑΤΙΡΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	274.872	255.186	233.594
ΘΕΑΤΡΟ ΕΝΑ	268.114	238.193	237.966
ΕΘΑΛ	255.729	240.249	227.090
ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΑΛΑ	263.445	249.732	229.283
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>1.062.160</b>	<b>983.360</b>	<b>927.933</b>

• Σχέδιο Β (Ad Hoc επιχορηγήσεις μη κερδοσκοπικών εταιρειών)

	2010 € Μέχρι 23.9.10	2009 €	2008 €
ΑΝΟΙΚΤΟ ΘΕΑΤΡΟ	-	-	52.000
ΘΕΑΤΡΟ ΔΙΟΝΥΣΟΣ	82.000	111.500	110.000
ΘΕΑΤΡΟ ΑΝΕΜΩΝΑ	27.000	165.000	41.263
ΘΕΑΤΡΟ ΑΝΤΙΔΟΤΟ	33.000	-	28.000
ΠΑΡΑΒΑΝ PROACTIONS	-	-	26.000
ΘΕΑΤΡΟ «ΕΠΙΓΟΝΟΙ»	13.500	44.000	-
ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΜΙΤΟΣ	12.000	5.000	-
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>167.500</b>	<b>325.500</b>	<b>257.263</b>

• Σχέδιο Α (Ad Hoc επιχορηγήσεις ομάδων)

	2010 € Μέχρι 23.9.10	2009 €	2008 €
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ «ΕΠΙΘΕΣΣΕΩΣ»	-	3.000	8.550
ΦΩΤΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ	2.500	5.000	8.550
ΘΕΑΤΡΟ VERSUS	17.000	26.000	14.709
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ	2.000	6.000	3.000
ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ	-	-	4.500
PRIMA VISTA	-	-	6.000
ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΕΛΛΗΣ & ΝΤΟΡΙΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ	-	7.000	5.000
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΡΟΙΝΤ 2	2.500	9.000	5.000
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ «ΑΝΕΡΑΔΑ»	-	8.550	-
ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΑΓΟΝΕΣ ΖΩΗΣ	8.000	7.000	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΘΕΑΜΑ	2.000	-	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ «ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΑΚΟΣ ΛΟΓΟΣ»	10.250	12.000	-
ΥΤΕ WORMANN-STYLIANOU	-	3.000	-
ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	1.000	-	-
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΜΟΝΙΑ	2.000	-	-
ΟΜΑΔΑ ΠΥΤΖΑΜΑ ΚΑΡΕΚΛΑ	4.000	-	-
ΜΑΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ	2.000	-	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΣΟΛΟ ΓΙΑ ΤΡΕΙΣ	5.000	-	-
ΔΕΛΗΘΕΑΤΡΟ	3.000	-	-
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΑΝΤΡΗ	3.500	-	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΑΓΡΙΟ ΑΥΓΟ	2.000	-	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΑΙΓΑΙΑ	4.000	-	-
ΘΕΑΤΡΟ ΔΕΝΤΡΟ ΛΤΔ	7.500	-	-
ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ PERSONA	4.000	-	-
Ε.Σ.Π. - ΘΕΑΤΡΟ Χ	8.500	-	-
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>90.750</b>	<b>86.550</b>	<b>55.309</b>

### 3.4.2 ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

#### • ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ 2010

	€ Μέχρι 23.9.10
ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΘΟΚ	4.331.749
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ΄	3.484
ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ ΘΟΚ	234
ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΟΥΡΙΟΥ	2.571
ΘΕΑΤΡΟ ΑΓΟΡΑΣ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑ	1.947
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΤΣΙΩΝ	85
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>4.340.070</b>

#### • ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ 2009

	€ Μέχρι 23.9.10
ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΘΟΚ	3.563.966
ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ	70.000
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ΄	62.548
ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ ΘΟΚ	12.739
ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΟΥΡΙΟΥ	2.589
ΘΕΑΤΡΟ ΑΓΟΡΑΣ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑ	908
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΤΣΙΩΝ	861
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>3.713.611</b>

#### • ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ 2008

	€ Μέχρι 23.9.10
ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΘΟΚ	27.522.285
ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟΥ	147.718
ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ΄	76.075
ΝΕΑ ΣΚΗΝΗ ΘΟΚ	22.056
ΑΡΧΑΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΚΟΥΡΙΟΥ	4.467
ΘΕΑΤΡΟ ΑΓΟΡΑΣ ΑΓ. ΑΝΔΡΕΑ	636
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>27.773.237</b>

### 3.4.3 ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

#### Ερασιτεχνικό Θέατρο 2010

	€ Μέχρι 23.9.10
22ον Παγκύπριο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου	315
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>315</b>

**Ερασιτεχνικό Θέατρο 2009**

	€ Μέχρι 23.9.10
22ον Παγκύπριο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου	44.196
21ον Παγκύπριο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου	611
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>44.807</b>

**Ερασιτεχνικό Θέατρο 2008**

	€ Μέχρι 23.9.10
21ον Παγκύπριο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου	44.280
20ο Παγκύπριο Φεστιβάλ Ερασιτεχνικού Θεάτρου	1.025
Σωματείο ΠΡΟΣΒΑΣΗ για μετάβαση στη Γερμανία	1.196
Θεατρικός Ομιλος «ΚΑΡΥΑΤΙΔΕΣ»	1.200
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>47.701</b>

**Σχολικό Θέατρο:**

	2010 € Μέχρι 23.9.10	2009 €	2008 €
Παγκύπριοι Αγώνες Σχολικού Θεάτρου εις μνήμη Παναγιώτη Σέργη	43.728	47.077	35.183
Εκπαιδευτικό Σεμινάριο Καθηγητών	68	5.162	-
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>43.796</b>	<b>52.239</b>	<b>35.183</b>

**Επιχορηγήσεις Οργανισμών:**

	2010
Ετήσια Επιχορήγηση Κυπριακού Κέντρου Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου	77.000
Λαϊκό Θέατρο Αγλαντζιάς	11.000
Εταιρεία Θεατρικών Συγγραφέων Κύπρου	4.300
Ενωση Ηθοποιών Κύπρου	5.125
ΣΗ.ΔΗ.Κ.Ε.Κ	5.125
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>102.550</b>



**Άλλες Δραστηριότητες**

	<b>2010</b> Μέχρι 23.9.10
EUROPEAN THEATRE CONVENTION	8.732
EUROPEAN THEATRE CONVENTION - ΚΥΠΡΟΣ	23.235
Χορηγία σε κύπριους συγγραφείς που τα έργα τους ανέβηκαν από επιχορηγούμενα θέατρα	8.200
Κραίοβα Ρουμανίας «ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΟΠΛΟ ΦΙΛΟΙ»	3.218
Αθήνα - ΝΕΦΕΛΕΣ	1.983
Εκδοση Profile ΘΟΚ	1.700
Πρόγραμμα Θεατρικής Εκφρασης	1.600
Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου	1.501
Ευρωπαϊκό Γραφείο Κύπρου	850
Ρώμη - PRIMIO EUROPA	672
Θεατρική Ημερίδα	385
Αθήνα - Εγκαινία Ιδρυμα Μ. Κακογιάννη	300
<b>ΣΥΝΟΛΟ</b>	<b>52.376</b>

## 4. ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η λειτουργία της Κυπριακής Βιβλιοθήκης διέπεται από το Νόμο 51/87. Στεγάζεται στον προμαχώνα Ντ'Αβίλα, παραπλεύρως του Ταχυδρομείου της Πλατείας Ελευθερίας στη Λευκωσία, όπου λειτουργούν το Δανειστικό Τμήμα, το Τμήμα Παραγγελιών και Παραλαβών, το Τμήμα Περιοδικών και τα Εθνικά Κέντρα Εγγραφής Εντύπων. Το Αναγνωστήριο λειτουργεί στο Κτίριο Φανερωμένης

Περιέχει περισσότερους από 100,000 τόμους βιβλίων και μια μεγάλη σειρά από κυπριακά, ελληνικά και ξένα περιοδικά. Ειδικές συλλογές που ξεχωρίζουν είναι η κυπρολογική συλλογή και η συλλογή εγγράφων των Ηνωμένων Εθνών. Στη Βιβλιοθήκη επίσης λειτουργεί το Κέντρο Εγγραφής Εντύπων το οποίο είναι αρμόδιο για την παραχώρηση αριθμών ISBN, ISSN και ISMN για βιβλία, περιοδικά και παρτιτούρες, που εκδίδονται στην Κύπρο. Κατά την τελευταία πενταετία οι αιτήσεις που υποβλήθηκαν για παραχώρηση αριθμών ISBN, ISSN και ISMN έχουν ως ακολούθως:

Έτος	ISBN	ISSN	ISMN
2010	1700	128	3
2009	1411	64	3
2008	1313	95	2
2007	1373	131	2
2006	1108	129	2

Στη Βιβλιοθήκη λειτουργούν τα ακόλουθα τμήματα:

### • Δανειστικό Τμήμα

Εξυπηρετήθηκαν περίπου 10000 αναγνώστες με σύνολο δανεισμού 12000 βιβλίων. Επιπρόσθετος αριθμός χρηστών εξυπηρετήθηκαν τηλεφωνικώς ή μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Ο αριθμός των μελών της Βιβλιοθήκης ανήλθε στους 10000.

Ο συγκριτικός πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει το σύνολο δανεισμού και τον αριθμό μελών για τα τελευταία πέντε χρόνια.

Έτος	Δανεισμός	Αρ. Μελών
2010	12000	10000
2009	11873	9564
2008	12879	9184
2007	13480	8820
2006	12000	8370

### • Αναγνωστήριο Φανερωμένης

Διαθέτει σημαντικό υλικό για έρευνα θεμάτων που έχουν σχέση με την Κύπρο και βιβλία αναφοράς, όπως εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, βιβλιογραφίες, κ.ά. Στο Αναγνωστήριο υπάρχει δωρεάν πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

### • Τμήμα Περιοδικού Τύπου (Κεντρικό Κτίριο)

Περιλαμβάνει πάνω από 600 κυπριακά, ελληνικά και ξένα περιοδικά (παλιές και τρέχουσες συνδρομές) και τις κυπριακές εφημερίδες από το 1999 μέχρι σήμερα σε μικροφίλμ.

### • Κέντρο Εγγραφής Εντύπων (Κεντρικό Κτίριο)

Είναι αρμόδιο για την παραχώρηση αριθμών ISBN, ISSN και ISMN για βιβλία, περιοδικά και παρτιτούρες που εκδίδονται στην Κύπρο.

- **Κέντρο Συνεργασίας Βιβλιοθηκών (Κεντρικό Κτίριο)**

Λειτουργεί κέντρο αλληλοδανεισμού και ανταλλαγής υλικού μεταξύ βιβλιοθηκών. Η Βιβλιοθήκη είναι μέλος του Συμβουλίου των Διευθυντών των Ευρωπαϊκών Εθνικών Βιβλιοθηκών (CENL), της Διεθνούς Ομοσπονδίας Συνδέσμων Βιβλιοθηκονόμων (IFLA) και πλήρες μέλος του δικτύου της Ευρωπαϊκής Βιβλιοθήκης (TEL).

- **Το Κέντρο Συντήρησης Βιβλίου (Αποθήκη Αγρότη)**

Το Κέντρο δημιουργήθηκε με σκοπό τη συντήρηση των παλαιών βιβλίων και περιοδικών που διαθέτει η Βιβλιοθήκη.

Η Κυπριακή Βιβλιοθήκη εξέδωσε το Δελτίο Κυπριακής Βιβλιογραφίας για το 2009. Το Δελτίο, που εκδίδεται από το 1999, καλύπτει την εκδοτική παραγωγή της Κύπρου για το συγκεκριμένο έτος.

ΜΕΡΟΣ Γ΄  
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

# 1. ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

## 1.1 ΔΟΜΗ

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού ως η Ανώτατη Αθλητική Αρχή στο χώρο της Κυπριακής Δημοκρατίας, έχει σύμφωνα με τον Περί Κυπριακού Οργανισμού Αθλητισμού Νόμο 69-96, την ευθύνη της αθλητικής ανάπτυξης του εξωσχολικού αθλητισμού καθώς και του προγράμματος «Αθλητισμός Για Όλους» (ΑΓΟ).

Η λειτουργική διάρθρωση του ΚΟΑ είναι:

1. Τομέας Αθλητισμού
2. Τομέας Αθλητικών Χώρων & Τεχνικών Υπηρεσιών
3. Κλάδος Οικονομικής Διαχείρισης
4. Κλάδος Ανθρώπινου Δυναμικού

Ο Τομέας Αθλητισμού, έχει υπό την ευθύνη του τον Αγωνιστικό Αθλητισμό και τον Αθλητισμό για Όλους καθώς επίσης και όλα τα επιμέρους προγράμματα του Οργανισμού (Αντί-Ντόπινγκ, ΕΣΥ-ΑΑ, Βίας κλπ).

Ο Τομέας Αθλητικών Χώρων & Τεχνικών Υπηρεσιών, έχει υπό την ευθύνη του τη δημιουργία ή και βελτίωση της αθλητικής υποδομής καθώς επίσης και την επίβλεψη και συντήρηση όλων των ιδιόκτητων αθλητικών χώρων.

Ο Κλάδος Οικονομικής Διαχείρισης, έχει την ευθύνη όλου του οικονομικού προγραμματισμού του ΚΟΑ καθώς και τον έλεγχο των οικονομικών διαδικασιών.

Ο Κλάδος Ανθρώπινου Δυναμικού και ΚΑΕΚ, έχει υπό την ευθύνη του την εκπαίδευση όλων των μόνιμων υπαλλήλων του Οργανισμού, την παρακολούθηση του Κέντρου Αθλητικών Ερευνών και Συντεχνιακών Σχέσεων.

## ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΔΩΝ:

### 1.1.1 ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Ο Τομέας Αθλητισμού λειτούργησε σε δύο κατευθύνσεις, στην κατεύθυνση του Αγωνιστικού Αθλητισμού και στην κατεύθυνση του Μαζικού Αθλητισμού.

#### 1.1.1.1 Αγωνιστικός Αθλητισμός

Ο Αγωνιστικός Αθλητισμός στηρίχθηκε οικονομικά από τον Οργανισμό με ποσό ύψους € 17.198.932 στη βάση του οποίου επιχορηγήθηκαν:

(α) Προγράμματα ΚΟΑ (Αντί - Ντόπινγκ, Συνέδρια, Ασφάλιση, Βία και Τίμιο Παιγνίδι, ΕΣΥΑΑ, Εθνικό Σχέδιο Ταλέντων, Σχεδιασμός Αθλητών Υψηλής Επίδοσης – Προετοιμασία ΑΜΚΕ και Μεσογειακοί Αγώνες, Έρευνες, Αθλητισμός και Γυναίκα, και Αθλητικό Σχολείο)

(β) Κατεύθυνση Α' Αθλητισμός Βάσης (Σωματεία)

(γ) Κατεύθυνση Β' Αθλητισμός Κορυφής (Ομοσπονδίες)

(δ) Κοινωνικός Αθλητισμός (Ειδικός Αθλητισμός, Ναρκωτικά, Αθλητισμός και περιβάλλον κλπ)

Επιτυχημένο το αγωνιστικό έτος 2010 για τον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού

Οι επιτυχίες των αθλητών μας κατά τους τελευταίους Μεσογειακούς Αγώνες(2009) και στους πρόσφατους Κοινοπολιτειακούς Αγώνες(2010), αποδεικνύουν ότι η ανοδική πορεία του Αγωνιστικού Αθλητισμού συνεχίζει και θα κορυφωθεί με την συμμετοχή μας στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Λονδίνου το 2012, όπου ευελπιστούμε να κερδίσουμε το πρώτο Ολυμπιακό μετάλλιο ως Κύπρος.

Τονίζουμε εμφαντικά την καλή εμφάνιση φέτος των αθλητών μας στους Κοινοπολιτειακούς Αγώνες όπου σαν Κύπρος είχαμε συγκομιδή αρκετών μεταλλίων όπως τα 5 μετάλλια στην Ρυθμική Γυμναστική από την Τρικωμίτου Χρυσταλλίνη (1η κορδέλα και σχοινάκι, 2η σύνθ.ατομ., 3η μπάλα και στεφάνι) το χρυσό από τον Δημήτρη Κρασιά στο μονόζυγο, το χρυσό στο ομαδικό σκπτ στην σκόπευση, το αργυρό στο επί κοντώ από την Μαριάννα Ζαχαριάδη για το στίβο, το χάλκινο από τον Ηρόδοτο Γιωργάλλα στους κρίκους κ.α.

Αναλυτικά οι σημαντικότερες επιτυχίες των αθλητισμού μας κατά το έτος 2010:

ΑΘΛΗΜΑ	ΟΝΟΜΑ ΑΘΛΗΤΗ	ΘΕΣΗ	ΑΓΩΝΙΣΜΑ	ΑΓΩΝΑΣ
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ	ΤΡΙΚΩΜΙΤΟΥ ΧΡΥΣΤΑΛΛΙΝΗ	1 <sup>η</sup> 1 <sup>η</sup> 2 <sup>η</sup> 3 <sup>η</sup> 3 <sup>η</sup>	ΚΟΡΔΕΛΛΑ ΣΧΟΙΝΑΚΙ ΣΥΝΘ.ΑΤΟΜ ΜΠΑΛΑ ΣΤΕΦΑΝΙ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ	ΚΡΑΣΙΑ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	1 <sup>η</sup>	ΜΟΝΟΖΥΓΟ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ	ΓΙΩΡΓΑΛΛΑΣ ΗΡΟΔΟΤΟΣ	3 <sup>η</sup>	ΚΡΙΚΚΟΙ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	5 <sup>η</sup>	ΕΔΑΦΟΣ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΣΤΙΒΟΣ	ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ ΜΑΡΙΑΝΝΑ	2 <sup>η</sup>	ΕΠΙ ΚΟΝΤΩ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΣΤΙΒΟΣ	ΠΑΡΕΛΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ	4 <sup>η</sup>	ΔΙΣΚΟΣ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΣΤΙΒΟΣ	ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΝΙΚΑΝΔΡΟΣ	5 <sup>η</sup>	ΕΠΙ ΚΟΝΤΩ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΣΚΟΠΕΥΣΗ	ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	2 <sup>η</sup> 3 <sup>η</sup> 1 <sup>η</sup>	ΣΚΗΤ ΣΚΗΤ ΟΜΑΔΙΚΟ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ 50 <sup>οι</sup> ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΣΚΟΠΕΥΣΗ	ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΑΣΙΚΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	1 <sup>η</sup>	ΟΜΑΔΙΚΟ ΣΚΗΤ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΣΚΟΠΕΥΣΗ	ΑΝΔΡΕΟΥ ΑΝΤΩΝΗΣ	4 <sup>η</sup> 1 <sup>η</sup>	ΣΚΗΤ ΟΜΑΔΙΚΟ	50 <sup>οι</sup> ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΣΚΟΠΕΥΣΗ	ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ	1 <sup>η</sup>	ΟΜΑΔΙΚΟ ΣΚΗΤ	50 <sup>οι</sup> ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΣΚΟΠΕΥΣΗ	ΚΑΖΑΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	3 <sup>η</sup>	ΣΚΗΤ	50 <sup>οι</sup> ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΕΦΗΒΩΝ
ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ	ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	5 <sup>η</sup>	ΑΡΣΗ ΒΑΡΩΝ	ΚΟΙΝΟΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ
ΙΣΤΙΟΠΛΟΙΑ	ΚΟΝΤΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ	5 <sup>η</sup>	LASER	ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΑΓΩΝΕΣ LASER

### Επιβράβευση αθλητών

Ο Οργανισμός εφαρμόζει το «Σχέδιο Χαριστικών Παροχών» για υψηλές αθλητικές επιδόσεις αριστερών και αθλητών με αναπηρία, στη βάση του οποίου επιβραβεύονται αθλητές και προπονητές με αξιολογικά χρηματικά ποσά για τις διακρίσεις τους σε κορυφαίες αθλητικές διοργανώσεις. Για τις επιτυχίες του 2009 (τα ποσά παραχωρούνται ένα χρόνο μετά δηλαδή φέτος) ο Οργανισμός

έχει επιβραβεύσει αθλητές και προπονητές με ποσό περίπου των €500.000,00.

Στον τομέα «Προγράμματα ΚΟΑ» τα οποία είναι Εθνικά Προγράμματα, ο Οργανισμός καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων και δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην καταπολέμηση της χρήσης απαγορευμένων ουσιών και μεθόδων και στην καταπολέμηση της Βίας στον Αθλητισμό, τα οποία εστιάζονται ως τα σημαντικότερα προβλήματα του σύγχρονου αθλητισμού.

Ο ΚΟΑ διά μέσου των Εθνικών του Επιτροπών, ακολουθεί πιστά τη διεθνή στρατηγική για την εφαρμογή συντονισμένων ενεργειών και την υλοποίηση αποτελεσματικών προγραμμάτων για την καταπολέμηση των πιο πάνω προκλήσεων.

#### Διεθνείς Αθλητικές Σχέσεις

Επιχορηγήθηκαν επίσης και οι Διεθνείς Αθλητικές Σχέσεις με επιπρόσθετο ποσό £130.000. Σημειώνεται ότι μέσα από τις Διακρατικές Συμφωνίες τις οποίες έχει υπογράψει η χώρα μας με αντίστοιχες Ευρωπαϊκές Χώρες και άλλες χώρες με ισχυρότερη αυτή της Ελλάδας, έχουν επωφεληθεί σχεδόν όλα τα αθλήματα της χώρας μας (30) στις κατευθύνσεις προετοιμασίας ομάδων, ενόψει διεθνών αγώνων και συμμετοχής τους σε θεσμοθετημένους αγώνες των δύο χωρών.

### 1.1.2 ΜΑΖΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Το Πρόγραμμα Αθλητισμός Για Όλους λειτουργεί για 25 συνεχή χρόνια με μεγάλη επιτυχία.

Όραμα του Προγράμματος είναι η ενασχόληση της μεγάλης μάζας του πληθυσμού της Κύπρου με τον αθλητισμό, η αποκόμιση των οφελών της άσκησης και η παροχή ίσων ευκαιριών άθλησης σε όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλου, ηλικίας, κοινωνικής θέσης, πνευματικής ή φυσικής κατάστασης, μόρφωσης, σωματικής ακεραιότητας, οικονομικής κατάστασης και κοινωνικής τάξης.

Βασικοί στόχοι του Προγράμματος είναι:

- Η διά βίου άσκηση και η άσκηση ως μέρος της ζωής
- Η βελτίωση της σωματικής και πνευματικής υγείας του ατόμου
- Η καλλιέργεια χαρακτήρα και προσωπικότητας μέσα στα πλαίσια του ευ αγωνίζεσθαι και της ευγενούς άμιλλας
- Η αθλητική διαπαιδαγώγηση των ατόμων και ειδικά των παιδιών με απώτερο στόχο την εξάλειψη της βίας από τον αθλητισμό
- Η υγιής ενασχόληση της νεολαίας και η αποφυγή κακών συνηθειών, μείωση της εγκληματικότητας, ναρκωτικά και άλλα κοινωνικά προβλήματα
- Η κοινωνική συνοχή, η ανοχή και κατανόηση μεταξύ των πολιτών μέσα από τα προγράμματα άσκησης

#### A. Αθλητισμός και Παιδί

- α. Το Πρόγραμμα «Γενικής Άθλησης» απευθύνεται σε όλα τα παιδιά της Δημοτικής Εκπαίδευσης και έχει βασικό στόχο τον προσανατολισμό και τη γνωριμία με την άθληση.
- β. Τα Εξειδικευμένα Προγράμματα απευθύνονται σε παιδιά που θέλουν να ασχοληθούν επιστημένα με το άθλημα της αρεσκείας τους και γίνεται και η επιλογή των παιδιών που είναι προικισμένα με ιδιαίτερα αθλητικά προσόντα. Με αυτό το Πρόγραμμα παρέχονται οι ευκαιρίες να συμμετάσχουν σε αγώνες επί περιφερειακής, επαρχιακής και παγκύπριας βάσης.
- γ. Το Πρόγραμμα «Παιδί και Κολύμπι» γίνεται τους καλοκαιρινούς μήνες, και δίνει την ευκαιρία σε όλα τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με το υγρό στοιχείο και να μάθουν να κολυμπούν σωστά.
- δ. Το Πρόγραμμα «Προδημοτικής Εκπαίδευσης» απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με στόχο τη γνωριμία με την άθληση με παιγνιώδη μορφή.

## **B. Πρόγραμμα Αθλητισμός και Γυναίκα – Άνδρας**

Το Πρόγραμμα καλύπτει μεγάλες αστικές περιοχές και επεκτείνεται και σε κέντρα της υπαίθρου.

Τα Προγράμματα που λειτουργούν είναι τα ακόλουθα:

- Αεροβική Γυμναστική / Pilates
- Καλαθόσφαιρα
- Πετόσφαιρα
- Κολύμβηση
- Futsal

## **Γ. Προγράμματα για άτομα με Ειδικές Ικανότητες, για Ομάδες Επανένταξης, Φυλακές και Τουρίστες**

Ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού υλοποιώντας τη φιλοσοφία του Προγράμματος ΑΓΟ για παροχή ίσων ευκαιριών άθλησης σε όλα τα άτομα ανεξαρτήτου φύλου, ηλικίας, κοινωνικής θέσης και προπαντός επιπέδου ψυχικής και σωματικής υγείας, λειτουργεί ειδικά προγράμματα για τα άτομα της Σχολής Τυφλών, για τους μαθητές των Ειδικών Σχολών Λάρνακας, Αμμοχώστου και Πάφου. Επιπλέον το Πρόγραμμα λειτουργεί για άτομα που είναι ενταγμένα σε ομάδες κοινωνικής επανένταξης, στις φυλακές και για τουρίστες μακράς παραμονής που επισκέπτονται την Κύπρο.

Μέσα στο πλαίσιο της συνεχούς αναβάθμισης του προγράμματος, διοργανώνονται επιμορφωτικά σεμινάρια για τους Γυμναστές του Προγράμματος, καθώς και αθλητικές εκδηλώσεις σε τοπικό, επαρχιακό και παγκύπριο επίπεδο.

Σημαντικό γεγονός ήταν οι εορτασμοί για τα 25χρονα του Προγράμματος, με την εβδομάδα ΑΓΟ αποκορύφωμα της οποίας ήταν η Εκδήλωση στο Στάδιο 'Τάσος Παπαδόπουλος – Ελευθερία' στην παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Προέδρου της Βουλής, όπου έγιναν επιδείξεις από μέλη του Προγράμματος ΑΓΟ.

Στο Πρόγραμμα συμμετείχαν περίπου 16.000 άτομα (παιδιά και ενήλικες) σε πέραν από 500 κέντρα και εργάστηκαν σε αυτό 90 Γυμναστές.

Η συνολική δαπάνη του Προγράμματος αναμένεται να είναι στα €2.300.000 περίπου.

## **Δ. Πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής στην Εθνική Φρουρά και Σώματα Ασφαλείας**

Σημαντική προσφορά τους Προγράμματος Φυσικής Αγωγής στους στρατεύσιμους αλλά και στα μόνιμα στελέχη του στρατού και όλων των σωμάτων ασφαλείας, που έχει ως στόχο την αναβάθμιση της φυσικής αγωγής στους χώρους αυτούς.

Τα προγράμματα άθλησης που καταρτίστηκαν με σκοπό τη δημιουργία ενός σύγχρονου στρατού ενός δυνατού αμυντικού συστήματος στους χώρους αυτούς σε θέματα φυσικής κατάστασης, βελτιώνονται και προσαρμόζονται σύμφωνα με τις εκάστοτε συνθήκες και ανάγκες που απαιτεί η Εθνική Φρουρά και τα Σώματα Ασφαλείας.

Στο πρόγραμμα αυτό απασχολούνται 25 γυμναστές. Για καλύτερο έλεγχο του προγράμματος έχουν διοριστεί δύο γυμναστές ως Συντονιστές. Ο ένας Συντονιστής είναι υπεύθυνος των επαρχιών Λάρνακας, Λευκωσίας, Αμμοχώστου και ο άλλος υπεύθυνος των επαρχιών Πάφου και Λεμεσού.

Τα πρωινά γίνονται προγράμματα για βελτίωση της Φυσικής κατάστασης. Στόχος είναι :

- η βελτίωση της φυσικής κατάστασης (αερόβιας ικανότητας)
- η βελτίωση κινητικών δεξιοτήτων
- η βελτίωση της γενικής δύναμης



Τα απογεύματα διεξάγονται αθλοπαιδιές-παιγνίδι.

Διδάσκονται τα βασικά για αθλοπαιδιές όπως Καλαθόσφαιρα, Πετόσφαιρα, Ποδόσφαιρο, Χειροσφαίριση.

Στόχος είναι:

- άθληση - ψυχαγωγία
- ανάπτυξη ηγετικών ικανοτήτων
- αυτοπειθαρχία
- δημιουργία ομαδικού πνεύματος
- η προαγωγή του τίμιου παιγνιδιού

#### **Σκοπός της Φυσικής Αγωγής στην Εθνική Φρουρά:**

- Η επιλογή και αξιοποίηση των στρατιωτών που έχουν ιδιαίτερες αθλητικές ικανότητες από τις ομάδες της Εθνικής Ενόπλων.
- Ο συνδυασμός της γύμνασης της ψυχαγωγίας των στρατιωτών μέσω των αθλοπαιδιών.
- Η συνέχιση της αγωνιστικής δραστηριότητας των αθλητών στρατιωτών.
- Η προαγωγή του δίκαιου παιγνιδιού (fair play), όπου αναπτύσσει την ηθικότητα και τη σωστή, δίκαιη συμπεριφορά.
- Τελικός σκοπός η στελέχωση της Εθνικής Φρουράς με αξιόμαχους εθνοφρουρούς, οι οποίοι θα είναι ικανοί να ανταπεξέλθουν και να φέρουν εις πέρας οποιαδήποτε στρατιωτική αποστολή.

Οι γυμναστές εκτός από την άθληση που παρέχουν στις μονάδες που είναι διορισμένοι καλύπτουν και άλλες ανάγκες που παρουσιάζονται όπως :

- για διοργάνωση τοπικών στρατιωτικών πρωταθλημάτων μεταξύ των μονάδων
- με την κατάταξη των εθνοφρουρών στα ΚΕΝ
- για την οργάνωση και εποπτεία στα τεστ επιλογής υποψηφίων Αξιωματικών εθελοντών (ΕΠΥ) και των υποψηφίων βαθμοφόρων και ειδικών δυνάμεων
- για αξιολόγηση της φυσικής κατάστασης των μονίμων στελεχών που γίνεται μια φορά τον χρόνο.

Καινοτομία του Προγράμματος είναι η επέκτασή του, από το Σεπτέμβριο 2009, στα Σώματα Ασφαλείας, όπως η Αστυνομία, Πυροσβεστική, Ειδική Μονάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών.

Το Πρόγραμμα Άθλησης στα Σώματα Ασφαλείας έχει σαν στόχο τη σταθεροποίηση και βελτίωση της φυσικής τους κατάστασης, την καλύτερη σωματική εμφάνιση, τη μείωση του άγχους – στρες της καθημερινότητας, τη βελτίωση της ευλυγισίας, τον συνδυασμό της γύμνασης και ψυχαγωγίας των συμμετεχόντων μέσω των αθλοπαιδιών.

Τα αθλήματα που θα λειτουργήσουν είναι:

- Πολεμικές Τέχνες
- Κολύμβηση
- Futsal
- Καλαθόσφαιρα
- Γυμναστική με βάρη

Η συνολική δαπάνη του Προγράμματος αναμένεται να είναι περίπου €510.000.

### **1.1.3 ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

Ο Τομέας Αθλητικών Χώρων και Τεχνικών Υπηρεσιών χειρίζεται δύο βασικά κεφάλαια.

1. Την Κατασκευή Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων και την Επιχορήγηση μη Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων.
2. Την Διαχείριση των Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων.

#### **1.1.3.1 Κατασκευή Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων και Επιχορήγηση μη Ιδιόκτητων Αθλητικών Εγκαταστάσεων**

Για την ανάπτυξη της αθλητικής υποδομής στον τομέα των έργων κατά το 2010, προβλέπεται να δαπανηθεί το ποσό των €7.565.000 περίπου. Η Αθλητική Υποδομή της νήσου όσον αφορά τα μεγάλα Αθλητικά Έργα έχει συμπληρωθεί και γι' αυτό υπάρχει μια σταδιακή μείωση των κεφαλαίων. Στις περιπτώσεις που υπάρχει ανάγκη για νέα μεγάλα Αθλητικά Έργα, η χρηματοδότηση γίνεται με δανεισμό.

Το Δ.Σ. έχει θέσει ως προτεραιότητα στην πολιτική του την ανάπτυξη του Μαζικού και Κοινωνικού Αθλητισμού. Η πολιτική αυτή προωθεί την δημιουργία αθλητικής υποδομής σε όλη την επικράτεια (Δήμους και Κοινότητες) με στόχο την αφύπνιση του ενδιαφέροντος του πολίτη προς την άθληση.

Μέσα στα πλαίσια αυτής της πολιτικής καλούνται να συμμετάσχουν και να συνεργαστούν όλοι οι Δήμοι ή Κοινότητες, Οργανωμένοι μη κερδοσκοπικοί Φορείς, Εκκλησιαστικές ή άλλες Παιδικές κατασκηνώσεις και Σχολικές Εφορείες, με στόχο τη δημιουργία και ανάπτυξη Αθλητικών Εγκαταστάσεων.

#### **1.1.3.2 Έργα που ολοκληρώθηκαν και τέθηκαν σε χρήση κατά το 2010**

1. Αποπερατώθηκε η αίθουσα Πελενδρίου και δόθηκε στην κοινότητα για χρήση.
2. Αποπερατώθηκε η αίθουσα του Λυκείου Ακροπόλεως και δόθηκε στην Σχολική Εφορεία για χρήση.
3. Το Φυτίδειο Αθλητικό Κέντρο (Παλαιό ΓΣΟ) παραχωρήθηκε στο Δήμο Λεμεσού για διαχείριση .
4. Έχει τοποθετηθεί ξύλινο δάπεδο στην αίθουσα Αφροδίτη στην Πάφο , επιπέδου FIBA LEVEL1.
5. Αναβαθμίστηκε ο Φωτισμός στο Τσίρειο στάδιο με σκοπό να μπορέσει το σωματείο Απόλλωνας να συμμετάσχει στους ευρωπαϊκούς αγώνες Europa League .
6. Ολοκληρώθηκε η εγκατάσταση συστήματος CCTV στα Στάδια ΓΣΖ, Παφιακό και Τάσος Μάρκου στο Παραλίμνι.
7. Ανακατασκευάστηκε ο χορτοτάπητας στο γήπεδο της ΕΛΔΥΚ

#### **1.1.3.3 Έργα που βρίσκονται υπό εκτέλεση**

1. Ανέγερση νέας Αίθουσας Αθλοπαιδιών του Δήμου Αγίου Δομετίου. Ο Οργανισμός θα επιχορηγήσει το έργο αυτό με ποσό €2.000.000
2. Κατακυρώθηκε ο ευρωπαϊκός διαγωνισμός για την επιλογή μελετητών με σκοπό την αναβάθμιση του Κοινοτικού Κέντρου στη Λάρνακα και την 1η Νοεμβρίου υπογράφηκε η Σύμβαση ανάθεσης μεταξύ ΚΟΑ και ACES CONSULTING ENGINEERS. Το έργο θα περιλαμβάνει τις νέες εγκαταστάσεις του Ομίλου Αντισφαίρισης Λάρνακας, το Πολύκεντρο Νεολαίας που θα στεγάσει δραστηριότητες του ΟΝΕΚ καθώς και την αναβάθμιση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων του Κοινοτικού Κέντρου .
3. Το Νέο Διεθνές Σκοπευτήριο στη Λάρνακα αναμένεται να αποπερατωθεί περί τα τέλη του 2010. Πρόσφατα ο Οργανισμός προκήρυξε ευρωπαϊκές προσφορές για την προμήθεια και εγκατάσταση εξοπλισμού σκόπευσης.

#### **1.1.3.4 Συντήρηση Χορτοτάπητα Ποδοσφαιρικών Γηπέδων**

Συνεχίζεται η συντήρηση του χορτοτάπητα των γηπέδων του Μακαρείου Σταδίου και των βοηθητικών γηπέδων, καθώς επίσης και του χορτοτάπητα του Παφιακού Σταδίου. Οι εργασίες αυτές εντάσσονται σε ένα τετραετές συμβόλαιο συντήρησης, το οποίο αναθέτει ο ΚΟΑ κατόπιν προκήρυξης διαγωνισμού.

Κατά το 2010 εγκαταστάθηκαν σε πέντε γήπεδα συνθετικοί χορτοτάπητες, στο Δήμο Λεμεσού στην Τουρκική συνοικία, Δημοτικό στάδιο Αγλαντζιάς, στην Πάφο περιοχή Μουττάλλου, στο γήπεδο του Ορφέα Αθναίνου και στο βοηθητικό στάδιο της Αναγέννησης Δερύνειας. Οι χορτοτάπητες αυτοί αναμένεται ότι θα εξασφαλίσουν πιστοποιητικό FIFA STAR ONE ή TWO ανάλογα με το είδος του χορτοτάπητα που επέλεξε ο κάθε φορέας. Η αναγκαιότητα του προγράμματος αυτού προέκυψε ενόψει της παρατεταμένης λειψυδρίας που παρατηρείται στην Κύπρο.

#### **1.1.3.5 Μικρά Αναπτυξιακά Έργα**

Ο Οργανισμός αναμένεται να επιχορηγήσει ποσό της τάξης των €300.000 σε διάφορα Σωματεία, Δήμους και Κοινότητες για την βελτίωση των Αθλητικών τους Εγκαταστάσεων Παγκύπρια.

#### **1.1.3.6 Έργα Μαζικού/Κοινωνικού Αθλητισμού**

Ο Οργανισμός επιχορήγησε διάφορα έργα Μαζικού/Κοινωνικού Αθλητισμού σε Δήμους και Κοινότητες όπως: γήπεδα καλαθόσφαιρας στα Σπήλια, στην Αλάμπρα και στο Δήμο Λευκωσίας δύο γήπεδα στις περιοχές Περνέρα και Άγιος Ανδρέας) . Γήπεδο Futsal στους κατασκηνωτικούς χώρους του κατηχητικού Αγίου Νικολάου Έγκωμης. Μέσα από τη δημιουργία αυτών των εγκαταστάσεων, ο ΚΟΑ ευελπιστεί ότι θα αφυπνίσει το ενδιαφέρον του πολίτη για άσκηση.

#### **1.1.3.7 Έλεγχος Ιδιωτικών Σχολών Γυμναστικής**

Ο Οργανισμός συνεχίζει τον έλεγχο στις ιδιωτικές Σχολές Γυμναστικής με στόχο τη διασφάλιση της ορθής και νόμιμης λειτουργίας τους.

### **1.1.4 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ**

1. Το 2010 ο Οργανισμός αξιοποίησε τις Αθλητικές του Εγκαταστάσεις με κύριο στόχο την ποιοτική και ποσοτική ανάπτυξη του Αθλητισμού μας καλύπτοντας ένα μεγάλο εύρος Αθλημάτων. Παράλληλα οι Αθλητικές Εγκαταστάσεις αξιοποιήθηκαν για την ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού (εξωτερικού & εσωτερικού) συμβάλλοντας σημαντικά στην προώθηση της Κύπρου ως Αθλητικός Τουριστικός Προορισμός.
2. Το σημαντικότερο γεγονός στο τομέα του Αθλητικού Τουρισμού είναι το ότι ο Οργανισμός αποκτά διαχρονικά «πιστούς πελάτες», το οποίο έμπρακτα αποδεικνύει ότι σε μεγάλο βαθμό ο ΚΟΑ ανταποκρίνεται στις προσδοκίες και στις ανάγκες των «πελατών» του Αθλητικού Τουρισμού (εξωτερικού & εσωτερικού).
3. Επίσης σημαντική είναι η κοινωνική συνεισφορά του Οργανισμού, δια μέσου της παραχώρησης των Αθλητικών του Εγκαταστάσεων, στη διοργάνωση Κοινωνικών Εκδηλώσεων. Σημειώνεται ότι η σημαντικότερη Κοινωνική Εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε το 2010 στις Αθλητικές Εγκαταστάσεις του ΚΟΑ είναι η Εμβληματική Εκδήλωση του Εορτασμού των 50 χρόνων της Κυπριακής Δημοκρατίας στο Κλειστό Γυμναστήριο «Τάσος Παπαδόπουλος – Ελευθερία».
4. Ενδεικτική αναφορά για τη χρήση των Αθλητικών Εγκαταστάσεων κατά το έτος 2010 παρά τίθεται στη συνέχεια.

#### **ΛΕΥΚΩΣΙΑ:**

1. Το Πολυπροπονητήριο «Ευάγγελος Φλωράκης» αξιοποιήθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό το

2010 και κάλυψε τις ανάγκες των Σωματείων και των Ομοσπονδιών μας. Τα Αθλήματα που διαχρονικά παρουσίαζαν πρόβλημα «στέγασης» όπως το Μπάντμιντον, η Επιτραπέζια Αντισφαίριση, η Γυμναστική, η Ξιφασκία χρησιμοποιούν σήμερα το Πολυπροπονητήριο. Ταυτόχρονα χρησιμοποιείται από τα ομαδικά αθλήματα (Καλαθόσφαιρα, Πετόσφαιρα, Χειροσφαίριση & Futsal).

2. Επιπρόσθετα το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού από το 2009 αξιοποιεί, σε οργανωμένη βάση, το Πολυπροπονητήριο «Ευάγγελος Φλωράκης» για την εφαρμογή προγράμματος στην Δημοτική Εκπαίδευση με στόχο την γνωριμία των παιδιών με τα διάφορα Αθλήματα.
3. Το Ολυμπιακό Κολυμβητήριο της Λευκωσίας χρησιμοποιείται σε μέγιστο βαθμό τόσο για την ανάπτυξη του Αγωνιστικού Αθλητισμού, μέσω των Ναυτικών Ομίλων, όσο και του Μαζικού Αθλητισμού ενώ παράλληλα είναι στις προτιμήσεις των ξένων αθλητών.
4. Τα βοηθητικά γήπεδα του «Μακαρείου» Αθλητικού Κέντρου εξυπηρετούν και κατά το 2010 πληθώρα τοπικών ομάδων, τις Εθνικές Ομάδες Ποδοσφαίρου όπως επίσης και κατά διαστήματα ξένες ομάδες από το εξωτερικό.

#### **ΛΕΜΕΣΟΣ:**

1. Το Αθλητικό Κέντρο «Σπύρος Κυπριανού» το οποίο τέθηκε σε λειτουργία το 2006 επέκτεινε την λειτουργία του το 2010 καλύπτοντας τα αθλήματα της Άρσης Βαρών, Γυμναστικής, Πυγμαχίας, Squash, Πετόσφαιρας. Επιπρόσθετα στο Αθλητικό Κέντρο αναπτύσσονται Προγράμματα Μαζικής Άθλησης.
2. Παράλληλα έχουν γίνει ενέργειες για την ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού. Πραγματοποιήθηκαν μεγάλες αθλητικές διοργανώσεις όπως Διεθνής αγώνες Άρσης Βαρών, και χρησιμοποιήθηκε για σκοπούς προετοιμασίας Αθλητών του εξωτερικού στα αθλήματα: Άρσης Βαρών και Πετόσφαιρας.
3. Το Ολυμπιακό Κολυμβητήριο Λεμεσού επαναλειτούργησε το 2009, μετά την ανακατασκευή του, και αξιοποιείται για την ανάπτυξη του τοπικού Αγωνιστικού Αθλητισμού, μέσω των Ναυτικών μας Ομίλων και της Ομοσπονδίας.
4. Επιπρόσθετα το Ολυμπιακό Κολυμβητήριο Λεμεσού είναι ο σημαντικότερος προορισμός Αθλητικού Τουρισμού που διαθέτει σήμερα ο Οργανισμός καθότι είναι στις προτεραιότητες των ξένων Κολυμβητών για σκοπούς προπονητικής προετοιμασίας.
5. Το Κλειστό Κολυμβητήριο Λεμεσού (25μ) καλύπτει Προγράμματα Μαζικής Άθλησης και Αθλητισμού Ενασχόλησης.

#### **5. ΛΑΡΝΑΚΑ:**

1. Το Ολυμπιακό Κολυμβητήριο της Λάρνακας το οποίο τέθηκε σε λειτουργία το 2006 αξιοποιήθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό το 2010 σε τρεις κυρίως τομείς:
2. Στην ανάπτυξη του Αγωνιστικού Αθλητισμού, μέσω των δύο Ναυτικών Ομίλων που δραστηριοποιούνται στην Λάρνακα.
3. Στην ανάπτυξη του Μαζικού Αθλητισμού και του Αθλητισμού Ενασχόλησης, μέσω των Εθνικών Προγραμμάτων του ΚΟΑ «Αθλητισμός για Όλους» και «Άθληση στα Σώματα Ασφαλείας» ως επίσης και των Προγραμμάτων των Ναυτικών Ομίλων.
4. Στην ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού, από ξένες ομάδες του εξωτερικού.
5. Το « ΚΙΤΙΟΝ » Αθλητικό Κέντρο καλύπτει τόσο τα ομαδικά αθλήματα (Καλαθόσφαιρα, Πετόσφαιρα, Χειροσφαίριση) όσο και ατομικά αθλήματα (Πάλη, Τζούντο, Γυμναστική) και έχει χρησιμοποιηθεί και από ομάδες του εξωτερικού.

## 6. ΑΓΡΟΣ:

1. Το Αθλητικό Κέντρο « Γλαύκος Κληρίδης » στον Αγρό, αξιοποιήθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό κατά το 2010. Η ανάπτυξη των Προγραμμάτων Μαζικής Άθλησης δεικνύει το ενδιαφέρον του Οργανισμού για ίσες ευκαιρίες άθλησης και αναμένεται ότι με την ανάπτυξη αθλητικής «κουλτούρας» στις κοινότητες της ευρύτερης περιοχής (μέσω των Προγραμμάτων Μαζικής Άθλησης) θα ακολουθήσει σύντομα και η ανάπτυξη του τοπικού Αγωνιστικού Αθλητισμού.
2. Ήδη στο τομέα του τοπικού Αγωνιστικού Αθλητισμού το Αθλητικό Κέντρο χρησιμοποιείται από την τοπική ομάδα Καλαθόσφαιρας.
3. Στον τομέα του Αθλητικού Τουρισμού (εξωτερικού και εσωτερικού) το Αθλητικό Κέντρο έχει αποκτήσει «πιστούς πελάτες» τόσο από το εξωτερικό όσο και από το εσωτερικό. Διοργανώθηκαν κάμπινγκ τόσο στο επίπεδο του Αγωνιστικού Αθλητισμού όσο και στο επίπεδο του Αθλητισμού Ενασχόλησης.
4. Επιπρόσθετα από τον Σεπτέμβριο 2008 ο Οργανισμός παραχωρεί το Κολυμβητήριο του Αθλητικού Κέντρου «Γλαύκος Κληρίδης» στο Υπουργείο Παιδείας & Πολιτισμού για τη διεξαγωγή του μαθήματος Κολύμβησης στους μαθητές του Γυμνασίου Αγρού και αναμένεται ότι η συνεργασία με το Υπουργείο θα επεκταθεί.

### 1.1.5 ΚΛΑΔΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Στον πιο πάνω πίνακα παρουσιάζονται τα έσοδα και οι δαπάνες του ΚΟΑ από την περίοδο 2009-2011:

#### ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΣΟΔΩΝ – ΕΞΟΔΩΝ

Προϋπ.	2009	2010	2011
	Πραγματικά Προϋπ. €	Εγκεκρ. €	Εγκεκρ. €
<b>ΕΣΟΔΑ</b>			
1. Κρατική χορηγία	41.006.725	41.841.507	41.388.700
2. Έσοδα από Ιδιόκτ.& Άλλους Αθλητικούς Χώρους	708.643	830.120	841.100
3. Αθλητόσημο	0	0	0
4. Άλλα έσοδα	1.815.525	1.785.010	2.290.010
5. Δανεισμός	0	2.640.000	500.000
<b>Σύνολο Εσόδων</b>	<b>43.530.893</b>	<b>47.096.637</b>	<b>45.019.810</b>
1. Διαχειριστικά Έξοδα	8.647.048	9.353.121	9.675.563
2. Χορηγίες	23.505.925	21.873.932	20.276.040
3. Δημιουργία & Βελτ.Αθλητ.Χώρων	12.896.873	13.659.477	13.130.327
4. Αποπλ.Δανείων&Άλλων Υποχρεώσ	1.063.487	976.656	887.870
5. Αστυνόμευση Γηπέδων	683.441	683.451	500.010
6. Μη Προβλ.Δαπάνες & Αποθεματικό	0	550.000	550.000
<b>Σύνολο Δαπανών</b>	<b>46.796.774</b>	<b>47.096.637</b>	<b>45.019.810</b>

### **1.1.6 ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΚΑΕΚ)**

Μέσα στο 2010 μέχρι τις 24/9/2010 διενεργήθηκαν, 560 εργομετρικές εξετάσεις αθλητών και αθλητριών διαφόρων αθλημάτων και κατηγοριών. Ο μεγαλύτερος αριθμός προσέλευσης παρατηρείται στους αθλητές που συμμετέχουν στις Εθνικές Ομάδες (307) , στη συνέχεια ακολουθούν οι αθλητές των Σωματείων (141) και τα Ερευνητικά Προγράμματα με (112) εργομετρικές. Στα ερευνητικά προγράμματα περιλαμβάνεται (το Eurofit και οι Ομάδες Ελέγχου (Control Groups) για εξειδικευμένες έρευνες.

Από πλευράς έμπυκτης στελέχωσης του ΚΑΕΚ αριθμεί σήμερα 8 άτομα. Ένα μόνιμο υπάλληλο, 7 (έκτακτους και συνεργάτες) που καλύπτουν διάφορες εργασίες και μετρήσεις εντός των εργαστηρίων του Κέντρου, αλλά και στους αγωνιστικούς χώρους.

Εντός Ιουλίου του 2010 με βάση υπάρχουσα απόφαση του Δ.Σ, το τμήμα ενισχύθηκε με επιστημονική συνεργατία για 15 ώρες εβδομαδιαίως και η οποία απασχολείται με τις εργαστηριακές εξετάσεις και τους εξωτερικούς εργομετρικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται στους αθλητές που εξετάζονται από το ΚΑΕΚ.

Ολοκληρώθηκαν επίσης ερευνητικές εργασίες οι οποίες δυστυχώς δεν έτυχαν της ευκαιρίας να ανακοινωθούν σε διεθνή συνέδρια καθότι Οργανισμός ο δεν ενέκρινε φέτος κανένα ταξίδι για συμμετοχή του ΚΑΕΚ στα συνέδρια που ζήτησε να συμμετάσχει.

Αναμένεται επίσης ότι εντός του 2010 θα ολοκληρωθούν οι διαδικασίες προσφοράς για το σύστημα μηχανογράφησης όλων των εξετάσεων που πραγματοποιούνται στο ΚΑΕΚ και θα αγοραστεί επιπρόσθετος επιστημονικός μικροεξοπλισμός για τα τμήματα του Ψυχοκινητικού ελέγχου (λογισμικά προγράμματα) της Αθλητικής Βιομηχανικής (φωτοκύτταρα χρονόμετρα) και μικρός καρδιογράφος για το τμήμα Καρδιογραφημάτων.

### **1.1.7 ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ**

Για το 2010 ο Οργανισμός υπέγραψε και ισχύει πρωτόκολλο αθλητικής συνεργασίας με την Ελλάδα.

Η αθλητική συνεργασία μόνο μ' αυτή την χώρα οφείλεται αποκλειστικά στο γεγονός της περιορισμένης οικονομικής δυνατότητας του προϋπολογισμού του Οργανισμού, μέσα στα πλαίσια της οικονομικής περισυλλογής της Κυβέρνησης. Κάλλιστα ο Οργανισμός είχε τη δυνατότητα να υπογράψει πρωτόκολλα αθλητικής συνεργασίας με πάρα πολλές άλλες χώρες εάν του το επέτρεπε ο προϋπολογισμός του.

Μέσα από το πρωτόκολλο γίνονται ανταλλαγές αθλητών και ομάδων για προπονητικές προετοιμασίες και συμμετοχή σε αγώνες τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Συνολικά ενεργοποιήθηκαν γύρω στα 35 αθλήματα μέσα από τα πρωτόκολλα.

### **1.1.8 ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**

Ο Οργανισμός για να παρακολουθεί και να ανταποκρίνεται στο αθλητικό γίγνεσθαι, συμμετέχει σε διάφορα σεμινάρια, συνεδρίες, διασκέψεις με αθλητικό περιεχόμενο. Προς τούτο συμμετέχει και παρακολουθεί ιδιαίτερα θέματα που αφορούν τη βία στον αθλητισμό, το αντιντόπινγκ στον αθλητισμό, αθλητική διοίκηση και δίνει ουσιαστικό παρόν στις διάφορες ανεπίσημες Υπουργικές Διασκέψεις για τον αθλητισμό. Ακόμη συμμετέχει και δίνει το δικό του στίγμα, σε μεγάλα Ευρωπαϊκά Συνέδρια όπως Ευρωπαϊκό Αθλητικό Συνέδριο, τη Συνάντηση των Ευρωπαίων Γενικών Διευθυντών του Αθλητισμού, την Ευρωπαϊκή Συνεδρία “Γυναίκα & Αθλητισμός” καθώς και στις αθλητικές συνεδρίες του Τμήματος Αθλητισμού του Συμβουλίου της Ευρώπης.

### 1.1.9 ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Η Ακαδημία Αθλητισμού του Οργανισμού κατά το 2010, συνέχισε την εφαρμογή του στόχου της που έθεσε για την τριετία 2007-2010 της σημαντικής βελτίωσης και ανάπτυξης των τομέων:

1. της υψηλής προπονητικής
2. της επιμόρφωσης των Διοικητικών Στελεχών των Αθλητικών Φορέων

Για την επιτυχή εφαρμογή των στόχων της Ακαδημίας, η Ακαδημία Αθλητισμού στηρίχτηκε στον Οδηγό Πολιτικής και Διαδικασιών για Προγράμματα Επιμόρφωσης, στον οποίο περιγράφονται λεπτομερώς η πολιτική και οι διαδικασίες που διέπουν την συνεργασία της Ακαδημίας Αθλητισμού με όλους τους αθλητικούς φορείς για την έγκριση, διοργάνωση και επιχορήγηση προγραμμάτων επιμόρφωσης.

Ο Οργανισμός κατά το 2010 συνέχισε να επιχορηγεί τους αθλητικούς φορείς της Κύπρου για την ανάπτυξη του επιπέδου γνώσης του ανθρώπινου τους δυναμικού.

Η Ακαδημία Αθλητισμού διοργάνωσε με πολύ μεγάλη επιτυχία Πρόγραμμα Αθλητικής Διοίκησης με σκοπό να προσφέρει τις βασικές αρχές διοίκησης στους συμμετέχοντες αθλητικούς διοικητικούς, με έμφαση στις νέες σύγχρονες μεθόδους διοίκησης στον αθλητισμό. Το πρόγραμμα διήρκεσε για 10 εβδομάδες από αρχές Απριλίου μέχρι τα μέσα Ιουνίου 2010. Σ' αυτό συμμετείχαν πέραν των 80 διοικητικών και σε όλους απενεμήθη πιστοποιητικό παρακολούθησης. Λόγω της μεγάλης συμμετοχής και του τεράστιου ενδιαφέροντος των συμμετασχόντων και κατόπιν αιτήματος των , η Ακαδημία προγραμματίζει να διοργανώσει παρόμοιο πιο αναβαθμισμένο πρόγραμμα μέσα στο 2011.

Το συνολικό ύψος της επιχορήγησης προς τους αθλητικούς φορείς ανήλθε γύρω στα €140.000,00.

ΜΕΡΟΣ Δ΄  
ΝΕΟΛΑΙΑ



# 1. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

## I. Σύσταση Οργανισμού και Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Οργανισμός Νεολαίας Κύπρου συστάθηκε ως νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου το 1994, δυνάμει του περί Οργανισμού Νεολαίας Νόμου του 1994 (Ν.33(Ι)/94) που ψηφίστηκε ομόφωνα από τη Βουλή των Αντιπροσώπων και άρχισε να λειτουργεί από τις 2 Ιουνίου 1994, που διορίστηκε το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο, προσφέροντας πληθώρα ευκαιριών στους νέους για ενεργό συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού διορίζεται για τριετή θητεία από το Υπουργικό Συμβούλιο και απαρτίζεται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και πέντε Μέλη, στα οποία περιλαμβάνεται ανά ένας εκπρόσωπος από κάθε οργάνωση νεολαίας των κομμάτων που διαθέτουν Κοινοβουλευτική Ομάδα και τα υπόλοιπα μέλη που διορίζονται απευθείας από το Υπουργικό Συμβούλιο. Σύνδεσμος του Οργανισμού Νεολαίας με το Υπουργικό Συμβούλιο είναι ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού.

## II. Συμβουλευτικός Ρόλος

Ο Οργανισμός έχει κυρίως συμβουλευτικές αρμοδιότητες, ενώ παράλληλα αναλαμβάνει την υλοποίηση προγραμμάτων για θέματα νεολαίας, μετά από έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, η οποία παρέχεται συνήθως κατά την έγκριση ετήσιων Προϋπολογισμών του Οργανισμού ή με άλλη ειδική απόφαση. Ως συμβουλευτικό σώμα, το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού υποβάλλει, μέσω του Υπουργού Παιδείας και Πολιτισμού προς το Υπουργικό Συμβούλιο, εισηγήσεις σχετικά με τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης και εξειδικευμένης πολιτικής σε θέματα νεολαίας, για την προαγωγή των σκοπών του Οργανισμού, που είναι:

- η πρόοδος και η ευημερία όλων των νέων της Κύπρου, ανεξάρτητα από εθνική καταγωγή ή θρησκεία,
- η παροχή ευκαιριών σε όλους τους νέους και στις οργανώσεις τους για συμμετοχή και ανάληψη ευθύνης στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη και πρόοδο της κοινότητάς τους και του τόπου γενικότερα,
- η δημιουργική και υγιής απασχόληση και ψυχαγωγία των νέων της Κύπρου και
- η άμεση και αποτελεσματική αντιμετώπιση των προβλημάτων που απασχολούν τη σύγχρονη νεολαία.

Ο Υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού έχει εξουσία, να εκδίδει και να παρέχει προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού οδηγίες γενικής φύσης ως προς την άσκηση των αρμοδιοτήτων του, που κρίνονται αναγκαίες για το γενικό συμφέρον της Δημοκρατίας. Ο Υπουργός έχει, επίσης, εξουσία να ζητά και το Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει στον Υπουργό εκθέσεις, λογαριασμούς και οποιαδήποτε πληροφορία σχετίζεται με τα περιουσιακά στοιχεία του Οργανισμού και τις δραστηριότητές του.

Μέσα στα πλαίσια του Οργανισμού λειτουργούν τα πιο κάτω Συμβουλευτικά Σώματα υπό την προεδρία του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία αναλαμβάνουν μελέτες σε θέματα της αρμοδιότητάς τους και υποβάλλουν εισηγήσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού, για εξέταση και περαιτέρω προώθηση:

- η Πολιτική Επιτροπή, στην οποία μετέχει αντιπρόσωπος κάθε μιας Οργάνωσης Νεολαίας των Κομμάτων που διαθέτουν Κοινοβουλευτική Ομάδα.
- το Συνδικαλιστικό Σώμα, στο οποίο μετέχουν εργατικές, αγροτικές και επιστημονικές οργανώσεις Νεολαίας, καθώς και σπουδαστικές ομοσπονδίες και οργανώσεις με παγκύπριο

χαρακτήρα και αποδεδειγμένη δράση. Το Συνδικαλιστικό Σώμα απαρτίζεται από τη Συνδικαλιστική Επιτροπή και τη Σπουδαστική Επιτροπή, που υποβάλλουν, η κάθε μια ξεχωριστά, τις εισηγήσεις τους προς το Διοικητικό Συμβούλιο του Οργανισμού.<sup>269</sup>

- η Σπουδαστική Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και από 2 αντιπροσώπους κάθε σπουδαστικής ομοσπονδίας ή οργάνωσης με παγκύπριο χαρακτήρα και αποδεδειγμένη δράση.
- η Συνδικαλιστική Επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου και από 2 αντιπροσώπους καθενός από τα Τμήματα Νεολαίας των συνδικαλιστικών και αγροτικών οργανώσεων, με παγκύπριο χαρακτήρα και αποδεδειγμένη δράση.
- το Συμβουλευτικό Σώμα, στο οποίο μετέχουν δύο εκπρόσωποι κάθε μιας από τις Οργανώσεις νεολαίας, όπως και κάθε Οργάνωσης, που έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τα θέματα νεολαίας.

Τα Συμβουλευτικά αυτά Σώματα συνέρχονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και τουλάχιστον ως εξής:

- η Πολιτική Επιτροπή κάθε μήνα.
- η Συνδικαλιστική και η Σπουδαστική Επιτροπή κάθε τρεις μήνες.
- το Συνδικαλιστικό Σώμα, όποτε κριθεί αναγκαίο από τον Πρόεδρό του, ή αν το ζητήσουν γραπτώς τα δύο τρίτα τουλάχιστον των μελών κάθε μιας από τις Επιτροπές που το απαρτίζουν.
- το Συμβουλευτικό Σώμα δύο φορές το χρόνο.

### III. Δομή

Μέσα στα πλαίσια της νέας δομής του Οργανισμού που έχει εφαρμοστεί το 2008, τέσσερις Λειτουργοί Νεολαίας Α' (Προϊστάμενοι έκαστου από τους τέσσερις Τομείς του Οργανισμού) ανέλαβαν τα καθήκοντα τους, ενώ παράλληλα έχουν πληρωθεί οι 14 (δεκατέσσερις) θέσεις Λειτουργών Νεολαίας, οι 9 (εννέα) θέσεις Βοηθού Γραμματειακού Λειτουργού και η μία θέση Λογιστικού Λειτουργού.

Οι σκοποί του Οργανισμού, όπως καθορίζονται από τον ιδρυτικό νόμο Ν. 33(Ι)/94, υλοποιούνται με την συνεχή αναβάθμιση και επιτυχή ροή των προσφερόμενων Προγραμμάτων του στους νέους. Η αναδιοργάνωση της Υπηρεσίας σε τέσσερις Τομείς: Τομέας Πρόληψης και Συμβουλευτικών Υπηρεσιών, Υπηρεσία Διαχείρισης του Ευρωπαϊκού Προγράμματος «Νέα γενιά σε δράση», Τομέας έργων υποδομής για τη νεολαία και Τομέας Εξειδικευμένων Προγραμμάτων, Διεθνούς και Ευρωπαϊκής Συνεργασίας, στόχο έχει την αποτελεσματικότερη ανταπόκρισή του στις σημερινές ανάγκες των νέων για την επίτευξη των σκοπών του.

### IV. Προϋπολογισμός Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου

Ο προϋπολογισμός του Οργανισμού εγκρίθηκε από την Βουλή των Αντιπροσώπων στις 18 Μαρτίου 2010.

Ο προϋπολογισμός για το έτος 2010 ανέρχεται στα €6.089.999 παρουσιάζοντας μείωση ύψους €1.745.513 σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό του 2009. Η μερική μείωση στον Προϋπολογισμό οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση των λειτουργικών δαπανών όσο και στη μερική μείωση στο διαθέσιμο κονδύλι για τα προγράμματα του Οργανισμού.

## V. Δραστηριότητες του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου

Ολόκληρη η δράση του Οργανισμού για το 2010 μπορεί να αποτυπωθεί στους εξής κύριους τομείς:

### Κύριοι Τομείς Δράσης:

- Συμμετοχή
- Εθελοντισμός
- Συνεκτίμηση πολιτικής νεολαίας
- Πληροφόρηση των Νέων
- Υγιής Απασχόληση
- Πρόληψη – εξαρτησιογόνες ουσίες
- Εκστρατείες
- Απασχόληση – Επιχειρηματικότητα
- Διεθνής Συνεργασία

## VI. Προγράμματα

Σε γενικές γραμμές μπορούμε να πούμε ότι οι 4 βασικοί πυλώνες πάνω στους οποίους στηρίχθηκε η λειτουργία του Οργανισμού κατά το 2010 ήταν οι ακόλουθοι:

- στα θέματα πολιτικής όπου καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου σχεδιάστηκαν και στηρίχθηκαν δραστηριότητες από και προς τη νεολαία.
- στη λειτουργία προγραμμάτων (Ευρωπαϊκών και μη) που έδωσαν την ευκαιρία σε νέους να δραστηριοποιηθούν σε τομείς που τους ενδιαφέρουν, να γνωρίσουν άλλους νέους και να μετατραπούν σιγά – σιγά σε ενεργά κύτταρα της Κυπριακής κοινωνίας.
- στη δημιουργία βασικών έργων υποδομής, όπως τα Πολύκεντρα Νεολαίας και τα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων στη Λευκωσία, Λάρνακα, Λεμεσό, Πάφο, Αγρό και Κ. Πολεμίδα, στα οποία οι νέοι αξιοποιούν σωστά και δημιουργικά τον ελεύθερο τους χρόνο. Τα Πολύκεντρα Νεολαίας είναι χώροι ελεύθερης έκφρασης και δημιουργικής απασχόλησης των νέων, οι οποίοι συμβάλλουν στην κινητοποίησή τους για συμμετοχή στα κοινά. Τα Κέντρα πληροφόρησης Νέων είναι χώροι γενικής ενημέρωσης των νέων για θέματα του ενδιαφέροντος τους μέσω έντυπης ενημέρωσης, δωρεάν πρόσβασης στο διαδίκτυο και προσωπικής τους ενημέρωσης από τα στελέχη των κέντρων.
- στις διεθνείς σχέσεις, στα πλαίσια των Πρωτοκόλλων Συνεργασίας με την ανάπτυξη της συνεργασίας με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων και την ανταλλαγή εμπειριών σε θέματα που άπτονται του τομέα νεολαίας μέσα από τη γνωριμία προγραμμάτων και υποδομών που υπάρχουν σε διεθνές επίπεδο στο σχετικό τομέα. Ο Οργανισμός έχει συνάψει Διμερή Πρωτόκολλα Συνεργασίας με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς Ελλάδας, το Ισπανικό Ινστιτούτο Νεολαίας, την Κομμουνιστική Νεολαία της Κούβας και το Εθνικό Συμβούλιο Νεολαίας της Αιγύπτου. Σε εξέλιξη βρίσκονται οι διμερείς διαβουλεύσεις για την υπογραφή Πρωτοκόλλου Συνεργασίας με τον κρατικό φορέα της Αιγύπτου, την κρατική υπηρεσία Νεολαίας του Λιβάνου και την κρατική υπηρεσία της Μάλτας.

### Πρόγραμμα «ΝΕΑ ΓΕΝΙΑ ΣΕ ΔΡΑΣΗ»

Σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 1719/2006/ΕΚ της 15ης Νοεμβρίου 2006, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν το Πρόγραμμα «Νέα Γενιά σε Δράση» για την περίοδο 2007-2013, το οποίο θεσπίζει το νομικό πλαίσιο για την υποστήριξη **δραστηριοτήτων μη τυπικής μάθησης για τους νέους.**

Στόχος του Προγράμματος Νέα Γενιά σε Δράση είναι να ανταποκριθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο στις ανάγκες των νέων που διανύουν την περίοδο της ενηλικίωσης. Συμβάλλει σημαντικά στην απόκτηση ικανοτήτων και αποτελεί επομένως βασικό μέσο για την παροχή στους νέους ευκαιριών μη τυπικής και ανεπίσημης μάθησης σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Επίσης, συμβάλλει στην εκπλήρωση των στόχων που ορίζονται από την αναθεωρημένη στρατηγική της Λισσαβόνας και το Ευρωπαϊκό Σύμφωνο για τη Νεολαία.

Το Πρόγραμμα «Νέα Γενιά σε Δράση» βασίζεται στην εμπειρία του προηγούμενου Προγράμματος «Νεολαία για την Ευρώπη» (1989 - 1999), της Ευρωπαϊκής Εθελοντικής Υπηρεσίας (1996-1999) και του Προγράμματος ΝΕΟΛΑΙΑ (2000 - 2006). Εγκρίθηκε κατόπιν ευρείας διαβούλευσης με τους διάφορους ενδιαφερόμενους επί θεμάτων που αφορούν την νεολαία.

## **ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΚΑΡΤΑ ΝΕΩΝ (EUROPEAN YOUTH CARD) και ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ / STUDENT**

Η Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων είναι ένας Πανευρωπαϊκός Θεσμός που ισχύει σ'όλες σχεδόν τις Ευρωπαϊκές χώρες και υποστηρίζεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Είναι εκπαιδευτική κάρτα για νέους από 13 μέχρι 30 χρόνων και εξασφαλίζει εκπτώσεις σε εκατοντάδες προϊόντα και υπηρεσίες στην Κύπρο και σε άλλες 42 χώρες της Ευρώπης.

Οι σκοποί και οι επιδιώξεις της Κάρτας Νέων αφορούν στην ευημερία, την προστασία των νέων, την κοινωνική, πολιτιστική και πνευματική ανάπτυξη τους και στην ενθάρρυνση της διακίνησής τους.

Την Ευρωπαϊκή Κάρτα Νέων μπορεί κάποιος να την εξασφαλίσει με μόνο **€10** το χρόνο.

Η Φοιτητική Ταυτότητα European Youth Card / Student που είναι συνδεδεμένη με την EYC, εκδίδεται **ΔΩΡΕΑΝ** από τον Οργανισμό Νεολαίας Κύπρου σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού για όλους τους Φοιτητές εσωτερικού και εξωτερικού, που φοιτούν σε Αξιολογημένα-Πιστοποιημένα Προγράμματα Σπουδών.

Η Φοιτητική Ταυτότητα EYC Student, προσφέρει τα πιο κάτω επιπρόσθετα ωφελήματα αποκλειστικά σε φοιτητές;

- Δωρεάν Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη σε δημόσια Νοσοκομεία της Κύπρου
- 50% έκπτωση στα εισιτήρια εισόδου στον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου
- 30% έκπτωση στα εισιτήρια εισόδου στους ποδοσφαιρικούς αγώνες της ΚΟΠ.

Τέλος, από τις 16 μέχρι τις 22 Αυγούστου 2010, πραγματοποιήθηκε η 11η Διεθνής Καλοκαιρινή Κατασκήνωση για κατόχους της Ευρωπαϊκής Κάρτας Νέων, στο Zadar της Κροατίας και την Κύπρο εκπροσώπησαν 2 κάτοχοι της Κάρτας. Όλα τα έξοδα (αεροπορικά εισιτήρια, κόστος συμμετοχής, διαμονής κλπ) καλύφθηκαν από τον Οργανισμό Νεολαίας, μετά από κλήρωση.

### **Έργο «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΝΕΩΝ»**

Το Έργο του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου «ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΝΕΩΝ» τέθηκε σε εφαρμογή την 01/01/2008 και αφορά σε επιχορηγήσεις δραστηριοτήτων που διοργανώνονται από νέους και οργανωμένα σύνολα στην Κύπρο. Το Έργο απευθύνεται σε νέους και νέες μέχρι και 35 ετών που διαμένουν νόμιμα στην Κύπρο και πιο συγκεκριμένα στις ακόλουθες ομάδες:

- Ομάδες νέων ή άτομα που επιθυμούν να διοργανώσουν ή/και να συμμετάσχουν σε μια συγκεκριμένη δραστηριότητα
- Μη κυβερνητικές ελληνοκυπριακές & τουρκοκυπριακές οργανώσεις νεολαίας.
- Μη κερδοσκοπικές οργανώσεις, ενώσεις ή φορείς που ασχολούνται με θέματα νεολαίας
- Άλλες δομές που ασχολούνται με θέματα νεολαίας.

Το Έργο προσφέρει στους νέους ευκαιρίες για κινητικότητα και για ενεργό συμμετοχή στα πολιτιστικά, αθλητικά, πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα της Κύπρου. Στόχος του είναι να συμβάλει στη δημιουργία Ενεργών Πολιτών.

Βασικές προτεραιότητες του Έργου είναι:

- Να ενεργοποιηθούν περισσότερο οι νέοι στην κοινωνία γενικά και να ενθαρρυνθεί το πνεύμα πρωτοβουλίας τους
- Να ενθαρρυνθούν οι νέοι ώστε να αποκτήσουν γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες και να συνειδητοποιήσουν την αξία των εμπειριών αυτών
- Να δοθεί η ευκαιρία στους νέους να εκφράσουν ελεύθερα το πνεύμα της αλληλεγγύης στην Κύπρο και να υποστηρίξουν την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας
- Να προωθήσουν την καλύτερη κατανόηση της πολυμορφίας του πολιτισμού και της κληρονομιάς μας, καθώς και των βασικών αξιών της

Κατά το 2010 υπήρχε ένας πολύ μεγάλος αριθμός αιτήσεων για το πρόγραμμα ενώ έχει δαπανηθεί όλο το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο και ανέρχεται σε ύψος €1.621.000.

## **ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ**

Κατά τη διάρκεια του 2010, ολοκληρώθηκε η έρευνα με θέμα «Η Διερεύνηση της Σχέσης των Σχολικών Κανονισμών και των Παραγόντων Κινδύνου», την οποία εκπόνησε η Ανάδοχος Εταιρεία CMR Cypronetwork για λογαριασμό του Οργανισμού. Σ' αυτήν έλαβαν μέρος περίπου 500 μαθητές της Β τάξης Γυμνασίων και Λυκείων από σχολεία όλης της Κύπρου, καθώς και εκπαιδευτικοί, οι οποίοι αμφότεροι έδωσαν τις απόψεις τους αναφορικά με τους Σχολικούς Κανονισμούς και το πώς θα πρέπει να είναι προσαρμοστούν. Τα πορίσματα της έρευνας θα παρουσιαστούν στο κοινό σε δημοσιογραφική διάσκεψη που θα γίνει στις αρχές του 2011.

## **ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ**

### **ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ**

Τα Πολύκεντρα Νεολαίας Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου λειτουργούν σε συνεργασία με τους αντίστοιχους Δήμους.

Στα Πολύκεντρα Νεολαίας παιδιά και νέοι ηλικίας 6-35 χρόνων μπορούν να αξιοποιούν δημιουργικά και ευχάριστα τον ελεύθερό τους χρόνο μέσω της συμμετοχής τους σε διάφορες δραστηριότητες, πολιτιστικού κυρίως περιεχομένου, αλλά και να αναπτύξουν πολλές από τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντα τους. Παράλληλα τα Πολύκεντρα είναι χώροι ελεύθερης έκφρασης και δημιουργικής απασχόλησης των νέων, συμβάλλοντας έτσι στην κινητοποίηση τους για συμμετοχή στα κοινά.

Σ' αυτά λειτουργούν δωρεάν εργαστήρια Μουσικής, Χορού, Γυμναστικής, Ζωγραφικής, Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, εκμάθησης της Ελληνικής και της Τουρκικής γλώσσας. Όλα τα εργαστήρια λειτουργούν από εξειδικευμένο προσωπικό, σε ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες, με την κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό.

Στους χώρους αυτούς μπορεί επίσης να διοργανωθούν εκδηλώσεις, εργαστήρια, εκθέσεις, δημοσιογραφικές διασκέψεις και άλλες δραστηριότητες τόσο από τον ΟΝΕΚ όσο και από άλλα σύνολα, κατά προτεραιότητα νέων.

Επίσης εντός των Πολυκέντρων παρέχεται δωρεάν πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Κατά την περίοδο των διακοπών του Καλοκαιριού, όπου τα σχολεία παραμένουν κλειστά, με σκοπό τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών αλλά και τη διευκόλυνση των γονιών, εντός των Πο-

λυκέντρων λειτουργούν Προγράμματα Απασχόλησης και Ψυχαγωγίας για παιδιά που φοιτούν στο Δημοτικό σχολείο.

### **ΚΕΝΤΡΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΝΕΩΝ (ΚΕΠΛΗ)**

Τα Κέντρα Πληροφόρησης Νέων λειτουργούν με Ευρωπαϊκά πρότυπα και παρέχουν πρώτη γενική πληροφόρηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες στους νέους σε θέματα που τους ενδιαφέρουν. Οι πληροφορίες παρέχονται σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, από το προσωπικό στελέχωσης των κέντρων, μέσα από εκδηλώσεις και από την ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο. Παράλληλα, σε κάποια Κέντρα στεγάζεται το πρόγραμμα «ΠΡΟΤΑΣΗ» με ειδικούς συμβούλους για την παροχή στήριξης και συμβουλευτικής στους νέους, ζευγάρια και οικογένειες γύρω από προβλήματα και ανησυχίες που αντιμετωπίζουν.

Από το 2010 ξεκίνησε και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε θέματα επαγγελματικού προσανατολισμού στο ΚΕΠΛΗ Λάρνακας και από τον Ιανουάριο του 2011 οι υπηρεσίες αυτές θα παρέχονται σε όλα τα ΚΕΠΛΗ.

Κέντρα Πληροφόρησης λειτουργούν στη Λευκωσία, Λάρνακα, Κ. Πολεμίδα, Πάφο και Αγρό.

### **ΠΑΙΓΝΙΟΘΗΚΕΣ**

Παιγνιοθήκη είναι ένας οργανωμένος χώρος με παιχνίδια που λειτουργεί όπως μια βιβλιοθήκη. Παιδιά ηλικίας 4-12 χρόνων και παιδιά/έφηβοι με ειδικές ανάγκες μπορούν να παίξουν, ατομικά ή σε ομάδες, με τη συμμετοχή εκπαιδευμένου προσωπικού αλλά και των γονιών τους.

Τι προσφέρει μια παιγνιοθήκη στα παιδιά:

- Τα παιδιά έχουν πρόσβαση σε μια μεγάλη ποικιλία παιχνιδιών υψηλής ποιότητας.
- Αξιοποιούν το χρόνο τους δημιουργικά και ευχάριστα
- Δίνεται σε όλα τα παιδιά η ευκαιρία να αναπτύξουν βασικές γνωσιολογικές και ψυχοκινητικές δεξιότητες.
- Το παιχνίδι συντείνει φυσικά και αβίαστα στην κοινωνικοποίηση του παιδιού και στην ομαλή ένταξη του στην κοινωνία.
- Μέσα από το παιχνίδι παρέχονται ευκαιρίες για την υιοθέτηση ενός υγιούς τρόπου ψυχαγωγίας και ενασχόλησης
- Παιδιά από διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές ομάδες και προέλευση, καθώς και παιδιά με ειδικές ανάγκες, έρχονται σε επαφή με συνδυαστικό κρίκο το παιχνίδι.

Παιγνιοθήκες λειτουργούσαν σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση, στη Λευκωσία, τη Λεμεσό και τη Λάρνακα. Εντός του 2010, λειτούργησαν τρεις επιπλέον Παιγνιοθήκες. Μία στον Άγιο Αθανάσιο, μία στο Παραλίμνι και μία στο Καϊμακλί.

## **ΤΟΜΕΑΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ**

### **Κέντρα Πρόληψης «Μικρή Άρκτος»**

Η «Μικρή Άρκτος» αποτελεί πρόγραμμα του Τομέα Πρόληψης και Συμβουλευτικών Υπηρεσιών του ΟΝΕΚ το οποίο άρχισε τη λειτουργία του 2005 στη Λεμεσό. Από το έτος 2008 λειτούργησε και το Κέντρο Πρόληψης «Μικρή Άρκτος» στη Λευκωσία και πλέον τα 2 Κέντρα δραστηριοποιούνται στις επαρχίες Λεμεσού και Λευκωσίας και σε περιοχές της επαρχίας Λάρνακας.

Προσφέρει προγράμματα καθολικής (πρωτογενούς) πρόληψης που απευθύνονται στο γενικό πληθυσμό με σκοπό την πρόληψη της χρήσης ουσιών εξάρτησης και άλλων βλαπτικών / παραβα-

τικών συμπεριφορών. Η καθολική (πρωτογενής) πρόληψη αφορά όλα τα μέτρα που λαμβάνονται πριν από την κατάχρηση ή την εμπλοκή με κάποια εξαρτησιογόνα ουσία, δραστηριότητα ή σχέση. Οι δράσεις της «Μικρής Άρκτου» συμπεριλαμβάνονται στην Εθνική Στρατηγική (2009-2012) του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου Κύπρου και αφορούν το σχολικό και το κοινοτικό περιβάλλον.

Μπορεί να είναι αποσπασματικές (π.χ. διάλεξη/εργαστήρι με συγκεκριμένο θέμα και στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του γενικού πληθυσμού) ή/και σε μορφή προγράμματος (σειράς βιωματικών εργαστηρίων), δηλαδή δημιουργούνται ομάδες (π.χ μαθητών). Η διάρκεια των προγραμμάτων είναι από 5 έως 8 συναντήσεις (80-90 λεπτών) ανάλογα με την ομάδα. Σε κάθε ομάδα συμμετέχουν 8 έως 15 μέλη και η συμμετοχή είναι δωρεάν. Οι ομάδες συντονίζονται από προσωπικό της ΜΙΚΡΗΣ ΑΡΚΤΟΥ κατάλληλα εκπαιδευμένο για το σκοπό αυτό.

Στο σχολικό περιβάλλον πραγματοποιούνται βιωματικά εργαστήρια, εκπαιδευτικές δραστηριότητες, σεμινάρια τόσο στην Πρωτοβάθμια όσο και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε μαθητές, εκπαιδευτικούς, διευθυντές, σχολικούς συμβούλους και γονείς. Παράλληλα, πραγματοποιούνται και προγράμματα στην Προσχολική / Νηπιακή Εκπαίδευση σε γονείς και εκπαιδευτικούς. Στο ευρύτερο περιβάλλον πραγματοποιούνται βιωματικά εργαστήρια, σεμινάρια, ομάδες δραστηριοτήτων σε νέους, εθνοφρουρούς, εθελοντές, επαγγελματίες και γονείς.

Όλες οι δράσεις του Κέντρου αξιολογούνται τόσο ποσοτικά, όσο και ποιοτικά βάσει του Σχεδιασμού των Δράσεων που ετοιμάζεται από την Επιστημονική Ομάδα του Κέντρου, στα πλαίσια της Εθνικής Στρατηγικής του Αντιναρκωτικού Συμβουλίου για τη μείωση της ζήτησης 2009-2012.

### **Τηλεφωνική Γραμμή Επικοινωνίας, Στήριξης και Συμβουλευτικής 1410**

Το 1410 είναι η πρώτη Γραμμή Βοήθειας που λειτούργησε στην Κύπρο αφού προσφέρει τις υπηρεσίες της από το 1990. Απευθύνεται σε όλους όσους θέλουν να πάρουν υπεύθυνες απαντήσεις για θέματα που αφορούν την καθημερινότητα τους, αλλά και για πιο σύνθετα θέματα όπως ουσίες εξάρτησης, διατροφικές διαταραχές κ.α.

Οι Σύμβουλοι του 1410 χειρίζονται όλα τα περιστατικά με τον ίδιο επαγγελματισμό ανεξάρτητα από το φύλο, την καταγωγή, την εθνότητα, την ηλικία ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό των καλούντων, τηρούν την αρχή της ανωνυμίας και δεν ζητούν οποιαδήποτε προσωπικά στοιχεία που να μην θέλουν να αποκαλύψουν οι καλούντες. Προσφέρουν ενημέρωση γύρω από θέματα που απασχολούν το κοινό, παροχή πληροφοριών σχετικά με άλλους φορείς, οργανισμούς και συνδέσμους που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας, συμβουλευτική έτσι ώστε οι καλούντες να μοιραστούν το θέμα που τους απασχολεί, παραπομπή σε άλλες υπηρεσίες όταν αυτό είναι αναγκαίο, για περαιτέρω αξιολόγηση και παρέμβαση, και διαχείριση κρίσεων που απαιτούν άμεση παρέμβαση.

Οι κλήσεις προς το 1410 γίνονται χωρίς χρέωση και οι ώρες λειτουργίας του είναι:

- Δευτέρα με Παρασκευή 10:00- 24:00
- Σάββατο και Κυριακή 15:00- 24:00

Κατά κύριο λόγο, το 1410 κάλεσαν, γονείς που έχρηζαν στήριξης και συμβουλευτικής για θέματα που αφορούσαν στα παιδιά τους, και νέοι για ψυχοκοινωνικά θέματα που τους απασχολούσαν, λ.χ. σχέσεις με συνομήλικες, σχέσεις με το σχολείο κ.α.

### **Συμβουλευτική Μέσω Διαδικτύου**

Η Συμβουλευτική Μέσω διαδικτύου είναι η πρώτη Υπηρεσία αυτού του είδους που λειτουργεί στην Κύπρο και αποτελεί τον διαδικτυακό χώρο της Υπηρεσίας 1410, αφού χειρίζεται τα ίδια θέματα και ακολουθεί τις ίδιες αρχές και δεοντολογία. Απευθύνεται σε άτομα που είναι εξοικειωμένα με το διαδίκτυο, κυρίως μαθητές και φοιτητές και που θα επέλεγαν αυτό το μέσο για να συζητήσουν

κάποιο θέμα που τους απασχολεί. Μέσα από την σελίδα [www.preventionsection.org.cy](http://www.preventionsection.org.cy), οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ηλεκτρογραφούν τα όσα θέλουν να μοιραστούν με τον σύμβουλο. Τα θέματα που οι ενδιαφερόμενοι συζητούν με τους συμβούλους παραμένουν εμπιστευτικά αφού κανένας άλλος δεν μπορεί να δει τα όσα γράφονται στην σελίδα.

### **Συμβουλευτικές Υπηρεσίες ΠΡΟΤΑΣΗ**

Σκοπός των Συμβουλευτικών Υπηρεσιών ΠΡΟΤΑΣΗ είναι να προσφέρουν Συμβουλευτική και Στήριξη σε νεαρά άτομα, ζευγάρια και οικογένειες που αντιμετωπίζουν προβλήματα και δυσκολίες στη ζωή τους.

Η υπηρεσία μέχρι τον Οκτώβριο του 2009 στελεχωνόταν από δύο Σύμβουλους Ψυχολόγους οι οποίοι εξυπηρετούσαν ο ένας τις επαρχίες Λευκωσίας – Λάρνακας και ο άλλος τις επαρχίες Λεμεσού – Λευκωσίας.

Την υπηρεσία πλέον στελεχώνουν 4 Σύμβουλοι Ψυχολόγοι, δύο για κάθε σύμπλεγμα επαρχιών. Ο κάθε Σύμβουλος είναι κάτοχος Πτυχίου Ψυχολογίας και μεταπτυχιακού τίτλου εκπαίδευσης σε ειδικό θέμα.

Στην ΠΡΟΤΑΣΗ αντιμετωπίζονται περιστατικά που μπορεί να αφορούν συναισθηματικές δυσκολίες (πένθος, διαζύγιο, κατάθλιψη, συναισθήματα απομόνωσης, άγχος,) δυσκολίες στις σχέσεις (συγκρούσεις, αποξένωση, έλλειψη επικοινωνίας, προβλήματα συμπεριφοράς), διαταρακτικές συμπεριφορές ανηλίκων, (έλλειψη ορίων, πειραματισμός με ουσίες εξάρτησης, έντονα ξεσπάσματα θυμού, βία).

Επιπλέον, δέχεται άτομα τα οποία βρίσκονται σε μεταβατικό στάδιο και χρειάζονται στήριξη στη λήψη αποφάσεων (π.χ. φοιτητές ή γονείς), οι οποίοι αναζητούν συμβουλευτική για γενικότερα θέματα διαπαιδαγώγησης των παιδιών. Όλες οι Υπηρεσίες παρέχονται δωρεάν.





	Α' Τάξη				Β' Τάξη				Γ' Τάξη				ΣΥΝΟΛΟ							
	Μ/τριες	Μ/τριες Συν.	Τ.μ.	Μ.Ο	Μ/τριες	Μ/τριες Συν.	Τ.μ.	Μ.Ο	Μ/τριες	Μ/τριες Συν.	Τ.μ.	Μ.Ο	Μαθ.	Τ.μ.	Μ/τριες					
																Μ/τριες	Μ/τριες Συν.	Τ.μ.	Μ.Ο	
25 Λάντσιο Λύκειο Α'	81	130	211	10	21.1	97	107	187	9	20.778	73	95	168	8	21	566	27	20.963	251	315
26 Λάντσιο Λύκειο Β'	86	97	183	9	20.3333333	110	107	217	11	19.727	89	102	191	10	19.1	591	30	19.7	285	306
27 Λύκειο Ατ. Πέτρου & Παύλ	78	100	178	8	22.25	88	103	191	9	21.222	78	98	176	8	22	545	25	21.8	244	301
28 Λύκειο Αγ. Ιωάννη	109	106	215	10	21.5	112	113	225	11	20.455	90	120	210	10	21	650	31	20.968	311	339
29 Λύκειο Αγ. Νικολάου	88	83	171	8	21.375	71	104	175	8	21.875	59	74	133	6	22.17	479	22	21.773	218	261
30 Λύκειο Πολεμίων	131	148	279	13	21.4615385	134	161	295	13	22.692	127	167	294	13	22.62	868	39	22.256	392	476
31 Λύκειο Αγ. Σπυριδώνα	108	166	274	13	21.0769231	124	179	303	13	23.308	112	156	268	12	22.33	845	38	22.237	344	501
32 Λύκειο Αγ. Αντωνίου	68	86	154	8	19.25	56	82	138	7	19.714	53	101	154	8	19.25	446	23	19.391	177	269
33 Λύκειο Λιτόπετρας	120	148	268	11	24.3636364	113	158	271	13	20.846	97	140	237	12	19.75	776	36	21.556	330	446
34 Λύκειο Αγ. Φιλάρεως	135	146	281	12	23.4166667	112	131	243	11	22.091	111	144	255	11	23.18	779	34	22.912	358	421
35 Γυμνάσιο Αγρού	16	28	44	3	14.6666667	28	34	62	3	20.667	20	32	52	3	17.33	158	9	17.556	64	94
36 Γυμνάσιο Ομόδους	5	11	16	1	16	9	15	24	1	24	7	15	22	1	22	62	3	20.667	21	41
37 Λύκειο Μισση Λεμίου	6	6	12	1	12	9	4	13	1	13	7	10	17	1	17	42	3	14	22	20
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ	1031	1255	2286	107	21.364486	1063	1281	2344	110	21.309	923	1254	2177	103	21.14	6807	320	21.272	3017	3790
38 Λύκειο Α' Έθν. Μακαρίου	116	103	219	9	24.3333333	94	138	232	11	21.091	90	139	229	11	20.82	680	31	21.935	300	380
39 Λύκειο Κύκκου Πάφου	58	80	138	6	23	53	73	126	6	21	94	123	217	9	24.11	481	21	22.905	205	276
40 Λύκειο Αγ. Νεοφύτου	75	69	144	6	24	72	101	173	8	21.625	76	80	156	8	19.5	473	22	21.5	223	250
41 Γυμνάσιο Πολεμίου	7	20	27	2	13.5	16	22	38	2	19	14	24	38	2	19	103	6	17.167	37	66
42 Λύκειο και Τεχν. Σχ. Πόλης	30	46	76	4	19	22	36	58	3	19.333	21	31	52	3	17.33	186	10	18.6	73	113
43 Γυμνάσιο Κατω Πύργου	5	7	12	1	12	8	11	19	1	19	4	6	10	1	10	41	3	13.667	17	24
44 Λύκειο Αγ. Χαρίτων Εμίτας	62	87	149	7	21.2857143	86	94	180	8	22.5	59	67	126	6	21	455	21	21.667	207	248
45 Λύκειο Γερασκήτου	40	74	114	5	22.8	51	77	128	6	21.333			0		242	11	22		91	151
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ	393	486	879	40	21.975	402	552	954	45	21.2	358	470	828	40	20.7	2661	125	21.288	1153	1508
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ. ΛΕΥΚΟΣΙΑΣ	1336	1530	2866	134	21.3880597	1231	1546	2777	139	19.978	1137	1398	2535	129	19.65	8178	402	20.343	3704	4474
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ. ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ	192	303	495	22	22.5	185	243	428	21	20.381	150	231	381	21	18.14	1304	64	20.375	527	777
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠ. ΛΑΡΝΑΚΑΣ	560	838	1398	58	24.1034483	559	747	1306	66	19.788	523	719	1242	62	20.03	3946	186	21.215	1642	2304
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΜΕΣΟΥ	1031	1255	2286	107	21.364486	1063	1281	2344	110	21.309	923	1254	2177	103	21.14	6807	320	21.272	3017	3790
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΠΑΦΟΥ	393	486	879	40	21.975	402	552	954	45	21.2	358	470	828	40	20.7	2661	125	21.288	1153	1508
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	3512	4412	7924	361	21.9501385	3440	4369	7809	381	20.496	3091	4072	7163	355	20.18	22896	1097	20.871	10043	12863

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ε΄ : ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ 2009 - 2010**

Α/Α ΣΧΟΛΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ			ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ
	ΓΕΝΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ	
<b>Επαρχία Λευκωσίας</b>				
1. Α΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας	29	32	37	410
2. Εσπερινή Τεχνική Σχολή	9	13	14	127
3. Β΄ Τεχνική Σχολή Λευκωσίας	10	11	11	116
4. Τεχνική Σχολή Μακάριος Γ΄	55	55	60	669
<b>Σύνολο</b>	<b>103</b>	<b>111</b>	<b>122</b>	<b>1322</b>
<b>Επαρχία Λεμεσού</b>				
1. Α΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού	28	33	40	428
2. Β΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού	18	22	27	296
3. Γ΄ Τεχνική Σχολή Λεμεσού	13	24	28	317
4. Απεήτειο Γυμνάσιο Αγρού	3	3	6	24
<b>Σύνολο</b>	<b>62</b>	<b>82</b>	<b>101</b>	<b>1065</b>
<b>Επαρχία Λάρνακας</b>				
1. Α΄ Τεχνική Σχολή Λαρνακάς	20	38	39	407
2. Τεχνική Αγίου Λαζάρου	22	30	36	398
<b>Σύνολο</b>	<b>42</b>	<b>68</b>	<b>75</b>	<b>805</b>
<b>Επαρχία Αμμοχώστου</b>				
1. Τεχνική Σχολή Παραλιμνίου	10	13	15	153
2. Περιφερειακή Τεχνική και Γεωργική Σχολή Αυγόρου	19	28	34	364
<b>Σύνολο</b>	<b>29</b>	<b>41</b>	<b>49</b>	<b>517</b>
<b>Επαρχία Πάφου</b>				
1. Τεχνική Σχολή Πάφου	22	42	45	458
2. Τεχνική Σχολή Πόλης Χρυσοχούς	5	8	6	82
<b>Σύνολο</b>	<b>27</b>	<b>50</b>	<b>51</b>	<b>540</b>